

16975/3

I

~~169~~

DEPARTMENTAL LIBRARY.

~~AD 1764~~ 3

A P P I A N I

ROMANARVM HISTORIARVM

VOLVMINIS SECVNDI

P A R S II.

HISTORIÆ BELLORVM CIVILIVM

LIBRVM IV. ET V. COMPLECTENS.

MS. 16975

PA

3873

A2

47852

v.2

pt. 2

4753

Α Π Π Ι Α Ν Ο Υ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

Ρ Ω Μ Α Ι Κ Ω Ν

Ε Μ Φ Υ Λ Ι Ω Ν Δ'.

Δύο μὲν δὴ Γαίου Καίσαρος Φονεῖς οὕτω δίκην, ἐν ταῖς σφετέραις αὐτῶν στρατηγίαις ἐκπολεμηθέντες, ἐδεδώκεσαν, Τρεβώνιος ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ Δέκμος ἐν τῇ Κελτικῇ. Ὅπως δὲ ἔδοσαν Κάσσιός τε καὶ Βροῦτος, οὗ καὶ μάλιστ' αὐτῆς ἐπιβουλῆς ἐπὶ τῷ Καίσαρι ἤρξαν, καὶ γῆς ἐκράτου ἀπὸ Συρίας ἐπὶ Μακεδονίαν ἀπάσης, καὶ στρατὸς ἦν αὐτοῖς πολὺς, ἰπτικὸς τε καὶ ναυτικὸς, καὶ ὀπλιτῶν ὑπὲρ εἴκοσι τέλη, καὶ νῆες ὁμοῦ καὶ χρήματα ἢ τετάρτη τῶν Εμφυλίων ἤδε ὑποδείκνυσιν. Ὁμοῦ δὲ

τούτοις ἐγίνοντο αἱ ἐν Ρώμῃ τῶν ἐπὶ θανάτῳ προγρα-
Lin. 1. οὗτος Aug. quod valet οὗτος. L. 3. Δίμιος Reg. C. ut con-
stanter edit. 2. 3. L. 5. Vocem μάλιστ' a. l. omittunt, eamque
post Καίσαρι ponunt Edd. cum tribus MSS. Regiis. Eandem vo-
cem neutro loco agnoscit Ven. Secutus sum Aug.

Α Ρ Ρ Ι Α Ν Ι

ΑΛΕΧΑΝΔΡΙΝΙ

ROMANARUM HISTORIARUM

DE BELLIS CIVILIBUS

LIBER QUARTUS.

AD hunc modum C. Caesaris percussores duo, in suis provinciis bello victi, poenas dederunt, Trebonius in Asia, D. Brutus in Gallia. Jam quæ ratione poenas dederint CASSIUS et M. BRUTUS; qui, quum ejusdem conspirationis auctores vel præcipui fuissent, nunc provincias universas ob-

tinebant a Syria Macedoniam usque, & copiis tam pedestribus equestribusque abundabant quam navalibus, quippe qui legiones supra viginti, & classes pecuniasque haberent; id vero Quartus hic Bellorum Civilium Liber exponet. Quo tempore etiam in Urbe AD MORTEM PROSCRI-

A. V. Φέντων ἔρευναί τε καὶ εὐρέσεις καὶ παθήματα πάντων ἐπαχθῆ· οἷα οὔτε ἐπὶ Ἑλλήνων ἐν στάσεσιν ἢ πολέμοις, οὔτ' ἐπὶ Ρωμαίων αὐτῶν, ἐμνημανεύετο γενέσθαι, πλὴν ἐπὶ μόνου Σύλλα, τοῦ πρώτου τοὺς ἔχθρους ἐς θάνατον προγράψαντος. Μάριος μὲν γὰρ ἐζήτει, καὶ ἐκόλαζεν οὓς εὐροί· Σύλλας δὲ, ὑπὸ μισθοῖς τε μεγάλοις καὶ κολάσεσι τῶν ἐπικρουψάντων ὁμοίαις, τὸν ἐντυχόντα κλείνειν πρόεγραφε. Καὶ τὰ μὲν ἀμφὶ Μάριόν τε καὶ Σύλλαν ἐν τοῖς περὶ ἐκείνων προεῖρηται· τὰ δὲ ἐξῆς οὕτως ἐγένετο.

711.

II. Καῖσαρ μὲν καὶ Αντώνιος ἐς Φιλίαν ἀπ' ἔχθρας συνήεσαν, ἀμφὶ Μουτίνην πόλιν, ἐς νησίδα τοῦ Λαβινίου ποταμοῦ βραχεῖάν τε καὶ ὑψίαν, ἔχων ἐκάτερος ὀπλιτῶν τέλη πέντε· καὶ τὰδε ἀλλήλοις ἀντικαθιστάντες, ἐχώρουν σὺν τριακοσίοις ἐκάτερος ἐπὶ τὰς τοῦ ποταμοῦ γεφύρας. Λέπιδος δ' αὐτὸς προελθὼν, διηρεύνα τὴν νῆσον, καὶ τῇ χλαμύδι κατέσειεν ἡκεῖν ἐκάτερον. οἱ δὲ,

Lin. 11. καὶ αἱ εὐρέσεις Aug. Reg. A. forte pro καὶ ἀναγρίσεις. In initio vocis εὐρέσεις in Reg. C. superscriptæ literæ αἱ, videntur αἰρέσεις dicere. L. 12. ἐν carent Edd. ἐνιτοῖς Aug. Reg. B. C. L. 15 sq. οὓς ἀν εὐροί Reg. C. L. 25. διηρεύνα Edd. mend. ex Reg. B.

P T O R U M erat inquisitio, & eorum qui deprehenſi sunt supplicia odiosissima: quale nihil umquam neque apud Græcos in feditionibus aut bellis factum memoriæ proditum est, neque apud ipsos Romanos; exceptis temporibus Syllæ, qui primus inimicos ad supplicium proscripserat. Nam & Marius perquisiverat quidem inimicos suos, & inventos morte adfecerat: Sylla vero publico Edicto edito, magna interfectoꝝ præmia pollicitus, nec minores occultantibus comminatus pœnas, jusserat, ut illos occideret

quisquis inveniret. Ceterum de Marianis Syllanisque temporibus jam suo loco dictum est: nunc hæc, quæ deinceps gesta sunt, exsequamur.

2. CÆSAR cum ANTONIO ad componendam amicitiam congressus est, haud procul Mutina, in parva quadam & plana insula Lavinii fluvii; uterque secum habens legiones quinque: quibus inter se oppositis, comitati trecentis processerunt ambo ad fluvii pontes. Et LEPIDUS, primus ipse progressus ad perferendam insulam, paludamentum quatiens, signum ve-

ἐπὶ τῶν γεφυρῶν τοὺς τριακοσίους μετὰ τῶν Φίλων ἀπολιπόντες, ἐς τὸ μέσον ἦσαν ἐν περιόπῳ, καὶ συνήδρευον οἱ τρεῖς, Καίσαρος ἐν μέσῳ διὰ τὴν ἀρχὴν προκαθίσαντος. Δύο δὲ ἡμέραις ἔαθεν ἐς ἑσπέραν συνιόντες, τὰδε ἔκριναν· Αποδέσθαι μὲν τὴν ὑπάτον ἀρχὴν Καίσαρα, καὶ Οὐεντίδιον αὐτὴν ἐς τὸ λοιπὸν τοῦ ἔτους μεταλαβεῖν· καινὴν δὲ ἀρχὴν ἐς διόρθωσιν τῶν ἐμφυλίων νομοθετηθῆναι Λεπίδῳ τε καὶ Αντωνίῳ καὶ Καίσαρι, ἣν ἐπὶ πενταετὲς αὐτοὺς ἀρχεῖν, ἴσον ἰσχύουσιν ὑπάτοις· ὧδε γὰρ ἔδοξεν ἀντὶ δικηατῶρων ὀνομάσαι, διὰ τὸ δόγμα ἴσως τὸ Αντωνίου καλύον ἔτι γίνεσθαι δικηάτωρα· τοὺς δὲ ἀποφῆναι μὲν αὐτίκα τῆς πόλεως ἀρχοντας ἐς τὰ ἐτήσια ἐπὶ τὴν πενταετίαν· τὰς δὲ ἡγεμονίας τῶν ἐθνῶν νευμαμένους, ἔχειν Αντώνιον μὲν τὴν Κελτικὴν ἀπασαν, ἀνευ τῆς συναφοῦς τοῖς Πυρηναίοις ὄρεσιν, ἣν Παλαιὰν ἐκάλουν Κελτικὴν· ταύτης δὲ Λεπίδον ἀρχεῖν, καὶ Ἰθη-

Lin. 33. καὶ νῦν δὲ mend. Aug. Reg. B. L. 35. αὐτοῦ ἀρχεῖν, ὅμοιον ἰσχύουσιν edit. 1. mendose. L. 37. γενίσθαι δικηατ. Reg. B. L. 40. ἔχειν μὲν Αντ. Edd. Pratuli Aug. Reg. B. C. L. 42. ἐκαλ. Βελτικὴν Aug. mend.

niendi dedit utrique. Jamque illi, comitatu & amicis in pontibus relictis, progressi in medium locum conspicuum, *confederunt soli tres*, Cæsarque, propter magistratum, medius. Ibi per continuum biduum colloquio a mane ad vesperam habito, *hæc statuerunt de communi sententia*: „Ut Cæsar consulatum in reliquum anni Ventidio cederet: utque NOVUS MAGISTRATUS TRIUMVIRORUM crearetur, quem Lepidus cum Antonio Cæsareque REIPUBLICÆ EX CIVILIBUS DIS-

„*SESSIONIBUS RESTITUENDÆ* per quinquennium *consulari potestate* gerent;” hoc enim nomen magis quam *Dictatorum* placuit, fortasse propter recentem de abolenda Dictatura legem Antonii: tum „ut *Triumviri* confestim in quinquennium *urbanos magistratus* annuos designarent: *provincias* ita partirentur, ut *Antonius* haberet universam Galliam, excepta ea, quæ Pyrenæis montibus contigua est, quæ *Gallia Vetus* vocabatur; quæ *Lepido* cederet una cum *Hispania*; *Cæsari*

A. U.
711.

ρίας ἐπὶ ταύτῃ· Καίσαρι δὲ εἶναι Λιβύην καὶ Σαρδά καὶ Σικελίαν, καὶ εἴ τις ἄλλη νῆσος ἐνταῦθα.

III. Ὡς μὲν τὴν Ρωμαίων ἡγεμονίαν εἰ τρεῖς ἐνεί- 45
μαντο ἐφ' ἑαυτοῖς, τὰ πέραν ἄρα τοῦ Ἰονίου μόνα ὑπερ-
δόμενοι, διὰ Βρούτου καὶ Κάσσιον κρατοῦντας ἐτι αὐτῶν.
Κασσία δὲ καὶ Βρούτω πολεμεῖν Αντώνιον τε καὶ Καίσα-
ρα· Λεπίδον γὰρ ὑπατεύειν ἐς τὸ μέλλον, καὶ τῇ πόλει
διὰ τὰς ἐν αὐτῇ χρείας ὑπομένειν, ἡγεμονεύοντα τῆς 50
Ἰβηρίας δι' ἑτέρων· τοῦ δὲ Λεπίδου στρατοῦ τρία μὲν αὐτὸν
Λεπίδον ἔχειν ἐς τὰ ἐπὶ Ρώμης, ἑπτὰ δὲ τέλη νείμασθαι
Καίσαρα καὶ Αντώνιον, τρία μὲν Καίσαρα, τέσσαρα δὲ
Αντώνιον, ὡς ἂν ἐς τὸν πόλεμον αὐτῶν ἑκάτερος εἴκοσιν
ἄγοι· ἐπελώσισαι δὲ ἤδη τὸν στρατὸν ἐς τὰ νικητήρια τοῦ 55
πολέμου, ἄλλαις τε δωραῖς, καὶ ἐς κατοικίαν δόσεσι τῶν
Ἰταλικῶν πόλεων ὀκτώκαίδεκα· αἱ, καὶ περιουσία καὶ
ἐδάφει καὶ οἴκοις εἰς κάλλος διαφέρουσαι, ἔμελλον αὐτοῖς
ἐδάφεσι καὶ οἴκοις αὐτῶ διανεμήσεσθαι, ὡς περ αὐτοῖς

Lin. 57 sq. περιουσία καὶ ἐδάφει Aug. Ven.

„Africa obveniret cum Sardi-
nia Siciliaque, & ceteris ejus
situs insulis.”

3. Atque ita imperium Ro-
manum in Triumviros divi-
sum est, dilatis in aliud tem-
pus ceteris ultra mare Joni-
um provinciis, propter Bru-
tum ac Cassium, qui tunc ad-
huc eas tenebant. Cum Cas-
sio autem Brutoque bellum
gerere Antonium et Caesarem
placuit. Nam Lepidus, designa-
tus in proximum annum Con-
sul, in Urbe erat mansurus, ad
ea quibus ibi opus esset admi-
nistranda, Hispaniam recturus
per vicarios. Lepido tribus ex

suis legionibus relictis ad Urbis
praesidium, reliquas septem
inter se ita partiebantur Caesar
& Antonius, ut Caesari adtri-
buerentur tres, Antonio qua-
tuor; ut uterque eorum vi-
ginti legionibus ad bellum il-
lud gerendum uteretur. Et
quo alacrior redderetur exer-
citus, praeter alia proposita
victoriae praemia, promitten-
das constituerunt militibus
coloniarum loco, octodecim
Italicas urbes, tam opibus
quam agri bonitate ac aedificio-
rum pulchritudine praecellen-
tes; quae cum agris & aedifi-
ciis, non secus quam bello ca-

60 ἀντὶ τῆς πολεμίας δορίληπτοὶ γινόμεναι. Καὶ ἦσαν αἱ πόλεις, ἄλλαι τε, καὶ αἱ περιφανέσταται μάλιστα αὐτῶν· Καπῶνη, καὶ Ρήγιον, καὶ Οὐενουσία, καὶ Βενεβεντὸς, καὶ Νουκερία, καὶ Αῤίμινον, καὶ Ἰππώνιον. οὕτω μὲν τὰ κάλλιστα τῆς Ἰταλίας τῷ στρατῷ διέγραφον. 65 Ἐδοξε δὲ σφίσι καὶ τοὺς ἰδίους ἐχθροὺς προανελεῖν, ἵνα μὴ ἐνοχλοῖεν αὐτοῖς τάδε καθισταμένοις, καὶ πολεμοῦσι πόλεμον ἔκδημον. Ταῦτα μὲν ἔδοξε, καὶ ταῦτα συνεγράψαντο. καὶ αὐτῶν ὁ Καῖσαρ, ὡς ὑπάτος, ἀνέγνω τοῖς στρατοῖς τὰ λοιπὰ, χωρὶς τῶν ἀποθανουμένων. οἱ δὲ ἀκούσαντες, ἐπαιώνισάν τε, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους ἐπὶ διαλλαγῇ.

A. U.
711.

IV. Γινομένων δὲ τούτων, τέρατα καὶ σημεῖα ἐν Ρώμῃ πολλὰ καὶ φοβερά ἦν. κύνες τε γὰρ ὠρούοντο ὀμαλῶς οἷα λύκοι, σύμβολον ἀγῆδες· καὶ λύκοι τὴν ἀγορὰν διέδρουν, οὐκ ἐπιχωριάζον ἐν πόλει ζῶον· βοῦς τε Φωνὴν ἀφῆκεν ἀνθρώπου· καὶ βρέθος ἀορίτοκον ἐφθέγγετο·

Lin. 60. δορίληπτοὶ Edd. ut alibi. Secus Aug. Reg. C. L. 62. Καπῶνη Aug. ut saepe alias, non male. L. 63. Νουκερία h. l. Edd. & MSS. nostri, quod correxi. Ibid. Αῤίμινον quatuor nostri MSS. L. 64. διέγραφον Edd. Rectius Aug. Reg. C. L. 66. αὐτοῖς. τὰ δὲ καθιστ. Edd. & lin. sq. ἔκδημον ταῦτα iidem, nulla interjecta distinctione. Recte Aug. Reg. C. L. 70. ἐπαιώνισαν Reg. C.

ptæ, in milites essent dividenda." In earum numero eminebant, Capua, Rhegium, Venusia, Beneventum, Nuceria, Ariminum, Vibona. Atque ita pulcherrima Italiae pars militibus est adtributa. Sed ante omnia visum est, proprios etiam inimicos, ne hæc administrantibus & in longinquam expeditionem profectis impedimento essent, tollere. Hæc decreta Cæsar ex officio suo, quippe Consul, recitavit de scripto exercitibus, pro-

scriptione tantum silentio præterita. Et milites lætis adclamationibus mutuisque consalutationibus reconciliationem factam celebrabant.

4. Interea multa horrenda in Urbe visa sunt Prodigia. Nam & canes quasi ex composito ululatum, haud secus ac lupi, edebant inauspicatum; & lupi per forum discurrebant, animal inadusuetum urbibus; & bos humanam emisit vocem; & infans recens natus locutus est: in simulacris su-

A. U.
711.

καὶ τῶν ξοάνων τὰ μὲν ἴδρου, τὰ δὲ καὶ αἷμα ἴδρου ἀνδρῶν τε μεγάλαι βοαὶ, καὶ κλύσος ὄπλων, καὶ δρόμος ἰπῶν, οὐχ ὀρωμένων, ἠκούετο· ἀμφὶ τε τὸν ἥλιον αἰθρῇ σημεῖα πολλὰ, καὶ λιθάσεις ἐγίγνοντο ὑετοὶ, καὶ 80 κεραυνοὶ συνεχεῖς ἐς ἑρὰ καὶ αἰγάματα ἐπιπίον. ΕΦ' οἷς ἡ μὲν βουλὴ Σύτας καὶ μάντις συνῆγεν ἀπὸ Τυρρήνιας. καὶ ὁ πρεσβύτατος αὐτῶν, τὰς πάλαι βασιλείας ἐπανήξεν εἰπῶν, καὶ δουλεύσειν ἅπαντας χωρὶς ἑαυτοῦ μόνου, τὸ σῶμα κατέσχε καὶ τὸ πνεῦμα, ἕως ἀπέθανεν. 85

V. Οἱ δὲ τρεῖς ἄνδρες ἐφ' ἑαυτῶν γενόμενοι, τοὺς ἀποθανομένους συνέγραφον, τοὺς τε δυνατοὺς ὑφορώμενοι, καὶ τοὺς ἰδίους ἐχθροὺς καταλέγοντες, οἰκίους τε σφῶν αὐτῶν ἢ Φίλους ἐς τὴν ἀναίρεσιν ἀντιδιδόντες ἀλλήλοις καὶ τότε καὶ ὕστερον. προσκατελέγοντο γὰρ δὴ 90 καὶ ἕτεροι μεθ' ἑτέρους, οἱ μὲν ἀπ' ἑχθρας, οἱ δὲ μόνου προσκρούματος, ἢ Φιλίας ἐχθρῶν, ἢ Φίλων ἑχθρας, ἢ

Lin. 92. προσκρούματος Edd. Prætulæ Aug. Reg. A.C.

dor adparuit; & eorum nonnulla sanguinem quoque emisferunt: exauditi sunt magni clamores virorum, & armorum crepitus, strepitusque eorum currentium, quorum nihil cernebatur oculis: circa solem quoque tristitia multa prodigia sunt observata; & lapidibus aliquoties pluit, & facræ ædes imaginesque continuis tactæ sunt fulminibus. His procurandis senatus aruspices ac vates accivit ex Etruria; quorum natu maximus, rediturum, ait, regnum quale præscis temporibus fuerat, cunctosque servituros, se uno excepto: simulque spiritum compressit, donec exanimis

procideret.

ς. Ceterum *Triumviri*, semotis arbitris, nomina consignabant eorum, quos interfectos volebant; primum suspectos ob potentiam, tum suos quisque inimicos; denique amicorum etiam & cognatorum salutem prodebant alter alteri, modo vicissim daretur tollendi adversarios copia: quod & tunc statim fecerunt, & idem tunc postea: nam & deinde alii post alios sunt adscripti in eundem catalogum, quidam propter similitudinem, quidam propter solam quamdam offensam, aut quod inimicorum essent necessarii, vel amicorum ini-

πλούτου διαφέροντος. Εδέοντο γὰρ ἐς τὸν πόλεμον χρη-
μάτων πολλῶν, Βρούτῳ μὲν καὶ Κασσίου τῶν ἀπὸ τῆς
5 Ἀσίας Φόρων δεδομένων τε καὶ προσοδευομένων, ἔτι καὶ
Βασιλέων καὶ σατραπῶν συμφερόντων· αὐτοὶ δ' ἐπὶ
τῆς Εὐρώπης, καὶ μάλιστα τῆς Ἰταλίας, πολέμοις τε
καὶ ἐσφοραῖς τετριμμένης, ἀποροῦντες· δι' ἃ καὶ τοῖς δη-
1 μόταις, καὶ ταῖς γυναῖξι, λήγοντες, ἐπέγραψαν εἰσφο-
ραῖς βαρυτάτας, καὶ τέλη πράσεων καὶ μισθώσεων ἐπε-
νόησαν. ἤδη δέ τις καὶ διὰ κάλλος ἐπαύλεως καὶ οἰκίας
προεγράφη. Καὶ ἐγένοντο πάντες οἱ θανάτου τε καὶ
δημεύσεως κατεγνωσμένοι ἀπὸ μὲν τῆς βουλῆς ἀμφὶ
5 τοὺς τριακοσίους, ἀπὸ δὲ τῶν καλουμένων ἰππέων ἐς
δισχιλίους. Καὶ ἦσαν ἐν αὐτοῖς ἀδελφοί τε καὶ θεῖοι
τῶν προγεγραφότων, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῖς ἡγεμόνων ὅσοι
τι τοῖς ἀρχουσιν ἢ τοῖς ἡγεμόσι προσεκεκρούεσαν.

Lin 95. διδράμων Edd. Præuli Aug. Reg. C. L. 98. τετραμῖνε
Aug. Reg. B. (abundante altera μ.) τετραχωμῖνε Reg. C. bene.
L. 99. γυναῖξι λέγοντες Edd. vitiose ex Reg. B. invitis ceteris MSS.
Ibid. ἐπέγραψαν Edd. cum Reg. A. & Aug. ἐπέτρεψαν Reg. B. C.
quæ quin ex ἐπέγραψαν, quod reposui, corrupta sint, dubitari vix
potest. L. 7. προγεγραμένων Edd. mend. cum Reg. B. C. Recte
Reg. A. Aug. Ven. Ibid. sq. ὅσοι τε τοῖς Edd. τι dedit Aug. Nec
τε, nec τι, agnoscit Reg. C. L. 8. Forsan ἢ ταῖς ἀλλοῖς ἡγεμόσι,
quod expressit Caml.

mici. Nonnullis divitiæ fue-
runt exitio. Nam opus erat ad
belli adparatum multis pecu-
niis: quia reditus ex Asiæ ve-
ctigalibus Bruto Cassioque fue-
rant traditi, & ab illis solis per-
cipiebantur, regibus etiam
præterea atque satrapis de suo
eisdem conferentibus. Trium-
viris autem Europa reliqua e-
rat, & Italia, bellis tum ma-
xime exactionibusque ita ex-
hausta, ut parcissimus inde
reditus esset. Itaque paulatim
plebi quoque, ac tandem mu-

lieribus etiam, gravissima tri-
buta imposuerunt; & emtio-
num quoque & locationum ve-
ctigalia excogitarunt. Nec de-
fuit qui propter villam aut do-
mum amœniorem proscrip-
tus est. Fuerunt autem *proscri-
pti*, bonis publicatis, *Senatores*
ccc, *equites Romani*
mm. In his erant *fratres tri-
umvirorum et avunculi*; non-
nulli etiam ex legatis eorum-
dem, qui vel imperatores vel
alios legatos nonnihil offen-
derant.

A. U.
711.

VI. Τὸ μὲν δὴ πλῆθος αὐτῶν, ἀπὸ τῆς συνόδου διελθόντες εἰς Ῥώμην, προγράψειν ἔμελλον· δυνάδεκα δὲ ἀνδρας, ἢ ὡς ἕτεροι λέγουσιν ἑπτακαίδεκα, τοὺς μάλιστα δυνατοὺς, ἐν οἷς ἦν καὶ Κικέρων, ἔδοξε προανελεῖν, ἐπιπέμφαντας ἄφνω. καὶ τῶνδε μὲν τέσσαρες αὐτίκα ἀνῆρέθησαν ἐν ἐστιάσεσίν τε καὶ ὑπαντήσεσι. Ζητουμένων δὲ τῶν ἄλλων, καὶ ἐρευνημένων νεῶν τε καὶ οἰκιῶν, ἄφνω θόρυβος ἀνὰ τὴν νύκτα πᾶσαν ἦν, καὶ βοαὶ καὶ διαδρομαὶ μετ' οἰμωγῆς, ὡς ἐν ἀλισκομένῃ πόλει. τῶ γὰρ ἐγνώσθαι μὲν ἀνδρολήψια γίνεσθαι, μὴ προγεγράφθαι δὲ μηδένα τῶν προκατεγνωσμένων, πᾶς τις αὐτὸς ἠγεῖτο ζητεῖσθαι πρὸς τῶν περιθεόντων. οὕτω δὲ ἀπογιγνώσκοντες αὐτῶν, οἱ μὲν τὰ ἴδια, οἱ δὲ τὰ κοινὰ, ἐμπρόσθειν ἔμελλον, δράσαι τι δεινὸν ἀλόγως αἰρούμενοι, πρὶν παθεῖν· καὶ τάχ' ἂν ἔδρασαν, εἰ μὴ Πέδιος αὐτοὺς ὁ ὑπατος, μετὰ κηρύκων περιθέων, ἐπήλπιζε περιμεινάντας

Lin. 12. καὶ ὁ Κικέρων Edd. ex Reg. A. Delevi Artic. cum Aug. Reg.

B. C. Ibid. sq. ἐπιπέμφαντες Edd. Præ tuli Aug. Ven. Reg. C.

L. 15. νεῶν καὶ τε Edd. operarum errore, ex edit. 1. in reliquis propagato. L. 21. αὐτῶν Edd. cum Reg. C. in vitis reliquis MSS.

L. 22. εὐλόγως Edd. Recte Aug. Reg. C. L. 24 sq. περιμεινάντας ἢ Aug. absque præpos. Nescio an rectius.

¶ 6. Jam majoris quidem numeri distulerunt proscriptionem, donec a colloquio in Urbem discessissent: *duodecim* autem, *vel*, ut alii produnt, *septemdecim*, reliquis potentiores, & in his Cicero-nem, placuit ante alios occidere, immisiss subito percussoribus. Ex illisque statim quatuor, vel in conviviis, vel in fortuito occurfu, cæsi sunt: reliqui vero dum per domos perque templa quærantur; fit subito tota nocte tumultus, & discursatio cum clamore e-julatuque, non secus quam ur-

be capta. Quum enim intellexissent, quæri comprehendique aliquot viros, & nemo adhuc proscrip-tus esset; quisque se peti a circumcursantibus putabat. Itaque rebus desperatis, quidam suas privatas, quidam publicas etiam ædes cogitabant incendere; male sano quidem consilio facturi dirum aliquid, priusquam paterentur. Ac fecissent fortasse, ni *Pedius consul*, hac illac cum præcone cursitans, bene sperare eos jussisset, & lucem exspectare; tum adcuratius, quid rei esset, cognituros.

25 ἐς ἑὼ τὰ ἀκριβέστατα μαθεῖν. ἅμα δ' ἑὼ, παρὰ γνώ-
μην τῶν τριῶν ἀνδρῶν, προὔγραφεν ὁ Πέδιος τοὺς ἐπιτα-
καίδικα, ὡς μόνους τε αἰτίους δόξαντας εἶναι τῶν ἐμ-
φυλίῶν κακῶν, καὶ μόνους κατεγνωσμένους· πίστεις τε
τοῖς ἄλλοις δημοσίας ἐποιεῖτο, ἀγνοῶν τὰ ἐγνωσμένα.
30 καὶ Πέδιος μὲν ἐκ καμάτου τῆς νυκτὸς ἔτελεύτησεν.

VII. Εσῆεσαν δ' οἱ τρεῖς τρισὶν ἡμέραις, ἀνὰ μέρος
ἕκαστος αὐτῶν, ὁ Καῖσάρ τε καὶ ὁ Αντωνίος καὶ ὁ Λέπι-
δος, σὺν ταῖς στρατηγίσι τάξεσι, καὶ ὀπλιτῶν ἕκαστος
ἐνὶ τέλει. ὡς δὲ εἰσῆλθον, αὐτίκα μὲν ἡ πόλις ἦν πλή-
35 ρης ὀπλων τε καὶ σημείων διατεταγμένων ἐς τὰ ἐπί-
καιρα. Αὐτίκα δὲ ἐν μέσῳ τούτων ἤγετο ἐκκλησία, καὶ
δήμαρχος Πούπλιος Τίτιος ἐνομοθέτει, καινὴν ἀρχὴν ἐπὶ
καταστάσει τῶν παρόντων ἐς πενταετὲς εἶναι τριῶν ἀν-
δρῶν, Λεπίδου τε καὶ Αντωνίου καὶ Καίσαρος, ἴσον ἰσχύ-
40 ουσαν ὑπάτοις· (ἦν ἂν τις Ἑλλήνων Ἀρμοστιάς ὀνομάσειεν,
ὃ καὶ Λακεδαιμόνιοι τοῖς καθιστάμενοις τὰ ὑπήκοα ἐτί-

Lin. 41. τοῖς ἀρτι καθιστάμενοις Aug. quod, vide, an in Contextum sit recipiendum.

Prima vero luce, contra triumvirorum sententiam, pro-
scripsit *Pedius* illos XVII, quasi solos auctores intestino-
rum malorum, solosque condemnatos; reliquis, interpo-
sita fide publica, securitatem promisit, ignarus decreti triumviralis. Et *Pedius* quidem
sequenti nocte, morbo ex nimia defatigatione contracto, exstinctus est.

7. Tum tres illi, *Cesar*, *Antonius*, *Lepidus*, tribus conti-
nui diebus, quoque die seorsim unus ex illis, *Urbem* sunt
ingressi; quisque cum sua præ-
toria cohorte, & una legione.

Quorum adventu Urbs arma-
tis continuo repleta est, & si-
gna militaria conspecta in lo-
cis opportunioribus. Statim-
que advocata concione, eaque
militibus bene cincta, *Pu-
blius Titius tribunus plebis*
*legem tulit de novo magistra-
tu creando, ut TRIUMVIRI*
*CONSTITUENDÆ REIPUBLI-
CÆ præessent in quinquenni-
um cum potestate consulari,*
*LEPIDUS, ANTONIUS & CÆ-
SAR:* (*Harmostas* Græce non
incommodè adpellaveris; quo
nomine *Laœdæmonii* voca-
bant eos, qui civitates ipsis
subjectas moderabantur;) æ

A. U.
711.

θεντο ὄνομα·) οὔτε διασήματος ἐς δοκιμασίαν, οὔτε κυρίας εἰς τὴν χειροτονίαν ἡμέρας προτεθείσης· ἀλλ' αὐτικά ἐκυροῦτο ὁ νόμος. Καὶ νυκτὸς ἄλλων, ἐπὶ τοῖς ἑπτακαίδεκα, τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἀνδρῶν προγραφαὶ κα- 45 τὰ πολλὰ τῆς πόλεως προτίθεντο. καὶ μετ' ὀλίγον ἄλλων πενήκοντα καὶ ἑκατὸν. καὶ τις προσετίθετο τοῖς πίναξιν αἰεὶ τῶν προκαταγιγνωσκομένων, ἢ τῶν προαφηρημένων ὑπ' ἀγνοίας, ἐς δόξαν τοῦ δικαίως ἀνηρῆσθαι. Διετέτακτο τε, πάντων τὰς κεφαλὰς ἐς τοὺς τρεῖς ἀνδρας 50 ἐπὶ ῥητῶ κέρδει φέρεσθαι· καὶ ἦν τὸ κέρδος ἐλευθερῶ μιν, ἀργύριον, θεράπωντι δὲ, ἐλευθερία τε καὶ ἀργύριον. παρέχειν δὲ ἐς ἔρευναν πάντας τὰ ἴδια· καὶ τὸν ὑποδεξάμενον ἢ κρύψαντα ἢ τὴν ἔρευναν οὐ παρασχόντα, τοῖς ἴσοις ἐπέχεσθαι. μνηύειν δὲ ἕκαστα τούτων τὸν ἐδέ- 55 λοντα, ἐπὶ τοῖς ἴσοις κέρδεσι.

VIII. Καὶ εἶχεν οὕτως ἡ προγραφὴ· Μάρκος Λέπιδος, Μάρκος Αντώνιος, Οκταυίου Καῖσαρ, οἱ χειροτονη-

Lin. 48. An τῶν οὐ προκατ.? *Ibid. sq. ἢ τῶν προαφηρημένων ὑπ' Edd. corrupte. Recte Aug. Reg. C. L. 55. Caret τὸν ante ἰδέλοντα Aug. male. L. 58. Οὐδέλιος Aug. Reg. C.*

nec trinundinum ex more ad examinandam legem concessum est, nec dies comitiis dicta, sed lex sine mora perlata est. Sequenti nocte, præter illos xvii, alii cxxx proscripti sunt: & nomina eorum diversis Urbis locis proposita; nec multo post rursus alii c l. Et tabulis subinde nova adscribebantur nomina, vel recens damnatorum, vel per errorem occisorum, ne innocentes viderentur hi perisse. Edictumque erat, ut omnium capita ad Triumviros referrentur, propositis certis præmiis, in-

genuo pecunia, seruo libertate cum pecunia: tum, ut perquisitoribus quisque patefaceret ædes suas; pari enim in culpa cum proscriptis fore, quicumque aliquem ex his vel domo excepisset, vel occultasset, vel qui perquisitoribus non ultro aperiret omnia: & hujusmodi celatorum indicibus paria erant præmia proposita.

8. Fuit autem PROSCRIPTIONIS FORMULA hæc: M. LEPIDUS, M. ANTONIUS, OCTAVIUS CÆSAR, triumviri electi constituenda et cor-

60 θέντες ἀρμόσαι καὶ διορθῶσαι τὰ κοινὰ, οὕτω λέγου-
 σιν· Εἰ μὴ δι' ἀπιστίαν οἱ πονηροὶ, δέομενοι μὲν, ἦσαν
 ἐλεεινοὶ, τυχόντες δέ, ἐγίγνοντο τῶν εὐεργετῶν ἐχθροὶ,
 εἶτα ἐπίβουλοι· οὐτ' ἂν Γάϊον Καίσαρα ἀνηρέκασαν, οὓς
 ἐκεῖνος δορὶ λαβῶν ἔσωσεν ἐλέω, καὶ Φίλους θέμενος,
 ἐπὶ ἀρχαῖς καὶ τιμᾶς καὶ δωρεαῖς προήγαγεν ἀθρόως·
 65 οὐτ' ἂν ἡμεῖς τοῖς ἐνυθρίσασι, καὶ πολεμίους ἀναγρά-
 ψασιν ἡμᾶς, ὥδε ἀθρόως ἠναγκαζόμεθα χρῆσθαι. Νῦν
 δέ, ἐξ ὧν ἐπιβουλεύμεθα, καὶ ἐξ ὧν Γάϊος Καίσαρ
 ἔπαθεν, ἀτιθάσσευτον ὀρώντες τὴν κακίαν ὑπὸ Φιλαν-
 θρωπίας, προλαβεῖν τοὺς ἐχθροὺς ἢ παθεῖν αἰρούμεθα.
 70 Μὴ δὴ τις τὸ ἔργον ἀδικον ἢ ὠμὸν ἢ ἀμετρον ἠγείσθω,
 ἔς τε Γάϊον καὶ ἔς ἡμᾶς, οἷα πεπόνθαμεν, ὀρών. Γάϊον
 μὲν δὴ καὶ αὐτοκράτορα ὄντα, καὶ ἀρχοντα ἱερῶν, καὶ
 τὰ φοβερώτερα Ῥωμαίοις καθελόντα τε ἔθνη καὶ κησά-
 μενον, καὶ πρῶτον ἀνδρῶν ὑπὲρ τοὺς Ἡρακλείους ὄρους

Lin. 59. οὕτως λέγουσιν Aug. Reg. A. B. L. 67. καὶ ὧν Γάϊος Edd. Adjecti ex cum Aug. Ven. Reg. C. L. 68. ἀτιθάσσευτον Edd. Secutus sum Aug. Ven. Reg. C.

„rigenda reipublica, edicunt sic: Nisi tanta esset improborum perfidia, ut postquam supplices miseratione servati sunt, benemeritis pro beneficio reponant odium, ac mox etiam vitæ insidias; neque hi C. Cæsarem interfecissent, quos ille bello victos servavit clementia, & in amicitiam receptos evexit ad honores, & liberalitate cumulavit; neque nos adversus eos, qui indigne nobiscum egerunt, & hostes reipublicæ nos judicaverunt, subito hanc rationem ingredi cogeremur. Nunc verò, postquam ex insidiis quas nobis

„struxerunt, & ex Cæsaris casu, intelleximus, nullis beneficiis perdomari eorum malitiam posse, prævenire inimicos, quam ab eis præoccupari, malumus. Nemo igitur hoc nostrum factum aut injustum, aut crudele, aut nimium existimet; quid C. Cæsar, quid nos ipsi passi simus, reputans. Illum certe, & Imperatorem, & Pontificem maximum, & gentium maxime Populo Romano formidatarum domitorem subactoremque, qui primus mortalium ultra Herculeos terminos nemini navigatum mare superavit, &

A. U.
711.

ἀπλώτου θαλάσσης ἀποπειράσαντα, καὶ Ῥωμαίοις γῆν 75
 ἀγνωστον εὐρόντα, ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ λεγομένῳ βουλευ-
 τηρίῳ, ὑπὸ ὄψεσι θεῶν, κατέκανον, εἴκοσι καὶ τρισὶ
 σφαγαῖς ἐνυβρίσαντες, οἱ πολέμῳ ληστῆντες ὑπ' ἐκεί-
 νου, καὶ περισωθέντες, κληρονόμοι τέ τινες αὐτοῦ τῆς
 οὐσίας ἐγγραφέντες εἶναι. οἱ λοιποὶ δέ, ἐπὶ τῷ μύσει 80
 τῷδε, τοὺς ἐναγεῖς ἀντὶ κολάσεων ἐπὶ ἀρχὰς καὶ ἡγε-
 μονίας ἐξέπεμψαν· αἷς ἐκεῖνοι χρώμενοι, τὰ τε κοινὰ
 τῶν χρημάτων ἤρπασαν, καὶ στρατὸν ἐξ αὐτῶν ἀγεί-
 ρουσι καθ' ἡμῶν, καὶ ἕτερον αἰτοῦσι παρὰ βαρβάρων
 αἰεὶ τῆς ἀρχῆς πολεμίων· τὰς τε ὑπὸ Ῥωμαίοις πόλεις, 85
 τὰς μὲν οὐ πείθοντες, ἐνέπηρσαν ἢ κατέσκαψαν ἢ κα-
 τήρειψαν, τὰς δὲ καταπλήξαντες ἐπάγουσι τῇ πατρίδι
 καθ' ἡμῶν.

IX. Ἡμεῖς δὲ αὐτῶν τοὺς μὲν ἤδη τετιμωρήμεθα· τοὺς
 δὲ λοιποὺς, θεοῦ συνεπιλαμβάνοντος, αὐτίκα δίκην 90
 δίδοντας ὄψεσθε. Τῶν δὲ μεγίστων ἡμῖν ἠνισμένων καὶ

*Linn. 75. Rom. τὴν ἀγνωστον Edd. Prætulī Aug. Reg. C. L. 83 sq.
 ἐγείρουσι Reg. C. L. 87-89. Verba καταπλήξαντες usque tetimω-
 ρημ. τοὺς δὲ per errorem omīssa sunt in Aug.*

incognitas Populo Romano
 aperuit terras; illum in loco
 sacrato, in media curia, sub
 oculis deorum, confecerunt,
 tribusque & viginti vulneri-
 bus lacerarunt hi, qui, quum
 jure belli ab eo fuissent capti,
 dimissi ab eodem fuerant in-
 columes, nonnulli etiam te-
 stamento hæredes ejus nun-
 cupati. Ceteri vero, tantum
 abfuit, ut in conspurcatos
 tam execrabili crimine anim-
 adverterent, ut eis magistra-
 tus & provincias cum impé-
 rio dederint; quibus illi abusi,
 & pecunias publicas diripue-

runt, & copias inde contra
 nos colligunt, atque alias a
 barbaris, perpetuis imperii
 nostri hostibus, postulant. Ci-
 vitatesque populo Romano
 subjectas, partim, quod ipso-
 rum imperata detrectassent,
 incenderunt, aut diruerunt,
 & solo æquarunt, partim mi-
 nis ac territatione coegerunt
 ad arma nobis patriæque in-
 ferenda.

9. Nos vero de quibusdam
 eorum jam exegimus pœnas;
 reliquos, Deo-juvante, mox
 luere videbitis. Ceterum post
 res maximas, partim jam con-

ὑπὸ χερσὶν ὄντων, Ἰβηρίας τε, καὶ Κελτικῆς, καὶ τῶνδε τῶν οἴκοι· ἐν ἑσσι λογαίων ἐτι ἔργον, στρατεύειν ἐπὶ τοὺς πέραν θαλάσσης αὐτόχειρας Γαίῳ. Μέλλουσι δὴ πόλεμον ὑπὲρ ὑμῶν ἐκδημον ἀγωνιῆσθαι, οὐκ ἀσφαλές οὔτε ἐς τὰ ἡμέτερα οὔτε ἐς τὰ ὑμέτερα εἶναι δοκεῖ, τοὺς ἄλλους ἐχθροὺς ὀπίσω καταλιπεῖν, ἐπιθησομένους ταῖς ἀπαυσίαις ἡμῶν, καὶ τὰ συμβαίνοντα τῷ πολέμῳ καιροφυλακήσοντας· οὐδ' αὖ βραδύνειν διὰ τούσδε, ἐν ἐπιείξει τούτῳ, μᾶλλον, ἢ ἐκ ποδῶν αὐτοὺς ἀφρώας ποιήσασθαι, ἀρξάντας γε τοῦ καθ' ἡμῶν πολέμου, ὅτε πολεμίους ἡμᾶς τε καὶ τοὺς ὑφ' ἡμῶν στρατοὺς ἐψηφίζοντο εἶναι.

Χ. Κακῆνοι μὲν τούσδε πολιτῶν μυριάδας ἡμῖν συναπάλλουσι, οὔτε θεῶν νέμεσιν οὔτε φθόνον ἀνθρώπων ὑφορώμενοι. Ἡμεῖς δὲ πλήθει μὲν οὐδενὶ χαλεπανοῦμεν, οὐδὲ τοὺς ἐχθροὺς ἐπιλεξόμεθα πάντας, ὅσοι διηνέχθησαν ἡμῖν, ἢ ἐπεβούλευσαν, οὐδὲ ἐκ πλούτου πάν-

Lin. 93. Pro κακῶν, quod dedit Aug. & Reg. C. dant mendose λυπηρῶν Edd. & Cand. L. 95. ὑπὲρ ἡμῶν Edd. Rectius Aug. Reg. C. L. 98. συμβ. τοῦ πολέμου Edd. cum tribus Regiis. Prætulit Aug. L. 1. ἐκποδῶν Reg. C. bene. L. 2. ἀρξάντας γε edit. 1. mend. L. 3. τοὺς ἐφ' ἡμῖν Edd. Recte Aug. Reg. C.

„sectas a nobis, partim propediem expediendas, quæ ad Hispaniam ad Galliamque & ad hanc nostram Italiam pertinent; unum præterea magnum superest negotium, expeditio contra eos, qui trans mare sunt, Cæsaris patricidas. Id bellum pro patria gesturi peregre, neque nobis neque vobis tutum fore arbitrati sumus, si alios inimicos a tergo relinqueremus; usuros contra nos occasione, per absentiam nostram et per belli varios casus captata. Imo ne cunctan-

„dum quidem, urgente tam præsentis periculo, duximus; sed ad unum tollendos e medio; quandoquidem ipsi priores nobis bellum intulerunt, quum nos nostrosque exercitus hostes judicarunt.

10. „Et illis quidem nulla religio fuit, tot civium milia nobiscum velle perdere, sprete deorum vindicta hominumque invidia. Nos vero multitudini nulli molesti erimus: ne inimicos quidem, qui nobis vel adversati sunt vel insidiati, seligemus omnes;

A. U.
711.

τως ἢ περιουσίας ἢ ἀξιώσεως, οὐδ' ὅσους ἕτερος πρὸ ἡμῶν αὐτοκράτωρ ἔκλεινε, τὴν πόλιν καὶ κείνος ἐν ἔμφυλοις καθιστάμενος, ὃν Εὐτυχῆ προσείπατε δι' εὐπραξίαν· καίπερ ἀνάγκης οὐσης, τρισὶ πλέονας ἐχθρούς, ἢ ἐνὶ, εἶναι. Ἀλλὰ μόνους δὴ τοὺς Φαυλοτάτους τε καὶ πάντων αἰτιωτάτους ἀμυνόμεθα. καὶ τόδε δι' ὑμᾶς οὐχ ἦσσαν ἡμῶν· ἀνάγκη γάρ, ἡμῶν διαφερομένων, ὑμᾶς πάντα ἐν μέσῳ θεινὰ πάσχειν· ἀνάγκη δέ τι καὶ τῶ στρατῷ γενέσθαι παραμύθιον, ὑβρισμένῳ τε καὶ παροξυμένῳ, καὶ πολεμίῳ πρὸς τῶν κοινῶν ἐχθρῶν ἀναγεγραμμένῳ. Δυνηθέντες δ' ἂν, οὓς ἔγνωμεν, ἐξ ἐφόδου συλλαβεῖν, αἰρούμεθα προγράψαι μᾶλλον, ἢ ἀγνοοῦντας ἔτι συλλαβεῖν· καὶ τόδε δι' ὑμᾶς, ἵνα μὴ ἐπὶ τοῖς ὀπλίταις ἢ διωργισμένοις πλεονάζειν ἐς τοὺς ἀνευθύτους, ἀλλὰ, ἀπρηθμημένους καὶ ὠρισμένους ἔχοντες ὀνομαστὶ, τῶν ἄλλων κατὰ πρόσταγμα ἀπέχωνται. XI. Αγαθῆ 2

Lin. 10. ἢ ἐν περιουσίας Reg. C. L. 11. ἐν ἀντὶ ἐμφυλοῖς, quod abest vulgo, dedit Aug. Eandem præpos. insertam voluerat Musgrav. L. 18. παροξυνομένῳ Edd. παροξυμένῳ Reg. C. Rectius Aug.

„nec in divites omnino & locupletes honoratosve animadvertemus; neque in tam multos quam alius ante nos imperator, qui pariter labefactam civilibus bellis rempublicam instauravit, quem vos ob res gestas Felicem cognominastis: quamvis necesse sit, plures esse inimicos tribus quam uni. Sed pessimum solummodo quemque mulctabimus, & præ ceteris nocentissimum. Atque id non nostrum magis causa faciemus, quam vestrum ipsorum; quos necesse esset, dum nos conflictaremur, in medio positos

„omnes multis involvi calamitatibus. Sed et necesse est aliquid in gratiam facere exercitus, ad levamen injuriarum, quibus ille irritatus est, a communibus nostris inimicis hostis judicatus. Quamquam vero potueramus, quos visum esset, comprehendere e vestigio; malumus eos proscribere, quam ignaros opprimere: idque ipsum propter vos, ne in potestate sit iratorum militum, præter mandatum infantibus quoque vim inferre; sed ut, intra certum numerum suis nominibus designatorum coerciti, abstineant ceteris.

II. „ Ergo

XI. Αγαθῆ τύχῃ τοίνυν· τῶν υπογεγραμμένων τῶδε τῶ διαγράμματι μηδεὶς δεχέσθω μηδένα, μηδὲ κρυπλέτω, μηδὲ ἐκπεμπέτω ποι, μηδὲ πειδέσθω χρήμασιν. Ὅς δ' ἂν ἢ σώσας ἢ ἐπικουρήσας ἢ συνειδῶς Φανῆ, τοῦτον ἡμεῖς, οὐδεμίαν ὑπολογισάμενοι πρόφασιν ἢ συγγνώμην, ἐν τοῖς προγεγραμμένοις τιθέμεθα. Αναφερόντων δὲ τὰς κεφαλὰς οἱ κρείναντες ἐφ' ἡμᾶς· ὁ μὲν ἐλευθερος, ἐπὶ δισμυρίαῖς δραχμαῖς Ἀττικάῖς καὶ πεντακισχιλίαις ὑπὲρ ἐκάστης· ὁ δὲ δοῦλος, ἐπ' ἐλευθερίᾳ τοῦ σώματος, καὶ μυρίαῖς Ἀττικάῖς, καὶ τῇ τοῦ δεσπώτου πολιτεία. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς μηνύουσιν ἔσθαι· καὶ τῶν λαμβανόντων οὐδεὶς ἐγγεγράφεται τοῖς ὑπομνήμασιν ἡμῶν, ἵνα μὴ καταδήλος ᾗ. Ὡδε μὲν εἶχεν ἡ προγραφῆ τῶν τριῶν ἀνδρῶν, ὅσον ἐς Ἑλλάδα γλῶσσαν ἀπὸ Λατίνης μεταβαλεῖν.

XII. Πρώτος δ' ἦν ἐν τοῖς προγράφουσι Λέπιδος, καὶ πρῶτος ἐν τοῖς προγραφομένοις ὁ ἀδελφεὸς ὁ Λεπιδίου Παῦλος· καὶ δεύτερος ἦν τῶν προγραφόντων Αντώνιος,

Lin. 28. ποιθήσιω edit. 1. quod in secundis mutandum suspicatus era Musgr. ποιθήσιω, quod reposuit H. Stephan. confirmat Aug. Reg. C. Cand. L. 43. Παύλου edit. 1. mend. Ib. προγραφ. ὁ Αντώνιος Aug.

II. „Ergo quod felix faustumque sit: Ex his quorum nomina huic scripto subjuncta sunt, nemo quemquam domum recipito, neve celato, neve ablegato, neve pecuniis corrumpitor. Quisquis autem vel servasse, vel adjuvissse, vel conscius fuisse deprehendetur, eum nos absque ulla excusatione veniaque in proscriptorum numerum referemus. Capita vero occisorum ad nos adferunt, accepturi præmium, centena millia HS. in singula capita,

Vol. II.

„si liber adtulerit; si servus, libertatem - cum quadraginta millibus HS. & heri sui jure civitatis. Eadem præmia funto & indicibus: nec cujusquam nomen, qui præmium acceperit, inseretur nostris commentariis, ne manifestum fiat.” Talis fuit triumviralis Proscriptionis formula.

12. Primus autem inter Proscriptores Lepidus fuit, & primus inter proscriptos frater Lepidi, Paulus: secundus ex proscriptoribus Antonius, & secundus proscriptus

M m

A. U.
711.

καὶ δεύτερος τῶν προγραφομένων ὁ Θεῖος ὁ Αντωνίου Λεύ-
κιος· οἶδε μὲν, ὅτι πρῶτοι πολεμίους αὐτοὺς εἴψηφίσαντο. 45
τρίτος δὲ καὶ τέταρτος ἦν, τῶν ἐν ἑτέρῳ πίνακι προκει-
μένων ἐς τὸ μέλλον ὑπάτων, Πλάγκου μὲν ὁ ἀδελφὸς
Πλώτιος, Ασινίου δὲ ὁ πενθερὸς Κοίντος. καὶ οὐ κατ' ἀ-
ξίωσιν ἄρα μόνην οἶδε τῶν ἄλλων προὔκειντο μάλλον, ἢ
ἐς Θάμβος καὶ δυσελπισίαν, μηδένα ῥύσασθαι τινα 50
προσδοκᾶν. Ἦν δὲ καὶ Θωράνιος ἐν τοῖς προγεγραμμέ-
νοις, λεγόμενος ὑπὸ τινων ἐπιτροπεῦσαι Καίσαρος. Ἄμα
δὲ ταῖς προγραφαῖς αἱ τε πύλαι κατεΐχοντο, καὶ ὅσαι
ἄλλαι τῆς πόλεως ἔξοδοί τε καὶ λιμένες, ἢ ἔλη καὶ
τέλματα, ἢ εἴ τι ἄλλο ἐς φυγὴν ὑποπίον ἦν, ἢ ἐς λα- 55
θραίους καταφυγὰς· τήν τε χώραν ἐπετέτραπτο τοῖς
λοχαγοῖς ἐρευνᾶν περιθέρουσι· καὶ ἐγίγνετο πάντα ὁμοῦ.

XIII. Εὐθύς οὖν ἦν ἀνά τε τὴν χώραν καὶ ἀνά τὴν
πόλιν, ὡς ἕκαστός πη συνελαμβάνετο, ἀνδρολήψια αἰ-

Lin. 45. αὐτοὺς caret Aug. *L.* 48. Κοίντος videtur legendum. *L.* 51.
Θωράνιος Aug. *L.* 53. ἄμα δὲ ταῖς γραφαῖς Aug. *L.* 55 sq.
Ultimæ syllabæ vocis λαθραίους superscripta lit. a in Reg. C. ab
ead. man. L. 58. ἦν caret Aug. *Ἐ Reg. B. minus bene.*

avunculus Antonii, Lucius:
quia hi primi sententiis suis
hostes eos judicaverant. Ter-
tius porro & quartus erant ne-
cessarii designatorum in se-
quentem annum consulum,
(quorum nomina in alia tabu-
la juxta illam erant descripta.)
Planci frater, Plotius; &
Quintius, socer Asinii: qui
non tam ob dignitatis emi-
nentiam ante alios sunt positi,
quam ad incutiendum timo-
rem, speraque adimendam,
ne quis liberare quempiam
posse speraret. Erat & Thora-
nius inter proscripctōs, qui tu-

tor a nonnullis proditur fuif-
se *Cæsaris*. Editaque proscrip-
tione, continuo portis addi-
tæ sunt custodiæ, & obsessi
ceteri omnes Urbis exitus;
eademque diligentia circa por-
tus adhibita, & circa loca pa-
lustria cœnosaque, & quid-
quid suspectum erat ut fugæ
latebrisve commodum; tum
centuriones jussi sunt ad in-
quirendum per agros discur-
rere: & hæc omnia eodem mo-
mento facta sunt.

13. Itaque confestim intra
Urbem & extra, prout quo-
que loco quisque deprehensus

60 Φνίδια πολλά, καὶ τρόποι τῶν Φόνων ποικίλοι, τῶν τε
κεφαλῶν ἀποτομαὶ τοῦ μισθοῦ χάριν ἐς ἐπίδειξιν, φυ-
γαί τε ἀπρεπείς, καὶ σχήματα ἄτοπα ἐκ τοῦ πρὶν
περιφανοῦς. Κατέδυνον γὰρ οἱ μὲν ἐς Φρέατα, οἱ δὲ ἐς
75 πνώδεις ὑπὸ φείας, ἢ τῶν τεγῶν ταῖς κεραμίσι βυο-
μέναις ὑπεκάθηντο, μετὰ σιγῆς βαθυτάτης. Εδεδόκει-
σαν γὰρ οὐχ ἦσσαν τῶν σφαγέων, οἱ μὲν γυναῖκας ἢ
παῖδας οὐκ εὐμενῶς σφίσειν ἔχοντας, οἱ δὲ ἐξελευθέρους
τε καὶ θεράπωντας, οἱ δὲ καὶ δανεισμάτων χρήσας, ἢ
70 χωρίων γείτονας, ἐπιθυμία τῶν χωρίων. Επαναστάσις
γὰρ δὴ πάντων, ὅσα τέως ὑπούλα ἦν, ἀθρόα τότε ἐγί-
γνετο, καὶ ἀδέμιστος μεταβολὴ βουλευτῶν ἀνδρῶν, ὑ-
πάτων, ἢ στρατηγῶν, ἢ δημάρχων, ἔτι τάσδε ταῖς ἀρ-
χὰς μετιόντων, ἢ ἐν αὐταῖς γεγονότων, ἐς πόδας ἰδίου
75 θεράπωντος ῥητορῶν μένων σὺν ὀλοφύσεσι, καὶ σωτῆρα

Lin. 65 sq. Pro βυμέναις maluerat δυμένοι Musgrav. L. 67. ἦσαν
Aug. L. 71. ἀθρόα τε ἐγίγνετο Edd. Prætuli Aug. Reg. C. L. 72.
ἀδέμιτος Reg. B. L. 73. Ante ἔτι τάσδε, ac fortasse etiam ante
ὑπάτων, excidisse puto ἢ, quod utrobique expressit Cand. Ibid.
Pro ἔτι τάσδε dant ἔτι τάσδε Edd. Verius Aug. Reg. C.

esset, repente oppressi multi
per varia mortis genera; &
capita detruncata, ad fidem
cædis faciendam, ferendam-
que mercedem. Passimque fu-
ga erat parum decora viro-
rum paulo ante illustrium;
tunc in deformem habitum
mutatorum. Nam pars descen-
debant in puteos, pars in cloa-
cas impurissimas: alii in fuma-
riis vel sub tectorum constipa-
tis tegulis abditi summo cum
silentio sedebant. Timebant
enim sibi quidam non magis
a percussoribus, quam ab in-
fensis uxoribus, alii a filiis

male in ipsos adfectis; alii a
libertis servisque: tum credi-
tores a debitoribus; vicini a
vicinis, contigua prædia adpe-
tentibus. Quidquid enim li-
vidum ac suppuratum odiis an-
tea fuerat, id subito tunc e-
rumpebat; & indigno modo
mutabatur fortuna virorum ex
amplissimo ordine, consula-
rium, prætoriorum, tribunitio-
rum, aut harum dignitatum
candidatorum; quos nunc ad
pedes fervorum suorum cum
lamentis vidisses advolutos,
& famulo adpellatione serva-
toris ac domini adulantes.

A. U.
711.

καὶ κύριον τὸν οἰκέτην τιθεμένων. οἰκίστην δὲ ἦν, ὅτε καὶ ταῦτα ὑποστάντες οὐκ ἐλεηθεῖεν.

XIV. Ἰδέα τε πᾶσα κακῶν ἦν, οὐχ ὡς ἐν στάσεσιν ἢ πολέμου καταλήψεσιν. οὐ γὰρ, ὡς ἐν ἐκείνοις, τὸν μὲν ἀντιστασιώτην ἢ πολέμιον ἐδεδόικεσαν, τοῖς δὲ οἰκείοις σφᾶς ἐπέτρεπον· ἀλλὰ καὶ τούσδε τῶν σφαγέων μᾶλλον ἐδεδόικεσαν, οὐδὲν μὲν αὐτούς, ὡς ἐν πολέμῳ καὶ στάσει, δεδιότας, σφίσι δὲ αὐτίκα γιγνομένους ἐξ οἰκείων πολέμιους, ἢ δι' ὑπουλον ἔχθραν, ἢ ὑπὸ τῶν ἐπικεκηρυγμένων σφίσι γερωῶν, ἢ διὰ τὸν ἐν ταῖς οἰκίαις χρυσόν τε καὶ ἄργυρον. ἀπίστος γὰρ δὴ διὰ ταῦτα ἀθρόως ἕκαστος ἐς τὸν οἰκείον ἐγίγνετο, καὶ τὸ σφέτερον κέρδος τοῦ πρὸς αὐτὸν ἐλέου προὔτιθει. ὁ δὲ πιστὸς ἢ εὐνοὺς ἐδεδίει βοηθεῖν, ἢ κρύπτειν, ἢ συνειδέσθαι, δι' ὁμοιότητα τῶν ἐπιτιμιῶν. Ἐς τε τὸ ἔμπαλιν αὐτοῖς ταῦ πρώτου τῶν ἐπιτιμιῶν ἀνδρῶν δέους περιέσθη. τότε μὲν γὰρ οὐ προγραφέντος οὐδενός, ἀλλὰ τινῶν ἀφῶν συλ-

Lin. 85. διὰ τῶν ἐν ταῖς Edd. mend. ex Reg. B. Ibid. οἰκείας Edd. mend. ex eod. Reg. B. L. 89 sq. δι' ὁμοιωτα Edd. cum Reg. A. B. & Cand. Præuli Aug. Reg. C.

Quæ res eo erat miserabilior, quod multi ne tam demissè quidem supplices impetraverint misericordiam.

14. Neque vero ulla aberrat calamitatis species, secus ac in seditionibus & hostili victoria. Nec enim, ut illic, adversarii soli hostesve timebantur, in domesticis reponeretur fiducia; sed ipsi domestici multo magis, quam percussores, formidabantur: qui de se ipsis præter bellorum seditionumve morem securi, hostes subito reddebantur ex familiaribus, sive propter dissimulatum odium, sive spe o-

stentati publice præmii, sive quod inhiarent auro argentoque in ædibus. His enim de causis nihil cuiquam fidum domi supererat, lucri aviditate præponderante pietatem domesticam. Quod si quis in fide permanebat ac benevolentia; tamen opem ferre non audebat, nec celare periclitantem, nec dissimulare conscientiam; propter pœnæ similitudinem, quæ celatores sequebatur. Eratque res longe diversa a superiore septemdecim damnatorum virorum periculo: tunc enim, nemine proscripito, nonnullis repente

λαμβανομένων, πάντες ἐδεδόκεισαν ὅμοια, καὶ συνήσπι-
ζον ἀλλήλοις. ἐπὶ δὲ ταῖς προγραφαῖς, οἱ μὲν αὐτίκα
95 πᾶσιν ἐκδοτοὶ γεγένητο· οἱ δὲ ἐν ἀμερίμνω περὶ σφῶν
καὶ ἐπὶ κέρδει γενόμενοι, τοὺς ἄλλους ἐπὶ μισθῷ τῆς
σφαγεῦσιν ἐκυνηγέτου. Ὁ δὲ λοιπὸς ὄμιλος, οἱ μὲν τὰς
οἰκίας τῶν ἀναιρουμένων διήσπασον, καὶ τὸ κέρδος αὐτοῦς
ἀπὸ τῆς συνέσεως τῶν παρόντων κακῶν ἐψυχαγάγει·
1 οἱ δὲ ἐμφρονέσθηρά τε καὶ ἐπικεικῆς ἐτεθήπεσαν ὑπὸ ἐκ-
πλήξεως· καὶ ἦν αὐτοῖς παραλογώτερον, ὅτε μάλιστα
ἐνθυμηθεῖεν, ὅτι τὰς μὲν ἄλλας πόλεις ἐλυμήναντο σπά-
σεις, καὶ περιέσωσαν ὁμόνοιαί, τὴν δὲ καὶ αἱ σπάσεις
5 τῶν ἀσπυκόντων προαπώλεσαν, καὶ ἡ ὁμόνοια τοιαύδε ἐρ-
γάζεται.

XV. Ἐθνησκον δὲ, οἱ μὲν, ἀμυνόμενοι τοὺς ἀναιρουῦ-
τας· οἱ δὲ, οὐκ ἀμυνόμενοι, ὡς οὐχ ὑπὸ τῶνδε ἀδικού-
μενοι. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ σφᾶς αὐτοὺς λιμῶν τε ἐκουσίῳ δα-

Lin. 99. ἀπὸ τῆς συνέσεως Edd. cum tribus Regiis. Verum dedit Aug.
quod & profucreat Musgr. & expressit Cand. L. 1. τε post ἐμ-
φρον. inferni cum Aug. & Reg. C. L. 4. Verba καὶ περιέσωσαν us-
que καὶ αἱ σπάσεις desunt Augustano.

comprehensis, omnes metu
similis casus protegebant se in-
vicem. Evulgatis autem pro-
scriptionis tabulis, *proscripti*
mox *omnium proditioni pa-*
tent; ceteri, securi de sua
salute & lucris intenti, ceu
venatici canes, mercenariam
operam præstabant vestigan-
dis his, quos ad necem objice-
rent. Reliqua turba diripiebat
ædes interemptorum; & præ-
sens lucrum mentem eorum
a cogitatione publicæ calami-
tatis avocabat. Qui vero pru-
dentiores erant ac moderatio-
res, attoniti stupebant: &

inaudita plane res ac pene
incredibilis tum maxime eis
videbatur, quum subiret ani-
mum, „ alias civitates sedi-
tionibus civium afflictas, mox
eorumdem concordia esse ser-
vatas: hanc vero, per dissen-
sionem civium jam ante per-
ditam, nunc quoque per eo-
rumdem conspirationem talia
perpeti.”

15. Cadebant autem alii
repugnantes; non repugnan-
tes alii, quod eam injuriam
non ad ministros cædis refe-
rendam ducerent. *Quidam se*
ipsi vel fame confecerunt vel

A. U.
711.

πανῶντες, καὶ βρόχοις χρώμενοι, καὶ τὰ σώματα κα- 10
 ταποιοῦντες, ἢ ριπτοῦντες ἀπὸ τῶν τεγῶν, ἢ ἐς πῦρ
 ἐναλλόμενοι, ἢ τοῖς σφαγεῦσιν ὑπίσχοντες, ἢ καὶ μετα-
 πεμπόμενοι βραδύνοντας· ἕτεροι δὲ κρυπτόμενοι, καὶ
 λιπαροῦντες ἀπρεπῶς, ἢ διαθούμενοι τὸ κακόν, ἢ ἀνωύ- 15
 μενοι. Οἱ δὲ καὶ παρὰ γνώμην τῶν τριῶν ἀνδρῶν, ὑπ'
 αἰγνοίας, ἢ κατ' ἐπιβουλὴν, ἀπώλλυντο. καὶ δῆλος ἦν ὁ
 μὴ προγραφεῖς νέκυς, ὅτε οἱ προσκίοιτο ἢ κεφαλῇ· τῶν
 γὰρ δὴ προγεγραμμένων ἐν ἀγορᾷ προτίθετο παρὰ
 τοῖς βήμασιν, ἔνθα ἔδει κομίσαντας ἀντιλαβεῖν τὰ ἀ- 20
 γαθά. Ἰση δ' ἦν ἐτέρων σπουδῇ καὶ ἀρετῇ, γυναικῶν
 τε καὶ παιδῶν καὶ ἀδελφῶν καὶ θεραπόντων, περισω-
 ζόντων τε καὶ συμμηχανωμένων πολλὰ, καὶ συναπο-
 θνησκόντων, ὅτε μὴ τύχοιεν ἂν ἐπενόου· οἱ δὲ καὶ ἐπ-
 ἀνήρου σφᾶς ἀνηρημένοις. Τῶν δὲ ἐκφυγόντων, οἱ μὲν
 ὑπὸ ναυαγίων ἀπώλλυντο, ἐς πάντα σφίσι τῆς τύχης 25

Lin. 12. βραδύνοντας Edd. mend. ex Reg. A. L. 14 sq. Ad ἀνωύμενοι
 desiderari aliquid videtur. L. 18. An ad verbum προστίθετο
 excidit nomen αἱ κεφαλαί?

laqueo; alii de tecto se præci-
 pitarunt, aut in aquam con-
 jecerunt ignemve; alii ultro
 jugulum præbuerunt percuf-
 foribus, aut illos cunctantes
 accersiverunt. *Inviti obierunt*
alii, latebras quærentes, aut
 indecore supplicantes, aut
 tergiversantes, aut pretio co-
 nantes evadere. *Nonnulli* quo-
 que, præter triumvirorum
 mentem, *per errorem* perie-
 runt, aut per inimicorum in-
 fidias. Et cadaver non proscri-
 pti dignoscebatur a ceteris,
 quando non erat capite trun-
 catum: proscriptorum enim
 in foro proponebantur capita

pro rostris, ubi rependebatur
 pro eis præmium. E diverso
 non minor exstitit passim *vir-*
tus studiumque *uxorum, li-*
berorum, fratrum, famulo-
rum, multa ad conservandam
 periclitantium salutem facien-
 tium comminiscantiumque;
 aut cum suis simul pereunti-
 um, ubi cæpta non successif-
 sent: nec defuerunt qui se
 sponte jugularent supra cælo-
 rum cadaveribus. Ex his vero
 qui evasere, aliquot naufragio
 perierunt, nihil se remit-
 tente adversa fortuna: *alii*,
 ad lætiora tempora *præter o-*
pinionem servati, pervene-

ἐπιβαρούσης· οἱ δὲ ἐπανάχθησαν ἐκ παραλόγων ἐπὶ τε
 ἀρχαῖς τῆς πόλεως καὶ στρατηγίας πολέμων καὶ θριάμ-
 βους. οὕτως ὁ καιρὸς ἦν ἐκεῖνος ἐπίδειξις παραδοξολογίας.

A. U.
711.

XVI. Καὶ τὰδε ἐγίγνετο οὐκ ἐν ἰδιώτιδι πόλει, οὐδὲ
 30 ἐν ἀσθενεῖ καὶ σμικρῷ βασιλείῳ· ἀλλὰ τὴν δυνατωτά-
 την καὶ τοσοῦτων ἐθνῶν καὶ γῆς καὶ θαλάσσης ἡγε-
 μονίδα διέσειεν ὁ θεός, ἐκ πολλοῦ ἄρα ἐς τὴν νῦν καθι-
 στάμενος εὐταξίαν. Εγένετο μὲν οὖν τοιαύδε ἕτερα ἐν αὐτῇ
 κατά τε Σύλλαν, καὶ ἔτι πρὸ ἐκείνου Γάϊον Μάριον· ὧν
 35 ὁμοίως τὰ γνωριμώτατα τῶν κακῶν ἐν τοῖς περὶ ἐκείνων
 ἀνελεξάμην· καὶ προσῆν ἐκείνοις ἀταξία. Ταῦτα δὲ,
 ἀξιώσει τε τῶν τριῶν ἀνδρῶν, καὶ τοῦ ἑνὸς αὐτῶν μά-
 λιστα ἀρετῆ καὶ τύχῃ, τὴν ἀρχὴν συσπησαμένου τε ἐς
 ἔδραν εὐσφαλῆ, καὶ γένος καὶ ὄνομα τὸ νῦν ἀρχον ἀφ'
 40 ἑαυτοῦ καταλιπόντες, ἐπιφανέστερα. Ἐν τὰ λαμπρὰ
 καὶ τὰ χεῖρα γεγόμενα, ἐν μνήμῃ τε μᾶλλον ὄντα, ὅτι

*Lin. 30. σμικρῆ βασιλεία vulgata lectioñi ab ead. manu superscriptum
 est in Reg. C. L. 31. Verba καὶ γῆς, quæ defunt vulgo, dedit Aug.
 L. 33. μὲν caret Aug. male.*

runt ad urbanos magistratus
 postea, & cum imperio præ-
 positi exercitiis, triumphis
 etiam honorem sunt adepti.
 Tantum miraculorum adtule-
 runt illa tempora.

16. Et hæc res non accide-
 runt in vulgari aliqua civitate,
 nec in parva regia ac invalida:
 sed potentissimam tot terra
 marique gentium dominam
 Deus ita perculit; per diuti-
 nas ambages adducens eam-
 dem ad feliciorē hanc, quæ
 nunc obtinet, constitutionem
 moderationemque. Ac similia
 quidem jam sub Syllæ domi-
 natu passa erat Roma, & an-
 te illum sub Mario: quorum

malorum quæ præ ceteris ma-
 xime memorabilia sunt, in illo-
 rum historia enotavi: quo tem-
 pore quidem etiam hoc acces-
 sit, ut inhumata projiceren-
 tur occisorum corpora. Hæc
 autem, de quibus nunc agi-
 mus, propter Triumvirorum
 dignitatem sunt magis insignia,
 ac præsertim propter unius ex
 illis virtutem fortunæ conjun-
 ctam, qui, postquam imperium
 solido fundamento firmavit,
 genus & nomen suum in hos
 qui nunc imperant propaga-
 vit. Quarum rerum, quæ vel
 aliàs sunt illustriores, vel quæ
 sævitate eminent, eas nunc
 percurram: eo etiam memo-

A. U.
711.

καὶ τελευταῖα γέγονεν, ἐπελεύσομαι νῦν, οὐ πάντα· οὐ γὰρ ἀξιαφήγητον ἀναίρεσις ἀπλή καὶ φυγή, ἢ τῶν τριῶν ἀνδρῶν τισὶ συγγίνωντων ὑσπερον, ἐπάνοδος, ἢ ἐπανελευθέρων ἀφανῆς καταβίωσις· ἀλλ' ὅσα παραλογώ- 45
τατα ὄντα μάλιστα ἀν' ἐκπλήξειε, καὶ πιστεύσειν ποιή-
σειε τοῖς προλεγομένοις. Πολλὰ δ' ἔστι, καὶ πολλοὶ Ρω-
μαίων ἐν πολλαῖς βίβλοις αὐτὰ συνέγραψαν ἐφ' ἑαυτῶν,
ὀλίγα δὲ ἐγὼ καθ' ἐκάστην ἰδέαν, ἐς πίστιν ἐκάστης, καὶ
ἐς εὐδαιμόνισμα τῶν νῦν παρόντων, ἐπὶ κεφαλαίου διὰ 50
τὸ μῆκος ἀναγράψω.

XVII. Ἦοξάτο μὲν δὴ τὸ κακὸν, ἐκ συντυχίας, ἀπὸ
τῶν ἐν ἀρχαῖς ἔτι ὄντων· καὶ πρῶτος ἀνῆρέθη δημαρχῶν
Σαλοῦιος. ἰερά δ' ἔστιν ἡ ἀρχὴ καὶ ἀστυλος ἐκ τῶν νό-
μων, καὶ τὰ μέγιστα ἴσχυεν, ὡς καὶ τῶν ὑπάτων τινὰς 55
ἐς τὰς φυλακὰς ἐμβαλεῖν. καὶ ἦν οὗδε ὁ δημαρχος ὁ τὸν
Ἀντωνίου ἐν μὲν ἀρχῇ κέκωλυκὰς εἶναι πολέμιον, ὑσπερον

Lin. 44. ἀνδρῶν τι Edd. mend. ex Reg. B. qui duplici menda dat. τι συγγίνωντων. Recte Reg. A. C. Aug. Ven. L. 46. πιστεύσειν Edd. Prætulit Aug. L. 48. πολλαῖς βίβλοις Edd. mend. inuitis Aug. Ven. Reg. C. L. 50. διὰ carent Edd. Dedit Aug. & Reg. C. L. 55. ἴσχυον Reg. C. Ibid. ὡς ἐκ τῶν ὑπ. Reg. B.

ratu faciliores, quod sint no-
vissimæ. Enimvero non omnia
persequar: quippe non digna
videtur commemoratione sim-
plex cædes aut fuga, aut, Tri-
umviris aliquanto post igno-
scentibus, reditus quorundam,
& vita deinde in obscuro acta;
sed quæ maxime miraculo fu-
tura sint, & fidem factura le-
cturis eorum quæ jam dixi-
mus. Sunt autem bene multa,
*et a multis Romanis Scripto-
ribus seorsim comprehensa
multis voluminibus.* Ex qui-
bus ego, ne nimis longus sim,
pauca per singula rerum gene-

ra breviter decurram; quo-
cujusque generis constet fides,
& quo magis eluceat præsentis
ætatis felicitas.

17. Prima sævitia fortuito
in eos effusa est, qui magistra-
tibus etiam tum fungebantur.
Et *primus casus tribunus ple-
bis SALVIUS.* Est autem is
magistratus sacrosanctus pri-
scis legibus, & tantæ potesta-
tis, ut Consules etiam aliquot
in carcerem miserit. Et hic
tribunus primum quidem in-
tercesserat, quo minus ho-
stis judicaretur Antonius; sed
postea Ciceronem in omnibus

δὲ συμπωπραχῶς ἐς πάντα Κικέρωνι. Πυθόμενος δὲ τῶν
 τριῶν ἀνδρῶν τῆς τε συμφρονήσεως καὶ τῆς ἐς τὴν πόλιν
 ἐπέξεως, τοὺς οἰκείους εἰσήια, ὡς οὐ πολλάκις αὐτοῖς ἔτι
 συνεσόμενος· ἐσδραμόντων δὲ ἐς τὸ συμπόσιον τῶν ὀπλι-
 τῶν, οἱ μὲν ἐξανίσταντο σὺν Φορῦβῳ καὶ δέει, ὁ δὲ τῶν
 ὀπλιτῶν λοχαγὸς ἐκέλευεν ἡρεμεῖν κατακλιθέντας, τὸν
 δὲ Σαλαῖιον, ὡς εἶχε, τῆς κόμης ἐπισπάσας ὑπὲρ τὴν
 5 τράπεζαν ἐς ὅσον ἔχρηζε, τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμε, καὶ
 τοῖς ἔνδον αὐτῆς ἐκέλευεν ἀτρεμεῖν ὡς ἔχουσι, μὴ Φορῦβου
 γενομένου πάθοιεν ὅμοια. οἱ μὲν δὴ καὶ οἰχομένου τοῦ
 λοχαγοῦ τεθηπότες, ἀναυδοὶ μέχρι βαθυτάτης νυκτὸς
 τῷ λοιπῷ τοῦ δημάρχου σώματι συγκατέκειντο. Δευ-
 0 τερος δὲ ἀνὴρ ἔθνησκε στρατηγὸς Μινούκιος, ἀρχαιρεσιάζ-
 ζων μὲν ἐν ἀγορᾷ· πυθόμενος δὲ ἐπιέναι τοὺς ὀπλίτας,
 ἀνεπήδησε, καὶ περιθέων ἔτι καὶ ἐννοούμενος ὅποι διαλά-
 θοι, τὴν ἐσθῆτα ἐνήλασπεν, ἐς τι τῶν ἐργαστηρίων ἐσ-
 δραμῶν, τοὺς ὑπηρέτας καὶ τὰ σημεῖα ἀποπέμφας. οἱ
 5 δὲ, αἰδοῖ καὶ ἐλέῳ παραμένοντες, εὐμαρέσπερον ἀκόντες
 ἐποίησαν τοῖς σφαγεῦσι τὸν στρατηγὸν εὐρεῖν.

Lin. 62 sq. οἱ μὲν usque ὁ δὲ τῶν ὀπλιτῶν omissa in Aug.

rebus adjuverat. Cognita au-
 tem Triumvirorum conspira-
 tione & ad Urbem festinatione,
 convivium familiaribus præ-
 buit, ut non diu porro cum
 illis convicturus. Quumque
 irrupissent armati in triclini-
 um, adfurgentibus omnibus
 metu perculsis, centurio jus-
 sit ceteros quietos recumbere;
Salvium, ita ut erat, capil-
 lis correptum super mensam
 protraxit quantum opus erat,
 atque ita præciso capite fami-
 liares ejus jussit filere & loco
 manere, ita ut erant, immo-
 tos, ne excitato tumultu fi-

milia paterentur. Et illi post
 centurionis quoque abitum,
 attoniti, sine voce, in mul-
 tam noctem cum trunco tri-
 buni corpore adcubuerunt.
 Proxime post hunc occisus est
 Prætor MINUCIUS, quum in
 foro comitia haberet. Is, ubi
 peti se ab armatis audivit, pro-
 filiiit, & discurrens ac latebras
 quærens, mutata veste in offi-
 cinam quamdam se proripuit,
 dimissis apparitoribus cum in-
 signibus; qui, dum pietate moti
 cunctantur, imprudentes ef-
 fecerunt, ut facilius inven-
 retur prætor a percussoribus.

A. U.
711.

XVIII. Ἄνναλιν, ἕτερον στρατηγόν, τῷ παιδί μετιόντι ταμειάν συμπεριφέροντα, καὶ τοὺς ψηφιομένους παρακαλοῦντα, οἱ τε συνόντες Φίλοι, καὶ οἱ τὰ σημεῖα τῆς ἀρχῆς φέροντες ἀπεδίδρασκον, πυθόμενοι προσγεγραμμένοι τοῖς πίναξι τὸν Ἄνναλιν. ὁ δὲ ἐς πελάτην ἑαυτοῦ τινα Φυγῶν, ᾧ βραχὺ καὶ εὐτελὲς ἦν τέγος ἐν προαστείῳ, καὶ διὰ πάντα εὐκαταφρόνητον, ἐκούσθητο ἀσφαλῶς· μέχρι τοὺς σφαγέας ὁ υἱὸς αὐτοῦ, τὴν Φυγὴν ἐς τὸν πελάτην ὑποτοπήσας, ἀδήγησεν ὑπὸ τὸ τέγος· καὶ παρὰ τῶν τριῶν ἀνδρῶν τὴν τε οὐσίαν ἔλαβε τοῦ πατρὸς, καὶ ἐς ἀγορανομίαν ἤρέθη. ἀναλύοντα δὲ αὐτὸν ἐκ μέθης στρατιῶταί τι προσκρούσαντες, ἔκλειναν, οἱ καὶ τὸν πατέρα ἀνῆρέκισαν. Θουράνιος δὲ, οὐ στρατηγῶν μὲν ἔτι, ἀλλ' ἐστρατηγηκώς, πατὴρ δὲ νεανίου τὰ μὲν ἄλλα ἀκολάστου, δυναστεύοντος δὲ παρ' Ἀντωνίου, τοὺς λοχαγούς ἡξίου τὴν σφαγὴν ἐπισχεῖν οἱ πρὸς ὀλίγον, ἔσθ' αὐτὸν ὁ υἱὸς αἰτήσαιο παρ' Ἀντωνίου. οἱ δ' ἐπιγελάσαντες, ἤτησεν, εἶπον, ἀλλ' ἐπὶ θάτερα. καὶ συν-

Lin. 80 sq. προγεγράφαι Reg. C. proscriptum Camd. L. 89. ἀνῆρέκισαν Edd. mend. Ibid. Thoranius Camd. in edit. Veneta: & pro eodem vulgo habetur, qui Θουράνιος supra dictus est. L. 94. ἐπιθάτερα Edd. & Aug. Prætulī Reg. A. C.

18. *Alium prætorem, ANNALEM*, dum una cum filio quæsturæ candidato ambit suffragia, amicorum cohors & lictores deseruerunt, postquam didicerunt & hujus nomen adscriptum in tabulis. *Annalis* ad quemdam ex suis clientibus fuga delatus, cui parvum ac vile tectum erat in suburbio, contemnendum omnibus modis, latebat in tuto: donec ipsius filius, rem suspicatus; percussores sub id tectum duxit, & a triumviris paterna

bona ædilitatemque accepit. Quem a computatione redeuntem ebrium, exorta rixa, iidem milites occiderunt, qui patrem ante occiderant. At THORANIUS, non quidem prætor, sed prætorius, pater adolescentis alioquin perditī, qui tamen multum posset apud Antonium, centuriones orabat, tantisper eadem differrent, dum se filius ab Antonio expeteret. Illi ridentes, petiit, inquit, sed in contrarium. Id ubi intellexit se-

5 εἰς ὁ πρεσβύτερος, ἕτερον αὐτίκα βραχύτατον ἦται διά-
σημα, μέχρι οὗ τὴν θυγατέρα ἴδοι· ἰδὼν δὲ, ἐκέλευε
μὴ μετασχεῖν τῶν πατρῶων, μὴ καίνειν ὁ ἀδελφὸς
αἰτήσαιο παρ' Αντωνίου. Συνέβη δὲ καὶ τῷδε, τὴν οὐσίαν
ἐς αἰσχροῦ δαπανῆσαι, καὶ κλοπῆς ἀλόντι Φυγεῖν ἐκ
1 καταδίκης.

XIX. Κικέρων δὲ, ὃς μετὰ Γαίον Καίσαρα ἴσχυσεν,
ᾧση γένοιτο ἂν δημαγωγῷ μοναρχία, κατέγνωστο μὲν
ἅμα τῷ παιδί καὶ τῷ ἀδελφῷ καὶ τῷ παιδί τοῦ ἀδελ-
5 Φοῦ, καὶ πᾶσιν οἰκείοις τε καὶ στρατιώταις καὶ φίλοις.
Φυγῶν δὲ ἐπὶ σκάφος, οὐκ ἔφερε τὴν ἀηδίαν τοῦ κλύ-
δωνος, ἀλλὰ εἰς ἴδιον χωρίον, ὃ καθ' ἰσθρίαν τοῦδε τοῦ
πάθους εἶδον, ἀμφὶ Καπύην πόλιν τῆς Ἰταλίας, κα-
ταχθεῖς, ἠρέμει. πλησιαζόντων δὲ τῶν ἐρευνημένων,
0 (τοῦτον γὰρ δὴ Φιλοτιμῶτατα πάντων Αντωνίος τε ἐζή-
τει, καὶ Αντωνία πάντες,) ἐς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ κόραικες
ἐσπῶλάντες ἐκλαζον, ἐπεγείροντες ἀπὸ τοῦ ὕπνου, καὶ τὸ
ἰμάτιον ἀπέσυρον ἀπὸ τοῦ σώματος· ἕως οἱ θεράπωντες,

Lin. 8. Forſun ἀμφὶ ΚΑΙΗΤΗΝ ſcripſit Appianus.

nex, iterum brevissimum po-
stulavit spatium, donec vi-
diſſet filiam; quam, in con-
ſpectum adductam, monuit
ne adiret paternorum bono-
rum hæreditatem, ne & ipſam
frater expeteret ab Antonio.
Et hic quoque dein dignum
factis exitum invenit: turpi-
ter profuſo patrimonio, furti
damnatus, ſolum vertere co-
actus eſt.

19. CICERO autem, qui
poſt Cæſaris cædem regnave-
rat in concionibus, proſcri-
ptus eſt cum filio, et fratre, et
filio fratris, et ſuæ factionis

amicis omnibus & familiari-
bus. Hic quum in navicula fu-
gam capeſſiſſet, jaſtationem
non ferens, in villam ſuam,
quam mihi libuit ob hujus
caſus memoriam inviſere, pro-
pe Capuam [f. Cajetam,] de-
latus eſt. Ubi quum requieſce-
ret, adpropinquantibus qui
eum quærebant, (nam hunc
præ ceteris Antonius & Anto-
niani omnes ſumma cura per-
quirebant) in cubiculum ejus
involantes corvi crocitu e
ſomno eum excitabant, &
ſtragulam ei detrahebant de
corpore; donec ſervi, intel-

Δ. Υ.
711.

σημνάμενοι τὸ γιγνόμενον εἶναι σύμβολον ἕκ του θεῶν, ἐς Φορεῖον ἐστέμενοι τὸν Κικέρωνα, αὐθις ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἤγον διὰ λόχμης βαθείας λανθάνοντες. πολλῶν δὲ ἀνα μέρη διαθεύτων τε καὶ πυνθανομένων, εἰ που Κικέρων ὄραθειῆ· οἱ μὲν ἄλλοι ἐπ' εὐνοία καὶ ἐλέω, πλεῖν αὐτὸν ἐξαναχθέντα, ἔλεγον, ἤδη· σκυτοτόμος δὲ, πελάτης Κλωδίου, πικροτάτου τῷ Κικέρωνι ἐχθροῦ γεγονότος, Λαίνα τῷ λοχαγῷ σὺν ὀλίγοις ὄντι τὴν ἀτραπὸν ἔδειξεν. ὁ δὲ ἐπέδραμέ τε, καὶ θεράπωντας ἰδὼν πολὺ πλείους τῶν ἀμῶν αὐτὸν ὁρμώντας ἐς ἄμυναν, στρατηγικῶς μάλα ἀνεβόησεν, Εσελθέτωσαν εἰς τὸ χωρίον οἱ περὶ οὐρανὸν λοχαγοί. τότε γὰρ οἱ μὲν θεράπωντες ὡς ἐλευσομένων πλεόνων, κατεπλάγησαν.

XX. Ὁ δὲ Λαίνας, καὶ δίκην τιὰ διὰ τοῦ Κικέρωνός ποτε καταρθωκῶς, ἐκ τοῦ Φορείου τὴν κεφαλὴν ἐπισπάσας ἀπέτεμενεν, ἐς τοῖς ἐπιπλήσων καὶ ἐκδιαπρίζων ὑπὸ ἀπειρίας· ἀπέτεμε δὲ καὶ τὴν χεῖρα, ἣ τοὺς κατὰ Αντωνίου λόγους οἷα τυράννου συγγραΨων, ἐς μί-

Lin. 21. Λαίνα Aug. Reg. C. Ἐ mox Λαίνας iidem. L. 29 sq. ἐκδιαπρίζων edit. i. mend.

ligentes divinitus illud missum esse ostentum, impositum le-
ctica Ciceronem rursus defer-
rent ad mare per devia sylvæ
densissimæ. Multis vero passim
discurrentibus, & percunctan-
tibus nuncubi visus esset Cicé-
το; alii, miserati virum & be-
ne ei cupientes, respondebant,
eum soluta navi jam ferri per
mare: unus futor, cliens Clo-
dii, infensissimi quondam Cice-
roni, callem indicavit *Lanati*
centurioni, comitato paucis
militibus: qui cursim inspecta-
tus, quum a multo pluribus,
quam qui secum essent; sti-

patum eum vidisset ad propu-
gnandum paratis, insigni stra-
tegemate usus, exclamavit:
Properate centuriones, qui a
tergo estis! Tum servi, quasi
mox impares futuri, metu
sunt cohibiti.

20. *Lenas*, quamvis quon-
dam Ciceronis patrocínio cau-
sam vicisset, *tractum e le-*
ctica caput ejus, repetito ter
ictu veluti ferra præsecuit ma-
gis quam *abscidit* ob imperi-
tiam. *Manum quoque præci-*
dit, qua contra Antonium
tamquam tyrannum orationes
illas *scripserat*, quas ad imita-

μημα τῶν Δημοσθένους, Φιλιππικους ἐπέγραφεν. ἔθεον
 δὲ οἱ μὲν ἐπὶ ἰππῶν, οἱ δὲ ἐπὶ νεῶν, αὐτίκα τὸ εὐαγ-
 γέλιον Ἀντωνίῳ διαφέροντες. καὶ ὁ Λαίνας ἐν ἀγορᾷ
 προκαθημένῳ, τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα μακρόθεν
 ἀνέσειεν ἐπιδεικνύς. Ὁ δὲ ἤσθη τε μάλιστα, καὶ τὸν λο-
 χαγὸν ἐστρεφάνωσε, καὶ πλέεσι τῶν ἄθλων ἐδώρησατο
 πέντε καὶ εἴκοσι μυριάσιω Ἀττικῶν δραχμῶν, αἰς μέγι-
 στον δὴ τόνδε πάντων ἐχθρὸν καὶ πολεμιώτατόν οἱ γενό-
 μενον ἀνελόντι. Ἡ κεφαλὴ δὲ τοῦ Κικέρωνος καὶ ἡ χεῖρ
 ἐν ἀγορᾷ τοῦ βήματος ἀπεκρέμαντο ἐπιπλεῖστον, ἔνθα
 πρότερον ὁ Κικέρων ἐδημηγόρει· καὶ πλείους ὀψόμενοι συνέ-
 θεον, ἢ ἀκροῶμενοι. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τῆς διαίτης ὁ
 Ἀντώνιος τὴν κεφαλὴν τοῦ Κικέρωνος θῆσθαι πρὸ τῆς
 τραπέζης, μέχρι κόρον ἔσχε τῆς θείας τοῦ κακοῦ. Ὡδὲ
 μὲν δὴ Κικέρων, ἐπὶ τε λόγοις αἰδίδμος ἐς ἔτι νῦν ἀνὴρ,
 καὶ ὅτε ἤρχε τὴν ὑπατον ἀρχὴν ἐς τὰ μέγιστα τῆ πα-
 τριδὶ γεγονώς χρήσιμος, ἀνήρητο· καὶ ἀνηρημένος ἐνυβρί-
 ζετο. Ὁ δὲ παῖς ἐς τὴν Ἑλλάδα προαπέστειλατο ἐς Βροῦ-

*Lin. 39. ἐχθρῶν Edd. ἐχθρὸν dedit Aug. Utramque lectionem agnoscit
 Reg. C. L. 46. ἐστὶ, una voce, Aug. Reg. C.*

tionem Demosthenicarum Phi-
 lippicas inscripsit. Protinusque
 & terra per veredarios & ma-
 ri per dromones Antonio læ-
 tissimus nuncius perfertur. Et
 mox Lænas eidem, in foro
 sedenti pro tribunali, e longin-
 quo caput cum manu osten-
 tavit quatiens. Antonius supra
 modum gavifus, centurio-
 nem coronavit; & ad statu-
 tum præmjum eidem, ob ma-
 ximum hunc & infensissimum
 omnium sibi inimicum subla-
 tum, decies centena millia
 H. S. adjecit. Caput Ciceroni-
 nis cum manu diu pro rostris

pendit, ubi prius concio-
 nari erat solitus: majorque
 tunc ad spectandum, quam
 prius ad audiendum, concur-
 sus fuit. Fertur etiam inter
 epulas caput Ciceronis men-
 sie impositum spectasse Anto-
 nius, donec eum satietas tam
 diri spectaculi cepisset. Ad
 hunc modum CICEO, vir
 eloquentiæ nomine nunc quo-
 que laudatissimus, de patriæ
 sua in Consulatu singula-
 riter plane meritis, & occi-
 sus, et post necem contumeliis
 adfectus est. Filius ejus jam
 ad Brutum in Græciam fuerat

A. U.
711.

τον. Κόϊντος δὲ, ὁ τοῦ Κικέρωνος ἀδελφὸς, ἅμα τῷ παιδί 50
καταληθθεῖς, ἐδεῖτο τῶν σφαγέων, πρὸ τοῦ παιδὸς
αὐτὸν ἀνελεῖν· τὰ δὲ ἐναντία καὶ τοῦ παιδὸς ἰκετεύοντος,
οἱ σφαγεῖς ἔφασαν ἀμφοτέροις διαιτήσειν, καὶ διαλα-
βόντες ἕτερον ἕτεροι κατὰ σύνθημα Φονεῖς, ἀνεῖλον ὁμοῦ.

XXI. Ἰγνάτιοι δὲ, πατὴρ καὶ υἱός, συμφύεστες ἀλ- 55
λῆλοις, διὰ μιᾶς πληγῆς ἀπέθανον· καὶ αὐτῶν αἱ
κεφαλαὶ μὲν ἀπετέτμηθη, τὰ δὲ λοιπὰ σώματα ἔτι
συνεπέπλεκτο. Βάλβος τὸν υἱόν, ἵνα μὴ βαδίζοντες ὁμοῦ
Φανεροὶ γένοιτο, προὔπεμψεν εἰς Φυγὴν ἐπὶ θάλασ-
σαν, καὶ μετ' ὀλίγον εἴπωτο ἐν διασθήματος. ἔξαγχεί- 60
λαντος δὲ τινος, εἴτε ἐξ ἐπιβουλῆς, εἴθ' ὑπ' ἀγνοίας,
τὸν υἱὸν συνειληῖσθαι, ἐπανῆλθε, καὶ τοὺς σφαγέας
μετεπέμψατο. συνέβη δὲ καὶ τὸν παῖδα ἀπολέσθαι
ναυαγίῳ· οὕτω ταῖς τότε συμφοραῖς καὶ τὸ δαιμόνιον
ἐπέκειτο. Ἀρρουντίος τὸν υἱόν, οὐχ ὑφιστάμενον φεύγειν 65
χωρὶς αὐτοῦ, μόλις ἐπεισεν ὡς νέον περισώζειν ἑαυτόν.

Lin. 55. Ἰγνάτιοι Aug. Ven. Reg. A.C. Cand. Ἰγνάτιος Reg. B. Rectius
forsan Egnatii fuisset editum.

præmissus. QUINTUS vero,
frater Ciceronis, comprehen-
sus una cum suo filio, arma-
tos orabat, ut se prius occi-
derent quam filium: at filius
supplex rogabat contrarium.
Percussores, composituros se il-
lorum controversiam, dicen-
tes, seorsim utrumque divi-
sis partibus adgressi, ambos
eodem momento necaverunt
ex composito.

21. Itidem EGNATII,
pater filiusque, invicem com-
plexi, uno ictu ceciderunt;
&, præcis amborum simul
cervicibus, trunci adhuc in

mutuo complexu hæferant.
BALBUS filium, quo magis
fallerent separati, præmissit ut
ad mare profugeret; ipse ex
modico intervallo fecutus.
Quumque a quodam, sive do-
lo, sive per errorem, audisset,
comprehensum esse filium;
reversus, ultro percussores
accivit. Filio autem accidit,
ut in mari periret naufragio.
Ita fortuna quoque calamita-
tes illorum temporum auge-
bat. ARUNTIVS filio, non
sustinenti absque patre fugam
capere, ægre persuasit, ut ho-
mo juvenis salutem suam vel-

καὶ τόνδε μὲν ἢ μήτηρ ἐπὶ τὰς πύλας προὔπεμψε, καὶ ὑπέσχεψεν ἵνα ἀνηρημένον τὸν ἄνδρα θάψειε. πυθομένη δὲ, καὶ τὸν υἱὸν ὑπὸ τῆς θαλάσσης διεφθάσθαι, λιμῶ διεχρήσατο ἑαυτήν. Αἶδε μὲν δὴ παίδων ἀγαθῶν καὶ κακῶν ἔστων εἰκόνες.

XXII. Ἀδελφοὶ δὲ δύο ὁμοῦ προγραφέντες, οἷς ὄνομα ἦν Λιγάριοι, ἐκρύπτοντο ὑπὸ ἱπνῶ· μέχρι τῶν θεραπόντων αὐτοὺς ἀνευρόντων, ὁ μὲν αὐτίκα ἀνηρέθη, ὁ δὲ ἐκφυγῶν, ἐπεὶ τὸν ἀδελφὸν ἔγνω διεφθαρμένον, ἔρριψεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῆς γεφύρας ἐς τὸ ρεῦμα. καὶ, αὐτὸν ἀλιέων περισχόντων, ὡς οὐκ ἐναλάμενον, ἀλλὰ πεπλωκότα, ἐς πολὺ μὲν ἐφιλονεῖκει, καὶ ἑαυτὸν ἐς τὸ ρεῦμα ἐώθει. ἠσώμενος δὲ τῶν ἀλιέων, περιεγίγνετο, καὶ, οὐκ ἐμὲ, ἔφη, περισώζετε, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἐμὰ προγεγραμμένῳ συναπόλλυτε. οἱ δὲ καὶ ὡς αὐτὸν οἰκείραντες περιέσωζον, μέχρι τινὲς τῶν στρατιωτῶν, οἱ τὴν

Lin. 68. πυθομένη Aug. quod ex πυθομένη esse potest. L. 72. δύο carent Edd. Dederunt Aug. Ven. Reg. C. Camd. L. 73. λιγάριος Edd. ex Reg. B. inuitis Reg. A. C. Aug. Ven. Cand. Ibid. ἱπνῶ Aug. L. 74 sq. ἀπευγῶν Edd. ex Reg. A. Præuli Aug. Reg. B. C. L. 76. αὐτὸν Edd. inuitis MSS. Ibid. αὐτὸν ἀπὸ ποταμοῦ mend. Aug. Malim ἀπὸ τῆς αὐτοῦ ποταμοῦ γεφύρας. L. 77. ἐναλάμενον Edd. cum tribus Regiis. ἐναλάμενον Aug. quod in ἐναλάμενον putavi mutandum. L. 80. περισώζετε Edd. inuitis Aug. Reg. B. C.

let quærere. Hunc mater ad portam profecuta, revertit domum, ut intèremto marito iusta persolveret. Aliquanto post, ubi didicit perisse in mari filium, ipsa quoque inedia vitam finivit. Hactenus filiorum bonorum atque malorum imagines proposui.

22. Duo fratres simul proscripti, quibus LIGARIIS nomen erat, latebant in fumario. Ubi quum aliquanto post deprehensi essent a servis, al-

ter confestim occisus est: alter, elapsus, postquam fratrem perisse cognovit, de Tiberino ponte desiliit in fluvium: exceptusque a piscatoribus, quasi casu non ultro decidisset, diu luctatus est, in flumen se ingerens. Quum vero nihil proficeret, illis vincentibus, Non me servatis; inquit, sed vos ipsos cum proscripto perditis. Sed illis tum quoque servare miserum pergentibus; milites quidam, pontis custodes, id

A. U.
711.

γέφυραν ἐτήρου, ἰδόντες, ἐπέδραμόν τε, καὶ τὴν κεφαλήν ἀπέτεμον. Ἐτέρων δὲ ἀδελφῶν ὁ μὲν αὐτὸν ἐρρίψε κατὰ τοῦ ρεύματος, καὶ θεράπων αὐτοῦ τὸ σῶμα ἀνεζήτηι μέχρι πέμπτης ἡμέρας· εὐρῶν δὲ, ἔτι γνωρίζεσθαι δυναμένου, τὴν κεφαλὴν διὰ τὸ ἄθλον ἀπέκοψε. Τὸν δὲ ἕτερον, ἐν κοπρῶνι κρυπτόμενον, ἕτερος ἐμήνυσε θεράπων· καὶ οἱ σφαγεῖς εἰσελθεῖν μὲν ἀπήξιῶσαν, δόρασι δὲ περικεντοῦντες ἐξήγαγον, καὶ, ὡς εἶχε, τὴν κεφαλὴν, οὐδὲ ἀπονίψαντες, ἀπέκοψαν. Ἐτερος δὲ, τοῦ ἀδελφοῦ συλλαμβανομένου, προσδραμῶν, ἀγνοῖα τοῦ καὶ αὐτὸς ἅμα ἐκείνῳ προγεγράφθαι, Ἐμὲ, ἔφη, κλείνατε πρὸ τούτου. καὶ ὁ λοχαγὸς, ἔχων τὸ ἀκριβὲς ἀνάγραπτον, εἰκότα ἀξιόις, ἔφη· σὺ γὰρ πρὸ τούτου γέγραψαι· καὶ εἰπῶν, κατὰ τὴν τάξιν ἐκλεῖπεν ἅμφω. Ταῦτα μὲν δὴ καὶ ἀδελφῶν δείγματα.

XXIII. Λιγάριον δὲ ἡ γυνὴ κρύπτουσα, μίαν ἐς τὸ ἀπόρρητον ἐπηγάγετο θεράπωναν. προδοθεῖσα δὲ ὑπ' αὐτῆς,

Lin. 85 sq. ἐξῆται Reg. C. L. 98. Aut corruptum b. l. videtur nomen Λιγάριον, aut adficiendum ἕτερον.

conspicati, adcurrerunt & obtruncarunt hominem. *Aliorum fratrum* alter præcipitavit se in fluvium: cujus corpus servus, quintam usque diem quæsitum, tandem invenit; & quoniam nondum omnino confusa erant oris lineamenta, caput abscidit, ut haberet præmium. Alter vero frater, in fimeto delitescens, ab alio servo est proditus: & percussores, designati eo descendere, hastis confixum extraxerunt, &, ita ut erat, caput ne ablutum quidem præ-

ciderunt. *Alius*, quum fratrem comprehendi videret, adcurrit, nesciens se proscriptum pariter; exclamavitque, *Me prius interficite!* Tum centurio, qui proscriptorum seriem accurate scriptam ad manus habebat, *Æquum postulas*, inquit; *nam tuum nomen ante hujus scriptum est:* & cum dicto ambos interfecit ex ordine. Hæc *Fratrum exempla* sunt.

23. **LIGARIUM** vero uxor quum abdidisset, unica ancilla comitata noverat latebras:

1 αὐτῆς, ἔειπετο τῇ κεφαλῇ τοῦ ἀνδρὸς Φερομένη, Βοῶσα·
 Εγὼ τοῦτον ὑπεδεξάμην, τὰ δ' ὅμοια τοῖς ὑποδεξαμέ-
 νοις ἐστὶν ἐπιτίμια. καὶ οὐδενὸς αὐτὴν οὔτε ἀναιρούντος,
 οὔτε μνηύοντος, αὐτὰ γέλοιο ἐς τοὺς ἄρχοντας ἦλθε καθ'
 5 ἑαυτῆς· κακείνων αὐτὴν διὰ τὴν Φιλανδορίαν ὑπεριδόντων,
 ἑαυτὴν ἀπέκλεινε λιμῶ. Καὶ τῆσδε μὲν ἐνθάδε ἐπεμνή-
 σθη, ὅτι τὸν ἄνδρα περισώζουσα ἀπετύγχανέ τε, καὶ
 συνεξήγαγεν ἑαυτήν. ὅσαι δ' ἐπέτυχον τῆς Φιλανδορίας,
 ἐν τοῖς περισωθεῖσι τῶν ἀνδρῶν ἀναγράψω. Ἔτεροι δὲ
 10 ἀφελίως ἐπεβούλευσαν τοῖς ἀνδράσι. καὶ αὐτῶν ἐστὶν,
 ἡ Σεπτιμίῳ μὲν ἐγεγάμητο, ὑπὸ δὲ τῶς Αντανίῳ Φίλου
 διεθείρετο· ἐπειγομένη δὲ ἐκ μοιχείας εἰς γάμον, ἐδεή-
 θη διὰ τοῦ μοιχεύοντος αὐτὴν Αντανίου. καὶ ὁ Σεπτιμίος
 αὐτίκα τοῖς πίναξι προσετέθη, καὶ μαθὼν ἐκ τῆς γυ-
 15 ναικός, ὑπ' ἀγνοίας τῶν οἴκοι κακῶν, ἔφευγεν. ἡ δὲ, ὡς
 Φιλοφρονουμένη, τὰς θύρας ἐπέκλεισε, καὶ ἐτήρει τὸν

*Lin. 3. οὐδενὸς αὐτῶν αὐτὴν οὔτε Edd. Delevi αὐτῶν, quod abest ad
 Aug. Ven. Reg. C. οὐδενὸς αὐτῶν ἐστὶν οὔτε mend. Reg. A. B. L. II.
 Σεπτιμίῳ Reg. B. C. Aug. Ἐ mox Σεπτιμίῳ Reg. B. Ἐ Aug. Ib.
 Αντανίῳ Edd. Pratulī Aug. L. 13. Præpositionem διὰ, quæ ad
 Edd. Ἐ MSS. nostr. abest, adjeci cum Cand. Ἐ Gelenio. L. 14 sq.
 ἐς τὴν γυναῖκα legendum judicavit Gelenius, Ἐ cum eo Freinsb. Ἐ
 Musgrav.*

brās: a qua prodita mulier,
 secuta est eos qui caput re-
 ferebant, clamitans, *Ego
 huic fui receptaculo: idem
 autem contra celatores pro-
 positum est præmium.* Quum-
 que nemo eam vel occideret
 vel indicaret, ipsa semet ad
 magistratus detulit: quibus
 pietatem erga conjugem dissi-
 mulanter ferentibus, se ipsam
 absumsit inedia. Quam ideo
 hoc loco memoravi, quod in
 servando marito frustrata est
 conatu suo, & superstes ei ef-
 se noluit: nam eas, quibus

felix fuit hæc pietas, in elap-
 sorum mentione referam.
*Alia conjuges nefarias maritis
 struxerunt insidias.* Inter quas
 eminent uxor SEPTIMI; quæ
 quum stupri consuetudinem
 haberet cum quodam An-
 tonii amico, percuperetque
 ex adultera conjux ejus fieri;
 per adulterum egit cum An-
 tonio: moxque *Septimius* ad-
 scriptus est sanguinariis tabu-
 lis. Quod ubi ille ex ipsa uxo-
 re didicit, ignarus probri do-
 mestici, fugam paravit. Sed
 illa, comiter blandiens, foras

A. U.
711.

ἄνδρα, ἕως οἱ σφαγεῖς παρεγένοντο· καὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας οἱ μὲν ἐκεῖνον ἀνήρουν, ἡ δὲ ἔδωκε γάμους.

XXIV. Σάλασσος δὲ, ἐκφυγὼν τε καὶ ἀπορούμενος, ἦκε μὲν ἐς πόλιν νυκτὸς, ὅτε μάλιστα ἔδοξεν ἀμβλύνεσθαι τὸ δεινόν· πεπραμένῃς δὲ τῆς οἰκίας, μόνος αὐτὸν ὁ θυρωρὸς τῇ οἰκίᾳ συμπεπραμένος ἐπέγνω, καὶ ἐς τὸ ἑαυτοῦ οἶκημα ὑπεδέχετο, καὶ κούφειν ἐπηγγέλλετο, καὶ θρέψειν ἐξ ὧν ἐδύνατο. ὁ δὲ τὴν γυναῖκα οἱ καλέσαι προσέταξεν ἐκ τῆς ἐκεῖνης οἰκίας. ἡ δὲ, ὑποκριναμένη μὲν 25 ἐλθεῖν ἐπείγεσθαι, δεδιέναι δὲ ὡς ἐν νυκτὶ καὶ θραπαίναις τὸ ὑπόπιον, μεθ' ἡμέραν ἤξειν, ἔφη. καὶ γενομένης ἡμέρας, ἡ μὲν τοὺς σφαγείας μετῆει, καὶ ὁ θυρωρὸς αὐτὴν, ὡς βραδύνουσαν, ἐς τὴν οἰκίαν ἀπέτρεχεν ἐπείζων. Ὁ δὲ Σάλασσος, οἰχομένου τοῦ θυρωροῦ, δεί- 30 σας ὡς ἐς ἐνέδραν ἀπίοντος, ἐς τὸ τέγος ἀναδραμὼν, ἐκαράδοκει τὸ γιγνόμενον. ἰδὼν δὲ, αὐτὸν θυρωρὸν, ἀλλὰ τὴν γυναῖκα τοῖς σφαγεῦσιν ἠγοιμένην, ἔρριψεν ἑαυτὸν

Lin. 22 sq. ἐς τὸ αὐτοῦ οἶκημα Edd. ex Reg. B. Prætuli Aug. Reg. A. C. L. 24. Malim ἐξ ὧν δύνατο. L. 30. οἰχομένου Edd. mend. Recte Aug. Reg. C. L. 31. ὡς ἐνέδραν Edd. Inferui ἐς cum Aug. Reg. C.

occlufit, & tantisper retinuit maritum, dum venirent percuffores: eodemque die, cæfo marito, novas celebravit nuptias.

24. SALASSUS, urbe elapfus, deficiente aliquanto poft confilio, nocty in urbem rediit, quum videretur jam remiffius periculum. Ibi quum ædes reperiffet venditas, a folo janitore, qui una cum domo erat venditus, agnitus eft; qui eum in fuam cellam recepit, pollicitusque eft latebras victumque pro facultatibus. Hunc tum Salaffus juffit uxo-

rem fuam accire ex ipfius ædibus. Et mulier, cupidam fe vifendi mariti fimulans, fed nocturnos metus caufata & fufpectam fidem ancillarum, venturam fe, ubi illuxiffet, promiffit: luce vero facta, percuffores petiit; & janitor procurrit, ut illam cunctantem urgeret. Salaffus, poft difceffum janitoris veritus infidias, in fummas ædes adfcendit, exfpectans quonam res effet evalu- ra. Tum confpicatus, non janitorem, fed percuffores adventantes, præcunte uxore, de tecto fe præcipitavit. FULVI-

ἀπὸ τοῦ τέγους. Φούλιον δὲ, ἐς Θερραπείνης Φυγόντα,
 35 παλλακευθείσης τε αὐτῷ καὶ ἀπηλευθερωμένης, καὶ
 προῖκα ἐς γάμον ἐπιλαβούσης, ἢ τοσάδε εὖ παθοῦσα
 προῦδακε, ζηλοτυπία τῆς μεθ' ἑαυτὴν τῷ Φουλίῳ γε-
 γαμημένης. Τοσάδε μὲν δὴ καὶ γυναικῶν πονηρῶν ὑπο-
 δείγματα γεγράθω.

A. U.
711.

40 XXV. Στατίος δὲ ὁ Σαυνίτης, πολλὰ Σαυνίταις ἐν τῷ
 συμμαχικῷ πολέμῳ κατειργασμένος, διὰ δὲ περιφά-
 νειαν ἔργων καὶ διὰ πλοῦτον καὶ γένος ἐς τὸ Ῥωμαίων
 βουλευτήριον ἀνακεκλημένος, ὀγδοηκοντούτης ὧν ἤδη, καὶ
 45 διὰ πλοῦτον προγεγραμμένος, ἀνεπέτασε τὴν οἰκίαν τῷ
 τε δήμῳ καὶ τοῖς Θερράπουσιν, ἐκφορεῖν ὅσα θέλοιεν,
 τὰ δὲ καὶ αὐτὸς διεπρίπτει· μέχρι κεκενωμένης ἐπικλεί-
 σας ἐνέωρσε, καὶ ἀπώλετο, καὶ τὸ πῦρ πολλὰ τῆς
 πόλεως ἄλλα ἐπενείματο. Καπίτων δὲ, ἐς πολὺ τὰς
 θύρας ὑπανόγων, τοὺς ἐσβιαζομένους καθ' ἓνα ἀνήρει·

*Lin. 35. παλλακευθείσης Aug. L. 37. ζηλοτυπία Edd. omnes, mend.
 L. 38. Particulis δὴ καὶ, quas dederunt Reg. A. C. Aug. Ven. ca-
 rent Edd. μὲν δὴ γυναικῶν Reg. B. Ἔ caret καὶ. L. 40. Pro Στα-
 τίου utique Πάπιος legendum videri, perspete monuit Westlingius.
 Ibid. Σαυνίτης Ἔ Σαυνίταις mendose, ut alibi plerumque, Edd.
 Recte Aug. Reg. B. C. Ἔ Σαυνίταις etiam Reg. A. L. 48. Capiro
 Cand. male.*

US, ad fœminæ domum pro-
 fugus, quam, dum serva ipsius
 esset, pro concubina habuerat,
 deinde libertate donatam &
 dotatam nuptum dederat, ma-
 lam retulit pro tantis benefi-
 ciis gratiam; *proditus a zelo-
 typia*, indigne ferente, quod
 semota se uxorem duxisset le-
 gitimam. Hæc *pravarum mu-
 lierum exempla* suffecerint.

25. At STATIUS [f. PA-
 PIUS] *Samnis*, cujus egre-
 gia opera Samnites bello so-
 ciali fuerant usi, ob virtutem

& divitias ac genus deinde in
 amplissimum Romanorum or-
 dinem adscitus, jamque octo-
 genarius, proscriptus propter
 ipsas divitias, apertam domum
 populo & suis mancipiis *diri-
 piendam concessit*, ultro &
 ipse multa jactans in publi-
 cum; tandemque exinanitam
 clausamque *succendit*: quo
 incendio & ipse & pars urbis
 conflagavit. CAPITO, per se-
 miapertas fores, alium post ali-
 um ex percussoribus irrum-
 pentem maculavit; postremo

A. U.
711.

ὑπὸ δὲ πολλῶν ἐπιβρισάντων εἰς ἀπέθανε, πολλοὺς ἀπο- 50
κλείνας. Οὐτεουλῖνος δὲ χεῖρα ἤθροισε πολλήν ἀμφὶ τὸ
Ρήγιον, αὐτῶν τε τῶν προγεγραμμένων ἀνδρῶν, καὶ
ὅσοι συνέφευγον αὐτοῖς, καὶ ἀπὸ τῶν ὀκτωκαίδεκα πό-
λεων, αἱ τοῖς στρατοῖς ἐπινίκια ἐπηγγελμένοι πάνυ ἐδυσ- 55
χραγῶν τοὺς διαφέοντας· μέχρι, πεμφθέντος ἐπ' αὐτὸν
στρατοῦ πλέονος, οὐδ' ὡς ἔληξεν, ἀλλ' ἐς Σικελίαν πρὸς
Πομπηῖον, κρατοῦντά τε αὐτῆς, καὶ τοὺς Φεύγοντας
ὑποδεχόμενον, ἐπέρασεν. εἶτα ἐπολέμει καρτερῶς, μέχρι
πολλαῖς μάχαις ἠσπώμενος, τὸν μὲν υἱὸν καὶ ὅσοι τῶν 60
προγεγραμμένων ἄλλοι συνῆσαν, ἐπὶ Μεσσήνης ἐπεμψεν·
αὐτὸς δὲ, ὡς εἶδε πορθιμυόμενον ἤδη τὸ σκάφος, ἐμπε-
σὼν τοῖς πολεμίοις, κατεκόπη.

XXVI. Νάσαν δὲ ὑπὸ ἐξελευθέρου, παιδικῶν οἱ γενο-
μένου, προδοθεὶς, ἤρωασε παρά του τῶν στρατιωτῶν 65

Lin. 50. ἐπιβρισάντων edit. 1. mend. L. 51. Vitulinus Cand. L. 55.
Artic. ὁ carent Edd. ὁ ἰτουλῖνος dat Aug. truncatum ex ὁ Οὐτεου-
λῖνος, quod perspicue exhibet Reg. C. L. 59. Pro ἰπείρασεν malim
ἰπείρασειεν, vel ἐπεμψεν. Ibid. Subinde bello acriter gesto in Si-
cilia. Cand. tanquam in suo exempl. legisset ἐν Σικελίᾳ ἐπολέμει:
quod tamen alienum ab hoc loco videtur. L. 61. ἀλλοῖς συνῆσαν
Edd. mend. ex Reg. B. invitis ceteris MSS. Ibid. Μεσσήνης h. l.
Edd. neutiquam male, cum Reg. C. Μεσσίνας; Reg. A. Secutus sum
Aug. Reg. B. L. 64. ἀπὸ ἐξελευθ. Edd. Recte Aug. Reg. C.

confertim irruentibus, a mul-
tis unus occisus est, qui prius
multos occiderat. VETULI-
NUS magnam manum circa
Rhegium contraxit, partim
ex proscriptis aliisque, qui cum
his profugerant, partim ex il-
lis XVIII urbibus militi desti-
natis in victoriæ præmium,
quæ eam rem ferebant ægerri-
me. His igitur sibi adjunctis,
centuriones discurrentes pas-
sim opprimebat; donèc, ma-
joribus copiis contra se missis,

ne sic quidem ab incepto de-
territus, egit cum Pompejo,
Siciliam tunc obtinente, &
receptaculum præbente fugi-
entibus. Deinde bellum forti-
ter gessit: donec aliquot præ-
liis victus, filio cum ceteris
proscriptis Messanam præmis-
so, ipse, quum jam mediæ
fretum tenere navim vidisset,
irruens in hostes, concisus est.

26. NASO vero, a liber-
to, quem in deliciis habuerat,
proditus, uni ex militibus ex-

ξίφος· καὶ τὸν προδότην μόνον ἀποκλείνας, ἑαυτὸν τοῖς
 σφαγεῦσιν ὑπέσχε. φιλοδέσποτος δὲ οἰκίτης τὸν κεκλι-
 μένον ἐπὶ λόφου ἐκάθισε, καὶ αὐτὸς ἐπὶ θάλασσαν
 ἦει, μισθωσόμενος αὐτῷ σκάφος. ἐπανιῶν δὲ, κλεινόμε-
 70 νόν τε εἶδε τὸν δεσπότην, καὶ ἀποψύχοντος ἤδη, μέγα
 βοῶν, ἐπίμεινον ἐς βραχὺ, ᾧ δεσπότη, εἶπε, καὶ
 κλείνει τὸν λοχαγὸν ἐμπροσθῶν ἄφνω. μετὰ δὲ ἐκεῖνον,
 ἑαυτὸν ἐπαναιρῶν, εἶπε τῷ δεσπότη, Παραμύθιον ἔχεις.
 Λεύκιος δὲ, δύο πιστοτάτοις ἀπελευθέροις χρυσίον δούς,
 75 ἐπὶ θάλασσαν ἦει· διαδράντων δὲ ἐκεῖνων, ὑπέσπρεψε,
 καταγιγνώσκων τοῦ βίου, καὶ ἑαυτὸν ἐμήνυσε τοῖς σφα-
 γεῦσι. λαβηγὸς δὲ, ἐν ταῖς σύλλα προγραφαῖς πολλοὺς
 τῶν τότε συλλαβῶν τε καὶ κλείνας, ἠδοξήσεν ἄρα, εἰ μὴ
 τὰ ὅμοια γενναίως ἐνέγκοι· καὶ προσελθὼν τῆς οἰκίας,
 80 ἐκάθεζετο ἐπὶ θρόνου, τοὺς σφαγέας περιμένων. Κέσθιος
 δὲ ἐν χωρίοις παρὰ εὐνόοις θεράπωνουσιν ἐκρύπτετο. λο-
 χαγῶν δ' αἰεὶ σὺν ὅπλοις ἢ κεφαλαῖς διαθεόντων, οὐκ

Lin. 67. *An δὲ τις οἰκίτης?* L. 68. *καθῆσαι* Reg. A. *mend.* καθῆσαι
 Aug. & Reg. B. *in contextu.* καθῆσαι Edd. *ex emend.* Guil. Budæi
ad marginem Regii B. *καθῆσαι* dedit Reg. C.

torfit gladium, & solo proditore mactato, jugulum præbuit percussoribus. *Fidus* autem *quidam servus*, postquam herum residere fecit in tumulto, ipse porro ad mare abiit, conducturus naviculam: in reditu vero superveniens occidentibus dominum, exspiranti jam inclamavit, *Exspecta, paulisper, here!* simulque centurionem adgressus, confecit: deinde sibi quoque manum inferens, *Habes, inquit, solamen, here!* LUCIUS duobus fidissimis libertis

aurum dedit deferendum ad mare: qui postquam aufugerunt, reversus, animum despondit, & se ipse prodidit interfectoibus. LABIENUS, qui tempore Syllanæ proscriptio- nis multos comprehensos interemerat; turpè sibi nunc fore ducens, nisi parem casum generose pertulisset; pro foribus domus suæ in sella resedit, percussores opperiens. At CESTIUS, ruri apud benevolentes sibi servos latitans, quum videret centuriones continuo discurrentes cum ar-

A. U.
711.

ἔφερε τὸ μῆκος τοῦ φόβου, ἀλλ' ἔπεισε τοὺς θεράπον-
 τας αἴψαι πυρὰν, ἵνα ἔχοιεν λέγειν, ὅτι Κέσιον ἀπαθα-
 νόνητα θάπτωσιεν. καὶ οἱ μὲν, ἐνεδρευθέντες, ἤψαν· ὁ δὲ 85
 ἐσήλατο εἰς αὐτήν. Απώνιος δὲ ἀσφαλῶς ἑαυτὸν ἐπικου-
 ψας, οὐκ ἠνευκε τὴν πονηρίαν τῆς διαίτης, ἀλλὰ προή-
 γαγεν ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν σφαγὴν. Ἄλλος ἐν Φανερωῖ κα-
 θῆσθεοικῶν, καὶ βραδυνόντων τῶν σφαγέων, ἀπήγγεζατο
 ἐν μέσῳ. 90

XXVII. Λεύκιος δὲ, ὁ Ασινίου τοῦ ὑπατεύοντος τότε
 πενθερός, Φεύγων διὰ θαλάσσης, οὐ Θέρον τοῦ χει-
 μῶνος τὴν ἀηδίαν, ἔρριψεν ἑαυτὸν εἰς τὸ πέλαγος. Καὶ
 Σισίνιον δὲ οἱ διώκοντες, ὑποφεύγοντά τε, καὶ βοῶντα οὐ
 προγεγράφθαι, ἀλλὰ διὰ τὰ χρήματα ἐπιβουλεύεσθαι 95
 πρὸς αὐτῶν, ἐπὶ τὸν πίνακα ἀγαγόντες, ἀναγιγνώσκειν
 ἑαυτοῦ τὸ ὄνομα ἐκέλευον, καὶ ἀναγιγνώσκοντα ἔκλειναν.
 Αἰμίλιος δὲ, ἀγνοῶν ὅτι προγέγραπται, διωκόμενον ἄλλαν
 ἰδὼν, ἤρετο τὸν λοχαγὸν τὸν διώκοντα, Τίς ὁ προγεγραμ-

. Lin. 91. Ασινίου Aug. Reg. A. B. ut alibi. L. 93 sq. Καὶ Σισίνιον
 Aug. Ven. Reg. A. An Καισένιον? L. 99. λοχαγὸν αὐτὸν διώκοντα
 Edd. Præ tuli Aug. Reg. A. C.

mis & capitibus, pavorem diu-
 tius non tulit: sed *jussit ser-
 vos rogam accendere*, ut pos-
 sent dicere, Sepeliri a se he-
 rum. Quod postquam illi, non
 sentientes dolum, fecerunt:
 ipse *Cestius in ignem insiliit*.
 APONIUS in tuto latuerat: sed
 quod non ferret victus quoti-
 diani miseriam, ultro, ut jugu-
 laretur, prodiit. *Alius*, in
 propatulo sedens, se occiden-
 dum præbebat; &, cunctan-
 tibus percussoribus, strangu-
 lavit se ipse in publico.

27. LUCIUS vero is, qui

Afinii tunc consulis, focer erat,
 fugiens per mare, & offensus
 sævis tempestatibus, in me-
 dios fluctus desiliit. SISINIUS,
 [an *Cæsennius*?] quum in-
 sectantes fugeret percussores,
 clamitans, se non esse proscri-
 ptum; sed propter pecunias
 strui sibi insidias, *ad ipsas
 tabulas* ab his *adductus*, &
 suum nomen legere jussus,
 dum legit, obtruncatus est.
 ÆMILIUS, proscriptum se ne-
 sciens, conspicatus quemdam
 alium fugientem, ex centu-
 rione scitatus est, *Quis hic*

1 μένος εἶη. καὶ ὁ λοχαγὸς, τὸν Αἰμίλιον γνωρίσας, Σὺ,
 καὶ κείνος, εἶπε· καὶ τοὺς δύο ἀπέκλεινε. Κίλλων δὲ, ἐκ
 τοῦ βουλευτηρίου προΐων, καὶ Δέκιος, ἐπεὶ τοῖς πῖναξιν
 ἐπύθοντο σφῶν τὰ ὀνόματα προσγεγραφόθαι, οὕτω
 5 τινὸς ἐπιόντος αὐτοῖς, ἔφευγον ἀκόσμως διὰ πυλῶν, καὶ
 αὐτοὺς τοῖς ἀπαντῶσι τῶν λοχαγῶν αὐτὸς ὁ δρόμος
 ἐμήνυσεν. Ἰκέλιος δὲ, ὃς ἐπὶ Βρούτῳ τε καὶ Κασσίῳ δι-
 κάζων, Καίσαρος τοῖς δικαστηρίοις μετὰ στρατιᾶς ἐφε-
 στήστος, καὶ, τῶν ἄλλων δικαστῶν κρύφα τὴν καταδι-
 10 κάζουσαν φερόντων, μόνος τὴν ἀπολύουσαν ἤνεγκε φα-
 νερώς, ἐκλαδόμενος τῆς μεγαλόφρονος ἐλευθεριότητος,
 νεκρὸν σῶμα ἐκκομιζόμενον ὑπόστιας, τοῖς Φέρουσι συνε-
 βάσταξε τὸ λέχος. ἰδόντων δὲ τῶν φρουρούντων τὰς πύ-
 λας, ὅτι πλεονάζουσιν οἱ νεκροφόροι παρὰ τὸ σῆμα
 15 ἐνὶ ἀνδρῶν, καὶ τοὺς μὲν φέροντας οὐχ ὑπονοούντων, τὸ δὲ
 λέχος ἐρευνωμένων, μὴ νεκρὸν τις ὑποκρίνοιτο· οἱ νεκρο-
 φόροι τὸν Ἰκέλιον ἤλεγχον οὐχ ὁμοτέχνον σφίσι ὄντα,
 ἐπιγνωσθέντα τε οἱ σφαγεῖς ἀπέκλειναν.

Lin. 4. προσγεγραφοί Reg. C. L. 7. ἐμήνυσεν Reg. B. *Ibid.* Σικίλιος
 vel Σικίλιος vocatur apud Dionem & Plut. L. 11. ἐλευθεριότητος Aug.

proscriptus? Qui, agnoscens
 Æmilium, Tu atque ille, in-
 quit: & ambos occidit. CILO
 autem, & DECIUS, egressi cu-
 riam, ut resciverunt proscri-
 ptorum tabulæ nomina sua ef-
 fe adjecta, priusquam quif-
 quam eos adgrederetur, in-
 condita trepidatione fugie-
 bant per portam; quos cur-
 sus ipse centurionibus obviis
 prodidit. ICILIUS [f. *Silicius*]
 ille, qui, dum Brutus Cassi-
 usque absentes postularentur
 in iudicio, præsidente Cæsare
 cum exercitu, aliis iudiciis
 clam atros calculos in urnam

conferentibus, album solus
 palam tulerat, pristinae nunc
 magnanimitatis & ingenuita-
 tis immemor, funeri, quod ef-
 ferebatur, subjecit humeros,
 atque ita cum aliis bajulabat
 sandapilam. Tum portæ custo-
 des, conspicati numerum ve-
 spillonum uno viro majorem
 solito, nihil quidem de ipsis fe-
 rentibus suspicantes, tantum
 lectulum scrutati sunt, ne quis
 vivus efferretur pro mortuo.
 Sed ibi quum *icilius* argueretur
 a sociis, quod non esset
 libitinarius, agnitus & inter-
 fectus est.

A. U.
741.

XXVIII. Οὐάρος δὲ, ἀπελευθέρου προδιδόντος αὐτὸν, ἀπέδρα, καὶ ὄρος ἐξ ὄρους ἀμείβων, ἐς τὸ Μιντουρναίων 20 ἔλος ἐνέπεσεν, ἐνθα ἑαυτὸν διαναπαύων ἠσύχαζε. τῶν δὲ Μιντουρναίων ἐπὶ ζητήσει λησθηρίου τὸ ἔλος περιθεόντων, ἢ τε κόμη τοῦ δόνακος σαλευθεῖσα ἐνέφηνε τὸν Οὐάρον· καὶ ληφθεὶς, ἔλεγεν εἶναι ληστής· καὶ ἐπὶ θανάτῳ καταδικαζόμενος, ἠνείχετο. ὡς δὲ αὐτὸν ἔμελλον 25 καὶ βασανιεῖν ἐς τοὺς συνεγνωκότας, οὐκ ἐνεγκῶν ἤδη τοῦτο, ὡς ἀπρεπέσειμον, ἀπαγορεύει, Θεσπῖν, ὑμῶν, αἱ Μιντουρναῖοι, ὑπάτον με γεγεννημένον, καὶ, ὃ τοῖς νῦν ἀρχουσι τιμιώτερόν ἐστι, προγεγραμμένον, μήτε βασανίζω, μήτε ἀναρεῖν ἐπι· εἰ γὰρ οὐκ ἐνὶ μοι διαφυγεῖν, 30 αἰμενον ὑπὸ τῶν ὁμοτίμων παθεῖν. Ἀπισθούτων δὲ τῶν Μιντουρναίων, καὶ τὸν λόγον ὑπονοοούντων, λοχαγὸς ἐπέγνω διαδέων, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμε, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα τοῖς Μιντουρναίοις κατέλιπε. Λάργον ἕτεροι συνελάμβανον ἐν χωρίοις, οὐ Λάργον ἀλλ' ἕτερον διώκοντες· 35

Lin. 27. ὑμῶν, quod vulgo abest, ded. Aug. Reg. C. L. 33. ἐπίτεμα Aug. mend. L. 35. Verbo διώκοντες caret Aug. male.

28. VARUS, a liberto indicatus, aufugit; &, postquam ex monte in montem oberraverat, ad Minturnensium tandem paludes delatus, ibi se abdidit, vires quiete paulisper reparaturus. Sed Minturnensibus per id ipsum tempus latronum receptacula perquirentibus, arundinum folia mota eum prodiderunt: comprehensusque Varus, latronem se aiebat; & ad supplicium damnatus, non recusavit quin duceretur. Sed ubi tormenta quoque intentari sibi vidit, ut profiteretur socios; id jam, ut inhonestius, non fe-

rens, Denuncio vobis, inquit, Minturnenses, ne me Consularem, et, quod rerum nunc potentibus pluris est, proscripsum, vel torqueatis, vel necetis! Quod si enim evadere mihi non licet; præstat ut ab his mortem patiar, qui mihi dignitate pares sunt. Quum vero parum fidei verbis ejus haberent Minturnenses, & hæc ab eo fingi suspicarentur; centurio discursator supervenit, & agnito caput abscidit, relicto Minturnensibus trunco. LARGUS, per agros oberrans, incidit in quosdam, qui non ipsum, sed alium,

οικειράντες δ' ὅτι μὴ ζητούμενος αἰοίη, Φεύγειν μεθ' ἡ-
 καν ἀνά τὴν ὕλην. ὁ δὲ, ἐφ' ἑτέρων διακόμενος, δρόμῳ
 τοὺς προτέρους κατέλαβε· καὶ, ὑμεῖς, ἔφη, με κλείνατε
 μᾶλλον, οἱ ἐλεήσαντες, ἵνα τὸν μισθὸν ἀντὶ τούτων ὑμεῖς
 40 Φέρησθε. ὁ μὲν δὴ ταύτην ἔδωκεν ἀμοιβὴν ἀποθνήσκων
 Φιλανθρωπίας.

A. U.
712.

XXIX. Ροῦφος δὲ, ἔχων συνοικίαν περικαλλῆ, γείτονα
 Φουλβίας τῆς γυναικὸς Αντωνίου, πάλαι μὲν ἀξιούσῃ τῇ
 Φουλβίᾳ πρίασθαι τὴν οἰκίαν οὐ συνεχώρει, τότε δὲ καὶ
 45 δαρούμενος προεγράφη. καὶ τὴν κεφαλὴν ὁ μὲν Αντώνιος
 οἱ προσφερομένην, οὐχ' ἑαυτῷ προσήκειν εἰπὼν, ἔπεμψεν
 ἐς τὴν γυναῖκα· ἡ δὲ, ἀντὶ τῆς ἀγορᾶς, ἐκέλευσεν ἐπὶ τῆς
 συνοικίας προτεθῆναι. Ἐπαυλιν ἕτερος εἶχε περικαλλῆ
 καὶ σύσκιον, ἄντρον τε καλὸν ἦν ἐν αὐτῇ καὶ βαθύ,
 50 καὶ τάχα καὶ διὰ ταῦτα προεγράφη. ἔτυχε δὲ ἀνα-
 ψύχων κατὰ τὸ ἄντρον, καὶ αὐτῷ τῶν σφαγέων ἔτι

Lin. 39. μάλλον abest vulgo. Dedit Aug. & Reg. C. L. 45. τὴν μὲν
 κεφαλὴν ὁ μὲν Αντων. Edd. Posterius μὲν abest a Reg. C. Delevit
 prius μὲν cum Aug. L. 46. προσφερομένην Aug. Ven. L. 48. ἵπτα-
 ρου Edd. mend. Verum dedit Aug. & Reg. C. quod & ad margi-
 nem Reg. B. notatum est a Gu. Budæo. L. 50. καὶ ταῦτα καὶ διὰ
 ταῦτα Aug. mend. Ibid. Post διὰ ταῦτα rursus inserunt καὶ Edd.
 cum Reg. A. B. & Aug. Illud tertium καὶ delevi cum Reg. C.

persequerentur: qui, casum
 Largi miserantes, quod non
 quæsitus caperetur, dimise-
 runt eum, ut per sylvam pro-
 fugeret. Quum vero mox ex-
 agitaretur ab alijs, recurrit
 ocius ad priores, vociferans,
Vos me potius interficite, qui
servatum voluistis miserum:
vos malo præmium accipere.
 Hanc ille, moriturus, rependit
 his clementiæ gratiam.

29. RUFUS, quum insu-
 lam in Urbe, in vicinia Fulviæ,
 uxoris Antonii, haberet pul-
 certimam, prius quidem eam

vendere mulieri noluerat, tunc
 vero, ultro eidem dono offe-
 rens, tamen *proscriptus* est.
 Et caput ejus Antonius, ad
 se relatum, negans ad se per-
 tinere, misit ad uxorem: quæ
 illud non in foro, sed ante in-
 fulam, jussit proponi. *Villam*
alius habebat umbrosis arbo-
ribus amœnam & alioqui per-
pulcram, conjunctam spelun-
cæ longo recessu opacæ, pro-
pter quam proscriptus credi-
 tur. Forte tum in sua spelun-
 ca frigus captabat, quum *ser-*
vus, procul conspicatus adcur-

A. V.
711.

μακροῦθεν ἐπιθεόντων, θεράπων αὐτὸν ἐς τὸν μυχὸν τοῦ
ἀντροῦ προπέμφας, ἐνέδου τὸν τοῦ δεσπότητος χιτωνίσκον,
καὶ ὑπεκρίνετο ἐκεῖνος εἶναι καὶ δεδιέναι· καὶ τάχα ἂν
ἐπέτυχεν ἀναιρεθεῖς, εἰ μὴ τῶν ὀμοδούλων τις ἐνέθηνε 55
τὴν ἐνέδραν. ἀναιρεθέντος δὲ ὧδε τοῦ δεσπότητος, ὁ δῆμος
ἀγανακτῶν παρὰ τοῖς ἀρχουσιν οὐκ ἐπαύετο, μέχρι τὸν
μὲν ἐνδείξαντα κρεμασθῆναι, τὸν δὲ περισώσαντα ἐλευ-
θεῶσθαι ἐποίησεν. Αἰερίον δὲ, κρυπτόμενον, θεράπων
ἐμήνυσέ τε, καὶ ἐλεύθερος αὐτίκα γενόμενος, ἀντανεῖτο ὅσο
τοῖς παισὶν αὐτοῦ τὴν αὐσίαν, καὶ ἐνύθριζεν ἐπαχθῶς.
οἱ δὲ αὐτῷ πανταχῇ μετὰ σιγῆς εἶποντο κλαίοντες·
ἕως ὃ δῆμος ἠγανάκησε, καὶ οἱ τρεῖς αὐτὸν, ὡς πλεονά-
σαντα τῆς χρείας, ἀνεδούλωσαν τοῖς παισὶ τοῦ προγε-
γραμμένου. Περὶ μὲν δὴ τοὺς ἀνδρας τοιαύδε ἐγίνετο. 65

XXX. Ἦψατο δὲ καὶ ὀρφανῶν διὰ πλοῦτον ἢ τότε
τύχη. καὶ ὁ μὲν, ἐς διδασκάλου Φοιτῶν, αὐτῷ παι-
δαγωγῷ συνανηρέθη, τὸν παῖδα περισχομένῳ τε καὶ οὐ

Lin. 53. προπέμφας Edd. Recte Aug. L. 54. ἐκεῖνος caret Aug. male.
rentes percussiores, in intimum
specum eum abdidit, indu-
tusque herilem tuniculam, se
esse illum ajebat; ac metum
quoque simulans plane fefel-
lerat, ni ex conservis qui-
dam prodidisset fraudem. Ita
postquam necatus est domi-
nus; populus, indigne ferens,
non prius desinit magistratus
obtundere; quam index ille
in crucem actus, servator ve-
ro servus libertate donatus
est. ATERIUM quoque laten-
tem servus indicavit: mox-
que liberatus, quum proscri-
pti bona liberi ejus sub hasta
vellent emere, licitator æmu-
lus ex adverso eis restitit, non

sine contumeliis. Qui, silen-
tio concoquentes dolorem,
tantum ubique sequebantur
eum cum lacrimis; donec,
indignatione populi in illum
coorta, a Triumviris, ut ni-
mium insolens, rursus in ser-
vitutem addictus est liberis
proscripti. Et hæc quidem
virorum fata fuerunt.

30. Pervenit autem eju-
dem mali contagium & ad
pueros orbatos parentibus,
ut eorum fortunæ præda fie-
rent. Quorum unus, dum ad
ludum literarium com meat,
interfectus est una cum peda-
gogo, qui puerum complexu
protegens divelli non potue-

μεθιέντι. Ατίλιος δέ, ἄρτι τὴν τῶν τελείων περιθήμενος
 ὀλοήν, ἤει μὲν, ὡς ἔθος ἐστὶ, σὺν πομπῇ Φίλων ἐπὶ
 θυσίας ἐς τὰ ἱερά. ἄφνω δὲ ἐγγραφέντος αὐτοῦ τοῖς
 πίναξιν, οἱ Φίλοι καὶ οἱ θεράπωντες διεδίδρασκον· ὁ δὲ
 μόνος καὶ ἔρημος ἐκ δαιψιλοῦς παραπομπῆς ἐς τὴν μη-
 τέρα ἐχώρει. οὐ δεξαμένης δὲ αὐτὸν οὐδὲ ἐκείνης ὑπὸ δέους,
 οὐκ ἀξιώσας ἔτι ἐς πείραν ἐλθεῖν ἑτέρου μετὰ μητέρα,
 ἐς ὅρος ἔφυγεν· ὅθεν ὑπὸ λιμοῦ ἐς τὰ πεδινὰ κατελθὼν,
 ἐλήθη πρὸς ἀνδρῶς, λησθεύειν τοὺς παροδεύοντας καὶ
 ἐπὶ ἔργῳ καταδεῖν εἰθισμένου. οἷα δὲ παῖς ἐκ τρυφῆς
 τὸν πόνον οὐκ ἐνεγκάν, ἐς τὴν ἀμαξιτὸν αὐταῖς χοινικίσι
 διέδρα, καὶ παροδεύουσι λοχαγοῖς ἑαυτὸν ἐμήνυσέ τε
 καὶ ἀνῆρέθη.

XXXI. Γιγνομένων δὲ τούτων, Λέπιδος ἐπὶ Ἰβηρσίω
 ἐθριάμβευε, καὶ προὔτεθη διάγραμμα οὕτως ἔχον·
 Ἀγαθῇ τύχῃ, προειρήσθω πᾶσι καὶ πάσαις, θύειν καὶ
 εὐωχεῖσθαι τὴν ἡμέραν τὴν παροῦσαν· ὅς δ' ἂν μὴ Φαί-
 νηται ταῦτα παιῶν, ἐν τοῖς προγεγραμμένοις ἔσται. Ο

Lin. 84. προειρήσθω Edd. Recte Aug. Reg. C.

rat. ATILIUS vero, qui tum primum virilem togam sumserat, facrorum faciendorum causa ex more templa obibat, deducantibus amicis. Interim adscripto repente tabulis nomine adolescentuli, amici & fervi diffugere: ipse desolatus, & a tam splendida modo pompa destitutus, ad matrem se contulit. Ac ne illa quidem admittente præ metu, post frustra imploratam matris misericordiam non ausus cuiquam alii se committere, in montem profugit: unde fame in planitiem coactus descen-

dere, a plagiario captus, & in ergastulum detrusus est. Inde puer delicatus, laborem non ferens, evasit in viam publicam, sicut erat, compeditus, seque transeuntibus centurionibus prodidit; atque ita denique obtruncatus est.

31. Dum hæc geruntur, Lepidus de Hispanis triumphavit, & Edictum hujusmodi est propositum: Quod felix faustumque sit; edicitur universis, ut sacris atque epulis celebrent hunc diem: qui contra fecerit, inter proscriptos esto. Et ille quidem trium-

A. U.
711.

μὲν δὴ τοῦ θριάμβου ἐς τὰ ἱερά ἀνήγε, παραπεμπόντων αὐτὸν ἀπάντων μετὰ σχήματος ἰλαροῦ καὶ γνώμης δυσμενοῦς. Τῶν δὲ προγεγραμμένων τὰ μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις διεφορεῖτο· καὶ οὐ πολὺς ἦν ὁ τὰ χαρῖα ἀνούμενος, οἱ μὲν ἐπιβαρεῖν τοῖς ἡτυχηκόσιν αἰδούμενοι, καὶ οὐκ ἐν αἰτίῳ σφίσι τὰ ἐκείνων ἔσεσθαι νομίζοντες, οὐδὲ ἀσφαλὲς ὅλως χρυσίον ἢ ἀργύριον ἔχοντας ὁρᾶσθαι, αὐδὲ τὰς ἐπικλήσεις νῦν ἀκινδύνους, πολὺ δὲ μᾶλλον τὰ ὄντα ἐπικίνδυνα. μόνοι δὲ οἱ διὰ θρασύτητα προσιόντες, ἅτε μόνοι, βραχυτάτου πάμπαν ἀνοῦντο. ὅθεν τοῖς ἀρχουσίσι, ἐλπίσασιν ἐς τὰς τοῦ πολέμου παρασκευὰς τὰδε ἀρκέσειν, ἐνέδει μυριάδων ἔτι διςμυρίων.

712.

XXXII. Καὶ τοῦτο ἐς τὸν δῆμον εἰπὼντες, προὔγραφον χιλίας καὶ τετρακοσίας γυναῖκας, αἱ μάλιστα πλουτῶν διεφέρον· καὶ αὐτὰς ἔδει, τὰ ὄντα τιμωμένας, εσθέρειν ἐς τὰς τοῦ πολέμου χρείας, ὅσῃν ἐκάστην οἱ τρεῖς δοκιμάσειαν. ἐπέκειτό τε ταῖς ἀποκρυφαιμέναις τι τῶν ὄντων, ἢ τιμησαμέναις κακῶς, ἐπιτίμια, καὶ τοῖς ταῦτα μη-

Lin. 95. οἱ, ante διὰ, quod abest vulgo, ded. Aug. Ven. Reg. C.

L. 3. Ἀν ὅσον ἐκάστην?

phalem pompam egit in templa; omnibus hilaris specie, infenso animo, deducuntibus. *Proscriptorum* vero *ædes* diripiebantur; prædia autem non multos inveniebant emtores, quod puderet alieno infortunio insultare, idque eo magis, quod inauspicata sibi hujusmodi lucra fore quisque putaret, ac ne tutum quidem esset omnino cum auro argentoque conspici, & adeo periculofum augere possessiones, ut ne præfentes quidem in tuto viderentur. Soli nonnulli, qui per audaciam accedere solebant,

vilissimo pretio, quia foli erant, emebant. Unde accidit, ut *Triumviris*, qui hæc ad adparatum belli speraverant succectura, in rem suam opus adhuc esset *HS. octies millies*.

32. Id pro concione præfati *Triumviri*, *Edictum* ediderunt; quo *cccc mulieres ditiores jubebantur* bona sua profiteri, & in sumtus belli conferre pro *Triumvirorum* arbitrio. Si quæ aut celassent quidquam, aut non recte assimassent, iis multa est decreta; indicibus vero horum, tam ingenuis, quam servis, præmi-

νύουσιν ἐλευθέροις τε καὶ δούλοις μῆνυτρα. Αἱ δὲ γυναῖ-
 κες ἔκριναν, τῶν πρόσηκουσῶν τοῖς ἀρχουσι γυναικῶν
 δεηθῆναι. τῆς μὲν δὴ Καίσαρος ἀδελφῆς οὐκ ἀπετύγ-
 χανον, οὐδὲ τῆς μητρὸς Αντωνίου· Φουλβίας δὲ, τῆς γυ-
 ναικὸς Αντωνίου, τῶν θυρῶν ἀπωθούμεναι, χαλεπῶς
 τὴν ὕβριν ἤνεγκαν. καὶ ἐς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τὸ βῆμα τῶν
 ἀρχόντων ὠσάμεναι, διίσταμένου τοῦ τε δήμου καὶ τῶν
 δορυφόρων, ἔλεγον, Ὀρτησίας ἐς τοῦτο προκεχειρισμένης·
 Ὁ ΜΕΝ ἤρμοξε δεομέναις ὑμῶν γυναῖξί τοιαῖσδε, ἐπὶ
 τὰς γυναῖκας ὑμῶν κατεφύγομεν· ὁ δὲ οὐχ ἤρμοξεν ὑπὸ
 Φουλβίας παθοῦσαι, ἐς τὴν ἀγορὰν συνεώσμεθα ὑπὸ
 αὐτῆς. Ἔμεῖς δὲ ἡμᾶς ἀφείλεσθε μὲν ἤδη γονέας τε
 καὶ παῖδας καὶ ἀνδρας καὶ ἀδελφούς· ἐπικαλοῦντες,
 ὅτι πρὸς αὐτῶν ἠδίκησθε. εἰ δὲ καὶ τὰ χρήματα προσα-
 φέλοισθε, περιστήσετε εἰς ἀπρέπειαν ἀναξίαν γένους,
 καὶ τρόπων καὶ φύσεως γυναικειάς. Εἰ μὲν δὴ τι καὶ
 πρὸς ἡμῶν, οἷον ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν, ἠδικῆσθαί φαστε, προ-
 γράψατε καὶ ἡμᾶς ὡς ἐκείνους. εἰ δὲ οὐδένα ὑμῶν αἰ

Lin. 13. Ὀρτησίας, semper cum spir. leni, MSSi nostri omnes.

Ibid. προκεχειρισμένης Edd. invitis MSS.

um. *Mulieres* vero statuerunt, cognatas *Triumvirorum* deprecatrices adhibere. Ac sororem quidem *Cæsaris* facilem, itemque matrem *Antonii*, nactæ sunt. Sed a *Fulviæ foribus*, uxoris *Antonii*, repulsæ, moleste tulerunt eam contumeliam. Itaque *progressæ in forum*, per mediam turbam usque ad *Triumvirorum* penetrarunt *tribunal*, decedente tam plebe quam satellitibus: ibique, *verba faciente* H O R T E N S I A, ita disseruerunt: „QUOD NOS, tales MULIERES, decebat, opis vestræ egentes,

„ad mulieres vestras confugi-
 mus: quod vero minime de-
 cuit passæ a *Fulvia*, coactæ
 fumus ejus importunitate fo-
 rum uno agmine petere. Vos
 vero nobis jam parentes & li-
 beros & maritos & fratres,
 ademistis; uno omnium cri-
 mine, quod injuria ab eis fi-
 tis adfecti. Quod si facultates
 etiam auferetis; adigetis nos
 ad ea, quæ nec genus nostrum,
 nec mores, nec sexum decent.
 Si a nobis, æque ac a viris,
 vos adfectos injuria dicitis;
 nos quoque, sicut illos, pro-
 scribite! Quod si nemo ve-

A. U.
712.

γυναῖκες οὔτε πολέμιον ἐψηφισάμεθα, οὔτε καθείλομεν οἰκίαν, ἢ στρατὸν διεφθείραμεν, ἢ ἐπηγάγομεν ἕτερον, 25 ἢ ἀρχῆς ἢ τιμῆς τυχεῖν ἐκωλύσαμεν· τί κοινωνοῦμεν τῶν κολάσεων, αἱ τῶν ἀδικημάτων οὐ μετασχοῦσαι;

XXXIII. Τί δὲ ἐσφέρομεν, αἱ μῆτε ἀρχῆς, μῆτε τιμῆς, μῆτε στρατηγίας, μῆτε τῆς πολιτείας ὅλως, τῆς ὑμῖν ἐς τοσοῦτον ἤδη κακοῦ περιμαχίτου, μετέχουσαι; 30

Ὅτι φασὲ πόλεμον εἶναι; Καὶ πότε οὐ γεγόνασι πόλεμοι; καὶ πότε γυναῖκες συνήνεγκαν; ἀς ἢ μὲν φύσις ἀπολύει παρὰ ἅπασιν ἀνδρώποισι. αἱ δὲ μητέρες ἡμῶν ὑπὲρ τὴν φύσιν ἐσήνεγκάν ποτε ἅπαξ, ὅτε ἐκινδυνεύετε περὶ τῇ ἀρχῇ πάσῃ καὶ περὶ αὐτῇ τῇ πόλει, Καρχη- 35 δοῖων ἐνοχλούντων. καὶ τότε δὲ ἐσήνεγκαν ἐκοῦσαι, καὶ οὐκ ἀπὸ γῆς, ἢ χωρίων, ἢ προικὸς, ἢ οἰκιῶν, ἃν χωρὶς αἰθιωτόν ἐσιν ἐλευθέραις, ἀλλ' ἀπὸ μόνων τῶν οἴκοι κόσμων, οὐδὲ τούτων τιμωμένων, οὐδὲ ὑπὸ μηνυταῖς ἢ

Lin. 27. μὴ μετασχοῦσαι Reg. C. L. 30. περιμαχίτου, μαχεύουσαι; mend. Edd. Recte Aug. Ven. Reg. C. L. 32. γυναῖκες εἰσήνεγκαν Reg. C. L. 38. ἐλευθέρας Aug. ἐλευθέραι vel ἐλευθέρα Ven.

„strum a mulieribus hostis est judicatus; si non ædes cujusquam diruimus, non exercitum concidimus, aut alium exercitum contra vos duximus, si nemini, quominus magistratu honoreve potiretur, obstitimus; cur in pœnarum partem, expertes culpæ, vocamur?

33. „Cur tributa conferemus nos, quæ nec magistratus, nec dignitatem, nec præfecturas, nec partem omnino ullam tractationis reipublicæ, vobiscum communem habemus? An, quia bellum instare dicitis? At quan-

„do defuerunt bella? Quando tributa a mulieribus exacta sunt; quæ sexus immunitatem habent communi jure gentium? Majorum quidem seculo, supra conditionem sexus, femel contribuerunt nostræ progenitrices, tum quum de universo imperio ac de ipsa patria, Pœnis prementibus, ageretur. Et tunc quidem contribuerunt ultro, idque non ex rusticis urbanisve prædiis, non ex dotalibus pecuniis, sine quibus non potest ingenuam vitam degere mulier; sed ex solo muliebri mundo, neque eo ad certum censum æsti-

κατηγόροις, οὐδὲ πρὸς ἀνάγκην ἢ βίαν, ἀλλ' ὅσον ἔβου-
λοντο αὐταί. Τίς οὖν καὶ νῦν ἐστὶν ὑμῖν περὶ τῆς ἀρχῆς
ἢ περὶ τῆς πατρίδος φόβος; ἴτω τοίνυν ἢ Κελτῶν πόλε-
μος, ἢ Παρθυαίων, καὶ οὐ χεῖρους ἐς σωτηρίαν ἐσόμεθα
τῶν μητέρων. Ἐς δὲ ἐμΦυλίους πολέμους μῆτε ἐσενέγ-
καιμέν ποτε, μῆτε συμπράξαιμεν ὑμῖν κατ' ἀλλήλων.
οὐδὲ γὰρ ἐπὶ Καίσαρος ἢ Πομπηίου συνεφέρομεν, οὐδὲ
Μάριος ἡμᾶς, οὐδὲ Κίννας ἠνάγκασεν, οὐδὲ Σύλλας ὁ
τυραννήσας τῆς πατρίδος· ὑμεῖς δὲ Φατὲ καὶ καδίψια-
σθαι τὴν πολιτείαν.

XXXIV. Τοιαῦτα τῆς Ὀρτησίας λεγούσης, οἱ τρεῖς
ἠγανάκθουν, εἰ γυναῖκες, ἀνδρῶν ἠσυχάζοντων, θρασυ-
νοῦνταί τε καὶ ἐκκλησιάσουσι, καὶ τὰ δρώμενα τοῖς ἀρ-
χουσιν ἐξετάσουσι, καὶ, τῶν ἀνδρῶν στρατευομένων,
αὐταὶ οὐδὲ χρήματα ἐσοίσουσιν. Ἐκέλευόν τε τοῖς ὑπηρε-
ταις ἐξωθεῖν αὐτὰς ἀπὸ τοῦ βήματος· μέχρι, βοῆς ἐξω-
θεν ἐκ τοῦ πλήθους γενομένης, οἱ τε ὑπηρεταὶ τὸ ἔργον
ἐπέσχον, καὶ οἱ ἄρχοντες ἔφασαν ἐς τὴν ὑσπεραίαν ἀνα-

Lin. 45. ὑμῖν ΤΙΟΙΣ καθ' ἀλλήλων Aug. & Ven. Quos nescio an sequi
debuerim. L. 52. ἐκκλησιάσουσι Edd. Pratuli Aug. Reg. C.

„mato, positis indici præmiis,
neque vi & necessitate imposi-
ta, sed quantum ipsis visum
est. Nunc quid imperio time-
tis aut patriæ? Veniant Gal-
li aut Parthi hostes; non eri-
mus deteriores in tuenda patria
nostris progenitricibus. Ad
Civilia vero Bella absit ut vo-
bis contribuamus, aut opem
feramus, inter vosmet dimi-
cantibus. Neque enim C. Cæ-
sare aut Pompejo imperium
obtinente exactiones ullas
contulimus: nec Marius nobis,
nec Cinna, hanc neces-
sitatem imposuit: ne Sylla

„quidem, oppressor republi-
cæ, quam vos constituere
profitemini.”

34. Hæc Hortensia verba
molestè tulere Triumviri;
mulierum audaciam, viris ces-
santibus; usque conciones
procedere; a magistratibus ra-
tionem reposcere; viris mili-
tiæ labores perferentibus, ipsas
gravari pecuniæ sumtum fa-
cere. Itaque adparitoribus
præcipiunt, ut per vim eas a
tribunali submoveant. Sed
mox exortus a circumstante
multitudine clamor cohibuit
adparitores; & Triumviri rem

A. U.
712.

τίθεσθαι. Τῇ δ' ὑπεραία, τετρακοσίας μὲν ἀντὶ χιλίων
καὶ τετρακοσίων προὔγραφον ἀποτιμᾶσθαι τὰ ὄντα·
τῶν δὲ ἀνδρῶν, πάντα τὸν ἔχοντα πλείους δέκα μυριά- 60
δων, ἀστὸν ὁμοῦ καὶ ξένον, καὶ ἀπελευθέρων, καὶ ἱερέα,
καὶ πανταεθνή, μηδενὸς ἀφιεμένου, καὶ τούσδε μετ'
ὁμοίου φόβου τῶν ἐπιτιμιῶν, καὶ ὑπὸ μηνύμασιν ὁμοίοις·
ἵνα πεντηκοστὴν μὲν τῶν ὄντων αὐτίκα θανείσαιεν αὐτοῖς,
ἐνιαυτοῦ δὲ φόρον εἰς τὸν πόλεμον ἐσεπέγκαιεν. 65

VII 599.

XXXV. Εκ μὲν δὴ τῶν προσλαγμάτων, τοιαῦτα Ρω-
μαίους ἐπέιχεν. ὁ δὲ στρατὸς, σὺν καταφρονήσει, χεῖρονα
ἐποίουν. Ὡς γὰρ τῶν ἀρχόντων ἐπὶ τοιοῖσδε ἔργοις ἐν
σφίσι μόνον τὸ ἀσφαλὲς ἐχόντων· οἱ μὲν αὐτοὺς ἤτοῦντο
τῶν δεδημευμένων οἰκίαν, ἢ ἀγρὸν, ἢ ἔπαυλιν, ἢ ὅλον 70
κλῆρον· οἱ δ' αὖ, παῖδας ἀνδράσι δετούς γενέσθαι. οἱ
δὲ ἀφ' ἑαυτῶν ἕτερα ἔδρων, κληνύντες τε τοὺς οὐ προγε-
γραμμένους,

Lin. 63. καὶ ὑπομνήμασιν Edd. Et MSS. nostri, quod mutavi in id,
e quo corruptum est. L. 72. τε, post ἀννύντες, caret Aug.

in crastinum differendam dixe-
runt. Posteroque die, pro mil-
le quadringentis, tantum qua-
dringentarum bona ut cense-
rentur proscripta sunt: edi-
ctumque, ut viri, quicum-
que in censu plus quadringen-
tis millibus HS. haberent,
cives, exteri, liberti, sacerdo-
tes, cujuscumque gentis ho-
mines, nemine excepto, fa-
cultates suas profiterentur;
propositis eisdem pœnis, si quis
contra faceret, & indicibus
eorum eisdem præmiis; ut eo-
rum bonorum quinquagesi-
mam statim partem ad usu-
ram darent, et unius anni

reditus quisque ad bellum
contribueret.

35. Hujusmodi calamitatibus
quum Romani ex Triumviro-
rum mandato adflgerentur;
eodem tempore milites, im-
peria parum curantes, pejo-
ra etiam per se perpetrabant.
Hi enim, quum scirent, in se
folis sitam esse Triumvirorum,
talia agentium, securitatem
omnem, petebant ab illis alii
domos proscriptorum, aut
agros, aut villas, aut census
integros, alii, ut ab opulen-
tis civibus adoptarentur pro
liberis: alii, non expectato
adsensu magistratuum, occi-
debant

γραμμένους, καὶ οἰκίας οὐδὲν ὑπαιτίων διαφοροῦντες·
 ὥστε καὶ τοὺς ἀρχοντας προγράψαι, τῶν ὑπάτων τὸν
 75 ἕτερον ἐπιστοφὴν τινα ποιήσασθαι τῶν ὑπὲρ τὸ πρόστα-
 γμα γιγνομένων. ὁ δὲ τῶν μὲν ὀπλιτῶν ἔδειξεν ἀψα-
 σθαι, μὴ σφᾶς ἐφ' ἑαυτὸν παροξύνῃ· τῶν δὲ θεραπόν-
 των τινὰς, οἱ σχήματι στρατιωτῶν συνεξημέστανον ἐκεί-
 νοις, λαβῶν ἐκρέμασε.

80 XXXVI. Καὶ τὰ μὲν ἐς τέλος τῶν συμφορῶν τοῖς
 προγεγραμμένοις ἀπαντῶντα, τοιάδε μάλιστα ἦν. Ὅσα
 δὲ ἐκ παραλόγου τισὶν ἐγένετο ἐς τε τὴν σωτηρίαν αὐ-
 τήκα, καὶ ἐς ἀξίωσιν ἰστέρον, ἐμοί τε ἥδιον εἰπεῖν, καὶ
 τοῖς ἀκούουσιν ἀφελιμώτερον, ἐς μηδὲν ἐπικάρμυοντα
 85 ἐλπίζειν περιέσεσθαι. Αἱ μὲν οὖν φυγαὶ τοῖς δυναμένοις
 ἦσαν ἐς Κάσσιον ἢ Βροῦτον ἢ ἐς Λιβύην ἐπὶ Κορνιθίικον,
 καὶ τούδε τῆς δημοκρατίας μεταποιοῦμενον. ὁ δὲ πολ-
 λὸς ἐς Σικελίαν ἦει, γειτονεύουσαν τῆς Ἰταλίας, καὶ

*Lin. 78 sq. συνεξημέστανον, ἐκείνους Edd. ex Reg. A. inuitis ceteris
 quatuor nostris MSSis. L. 81. ἀπαντῶντα Aug. quod saepius cum
 altero commutatum est a librariis.*

debant non proscriptos, diri-
 piebant aedes infantium, alia-
 que ejusdem generis multa pa-
 trabant. Eoque res devenit,
 ut a Triumviris quoque alter
 consulum jussus sit ninniam eo-
 rum corrigere licentiam. Qui,
 non ausus ipsos milites, ne eos
 in se irritaret, adtingere, fer-
 vos nonnullos, qui militari
 cultu cum illis peccare con-
 sueverant, comprehensos in
 crucem egit.

36. Et adhuc quidem ex-
 empla protulimus extremor-
 um casuum, qui proscriptos
 magno numero oppresserunt.

Vol. II.

*Quae autem ex insperato aliis
 contigerunt, ut vel salvi eva-
 derent, vel ad honores quoque
 deinde pervenirent; ea quo-
 que memorare, cum mihi ju-
 cundius est, tum lecturis uti-
 lius, ne quis umquam in re-
 bus adversis despondeat ani-
 mum, spemque salutis abjiciat.
 Igitur qui effugere poterant,
 ad Cassium profecti sunt, aut
 ad Brutum, aut in Africam
 ad Cornificium, qui pariter
 a partibus stabat reipublicae.
 Sed plerique in Siciliam,
 Italiae vicinam, se receperunt;
 ubi promptissime POMPEIUS*

Ο ο

A. U.
 711 sq.

Α. V. Πομπηίου σφᾶς προθύμως ὑποδεχομένου. Λαμπροτά-
 711 899. την γὰρ δὴ σπουδὴν ἐς τοὺς ἀτυχοῦντας ὁ Πομπηῖος ἐν
 καιρῷ τότε ἔδειξε, κήρυκας τε περιπέμπων, οἱ πάντας
 ἐς αὐτὸν ἐκάλουν, καὶ τοῖς περισώζουσιν αὐτοὺς ἐλευθέ-
 ροις τε καὶ θεράπονσι προλέγων διπλάσια τῶν διδομέ-
 νων τοῖς αἰρουῦσι. λέμβοι τε αὐτοῦ καὶ στρογγύλα ὑπήν-
 τα τοῖς πλέουσι, καὶ τριήρεις τοὺς αἰγιαλοὺς ἐπέπλεον, ὅ
 σημεῖά τε ἀνίσχουσαι τοῖς ἀλαμένοις, καὶ τὸν ἐντυγ-
 χάνοντα περισώζουσαι. Αὐτὸς τε τοῖς ἀφικνουμένοις ἀ-
 πήντα, καὶ ἐσθήτος αὐτίκα καὶ κατασκευῆς ἐμερίζετο·
 ταῖς δὲ ἀξίαις καὶ ἐς στρατηγίας ἢ ναυαρχίας ἐχρηῖτο.
 σπονδῶν τέ οἱ πρὸς τοὺς τρεῖς γιγνομένων ὕστερον, οὐ
 συνέθετο, πρὶν τούσδε τοὺς ἐς αὐτὸν διαφυγόντας ἐς ταύ-
 τας περιλαβεῖν. Ὁ μὲν δὴ χρησιμώτατος οὕτως ἀτυχού-
 ση τῇ πατρίδι ἐγένετο, καὶ δόξαν ἐκ τούδε ἀγαθὴν,
 ἴδιον ἐπὶ τῇ πατρίδι, καὶ οὐχ ἥσσονα τήνδε ἐκείνης, ὅ
 προσελάμβανεν. Ἔτεροι δὲ ἑτέρως φυγόντες ἢ κρυπτόμε-

Lin. 91. ἐν καιρῷ τᾶδε ἰδεῖξ. Edd. Pratuli Aug. Reg. B. C. L. 99.
es, quod abest vulgo ante στρατηγίας, commodè dedit Aug. L. 1.
πρὸς τρεῖς Aug. Ven. ἔ carent artic. αὐδς, male. L. 2 sq. ἐς τὰςδε
Reg. C. in contextu: ἔ Γρ. ταύτας, idem in marg.

profugos omnes excipiebat.
 Is enim egregium officium
 miseris commodè tunc tem-
 poris præstitit; dimissis præ-
 conibus, qui omnes ad eum
 vocarent; propolitoque serva-
 toribus, cum ingenuis, tum
 servis, præmio duplo ejus
 quod percussores accipiebant.
 Lembos quoque & onerarias
 obviam mittebat naviganti-
 bus: triremesque oras lege-
 bant, adtollentes signa erran-
 tibus, & servantes quotquot
 nancisci poterant. Et ipse

Pompejus venientes excipie-
 bat obvius, & vestes statim
 & utensilia eis impertiebat:
 idoneos vero præfecturis or-
 nabat, tam pedestribus, quam
 navalibus: nec postea cum
 Triumviris fœdus iniit, nisi
 quo servati profugi simul con-
 tinerentur. Sic ille *duris tem-*
poribus optime de patria me-
ritus, paternam laudem non
 minori propria cumulavit. Alii
 denique, quum variis modis,
 sive fuga, sive latebris, eva-
 sissent, partim in agrestibus

νοι, μέχρι τῶν σπονδῶν, οἱ μὲν ἐν χωρίοις ἢ τάφοις, οἱ δὲ ἐν αὐτῷ τῷ ἄσπῃ, σὺν ἐπινοίαις οἰκισαῖς διεγένοντο. Φιλανδρίαι τε παραδόξοι γυναικῶν ᾤφθησαν, καὶ παίδων ἐς πατέρας εὐνοιαί, καὶ θεραπόντων ὑπὲρ φύσιν ἐς δεσπότηας. Καὶ τῶνδὲ ὅσα παραδοξότατα, ἀναγράψω.

Λ. U.
711599.

XXXVII. Παῦλος, ὁ ἀδελφὸς Λεπιδίου, τῶν λοχαγῶν αὐτὸν, ὡς ἀδελφὸν αὐτοκράτορος, αἰδουμένων, ἐπὶ ἀδείας ἐξέπλευσεν ἐς Βρούτον, καὶ ἐς Μίλητον μετὰ Βρούτον· ὅθεν οὐδὲ, εἰρήνης ὑψηρόν γενομένης, καλούμενος ἐπανελθεῖν ἠξίωσε. Λεύκιον δὲ, τὸν Ἀντωνίου θεῖον, ἢ Ἀντωνίου μήτηρ, ἀδελφὸν ὄντα, εἶχεν, οὐδ' ἐπικουρῶσα· αἰδουμένων ἐς πολὺ καὶ τήνδὲ τῶν λοχαγῶν, ὡς μητέρα αὐτοκράτορος. βιαζομένων δ' ὑψηρόν, ἐξέθρονεν ἐς τὴν ἀγορὰν, καὶ προκαθημένῳ τῷ Ἀντωνίῳ μετὰ τῶν συνάρχων ἔφη· Ἐμαυτὴν, ὡς αὐτοκράτορ, μνηῖά σοι Λεύκιον ὑποδεδέχθαι τε, καὶ ἔχειν ἔτι, καὶ ἔξειν, ἕως ἂν ἡμᾶς ὁμοῦ κατακάνης· τὰ γὰρ ὅμοια καὶ τοῖς ὑποδεδεδυ-

Lin. 14 sq. μετὰ Βρούτου Reg. C. vitiose. L. 15. eisdē caret Aug. male.

L. 22. ὑποδέχθαι τε Aug. L. 23. ὁμοῦ κἀννης Edd. ex Reg. A.

Pratuli Aug. Ven. Reg. C. κατάνης mend. Reg. B.

tuguriis, aut sepulcris, partim in ipsa Urbe, continuo in metu misere vixerunt, donec pacatiora redierunt tempora. Et interim Pietatis uxorum erga maritos, liberorumque erga parentes, mirifica exstiterunt documenta; imo fervorum quoque erga dominos, supra quam fert ea conditio. Ex quibus nonnulla, quæ præ ceteris mira videntur, commemorabo.

37. PAULUS, Lepidi frater; centurionibus eum reverenter, ut imperatoris sui fratrem, elabi conniventibus, securus ad Brutum naviga-

vit: post cuius obitum Miletum se contulit; unde ne pace quidem facta, quamvis invitatus, redire dignatus est. LUCIUM vero, Antonii avunculum, soror nec dissimulanter apud se habuit; centurionibus & hanc diu reveritis, ut matrem imperatoris. Tandem quum illi pararent irrumperē, mulier in forum se proripuit: & sedenti pro tribunali cum collegis Antonio, *Me ipsa, inquit, Imperator! indicō, quæ Lucium apud me receptum habeo, et habebō, donec simul nos, ambos interimas: quandoquidem eadem pœna*

A. U.
211. 199.

μένοις ἐπικεκήμενοι. Ὁ δὲ, αὐτὴν ἐπιμεριψάμενος, ὡς ἀδελφὴν μὲν ἀγαθὴν, μητέρα δὲ οὐκ εὐγνώμονα· (οὐ γὰρ νῦν χρῆναι περισσώζειν Λεύκιον, ἀλλὰ κωλύειν, ὅτε σου τὸν υἱὸν εἶναι πολέμιον ἐψηφίζετο·) παρεσκευάσεν ὁμῶς Πλάγκον ὑπατεύοντα κἀθόδον τῷ Λευκίῳ ψηφίσασθαι.

XXXVIII. Μεσσάλας δὲ, ἐπιφανῆς καὶ νέος, ἐς Βρούτον ἔφυγε. καὶ αὐτοῦ δέισαντες οἱ τρεῖς τὸ Φρόνημα, 30 προὔγραψαν οὕτως· Ἐπεὶ Μεσσάλαν ἀπέφηναν ἡμῖν οἱ προσήκοντες αὐτῷ μηδὲ ἐπιδημεῖν ὅτε Γάιος Καῖσαρ ἀνήρητο, ἐξηρήσθω τῶν προγραφεύτων ὁ Μεσσάλας. Ὁ δὲ τὴν μὲν συγνώμην οὐκ ἐδέξατο· Βρούτου δὲ καὶ Κασσίου περὶ Θράκην πεσότων, καὶ τοῦ στρατοῦ πολλοῦ τε ἐτι 35 ὄντος, καὶ ναῦς καὶ χρήματα καὶ ἐλπίδας ἔχοντος οὐκ ἀσθενεῖς, ἀρχεῖν σφῶν τὸν Μεσσάλαν αἰρουμένων, οὐκ ἀνασχόμενος, ἔπεισεν αὐτοὺς, ἐνδόντας ἐπιβαρούση τῇ τύχῃ, μεταστρατεύσασθαι τοῖς ἀμφὶ τὸν Αντώνιον. οἰκειότερος δὲ ὢν Αντώνιῳ, συνῆν· μέχρι, κρατούσης Αντωνίου Κλεοπάτρας, ἐπιμεριψάμενος, ἐς Καίσαρα μετέλθεν.

Lin. 35. περὶ τὴν Θράκην Edd. Delevi artic. cum Aug. Ven. Reg. C.

indicta est recipientibus. Eam objurgans Antonius „Bonam quidem sororem esse, respondit, sed matrem parum piam: debuisset enim non nunc servare Lucium; sed tunc ei obtinere, quum ipsius filium hostem judicaret.” Effecit tamen, ut Plancus consul de illo restituendo referret.

38. MESSALA, nobilis adolescens, quum ad Brutum fugisset; magnum ejus acremque animum timentes *Triumviri*, *edictum* tale proposuerunt: „Quoniam *Messala*, quemadmodum ex ipsis cognatis cognovimus, ne in Ur-

be quidem fuit, quum C. Cæsar occisus est; *exemptus esto e proscriptorum numero.*” At ille hac *venia* noluit uti. Deinde vero, postquam, Bruto Cassioque in Thracia caesis, non contemnendæ illius exercitus reliquæ, classe pecuniaque ad bene sperandum subnixæ, ducem eum sibi optarunt; detrectans illum honorem *Messala*, persuasit eis, ut fortunæ prægravanti cedentes, transfirent ad miliciam Antonii. Et Antonio posthac familiariter adhæsit; donec offensus, quod Cleopatraræ imperio totus ille se permitteret,

Ὁ δὲ αὐτὸν ὑπατόν τε ἀπέφηνεν ἀντὶ αὐτοῦ Ἀντωνίου, ἀποχειροτονηθέντος ὅτε αὐθις ἐψηφίζετο εἶναι πολέμιος· καὶ περὶ Ἀκίλιον ναυαρχήσαντα κατὰ τοῦ Ἀντωνίου, στρατηγὸν ἐπεμψεν ἐπὶ Κελτούς ἀφισταμένους, καὶ νικήσαντι ἔδωκε θριαμβεῦσαι. Βίβουλος δὲ ἐσπείσατο ἅμα τῷ Μεσσάλα, καὶ ἐναυάρχησεν Ἀντωνίῳ, διαλλαγὰς τε πολλάκις Ἀντωνίῳ καὶ Καίσαρι ἐς ἀλλήλους ἐπόρθμευσε, καὶ στρατηγὸς ἀπεδείχθη Συρίας ὑπὸ Ἀντωνίου· καὶ στρατηγῶν ἐτι αὐτῆς, ἀπέθανεν.

XXXIX. Ακίλιος δὲ ἔφυγε μὲν τῆς πόλεως λαθῶν· οἰκέτου δ' αὐτὸν ἐμφάναντος ὀπλίταις, τοὺς ὀπλίτας ἔπεισεν ἐλπίδι χρημάτων πλεόνων, πέμψαι τινὰς ἀποσφῶν πρὸς τὴν γυναῖκα μετὰ συμβόλων, ἧν αὐτὸς ἐδίδου. ἡ δὲ τοῖς ἐλθοῦσι τὸν κόσμον αὐτῆς ἅπαντα προθεῖσα, ἔφη, δίδοναι μὲν, ὡς ἀντιδώσουσιν ἂ ὑπέσχεοντο· οὐκ εἰδέναι δὲ, εἰ ἀντιδώσουσιν. οὐ μὲν ἐψεύσθη τῆς Φιλανδρείας· οἱ γὰρ ὀπλίται καὶ ναῦν ἐμίσθωσαν τῷ

Lin. 47 sq. Quatuor verba διαμ. τε ποδ. Ἀντωνίῳ, quae in Edd. & Regiis A. B. desiderantur, dederunt Aug. Ven. Reg. C. l. 55. αὐτῆς Edd. & Reg. C. invitit Reg. A. B. & Aug.

migravit ad Caesarem. A quo consul in ipso Antonii locum suffectus, quando ille iterum hostis judicatus est, navali quoque praelio ad Actium inter duces fuit Caesaris contra Antonium. Ac deinde contra Gallos rebelles missus, victor triumphum meruit. BIBULUS quoque simul cum Messala in gratiam receptus est; &, classi dein praefectus ab Antonio, conditionum pacis inter Antonium Caesaremque sapius fuit internuncius; denique Syriae provinciae ab Antonio praefe-

ctus, in Syria mortuus est.

39. ACILIUS, ex Urbe profugus, a servo indicatus militibus, persuasit eis majore praemio proposito, ut aliquot ex ipsis cum symbolo, quod eis tradebat, ad uxorem mitterent. Illa, venientibus omnem suum mundum proferens, ait, „ se eis haec dare, ut quod polliciti sunt recipiat; quamvis dubitet, an receptura sit.” Neque tamen fefellit eam sua pietas: nam milites navim etiam conduxerunt Acilia, in qua de-

A. U.
71 599.

Ακιλίῳ, καὶ προὔπεμψαν ἐς Σικελίαν. Λέντουλος δὲ, ἀξιούσης αὐτῷ συμφεύγειν τῆς γυναικός, καὶ ἐς τοῦτο αὐτὸν ἐπιτηρούσης, οὐκ ἐθέλων αὐτὴν συγκινδυνεύειν ἑαυτῷ, λαθρῶν ἔφυγεν ἐς Σικελίαν. Στρατηγὸς δὲ ἀποδειχθεὶς ὑπὸ Πομπηίου, ἐσήμηνεν, ὅτι σώζοιτο καὶ στρατηγίῃ. ἢ δὲ ὅποι γῆς ἐστὶν ὁ ἀνὴρ ἐπιγνοῦσα, τὴν μητέρα φυλάσσουσιν ἐξέφυγε καὶ ἦδε, σὺν θεράπουσιν δύο· μεθ' ὧν ᾠδεύεν ἐπιμόχθως καὶ εὐτελῶς, οἷα θεράπαινα, μέχρι διέπλευσεν ἐς Μεσσήνην ἀπὸ Ρηγίου περὶ ἑσπέραν. καὶ οὐ δυσχερῶς τὴν στρατηγίδα σικηνὴν μαθούσα, εὔρε τὸν Λέντουλον οὐχ οἷα στρατηγόν, ἀλλ' ἐν χαμευνίῳ καὶ κόμῃ καὶ διαίτῃ πονηρᾷ, πόσῳ τῆς γυναικός.

XL. Απουληίῳ δὲ ἠπέιλησεν ἡ γυνὴ καταμηνύσειν αὐτὸν, εἰ μόνος Φεύγοι. καὶ ὁ μὲν ἄκων αὐτὴν ἐπήγετο· συνήνεγκε δὲ ἐς τὴν Φυγὴν αὐτῷ τὸ ἀνύπωπλον, ἅμα γυναικὶ καὶ θεράπουσι καὶ θεραπαίλαις ᾠδεύοντι φανερῶς. Ἄντιον δὲ ἡ γυνὴ σπρωματοδέσμῳ κατείλησε, καὶ

Lin. 64. ὅπῃ γῆς Reg. C. L. 67. Μεσσήνην Edid. L. 74. Forſan αὐτὸ τὸ ἀνύπωπλον. L. 76. κατέδησε Reg. C. in contextu: sed Γβ'. κατέ-

duxerunt eum in Siciliam. LENTULUS, quum observaretur ab uxore, ne sine ea profugeret, nolens illam periculi comitem, clam aufugit in Siciliam. Ibi praetor a Pompejo factus, uxorem per literas certiozem fecit de salute simul & honore. Quae postquam ubi terrarum esset maritus cognovit, frustrata matris custodiam, cum duobus servulis, vili cultu victuque, quasi & ipsa ancilla, iter laboriosum peregit; donec a Rhegio Messanam transfretavit sub vesperam. Ubi haud

difficulter invento praetorio, reperit Lentulum non praetoris habitu, sed in cubili humi strato squalidum, promisso capillitio, & misero victu, adfidentem se uxoris desiderio.

40. APULEJO interminata est uxor, indicaturam se eum, si solus fugeret: atque ita invitum uxorem secum duxit. Eique id ipsum ad evitandam fugae suspicionem profuit, quod uxore, servis, ancillis comitatus, per publicam viam iter institueret. ANTIUM uxor, stragulis involutum & bajulis impositum e

ἐπέθηκε τοῖς μισθοῦ Φέρουσι, καὶ δίνεγκεν ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐπὶ θάλασσαν, ὅθεν ἔφυγεν εἰς Σικελίαν. Ρηγῖνον δὲ ἢ γυνὴ νυκτὸς εἰς ὑπόνομον λυμάτων καθῆκεν, 80 εἰς ὃν ἡμέρας οὐχ ὑποστάντων ἐμβῆναι τῶν ὀπλιτῶν διαδυσσομίαν, νυκτὸς ἄλλης εἰς ἀνδρακέα ἐσκεύασε, καὶ ὄνον ἀνδρακας φέροντα ἐλαύνειν ἔδωκεν· αὐτὴ δὲ ἐκ βραχέος διασήματος ἠγείτο, Φορεῖω Φερομένη. τῶν δὲ ἀμφὶ τὰς πύλας ὀπλιτῶν τινος τὸ Φορεῖον ὑπονοήσαντός τε καὶ 85 ἐρευνημένου, δείσας ὁ Ρηγῖνος ἐπέδραμε· καὶ, ὡς ὁδῶ χρωμένος, ἤξιον τὸν ὀπλίτην Φεῖδεσθαι γυναικῶν. ὁ δὲ αὐτὸν ὡς ἀνδρακέα μετ' ὀργῆς ἀμειβόμενος, ἐγνώρισεν· (ἐστρατεύετο γὰρ ὑπ' αὐτῷ ποτε ἐν Συρίᾳ·) καὶ, Ἄπιθι χαίρων, εἶπεν, αὐτοκράτορ· ταῦτο γὰρ μοι προσήκει καὶ 90 νῦν καλεῖν σε. Κοπῶνιον δὲ τὸ γύναιον ἤτησε παρὰ Ἀντωνίου, σῶφρων μὲν οὔσα τέως, ἀτυχίματι δὲ τὸ αὐτύχημα ἰωμένη.

A. U.
711 599.

λνος, idem in margine. κατέλυσεν Aug. qui ἔσ μοχ ἐπέδραμε mendose pro ἐπέθηκε. Lin. 79. λυμάτων Edd. ex C. Steph. ingenio. λυμάτων mend. Reg. A. B. Recte Aug. Reg. C. Cand. L. 80. ἔσιναι Edd. innotis Aug. Ven. Reg. C. Cand. L. 81. δυσσομίαν Ven. non male. Sic ἔ Aug. dure debuit, in quo mendose δυσσομίον: nisi id ex τὸ δύσσομον corruptum est. Ibid. ὡς ἀνδρακία Reg. A. ἔ Reg. B. ex emend. Budai. L. 90. καλεῖν σε caret Aug. male. Ib. Σκοπῶνιον Edd. Recte Aug. Reg. C.

domo ad mare curavit transportandum; unde in Siciliam profugit. RHEGINUM vero sua conjux noctu primum in cloacæ colluviem demissum, ubi sequenti die propter foetorem tutus fuit a militibus, altera nocte induit habitu carbonarii, jussitque ut asinum carbonibus onustum præ se ageret; ipsa non longo intervallo in lectica præcedebat. Quumque ad portam miles quidam, suspicione motus, lecticam scrutaretur; Rhegi-

nus timens acceleravit gradum, & veluti forte hac via delatus, monuit militem, ne molestus esset mulieribus. Ille primum, ut carbonario, irate respondit: mox autem agnito, (militarat enim sub eo in Syria,) Perge, inquit, latus, Imperator! sic enim te a me nunc quoque decet adpellari. COPONIO vitam uxor impetravit ab Antonio; pudica haecenus, sed tunc malum malo medicans.

Λ. Υ. 211. 99.
 XLII. Γέταν δὲ ὁ υἱὸς ἐν εὐρυχώρῳ τῆς οἰκίας ἔδοξε
 καίειν, ὡς ἀπαγξάμενον· καὶ λαθῶν ἐν ἀγρῷ νεανίτῳ
 κατέλιπεν, ἔνθα ὁ πρεσβύτης μεταμορφῶν ἑαυτὸν, ἐπε- 95
 δήσατο διφθέραν ἐς τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν. καὶ τῶν σπον-
 δῶν γενομένων, ἔλυσε τὴν διφθέραν, καὶ ὁ ὀφθαλμὸς
 ὑπὸ τῆς ἀργίας δεδαπάνητο. Ὀππιον δὲ ὁ υἱὸς, ὑπὸ
 γήρας ἀσθενεσίου μένειν ἐθέλοντα, ἔφερον ἐπὶ τοῦ σώ-
 ματος, ἕως ἐξήγαγέ τε διὰ τῶν πυλῶν· καὶ τολοπιῶν
 μέχρι Σικελίας ἄγων ἢ Φέρον ἐκόμισεν, οὐδενὸς ἄρα τὸ
 σχῆμα ὑποοίσαντος, ἢ ἐνυθρίσαντος· οἷον που καὶ τὸν
 Αἰνείαν γράφουσιν αἰδέσιμον τοῖς πολεμίοις γενέσθαι,
 Φέροντα τὸν πατέρα. καὶ τὸν νεανίαν ὁ δῆμος ἐπαιῶν
 ὑπερον, ἀπέφηνεν ἀγορανόμον· δεδημευμένης δ' αὐτῷ
 τῆς οὐσίας οὐκ ἔχοντι τῆς ἀρχῆς τὸ δαπάνημα, οἳ τε
 χειροτέχναι τὰ ἐς τὴν ἀρχὴν ἀμισθὶ συνειργάσαντα, καὶ
 τῶν θεωμένων ἕκαστος ἐπὶ τὴν ἀρχήσῃσαν ὅσον ἐβούλετο
 νόμισμα ἐρρίπτει, ἕως τὸν ἄνδρα κατεπλούτισαν. Ἀρ- 100
 ριανῶ δὲ καὶ ἐν τῇ σήλῃ κεκόλαπτο ἐκ διαδηκῶν· τὸν

*Lin. I. τὸ λοιπὸν Edd. Una voce Aug. & Reg. C. L. 10. κατεπλούτη-
 σεν Aug. L. 11. τῇ σήλῃ mend. edit. I. cum Reg. A. B.*

41. GETAM filius in area
 domus se finxit exurere, quasi
 præfocatum laqueo: qui dolus
 ubi successit, ruri, quod nu-
 per emerat, eum reliquit. Ibi
 senex, quo mutaret oris spe-
 ciem, pelliculam induxit al-
 teri oculo: deinde pace red-
 dita, amota pellicula, oculus
 longo otio redditus erat in-
 utilis. OPPIDIUM, propter
 ætatem decrepitam fugere no-
 lentem, filius sublatum hu-
 meris ex Urbe extulit; inde-
 que in Siciliam cum eo, mo-
 do manu ducens, modo cer-
 vice bajulans senem, perve-

nit; nemine vel speciem eam
 suspectam habente, vel mole-
 stante: quemadmodum & Æ-
 neas, patrem gestans, reve-
 rendus hostibus fuisse perhi-
 betur. Juveni populus postea,
 in pietatis præmium, Ædili-
 tatem detulit: & quia, pu-
 blicatis bonis, non erat unde
 ludos ederet, opifices juve-
 runt eum gratuitis operis, &
 ex spectatoribus quisque quot
 libuit nummos in orchestram
 conjecit, ita ut homo inde di-
 tatus sit. AERRIANUS testamen-
 to mandavit incidi suo sepul-
 cro: „Hic situs est, quem,

ἐνθάδε κείμενον υἱός, οὐ προγραφεῖς, προγραφέντα ἔκρου-
ψέ τε καὶ συνέφυγε καὶ περιέσωσε.

A. U.
71199.

XLII. Μετέλλω δὲ ἦσθη, υἱός τε καὶ πατήρ· καὶ αὐ-
15 τῶν ὁ μὲν πατήρ στρατηγῶν Αντωνίω περὶ Ἀκλίον, αἰχ-
μαλώτος ἔαλω, καὶ ἠγνοεῖτο· ὁ δὲ υἱός τῷ Καίσαρι συνε-
στρατεύετο, καὶ ἐστρατηγῆκει καὶ ὅδε περὶ τὸ Ἀκλίον.
ἐν δὲ Σάμῳ διακρώνοντι τῷ Καίσαρι τοὺς αἰχμαλώτους,
ὁ μὲν παῖς συνήδρευεν· ὁ δὲ πρεσβύτης ἤγετο, κόμης τε
20 ἔμπωλεως καὶ δύης καὶ ῥύπου, καὶ τῆς ἐκ τῶνδε μετα-
μορφώσεως. ὡς δὲ ἐν τῇ τάξει τῶν αἰχμαλώτων ὑπὸ
τοῦ κήρυκος ἀνεκλήθη, ἀνέθορεν ὁ υἱός ἐκ τοῦ συνεδρίου,
καὶ μόλις ἐπιγνούς τὸν πατέρα, ἠσπάζετο σὺν οἰμωγῇ.
ἐπισχῶν δὲ ποτε τοῦ θρόνου, πρὸς τὸν Καίσαρα ἔφη·
5 Οὗτος μὲν σοι πολέμιος γέγονεν, ὦ Καῖσαρ, ἐγὼ δὲ σύμ-
μαχος· καὶ χρῆ τοῦτον μὲν σοι δοῦναι δίκην, ἐμὲ δὲ
γέρας εὐρέσθαι. αἰτῶ δὴ σε, τὸν πατέρα σώζειν δι' ἐμὲ,
ἢ δι' ἐκεῖνον ἐμὲ συγκαταναεῖν. Οἴκλου δὲ ἐξ ἀπάντων
γενομένου, μεθῆκε σώζεσθαι τὸν Μετέλλον ὁ Καῖσαρ, καί-

*Lin. 14. Μετέλλω cum jota subscripta edit. 1. 2. male. L. 28. συγκα-
τανεῖν mendose Aug. Ven. L. 29. Verba ὁ Καῖσαρ desunt Aug.
perperam.*

proscriptum, filius non proscri-
ptus celavit, fugæque comes
& salutis auctor fuit.”

42. METELLI duo fue-
re, pater & filius. Pater,
Actiaco bello dux Antonia-
narum partium, captus fuit,
nec agnitus: filius eodem bel-
lo Casarem erat secutus, &
sub illo pariter ipse ordines du-
xerat. Sami quum Cæsar cap-
tivos inspiceret, filius in e-
jus confessu aderat: produ-
ctus est senex promissa coma,
ærumnis confectus, & reli-
quis deformatus sordibus. Ut

vero ex ordine, quo inter ca-
ptivos stabat, per præconem
nominatim citatus est; filius
e confessu profiliit, vixque
agnitum patrem cum lamento
complexus est. Cohibito de-
inde fletu, Tibi Casar, in-
quit, hic hostis fuit; ego so-
cius. Hic penam meretur;
ego præmium. Postulo igitur,
ut aut patrem propter me ser-
ves incolumem, aut propter
illum me simul interimas.
Quumque omnibus mota esset
miseratio, Cæsar servari Me-
tellum permisit, quamvis sibi

A. U.
711 599.

ται πολεμιώτατον αὐτῶ γενόμενον, καὶ δωρεῶν πολλῶν, εἰ μεταθεῖτο πρὸς αὐτὸν ἀπ' Αντωνίου, πολλάκις ὑπερίδοντα.

XLIII. Μάρκον δὲ οἱ Φεράωντες σὺν εὐνοίᾳ καὶ τύχῃ πάντα τὸν τῆς προγραφῆς χρόνον διεφύλαξαν ἔνδον ἐπὶ τῆς οἰκίας. μέχρι, τῆς ἀδείας δοθείσης, ὁ Μάρκος ἐξῆει τῆς οἰκίας ὡς ἀπὸ Φυγῆς. Ἴρτιος δὲ, σὺν τοῖς οἰκέταις ἐκφυγὼν τῆς πόλεως, διώδευε τὴν Ἰταλίαν, ἐκλύων τε δεσμώτας, καὶ συνάγων τοὺς ἀποδιδρασκοντας, καὶ πολίχνια δηῶν, ὀλίγα πρῶτον, εἶτα καὶ μείζω, μέχρι χειρὸς ἰκανῆς ἐκράτησε, καὶ τὸ Βρεττῶν ἔθνος ἐχειρώσατο· καὶ στρατοῦ πεμφθέντος ἐπ' αὐτὸν, ἐς Πομπηϊὸν μεθ' ὅσων εἶχε διέπλευσε. Ρεσίῳνι δὲ, οἰομένῳ μόνῳ Φεύγειν, οἰκέτης εἴπετο λανθάνων, ἀναφρεπτός μὲν αὐτοῦ Ρεσίῳνος, καὶ πολλὰ πρότερον εὖ παθὼν, διὰ δὲ μοχθηρίαν ὑψηρὸν ἐσιγμένος. ἀναπαυομένῳ δὲ ἐν ἔλει τῶ Ρεσίῳνι ἐπιστάς ὁ Φεράων, ἐξέωληξε μὲν αὐτίκα ὀφθείς· δεδοικότε δὲ, ἔφη, Οὐ τῶν παρόντων σιγμάτων

Lin. 33. Marcium ex conjectura vocat Gelen. L. 47. Ραισίῳνι, ἔστι sic constanter deinceps Ραισίῳνος, Ραισίῳνα Edd. ἔστι MSSi nostri.

Ibid. δὲ, post Ρεσίῳνι abest ab Edd: Dederunt Aug. ἔστι Reg. C.

infensissimum: qui multis sæpe muneribus, ut ad illum ab Antonio deficeret, invitatus, cum contemptu eum semper rejecerat.

43. MARCUM servi, pietatem eorum fortuna juvante, per totum proscriptionis tempus domi sue servarunt; donec, securitate reddita, sic ex ædibus suis prodiit, quasi ab exilio. HIRTIUS, cum famulis elapsus ex urbe, obibat Italiam, vincetos solvendo & colligendo fugitivos; vastans oppida parva primum, mox

majora etiam; donec, valida manu comparata, subegit Brutios. Misso deinde contra eum exercitu, cum suis ad Pompejum trajecit. RESTIONEM, solum, ut putabat, fugientem, servus clam secutus est, vernaculus & multis prius adfectus beneficiis, deinde stigmatibus notatus ob nequitiam. Hic quiescenti in palude hero subito adstans, primo conspectu eum conterrituit. Quod ut sensit servus, ait, non plus se moveri presentibus stigmatibus, quam præteri-

αισθάνεσθαι μᾶλλον, ἢ μνημονεύειν τῶν πρότερον εὐεργετημάτων. καὶ, αὐτὸν εἰς τι σπήλαιον ἀναπαύσας, 50 εἰσγάξετο, καὶ τροφὰς αὐτῷ συνέλεγεν ὡς ἐδύνατο. ὑπονοίας δὲ τινος ἀμφὶ τὸ σπήλαιον τοῖς ἐγγύς ὀπλίταις περὶ τοῦ Ρεσίωνος γενομένης, καὶ χωρούντων ἐπ' αὐτὸν, ὁ οἰκέτης εἶπετο συνεῖς, καὶ τινα πρεσβύτην προοδεύοντα προδραμῶν ἀπέκλεινε, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμεν. ἐκ- 55 πλαγέντων δὲ τῶν ὀπλιτῶν, καὶ ὡς ἀνδροφόνον ὀδοιπόρου περισχόντων· Ρεσίωνα, ἔφη, ἔκλεινα, τὸν ἑμαυτοῦ δεσπότην, τὰδε μοι τὰ σίγματα ἐγχαράξαντα. οἱ μὲν δὴ, τὴν κεφαλὴν αὐτὸν ἀφελόμενοι διὰ τὸ γέρας, ἠπείγοντο μάτην ἐς τὸ ἄστυ. ὁ δὲ, τὸν δεσπότην ἀνασήσας, 60 διέωλευσεν εἰς Σικελίαν.

XLIV. Ἄππιον δὲ ἀναπαυόμενον ἐν ἐπαύλει, τῶν ὀπλιτῶν ἐπιθεόντων, οἰκέτης τὴν ἑαυτοῦ ἐσθήτα ἐνέδυσε, καὶ αὐτὸς εἰς τὴν εὐνὴν οἷα δεσπότης ἀνακλιθεῖς, ἐκὼν 65 ἀπέθανεν ἀντὶ τοῦ δεσπότητος, παρεσθῆτος ὡς οἰκέτου· Μενηνίου δὲ τὴν οἰκίαν καταλαβόντων ὀπλιτῶν, Φεράρων ἐς τὸ τοῦ δεσπότητος Φορεῖον ἐνέβη, καὶ ὑπὸ τῶν

Lin. 61. Pro Ἄππιον forsitan Πανεπίωνα legendum.

torum beneficiorum memoria: moxque illum in speluncam quamdam abscondit, & quotidianis operæ mercedibus aluit ut poterat. Deinde quum propinqui milites, nonnihil suspicati de spelunca, eo tenderent; servus fenem quemdam viatorem invadens obtruncavit. Stupentibus vero id factum militibus, & ut viatoris homicidam, detinentibus hominem, *Resionem*, inquit ille, *occidi, herum meum, qui me his notavit stigmatibus*. Illi, erepto ei capite,

frustra in Urbem properarunt, premium petentes: servus, abducto inde hero, in Siciliam cum eo trajecit.

44. APPIUM, [f. *Panopionem*,] in villa cubantem, irruentibus in eam armatis, *servus sua veste induit*, ipse in lectum quasi dominus decubuit: sicque *ultro mortuus est pro hero*, ad lectum adstante servili habitu. Similique ratione, *MENENII* domum armatis oppugnantibus, fervorum unus lecticam herilem inscendit, conserviisque adjutores de-

A. U.
711 599.

ὀμοδούλων συνεργούντων ἐξεφέροτο· ἕως ὅδε μὲν, ὡς Με-
νήνιος, ἐκὼν ἀνήρητο, Μενήνιος δὲ ἐς Σικελίαν διέφυγεν.
Ιουνίου δὲ ἀπελεύθερος αὐτοῦ Ιουνίου, Φιλήμων, οἰκίαν
κεκλημένος λαμπράν, ἐν τῷ μεσαιτάτῳ τῆς οἰκίας ἔκρυ-
ψεν ἐν λάρακι, ἅς ἀπὸ σιδήρου ἐς χρημάτων ἢ βιβλίων
ἔχουσι φυλακὴν· καὶ γυκτὸς ἔτρεφε μέχρι τῶν σπονδῶν.
Ἄτερος δὲ ἀπελεύθερος, τάφον δεσπότης Φυλάσσω,
τὸν δεσπότηνον προγραφείντα ἐφύλασσε ἐν τῷ τάφῳ
μετὰ τοῦ πατρός. Λουκρήτιος, ἀλάμενος σὺν δυσὶ θε-
ράπουσιν ἀγαθοῖς, ὑπὸ ἀπορίας τῶν τροφῶν ἦει πρὸς
τὴν γυναῖκα, Φορέϊα Φερόμενος ὑπὸ τῶν οἰκέτων, οἷά τις
ἄρρωστος, ἐς τὴν πόλιν. ἐνὸς δὲ τῶν Φερόντων τὸ σκέλος
συντριβέντος, τῷ ἑτέρῳ τὴν χεῖρα ἐπιθεῖς, ἦει. παρὰ δὲ
ταῖς πύλαις γενόμενος, ἐνθα αὐτοῦ καὶ ὁ πατήρ, ὑπὸ
Σύλλα προγραφεῖς, ἐαλώκει, εἶδε λόχον ὀπλιτῶν ἐκτρέ-
χοντα· καὶ πρὸς τὸ συγκύρημα τοῦ τόπου καταπλά-

Lin. 68. ἀνηγήτο Edd. Prætulī Aug. Reg. C. L. 69. Οὐδὲν videtur legendum cum Casaub. & Freinsh. & mox Οὐδὲν: & pro Φιλήμων reponendum Φικεσίμων. L. 73. δὲ, post ἄτερος, abest vulgo. Adjecti ex Aug. L. 80. ἐνθα καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ Reg. C. L. 82. τὸ συγκύρημα Edd. perperam ex Reg. A. συγκύρημα mend. Aug. Recte Reg. B. C.

li succollarunt lecticam: at-
que ita *servus pro Menenio
volens interfectus est*; ille au-
fugit in Siciliam. JUNIUM [f.
Vinium] *libertus Philemon*
[vel *Philopæmen*,] splendi-
das ædes habitans, in medijs
condidit in arca ferrata, qua-
libus codices adservari solent
aut pecuniæ, aluitque noctu
ad pacis usque tempora. Alius
libertus, custos sepulcri sui
domini, herilem filium pro-
scriptum eodem in sepulcro
una cum patre custodivit. LU-

CRETIUS, aliquamdiu vaga-
tus cum duobus frugi famulis,
deficientibus cibariis, ad uxorem
lectica ab eisdem famulis
referebatur in Urbem, quasi
ægrotus: & quum illorum al-
teri crus esset fractum, inni-
xus alteri famulo pergebat pe-
dibus. Jamque propinquus
portæ, apud quam & pater
ipsum, proscriptus a Sylla,
fuerat captus, vidit cohortem
armatam procurrere: territus-
que loci omine, una cum famulo
in sepulcro quodam sese

γείς, συνεκρύφθη μετὰ τοῦ Φερράτωντος ἐν τάφῳ. τυμ-
 βωρύχων δὲ τοὺς τάφους ἐρευνωμένων, ὁ Φερράτων ἑαυ-
 85 τὸν τοῖς τυμβωρύχοις παρέσχεν περιιδύειν, μέχρι Λουκρή-
 τιον ἐπὶ τὰς πύλας διαφυγεῖν. ἐκεῖ δὲ αὐτὸν ὁ Λουκρή-
 τιος περιμείνας τε, καὶ τῆς ἑαυτοῦ μερισάμενος ἐσθῆτος,
 ἤκε πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ ὑπ' αὐτῆς ἐκρύπτετο ἐπὶ δι-
 πλῆς ὄροφῆς μεταξύ· μέχρι τινὲς αὐτὸν ἐρρύσαντο πα-
 90 ρὰ τῶν προγραψάντων. καὶ ὑπερον ἐπὶ εἰρήνης ὑπάτευσε.

XLV. Σέργιος δὲ ἐκρύφθη παρ' αὐτῷ Αντωνίῳ, μέχρι
 Πλάγκον ὑπατεύοντα ὁ Αντώνιος ἔπεισε κάθοδον αὐτῷ
 ψηφίσασθαι. καὶ ἐπὶ τῷδε ὁ Σέργιος ὑπερον, ἐν τῇ Καί-
 95 σαρος καὶ Αντωνίου σίασει, τῆς βουλῆς ψηφισομένης εἶναι
 πολέμιον τὸν Αντώνιον, μόνος τὴν ἀπολύουσαν ἔφερε Φα-
 νερωῶς. Καὶ οἶδε μὲν οὕτως ἐσώζοντο. Πομπώνιος δ' ἐς
 στρατηγοῦ σχῆμα κοσμήσας ἑαυτὸν, καὶ τοὺς Φερράτων-
 τας ἐς ὑπηρετας σκευάσας, τὴν πόλιν ὡς στρατηγὸς ὑπὸ
 βασιδούχοις διήλθεν, ἐπιθλιβόντων αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν,

Lin. 83. συνεκρύφθαι Edd. ex Reg. A. συνεκρύφθαι Reg. B. Verum
 ded. Aug. Reg. C. L. 84. ἐρευνωμένων edit. 2. 3. oper. evr. L. 89.
 αὐτῶν ἐρρύσαντο male Edd. ex Reg. B. invitjs Reg. A. C. Aug.
 L. 99. ἐπιθλιβ. αὐτῶν τῶν Edd. ex Reg. B. Melius Reg. A. C. Aug.

abdedit. Quo quum penetra-
 fent fures sepulcra ob præ-
 dam perfodere soliti, famulus
 se spoliandum eis præbuit, do-
 nec *Lucretius* ad portam eva-
 deret: qui, quum ibi eum ex-
 spectasset, adsecutum texit
 parte suarum vestium, atque
 inde ad uxorem pervenit. Ab
 ea *sub duplici tectō inter con-
 tabulationem* occultatus, tam-
 diu *latuit*, donec quorundam
 amicorum precibus a Trium-
 viris impetravit veniam; &
 restituta pace, Consulatum est
 adeptus.

45. SERGIUS apud ipsum
Antonium latuit; donec *Plan-
 co* consuli persuasit *Antonius*,
 ut de reditu ejus referret.
 Quamobrem *Sergius* postea,
 dissidentibus *Cæsare* & *Anto-
 nio*, quum senatus hostem ju-
 dicaret *Antonium*, solus aper-
 te refragatus est. Et hi quidem
 ita servati sunt. At *POMPO-
 NIUS*, sumtis insignibus præto-
 riis, & servis in modum ad-
 paritorum exornatis, *Urbem*,
 veluti *prator*, cum *liëtoribus*
transit, arête stipantibus eum
 adparitoribus, ne agnoscere-

A. U. 711 599. ἵνα μὴ γνωσθεῖη πρὸς ἑτέρου· καὶ παρὰ ταῖς πύλαις ἰ
 ὀχημάτων τε δημοσίων ἐπέβη, καὶ τὴν Ἰταλίαν διώδευεν,
 ἀποδεχομένων αὐτὸν καὶ παραπεμπόντων ἀπάντων,
 οἷα στρατηγὸν ὑπὸ τῶν τριῶν ἀνδρῶν ἐπὶ σπονδὰς ἐς
 Πομπηῖον ἀπεσπασμένον, μέχρι καὶ δημοσίᾳ τμήσει
 διέωλευσε πρὸς ἐκεῖνον.

XLVI. Απουλήσιος δὲ καὶ Ἀρρουντίος, ὑπεκριθέντες
 εἶναι λοχαγοὶ, καὶ τοὺς θεράπωντας ἐς στρατιώτας
 σκευάσαντες, τὰς μὲν πύλας διέδραμον, ὡς λοχαγοὶ
 διώκοντες ἑτέρου· τὴν δὲ λοιπὴν ὁδὸν, διελόμενοι, τοὺς 10
 δεσμώτας ἐξέλυον, καὶ τοὺς ἀποδράσαντας συνέλεγον·
 μέχρι, χειρὸς ἰκανῆς ἑκατέρω γενομένης, σημεῖά τε ἦν
 ἤδη καὶ ὄπλα, καὶ ὄψις στρατοῦ. χωρῶν δὲ ἑκάτερος
 αὐτῶν ἐπὶ θάλασσαν, ἀμφοῖ τινι λόφῳ σταθμεύουσι,
 μεγάλῳ δέει καθορῶντες ἀλλήλους. ἅμα δὲ ἕω περι- 15
 νεύοντες ἐκ τοῦ λόφου, ἔδοξαν ἀλλήλους ἑκάτερος στρα-
 τὸν ἐπὶ σφᾶς ἐπιπεμφθέντα εἶναι, καὶ συμπλακέντες
 ἐμάχοντο· μέχρι ποτὲ ἔγνωσαν, καὶ τὰ ὄπλα ἀπερρί-

Lin. 7. Aruntius Reg. C. L. 8 & 9. Due lines, καὶ τοὺς θερα-
 πῆς ὡς λοχαγοί, per errorem omiſſa ſunt in Aug.

tur ab aliis: & ad portam
 conscenso vehiculo publico,
 profectus est per Italiam;
 omnibus, ut prætorem, & ut
 legatum de pace a Triumvi-
 ris ad Pompejum missum, ex-
 cipientibus cum proſequenti-
 busque; adeo, ut etiam tri-
 remi publica ad Pompejum
 transvectus sit.

46. APULEJUS et ARUNTI-
 US, sumta centurionum perso-
 na, & servis instructis militari-
 ter, per portam evolarunt, quasi
 perſequerentur alios: deinde
 diverſas vias ingreſſi, vincos

ſolvebant, & fugitivos collige-
 bant; donec uterque, valida
 manu munitus, jam & nume-
 ro & ſignis armisque referret
 exercitus ſpeciem. Et quum
 uterque mare peteret, circa
 tumulum quemdam confede-
 runt, ubi magnus utrique pa-
 vor ex mutuo conſpectu eſt
 obortus. Poſtridie, quum pri-
 mo diluculo proſpectantes ex
 tumulo, alteri alteros hoſti-
 lem exercitum adverſus ſe
 miſſum judicarent, congreſſi
 invicem, pugnarunt aliquam-
 diu; donec tandem agnove-

πῶλον καὶ ὠλοφύροντο, καὶ τὴν τύχην ὡς ἐπιβαροῦσαν
 ο σφίσιν ἐς ἅπαντα ἐπεμέμφοντο. διαπλεύσαντες δὲ, ὁ
 μὲν ἐς Βρούτον, ὁ δὲ ἐς Πομπηϊόν· ὁ μὲν τῷ Πομπηϊῷ
 συγκατήλθεν· ὁ δὲ, ἐστρατήγησε τῷ Βρούτῳ Βιθυνίας,
 καὶ Βρούτου πεσόντος, Αντωνίῳ παραδούς Βιθυνίαν, κα-
 τήχθη. Οὐεντίδιον δὲ ἀπελεύθερος εὐθύς μὲν προγρά-
 5 φέντα κατέδησεν, ὡς παραδώσων τοῖς σφαγεῦσι· νυκτὸς
 δὲ τοὺς θεράποντας ἔπεισε, καὶ ἐσκέυασεν ὡς ὀπλίτας,
 καὶ τὸν δεσπότην ὡς λοχαγὸν ἐξήγαγε· τὴν τε ἄλλην
 Ἰταλίαν μέχρι Σικελίας διάδδυσαν, καὶ συγκατέλυσαν
 πολλὰς ἐτέρας λοχαγοῖς, ζητοῦντες Οὐεντίδιον.

XLVII. Ἐτερον ἐν τάφῳ κρύπτων ἀπελεύθερος, οὐ
 φέροντα φαντασίαν τάφου, μετήγαγεν ἐς Φαῦλον οἴ-
 κημα μισθωτόν. στρατιώτου δὲ αὐτῷ παρακατοικισθέν-
 τος, οὐδὲ τοῦτον φέρον τὸν φόβον, ἐς θαυμαστὴν τόλ-
 10 μαν ἐκ δειλίας μετέβαλε· καὶ κειράμενος, ἠγεῖτο ἐν

*Lin. 26. An ἐς ὀπλίτας? L. 29. An ζητοῦσι legendum cum Cand. qui
 illum inquirebant: an cum Μισθωνίῳ ὡς ζητοῦντες? L. 31.
 φαντασία edit. 1. mend. L. 32. δὲ αὐτὸ παρακατ. Edd. male ex
 Reg. B. δὲ αὐτοῦ Reg. A. Recte Aug. Reg. C.*

runt errorem, abjectisque ar-
 mis ad lamenta versi, culpam
 in fortunam, pervicaciter libi
 omnibus in rebus adversam,
 rejecerunt. Deinde, postquam
 alter ad Brutum, alter ad Pom-
 pejum navigiis erat delatus;
 hic una cum Pompejo reipub-
 licæ est restitutus, ille Bruti
 auspiciis rexit Bithyniam; &
 post Bruti mortem, tradita
 Antonio provincia, reditum
 impetravit. VENTIDIUM
 libertus proscriptum vinxit
 continuo, quasi traditurus per-
 cussoribus: noctu vero servos
 persuasos instruxit militariter,
 & dominum tamquam cen-

turionem eduxit: atque ita
 peragrantes totam Italiam, us-
 que Siciliam, sæpe in eodem
 diversorio pernoctarunt cum
 aliis centurionibus, quæren-
 tes Ventidium.

47. *Alius proscriptus, fide
 liberti in sepulcro occultatus,
 quum non ferret horrorem lo-
 ci, in miserum quoddam cu-
 biculum mercede conductum
 ab eodem est translatus. Sed
 quoniam in proximo habita-
 bat miles; ne hunc quidem
 timorem ferens ille, ex metu
 ad miram processit audaciam:
 attonsus, ludum literarium
 aperuit in ipsa Urbe, cui us-*

A. U.
 711 599.

A. U.
711 599.

αὐτῇ Ρώμῃ διδασκαλείου μέχρι τῶν σπονδῶν. Οὐλοῦ-
σιος δὲ ἀγορανομῶν προεγράφη, καὶ Φίλον ὀργιαστὴν
τῆς Ἰσιδος ἔχων, ἤτησε τὴν σπολὴν, καὶ τὰς ὀφόναις ἐνέδου
τὰς ποδήρεις, καὶ τὴν τοῦ κυνὸς κεφαλὴν ἐπέθετο, καὶ
διήλθεν οὕτως ὀργιάζων αὐτῷ σχήματι ἐς Πομπηίον.
Σίτιον δὲ Καληνοὶ, πολίτην σφῶν ὄντα, καὶ πολλὰ ἐς
αὐτοὺς ἐκ περιουσίας δαψιλοῦς ἀναλώσαντα, ἐΦύλασ-
σον, σιδηροφοροῦντές τε ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τοῖς οἰκέταις
ἀπειλοῦντες, καὶ τοὺς στρατιώτας ἀπερῦκοντες ἀπὸ τῶν
τειχῶν· μέχρι, μαραινόμενου τοῦ κακοῦ, καὶ ἐς τοὺς
τρεις ἐπρέσβευσαν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ἔτυχον Σίτιον τῆς
ἄλλης Ἰταλίας εἰργόμενον ἐν τῇ πατρίδι μένειν. Σίτιος
μὲν δὴ πρῶτος ἢ μόνος ἀνδρῶν ὅδε τῆς ξένης ἐφυγαδεύετο
ἐν τῇ πατρίδι. Οὐάριον δὲ ἦν Φιλόσοφος τε καὶ ἱστορίας
συγγραφεὺς, ἐστρατευμένος τε καλῶς καὶ ἐστρατηγητικῶς,
καὶ ἴσως διὰ ταῦτα ὡς ἐχθρὸς μοναρχίας προεγράφη.
Φιλοτιμουμένων δὲ αὐτὸν ὑποδέξασθαι τῶν γνωρίμων,
καὶ διεριζόντων ἐς ἀλλήλους, Καληνὸς ἐξενίκησε, καὶ εἶχεν
ἐν ἐπαύλει, ἔνθα Ἀντώνιος ὅτε διοδεύοι κατήγετο· καὶ
τὸν Οὐάριον

Lin. 48. Οὐάριον ἔ ποx Οὐαρίωνα, ἔ Οὐαρίανος mend. tres Regii
ἔ Aug. L. 53. διοδεύοι Edd. ex Reg. B. Melius Reg. A. C. Aug.

que ad redditam pacem præ-
fuit. VOLUSIUS, in ædilitate
proscriptus, amicum habe-
bat Isiacum, a quo lineam
stolam talarem sumsit, & ca-
nicipitem personam indutus,
tali habitu bacchabundus e-
vafit ad Pompejum. SITTI-
UM Caleni, civem suum, &
in ipsos pro amplis facultati-
bus munificum, custodive-
runt armati, servos minis co-
hibendo, milites arcendo a
moenibus; donec, deferve-

scente malo, per legatos im-
petrarunt a Triumviris, ut in
patria manens exularet a re-
liqua Italia. Ita Sittius pri-
mus, & solus fortasse mortali-
um, exulavit in patria. At
VARRO, philosophus idem et
historicus, milesque simul &
dux probatus, fortasse his ipsis
de causis, ut iniquior domi-
natui, proscriptus est. Eum
familiaribus certatim cupien-
tibus recipere, viciq; Calenus,
& in villa, ad quam ex itine-
re Antonius

τὸν Οὐάρρωνος οὐδεὶς ἔδον ὄντα ἐνέΦηγε Φεράτων, οὔτε αὐτοῦ Οὐάρρωνος, οὔτε Καληνοῦ.

A. U.
711 sqq.

XLVIII. Οὐεργίνιος δὲ, ἀνὴρ ἠδύς εἰπαεῖν, τοὺς οἰκέτας ἐδίδασκεν, ὅτι κλείναντες μὲν αὐτὸν δι' ὀλίγα χρήματα οὐκ ἀσφαλῆ, μύσους τε πίπλανται, καὶ φόβων ἐς ὑψέρον μεγάλων· περισώσαντες δὲ, δέξῃς τε εὐσεβοῦς καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν, καὶ χρημάτων ὑψέρον πολὺ πλεόνων τε καὶ ἀσφαλεστέρων. οἱ μὲν δὴ συνέΦευγον ὡς ὁμοδούλω, καὶ γνωρισθέντος αὐτοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν, πρὸς τοὺς ὀπλίτας ἀπεμάχοντο. ὁ δὲ, ληΦθείς ὑπὸ τῶν ὀπλιτῶν, ἐδίδασκε κακείνους, ὅτι κατὰ μὲν ἔχθραν αὐτὸν οὐκ ἀνελοῦσιν, ἀλλὰ χρημάτων οὐνεκα μόνων· χρήματα δὲ αὐτοῖς εἴη δικαιοτέρα καὶ πλέονα λαβεῖν, ἐπὶ θάλασσαν ἐλθοῦσιν· ἔνθα μοι τὸ γύναιον, ἔφη, ναῦν Φέρουσα χρημάτων συνετάξατο. καὶ αὐτῷ καὶ οἶδε πεισθέντες, κατήεσαν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ἡ γυνὴ δὲ ἀΦίκτο μὲν ἐπὶ τὴν ἠύονα, κατὰ τὸ συγκείμενον· βρα-

Lin. 56. διπλὸς εἰπεῖν Reg. C. Ἐ inter-lineas Γρ'. ἠδύς. L. 58. μίσους Edd. Reſte Reg. B. C. Aug. L. 59. ἰσδοῖσιν conjunctim Reg. B. C. Aug. L. 67 sq. An ναῦν γέμουσαν χρημάτων? Sic fere Cund. navem pecuniis stipatam. An φέρουσα (vel φέρουσαν) χρήματα? L. 68. καὶ αὐτῷ Edd. ex Reg. A. invitis Reg. B. C. Aug.

te Antonius divertere solebat, eum habuit: a nullo tamen vel ipsius Varronis vel Caeli ferve indicatus est.

48. VIRGINIUS autem, vir facundus, servis suis edisseruit: „si se propter modicum & incertum præmium occiderent, manere eos in posterum sceleris conscientiam & pavorem perpetuum: contra, servato se, laudem pietatis & bonam spem eos securitatem, & insuper præmia majora multo certioraque.” Sic effecit, ut quasi conservum

comitarentur in fuga, & quum esset agnitus a militibus, pro eo adversus illos pugnarent. Captus autem a militibus, similiter ad hos disseruit: „nullam sibi cum eis simultatem intercedere; cur necatum se cupiant; præmia tantum expetis: ea autem & justiora & auctiora habituros, si secum ad mare descendant, quo uxor condixisset se venturam cum navi & pecuniis.” Paruerunt illi, deduxeruntque ad litus hominem. Uxor vero venerat quidem illuc ex

A. U.
711 sqq.

δύνοντος δὲ τοῦ Οὐεργίνιου, νομίσασα αὐτὸν εἰς Πομπηΐιον προπεπωλευκέναι, ἀνήγετο, φεράωντα ὅμως ἐπὶ τῆς ἡϊόνος ἐξαγγέλλειν ὑπολιτωῦσα. καὶ ὁ φεράων τὸν Οὐεργίνιον ἰδὼν, ἀνέφορέ τε ὡς εἰς δεσπότην, καὶ τὴν ναῦν ἐδείκνυεν ὡς ὄρωμένην, καὶ τὴν γυναῖκα ἔφραζε, καὶ τὰ χρήματα, καὶ αὐτὸς ἐφ' ὅτῳ κατελείβη. Οἱ δὲ ἐπίστυον ἅπασιν ἤδη, καὶ τὸν Οὐεργίνιον ἀξιοῦντα σφᾶς περιμένειν, ἔσπε μετακληθεῖν τὸ γύναιον, ἢ συνελθεῖν οἱ πρὸς αὐτὴν ἐπὶ τὰ χρήματα, ἐσθάντες εἰς σκάφος, παρέπεμψον εἰς Σικελίαν, ἐρέσσοντες Φιλοπόνως· ἐκεῖ δὲ εὐτυχόν τε τῶν ἐπαγγελιῶν, καὶ οὐκ ἀπέστησαν εἰς φεραπέυοντες αὐτὸν μέχρι τῶν σπονδῶν. Ρεβοῦλον δὲ ναύκληρος εἰς τὴν ναῦν ὑποδεξάμενος, ὡς διοίσων εἰς Σικελίαν, ἤτει χρήματα, μνηύσειν ἀπειλῶν εἰ μὴ λάβοι. ὁ δὲ, οἷόν τι καὶ Θεμιστοκλῆς Φεύγων ἐποίησεν, ἀντηπεῖλει, μνηύσειν ὅτι αὐτὸν ἐπὶ χρήμασιν ἄγοι· μέχρι δέϊσας ὁ ναύκληρος διέσωσεν εἰς Πομπηΐιον.

Lin. 81. εὐτυχον τῶν ἐπαγγ. Edd. τε dedit Aug. qui caret τῶν. Utrumque, τε τῶν, dedit Reg. C. L. 82. Ρέβουλον malim, aut Ρέβουλον. L. 85 sq. ἀντηπέλει edit. i. mend.

compolito; sed, cunctante *Virginio*, rata eum jam vela dedisse ad Pompejum, solverat & ipsa, relicto tamen in ora fervo, qui rem nunciaret. Is *Virginium* conspicatus, ei occurrit, & navem nondum ex oculis ablatam ostendit: simulque indicavit de uxore ac pecunia, & cur ipse relictus sit. Et habita est ei fides: postulantemque *Virginio*, ut aut expectarent milites donec revocaretur uxor, aut simul ad eam proficiscerentur, accepturi pecunias; conscenderunt scapham, & devexerunt eum in Siciliam, navigantes strenue. Ibi recepto quod pro-

missum fuerat, ne tum quidem abscesserunt, sed usque ad pacem redditam in eisdem familia permanserunt. REBULUM vero [l. *Rebilum*] nauclerus in navem acceperat, ut transportaret in Siciliam: qui quum ab eo pecuniam postularet, aut, indicem se fore, ei minaretur, ni recipiat; ille contra, *usus illo Themistoclis in fuga commento*, vicissim minatus est, se eum indicaturum, quod pecunia corruptus proscriptum aveheret. Atque ita perterritus nauclerus incolumem pervexit ad Pompejum.

XLIX. Μάρκος δὲ, Βρούτῳ στρατηγῶν, προεγεγραμμένον καὶ ὁδὲ διὰ τούτου, ἠτλωμένου δὲ τοῦ Βρούτου συλλαμ-
 0 βανόμενος, ὑπεκρίνατο εἶναι θεράπων, καὶ αὐτὸν ἀνή-
 σατο Βαρβούλας. δεξιὸν δὲ ὄρων, ἐπέστησε τοῖς ὁμοδού-
 λοις, καὶ χρήματα δικαίῃ ἔδωκε. θεινὸν δὲ ἐν ἅπασιν καὶ
 συνετὸν ὄντα ὑπὲρ θεράποντος φύσει, ὑπενόει· καὶ
 ἐπῆλπιζεν, εἰ τῶν προγεγραμμένων τις εἴη, περισώσειν
 5 ὁμολογήσαντα. ἀπομαχόμενον δὲ ἰσχυρῶς, καὶ γένος
 ἀναπλάσσοντα καὶ ὄνομα καὶ προτέρους δεσπότης,
 ἐς Ρώμην ἐπήγετο, ἐλπίσας ἐκνήσειν ἐς Ρώμην ἀφίξε-
 σθαι προγεγραμμένον. ὁ δὲ εἶπετο καὶ ὥς. Περὶ δὲ ταῖς
 πύλας τῶν ὑπαντάντων τις Φίλων Βαρβούλα, θεασά-
 1 μενος τὸν Μάρκον ὡς οἰκέτην αὐτῷ παρεστῶτα, κρύφα
 ἐμήνυσε τῷ Βαρβούλῳ. ὁ δὲ ἐδεήθη Καίσαρος δι' Ἀγρίπ-
 πα, καὶ ἀφείδη τῆς προγραφῆς ὁ Μάρκος, καὶ Φίλος
 ἐγίνετο Καίσαρι· καὶ μετ' οὐ πολὺ καὶ στρατηγὸς ἦν
 5 ἐπὶ Ἀντωνίῳ περὶ Ἀκίον. ἐστρατήγει δὲ καὶ Ἀντωνίῳ Βαρ-

Lin. 98. προγεγραμμένους Edd. cum tribus Regiis. Recte Aug. Ven. Ibid. περὶ δὲ Edd. Prætulit Aug. Reg. C. L. 99. τῶν ὑπάντων τῶν τῆς Edd. & MSS. nostri omnes & Cand. Quod & mendosum esse, & ita ut feci corrigendum, non fugit aciem Gelenii.

49. MARCUS, Bruti legatus, ob id ipsum proscrip-
 tus est. Is, devicto deinde Bruto, captus, *servum se finxit*;
 & cum BARBULA emit: qui, quoniam industrium videbat, conservis eundem præposuit, & pecuniæ fecit dispensatorem. Quod munus quum ille prudentius, quam pro ingenio fervili, gereret; suspicatus id quod res erat *Barbula*, spem ei fecit de impetranda venia, si proscriptum se fateretur. Id quum ille pernegaret fortiter, & genus fingeret, & nomen, & priores dominos;

Romam eum secum duxit, sperans tergiversaturum, si proscrip-
 tus esset: secutus est tamen. Obviam iverant *Barbula* amici ad portam officii gratia: quorum unus, ubi *Marcum* servili habitu adstantem ei vidit, secreto rem indicavit *Barbulæ*. Tum is per Agrippam impetravit a Cæsare, ut ex proscriptis eximeretur *Marcus*. Qui mox receptus inter amicos Cæsaris, paulo post inter duces Cæsarianos ad Actium pugnavit adversus Antonium. *Barbula* vero tunc sub Antonio ductabat ordines;

A. V.
711 599.

Βούλας, καὶ ἡ τύχη περιῆλθεν ἐς τὸ ὅμοιον ἀμφοτέροις. Βαρβούλας τε γὰρ, ἠτληθέντος Αντωνίου, λαμβανόμενος, ὑπεκρίνατο οἰκέτης εἶναι, καὶ ὁ Μάρκος αὐτὸν ὡς ἀγνοῶν ἀνήσατο· ἐκθέμενος δὲ ἅπαντα τῷ Καίσαρι, ἠτήσέ τε, καὶ ἔτυχε, τοῖς ὁμοίοις τὸν Βαρβούλαν ἀμείψασθαι. 10 Τοῖσδε μὲν οὖν ἡ συντυχία τῶν ὁμοίων καὶ ἐς τὸ ἔπειτα παρέμεινεν. ἤρξαν γὰρ τὴν ἐπάνωμον ἀρχὴν ἐν ἄσσει οἱ δύο ὁμοῦ.

L. Βαλβίνῳ δὲ ἐκφυγόντι, καὶ κατελθόντι σὺν Πομπηίῳ, καὶ ὑπατεύοντι οὐ πολὺ ὑσπερον, Λεπίδος, ἰδιώτης ὑπὸ Καίσαρος ἐκ δυνάστου γενόμενος, ὑπὸ τοιαῦσδε ἀνάγκης παρέστη. Μαικίνας ἐδίωκε τὸν Λεπίδου παῖδα βουλευσεως ἐπὶ Καίσαρι, ἐδίωκε δὲ καὶ τὴν μητέρα τῷ παιδί συνεγνωκέναι· Λεπίδου γὰρ αὐτοῦ ἄρα, ὡς ἀσθενοῦς, ὑπερεώρα. τὸν μὲν δὴ παῖδα ὁ Μαικίνας ἐς Ἀκτίον 20 ἔπεμψε τῷ Καίσαρι· τὴν δὲ μητέρα, ἵνα μὴ ἄγοιτο, οὐσα γυνὴ, ἐγγύην ἤτει παρὰ τῷ ὑπάτῳ πρὸς Καίσαρα ἀφίξεσθαι. οὐδενὸς δὲ τὴν ἐγγύην ὑφισταμένου, ὁ Λεπίδος ἀμφοὶ τὰς Βαλβίνου θύρας ἐτίβητο πολλάκις, καὶ δικά-

Lin. 17. ἀναγκ. ὑπέστη Edd. ex Reg. A. invitis Reg. B. C. Aug. Ven.

L. 24. Βαλβίνου hoc uno loco Aug.

quum fortunæ vertere vices utriusque libuit. Devicto enim Antonio, Barbula servum se finxit, et Marcus emit eum tamquam ignotum: expositaque re tota Cæsari, obtinuit, ut sibi par liceret pari referre. Eosdem etiam post hæc secuta est similitudo fortunæ: nam in Urbe ambo simul Consulatum gesserunt.

50. BALBINUS, fuga elapsus, cum Pompejo deinde restitutus est, nec multo post ad Consulatum quoque promotus. Cui Consuli Lepidus,

tunc ex summa potentia ad conditionem privatam redactus, hujusmodi ex causa supplex adstitit. Mæcenæ Lepidi filium majestatis reum agebat, simulque matrem juvenis, ut consciam culpæ: nam ipsum Lepidum, ut invalidum, plane contemnebat. Filio itaque Actium ad Cæsarem missο, a matre, ne fœmina vexaretur itineribus, vades Mæcenæ poposcit præbendos consuli. Quumque nemo illud suscipere vadimonium vellet; Lepidus, circa fores Balbini

ζῶντι παράστατο, καὶ διαθουμένων αὐτὸν ἐς πολὺ τῶν
 ὑπηρετῶν, μόλις εἶπεν· Εμοὶ μὲν καὶ οἱ κατήγοροι μαρ-
 τυροῦσιν ἐπιείκειαν, οὐδὲ γυναικί με ἢ παιδί συγγνώμην
 λέγοντες. σὲ δὲ οὐκ ἐγὼ μὲν προέγραψα, κάτω δὲ εἰμι
 τῶν προγραφεύτων. ἀλλ' ἐς τὴν ἀνδρώπειον τύχην ἀφο-
 ρῶν, καὶ ἐς ἐμὲ, σοὶ παρεστῶτα, χάρισαί μοι, τὴν γυ-
 ναῖκα ἀπαντήσῃ ἐς Καίσαρα ἐγδυμένῃ, ἢ μετ' ἐκείνης
 ἀπελθεῖν δεομένῃ. Ταῦτα ἔτι τοῦ Λεπίδου λέγοντος,
 οὐκ ἐνεγκὼν τὴν μεταβολὴν ὁ Βαλβῖνος, ἀπέλυσε τῆς
 ἐγγύης τὴν γυναῖκα.

LI. Κικέρων δὲ, ὁ Κικέρωνος, προαπέσταλτο μὲν ὑπὸ
 τοῦ πατρὸς ἐς τὴν Ἑλλάδα, τοιαύτῃ ἐσσεσθαι προσδοκῶντος·
 ἀπὸ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐς Βροῦτον, καὶ μετὰ Βροῦτον ἀπο-
 θανόντα, ἐς Πομπηϊοῦ ἐλθὼν, τιμῆς παρ' ἑκατέρῳ καὶ
 στρατηγίας ἤξιούτο. ἐπὶ δ' ἐκείνοις αὐτὸν ὁ Καῖσαρ, ἐς
 ἀπολογίαὶν τῆς Κικέρωνος ἐκδόσεως, ἱερέα τε εὐθύς ἀπέ-
 φηνε, καὶ ὑπάτον οὐ πολὺ ὕστερον, καὶ Συρίας στρατη-

Lin. 29. τῶν προγραφεύτων Edd. & MSS. & Cand. Sed Reg. C. in
 marg. ἰγ'. προγραφεύτων : quemadmodum ex conject. jam legerat
 Freinsheim. E. 32. διδεδίμενος Edd. Aug. Caml. mend. Recte Reg. C.

sæpe frustra obversatus, etiam ad tribunal ejus sese ingerebat; repulsusque diu ab adparitoribus, vix tandem hæc effari potuit: „Mæ certæ innocentiae vel ipsi accusatores sunt testes, qui me negant uxori filiove conscium. Neque vero ego te proscripsi; & nunc infra proscriptos sum depressus. At tu, rerum humanarum fortuitas vices, meque tibi adstantem, considerans, hoc mihi quæso gratificare, ut aut vadem me pro uxore accipias, ac me cum

illa ad Cæsarem finas proficiscerit.” Vix hæc Lepidus dixerat; quum Balbinus, non ferens tantam mutationem, vadiumonium remisit mulieri.

51. CICERO, *Ciceronis filius*, in Græciam præmissus a patre talia mala divinante, inde ad Brutum profectus, & eo mortuo ad Pompejum, apud utrumque honorata dignatus erat militia. Post hos *Cæsar*, quo averteret a se proditi Ciceronis dedecus, *augurem hunc fecit, et paulo post Consulem*, postremo Syriæ

A. U.
711 sqq.

γόν· καὶ τὴν Αντωνίου περὶ Ἄλιον συμφορὰν, ἐπιστά-
λεισαν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, ὁ Κικέρων ὁδὲ, ὑπατεύων,
ἀνέγνω τε τῷ δήμῳ, καὶ προὔθηκεν ἐπὶ τοῦ βήματος,
ἐνθα πρότερον ἢ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πρῶκειτο κεφαλῇ. 45
Ἄππιος δὲ δίδειμι τοῖς θεράπωνσι τὰ ὄντα, καὶ μετ'
αὐτῶν ἐς Σικελίαν ἔπλει. χειμῶνος δὲ ἐπιλαβόντος, ἐπι-
βουλεύοντες οἱ θεράπωντες τοῖς χοήμασιν, ἐς σκάφος
ἐνέθεντο τὸν Ἄππιον, ὡς ἐς εὐσφαιεστέρα ἐλπίδα με-
ταφέροντες. καὶ συνέβη τῷ μὲν, ἐκ παραλόγου διασωθῆ- 50
σαι· τοῖς δὲ, ἀπολέσθαι, τῆς νεῶς διαλυθείσης. Πού-
πλιος δὲ, ὁ ταμίης Βρούτου, τῶν ἀμφὶ τὸν Αντώνιον αὐ-
τὸν πειθόντων προδαῦναι Βρούτον, οὐκ ἀνασχόμενος, διὰ
τόδε καὶ προεγράφη· καὶ κατήχη, καὶ Καίσαρι φίλος
ἐγίγνετο, καὶ ἐπιόντι ποτὲ τῷ Καίσαρι προὔθηκεν εἰκόνας 55
Βρούτου, καὶ ἐπηνέθη καὶ ἐπὶ τῷδε ὑπὸ τοῦ Καίσαρος.
Τὰ μὲν δὴ παρὰ δόξαν τισὶ τῶν προγραφέντων εἰς τε
κίνδυνον καὶ σωτηρίαν γενόμενα, πολλὰ καὶ ἄλλα πα-
ραλιπώντι, τοιαῦτα μάλιστα ἦν.

Lin. 43. ὑπὸ Καίσαρος Edd. Ἔ carent τοῦ, *in vitis omnibus MSS.*

L. 51 sq. Non Πούπλιος ἀπὸ Dionem, sed Λούκιος Σίλλιος, vocatur.

L. 55. Forſan ἐσιάντι. L. 58 sq. παραλιπώντα Reg. B. Sic Ἔ Aug.

statim habuerat, sed mox ab eadem, ut videtur, manu correctum.

proconsulem : & literas de leret, illi perirent naufragio.
profligato ad Actium Antonio, PUBLIUS, Bruti quaestor,
Romam a Caesare missas, Ci- ab Antonianis de prodicione
cero Consul recitavit pro con- frustra sollicitatus, proscriptus-
cione; earumque exemplum que ob eam causam, tandem
pro rostris proposuit, ubi pa- in patriam reversus, in *Caesa-*
tris ejus caput olim fuerat ris amicitiam receptus est : &
propositum. APPIUS, bonis aliquando domi suae, quum
suis distributis in famulos, Caesar ipsum convenisset, ima-
cum his navigavit in Siciliam: gines etiam Bruti eidem spe-
tempestate autem exorta, fer- ctandas exposuit, laudante
vi pecuniis inhiantes, eum in quoque id factum Caesare. Hi
scapham, quasi ibi major spes ferme sunt proscriptorum, si-
salutis esset, transtulerunt: & ve elapsorum, sive oppresso-
ita casus tulit, ut hic praeter rum, mirifici casus, e multis
opinionem in portum adpel- praecipui.

60 LII. Γιγνομένων δὲ τούτων ἐν Ρώμῃ, καὶ τὰ ὑπερόρια
πάντα πολέμοις διὰ τήνδε τὴν στήσιν ἐδονεῖτο, καὶ τῶν
πολέμων οἱ μείζους ἦσαν ἀμφὶ τε Λιβύην Κορινθίου
πρὸς Σέξσιον, καὶ ἐν Συρίᾳ Κασσίου πρὸς Δολοβέλλαν,
καὶ περὶ Σικελίαν Πομπηίου. πάθη τε πολλὰ συνήχθη
65 πόλεσιν ἐκ δοριαλωσίας· ὑπεριδόντι δὲ τῶν ἐλασσόνων,
τὰ μέγιστα δὴ, καὶ δι' ἀξίωσιν τῶν ἄλλων περιφανέ-
στατα, Λαοδικεῦσι, καὶ Ταρσεῦσι, καὶ Ροδίσις, καὶ
Παταρεῦσι, καὶ Ξανθίοις. Καὶ αὐτῶν ἕκαστα, ὡς ἐν κε-
Φαλαίῳ συναγαγόντι Φράσαι, τοιαύδε ἦν.

70 LIII. Λιβύης Ρωμαῖοι τὴν μὲν ἔτι καλοῦσι Παλαιάν,
ὅσην Καρχηδονίους ἀφείλοντο· ἦν δὲ Ἰόβας εἶχεν, ὕστερόν
τε ἔλαβον ἐπὶ Γαίου Καίσαρος, καὶ διὰ τοῦτο Νέαν προσ-
αγορεύουσι Λιβύην· εἴη δὲ ἂν τῆς Νομαδικῆς. Σέξσιος
οὖν, ὑπὸ Καίσαρι τῆς Νέας ἡγούμενος, ἤπει Κορινθί-
75 κιον ἐκστῆναί οἱ τῆς Παλαιᾶς, ὡς Λιβύης ἀπάσης ἐν
τῇ λήξει τῶν τριῶν ἀνδρῶν Καίσαρι νενεμημένης. Ὁ

Lin. 64. In verbis περὶ Σικελ. Πομπηίου DESINIT pars ea hujus Libri,
quam exhibet Cod. REG. C. L. 65. δοριαλωσίας Edd. in vitis MSS.
Ibid. δὲ post ὑπεριδόντι abest vulgo: dedit Aug. & Ven. L. 73.
Ἀπὸ τῆς Νομαδικῆς ἢ Λιβύης Νομαδικῆς. Est autem Numidica Cand.

§2. Quæ dum Romæ gerun-
tur; interea foris quoque,
per easdem contentiones, bel-
lis quatiebantur omnia: e
quibus graviora fuere, in A-
frica Bellum inter Sextium &
Cornificium; inter Cassium &
Dolabellam in Syria: in Sici-
lia vero Bellum Pompejanum.
Quibus bellis multæ urbes
expugnatae sunt hostiliter, La-
odicea, Tarsus, Rhodus,
Patara, Xanthus; ut de ce-
teris ignobilioribus taceam.
Jamque & has clades, sum-
matim quamque & compen-

dio, enarrabimus.

§3. Africae Romani alteram
provinciam, ademptam Cartha-
giniensibus, etiam nunc Vete-
rem Africam; alteram, quæ
Iubæ regnum fuerat, a C. Cæ-
sare imperio Romano adje-
ctam, idcirco Novam adpel-
lant; quam eandem Numidi-
cam dixeris. Hanc SEXTIUS
regens nomine Cæsaris, denun-
ciabat CORNIFICIO, ut
Vetere sibi decederet, quod ex
Triumvirorum divisione uni-
versa Africa deberetur Cæsari.
Ille, nescire se, ait, quid

A. U.
711. 599.

δε, οὔτε τὴν λῆξιν, ἔφη, γινώσκειν τῶν τριῶν ἐφ' ἑαυ-
τῶν πεποιημένων, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν παρὰ τῆς βουλῆς
λαβῶν, ἀλλὰ μεθήσειν χάρις αὐτῆς. Ἐκ μὲν δὴ τούτων
ἀλλήλοις ἐπολέμουν. στρατὸν δὲ εἶχεν ὁ μὲν βαρὺν τε
καὶ πλείονα, ὁ δὲ Σέξσιος κουφότερόν τε καὶ ὀλιγώτε-
ρον· ᾧ δὴ καὶ τὰ μεσόγαια τοῦ Κορνιφικίου περιῶν ἀ-
φίστη, καὶ Οὐεντίδιον στρατηγὸν τοῦ Κορνιφικίου μετὰ
πλείονων ἐπελθόντων ἀπεμάχετο πολιορκούμενος. Ἐδῆου
δὲ καὶ Λαίλιος, ἕτερος τοῦ Κορνιφικίου στρατηγός, τὴν
Σέξσιου Λιβύην, καὶ Κίριαν περικαθήμενος ἐπολιόρκει.

LIV. Καὶ πάντες ἐπρέσβευον περὶ συμμαχίας ἐς τε
Ἀραβίαν βασιλέα καὶ τοὺς καλουμένους Σιττιανούς·
οἱ ἀπὸ τοιαύτης συντυχίας οὕτως ὠνομάζοντο. Σίτιος,
ἐν Ρώμῃ δίκην ἰδίαν οὐχ ὑποστὰς, ἔφυγε· καὶ στρατὸν
ἀγείρας ἐκ τε αὐτῆς Ἰταλίας καὶ Ἰσηρίας, ἐς Λιβύην

*Lin. 78. πεποιημένη Edd. Præuli Aug. Ven. & Reg. B. a pr. manu.
L. 82. περιῶν Edd. ex Reg. A. Recte Aug. Ibid. Post Κορνιφικίου
aliquot lineas omisit Reg. B. usque ἕτερος τοῦ Κορνιφικίου. L. 84.
ἐπελθόντα πῦλο legendum. cum pluribus in eum irruentem Cand.
L. 90. δίκην ἰδίαν Edd. refragante h. l. Aug. qui tamen alibi inter-
dum in hanc vocis formam cum illis consentit.*

Triumviri inter se privato con-
filio diviserint: neque injussu
senatus cuiquam decessurum
provincia, quam a senatu ac-
cepisset." Hæc Belli inter
Sextium & Cornificium ori-
go. Habuit autem Cornificius
exercitum graviorem & ma-
jorem numero. Sextius vero,
levius armatis paucioribusque
utens, mediterraneas statim
regiones, factis in eas excursa-
tionibus, a Cornificio ad suas
partes pertraxit; tum contra
Ventidium, Cornificiilegatum,
cum majori copiarum numero

ipsum petenti oppugnantique,
strenue se defendit. Sed &
Lelius, alius Cornificiis lega-
tus, ingressus Sextii provin-
ciam, obsedit Cirtam oppu-
gnavitque.

54. Simul vero utraque pars
per legatos societatem pete-
bat auxiliaque cum regis Ara-
bionis, tum Sittianorum qui
vocabantur: cujus nominis
hæc fuerat origo. SITTIUS
olim, Romæ accusatus, non
expectato judicio, profugerat;
collectisque ex Italia & Hispa-
nia copis trajecerat in Afri-

A. U.

708.

711.

διέπλευσε, καὶ τοῖς Λιβύων βασιλεῦσί πολεμοῦσιν ἀλλήλοις ἀνὰ μέρος συνεμάχη. αἰεὶ δὲ οἷς προσβοῖτο νικάντων, ὁ Σίτιος ἐπὶ ὀνόματος ἐγίγνετο, καὶ ὁ στρατὸς αὐτῶ γεγύμναστο λαμπρῶς. Γαίῳ τε Καίσαρι, διώκοντι τοὺς Πομπηϊανοὺς ἐν Λιβύῃ συνεμάχησε, καὶ Σαβόρραν Ἰόδα στρατηγὸν διάνυμον ἀνείλε, καὶ γέρας τούτων ἔλαβε παρὰ Καίσαρος τὴν Μασανάσσου γῆν, οὐχ ἅπασαν, ἀλλὰ τὸ κράτιστον αὐτῆς. Μασανάσσης δὲ ἦν Αραβίανος τοῦδε πατὴρ, Ἰόδα σύμμαχος, καὶ αὐτοῦ τὴν χώραν ὁ Καίσαρ τῷδε τῷ Σιτίῳ καὶ Βόκχῳ Μαυρουσίῳ βασιλεῖ δεδώρητο· καὶ τὸ μέρος ὁ Σίτιος τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἀνδράσιν ἐπιδιείλεν. Αραβίαν δὲ, τότε μὲν εἰς Ἰσηρίαν ἐξέφυγε πρὸς τοὺς παῖδας τοὺς Πομπηϊοῦ· Γαίῳ δὲ Καίσαρος ἀναιρεθέντος, ἐς Λιβύην ἐπανῆλθε, καὶ Λιβύων τινὰς αἰεὶ τῷ νεωτέρῳ Πομπηϊῳ πέμπων ἐς Ἰσηρίαν, καὶ γεγυμνασμένους ἀπολαμβάνων, Βόκχον ἀπέδηρο τὴν χώραν, καὶ Σίτιον ἀνηγάκει δόλῳ. Εὐνοὺς δὲ ὦν τοῖς

Lin. 98. παρὰ τοῦ Καίσ. Edd. Delevi Artic. cum Aug. & Ven. Ib. Μανάσσι & Μανάσσις Edd. ex Reg. A. & Cand. Praeferendum duxi Aug. & Reg. B. a pr. manu. L. 5. παῖδας τοῦ Πομπ. Edd. Aug. Pretuli Ven.

cam. Erat tum bellum inter Africae regulos. Horum nunc hunc, nunc illum, Sittius juvit auxilio: quumque semper vincerent quibuscunque ille se adjungeret, clarum nomen Sittius est consecutus, & exercitum suum rei militaris egregie peritum reddidit. C. Caesari deinde, Pompejanos in Africa bello persequenti, adfuit, & Saburrā, Iubae ducem, occidit. Pro quibus meritis accepit a Caesare agrum Manasse [l. Masinissa,] non totum, sed partem ejus optimam. Manasses ille [l.

Masinissa] Arabionis hujus fuerat pater, Iubae amicus & socius. Ejus igitur ditionem Caesar partim huic Sittio, partim Boccho, regi Mauretanorum, donaverat; & Sittius portionem suam divisit suis militibus. Arabio tunc in Hispaniam ad Pompeji filios profugit: post necem vero Caesaris in Africam reversus, subinde Afrorum auxilia Sex. Pompejo submittebat: quos ubi jam exercitatos rursus ab eo recepit, Bocchum expulit, Sittium per insidias sustulit. Arabio igitur, quamvis Pom-

A. U.
711. 599.

Πομπηϊανοῖς διὰ τὰδε, κατεγίγνωσκεν αἰεὶ τῆς μοίρας, ἡ
ὡς ἀτυχεύσσης ἀμειλίχως, καὶ Σεξσίω προσέθετο, εὐ-
μενιζόμενος δι' αὐτοῦ Καίσαρα. προσέθετο δὲ καὶ οἱ
Σιτιανοὶ κατ' εὐνοίαν οἶδε πατρῶϊαν τοῦ Καίσαρος.

LV. Θαρσήσας οὖν ὁ Σεξσίος, ἐξῆι τῆς πολιορκίας
ἐς μάχην· καὶ πεσόντος τοῦ Οὐεντιδίου, καὶ τοῦ στρατοῦ
Φεύγοντος ὑπ' ἀναρχίας, εἶπτετο κλείνων τε καὶ ζωγράων.
Καὶ τὰδε μαθὼν ὁ Λαίλιος, διέλυε τὴν τῆς Κίρτης πο-
λιορκίαν, καὶ ἔχαιρε πρὸς τὸν Κορνιφίκιον. Ὁ δὲ Σεξσίος
ἐπαιρόμενος τοῖς γεγονόσιν, ἐπ' αὐτὸν ἤδη τὸν Κορνιφίκιον
ἐς Ἰτύκην ἦι, καὶ ἀντεστρατοπέδευε μετὰ πλειόνων ὄντι.
Λαίλιον δὲ τοῦ Κορνιφικίου μετὰ τῶν ἰππέων πέμψαν-
τος ἐς τινα κατάσκειψιν, ὁ Σεξσίος Ἀραβίωνα ἐπεμψεν
ἰππομαχεῖν τῷ Λαίλιῳ κατὰ μέτωπον, καὶ αὐτὸς ἦι
μετὰ τῶν εὐζώνων ἐς τὰ πλάγια τῆς ἰππομαχίας, καὶ
ἐμβαλὼν ἐθορύβει· μέχρι τὸν Λαίλιον οὐχ ἠσσημένον πω
δεῖσαι περὶ τῆς ἀναχωρήσεως μὴ ἀποκλεισθεῖν, καὶ λό-

Lin. VI. καὶ Σιτιῶν προσέθετο Edd. Cand. corrupte. Recte Aug. L. 17.
τῆς Κίρτης Edd. Rectius Aug.

pejanis his de causis bene
cuperet, a factione tamen
eorum abstinuit, ut fortunæ
favore destituta; & Sextio se
adjunxit, per quem captabat
Cæsaris gratiam. Et Sittiani
quoque, paternæ memores a-
micitiæ, eisdem partes secuti
funt.

§ 5. Itaque auctus animis
ac opibus Sextius, non passus
se diutius oppugnari, in pu-
gnam copias eduxit: in qua
pugna postquam cecidit Ven-
tidius, exercitus duce orba-
tus terga vertit, Sextio per-
sequente, & cædente aut vivos
capiente quotquot adsequi

poterat. Quo nuncio accepto
Laelius obsidionem Cirtæ sol-
vit, & ad Cornificium se rece-
pit. At Sextius, hoc successu
elatus, jam ipsum Cornificium
Uticamque petiit, & castra
metatus est in proximo, quam-
vis minores haberet copias.
Ibi Laelio, cum equitatu ad
speculandum præmissō a Cor-
nificio, Sextius Arabionem
cum suis equitibus iussit oc-
currere: ipse cum expeditis
peditibus hostem equestri præ-
lio intentum invasit a latere;
tantumque tumultum excitavit,
ut Laelius, nondum victus,
timens; ne receptu exclude-

Φόν ἐν μέσῳ καταλαβεῖν, Αραβίωνα δὲ αἰρτώμενον αὐ-
τοῦ, κλεῖναι τε πολλούς, καὶ τὸν λόφον περικυκλώσαι.
ὄρων δὲ ταῦτα ὁ Κορνιφίκιος, ἐξήει τῷ πλέονι στρατῷ,
βοηθήσων τῷ Λαίλιῳ· καὶ τοῦδε μὲν ὁ Σέξσιος ὀπισθεν
γενόμενος, ἐξήπλητο συντρέχων, καὶ αὐτὸν ἐπιστρέφόμε-
νος ὁ Κορνιφίκιος ἀπεμάχετο μάλα κακοπαθῶς.

A. U.
711 sq.

LVI. Ὁ δὲ Αραβίων ἐν τούτῳ πετροβάταις ἀνδράσιν
ἀνέρωπουσι διὰ κρημνῶν ἐς τὸ στρατόπεδον τοῦ Κορνιφικίου
παρέδου λαθῶν. καὶ Ρώσκιος μὲν ὁ Φύλαξ, τοῦ χάρα-
κος ἀλισκομένου, τῶν ὑπασπιστῶν τιμὴν τὴν σφαγὴν ὑ-
πέσχε, καὶ ἀνῆρέθη. Ὁ δὲ Κορνιφίκιος, τῇ μάχῃ κείμενος,
μετεπήδα πρὸς Λαίλιον ἐς τὸν κολωνόν, οὐκ εἰδώς πῶ
περὶ τοῦ στρατοπέδου· μεταπηδῶντα δ' αὐτὸν οἱ τοῦ
Αραβίωνος ἰππεῖς ἐπιδραμόντες ἐκλεσαν. καὶ γιγνόμενα
ταῦτα ὁ Λαίλιος ἀπὸ τοῦ λόφου καθορῶν, ἑαυτὸν διε-
χρήσατο. τῶν δ' ἀρχόντων πεσόντων, ὁ στρατὸς κατὰ
μέρη διέφυγε· καὶ ὅσοι τῶν προγεγραμμένων ἦσαν παρὰ
τῷ Κορνιφικίῳ, οἱ μὲν ἐς Σικελίαν διέπλεον, οἱ δ' ὄπη

Lin. 28. κλεῖναι τε αὐτοὺς Edd. mend. Recte Aug. Ven. L. 30. ὀπι-
θεν Reg. B. L. 34. ἐρπυσσιν (sic) Aug. L. 36 sq. σφαγὴν ὑπέσχε
Edd. Rectius Aug. Ven.

retur, in proximum tumulum
refugeret. Cujus vestigiis in-
hærens Arabio, cæsis multis,
corona eum tumulum cinxit.
Quo viso quum Cornificius,
ut succurreret Lælio, cum
pluribus esset progressus; Sex-
tius eum a tergo propere in-
fecutus adgressus est: cui Cor-
nificius, conversis signis, re-
pugnavit valde laboriose.

§ 6. Interim Arabio, missis
quibusdam adfuetis prærupta
scandere, clam obrepfit in
castra Cornificii: & Roscius,

castrorum custodiæ præposi-
tus, jugulandum se uni ex
suis satellitibus præbuit. Cor-
nificius, non ferens Sextii im-
petum, ac nesciens etiam tunc
castra amissa, ad Lælium se in
tumulum recipere conatur:
sed dum in eo est, equitum
Arabionis incursum opprimi-
tur. Id ex editiore loco con-
spicatus Lælius, seipsum in-
teremit: occisisque ducibus,
exercitus diffugit. Proscripti;
qui apud Cornificium fuerant,
alii trajecerunt in Siciliam,

A. U.

δύναιτο ἕκαστος. Ὁ δὲ Σεξσίσιος Αραβίωνα μὲν καὶ τοὺς Σιττιανούς ἐδωρεῖτο πολλοῖς λαφύροις, τὰς δὲ πόλεις τῶν Καίσαρι κατίσθητο, συγγινώσκων ἀπάσαις. Τοῦτο μὲν δὴ τέλος ἦν τῶν περὶ Διεύην Σεξσίσιου καὶ Κορνιφικίου πολέμων, βραχεῖ διὰ ταχυεργίαν δόξαντι εἶναι.

710.

LVII. Τὰ δὲ ἀμφὶ Κάσσιόν τε καὶ Βραῦτον, μικρὰ καὶ τῶν εἰρημένων ἀναλαβόντι ἐς ὑπόμνημα, ἦν τοιαύδε. Ἐπειδὴ Γάιος Καῖσαρ ἀνήρητο, οἱ μὲν σφαγεῖς αὐτοῦ τὸ Καπιτώλιον κατέλαβον, καὶ ψηφισθείσης αὐτοῖς ἀμνηστίας, κατέβησαν. ὁ δὲ δῆμος ἐπὶ τῇ ἐκκομιδῇ τοῦ σώματος ἐν οἴκῳ Καίσαρος γενόμενος, ἐζήτηι τοὺς Φονεῆας περιφέρειν. οἱ δὲ τότε μὲν ἠμύοντο αὐτοὺς ἀπὸ τῶν τεχνῶν· εὐθὺς δὲ ἐξήεσαν αὐτῶν ὅσοι στρατηγεῖν ἔθνων ὑπὸ Καίσαρος αὐτοῦ χειροτόνηντο. Κάσσιος δὲ καὶ Βραῦτος ἐστρατήγουν μὲν ἐπὶ τῆς πόλεως, ἤρηντο δὲ ἐπὶ τῇ στρατηγίᾳ καὶ οἶδε ὑπὸ Γαίου Καίσαρος ἠγεῖσθαι Συρίας μὲν ὁ Κάσσιος, Μακεδονίας δὲ ὁ Βραῦτος. οὔτε δὲ ἀρχεῖν πατρῶν ἔθνων πρὸ τοῦ χρόνου δυνάμενοι, οὔτε τὸν ἐν ἄσσει

Lin. 62 sq. in ἄσσει ὄνον Edid. Cand. Verum, quod jam viderat Gelenius, ded. Aug. Ven.

alii quo quisque potuit. *Sextius* Arabionem & *Sittianos* multis donavit manubiis; urbes omnes, venia data, in fidem *Cæsaris* recepit. Ita *Cornificius* in *Africa* a *Sextio* debellatus est: & exiguum quidem id bellum, propter rerum gestarum celeritatem, est habitum.

57. Nunc *CASSII BRUTIQUE RES GESTÆ* exponentur; paucis prius, memoriae causa, ex his quæ supra dicta sunt, repetitis. Occiso *Cæsare*, conjurati *Capitolium* statim occuparunt; sed oblivione deinde

cædis a fenatu decreta, rursus descenderunt. Tum vero plebs, in exsequiis *Cæsaris* ad misericordiam commota, exquiritivit conjuratos, & ædes eorum invalit. Et illi tum quidem de tectis pugnantes, repulerunt plebis impetum; sed mox abierunt in suam quisque provinciam, a *Cæsare* acceptam. *Cassius* autem & *Brutus* præturas adhuc in Urbe gerebant; ipsi quidem quoque *destinati a Cæsare* pro-pratores, *Cassius* *Syria*, *Brutus* *Macedonia*: sed quia nec dum tempus aderat in pro-

Φόβον ὑπαμένοντες, ἐξήεσαν ἔτι στρατηγούντες· καὶ αὐτοῖς ἐς εὐπρέπειαν ἢ βουλὴ σίτου φροντίσαι προσέταξεν, ἵνα μὴ τὸ ἐν μέσῳ διάσῃμα φεύγειν νομίζοιτο. οἰχομένων δὲ αὐτῶν, Συρία μὲν καὶ Μακεδονία ἐς τοὺς ὑπάτους Αντώνιον τε καὶ Δολοβέλλαν μετεψηφίζετο, τῆς βουλῆς πάνυ δυσχεραίνουσης. ἀντεδόθη δὲ ὁμοῦ τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον Κυρήνη τε καὶ Κρήτη· ὧν ὑπεριδόντες ὡς βραχυτέρων ἐκείνοι, στρατὸν καὶ χρήματα ἤγειρον, ὡς ἐς Συρίαν καὶ Μακεδονίαν ἐσβαλοῦντες. Καὶ οἱ μὲν ἦσαν ἐν τούτοις.

A. U.
710.

LVIII. Τρεβώνιον δὲ ἐν Ἀσίᾳ κλείναντος Δολοβέλλα, καὶ Δέκμον Αντωνίου πολιορκούντος ἐν Κελτοῖς, χαλεπαίνουσα ἢ βουλὴ Δολοβέλλαν μὲν καὶ Αντώνιον ἐψηφίσαντο εἶναι πολεμίους, Βρούτων δὲ καὶ Κάσσιον ἐς τὰς προτέρας ἡγεμονίας ἐπανήγαγον, καὶ Βρούτῳ τὴν Ἰλλυρίδα προσέθεσαν, τοῖς τε ἄλλοις πᾶσιν ἐκέλευσαν, ὅσοι Ρωμαίοις ἡγεμονεύουσιν ἔθνῶν ἢ στρατοπέδων ἀπὸ τοῦ Ἰονίου μέχρι Συρίας, ὑπακούειν ἐς ὅτι κελεύσει Κάσσιος ἢ Βρούτος.

711.

vincias succedendi, & in Urbe præ metu manere non poterant, senatus eos honestæ speciei causa ad annonæ curam ablegavit, ne viderentur profugisse interim. His profectis, mutato senatusconsulto, Syria Macedoniaque provinciæ Consulibus Antonio & Dolabella decreta sunt, senatu quidem iniquissime id ferente. Bruto tamen Cassioque pro illis provinciis Cyrene & Creta sunt decreta. Sed illi, his contemtis, ut exiguis, exercitum ac pecunias colligere instituerunt, in Syriam & Macedo-

niam invasuri.

§8. Hoc tunc erat eorum negotium, quum, in Asia occiso à Dolabella Trebonio, Antonio D. Brutum oppugnante in Gallia, senatus offensus, tam Antonium quam Dolabellam hostes judicavit; Brutum verò & Cassium in provincias pristinas restituit, ac Bruto Illyricum etiam adjevit; & omnium trans Ionium mare provinciarum exercituumque præfectis, ut Cassii Brutique iussa facerent, imperavit. Post hæc Cassius, cessante Dolabella, præoccupata

A. U.
711.

ἐμβαλῶν, καὶ σημεῖα τῆς ἡγεμονίας ἀνέσχε, καὶ δυώ-
δεκα τέλη στρατοῦ Γαίω Καίσαρι ἐκ πολλοῦ στρατεοόμενα
καὶ γεγυμνασμένα, προσέλαβεν ἀθρόως· οὐ τὸ μὲν ἐν αὐ-
τῶν ὁ Καίσαρ ἐν Συρίᾳ καταλελοίπει, τὰ ἐς Παρθυαίους
ἤδη διανοούμενος· τὴν δὲ ἐπιμέλειαν αὐτοῦ ἐπιτέτραπτο μὲν
Καικίλιος Βάσσος, τὸ δὲ ἀξίωμα εἶχε νεανίας, αὐτοῦ
Καίσαρος συγγενῆς, Σέξστος Ιούλιος. ἐκδικαιώμενος δὲ ὁ
Ιούλιος, τὸ τέλος ἐς τρυφὴν ἐπήγετο ἀσχημόνως, καὶ
ἐπιμεμφομένῳ τῷ Βάσσῳ ποτὲ ἐνύβρισε· καὶ καλῶν
ὑσθερον, ἐπειδὴ βραδέως ὑπήκουεν, ἀγειν αὐτὸν ἐκέλευεν
ἔλκοντας. Φαύβου δὲ ἀσχήμονος καὶ πληγῶν ἐς τὸν
Βάσσον γενομένων, οὐκ ἐνεγκοῦσα τὴν ὄψιν ἢ στρατιᾶ,
τὸν Ιούλιον συνηκόντισε. καὶ εὐθύς ἦν μετάνοια καὶ δέος
ἐκ τοῦ Καίσαρος. συνομόσαντες οὖν ἀλλήλοις, εἰ μὴ τις
αὐτοῖς συγγνώμη καὶ πίστις γένοιτο, διαγαγιεῖσθαι μέχρι
θανάτου, τὸν Βάσσον ἐς ταῦτα συνηνάγκασαν. τέλος

Lin. 84. An καὶ τὸ μὲν? L. 87. Καικίλιος Regii Ἐξ Aug. Correxit
C. Steph. L. 88 sq. ὁ ad Ιούλιος caret Reg. B. L. 97. τὸν Βάσσ.
ἐν ταῦτα Edd. Rectius Aug. Ven. Forsan ἐς ταῦτα.

Syria, imperatoria signa ibi
sumsit, & brevi duodecim le-
giones veteranas, superioris
Cæsaris militia exercitatos, in
fidem accepit. Ex illis legio-
nibus unam ipse C. Cæsar, jam
tum bellum cogitans Parthi-
cum, in Syria reliquerat; cu-
jus curam commiserat *Cæcilio*
Basso, imperii honos penes
Sex. Julium fuerat adolescen-
tem, gentilem ipsius Cæsaris;
qui voluptatibus vacans, le-
gionem indecenter secum cir-
cumducebat. Id reprehenden-
dentem aliquando *Bassum* ju-
venis cum contumelia rejece-

rat; nec multo post, quum
vocanti obediret tardius; at-
trahi eum jufferat. Inde ex-
orto incondito tumultu, in
quo ne plagæ quidem abstin-
bantur a Basso; *milites*, non
ferentes eam insolentiam,
jaculis confixerant Julium.
Mox autem secuta pœnitentia
& metu a Cæsare, conjurave-
rant inter se, ni venia fidesque
sibi daretur, usque ad mor-
tem se decertaturos; *Bassum*-
que, ut ejus conjurationis
fieret socius, coëgerant. Tum
novo delectu alia legione con-
fecta, & eisdem quibus ipsi

δε στρατεύσαντες ἕτερον, συνεγύμναζον ἄμφω· καὶ Στά-
τιον Μούρκον, ὑπὸ Καίσαρος αὐτοῖς σὺν τρισὶ τέλεσιν ἐπι-
1 πεμφθέντα, γενναίως ἀπεμάχοντο. Μούρκω δ' ἦκεν
ἐπίκουρος Μάρκιος Κρίσπος ἐκ Βιθυνίας μετὰ τριῶν τε-
λῶν ἄλλων, καὶ τὸν Βάσσον ἐπολιόρουν ὁμοῦ πάντες ἐξ
τέλεσιν ἤδη.

5 LIX. Κάσσιος οὖν τήνδε τὴν πολιορκίαν σπουδῇ κα-
ταλαβῶν, τὸν τε τοῦ Βάσσου στρατὸν αὐτίκα παρελάμ-
βανεν ἐκόντα, καὶ ἐπ' ἐκείνῳ τὰ Μούρκου τέλη καὶ Μαρ-
κίου, κατὰ τε Φιλίαν αὐτῷ παραδιδόντων, καὶ κατὰ
τὸ δόγμα τῆς βουλῆς ἐς πάντα ὑπακούοντων. Ἄρτι δέ
10 καὶ Ἀλληνός, ὑπὸ Δολοβέλλα πεμφθεὶς ἐς Αἴγυπτον,
ἐπανῆγεν ἐξ αὐτῆς τέσσαρα τέλη τῶν ἀπὸ τῆς ἥσσης
Πομπηίου τε καὶ Κράσσου διαρρίφέντων, ἣ ὑπὸ Καίσαρος
Κλεοπάτρα καταλελειμμένων. καὶ αὐτὸν ὁ Κάσσιος ἐν
τῇ Παλαισίῳ, τῶν ὄντων οὐ προπευσμένον, ἄφνω
15 περιέλαβέ τε, καὶ ἠνάγκασε προσθέσθαι οἱ, καὶ παρα-

*Lin. 98 sq. Σίξσιον Μούρκον Edd. & MSS. L. 2. ΜΙΝΟΥΚΙΟΣ Κρί-
σπος, & max Μινουκίου Edd. & MSS. nostri. Correxī ut supra.
L. 6. στρατὸν caret Aug. perperam. L. 7. ἐκείνῳ τοῦ Μούρκου Aug.
Ven. L. 10. Albinus mend. Cand. ut supra. L. 12. διαρρίφέντων
Aug. διαρριφέντων Reg. B. L. 14. οὐδὲν προπευσμ. Edd. in vitis
MSS.*

utebantur exercitiis adfuefa-
cta, *Statio Murco*, cum tri-
bus legionibus a *Cæsare* con-
tra se missō, repugnauerant
fortiter. *Murco* in auxilium
e *Bithynia* venerat *Marcus*
Crispus cum tribus legionibus
aliis, atque ita *Bassus* a sex
legionibus erat oppugnatus.

59. Ei tunc oblidioni pro-
pere intervenit *Cassius*: &
Bassi statim exercitum, ultro
sefe dedentem, moxque *Mur-*
ci etiam & *Marcii* legiones,
in fidem accepit; tradentibus

eas amicitiae causa ducibus, &
ex *Senatusconsulto* omnibus
in rebus imperio *Cassii* sefe
subjicientibus. Per idem tem-
pus *Allienus*, quum a *Dolabel-*
la missus fuisset in *Ægyptum*,
reducerat inde quatuor legio-
nes, *Pompejanæ* *Crassianæ*que
cladis dilapsas reliquias, aut
ex eorum numero quos *Cæ-*
sar discedens reliquerat apud
Cleopatram. Eumque *Cassius*
in *Palestina*, rerum omnium
ignarum, subito circumvenit,
coëgitque sibi quas duxerat

A. U.
711.

δοῦναι τὸν στρατὸν, δεισάντα τέσσαρσι τέλεσι μάχεσθαι πρὸς ὀκτώ. Οὕτω μὲν ὁ Κάσσιος ἐκ παραδόξου δωδέκα τελῶν ἀρίστων ἀθρόως ἐκράτει. καὶ αὐτῶ τινες καὶ Παρθυαίων ἵπποτοξόται συνεμάχουν, δόξαν ἔχοντι παρὰ τοῖς Παρθυαίοις, ἐξ οὗ Κράσσῳ ταμιεύων ἐμφρονέστερος ἐδοξε τοῦ Κράσσου γενέσθαι.

LX. Δολοβέλλας δὲ διέτριψε μὲν περὶ τὴν Ἰωνίαν, κλεινῶν Τρεβώνιον, καὶ ταῖς πόλεσιν ἐπιβάλλων ἐσφοράς, καὶ ναυτικὸν ἀγείρων ἐπὶ μισθῶ διὰ Λευκίου Φίγλου, παρὰ τε Ροδίων καὶ Λυκίων καὶ Παμφύλων καὶ ἐκ Κιλικίας. ὡς δὲ οἱ τάδε ἔτοιμα ἦν, ἐπήει τῇ Συρίᾳ, κατὰ μὲν τὴν γῆν αὐτὸς μετὰ δύο τελῶν, διὰ δὲ τῆς θαλάσσης ὁ Φίγλος. πυθόμενος δὲ τῆς Κασσίου στρατιᾶς, ἐς Λαοδικεῖαν οἰκίῳς ἔχουσάν οἱ παρῆλθεν, ἐπὶ τε χερρόνησου συνακισμένην, καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς ἀχυρωμένην, καὶ ἐς τὸ πέλαγος ἔχουσαν ὄμιον, ὅθεν ἔμελλεν εὐπορήσειν τε ἀγορᾶς ἀπὸ θαλάσσης, καὶ ἀδεῶς ὅτε βούλοιο ἀπωπλευσεῖσθαι. Ὡν αἰσθανόμενος ὁ Κάσσιος, καὶ δεδιὼς μὴ αὐτὸν

copias tradere, non ausum quatuor suas opponere octo legionibus. Atque ita præter opinionem duodecim in unum-versum legionibus Cassius positus est; auctus etiam nonnullis Parthorum equitibus sagittariis, apud quam gentem in præclara existimatione fuit, jam inde ex quo Crassi questor imperatore ipso visus eis erat prudentior.

60. Dolabella interim in Ionia hærens, Trebonium peremerat, tributaque exegerat a civitatibus, & classem mercede per L. Figulum a Rhodiis, Lyciis, Pamphyliis, Ci-

licibusque conduxerat. Quo adparatu confecto, expeditionem adgressus est in Syriam; ipse terrestri itinere cum duabus profectus legionibus, Figulo illuc navigante cum classe. Edoctus autem de Cassii copiis, Laodiceam concessit; urbem sibi amicam, sitam in peninsula, & qua continentem spectat, bene munitam; ad mare vero stationem nāvium portumque habentem, ad com meatus abunde convehendos idoneum, nec minus ad securum abitum quando-cumque navigate liberet. Id Cassius intelligens, & veritus ne Dolabella

μη αὐτὸν ὁ Δολοβέλλας διαφύγει, τὸν τε ἰσθμὸν ἔχου
 5 διαστάδιον ὄντα, λίθους καὶ πᾶσαν ὕλην ἐξ ἐπαύλεων
 καὶ προαστείων καὶ τάφων συμφέρων, καὶ ἐπὶ ναῦς πε-
 ριέπεμπωεν ἕς τε Φοινίκην καὶ Λυκίαν καὶ Ρόδον.

LXI. Ὑπερορώμενος δὲ ὑπὸ τῶν ἄλλων πλὴν Σιδωνίων,
 ἐπανήχθη τῷ Δολοβέλλᾳ, καὶ κατέδυσαν μὲν ἑκατέρου
 0 νῆες ἰκαναί, πέντε δὲ αὐτοῖς ἀνδράσιν εἶλεν ὁ Δολοβέ-
 λας. καὶ ὁ Κάσσιος αὐτοῖς ἐπέμπωεν ἕς τοὺς ὑπεριδοντας
 αὐτοῦ, καὶ ἕς Κλεοπάτραν τὴν Αἰγύπτου βασιλίδα,
 καὶ ἕς Σεραπίωνα τὸν ἐν Κύπρῳ τῇ Κλεοπάτρᾳ στρατη-
 γοῦντα. Τύριοι μὲν δὴ καὶ Αραδιοὶ, καὶ Σεραπίων, οὐδὲν
 5 τῆς Κλεοπάτρας προμαθῶν, ἐπέμψαν αὐτῷ ναῦς ὅσας
 εἶχον· ἡ βασιλις δὲ Κασσίῳ μὲν προὔφερε λιμὸν ὁμοῦ
 καὶ λοιμὸν ἐνοχλοῦντα τότε Αἰγύπτῳ, διὰ δὲ οἰκειότητος
 τοῦ προτέρου Καίσαρος συνέπρασε τῷ Δολοβέλλᾳ. καὶ
 ἀπὸ τῆσδε τῆς γνώμης αὐτῷ καὶ τὰ τέσσαρα τέλη

Lin. 34. Pro ἔχου dant ἔχον Edd. ἔχον Reg. B. & Aug. sed in Aug.
 super v superscripta est litera v. ἔχου recte Reg. A. Ven. L. 36.
 κέρων Edd. Cand. Recte Aug. Ven. L. 41. addis caret Aug. male.

ne Dolabella evaderet, per
 transversum Isthmum duorum
 stadiorum spatio excitavit ag-
 gerem, faxis & omnis generis
 materie ex suburbanis villis
 sepulcrisque congesta: tum
 naves etiam e Phœnice ac
 Lycia Rhodoque per nuncios
 petiit.

61. Contemptus autem ab
 omnibus præter Sidonios, na-
 vale prælium cum Dolabella
 iniit; in quo, utrimque fatis
 multis navibus demersis, quin-
 que una cum navalibus focis
 in Dolabellæ potestatem sunt
 redactæ. Tum Cassius rursus

Vol. II.

nuncios misit ad eos qui priora
 imperata contemserant, ad
 Cleopatramque Ægypti regi-
 nam, & ad Serapionem, qui
 in Cypro copiis Cleopatrar
 præerat. Ac Tyrii quidem
 Aradiique, & Serapio quoque,
 inconsulta regina, miserunt
 Cassio naves quotquot habe-
 bant: Cleopatrá vero causata
 est, Ægyptios fame simul &
 peste laborare; favebat autem
 magis Dolabellæ, propter con-
 suetudinem quam cum supe-
 riore Cæsare habuerat. Quam-
 obrem & quatuor legiones ei
 per Allienum præmiserat, &

Qq

Δ. Υ
711. προεπαόμφει δι' Αθληνοῦ, καὶ σφόλον ἄλλον ἔτοιμον εἶχεν ἐπαμύνειν, ἀνεμοὶ δὲ ἐπέϊχον. Ρόδιοι δὲ καὶ Λύκιοι οὔτε Κασσίω οὔτε Βρούτῳ συμμαχήσειν ἔφασκον ἐς ἐμ- Φύλια· ἐπεὶ καὶ Δολοβέλλα δοῦναι ναῦς προσωμῶους, καὶ οὐκ εἰδέναι συμμαχούσας.

LXII. Ἐτοιμασάμενος οὖν ὁ Κάσσιος αὐτῆς ἐκ τῶν παρόντων, ἐπανήγετο δις τῷ Δολοβέλλᾳ· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀγχώμαλοι διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων, τῇ δὲ ἑξῆς ναυμαχία ἤσαστο ὁ Δολοβέλλας· καὶ ὁ Κάσσιος, αἰρομένου τοῦ χώματος, ἔκοπεν αὐτοῦ τὸ τεῖχος ἤδη καὶ ἐσάλευε. τὸν τε νυκτοφύλακα αὐτοῦ Μάρσον οὐ δυναθεὶς διαφθεῖραι, διέφθειρε τοὺς ἡμεροφυλακοῦντας αὐτῷ λοχαγούς· καὶ, ἀναπαυομένου τοῦ Μάρσου, μεθ' ἡμέραν ἐσῆλθεν, ὑπανοιχθεισῶν αὐτῷ πυλῶν κατὰ μέση πολλῶν. Ἀλούσης δὲ τῆς πόλεως, ὁ μὲν Δολοβέλλας προὔτεινε τὴν κεφαλὴν τῷ σωματοφύλακι αὐτοῦ, καὶ

Lin. 52. is abest ab Aug. neque admodum desiderari videtur. L. 53. ἐπὶ δὲ καὶ edit. 1. ex Reg. A. unde ἐπὶ γὰρ καὶ factum in edit. 2. 3. Nec δὲ nec γὰρ agnoscit Aug. & Reg. B. L. 54. συμμαχίσας ed. 1. mend. cum Regiis: unde συμμαχισάσας edit. 2. 3. ex emendat. H. Steph. Verum ded. Aug. Ven. L. 59. αἰρομένου mend. Edd. Recte Aug.

classiem paratam habebat ad ferendum auxilium, quæ quidem tunc per adversas tempestates retinebatur, ut navigare non posset. Sed Rhodii Lyciique negaverunt, se vel Cassio vel Bruto ad Bella Civilia laturos opem: nam & Dolabellæ se naves in hoc solum dedisse, ut eum deducerent; neque scivisse, eum his ad belli operam usurum.

62. Itaque Cassius, reparatis pro facultate viribus, denovo bis cum Dolabella confixit navali certamine; primum dubio Marte, iterum

multo superior. Jamque, & a continenti, perfecto aggere, arietes admoti magna vi quatiebant moenia. Et postquam nocturnarum excubiarum præfectum, cui Marso nomen erat, non potuit pecuniis corrumpere, corripit centuriones qui sub ejus imperio diurnas agebant stationes: atque ita, Marso interdium quiescente, per aliquot minores portas intro admissus est. Sic capta a Cassio Laodicea, Dolabella custodi corporis cervicem ferendam præbuit, jussu ut abscisso capite salutem

τεμόντα προσέταξε Σέρειν Κασσίω σῶσθρον ἴδιον· ὁ δὲ, τεμών, ἐπικατέσφαξεν ἑαυτόν. διεχρήσατο δὲ καὶ Μάρτος ἑαυτόν. Ὁ δὲ Κάσσιος τὴν μὲν τοῦ Δολοβέλλα στρατιάν ἐς ἑαυτὸν μεθάρκου· Λαοδικέων δὲ τὰ τε ἱερά καὶ τὰ κοινὰ ἐσύλα, καὶ τοὺς ἐπιφανεῖς ἐκόλαξε, καὶ τοὺς λοιποὺς ἐσφοραῖς βαρυτάταις ἐξέτρυχε, μέχρι τὴν πόλιν περιήνεγκεν ἐς ἑσχατον κακῷ.

A. U.
711.

LXIII. Μετὰ δὲ Λαοδικεῖαν ἐπ' Αἴγυπτον ὤμα, πυνθανόμενος μὲν Κλεοπάτραν Βαρεῖ σβόλω διαπλευσεῖσθαι πρὸς τε Καίσαρα καὶ πρὸς Αντώνιον, ἐπινοῶν δὲ κωλύσαι τε τὸν πλοῦν, καὶ τίσασθαι τῆς γνώμης τὴν βασιλίδα, καὶ πρὸ τῶνδε αὐτὴν Αἴγυπτον ἐνθυμιζόμενος μάλιστ' αὖ ἐν καιρῷ, τετρυμένῃν τε ὑπὸ λιμοῦ, καὶ ξενικὸν στρατὸν οὐ πολὺν ἔχουσαν, ἄσπι τῶν Ἀλληνοῦ στρατιωτῶν ἀποστάντων. Οὕτω δὲ αὐτὸν ὀρμῆς καὶ ἐλπίδος ἔχοντα καὶ καιροῦ, ὁ Βρούτος ἐκάλεε κατὰ στωουδὴν, ὡς ἤδη Καίσαρος καὶ Αντωνίου τὸν Ἴόνιον περῶντων. Ἄκων μὲν δὴ Κάσ-

lin. 69. εἰς αὐτὸν μεθάρκου (sic) Edd. ex Reg. B. εἰς αὐτὸν μεθάρκου Reg. A. Recte Aug. L. 77. καὶ πρὸς τῆδε maluit Mssgr. L. 78. τετρυμένῃν Edd. & MSS. Delevi alteram μ.

suam redimeret: fecit ille imperatum, sed se ipsum jugulavit insuper. Marsus quoque sibi ipse manus intulit. Cassius exercitum Dolabellæ iussit sibi sacramentum dicere: Laodicensium & fana & ærarium diripuit, & nobilissimum quemque civium adfecit supplicio, a ceteris gravissima tributa exegit, ita ut eam civitatem ad extremam redegerit miseriam.

63. Inde Ægyptum infestus petiit Cassius, quum Cleopatram cognovisset magna classe navigaturam ad Cæsara-

rem & Antonium; cogitans, se hoc modo & profectionem classis impediturum, & a regina pœnas consilii illius repetiturum; maxime vero ipsam Ægyptum, commodo tunc tempore, præripere cupiens, fame adfectam, & externo milite pæne vacuum, post recentem Allieni cum suis copiis discessum. *Ab hoc conatu, sperantem se occasione bene usurum, revocavit Brutus; hortatus ut properaret, quandoquidem Cæsar jam et Antonius Adriaticum trajicerent. Sic invitus a sperata Æ-*

A. U.
711.

σιος Αἴγυπτον ἐκ τῶν ἐλπίδων μεθίει· καὶ τοὺς Παρθυαίων ἰπποτοξότας ἀπέπεμψε τιμῆσας, καὶ πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα αὐτῶν ἔστειλε περὶ μείζονος συμμαχίας· ἢ μετὰ τὸ ἔργον ἀΦικνουμένη, Συρίαν τε καὶ πολλὰ τῶν ἐγγύς ἔθνῶν μέχρι Ἰωνίας ἐπέδραμε, καὶ ἀνεχώρησεν. Αὐτὸς δὲ ὁ Κάσσιος τὸν μὲν ἀδελφιδοῦν ἐν Συρίᾳ μεθ' ἐνὸς τέλους ἀπέλιπε, τοὺς δὲ ἰππέας προὔπεμψεν ἐς Καππαδοκίαν· οἱ Ἀριοβαρζάνην τε ἀφνω κατέκανον, ὡς ἐπιβουλεύοντα Κασσίῳ, καὶ χρήματα πολλὰ τὰ ἐκείνου καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἐς τὸν Κάσσιον ἐπανήγαγον.

LXIV. Ταρσέων δ' ἐς σῆσιν διηρημένων, οἱ μὲν τὸν Κάσσιον ἐστειφανάκεσαν ἐλθόντα πρότερον, οἱ δὲ τὸν Δολοβέλλαν ἐπελθόντα· ἀμφοτέροι δὲ τῶ τῆς πόλεως σχήματι ταῦτα ἔπρασσον. καὶ παραλλάξ αὐτῶν προτιμῶντων ἐκάτερον, ὡς εὐμεταβόλῳ πέλει χαλεπῶς ἐχρῶντο ἐκάτεροι· Κάσσιος δὲ, νικήσας Δολοβέλλαν, καὶ ἐσφορὰν ἐπέδηκεν αὐτοῖς χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα. οἱ δὲ,

Lin. 95. ἐστειφάνασαν Aug. Ven. L. 96. ἰπτανελθόντα Aug. L. 97 sq. προτιμῶντα Aug.

gypto distractus est: remissifque non sine muneribus ad Parthorum regem equitibus sagittariis, legatos etiam eis adjunxit, qui majora auxilia peterent. Quæ quidem, postquam deinde rebus demum perditis venerè, Syriam & aliquot vicinas provincias usque ad Joniam incurfarunt, atque ita rursus discesserunt. Cassius fratris filium cum una legione reliquit in Syria, equites præmisit in Cappadociam; qui Ariobarzanem repente invadentes interfecerunt, quod infidias Cassio struxisset: ma-

gnamque vim pecuniæ, aliumque belli adparatum, ad Cassium inde reportarunt.

64. *Tarsenses*, in factiones fuerant divisi, & pars Cassium coronaverant prius advententem, pars Dolabellam qui venit posterior: utrumque autem publico nomine id fecerant; &, nunc hunc nunc illum præferentes, in causa fuere, ut civitatem tamquam levi momento mutabilem uterque adffigeret. Tandem Cassius, victo Dolabella, mille quingentis talentis eos muldaverat. Et illi præ inopia, quum

ἀποροῦντές τε, καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν ἐπειγόντων ἀπαι-
τούμενοι σὺν ὕβρει, τὰ τε κοινὰ ἀπεδίδοντο πάντα· καὶ
τὰ ἱερά ἐπὶ τοῖς κοινοῖς, ὅσα εἶχον ἐς πομπάς, ἢ ἀνα-
5 θήματα, ἔκοπτον. οὐδενὸς δὲ μέρους οὐδ' ὡς ἀνυομένου,
ἐπώλουν αἱ ἀρχαὶ τὰ ἐλεύθερα· καὶ πρῶτα μὲν ἦν
παρθένοι τε καὶ παῖδες· ἐπὶ δὲ, γυναῖκες τε καὶ γέρον-
τες ἔλεεινοὶ, βραχυτάτου πάμπαν ἄνιοι· μετὰ δὲ, οἱ
νεοὶ· καὶ διεχρῶντο οἱ πλέονες ἑαυτοῦς. ἕως ᾧδε ἔχοντας
ὁ Κάσσιος, ἐκ Συρίας ἐπανιῶν, ἀκρίετέ τε, καὶ τοῦ λοι-
ποῦ τῶν ἐσφορῶν ἀπέλυσε. Τάσος μὲν δὴ καὶ Λαοδί-
κεια τριάδε ἐπεπόνθεσαν.

LXV. Κάσσιος δὲ καὶ Βρούτος συμβολήσαντες ἀλλή-
λοι, Βρούτῳ μὲν ἐδόκει τὴν στρατιὰν ἀλίσαντε, χαρεῖν
5 ἐπὶ τὸ μείζον ἔργον ἐς Μακεδονίαν· τέλη τε γὰρ ἤδη τοῖς
πολεμίοις ἐς τεσσαράκοντα εἶναι στρατοῦ, καὶ αὐτῶν
διεληλυθέναι τὸν Ἰόνιον ἀκρίῳ. Κασσίῳ δὲ ἐδόκει, τῶν μὲν
πολεμίων ἔτι περιορᾶν, ὡς τριφθησομένων ἐν σφίσι ἐξ
αἰπορίας, διὰ τὸ πλῆθος· Ροδίους δὲ καὶ Λυκίους ἐξελεῖν,

Lin. 13. συμβουλίσαντες Aug. mend.

milites violenter pecuniam
exigerent, publicis primum
possessionibus cunctis vendi-
tis, fercula etiam templorum
& donaria omnia in monetas
exeuderunt: & quum ne hæc
quidem sufficerent, venum
magistratus dederunt ingenua
corpora, primum virgines ac
pueros, deinde mulieres &
senes miseros, minimo addi-
ctos, postea juvenes: & ple-
rique mortem sibi conscive-
runt. Ad extremum *Cassius*,
e Syria revertens, sic adfectos
miseratus, quod adhuc de-
erat imperatæ summæ eis re-

misit. Eo calamitatum Tar-
sus & Laodicea devenere.

65. *Cassius* autem et *Bru-
tus* postquam convenere, de
rebus gerendis consultarunt.
Brutus censebat, conjunctis
copiis eundem in Macedoni-
am, ut de summa rerum de-
cernerent: jam enim apud
hostes esse legiones quadra-
ginta: ex his octo jam *Adriati-
cum* transmisisse. E diverso
Cassius contemnendas adhuc
censebat hostium copias; il-
las enim etiam absque hoste,
ob nimiam multitudinem, fa-
me iri adtritum: debellandos

Α. V. εὔρους τε ὄντας ἐκείνοις, καὶ ναυτικὸν ἔχοντας, ἵνα μὴ 20
 κατὰ νώτου σφίσι γίγνανται παρὰ το ἔργον. Ἐπεὶ δὲ
 ἔδοξεν ᾧδε, ἐχώρουν, Βροῦτος μὲν ἐπὶ Λυκίους, Κάσσιος
 δὲ ἐπὶ Ροδίους, τετραμμένους τε ἐν αὐτῇ καὶ πεπαιδευ-
 μένος τὰ Ἑλληνικά, ὡς δὲ κρατίστοις τὰ ναυτικά ἀνδράσι
 συνοισόμενος ἐς μάχην, τὰς ἰδίας ναῦς ἐπεσκέυαζε, καὶ 25
 ἀνεπαλήρου, καὶ ἐγύμναζεν ἐν Μύνδῳ.

LXVI. Ροδίαν δὲ οἱ μὲν ἐν λόγῳ μᾶλλον ἄντες ἐδεδοί-
 κεσαν, Ρωμαίοις μέλλοντας ἐς χεῖρας ἵεναι· ὁ δὲ λεαῖς
 ἔμεγαλοφρονεῖτο, ἐπεὶ οἱ καὶ παλαιῶν ἔργων πρὸς οὐχ
 ὁμοίους ἀνδράσι ἐμνημόνευον. ναῦς τε καθεύκον τὰς ἀρί- 30
 στας σφῶν τρεῖς καὶ τριάκοντα, καὶ τὰδε πρῶσσογτες
 ἐπεμπὸν τινὰς ἐς Μύνδον ὁμῶς, οἱ τὸν Κάσσιον ἠξίου μῆτε
 Ρόδου καταφρονεῖν, πόλει ἀμυναμένης αἰεὶ τοὺς κατα-
 φρονήσαντας, μῆτε συνθηκῶν, αἱ Ροδίους εἰσὶ καὶ Ρω-
 μαίοις, ὅπλα μὴ φέρειν ἐπὶ ἀλλήλους· εἰ δὲ τι περὶ συμ- 35
 μαχίας ἐπιμύθοιτα, ἐδέλειν παρὰ τῆς Ρωμαίων Βου-

*Lin. 26. Pro Myn̄da Gnidum posuit Cand. Et sic mox iterum. L. 29 sq.
 Pro oi l. 29. legendum σφίσι vel αὐταῖς videatur, nisi l. 30. ἐμνημό-
 νους malis pro ἐμνημόνευον. Quod si vera plane abesset pronomen,
 non magnopere desideraretur.*

autem prius fautores adversæ
 factionis, Rhodios ac Lycios,
 classibus potentes, ne se in
 hostem conversos a tergo in-
 vaderent. Et hæc sententia vi-
 cit. *Brutus Lycios adgressus
 est: CASSIUS Rhodios;*
 apud quos educatus olim &
 Græcis literis fuerat imbutus.
Cassius itaque, quoniam cum
 rei navalis peritissimis res erat,
 refectam classẽm complevit
 milite, & apud Myndum ex-
 ercuit.

66. *Rhodiorum* vero quot
 quot dignitate præstabant, ti-
 mebant certaturi cum Roma-

nis: at vulgus sibi placebat,
 memor veterum victoriarum
 de viris longe diversis repor-
 tatarum. Itaque naves dedu-
 cunt selectas triginta tres:
 fed nihilominus interim Myndum
 mittunt, qui *Cassium* ro-
 garent, ne vel *Rhodum* con-
 temneret, quæ semper con-
 tumelias suas ulta sit, vel
*fœdera inter Romanos Rho-
 diosque* icta, quibus diserte
 cautum sit, ne alter populus
 arma ferat contra alterum:
 quod si de negatis sibi auxiliis
Cassius conqueratur, velle se
 Romam ad senatum legatio-

λῆς πυθέσθαι, καὶ κελευούσης ἔφασαν συμμαχήσειν. Οἱ μὲν δὴ τοιαύδε μάλιστα ἔλεγον. Ὁ δὲ, τὰ μὲν ἄλλα τὸν πόλεμον ἀντὶ λόγων, ἔφη, κρινεῖν· τὰς δὲ συνθήκας κελεύειν, ὅπλα μὴ φέρειν ἐπ' ἀλλήλους· καὶ ἐπενηνοχέ-
 ναι Ροδίουσιν Κασσίω, Δολοβέλλα συμμαχοῦντας, κελεύειν δὲ, ἀλλήλοις συμμαχεῖν. Κασσίω δὲ δεομένω, εἰρωνεύε-
 σθαι τε περὶ τῆς Ῥωμαίων βουλῆς, Φευγούσης καὶ ἀλω-
 μένης ἐν τῷ παρόντι διὰ τοὺς ἐν ἄσσει τυράννους· οἱ δ' ἄ-
 σουσι μὲν αὐτοὶ δίκας, δάσουσι δὲ καὶ Ροδιοὶ, τὰ ἐκείνων
 προτιμῶντες, ἢν μὴ θᾶσσον ἀνέχωνται τῶν κελευομένων.
 Ὡδὲ μὲν ὁ Κασσιος αὐτοὺς ἠμείψατο. καὶ οἱ εὖ φρονοῦν-
 τες Ροδίων μᾶλλον ἐδεδοίκεσαν· τὸ δὲ πλήθος ἐδημαγωγώ-
 γουν Ἀλέξανδρός τε καὶ Μνασέας, ἀναμιμνήσκοντες, ὅτι
 καὶ Μιθριδάτης πλέοσι ναυσὶ ἐπιπαλεύσειε τῇ Ρόδῳ, καὶ
 Δημήτριος ἔτι πρὸ τοῦ Μιθριδάτου. Οἱ μὲν δὴ τὸν Ἀλέξαν-
 δρον ἐκ τούτων εἶλοντο σφίσι πρυτανεύειν, ἥπερ ἐστὶν
 ἀρχὴ παρ' αὐτοῖς μάλιστα αὐτοκράτωρ, καὶ ναυαρχεῖν
 Μνασέα.

Lin. 46. ἀντίχονται malebat Musgr. L. 50 sq. Verba Μιθριδάτης
 πλέοσι usque ἔτι πρὸ τοῦ per err. omiffa in Aug.

nem mittere; & si jubeantur, laturus auxilium." Respondit Cassius: „de ceteris non verbis disceptandum; sed armis finiendam controversiam. Quod vero ad fœdus adtineat, quo cautum sit, ne arma alteri alteris inferant, id prius violatum esse a Rhodiis, arma contra Cassium ferentibus pro Dolabella. Adscriptum autem fœderi esse, auxilia deberi mutua; sed ipsos, a Cassio rogatos, illudere ei prætextu senatus, qui nunc vagus exulet, oppressa per tyrannos patria. Sed & hos ipsos

pœnam daturus; & Rhodios, qui illorum partes præferant, nisi confestim imperata fecissent, male iri mulctatum." Hoc responsum magis etiam terruit prudentiores cives. Plebs vero agitabatur Alexandri Mnaseæque concionibus; memorantium, quanto pluribus navibus Mithridates Rhodum invalisset, & ante illum Demetrius. Quamobrem Alexandrum Prytanin creaverunt, qui magistratus apud Rhodios plurimum pollet imperio: Mnaseam classi præfecerunt.

A. U.
711.

LXVII. Ἐπεμψον δὲ ὅμως ἐς τὸν Κάσσιον ἔτι πρεσ- 55
βευτὴν Ἀρχέλαον, ὃς ἐν Ρόδῳ τὰ Ἑλληνικά διδάσκαλος
γεγένητο τῷ Κασσίῳ, δεησόμενον ἤδη τόνδε τοῦ Κασσίου
λιπαρότερον. Καὶ ἐδέϊτο, τῆς δεξιᾶς λαβόμενος, ὡς γνα-
ρίμου· ΜΗ' πόλιν ἀνασθήσης Ἑλληνίδα, Φιλέλλην ἀνὴρ·
μὴ Ρόδον, Φιλελεύθερος ἀνὴρ· μηδὲ αἰσχύνῃς ἀξίωμα 60
Δάριον, οὐχ ἠσημένον ἐξ οὗ γεγόναμεν· μηδὲ ἐκλάβῃ
καλλῆς ἰσθρίας, ἧς ἔμαθες ἐν Ρόδῳ τε καὶ ἐν Ρώμῃ· ἐν
Ρόδῳ μὲν, ὅσα Ρόδιοι κατὰ πόλεις καὶ πρὸς βασιλέας,
ἄλλους τε, καὶ τοὺς μάλιστα ἀμάχους δόξαντας εἶναι,
Δημήτριον καὶ Μιθριδάτην, ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔπραξαν, 65
ὑπὲρ ἧς δὴ καὶ σὺ Φῆς τάδε κάμνεις· ἐν Ρώμῃ δέ, ὅσα
ὑμῶν αὐτοῖς καθ' ἑτέρων, καὶ κατὰ Ἀντιόχου τοῦ Μεγάλου
συνεμαχήσαμεν, ὧν εἰσὶν ὑπὲρ ἡμῶν ἀνάγραφοι
σῆλαι παρ' ὑμῶν. Τάδε μὲν δὴ καὶ γένους ἕνεκα καὶ
ἀξιώσεως ἡμῶν, καὶ τύχης ἐς τούτων ἀδουλώτου, καὶ 70

Lin. 61. Ἀν Δοριάν? L. 62. Ἀν καὶ πρὸς πόλιν? L. 70. εἰς τὸν νῦν
ἰδούκ. Edd. invit. MSS. τὸν νῦν mend. Reg. B. Recte Aug. Reg. A.

67. Miserunt tamen ad
Cassium unum etiam legatum,
ARCHELAUM, quo ille in
Græcis literis præceptore fue-
rat usus, submissius jam roga-
turum. Qui, pro familiaritate
adprehensa dextra Cassii, in
hunc modum eum precatus
est: „ ABSIT, ut Græcam
urbem subvertas, Græcorum
amicus; absit, ut Rhodum,
libertatis studiosus; absit, ut
ignominia notam inuras glo-
riae invictæ hæctenus nationis
Doricæ. Cave vero, oblivisca-
ris præclararum historiarum,
quas vel Rhodi, vel Romæ
didicisti; Rhodi, quam mul-
ta Rhodii vel contra alias ci-

vitates, vel adversus reges,
cum alios, tum vero omnium
potentissimos, Mithridatem
atque Demetrium, pro liber-
tate gesserint; pro qua tuen-
da tu quoque ais te hanc na-
vare operam: Romæ vero,
quam multa fuerint nostra er-
ga populum Romanum merita,
cum alia, tum eo potis-
simum bello, quod vos cum
Antiocho Magno, nostris ad-
juti auxiliis, gessistis: quo-
rum monumenta, testimoni-
um nobis exhibentia, apud
vos exstant æri incisa. Et hæc
quidem de genere & dignitate
nostra, de conditionisque ad
hunc diem libertate, tum de

συμμαχίας, καὶ προαιρέσεως ἐς ὑμᾶς, ὦ Ρωμαῖοι, λέ-
λέχθω.

A. U.
711.

LXVIII. Πρὸς σέ δέ, ὦ Κάσσιε, καὶ αἰδώς τις ἐστὶν
ἐξαιρετος ἐς τε τὴν πόλιν, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ τροφὴν τε σου
καὶ παιδευσιν, καὶ ἰατρικὴν, καὶ ἐσθίαν ἢν ὤκησας, καὶ
τῆρμόν διδασκαλεῖον αὐτό, καὶ ἐμέ, ἐλώπισαντα μὲν ἐς
ἕτερα τούτοις ποτὲ ἐναβρυνεῖσθαι, νῦν δὲ ὑπὲρ τῆς πατρί-
δος αὐτὰ δαπανῶντα, ἵνα μὴδ' αὐτῇ σὺ πολεμεῖν ἀ-
ναγκάζεται, πεπαιδευμένω τε ὑπ' αὐτῆς καὶ τετραμ-
μένω, μὴδὲ γένηται δυσὸν ὑπ' ἀνάγκης θάτερον, ἢ Ροδίου
ἀποθανεῖν πάντως, ἢ Κάσσιον ἡσθᾶσθαι. Συμβουλευώ
δὲ ἐπὶ τῇ παρακλήσει, τοιῶνδ' σε ὑπὲρ τῆς Ρωμαίων
πολιτείας ἀποτόμενον ἔργων, θεοὺς ἡγεμόνας αἰεὶ ποιῆ-
σθαι παντὸς ἔργου. Θεοὺς δ' ἀμύσατε, ὅτε ἡμῖν ἐναγ-
χος διὰ Γαίου Καίσαρος συνετίθεσθε, καὶ σπονδὰς ἐπὶ
τοῖς ὅρκοις ἐσπένδετε, καὶ δεξιὰς ἐτίθεσθε, αἱ καὶ

*Lin. 73. πρὸ σέ Aug. Πρὸς σοῦ videtur legendum. L. 76. καὶ ἐμὲ
ἔλπισον, τὰ μὲν edit. 1. cum quatuor nostris MSStis. Emendavit
H. Steph. cum quo facere videtur Codex Cand. L. 77. ἐμπαρυνε-
σθαι Edd. quod ex importuna emendatione dabit Reg. B. ἐμπαρυν-
εῖσθαι Reg. A. Verum, quod perspete etiam vidit Missernavius,
dederunt Aug. Ven. & Reg. B. a pr. manu. L. 82. σὺ, ad τοιῶνδ',
adjeci cum Aug. & Reg. A. L. 84. ὅτε ὑμῖν Edd. Recte Aug. Cand.*

meritis ac perpetua nostra er-
ga vos, *Romani*, voluntate,
dicta sint.

68. „ Tu vero, *Cassi*, pri-
vatim quoque nonnullam huic
civitati debes reverentiam; in
qua eductus, in qua erudi-
tus es; in qua ægrotans re-
media valetudini invenisti; in
qua tuum quondam focum,
tuos lares, habuisti: & meam
scholam quid taceam, meque
ipsum? qui quidem alium in
usum gloriari aliquando his re-
bus posse speraveram, quibus
nunc pro ipsa patria utor, ne

illa cogatur cum discipulo &
alumno suo gerere bellum, &
neve alterutrum sequatur ne-
cessario, ut aut omnes Rhodii
pariter occumbant, aut *Cas-
sius* bellō superetur. Depre-
cationi addo consilium: ut,
qui tanta negotia sustines pro
republica, per omnia deos du-
ces sequaris. Per deos jurastis,
quum nuper ex auctoritate
Cæsaris fœdus inter nos reno-
vatum est, & juramenti reli-
gionem libatione confirmastis,
& dexteras fidei nobis dedistis,
quæ apud hostes etiam valet

A. V.
711.

παρὰ πολεμίοις ισχύουσι, οὐ παρὰ Φίλοις καὶ τροφεῦ-
σι, Φεΐδου δέ, ἐπὶ τοῖς θεοῖς, καὶ δόξης τῆς κατὰ ἀν-
δρώτους· ὡς οὐδὲν ἔστι συνθηκῶν παραβάσεως μᾶλλον,
ὃ τοὺς ἀμαρτάνοντας ἀπίστους ἐς ἅπαντα ποιεῖ καὶ Φί- 90
λοις καὶ πολεμίοις.

LXIX. Ταῦτ' εἰπὼν ὁ πρεσβύτερος, οὐ μεθίετο τῆς
χειρὸς, ἀλλ' ἐπεδάκρυν αὐτῇ· ὡς ἐρυθρίασαι μὲν ἐπὶ
τῷ σχήματι τὸν Κάσσιον, καὶ παθεῖν τι ὑπὸ αἰδοῦς,
ὑφελόντα δὲ ὅμως εἰπεῖν· Εἰ μὲν οὖν οὐ συνεβούλευσας 95
Ροδίοις μὴ ἀδικεῖν με, σὺ με ἠδίκηεις· εἰ δὲ διδάσκων οὐκ
ἔπεισας, ἀμυνῶ σοί. Ἠδικούμην δὲ δὴ που σαφῶς· τὸ
μὲν πρῶτον ἀδίκημα, συμμαχίαν αἰτῶν, καὶ παρορω-
μενος ὑπὸ τῶν παιδευσάντων καὶ θρεψάντων· τὸ δὲ ἐξῆς,
προτιμώντων μου Δολοβέλλαν, ἃν οὐκ ἐπαίδευσαν, οὐδὲ
ἀνέθρεψαν· τὸ δὲ ἀναισώτερον, ἐμοῦ μὲν, καὶ Βρούτου,
καὶ ὅσων ὁρᾶτε ἀπὸ τῆς βουλῆς ἀρίστων ἀνδρῶν, Φευ-
γόντων τυραννίδα, καὶ τὴν πατρίδα ἐλευθερούντων, ὧ

*Lin. 89. οὐδὲν ἔτι συνθηκ. Edd. Recte Aug. L. 95. οὐ, post εἰ μὲν,
abest ab Aug. neque admodum desideratur. L. 99. ἐξῆς cum spir.
leni b. l. dabunt Edd. & MSS. quemadmodum & sæpe alias Aug. 1*

„nedum apud alumnos & ami-
cos. Juxta deos vero immor-
tales, hominum etiam existi-
mationis habeas rationem;
apud quos turpissimum duci-
tur, violare foedera; quorum
temeratoribus nulla fides por-
ro apud amicos pariter hostes-
que reliqua est.”

69. Hæc locutus senex,
non dimisit Cassii manum, nec
lacrimis eam perfundere cessa-
vit; ut ad hanc speciem C. A. S-
SIUS erubesceret, nonnihil-
que movéretur verecundia.
Tandem, exempta manu, his
verbis respondit: „Tu si non

„sualisti Rhodiis, ut injuriam
a me abstineant, ipse mihi fa-
cis injuriam. Quod si persua-
dere non potuisti; poenas mi-
hi dabunt, qui te contemse-
runt. Passum autem me inju-
riam, manifestum est. Pri-
mum, quia non impetravi
auxilium, despectus a meis
eruditoribus & educatoribus:
deinde, quia Dolabellam mi-
hi prætulerunt, nec eruditum
a se nec educatum. Et, quod
gravius est, hæc ego Brutus-
que, & quotquot alios nobis-
cum videtis ex senatu optima-
tes, a vobis, Rhodii, liber-

5 Ρόδιοι Φιλελεύθεροι, Δολοβέλλα δὲ αὐτὴν καταδουλοῦν-
 τος ἑτέροις· οἷς δὴ καὶ ὑμεῖς εὐνωσ ἔχοντες, ὑποκρίνεσθε
 ἐξίστασθαι τοῖς ἐμφυλίοις ἡμῶν. ἔστι δὲ ἐμφύλια μὲν,
 εἰ καὶ ἡμεῖς δυναστείας ὠρεχόμεθα. πόλεμος δὲ σαφὴς
 τὸ γιγνόμενόν ἐστι δημοκρατίας πρὸς μοναρχίαν. καὶ δη-
 0 μοκρατίαν ἀδοξήθητον καταλείπει, οἱ παρακαλοῦντες
 ὑπὲρ αὐτονομίας· Φιλίαν τε Ρωμαίοις προφέροντες, οὐκ
 ἐλεεῖτε ἀκρίτους ἐπὶ θανάτῳ καὶ δημύσει προγραφόμε-
 νους· ἀλλ' ὑποκρίνεσθε πείσεσθαι τῆς βουλῆς, τῆς ταῦτα
 πασχούσης, καὶ οὐδὲ ἀμύνειν ἑαυτῇ πῶ δυναμένης. ἢ δὲ
 5 ὑμῖν ἤδη προαπεικονίετο, ἐν οἷς ἐψηφίσατο, τοὺς ἀμφὶ
 τὴν ἑω πάντας ἀμύνειν ἐμοί τε καὶ Βρούτῳ.

LXX. Σὺ δὲ, εἰ μὲν ποτε ἡμῖν περικλιωμένοις τι συνε-
 πράξατε, ὧν εὐεργεσίας καὶ μισθοὺς ἀντικεικόμισθέ που,
 καταλογίζῃ· ὅτι δὲ ἡμῖν ἐς τὴν ἐλευθερίαν καὶ σωτηρίαν
 0 ἀδικουμένοις οὐ συμμαχεῖτε, ἐπιλανθάνῃ· οὗς εἰκὸς ἦν.

Ein. 6. ὑμῖς νῦν εὐνωσ Edd. Delevi νῦν cum Aug. & Cand. Ib. εὐνωσ
 ἔχετε Edd. mend. Recte Aug. L. 10. καταλείπειτε Aug.

„tatis adfertores! passi sumus,
 dum tyrannidem fugimus, &
 patriam conamur in liberta-
 tem vindicare, quam Dolabella
 prodidit in aliorum ser-
 vitudinem: quibus nimirum ipsis
 vos faventes, fingitis a civili-
 bus nostris conflictationibus
 velle abstinere. Essent autem
 civiles hæ contentiones, si &
 nos pariter adfectaremus po-
 tentiam: nunc apertum bel-
 lum est reipublicæ adversus
 tyrannos. Et rempublicam vos
 nullo auxilio dignamini, qui
 deprecatores pro vestra mitti-
 tis libertate; &, qui vestram
 cum populo Romano societa-
 tem amicitiamque jactatis, eos

„dem vos non miseret tot civi-
 um Romanorum, indicta causa
 proscriptorum, & bonis suis
 exutorum: sed fingitis vos ex-
 spectare iussa Senatus, op-
 pressi hunc ad modum, nec va-
 lentis seipsum jam defendere.
 Atqui jam dudum responsum
 a senatu habetis, quum Ori-
 entales omnes provincias o-
 pem ferre mihi Brutoque iussit.
 70. „ Tu vero, si quid um-
 quam operæ nobis, imperium
 augmentibus, contulistis, (pro
 quo abunde recepistis præ-
 mia,) id nunc imputas: quod
 vero pro libertate ac salute pu-
 gnantibus non adstitis, id ob-
 livisceris: quum debueritis,

A. U.
711.

εἰ καὶ μηδὲν ἡμῖν ἐς ἀλλήλους ὑπῆρχεν, ἀλλὰ νῦν ἀρχεῖν
ἐθελοντάς ὑπερμαχῆσαι τῆς Ρωμαίων δημοκρατίας,
Δωριέας ὄντας. οἱ δ', ἀντὶ τοιούτων ἔργων καὶ λογισμῶν,
συνθήκας ἡμῖν προφέρειτε, (γενομένας μὲν ὑμῖν καὶ
τάσδε πρὸς Γαίον Καίσαρα, τῆσδε τῆς μοναρχίας ἡγε- 25
μόνα· λέγουσι δ' ὅμως αἱ συνθήκαι, Ρωμαίους καὶ Ρο-
αίους ἐν ταῖς χρεαῖαις ἀλλήλοις ἀμύνειν.) ἀμύνατε οὖν ἐς
τὰ μέγιστα κινδυνεύουσι Ρωμαίους. Κάσσιος ὑμῖν ἐστὶ ὁ
τὰς συνθήκας τάσδε προφέρων, καὶ ἐπὶ συμμαχίαν
καλῶν, Ρωμαῖος ἀνὴρ, καὶ Ρωμαίων στρατηγός, ὡς Φη- 30
σαι τὰ ψήφισμα τῆς βουλῆς, ἐν ᾧ πάντας ὑπακούειν
ἡμῖν ἔταξε τοὺς τοῦ Ἰονίου πέραν. Τὰ δ' αὐτὰ καὶ Βροῦ-
τος ὑμῖν προτείνει ψηφίσματα, καὶ Πομπηῖος, τὴν θά-
λασσαν ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπιτετραμμένος· τὰς δ' ἰκε-
τείαις, ἐπὶ ταῖς ψηφίσμασι, καὶ οἶδε πάντες, ὅσοι Φεύ- 35
χουσι ἀπὸ τῆς βουλῆς, οἱ μὲν ἐς ἐμὲ καὶ Βροῦτον, οἱ

Liv. 21 sq. ἀρχεῖν ἐθελοντάς, ὑπερμαχῆσαι Edd. & MSS. nostri. Tol-
lendā distīnctiōnem duxi, & mutandū accentū. L. 23. οἱ
δ' edit. 2. 3. οἱ δ' reposui cum edit. 1. & Aug. ac paulo post ad-
jecti Parentheses signa. Ibid. ἀν τι τοιούτων edit. 1. perperam.
L. 28 sq. ὁ, ante τὰς, abest vulgo. Deder. Aug. & Ven. L. 34.
Verbis ὑπὸ τῆς βουλῆς caret Aug.

etiam si nihil vobis antea no-
biscum commercii fuisset,
nunc saltem ultro initium fa-
cere pro Romanorum republi-
ca propugnandi, Dorici præ-
sertim quum generis sitis. At
quoniam, hujusmodi quidem
rationibus parum commoti,
fœdera nobis objicitis; (icta
quidem illa cum Cæsare quo-
que, qui princeps fuerat hujus
tyrannidis; sed quibus tamen
ipsis hoc continetur, *debere
populum Romanum Rhodi-
umque, ut cuius opus esset,
invicem auxiliari*;) ferte igi-

tur opem Romanis, summo
in periculo versantibus! En
Cassius ego, civis Romanus,
& (si fides est Senatufconsulto,
quo in omnes trans mare pro-
vincias imperium nobis de-
cretum est,) *Romanus impe-
rator*, ipsum illud fœdus tes-
tor, & ex fœdere auxilia a
vobis postulo. Eademque se-
natufconsulta & *Brutus* vobis
ingerit, & *Pompejus*, rei ma-
ritimæ a senatu præfectus. Ad
senatufconsulta accedunt præ-
ces horum senatorum omnium,
qui partim ad me *Brutumque,*

ἢ ἐς Πομπηϊόν. Ἔστι δὲ δὴ πού τὸ συγκείμενον, Ρωμαίους
 Ροδίους βοηθεῖν, καὶ καθ' ἕνα χρήζωσιν. Εἰ δὲ οὔτε στρα-
 τηγούς ἡμᾶς, οὔτε Ρωμαίους ἔτι, ἀλλὰ Φυγάδας ἢ ξέ-
 40 νους ἢ κατακρίτους, ὡς οἱ προγράψαντες λέγουσιν, ἡ-
 γείσθε· οὐ πρὸς ἡμᾶς ἔστιν ὑμῖν ἔτι, ἀλλὰ πρὸς Ρωμαίους,
 ὧ Ρόδιοι, τὰ συγκείμενα· ἡμεῖς δὲ, ξένοι καὶ ἀλλότριοι
 τῶν συνθηκῶν ὄντες, πολεμήτομεν ὑμῖν, ἢν μὴ ἐς πάντα
 κατακούητε. Τοιαῦτα μὲν ὁ Κάσσιος ἐπειρωνευσάμενος,
 45 τὸν Αρχέλαον ἀπέλυεν.

LXXI. Αλέξανδρος δὲ καὶ Μνασέας, οἱ Ροδίων ἡγού-
 μενοι, ταῖς τριάκοντα καὶ τρισὶ ναυσὶν ἀνήγοντο ἐπὶ
 Κάσσιον ἐς Μύνδον, ὡς προκαταπλήξοντες τῷ ἐπίπλω·
 καὶ τι πού καὶ κούφως εἶχον ἐλπίδος, ὅτι καὶ Μιθρι-
 50 δάτῃ ἐς Μύνδον ἐπιπλεύσαντες ἐδόκουν ἐς τὸ τοῦ πολέ-
 μου τέλος εὐτυχεῖσαι. εἰρεσία δὲ ἐς ἐπίδειξιν χρώμενοι,
 τὴν τε πρώτην ἡμέραν ἠύλισαντο ἐν Κνίδῳ· καὶ τῆς ἐπι-

Lin. 37. ἔστι δὲ δήμου Edd. mend. ex Reg. A. δι πω ded. Aug. Reg. B. Camd. Et sic corrigendum viderat Musgravius. L. 38. χρήζουσι Edd. Subjunctivum modum recte dedit Aug. L. 47. ναυσὶν caret Aug. L. 49. κούφως maluit Musgr.

partim ad Pompejum profuge-
 re. Atqui ex pacti profecto for-
 mula Rhodiorum populus ad
 succurrendum vel singulis Ro-
 manis civibus, si vestra ope
 indigeant, tenetur. Quod si
 vero nec pro Imperatoribus,
 nec pro civibus Romanis, sed
 pro exulibus, atque exteris,
 & (ut proscriptores ajunt)
 damnatis, nos habetis; ergo
 non jam nobiscum vobis, *Rho-
 dii!* sed cum populo Romano
 sunt foedera; nos vero, exte-
 ri & alieni a foedere, tam diu
 vos bello persequemur, do-
 nec imperata omnia feceritis."

Tali modo cavillatus in Rho-
 dios Cassius, dimisit Arche-
 laum.

71. Ceterum Alexander et
 Mnaseas, Rhodiorum duces,
 cum illis triginta tribus
 navibus Myndum petierunt,
 subito incursum Cassium terri-
 turi. Ac spei quoque nonnihil
 temere eis suberat ex eo, quod
 Mithridatem circa idem oppi-
 dum adsecuti, visis sibi erant
 ad felicem belli exitum haud
 parum momenti contulisse.
 Itaque ostentata remigandi pe-
 ritia, primo die Gnidum di-
 verterunt: sequenti vero ubi

A. U.
711

ούσης ἐπεθαίνοντο τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον ἐκ τοῦ πελά-
γους. οἱ δὲ, θαυμάσαντες, ἀντανήγοντο, καὶ τὸ ἔργον
ἦν ἐκατέρωθεν ἰσχύος τε καὶ δυνάμεως. Ρόδιοι μὲν γὰρ
ναυσὶ κούφαις διέπλεον τε τοὺς πολεμίους ὀξείας, καὶ
περιέπλεον, καὶ ἐπανόδοις ἐχρῶντο. Ρωμαῖοι δὲ, ἐπὶ νεῶν
βαρυτέρων, ὅτε συμπλακεῖεν, ἀπὸ βαρύτερας ῥύμης
ἐπεβάρουν, ὡς περ ἐν πεζομαχίᾳ. τοῦ δὲ Κασσίου πλή-
θει νεῶν τὰς πολεμίας περιλαβόντος, οἱ μὲν Ρόδιοι πε-
ριπλεῖν ἔτι καὶ διεκπλεῖν οὐκ ἐδύναντο· ἐμβάλλουσι δὲ
αὐτοῖς μόνον ἐκ τοῦ μετώπου, καὶ ἀναχωροῦσιν, ἢ μὲν
ἐμπειρία διέσθαρτο ὑπὸ τῆς σφenoχωρίας κεκυκλωμένοις·
αἱ δὲ ἐμβολαὶ καὶ ἀποσιμώσεις ἐς βαρύτερας τὰς Ρω-
μαίων ναῦς ἀσθενεῖς ἐγίνοντο, Ρωμαῖοις δὲ ἦσαν ἐς
κουφοτέρας εὐτόνοι· μέχρι Ρόδιαι μὲν τρεῖς αὐτοῖς ἀνδρά-
σιν ἐλήθησαν, καὶ δύο ἀνερράγησάν τε καὶ κατέδυσαν,

*Lin. 55. ἐπεθαίνοντο Edd. Recte Aug. L. 55. τε τοῦ δυνάμειας mend.
edit. r. L. 60 sq. Pro περιπλεῖν, in Appendice edit. i. est ἐπιπλεῖν,
ex conjectura Editoris, aut ex Cund. qui dat adnavigare. L. 61.
Tria verba ἐτι καὶ διεκπλεῖν desunt Augustino. L. 63. κεκυκλωμέ-
νους Edd. ex emend. C. Steph. pro vitioso κεκυκλωμένοις quod erat in
Reg. A. Præ tuli Aug. Ven. cum quibus facere debuit Reg. B. in
pr. manu; ubi, omiffa una litera, est κεκλωμένοις.*

Ex alto adparuerunt Cassianis,
mirantes illi contra solverunt
a littore: pugnatumque est
utrimque acerrime. Rhodii
navigiis agilibus modo a fron-
te per adversos ordines pene-
trabant, modo conversis rur-
sus navibus a tergo per eof-
dem per rumpebant. Romani
contra, gravioribus navibus
utentes, quoties ad manus
venire poterant, majore vi
prævalebant, ut in terrestri
prælio. Sed Cassianis multitu-
dine navium circumvenienti-
bus naves hostium; jam Rho-
dii non amplius conversioni-

bus uti aut perumpere ordi-
nes poterant: & quum nihil
eis superesset, nisi ut a fron-
te impetus facerent, moxque
sefe reciperent, nihil eos ju-
vabat peritia, in arctum coa-
ctos ab hostibus. Atque ipsi
rostrorum ictus, & ex alto
facti incurfus contra gravio-
res Romanorum naves, parum
erant validi: sed tanto majori
impetu Romanæ adversarias
leviores percutiebant. Quo
factum est, ut tribus navibus
Rhodiorum cum focis nava-
libus captis, duabus fractis
demersisque, reliquæ muti-

καὶ αἱ λοιπαὶ βεβλαμμέναι διέφυγον ἐς τὴν Ρόδον· αἱ
 δὲ Ῥωμαίων ἀπασαι μὲν ἐπὶ ἠέλιον ἐς Μύνδον, ἐπεσκευ-
 70 ᾶζοντο δὲ καὶ τούτων αἱ πλείονες βλαβεῖσαι.

LXXII. Τοῦτο μὲν δὴ τῆς ἐν Μύνδῳ Ῥωμαίων τε καὶ Ῥο-
 δίων ναυμαχίας τέλος ἦν· καὶ αὐτὴν γιγνομένην ὁ Κάσσιος
 ἀπὸ ὄρους καθεώρα. ὡς δὲ ἐπεσκεύασε τὰ σκάφη, διέ-
 75 τώλευσεν ἐς Λάρυμα, Ῥοδίων τι Φρούριον ἐν τῇ περαιᾷ, καὶ
 τὸ πεζὸν ἐς τὴν Ρόδον διεβίβαζεν ἐπὶ ὀλκάδων ὑπὸ Φαννίου
 τε καὶ Λέντλου. αὐτὸς δὲ ἐπέπλει, ταῖς ὀγδοήκοντα ναυ-
 σὶν ἐσκευασμέναις ἐς τὸ Φοβερώτατον· καὶ περιστήσας
 τῇ Ρόδῳ τὸ πεζὸν ὁμοῦ καὶ τὸ ναυτικὸν, ἡσύχαζεν, ὡς
 ἐνδασόντων τι τῶν πολεμίων. Οἱ δὲ ἐπὶ ἀνήχθησαν μὲν
 80 αὐτῆς εὐθαρσῶς· δύο δὲ καὶ τότε ναῦς ἀποβαλόντες,
 συνεκλείσθησαν. καὶ ἀναδραμόντες ἐπὶ τὰ τείχη, πάν-
 τα τε ὀπλῶν ἐπλήρουν, καὶ ἀπέμάχοντο ὁμοῦ τοὺς περὶ
 τοῦ Φαννίου, ἀπὸ τῆς γῆς ἐνοχλοῦντας, καὶ τὸν Κάσσιον,
 τοῖς πρὸς θαλάσσην τείχεσι τὸ ναυτικὸν οὐκ ἀνέτοιμον
 85 εἰς τειχομαχίαν ἐπαγαγόντα. ἑλπίζων γὰρ τι τοιοῦτον,

*Lin. 75. φανίῳ Edd. & sic porro, inavitis Aug. Reg. A. & mox etiam
 Reg. B. L. 85. τειχομαχίαν Edd. mend. ex Reg. B.*

litatæ Rhodum se receperint. Romanæ omnes quidem, sed
 vulneratæ pleræque, Myndum
 redierunt, ibique refectæ sunt.

72. Hoc eventu ad Myndum Romana classis cum Rhodia conflixit. Eam pugnam quum e proximo monte spectasset Cassius, mox refectis navibus Loryma petit, quod est Rhodiorum in adversa continente castellum. Inde onerariis terrestres copias transvexit in insulam, ductu Fannii Lentulique. Ipse cum octoginta longis navibus, ad incutiendum maxime terrorem

ornatis, accessit. Sed tam pedestribus copiis quam navibus urbe circumdata, continuit se paulisper, expectans, si forte hostes remissuri essent ferociam. At illi audenter occurrerunt denuo: sed tunc quoque duabus navibus amissis, clausi sunt undique. Jamque muros occupant, & armis omnia complent, simulque Fannio, a terra oppugnanti, simul Cassio repugnant, admoventi a mari classem non imparatam infestandis moenibus: præcogitans enim tale aliquid, adtulera secum Cas-

A. U.
711.

ἔπεφθέροτο πύργους ἐψηγμένους, οἱ τότε ἀνίσταντο. Ρόδος μὲν δὴ δύο πείραις καμοῦσα, ἕκ τε γῆς καὶ θαλάσσης ἐπολιορκεῖτο· καὶ οὐδέν, ὡς ἐν ἔργῳ ταχέϊ καὶ ἀδοκῆτῳ, παρσκευάσθη αὐτοῖς ἐς πολιορκίαν. ὄφεν ἦν εὐδῆλον, αἰλώσεσθαι τὰ χιστὰ τὴν πόλιν ἢ χερσὶν ἢ λιμῶ· καὶ τὰδε Ροδίων οἱ συνετώτεροι καθεύρων, καὶ Φάννιος αὐτοῖς καὶ Λέντλος διελέγοντο.

LXXIII. Τιγνομένων δ' ἔτι τούτων, Ἄθωνά Κασσιος ἦν ἐν μέσῃ τῇ πόλει μετ' ἐπιλέκτου στρατοῦ, βίας μὲν οὐδεμιᾶς Φανείσης, οὐδὲ κλιμάκων ἔργου. εἴκαζον δὲ οἱ πολλοὶ, καὶ ἐδόκει γενέσθαι, τοὺς χαριέντας αὐτῷ τῶν πολιτῶν ὑπανοῖξαι πυλίδας, ἐλέῳ τῆς πόλεως καὶ προμηθεΐα τροφῶν. Ὡδε μὲν ἐαλώκει Ρόδος· καὶ Κασσιος ἐν αὐτῇ προῦκάθητο ἐπὶ βήματος, καὶ ὄρου τῷ βήματι παρεσήσατο, ὡς ἐπὶ δοριαλώτῳ. ἀτρεμῆν τε κελεύσας τὸν στρατὸν ἀκριβῶς, καὶ θάνατον ἐπικηρύξας, εἰ τις ἀρπάσειεν

Lin. 83. ὡς ἐν ἐργῷ ταχέϊ Edd. & Aug. Rectius cod. Cand. L. 90. εὐδῆλον Edd. ex Reg. A. in quo tamen & ipso εὐδῆλον legere possis, quod exhibet Aug. & Reg. B. L. 95. ἔργον Edd. Rectius Reg. B. Aug. L. 97. καὶ ἐλέῳ Edd. Delevi καὶ cum Reg. B. & Aug. L. 1. δοριαλώτῳ Edd. Secus Reg. B. Ang. Ven.

fus plicatiles turrets, quæ cum excitatæ sunt. Ita Rhodus, bis infeliciter tentatò navali prælio, terra marique oppugnabatur; impàrata, ut in subito casu & inopinatò, ad sustinendam oppugnationem. Unde adparebat, brevi venturam in potestatem hostium, vel armis, vel fame victam. Nec latuit hoc prudentiores Rhodiorum; quibus etiam cum Fannio & Lentulo colloquia intercedebant.

73. Quæ dum fuit, subito Cassius in media urbe cum

lectissima manu conspectus est, nec scalis (quod quidem adparebat) usus, nec ulla externa vi admota. Creditumque est a plerisque, nec a veri specie abludit, clam apertas ei minores portulas ab eminentioribus inter eives, miserantibus sortem urbis, & de imminente fame sollicitis. Sic capta Rhodo, Cassius in tribunali confedit, *hasta pro tribunali proposita*, non secus ac si armorum vi capta urbs fuisset: jussuque quiescere exercitum, & per præcones mortem

εὐπάσειεν ἢ βιάσαιτό τε, αὐτὸς ἐξ ὀνόματος ἐκόλει Ρο-
 δίων ἐς πενήτηντα ἀνδρας, καὶ ἀχθέντας ἐκόλαζε θα-
 5 νάτω· ἑτέροις δὲ, ἀμφοὶ τοὺς πέντε καὶ εἴκοσιν, οὐχ
 εὐρεθεῖσι, Φυγὴν ἐπέταττε. Χρήματα δὲ ὅσα ἦν, ἢ χρυ-
 σὸς ἢ ἀργυρος, ἐν ἱεροῖς τε καὶ δημοσίοις, πάντα συλή-
 σαις, ἐκέλευσε καὶ τὸν ἰδιωτικὸν ἐκφέρειν τοὺς κειμή-
 0 θάνατον, τοῖς δὲ μνηύσασι δεκάτην, δούλοις δὲ καὶ ἐλευ-
 θερίαν. Οἱ δ' ἐν μὲν ἀρχῇ πολλοὶ συνέκρουσαν, οὐκ ἐς
 τέλος ἐλπίζοντες ἀφίξασθαι τὴν ἀπειλήν. διδαμένων δὲ
 τῶν γερῶν, καὶ τῶν μνηυομένων, ἔδεισάν τε· καὶ προ-
 θεσμίαν ἑτέραν λαβόντες, οἱ μὲν ἐκ γῆς ἀνώρουσον, οἱ
 5 δὲ ἐκ φρεάτων ἀνίμων, οἱ δὲ ἐξέφερον ἐκ τάφων, πολὺ
 πλέονα τῶν προτέρων.

LXXIV. Αἱ μὲν θῆ Ροδίων συμφοραὶ τοιαῖδε ἦσαν·

*Lin. 9. rari abest ab Aug. & Ven. Ibid. ἐπι κρούσει Edd. mend.
 Recte Aug. Ven. & Reg. B. ex emend. L. 13. Ante τῶν μνηυομένων,
 insertum verbum κειμένων voluit Musgravius. Ac sane tale quid-
 dam desiderari videtur: forsan κολαζομένων. L. 15. τέρων edit. 1.
 Emendationem H. Stephani confirmat Aug. & Cund. ac, ni fallor,
 etiam Reg. A.*

mortem interminatus, si quis
 cui vim faceret aut raperet
 quidquam; ipse nominatim
 citatos circiter quinquaginta
 cives Rhodios duci ad sup-
 plicium jussit: aliosque quin-
 que fere & viginti, nusquam
 comparentes, multavit ex-
 silio. Tum vero quidquid pe-
 cuniarum aut auri argenti-
 que in templis aut in ærario
 fuit, id omne corrasit: nec
 hoc contentus, edixit, ut,
 quod quisque privatim auri
 argente possideret, id intra
 dictum diem proferret; de-
 nunciato per præconem sup-

plicio, si quis aliquid occulta-
 ret; indicibus vero in præ-
 mium propositis decimis, &
 servis insuper libertate. Illi
 primum celabant plerique,
 sperantes fore ut intra verba
 minæ consisterent: deinde,
 postquam indicibus represen-
 tari præmia, multatarique de-
 prehensos, viderunt, petie-
 runt protogari sibi terminum.
 Quo impetrato, alii ex terra
 effodiebant condita, alii hau-
 riebant e puteis, alii e sepul-
 cris proferebant, multo plu-
 ra quam antea.

74. Hæ fuerunt calamita-

R r

A. U.
711.

καὶ Λεύκιος Οὔαρος αὐτοῖς μετὰ Φρουρᾶς ὑπελέλειπτο.
 Ὁ δὲ Κάσσιος, ἠδόμενος τῇ ταχυεργίᾳ τῆς αἰλώσεως,
 καὶ τῷ πλήθει τῶν χρημάτων, ἐπέτατ' ἕν ὅμως καὶ τοῖς 20
 ἄλλοις ἔδνεσι τῆς Ἀσίας ἅπασι, Φόρους ἐτῶν δέκα συμ-
 φέρειν. καὶ οἱ μὲν ἐπράσσοντο συντόμως. Εξαγγέλλεται
 δ' αὐτῷ Κλεοπάτρα μέλλουσα διαπλεῖν μεγάλῳ στόλῳ
 καὶ παρασκευῇ βαρυτάτῃ πρὸς Καίσαρά τε καὶ Αντώνιον.
 τὰ γὰρ ἐκείνων αἰρουμένη καὶ τέως διὰ τὸν πρότερον Καί- 25
 σαρα, τότε μᾶλλον ἠρέϊτο διὰ τὸν ἐκ Κασσίου Φόβον. Ὁ
 δὲ Μοῦρκον, μετὰ τε ὀπλιτῶν ἀρίστου τέλους καὶ τόξο-
 τῶν τινων, ἐπὶ νεῶν ἐξήκοντα καταφράκλων, ἐς Πελο-
 πόννησον ἔπεμψε ναυλοχεῖν περὶ Ταίναρον, περισυράμε-
 νος ἐκ τῆς Πελοποννήσου λείαν ὄσπην ἔφθασε. 30

LXXV. Τὰ δ' ἀμφὶ Λυκίαν καὶ Βροῦτον, μικρὰ
 καὶ τῶν ἀμφὶ τοῦτον ἐς ὑπόμνησιν ἀναλαβόντι ἀνωθεν,
 ἦν τοιαύδε· Ἐπειδὴ παρὰ Απουληίου στρατιάν τε τινα εἰ-

*Lin. 29 ἔ 30. Aut περισυράμενον legendum, ἔ 30 mox εθάρσει, quae
 expressit Candidus: aut verba quaedam paulo ante inferenda, legen-
 dumque ἔπεμπε ναυλοχεῖν Κλεοπάτραν καὶ ἐναυλοχεῖν περὶ Ταίναρον ἔ 30.*

tes Rhodiorum: quibus *L. Varus* relictus est praesidio. *Cassius*, laetus & expugnatione celeri & pecuniarum copia, tamen reliquis etiam omnibus *Asiae* populis decem annorum imperavit tributa, eaque sine mora & absque ulla remissione exegit. Jamque nunciatur illi, *Cleopatram* in eo esse, ut ingenti classe & magno adparatu naviget ad *Caesarem* & *Antonium*. Quum enim partes illas jam ante elegisset propter superiorem *Caesarem*; tunc longe propensior in eas facta erat propter

formidinem, qua sibi a *Cassio* metuebat. Ad eum nuncium *Cassius Murcum*, una cum fortissima legione sagittariisque nonnullis, & sexaginta tectis navibus, in *Peloponnesum* misit; ut stationem haberet circa *Tenarum* promontorium, simulque ex *Peloponneso* praedam, quantum posset, abstraheret.

75. Sequitur, ut *res in Lycia a BRUTO gestas*, exponam: quas res pariter, renovandae memoriae causa, paulo altius juvabit repetere. *Brutus*, acceptis ab *Apulejo* co-

λήφει, ὅσην Απουλῆιος εἶχε, καὶ χρήματα ἐς ἑξακισχί-
 35 λια καὶ μύρια τάλαντα, ὅτα ἐκ τῶν Φόρων τῆς Ἀσίας
 συνείλετο, παρῆλθεν ἐς Βοιωτίαν. Ψηφισαμένης δὲ αὐ-
 τῷ τῆς Βουλῆς, τοῖς τε χρήμασιν ἐς τὰ παρόντα χρη-
 σθαι, καὶ Μακεδονίας ἀρχεῖν, καὶ τῆς Ἰλλυρίδος ἐπὶ τῇ
 Μακεδονίᾳ, τὰ μὲν ἐν τοῖς Ἰλλυριοῖς τρία τέλη τοῦ στρα-
 40 τοῦ παραλαμβάνει, Οὐατινίου τοῦ πρότερον ἀρχοντος
 Ἰλλυριῶν παραδόντος· ἐν δὲ ἐκ Μακεδονίας ἀφείλετο Γαίον,
 τὸν ἀδελφὸν Ἀντωνίου. τέσσαρα δ' ἐπὶ τούτοις ἄλλα
 συναγαγὼν, ὅκλῳ τὰ πάντα εἶχε, Γαίῳ Καίσαρι τὰ
 πολλαῦν αὐτῶν ἐστρατευμένα. εἶχε δὲ καὶ ἰππέων πλῆθος,
 45 καὶ ψιλούς, καὶ τοξότας· καὶ τοὺς Μακεδόνας Ἰπαιῶν,
 ἐς τὸν Ἰταλικὸν ἤσκει τρόπον. Ἀγείροντι δὲ αὐτῷ στρα-
 τὸν ἔτι καὶ χρήματα, συντυχία Θράκιος τοιαύδε γίνε-
 ται. Πολεμοκρατία, γυνή τινος τῶν βασιλικῶν, ἀναι-
 ρεθέντος αὐτῇ τοῦ ἀνδρὸς ὑπ' ἐχθρῶν, δείσασα περὶ τῶ
 50 παιδί, ἔτι ὄντι παιδί, ἤκει αὐτὸν Φέρουσα, καὶ ἐνεχεί-
 ρισε Βρούτῳ· ἐνεχείρισε δὲ καὶ τοὺς τοῦ ἀνδρὸς θησαυ-

*Lin. 39. τοῖς ad Ἰλλυρ. adjecti ex Reg. B. & Aug. Ibid. Μαλιν τῶν
 στρατοῦ, deleto artic. τοῦ. L. 40. Οὐατινίου Aug. Reg. B. L. 48.
 βασιλικῶν videtur legendum.*

piis, quantas ille habuerat, &
 pecuniæ ex Asiæ tributis col-
 lectæ ad sedecim talentorum
 millibus, transfivit in Bœotiam.
 Et Senatusconsulto jussus ea
 pecunia ad præsentem neces-
 sitatem uti, præesseque cum
 imperio tum Macedoniae tum
 Illyrico, tres *legiones Illyri-*
cas accepit, tradente *Vati-*
nio, qui ante illum ei provin-
 ciæ præfuerat: unam vero in
 Macedonia *Cajo Antonio*,
 Marci fratri, abstulit. Deinde
 habitis delectibus, quatuor
 alias confecit, ut in univer-

sum *oſto legiones* haberet, &
 in eis plerisque ex veteranis
 Cæsaris. Adhæc multitudo
 equitum aderat; tum velites
 quoque & sagittarii: delecta-
 tusque etiam Macedonibus,
 Romano more hos exercuit.
 Ad hunc modum colligentimi-
 lites ac pecunias *Bruto* casus
 quidam e Thracia oblatus est
 hujusmodi. *Polemocratia*, *re-*
guli cujusdam *Thracici* uxor,
 caso ab inimicis marito, filio
 puero metuens, ad *Brutum*
 profecta, filium ei commen-
 davit, & mariti thesauros tra-

A. U. ρούς. Ὁ δὲ τὸν μὲν παῖδα Κυζικηνοῖς ἀνατρέφειν παρέδωκε, μέχρι σχολάσειεν ἐπὶ τὴν βασιλείαν καταγαγεῖν. ἐν δὲ τοῖς θησαυροῖς εὔρε παράδοξον χρυσίου τι πλῆθος καὶ ἀργύρου· καὶ τοῦτο μὲν ἔκοψε, καὶ νόμισμα ἐποίησεν.

712.

LXXVI. Ὡς δὲ ἤλθε τε ὁ Κάσσιος, καὶ ἔδοξε Λυκίους καὶ Ροδίους προεξαίρειν, ἐτράπητο Λυκίων ἐπὶ Ξανθίους πρώτους. Οἱ δὲ τὰ τε προάσθεια σφῶν καθεῖλον, ἵνα μὴ εἰς κατάλυσιν αὐτοῖς ὁ Βροῦτος, μῆδ' ἐς ὕλην, ἔχη χρῆσθαι· καὶ τὴν πόλιν περιταφρεύσαντες, ἀπεμάχοντο ἀπὸ τῆς τάφρου, τὸ μὲν βάθος οὔσης πεντήκοντα ποδῶν βαθυτέρας, τὸ δὲ πλάτος κατὰ λόγον τοῦ βάθους· ὥστε παρ' αὐτὴν ἐσιῶτες ἠκόντιζόν τε καὶ ἐτόξευον, ὥσπερ ἐν μέσῳ ποταμὸν ἔχοντες ἀπέραντον. Ὁ δὲ Βροῦτος αὐτὴν ἔχου βιαζόμενος, καὶ σκεπαστήρια τῶν ἐργαζομένων προὔτιθει, καὶ τὸν στρατὸν ἐς ἡμέραν καὶ νύκτα ἐμέριζε, καὶ τὴν ὕλην μακρόθεν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἀγῶσι, σὺν δρό-

Lin. 54. χρυσίῳ τε πλῆθος Reg. B. χρυσίῳ πλῆθος Aug. L. 55. ἀργυρίῳ Aug. L. 58. Pro τὰ τε dat mend. τὰδε edit. 1. L. 65. ἔχον Edd. vitiosè, ut sapius aliàs, ex Reg. A. Recte Aug. Reg. B. L. 67 sq. Verba ὥσπερ ἐν τοῖς ἀγῶσι malim post βεῖ reposita.

didit. Ille puerum Cyzicenis alendum commisit, donec plus otii haberet ad reducendum in regnum paternum. In thesauris autem illis quum miram invenisset auri argentique copiam; excudendum illud curavit, signatamque pecuniam inde confecit.

76. Deinde post adventum Cassii quum placuisset ante omnia Lycios expugnare ac Rhodios; primos Lyciorum Xanthios Brutus bello adortus est. Illi, solo æquatis suburbii, ne Bruto aut receptaculum præberent aut mate-

riem, & circa urbem fossa circumducta, amplius quinquaginta pedes alta, lata vero præ ratione altitudinis, post eam stantes jaculis sagittisque arcebant hostem, haud secus ac si flumine dirimerentur nunquam vadis pervio. Sed Brutus vi oppugnare urbem aggressus, exercitu in diurnas nocturnasque vices diviso, fossam aggere complere vineasque agere instituit: & materia e longinquo quædem, sed magna celeritate clamoreque, ut fit in certaminibus, comportatur; summoque studio &

μα καὶ βοῇ μετέφερον, οὐδὲν ἐκλείπων σπουδῆς καὶ
 πόνου. ὄθεν αὐτῶ τὸ ἔργον, ἐλπισθῆν ἢ οὐκ ἔσσεσθαι,
 καλυόντων πολεμίων, ἢ πολλοῖς μῆσι μόλις ἔσσεσθαι,
 ὀλίγαις ἡμέραις ἐξείργασθαι.

LXXVII. Καὶ οἱ Ξάνθιοι κατακλεισθέντες ἐπολιορκού-
 ντο. καὶ αὐτοῖς ὁ Βρούτος τοὺς μὲν ἐκ μηχανημάτων εἰς
 τὰ τεῖχη, τοὺς δὲ ἐκ ποδῶς ἐπῆγεν ἐπὶ τὰς πύλας, καὶ
 πάντας ἐνήλλασσε συνεχῶς. οἱ δὲ, ἀκμῆσιν αἰεὶ κεκμη-
 κότες συμφερόμενοι, καὶ τετραμένοι πάντες, ὅμως ὑπέ-
 μενον, ἕως σφίσι αἱ ἐπάλξεις διέμενον. ὡς δὲ καὶ αὐ-
 ταὶ κατεσύρησαν, καὶ οἱ πύργοι διερρώγεσαν, ὑποτο-
 πήσας τὸ ἐσόμενον ὁ Βρούτος, ἐκέλευσε τὰς ἐφέδρους τῶν
 πυλῶν τάξεις ἀποσῆναι· καὶ οἱ Ξάνθιοι, νομίσαντες ἀ-
 φυλαξίαν καὶ ἀμέλειαν εἶναι, νυκτὸς ἐξέδραμον μετὰ
 λαμπάδων ἐπὶ τὰ μηχανήματα. ταχὺ δὲ ἐκ συνθήμα-
 τος αὐτοῖς τῶν Ῥωμαίων ἐπιδραμόντων, συνέφευγον αὐ-
 θις ἐς τὰς πύλας· καὶ τῶν φυλάκων αὐτὰς προαπο-
 κλεισάντων ὑπὸ δέους, μὴ συνεχώρῃσιεν οἱ πολέμιοι,

Lin. 73. καὶ αὐτὸς ὁ Βρούτος Aug. mand.

contentione omnia peragun-
 tur. Itaque quamquam pri-
 mum aut nihil effecturus vi-
 fus erat Brutus, prohibenti-
 bus hostibus, aut vix post
 multos menses perfecturus o-
 pus, tamen intra paucos dies
 absolvit.

77. Jamque inclusos Xan-
 thios, & e mœnibus pugnan-
 tes, partim machinis Brutus
 oppugnavit, partim admotis
 ad portas cohortibus, & o-
 mnes ubique frequenter cum
 aliis mutavit. Oppidani recen-
 tibus semper fessi ac faucii
 resistentes, durabant tamen,

quamdiu non destituebantur
 murorum propugnaculis. Ut
 vero & illa corruerunt, & tur-
 res machinis perfractæ sunt;
 Brutus, id quod futurum erat
 animo præcipiens, jussit por-
 tarum obseffores abscedere.
 Quod Xanthii rati factum cus-
 todum negligentia, noctu
 cum facibus eruptionem fece-
 runt in machinas: adcurrenti-
 bus autem ex composito Ro-
 manis cohortibus, illi confe-
 stim ad portam refugiebant.
 Quam quum custodes jam
 præclusissent, timentes ne
 hostis simul cum fugientibus

A. U. 712. Φόρος ἦν Ξανθίων πολλὸς ἀμφὶ ταῖς πύλαις ἀποκει-
κλειμένων.

LXXVIII. Οὐ πολὺ δὲ ὕψηρον ἐξέδραμον αὐτοῖς οἱ λοι-
ποὶ περὶ μεσημβρίαν, ἀναχωρούσης πάλιν τῆς τάξεως,
καὶ ἐνέπηρσαν τὰ μηχανήματα ἅπαντα ἀφρόως. πε- 90
πετασμένων δ' αὐτοῖς τῶν πυλῶν διὰ τὸ πρότερον πά-
θος, συνεισέπεσον ἀμφὶ δισχιλίους μάλιστα Ρωμαίων,
καὶ ἑτέροις δὲ εἰσωπιζομένοις ἀμφὶ τὴν εἴσοδον, ἐπέπε-
σον αἰφνίδιον αἱ πύλαι, εἴθ' ὑπὸ τοῦ Ξανθίων εἶτε καὶ
αὐτομάτως τῶν χαλασθησίων διαρραγόντων· ὥστε τῶν 95
ἐσθιασαμένων Ρωμαίων τοὺς μὲν ἀπολέσθαι, τοὺς δὲ ἐν-
δον ἀποληφθῆναι, ταῖς πύλας οὐ δυναμένους ἔτι ἀνα-
σπάσαι, χωρὶς ἀνασπασθησίων γενομένας. βαλλόμενοι
δ' ἐν τοῖς στενωποῖς ἀνωθεν ὑπὸ τῶν Ξανθίων, βιασά-
μενοί ποτε, μόλις ἐς τὴν ἀγορὰν ἐγὼς οὖσαν διέδραμον·
κάνταῦθα τῶν μὲν συμπλεκόμενων σφίσι κρατοῦντες,
τόξευόμενοι δὲ χαλεπῶς, καὶ οὐδὲν ἔχοντες αὐτοὶ τόξον

Lin. 86. πολὺς Edd. ex Reg. A. in vitis Reg. B. Aug. Ven. Ibid. sq. ἀποκεικλειμένων Edd. non male. Præuli Aug. & Reg. B. L. 92. δισχιλίους καὶ μάλιστα Aug. L. 97. ἀποληφθῆναι mend. Edd. ex Reg. B. Recte Aug. Reg. A. Ibid. sq. Pro ἀνασπάσαι dat ἀναπαύσαι Aug. mend. L. 2. Sex verba, κἀνταῦθα usque κρατοῦντες, desiderantur in Edd. & Cand. Dedit Aug. & Ven.

irrumperet, magna excluso-
rum strages ad ipsam portam
est edita.

78, Sed non multo post,
regressis iterum stationariis,
rursum eruperunt reliqui cir-
ca meridiem, & universas ma-
chinas incenderunt. Porta au-
tem nunc propter priorem ca-
lamitatem aperta, cum op-
pidanis irruerunt Romano-
rum circiter duo millia: ir-
ruentibusque confertim alijs,
repente cataracta decidit, sive
Xanthiorum opera sive spon-

te abruptis per quas demitte-
batur funibus. Itaque Roma-
ni quotquot irruerant, partim
oppressi sunt, partim interclusi,
quum non valerent eam abs-
que funibus subducere: peti-
tique ex ædibus a Xanthiis,
'vix tandem per angustiores
urbis vicis in propinquum fo-
rum evaserunt. Ibi his qui-
dem, qui cominus eos adgre-
diebantur, fuerunt superiores;
sed graviter infestati a sagitta-
riis, quum ipsi nec arcus ul-
los haberent nec jacula, in

ἢ ἀκόντιον, παρὰ τὸ Σαρπηδόνειον, ἵνα μὴ κυκλωθεῖεν,
 5 διέδραμον. Οἱ δὲ ἔξω τείχους Ῥωμαῖοι, περὶ τῶν ἔνδον
 ἀγανακτοῦντές τε καὶ δεδιότες, Βρούτου περιθέοντος αὐ-
 τούς, ἐς πᾶσαν ἐμερίζοντο πείραν, οὔτε τὰς πύλας δυ-
 νάμενοι ρῆξαι, σιδήρῳ περιβεβλημένας· οὔτε κλιμάκων
 ἢ πύργων, ἐμπωτησμένων, εὐποροῦντες. ἀλλ' οἱ μὲν
 10 ἐσχεδίαζον κλίμακας· οἱ δὲ κεραίας τοῖς τείχεσι προσλι-
 θέντες, αἷς διὰ κλιμάκων ἐπεχείρουν· οἱ δὲ καὶ σιδήρεις
 ἔξῃα καλωδίους περιτιθέντες, ἐσφενδόνων τὰ σιδήρια ἐς
 τὸ τείχος ἄνω, καὶ, ὅτε καταπαγαίῃ τινα αὐτῶν, ἐαυ-
 τούς ἀνίμων.

15 LXXIX. Οἰανδεῖς δὲ, γείτονες, διὰ τὴν ἐς τοὺς Ξαν-
 θίους ἔχθραν τῷ Βρούτῳ συμμαχοῦντες, διὰ τῶν κρημ-
 νῶν ἐπετροβάτου ἄνω· καὶ αὐτοὺς ἰδόντες οἱ Ῥωμαῖοι,
 ἐμιμοῦντο ἐπιμόχθως. καὶ πολλοὶ μὲν ἐξέπιπτον· εἰσὶ
 20 δὲ οἱ τὸ τείχος ὑπερβάντες, καὶ πυλίδας ἀνέωξαν, ἢ
 προσεβλήρωτο πυκνοτάτοις σφαιροῖς, καὶ τοὺς εὐτολμο-
 τάτους αἰωρουμένους ὑπὲρ τὰ σφαιρώματα ἐσεδέχοντο.

Lin. 4. Σαρπηδόνειον h. l. Aug. L. 6. τε, ante καὶ, inferui ex Aug.
 Ven. Reg. A. L. 13 sq. ἐς αὐτοὺς ἀνίμων mend. Edd. ex Reg. B.
 Recte Aug. Reg. A. L. 18. ὑπομόχθως Edd. corrupte. Recte Aug.
 L. 21. ἐπιδέχοντο Aug.

Sarpedonis sacratam ædem,
 ne circumvenirentur, refuge-
 runt. Interea Romani qui ex-
 tra urbem erant, irati solici-
 tique de interceptis, *Bruto*
 locis omnibus circumcurfan-
 te, nihil non tentabant, quum
 nec portam ferratam quirent
 diffringere, & scalas turreſque
 amiſſent incendio. Attamen
 alii ſcalas faciebant ex tem-
 pore; alii *cervos* admoventes
 mœnibus, *pro ſcalis* eis ute-
 bantur; nonnulli uncōs ad-
 dentes reſtibus ejaculabantur
 in mœnia, &, quoties unus

aliquis infixus hæreret, admi-
 niculo reſtium ſubrepebant.

79. *Ocnandenses*, autem,
vicini Xanthiorum, tunc ob
 illorum odium *ſocii Bruti*,
 per abrupta ſaxorum ſcande-
 bant: quos mox Romani, la-
 borioſe quidem, ſunt æmula-
 ti. Multis que prolapsis fallente
 veſtigio, nonnulli ſupera-
 tis mœnibus aperuerunt por-
 tulam, ante quam vallum ex
 denſis ſudibus præacutis erat
 exſtructum. Illiſque adjuvan-
 tibus, audaciſſimus quiſque
 vallum tranſcendebat; donec

A. U.
712.

καὶ πλείους γινόμενοι, τὰς πύλας ἔκοπλον, οὐ περιβελημένας ἔτι τῶ σιδήρῳ τὰ ἐντὸς, ἀντικοπλόντων αὐτοῖς ἅμα ἔξωθεν ἑτέρων ἐς τὸ αὐτὸ καὶ συνεργούντων. Ξανθίων δὲ σὺν μεγάλῃ πάνυ βοῇ τοῖς ἀμφὶ τὸ Σαρπη- 25 δόνειον οὖσι Ῥωμαίοις ἐπιθεόντων, δείσαντες ὑπὲρ αὐτῶν ὅσοι περὶ τὰς πύλας ἔνδοθεν τε καὶ ἔξωθεν αὐτὰς ἔκοπλον, ὑπὸ μανιώδους ὀρμῆς ἐβιάζοντο· καὶ διαρρήξαντες ἑσέδραμον ἀθρόοι, δύναντος ἄσπι τοῦ Θεοῦ, μετ' ἀλαλαγῆς, ἵνα σύμβολον εἴη τοῖς ἐντὸς οὖσιν. 30

LXXX. Ἀλούσης δὲ τῆς πόλεως, οἱ Ξάνθιοι ἐς τὰς οἰκίας συνέτρεχον, καὶ τὰ Φίλτατα σφῶν κατέκανον, ἔκοντα τὴν σφαγὴν ὑπέχοντα. οἰμωγῆς δὲ γιγνομένης, ὁ Βρούτος νομίσας ἀρπαγὴν εἶναι, τὸν στρατὸν ἀνεῖργε διὰ κηρύκων· ὡς δὲ ἔγνω τὸ γιγνόμενον, ἤλθειρεν ἀνδρῶν 35 Φρόνημα Φιλελεύθερον, καὶ σπονδαῖς περιέπεμψεν. οἱ δὲ καὶ τοὺς Φέροντας ἔβαλλον, καὶ τὰ σφέτερα πάντα ἀνελόντες, ἐς πυρᾶς προνεησμένας ἐν ταῖς οἰκίαις ἐπέ-

Lin. 25 sq. Σαρπηδόνιον. b. l. Reg. B. L. 29 sq. μετὰ ἀλλαγῆς vitiose Edd. Recte Aug. L. 36. περιπέμπτον Edd. male ex Reg. A. L. 37. ἕκαλον Aug.

jam aucti numero, majorem portam, ferro jam intus nudatam, ferire cœperunt; foris simul ferientibus aliis, & operam suam conferentibus. Quumque tunc maxime Xanthii magno clamore eos, qui ad Sarpedonis refugerant, invaderent; hi, qui intus & foris portam feriebant, metuentes commilitonibus, tanto majore impetu furoreque egerunt. Diffractaque porta, uno agmine, occidente jam solē, irruerunt, ingenti conclamatione signum dantes his qui interclusi fuerant.

80. *Capta urbe, Xanthii,* se intra privatas ædes suas recipientes, *suos quisque carissimos,* ultro præbentes jugulum, *ne carunt.* Exortoque ejulatu maximo, direptionem putans fieri Brutus militem per præcones cohibuit. Ut vero exactius rem cognovit, miseratus virorum ad libertatem natorum generosam indolem, ad pacem eos invitavit per nuncios: quos illi telis immiffis repulerunt; & contrucidatis prius suis omnibus, atque in rogos compositis, quos jam ante in ædibus exstruxe-

θεσαν, καὶ τὸ πῦρ ἄψαντες, ἑαυτοὺς ἐπικατέσφαξαν.
 40 Βρούτος δὲ, τῶν ἱερῶν περιώσας ὅσα εὐνάτο, μόνους
 θεράποντας εἶχε Ξανθίων, καὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν γυναῖκα
 ὀλίγα ἐλεύθερα, καὶ ἄνδρας οὐδὲ ἐς ἑκατὸν καὶ πενή-
 κοντα πάντας. Ξανθιοὶ μὲν δὴ τρίτον ὑπὸ σφῶν αὐτῶν
 ἀπάλλυντο, ἐλευθερίας οὐνεκα. καὶ γὰρ ἐπὶ Ἀρπάγου
 45 τοῦ Μήδου, Κύρω τῷ μεγάλῳ στρατηγῶντος, ᾧδε σφῶς
 ἀντιδουλοσύνης διέθθειραν, καὶ τὰφος Ξανθίοις ἢ πόλις
 ἀμεληθεῖσα ὑπὸ Ἀρπάγου τότε ἐγένετο· καὶ ἐπὶ Ἀλεξάν-
 δρου τοῦ Φιλίππου Φασίῳ ὁμοίᾳ παθεῖν, οὐχ ὑποστάν-
 τας οὐδὲ Ἀλεξάνδρῳ μετὰ τοσῆσδε γῆς ἀρχὴν ὑπακούσαι.

50 LXXXI. Βρούτος δὲ ἐς Πάταρα ἀπὸ Ξανθίου κατήει,
 πόλιν ἑοικυῖαν ἐπιτείῳ Ξανθίων· καὶ περισήσας αὐτοῖς
 τὸν στρατὸν, ἐκέλευσεν ἐς πάντα ὑπακούειν, ἢ τὰς Ξαν-
 θίων συμφορὰς προσδέχεσθαι· προσήγοντό τε αὐτοῖς οἱ

*Lin. 40. mōnes edit. 2. 3. oper. err. L. 41. Pro sīx̄s Cand. expressit
 ἴλες, cepit. Ibid. Pro ἐκ τῶν ἀνδρῶν malim ἐκ τῶν ἀλλῶν vel δόλιων.
 L. 42. ἐλεύθερα καὶ ἀνδρα Edd. Cand. καὶ ἄνδρας dedit Aug.
 L. 44. Ἐ 47. Ἀρπάγου utrobique dabant Edd. Ἐ MSSti nostri Ἐ
 Cand. quod corrigere non dubitavi. L. 48sq. ὑποστάντας δὲ εὐδὲ
 Edd. Incommodam partic. deleui cum Aug. L. 51. Ξανθίων Edd.
 h. l. ex Reg. B. Recte Aug. Reg. A. L. 53. προσήγαγον τότε αὐτοῖς
 Reg. B. mend.*

rant, subiecit igne, se ipsos
 unā cum illis peremerunt.
 Sacras ædes Brutus, quot-
 quot potuit, ab incendio fer-
 vavit: Xanthiorum vero man-
 cipiis tantum potitus est; ex
 ingenuis non nisi paucæ mu-
 lieres, & viri vix CL superer-
 rant. Atque ita tertio tunc
 Xanthii, libertatis amore,
 suis manibus perierunt. Nam
 & ab Harpago Medo, Cyri
 Magni duce, oppugnati, eo-
 dem modo vitam maluerunt
 quam libertatem amittere: &
 pro sepulcro eis tunc urbs

patria fuerat, non succurrente
 Harpago. Et sub Alexandro,
 Philippi filio, similis casus eos
 absumsisse proditur, non suf-
 tinentes ne illius quidem tot
 terrarum domini imperata fa-
 cere.

81. Capta Xantho, Bru-
 tus ad Patara oppidum de-
 scendit, quod veluti navale
 fuerat Xanthiorum. Exerci-
 tuque circa oppidum disposito,
 denunciavit incolis, ut im-
 perata omnia facerent, aut
 cladem qualis Xanthiorum
 fuit exspectarent: adductis et-

A. U.
712.

Ξάνθιοι ὀδυρόμενοι τὰ σφέτερα, καὶ παραινοῦντες ἀμεί-
 ρονα βουλευσασθαι. Ξανθίοις δὲ οὐδὲν ἀποκριναμένων
 πω τῶν Παταρέων, εἰδίδου τὸ λοιπὸν αὐτοῖς τῆς ἡμέρας
 ἐς σκέψιν, καὶ ἀνεχώρει. ἅμα δὲ ἡμέρᾳ προσῆγεν. οἱ
 δὲ ἀπὸ τε τῶν τειχῶν ἐβόων, ὑπακούειν ἐς ὅτι βούλοιο,
 καὶ τὰς πύλας ἀνεώγνυον. Ὁ δ' ἐσελθὼν, ἐκίεινε μὲν
 οὐδένα, οὐδ' ἐξήλασε· χρυσὸν δὲ καὶ ἀργυρον ὅσον ἡ πό-
 λις εἶχε συνεισενεγκῶν, ἐκέλευε καὶ τὸν ἰδιωτικὸν ἐκά-
 στους ἐσφέρειν ὑπὸ ζιμῆαις καὶ μηνύμασιν, οἷοις καὶ
 Κάσσιος ἐκήρυξεν ἐν Ρόδῳ. καὶ οἱ μὲν ἐσέφερον. Τερά-
 τῶν δὲ τοῦ δεσπότην ἐμήνυσε χρυσίον κρύψαι, καὶ
 πεμφθέντι λοχαγῷ τὸ χρυσίον ἔδειξεν. ἀγομένων δὲ ἀ-
 πάντων, ὁ μὲν δεσπότης ἐσιώπα· ἡ δὲ ἐκείνου μήτηρ,
 περισώζουσα τὸν υἱὸν, εἶπετο, βρῶσα αὐτὴ τὸ χρυσίον
 κρύψαι, ὃ δὲ οἰκέτης, οὐδὲ ἀνερωτώμενος, τὴν μὲν ἤλεγ-

Lin. 61. εἶχε συναγαγῶν Edd. ex Reg. A. quod nescio an præferendum.
 Expressi tamen lectionem Aug. & Ven. cum quibus fere convenit
 corruptum συνεισεγκῶν Reg. B. Ibid. τῶν ἰδιωτικῶν Aug. Ven.
 Ibid. ἡ. ἐκάστου Reg. B.

iam Xanthiis captivis, qui
 deplorata sua fortuna horta-
 rentur eos ad meliora consi-
 lia. Quibus quum nemo Pa-
 tarenfium responderet; Bru-
 tus ejus diei reliquum ad de-
 liberandum eis concessit, at-
 que ita abiit. Sequenti mane
 reduxit eodem copias. Tum
 vero oppidani e mœnibus ad-
 clamabant, facturos se quid-
 quid imperasset: simulque
 portā aperta est. Ille intro-
 gressus, nec supplicio quem-
 quam adfecit, nec egit in exi-
 lium: sed aurum omne argen-
 tumque, publicum primo, ad
 se deferri jussit; tum, priva-

tim quod quisque haberet,
 exegit a singulis, pœna pro-
 posita (quemadmodum Cas-
 sius Rhodi fecit) contra fa-
 cientibus, & invitatis indici-
 bus præmio. Illi, ita ut jussit,
 fecerunt. Servus autem qui-
 dam dominum suum indi-
 cavit, quod aurum abdidisset;
 & centurioni ad id missō au-
 rum ostendit. Hinc, quum o-
 mnes domestici ducerentur,
 tacitus incessit herus; mater
 vero illius, ut eum fervaret,
 sequebatur clamans, a se au-
 rum absconditum. Tum fer-
 vus, super ea re non inter-
 rogatus, alteram mentiri, al-

χε, ψευδομένην, τὸν δὲ, κρύψαντα. καὶ ὁ Βρούτος τὸν
 70 μὲν νεανίαν ἀπεδέξατο τῆς σιωπῆς, καὶ τὴν μητέρα τοῦ
 πάθους, καὶ μετῆκεν ἀμφοτέρους ἀπαθεῖς ἀπίεσαι, τὰ
 χρυσίον φερομένους· τὸν δὲ οἰκέτην, ὡς πέρα τοῦ πρά-
 γματος ἐπιβουλεύσαντα τοῖς δεσπόταις, ἐκρέμασε.

LXXXII. Τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ καὶ Λέντλος, ἐπιπεμ-
 75 θεῖς Ανδριάκῃ, Μυρέαν ἐπινείω, τὴν τε ἄλυσιν ἔρρηξε τοῦ
 λιμένος, καὶ ἐς Μύρα ἀνήει. Μυρέαν δὲ ἀ προσέτασσε
 δεχομένων, χρηματισάμενος ὁμοίως, ἐς Βρούτον ἐπανήει.
 Καὶ τὸ κοινὸν τὸ Λυκίαν ἐς Βρούτον ἐπρέσβευε, συμμα-
 χήσειν τε ὑπισχνούμενοι καὶ ἐσοίσειν ὅσα δύναιντο. ὁ δὲ
 80 αὐτοῖς ἐσφορὰς τε ἐπέβαλε, καὶ Ξανθίων τοὺς ἐλευθέ-
 ρους ἀπεδίδου τῇ πόλει, καὶ τὸ ναυτικὸν τὸ Λυκίαν ἄμα
 ταῖς ἄλλαις ναυσὶν ἐκέλευε περιπλεῖν ἐς Ἄβυδον, ἔνθα
 καὶ τὸ πεζὸν αὐτὸς ἦγε, καὶ Κάσσιον ἐξ Ἰωνίας ἀνέμενεν,
 ὡς ἐς Σηστόν ὁμοῦ διαβαλοῦντες. Μοῦρκος δὲ, ἐν Πελα-
 85 ῶνῃσιν αὐτοῦ ναυλοχῶν Κλεοπάτραν, ἐπειδὴ ἔμαθεν αὐτὴν
 ὑπὸ χειμῶνος ἀμφὶ τῇ Λιβύῃ βλαβεῖσαν, καὶ τὰ ναυά-

Lin. 79. καὶ ἐποίησιν Aug. L. 86. Pro Libyā dant Euboia Aug. Ven-
 terum celasse aurum coarguit. Brutus, laudata cum juvenis
 patientia, tum matris pieta-
 te, ambos cum ipso auro dimi-
 fit incolumes: servum, ut qui
 ultra quam fas erat perniciem
 intentasset heris, in crucem
 egit.

82. Eodem tempore &
 Lentulus, Andriacam missus,
 quod Myrensiū navale est,
 perrupta catena qua ostium
 portus claudebatur, ad Myra
 ascendit: & oppidanis impe-
 rata facientibus, post exactam
 similiter pecuniam, ad Bru-
 tum est reversus. Tum uni-
 versa Lyciorum natio, le-
 gatis ad Brutum missis, au-
 xilium & pecunias ei pro fa-
 cultatibus pollicita est. Ille,
 tributo eis indicto, Xanthio-
 rum ingenua corpora domum
 remisit, Lyciorum classem
 universam cum reliquis navi-
 bus Abydum navigare iussit;
 quo ipse terrestres etiam du-
 cebat copias; Cassium ibi,
 venientem ex Jonia, presta-
 laturus, ut simul trajecto fre-
 to Sestum peterent. Interim
 Murcus, cum classe circa Pe-
 loponnesum Cleopatraz in-
 diatus; postquam cognovit,
 classem ejus ad Africæ litora
 tempestatibus fuisse adflictam,

Α. Υ. 712. για εἶδε μέχρι τῆς Λακωνικῆς ἐκφερόμενα, καὶ σὺν ἀρ-
 ῥωσίᾳ μόλις αὐτὴν ἐς τὰ ἐαυτῆς ἐπανοῦσαν· ἵνα μὴ
 δι' ἀπραξίας εἴη μετὰ τοσοῦδε σφόδρου, διέπλευσεν ἐπὶ
 Βρεντεσίου, καὶ ἐς τὴν ἐπικειμένην τῷ λιμένι νῆσον ὀρμι- 90
 σάμενος, ἐκάλυψε τὴν ὑπόλοιπον τῶν πολεμίων στρατιάν
 ἢ ἀγορὰν ἐς Μακεδονίαν περαιοῦσθαι. Καὶ αὐτὸν ὁ Αν-
 τώνιος ἀπεμάχετο ναυσὶ μακραις, ὅσαις εἶχεν, ὀλίγαις
 ἀπεμάχετο δὲ καὶ πύργοις οὓς ἐπῆγεν ἐπὶ σχεδιῶν, ὅτε
 τὸν στρατὸν ὀκλάσιν ἐκπέμψοι κατὰ μέρος, πνεῦμα ἀπὸ 95
 τῆς γῆς πολὺ φυλάσσω, ἵνα μὴ καταλαμβάνοντο
 ὑπὸ τοῦ Μούρκου. κακοπαθῶν δὲ, ἐκάλεε Καίσαρα,
 Πομπηίῳ Σέξσω κατὰ Σικελίαν περὶ αὐτῆς Σικελίας
 ναυμαχοῦντα.

709. LXXXIII. Ὡς δὲ εἶχε καὶ τὰ περὶ Πομπηίου. Νεώ- I
 τερος ὧν ὅδε τῶν Μάγνου Πομπηίου παίδων, ὑπερώφθη
 μὲν τὰ πρῶτα ὑπὸ Γαίου Καίσαρος περὶ Ἰθηρίαν, ὡς οὐδὲν
 μέγα διὰ νεότητά καὶ ἀπειρίαν ἐργασόμενος· καὶ ἤλατο

*Lin. 95. ἐκπέμψοι Edd. ex Reg. B. Præfati Aug. Reg. A. L. 1. καὶ
 τὰδε περὶ Edd. ex Reg. A. Redius Reg. B. cum Aug. 5 Ven.*

(cujus naufragii etiam signa ad Laconiam usque undis vidit delatas,) ipsam autem reginam, cum adversa etiam valetudine colluctantem, ægre domum esse reversam; ne cum tanta classe otium ageret, *trajecit Brundisium*: & occupata insula quæ portui est opposita, prohibere conatus est, ne in Macedoniam transereretur reliquus hostium exercitus, neve commeatus eo deportarentur. Huic *Antonius*, quoties onerariis navibus alias copias, ventis ob-

a *Murco* deprehenderentur, evehebat, rostratas naves, quas quidem paucas habuit, turreisque ratibus impositas opponebat. Quum vero ægre ea res procederet, auxilio vocavit *Cæsarem*, circa Siciliam cum *Sexto Pompejo* de illius insulæ imperio navali- bus præliis contendentem.

83. Cujus POMPEJI res ita se habuerunt. Hic, Magni filius natus minor, primum contentus est a C. Cæsare in Hispania, ut adolescens rerum imperitus, & proinde nihil moliturus arduum: vaga-

5 περὶ τὸν Ὠκεανὸν ληστεύων σὺν ὀλίγοις, καὶ λανθάνων
 ὅτι εἴη Πομπηΐος. πλεόνων δὲ ἐς τὸ ληστεύειν αὐτῷ συνιόν-
 των, χεῖρ τε ἦν ἤδη καρτερά, καὶ ἐξεφαίνετο Πομπηΐος
 ὦν. καὶ αὐτίκα ὅσοι τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ ἀδελφοῦ στρα-
 10 τιῶται γεγονότες ἠλῶντο, ὡς ἐς οἰκεῖον ἡγεμόνα συνέτρε-
 χον, καὶ Ἀραβίων ἐκ Λιβύης ἀφίκετο αὐτῷ, ἀφηγημένους
 τὰ πατρῶα, ὡς μοι προείρηται. Ὡς δὲ αὐτῷ πλήθους
 γενομένου, ἔργα τε ἦν ἤδη λησθησίου δυνατώτερα, καὶ
 ὄνομα τοῦ Πομπηΐου, ἀνά ὅλην τὴν Ἰβηρίαν, εὐρυτάτην
 15 ἔθνων οὔσαν, περιθέοντός τε καὶ μεδιωλαμένου, καὶ ἐς
 χεῖρας οὐχ ὑπομένοντος ἐλθεῖν τοῖς ἡγουμένοις αὐτῆς ὑπὸ
 Γαίῳ Καίσαρι. Ὡν ὁ Γαῖος πυνθανόμενος, ἔπεμψε σὺν
 στρατῷ πλεονὶ Καρρίναν, ἐκπολεμήσοντα Πομπηΐον. ὁ
 δὲ καὶ τούτῳ, κουφότερος ὦν, ἐπεφαίνετο ἄθνω, καὶ
 ἀφινωλάμενος ἠνάχλει, καὶ πόλεις ἤδη τινὰς ἤρει βρα-
 20 χυτέρας τε καὶ μείζους.

Lin. 15. οὐκ ὑπόμιν. Eild. errore ex edit. i. propagato. οὐκ ἱπιμιν.
 Reg. B. L. 19. ἀφινωλάμενος Aug. mend. ἐφινωλάμενος expressit Canth.
 advolans. Mulim paulo ante, ἐπιφαινόμενος τε. Ib. ἤρει caret Aug.

baturque circa Oceanum cum
 paucis, latrocinia exercens,
 ignotus adhuc, nec pro Pom-
 pejo habitus. Deinde post-
 quam plures ad ejusdem latro-
 cinii societatem sese adjunxe-
 runt, validam jam manum
 circa se habens, Pompejum
 se esse declaravit. Moxque
 quotquot antea patris fratris-
 que militiam secuti tunc va-
 gabantur, ad eum, quasi ad
 proprium ducem, conflue-
 bant: & Arabio quoque ad
 eundem venit ex Africa, di-
 tione paterna exutus, sicut
 antea docuimus. Ad hunc
 modum copiis auctus Pom-
 pejus, non jam pro latroci-

nio rem gerebat; & celebra-
 batur nomen ejus per totam
 Hispaniam, provinciarum om-
 nium amplissimam: quam
 magna celeritate percurrit,
 huc illuc volitans, sed cavens
 congredi cum his qui a Cæ-
 sare Hispaniæ erant præfecti.
 De quibus rebus edoctus Cæ-
 sar, ad eum debellandum mi-
 sit Carinatem cum majoribus
 copiis. Quem Pompejus, quo-
 niam expeditioribus erat co-
 piis instructus, subito sæpe im-
 petum faciendo, protinusque
 avolando, fatigavit. Jamque
 etiam oppidis nonnullis, mi-
 noribus majoribusque, est
 potitus.

A. U.
710.

LXXXIV. Καὶ ὁ Γάιος ἔπεμψε τῶ Καρρίνα διάδοχον Ἀσίνιον Πολλίωνα, πολεμεῖν Πομπηίῳ. ὃν τίνα πόλεμον αὐτῶν ὁμοίως διαφερόντων, ὁ τε Γάιος Καῖσαρ ἀνῆρέθη, καὶ ἡ βουλὴ κατεκάλει Πομπηίον. ὁ δὲ ἐν Μασσαλία γενόμενος, περιεσκόπει ἔτι τὰ ἐν Ρώμῃ. αἰρεθεῖς δὲ καὶ 25 τῆς θαλάσσης ἀρχεῖν, καθὰ ἤρχεν αὐτοῦ καὶ ὁ πατήρ, ἐς μὲν τὴν πόλιν οὐδ' ὡς ἀνήλθεν· ὅσαι δὲ νῆες ἐν τοῖς λιμέσιν ἦσαν λαβῶν, ἐξέπλευσε, σὺν αἷς εἶχεν ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας. Ἐπιγενομένης δὲ τῆς τῶν τριῶν ἀρχῆς, ἐς Σικελίαν διέπλευσε, καὶ Βιθυνικὸν ἀρχοντα αὐτῆς, οὐ παριέν- 30 τα οἱ τὴν νῆσον, ἐπολιόρκει· μέχρι προγραφέντες ἐπὶ θανάτῳ καὶ φυγόντες ἐκ Ρώμης Ἰρτιός τε καὶ Φάννιος, ἔπεισαν ἐκσῆναι Πομπηίῳ Βιθυνικὸν Σικελίας.

712.

LXXXV. Ὡς μὲν ὁ Πομπηῖος Σικελίας ἐκράτησε, καὶ ναῦς ἔχων, καὶ νῆσον ἐπικειμένην τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ 35 στρατὸν ἤδη πολὺν, ὅσον τε πρότερον εἶχε, καὶ ὅσον οἱ φεύγοντες ἐκ Ρώμης ἐλεύθερον ἢ δοῦλον ἤγον, ἢ αἱ πόλεις ἐξ Ἰταλίας ἐπεμψον αὐτῷ, αἱ ἐς ἐπινίκια τοῖς στρα-

84. Tuni Cæsar successorem Carinati contra Pompejum misit Asinium Pollionem. Inter quos dum simili tenore continuatur bellum; interim Cæsar interficitur, & Pompejus a Senatu revocatur. Ille Massiliam profectus, etiamnum, quid in Urbe fieret, speculabatur. Decreto autem maris ei etiam imperio cum eadem potestate quam olim pater ipsius habuerat, non rediit quidem in patriam, sed cum navibus quas ex Hispania adduxerat, adjunctis quotquot in diversis portibus invenit, mari se commisit. Hinc, exorto mox Triumviratu, classe

ad Siciliam adpulsa, Bithynicum propratorem, nolentem sibi decedere insula, oppugnavit; donec proscripti Hirtius et Fannius, in Siciliam profugi, persuaserant Bithynico, ut Pompejo cederet Sicilia.

85. Sic SEXTUS POMPEJUS Sicilia potitus, opportunitate utebatur insulae imminentis toti Italiae, classeeque valebat & numerofo jam exercitu; quem partim prius habuerat, partim ex proscriptis civibus eorumque mancipiis collegerat, partim ab Italiae urbibus acceperat illis, quæ militibus in victoriae præmium fuerant promiss-

τοῖς ἐπηγγελμένοιαι. ταῖς γὰρ δὴ γνώμαις αἶδε μάλισθα
 τὴν νίκην τῶν τριῶν ἀνδρῶν ἀπεύχοντο, καὶ ὅσα δύναιντο
 κρούσῃ ἀντέπρασσον· ἀποδιδράσκοντές τε τῶν πατρι-
 δων, ὡς οὐκέτι πατρίδων, οἱ δυνάμενοι, συνέφευγον ἐς
 Πομπηίον, ἀγχοτάτω τε ὄντα καὶ περιφίλητον ἅπασιν
 ἐν τῷ τότε. Παρῆσαν δ' αὐτῷ καὶ ναυτικοὶ ἄνδρες· ἐκ
 Λιβύης καὶ Ἰβηρίας, ἔμπειροι θαλάσσης· ὥστε καὶ ἡγε-
 μῶσι καὶ ναυσὶ καὶ πεζῶ καὶ χροῆμασιν ὁ Πομπηῖος
 ἐπῆρτο. Καὶ τούτων ὁ Καῖσαρ ἐπήκοος ὢν, ἔπεμπε Σα-
 λουίδιην ἐπὶ νεῶν στόλου, Πομπηῖον (ὡς εὐχερὲς ἔργον)
 ἐξελεῖν παραπλέοντα· καὶ αὐτὸς ἦει διὰ τῆς Ἰταλίας,
 ὡς αὐτῷ Σαλουίδιηνῶ συμβολήσων περὶ Ρήγιον. Σαλουϊ-
 διηνῶ δ' ὁ Πομπηῖος ἀπαντᾷ μεγάλῳ στόλῳ, καὶ πρὸ
 τοῦ πορθμοῦ ναυμαχίας ἀμφὶ τὸ Σκύλλαιον αὐτοῖς γε-
 νομένης, αἱ μὲν τοῦ Πομπηῖου νῆες, κουφότεραί τε οὖσαι
 καὶ ναυτικώτερων ἀνδρῶν, ταχυλήτι καὶ ἐμπειρία προῦ-
 χον· αἱ δὲ Ῥωμαίων, ἄτε βαρύτεραι καὶ μείζους, ἐμόχ-

A. U.
712.

Lin. 40. καὶ ἐς ὅσα Edd. ex Reg. A. Rectius Reg. B. Aug. Ven. L. 43.
 ἀγχοτάτω Aug. ἀγχοτάτω Reg. A. L. 47 sq. Σαλουίδιην Edd.
 MSS. & Cand. & sic constanter in hac parte historiae, omissa litera
 Jota. L. 52. Σκύλλαιον h. l. Edd. & MSSi.

fæ. His enim nihil erat abominatius, quam Triumvirorum victoria; quare eam, quoquo modo poterant, impedire nitentur; & opulentiores, ex patriis profugi, quas jam non pro patriis habebant, ad Pompejum se recipiebant, qui in vicinia erat, & omnibus eo tempore exoptatissimus. Ad erantque eidem nautæ rei maritimæ peritissimi, cum ex Africa, tum ex Hispania; ut jam & ducibus & navibus & milite & pecuniis polleret. Quibus rebus fama cognitis,

Cæsar Salvidienum cum classe misit adversus Pompejum, sperans, facili negotio & veluti obiter everti illum posse: ipse per Italiam iter fecit, occursum Salvidieno ad Rhegium. Sed Salvidieno Pompejum magna cum classe obviam proficiscitur: & in ipso aditu freti circa Scyllæum committitur prælium navale; in quo Pompejanae naves, leviores quum essent & melioribus nautis instructæ, celeritate eminebant atque peritia; Romanae, graviores, ipsæ

A. U.
712.

θουν, ὡς δ' ὁ συνήθης τοῦ πορθμοῦ κλύδων ἐπεγίγνετο, καὶ διεσπᾶτο ἡ θάλασσα ἐφ' ἐκάτερα ὑπὸ τοῦ ροῦ· οἱ μὲν ἦσπον ἐμόχθουν, ὑπὸ ἔθους τοῦ κλύδωνος· οἱ δ' ἀμφοῖ τον Σαλουϊδιηνόν, οὔτε ἐσπῶτες βεβαίως ὑπὸ ἀηθείας, οὔτε τὰς κώπας ἐτι ἀναφέρειν δυνάμενοι, οὔτε τὰ πηδάλια ἔχοντες εὐπειθῆ, συνεταράσσοντο. ὥστε, κλίνοντος ἐς δεξιὴν ἐσπῶραν ἤδη τοῦ θεοῦ, πρότερος ὁ Σαλουϊδιηνός ἀνεκάλει· ὑπεχώρει δὲ καὶ ὁ Πομπῳήιος. νῆες δ' ἐκατέρων ἴσαι διεσθάρατο, καὶ τὰς λοιπὰς λελασθημένας τε καὶ πεπονημένας ὁ Σαλουϊδιηνός ἐπεσκεύαζεν, ὑποχωρήσας ἐς λιμένα πρὸ τοῦ πορθμοῦ Βαλαρόν.

LXXXVI. Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐπελθὼν, Ρηγίνοις μὲν καὶ Ἰππωνεῦσι μεγάλας πύσεις αὐτὸς ἔδωκεν, ἀναλύσειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐπινικίων· ἐδεδίει γὰρ ὄντας ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ μάλιστα. Καλοῦντος δ' αὐτὸν Αντωνίου κατὰ σπουδῆν, διέπλει πρὸς αὐτὸν ἐς τὸ Βρεντέσιον, ἐν ἀριστέρᾳ ἔχων

Lin. 58. ὑπὸ ἔθους τε καὶ κλύδωνος Edil. corrupte ex Reg. A. ὑπὸ ἔθους τε κλύδωνος Reg. B. Verum dedit Aug. L. 66. ὑποχωρήσας Edd. Recte Aug. Reg. A. neque aliter a pr. manu dedisse videtur Reg. B. L. 69. isēdie mend. Edd. Recte Aug.

mole laborabant. Quo postquam accessit solita freti illius fluctuatio & reciprocatio undarum; minus laborabant Pompejani, adfueti mari fluctibus agitato; Casuarii, ut in re insolita, multum turbati, nec in vestigio firmiter hærere, nec remos adtollere, nec clavos moderari satis poterant. Itaque, sub solis occasum, prior Salvidienus signum receptui dedit; ac tum demum suas Pompejus reduxit. Par autem utrimque navium numerus perit. Reliquas

ex suis laceras pessimeque adfectas reparaturus Salvidienus, in Balarum portum, qui ante fretum est, sese recepit. Caesar, postquam in eam oram venit, Rheginis ac Vibonensibus fidem ipse dedit sanctissimam, fore ut civitates illorum eximantur e numero destinatarum in victorie præmium: hos enim maxime timebat, ut fretum vicinos. Sed prope tunc accitus ab Antonio, Brundisium ad illum navigavit, relicta ad sinistram

ἔχων Σικελίαν καὶ Πομπηϊόν, καὶ Σικελίαν ὑπερθέμενος ἐν τῷ τότε. Μοῦρκος δὲ, ἐπιόντος τοῦ Καίσαρος, ἵνα μὴ ἐν μέσῳ γένηται Αντανίου τε καὶ Καίσαρος, μικρὸν ἀναχωρήσας τοῦ Βρεντεσίου, τὰς ὀλκάδας ἐθύλασεν ἐν τῷ πόρῳ, τὸν στρατὸν ἐς Μακεδονίαν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου διαφερούσας. αἱ δὲ προεπέμψοντο μὲν ὑπὸ τριηρῶν· πνεύματος δὲ πολλοῦ κατὰ θεὸν οἰκείου γενομένου, διέπλησαν ἀδεῶς, οὐδὲν τῶν προσωπεῶν δεηθεῖσαι. Καὶ ὁ Μοῦρκος ἀχθόμενος, ὅμως ἐψήδρευεν ἐπακουσάσας κενάϊς. αἱ δὲ καὶ τότε, καὶ αὐθις ἕτερον στρατὸν ἄγουσαι, διέπλεον ἰσίοις στρογγύλοις, μέχρι πᾶς ὁ στρατὸς καὶ ἐπ' αὐτῷ Καῖσαρ τε καὶ Αντώνιος διέπλευσαν. Καὶ ὁ Μοῦρκος, ὑπὸ τοῦ δαιμόνων βεβλάσθαι νομίζων, ὑπέμενεν ὅμως τὰς ἐκ τῆς Ἰταλίας αὐτοῖς διαπλευούσας παρασκευάς, ἢ τροφάς, ἢ τὸν ἐπισυλλεγόμενον στρατὸν, βλάπτων ὅσα δύ-

Lin. 72. ἔχων Σικελίαν, Πομπηϊόν Edd. Ἔ caret καὶ. Rectius utique Aug. L. 75. ἐθύλασαν Reginus uterque, vitiose. L. 78 sq. διέπλησαν ἀδεῶς Edd. Ἔ arripuerunt eursum Cand. διέπλησαν dedit Aug. L. 80. ἐψήδρευεν Edd. Præ tuli Aug. L. 81. καὶ τότε αὐθις Aug. Ἔ caret altera καὶ, male. L. 86. ἐπισυλλεγόμενον Edd. Præ tuli Aug. Ven.

ad finistram Sicilia; quam, cum Pompejo, in aliud tempus differebat. Cujus adventum *Murcus* ubi cognovit; ne circumveniretur Antonianis cum Cæsarianis se conjungentibus, paulum a Brundisio digressus, in transitu observabat onerarias hostium, quæ exercitum Brundisio transportabant in Macedoniam, & a paucis triremibus deducebantur. Sed illæ, valido tunc maxime prosperoque vento adjunctæ, ita secure transvolarent, ut supervacaneum

Vol. II.

fuerit deducendum officium. *Murcus*, frustratum se dolens, nihilominus conatus est in reditu intercipere vacuas. Sed illæ & tunc, & mox rursus alio milite oneratæ, plenis velis evaserunt, donec *universus exercitus cum ipso Cæsare Antonioque transvectus* est. *Murcus*, quanvis iratam sibi fortunam putaret, nihilominus *perseveravit*, dum com meatus, aut adparatus, aut militum supplementa trajicerentur; incommodaturus his, quantum fieri posset. Jamque

S s

A. U.
712.

ναίτο. καὶ αὐτῷ Δομίτιος Ἀηνόβαρδος ὑπὸ τῶν ἀμφοῖ τὸν Κάσσιον ἐς τὸ αὐτὸ ἔργον, ὡς χρησιμώτατον δὴ, μετὰ νεῶν ἄλλων πεντήκοντα καὶ τέλους ἑτέρου καὶ τοξοτῶν ἐπέμθη. ὡς γὰρ οὐκ ἔχουσι τοῖς ἀμφοῖ τὸν Καίσαρα τροφῆς δαψιλῆς ἐτέρωθεν, ἐδόκει τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας διακλείσειν. Οἱ μὲν δὴ ναυσὶ τε μακραις ἑκατὸν καὶ τριάκοντα, καὶ ὑπηρετικάῃς πλέοσι, καὶ στρατῷ πολλῷ, διαπλέοντες ἠνώχλουν.

LXXXVII. Δεκίδιος δὲ καὶ Νορβανός, οὓς ὁ Καίσαρ καὶ Ἀντώνιος μετὰ ὀκτῶ τελεῶν ἐς Μακεδονίαν προεπεπόμφεσαν, ἐκ Μακεδονίας ἐχώρου ἐπὶ Θράκης τῆς ὀρειῆς, χιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους· μέχρι, πόλιν ὑπερβάντες Φιλίππους, τὰ σηνὰ τῶν Κορσίλων καὶ Σαπαίων, τῆς Ρασκουπόλιδος ὄντος ἀρχῆς, κατέλαβον, ἢ μόνη διελθεῖν ἔστιν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ἀσίας τὴν γνώριμον ὁδόν. Καὶ τοῦτο τοῖς ἀμφοῖ τὸν Κάσσιον, ἐς Ση-

Lin. 87. Δομίτιος δὲ ἢ ὁ βάρβαρος Reg. A. B. Δομίτιος Ἀηνόβαρδος Aug. Emendavit C. Steph. L. 89 sq. τοξοτῶν ἔσθην Edd. Recte ἐπέμθη Aug. L. 94. διαπλέοντα Edd. διαπλέοντας Aug. Ven. corruptum ex διαπλέοντες, quod h. l. expressit Cand. & quod alibi in eadem re dant Edd. & MSSi. L. 95. Κεκίδιος Edd. Cand. Κεκίδιος Aug. Correxī mendam. L. 99. ἀνὰ τὰ Edd. τῶν ded. Aug. Ven. Ib. sq. Τροπιδῶν καὶ Σαλαπιῶν h. l. Edd. & MSS. corrupte.

et ad idem negotium, tamquam fane utilissimum, Domitius quoque Ahenobarbus a Bruto Cassioque cum aliis navibus quinquaginta, & legione una, sagittariorumque praesidio, submissus est. Nam quoniam commeatus Caesarianis aliunde non admodum suppetebant; placuit prohibere, quominus subveherentur ex Italia. Hi itaque longis classibus, & pluribus minoribus, numerosoque exercitu, trajectum eum ultro citroque

navigantes infestant.

87. Interim Decidius et Norbanus, qui a Cesare et Antonio cum octo legionibus in Macedoniam fuerant praemissi, inde per montana versus Thraciam stadia mille quingenta emensi sunt; donec ultra urbem Philippos profecti, fauces Corpilorum et Sapeorum, quae in Rhascupolidis ditioe sunt, occuparunt: per quas solas ex Europa Asiam petentibus notum iter patet. Et hoc Cassiani, postquam

στὸν ἐξ Ἀβύδου περάσασι, πρῶτον ἀντεκεκρούκει. Ρα-
 5 σκούπολις δὲ καὶ Ράσκος ἤσθη ἀδελφῶ Θρακίῳ βασι-
 λικῶ, μιᾶς ἀρχοντε χώρας, οἱ τότε τῇ γνώμῃ περὶ τῆς
 συμμαχίας διεφέροντο· καὶ Ράσκος μὲν τοῖς ἀμφοῖ τὸν
 Ἀντώνιον συνεμάχει, Ρασκούπολις δὲ τοῖς ἀμφοῖ τὸν
 Κάσσιον, τρισχιλίους ἰππέας ἔχων ἐκάτερος. Πυνθα-
 νομένοις δὲ τοῖς ἀμφοῖ τὸν Κάσσιον περὶ τῶν ὁδῶν, ὁ Ρα-
 σκούπολις ἔφη· Τὴν μὲν δι' Αἴνου καὶ Μαρωνείας, ἐπί-
 τέρμόν τε καὶ συνήθη καὶ Λεωφόρον οὔσαν, ἐπὶ τὰ Σα-
 παταίων σφενά ἀγειν· κατεχόντων δὲ αὐτὰ τῶν πολεμίων,
 ἀμήχανα ἐς διόδον εἶναι· τὴν δὲ περίοδον τριπυλασίονά
 5 τε καὶ χαλεπὴν.

A. U.
712.

LXXXVIII. Οἱ δὲ, τοὺς πολεμίους ὑπολαβόντες οὐκ
 ἐς κάλυψιν μὲν ὁδῶν αὐτοῖς ἀπαντᾶν, τροχῶν δὲ ἀπορίας
 ἐς Θρακίην ἀντὶ Μακεδονίας ὑπερβῆναι, ἐβάδιζον ἐπὶ Αἰ-

*Lin. 5 sq. An βασιλίσκω? L. 6. ὅποτε τῇ γνώμῃ Edd. Recte Aug. Ven.
 L. 9 sq. Verba τρισχιλίους usque ἀμφοῖ τὸν Κάσσιον absunt ab Aug.
 male. Ibid. ἔχων ἐκάτερος συνεμάχει. πυνθανομένοις Sc. Edd.
 Delevi verbum importune repetitum. L. 12 sq. τὰ Σαπαταίων in-
 vitis h. l. Aug. & Cand. qui jam Sc paulo ante dederat Sapeorum.
 L. 15 sq. χαλεπὴν οἶδε· τοὺς δὲ πολεμίους Edd. mend. Recte Aug. Ven.
 L. 17. κάλυψιν ὁδῶν μὲν Edd. Præ tuli scribem verb. Aug. L. 18.
 ἐβάδιζον οὐδ' ἐπὶ Αἰ. Edd. Sc ante hæc verba majorem ponunt distin-
 ctionem. Præ tuli Aug. Ven.*

Abydo Sextum trajecerant, primum impedimentum sibi objectum invenerunt Rhascupolis & Rhascus fratres erant ex regio Thracum genere, unius ditionis principes, qui tum sententiis de societate variabant; & Rhascus Antonianas, Rhascupolis Cassianas partes fovebat, singuli cum ter millenis equitibus. Ceterum Cassianis de ratione viarum percontantibus, Rhascupolis ait „eam quæ per Æ-

num ac Maroneam fert, compendiarium, publicam, & consuetam esse; sed inde eandem pergere per fauces Sapeorum, ab hoste tunc occupatas, ac proinde nullo modo pervias: circuitum vero triplum esse, eumque difficilem.”

88. *Cassius Brutusque, rati, non tam præcludendi itineris causa occurrere sibi hostem, quam ob comitatuum inopiam ex Macedonia usque in Thraciam esse progressum,*

A. U.
712.

νου καὶ Μαρωνείας, ὅφεν ἐπὶ Λυσιμαχείας τε καὶ Καρ-
 διάς, αἱ τὸν ἰσθμὸν τῆς Θρακίου χερρόνησου διαλαμβάνου-
 νουσιν ὡς πύλαι· μετὰ δὲ ἄλλην ἡμέραν ἐς τὸν Μέ-
 λανα κόλπον ἀφίκοντο. Καὶ τὸν στρατὸν ἐξετάζουσιν
 αὐτοῖς ἐγένοντο πάντες ὀπλιτῶν ἑνεακαίδεκα τέλη, Βρού-
 του μὲν ὀκτώ, Κασσίου δὲ ἑννέα, ἐντελές οὐδέν, ἀλλ' ἐς
 δύο πού τέλη μάλιστ' ἀναπληρούμενα, ὡς γίγνεσθαι
 μυριάδας ὀπλιτῶν ἀμφὶ τὰς ὀκτώ. ἵππεῖς δὲ ἦσαν,
 Βρούτῳ μὲν, Κελτοὶ καὶ Λυσιτανοὶ τετρακισχίλιοι, καὶ
 Θραῖκες καὶ Ἰλλυριοὶ, Παρθηνοὶ καὶ Θεσσαλοὶ δισχίλιοι·
 Κασσίου δὲ Ἰβηρῆς τε καὶ Κελτοὶ δισχίλιοι, καὶ ἵπποτοξο-
 ται Ἀραβῆς τε καὶ Μῆδοι καὶ Παρθυαῖοι τετρακισχίλιοι.
 σύμμαχοι δὲ εἶποντο βασιλεῖς καὶ τετράρχαι Γαλατῶν
 τῶν ἐν Ἀσίᾳ, πεζὸν τε ἄγοντες πολὺν ἄλλον, καὶ ἵππεῖας
 ὑπὲρ πεντακισχιλίους.

Lin. 19. Forſan ἔαθ' ἀπὸ Λυσιμ. αὐτ., ἐβάδιζον τὴν ἐπὶ Αἰνὸν καὶ Μα-
 ρωνείας ὄδον ἀπὸ Λυσιμαχ. Ibid. Λυσιμαχίας h. l. Edd. Prætulī
 Aug. & Reg. A. L. 20. χερρόνησου Aug. ut alibi. L. 28. Ἰλλύριοι
 Edd. Mutavi accentum. Ἰλλυριοὶ h. l. Aug. Ven. Post hoc nomen
 autem videtur intercidiſſe numerus τριſχίλιοι vel διſχίλιοι, cum
 ſeq. particula καὶ. Ibid. Pro Παρθνοὶ dant mend. Παρθυαῖοι Edd.
 et Reg. A. Recte Aug. Ven. Duas lineas h. l. omiſit Reg. B. L. 30.
 Ἀραβῆς τε Edd. Prætulī Aug. L. 32. πεζῶν τε Aug. Ven. & mox
 ἵππων (ſic) Aug.

verſus Ænum & Maroneam
 moverunt. Itaque mane a *Ly-
 ſimachia* & *Cardia* profecti,
 quæ urbes cervicem Cherſo-
 neſi Thracicæ veluti portæ in-
 tercipiunt, altero inde die
 ad *Melanem finum* pervene-
 runt. Ibi percenſentibus co-
 pias præſto erant *legiones un-
 deviginti*; *Cassii* novem, *Bru-
 ti* vero octo, quarum quidem
 nulla integra erat, ſed illis
 accedebant duæ ſuis fere nu-
 meris completæ: ita ut in
 univèrſum eſſent *circiter octo-*

ginta legionariorum millia.
 Equitum vero *Brutus* habe-
 bat Gallorum Luſitanorum-
 que quatuor millia; tum
 Thracum, Illyriorum, Parthe-
 norumque & Theſſalorum
 duo millia: *Cassius* Hiſpano-
 rum & Gallorum duo millia,
 ſagittariorum equeſtrium ex
 Arabia, Media, Parthia, qua-
 tuor millia. Sequebantur &
 focii Reges ac Tetrarchæ ex
 Gallogræcia, qui & pedestres
 alias copias ducebant, & e-
 quitum quinque millia.

LXXXIX. Τοσῆδε μὲν στρατιῶ τοῖς ἀμφοὶ τὸν Κάσσιον ἐπὶ τοῦ Μέλανος κόλπῳ διεκρίθη, καὶ τοσῆδε ἐχώρουν ἐπὶ τὸ ἔργον, τὴν λοιπὴν ἔχοντες ἐπὶ τῶν ἀλλαχόθεν χρειῶν. Καθ' ἡράντες δὲ αὐτὴν τοῖς νομιζομένοις, ἀνεπαλήρουν ταῖς ἐκ τῶν ἐπηγγελμένων τισὶν ὀφειλομένας ἐτι δωρεάς· πολλῆς μὲν περιουσίας χρημάτων πεφροντικότες, οἰκειούμενοι δὲ ταῖς δόσεσιν αὐτοῦς, Γαίῳ μάλιστ' αὖ Καίσαρι τοὺς πλείονας ἐστρατευμένους, μή τις ἐς τὴν ὄψιν ἢ ὀμανυμίαν τοῦ νέου Καίσαρος νεωτερίσειεν ἐλθόντος. Καὶ αὐθις ἔδοξε τούτου χάριν καὶ δημηγορήσαι. Βῆμά τε οὖν ἐπήχθη μέγα· καὶ οἱ στρατηγοὶ, μετὰ τῶν ἀπὸ τῆς βουλῆς μόνων ἐς αὐτὰ ἀναβάντες, ὁ δὲ στρατὸς αὐτῶν, ὅτε ἴδιος καὶ συμμαχικός, κάτω περιστάντες, ἤδοντο εὐθύς ἐπὶ τῇ ὄψει τοῦ πλήθους ἀλλήλων ἐκάτεροι, ἰσχυροτάτη σφίσι φανείσῃ· καὶ θάρσος ἦν ἀμφοτέροις αὐτικά καὶ ἐλπὶς ἰσχυρά, τοσῶνδε στρατηγοῦσιν. Αὐτὰ

Lin. 42. ὄψιν ἢ ὀμανυμία τοῦ Edd. & MSS. nostri. Sed Cand. ad conspectum aut appellationem: ex quo correxi cum Gelen. & Musgrav. Ibid. sq. ἐλθόντος καὶ αὐθις, Edd. Recte distinxit Aug.

89. Hæ fuere copia Cassii Brutique, ad Melanem sinum ab illis explicatæ discretæque: & hoc numero illi ad instans certamen sunt progressi; reliquis alibi, ubi eorum opera opus erat, relictis. Lustrato deinde ex more exercitu, promissum donativum militibus, quibus debebatur, repræsentatum est. Nam & abunde curatum fuerat, ut suppetere pecuniæ, & opus erat favorem largitionibus quærere, præsertim veteranorum, qui plerique militabant sub Cæsare; ne ad conspectum aut nomen advenientis junioris Cæ-

faris mutarentur eorum animi. Qua de re etiam visum est rursus pro concione verba ad milites facere. Moxque suggestum in tribunalis speciem exstructum est: quod postquam imperatores conscenderunt cum solis senatoribus, & copiæ cum propriæ tum auxiliares inferiore loco circumsteterunt; latissimus statim utrisque fuit mutus conspectus, quod nihil firmitus videretur aut validius; & utrumque imperatorem statim fiducia subit & spes concepta ex amplitudine exercitus. Atque hoc ipsum maxime omni-

A. V.
212.

τε πρώτα πάντων τάδε τοῖς στρατηγοῖς τὸν στρατὸν ἐς 50
πίσιν συνήγε· τίκλουσι γὰρ εὐνοϊαν ἐλπίδες κοιναί.
Θροῦ δὲ ὡς ἐν τοσούτοις ὄντος, οἱ τε κήρυκες καὶ οἱ σαλ-
πιγκταὶ σιωπῶν ἐποίουν· καὶ γενομένης ποτὲ, ὁ Κάσσιος
(πρῶχε γὰρ ἡλικία) προελθὼν μικρὸν ἐκ τῆς τάξεως
ἐς τὸ μέσον, ἔλεξεν ὧδε·

XC. Ὁ ΜΕΝ ἀγὼν πρώτων ὑμᾶς, ὧ Συστρατιῶται,
κοινὸς ἂν, ἐς πίσιν ἀλλήλοις συνάγει· συνάπτει δὲ καὶ
ὅσα ὑμῶν ὑποσχόμενοι πάντα ἔδομεν, ὃ μεγίστη πίσις
ἐστὶ καὶ περὶ ἂν ἐς τὸ μέλλον ὑπισχνούμεθα. Αἱ δὲ ἐλ-
πίδες εἰσὶν ἐν τῇ ἀρετῇ, ὑμῶν τε τῶν στρατενομένων, καὶ 50
ἡμῶν, οὓς ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦδε ὁρᾶτε, τοσούσδε καὶ
τοιούσδε ἀνδρας ἀπὸ τῆς βουλῆς. ἔσσι δὲ καὶ πλήθος
παρασκευῆς, ὅσον ἴσσε, σίτου τε καὶ ὀπλων, καὶ χρη-
μάτων, καὶ νεῶν, καὶ συμμάχων κατὰ τε ἔθνη καὶ
Βασιλέας. ὥστε τί χροὶ τῷ λόγῳ παρακαλεῖν ἐς προ- 65

*Lin. 52. Θροῦ δὲ Edd. ex Reg. A. Θροῦ dedit Aug. & Reg. B. neque
aliter in Cod. Cand. fuisse videtur. L. 55. διὰ τὸ μέσον Aug. Ven.
L. 56. Forfan ἡμᾶς: quod cum Gelenio maluit Musgrav. L. 62.
δὲ, post ἔσσι, adjecti ex Aug. L. 64. καὶ τὰ τε ἔθνη Aug. Ven.
mend.*

um fidem firmam militum
conciliavit imperatoribus: so-
lent enim spes communes mu-
tuam parere benevolentiam.
Quum vero magnus esset, ut
in tanta multitudine, strepi-
rus; per præcones & tubicines
indictum est silentium: &
postquam tandem conflue-
runt, CASSIUS (erat enim
natu grandior) paululum ex-
tra ordinem progressus in me-
dium, sic exorsus est:

90. ,, COMMUNE pericu-
lum, COMMILITONES,
primus nobis ad mutuam fi-
dem gradus est. Conciliant

nos & præstita a nobis omnia
quæ polliciti eramus; quod
certissimum pignus est eorum
quoque, quæ in posterum vo-
bis pollicemur. Spes autem
omnis in virtute sita est, cum
vestra, Commilitones, tum
horum tot ac talium ex am-
plissimo Ordine virorum, quos
in hoc suggesto conspicitis.
Adest vero & adparatus (ut
scitis) plurimus, commeatus,
arma, pecuniæ, classes, au-
xilia, cum a provinciis, tum
ab regibus. Itaque quorsum
adinet, verbis vos hortari ad
alacritatem et concordiam,

Θυμίαν τε καὶ ὁμόνοϊαν, οὓς ἢ τε παρασκευὴ καὶ τὰ ἔργα κοινὰ ὄντα συνάγει. Περὶ δὲ ἄν διαβάλλουσιν ἡμᾶς δύο ἄνδρες ἐχθροὶ, ἴσθε μὲν αὐτὰ ἀκριβέστατα, καὶ δι' αὐτὸ συστρατεύεσθε ἡμῖν ἐτοιμῶς. δοκεῖ δὲ καὶ νῦν ἐπεξελεῖν ἐτι τὴν αἰτίαν, ἢ μάλιστα ἐπιδείκνυσι τοῦ πολέμου καλλίστην τε οὖσαν ἡμῖν καὶ δικαιοτάτην τὴν πρόφασιν.

XCΙ. Ἡμεῖς γὰρ Καίσαρα, ἐν μὲν τοῖς πολέμοις συστρατευόμενοι τε αὐτῶ μετ' ὑμῶν καὶ στρατηγοῦντες, ἐπὶ μέγα ἤρομεν, καὶ Φίλοι διετελευῖμεν ὄντες, ὡς μὴ δοκεῖν αὐτὸν δι' ἐχθραν ὑφ' ἡμῶν ἐπιβεβουλεῦσθαι. Ταῦτα δὲ ἐς τὴν εἰρήνην ἐπίμεμπτος ἦν, οὐχ ἡμῖν τοῖς Φίλοις, (ἐπεὶ καὶ τούτοις προετιμάρμεθα) ἀλλὰ τοῖς νόμοις καὶ τῷ κόσμῳ τῆς πολιτείας· ἄν οὐδεὶς νόμος, οὔτε ἀριστοκρατικός, κύριος, οὔτε δημοτικός, ἐτι ἦν· ἅπερ ἅπαντα οἱ πατέρες ἡμῶν ἤροσαν, ὅτε τοὺς βασιλέας ἐκβαλόντες ἐπάμωσαν, καὶ ἐπηρεάσαντο, οὐκ ἀνέξεσθαι βασι-

Lin. 70. ἐπὶ τὰν αἰτίαν Aug. L. 73 sq. συστρατευόμενόν τε Aug. Ven. male. L. 74. καὶ συστρατηγοῦντες maluerat H. Steph.

„ quos & communis adparatus & res confociatæ conciliant? Quod autem ad calumnias adtinet, quas contra nos jactant duo illi viri, quos hostes habemus; intelligitis eas quidem exactissime, & idcirco nobis promptam navatis operam: sed visum est tamen etiam nunc causam nostram exponere, quo magis adpareat honestissimum ac justissimum hoc nostrum belli gerendi propositum.

91. „ Nos enim Casarem, nostris vestrisque armis & nostro ductu bella gerentem, multum eveximus, & ita con-

„ stantes in ejusdem fuimus amicitia, ut nemini videri possimus inimicitia causa mortem ejus quaesivisse. Sed in eis rebus, quas togatus Cæsar gessit, in crimen incurrit, non injuriæ alicujus nobis amicis ipsius illatæ, (quippe etiam tunc in honore præ ceteris apud eum fuimus;) sed oppressarum legum, & everstæ totius reipublicæ; sublata & fenatus auctoritate omnî, & populi potestate. Quæ omnia majores nostri constituerant, quum fugatis regibus jurejurando & devotionibus se obstrinxerunt, numquam posthac regiam la-

A. U.
712.

λέων ἐς τὸ μέλλον ἐτέρων. ᾧ τινι ὄρκω βοηθοῦντες, οἱ τῶν ὀμωμοκότων ἔκγονοι, καὶ τὰς ἀρὰς ἀπερούκοντες ἀφ' ἑαυτῶν, οὐχ' ὑπερμείναμεν ἐς πολὺ περιιδεῖν ἕνα ἄνδρα (εἰ 85 καὶ Φίλος ἦν ἡμῖν καὶ χρήσιμος) τὰ τε κοινὰ χρήματα καὶ στρατόπεδα καὶ χειροτονίας ἀρχῶν, ἀπὸ τοῦ δήμου, καὶ ἡγεμονίας ἑθνῶν, ἀπὸ τῆς βουλῆς, ἐς ἑαυτὸν περιφέροντα, καὶ νόμον ἀντὶ τῶν νόμων, καὶ κύριον ἀντὶ τοῦ δήμου, καὶ αὐτοκράτορα ἀντὶ τῆς βουλῆς γιγνόμενον ἐς 90 ἅπαντα.

XCII. Ἐν ἴσως ὑμεῖς οὐκ ἀκριβοῶς ἠσθάνεσθε, ἀλλὰ μόνην αὐτοῦ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἀρετὴν ἐωρᾶτε. νῦν δὲ ῥαδίως τε ἀν καὶ ἐκ μόνου τοῦ περὶ ὑμᾶς μέρους καταμάθετε. Ὁ γὰρ δῆμος ὑμεῖς ἐν μὲν τοῖς πολέμοις 95 ὑπακούετε ἐς πάντα, ὡς κυρίοις, τοῖς στρατηγοῖς. τὸ δὲ κύριος τόδε ἐν τοῖς εἰρηνικοῖς ἐφ' ἡμῖν ἀντιλαμβάνετε αὐτοί· προβουλευούσης μὲν τῆς βουλῆς, ἵνα μὴ σφαλεῖητε, κρῖνοντες δ' αὐτοὶ καὶ ψηφίζομενοι κατὰ Φυλάς ἢ λό-

Lin. 85. ὑπέμειναν ἐς πολὺ Edd. Præfati Aug. Ven. L. 89. καὶ νόμους Edd. invitis Reg. A. Aug. Ven. In Reg. B. due lineæ a' pr. manu omiffæ, & ab alia manu margini adscriptæ sunt: & ibi νόμους pro νόμον. L. 97. ἐφ' ὑμῖν voluit Musgr.

91. „tuos potentiam. Id jusjurandum ne violaretur, nos, illorum posterum, vetuimus, & diras a nobis ipsis averruncavimus: non sustinentes committere diutius, ut unus homo, quamvis nobis amicus atque commodus, pecunias publicas, exercitus, creationes magistratuum, a populo, jus conferendi provincias, a senatu, in sese transferret; ut, pro legibus, hujus voluntas; pro potestate populi, hujus dominatio; pro senatus auctoritate, hujus imperium unice valeret.

92. „Et illa quidem vos fortasse non satis pensavistis; sed solam ejus virtutem bellicam estis admirati. Nunc vero facile, vel ex ea parte quæ ad vos proxime pertinet, intellegitis. Vos enim, qui de Populo estis, in bello quidem ducibus vestris pareris, veluti dominis. Sed in pace vicissim eandem potestatem vos ipsi in nos accipitis. Et senatus quidem de eis rebus, quæ ad vos referuntur, ante deliberat, quo minus vos fallamini: sed ipsi vos judicatis; vestrisque comitiis, sive tributis,

1 χους, καὶ ἀποφαίνοντες ὑπάτους τε καὶ δημάρχους καὶ
 στρατηγούς. ἐπὶ δὲ ταῖς χειροτονίαις καὶ τὰ μέγιστα
 δικάζετε, κολάζοντες ἢ τιμῶντες, ὅτε κολάσεως ἢ τιμῆς
 ἀξίως ἀρξάμεν ὑμῶν. Ἡ δὲ ἀντίδοσις ἥδε τήν τε ἡγεμο-
 5 νίαν, ᾧ πολῖται, ἐς εὐδαιμονίαν ἀκρὰν ὑπερῆγαγε, καὶ
 τοὺς ἀξίους ἐτίμησε· καὶ οἱ τετιμημένοι χάριν εἶχον
 ὑμῖν. Ἀπὸ ταύτης τῆς ἐξουσίας ὑπάτον ἐποιήσασθε Σκι-
 πιώνα, ὅτε αὐτῷ περὶ Λιβύην ἐμαρτυρήσατε· καὶ δημάρ-
 χους ἐποιήσατε ἀνὰ ἕτος ἕκαστον, οὓς ἐβούλεσθε, διοισο-
 10 μένους ἡμῖν ὑπὲρ ὑμῶν εἰ θεοί. καὶ τί μοι καταλέγειν
 τὰ πολλὰ, ὅσα ἴσῃ;

XCH. ΑΛΛ' οὐκ, ἀφ' οὗ Καῖσαρ ἐδυνάστευσεν, οὐκ
 ἀρχὴν τινα, οὐ στρατηγὸν, οὐχ ὑπάτον, οὐ δήμαρχον
 ἐχειροτονήσατε ἔτι, οὐκ ἐμαρτυρήσατε οὐδενί, οὐκ ἀμοι-
 15 θῆν εἶχετε δοῦναι μαρτυροῦντες. ἐν κεφαλαίῳ δὲ εἰπῶν,

*Lin. 8 sq. δημάρχους ἐποιήσατε Edd. Præuli Aug. Reg. B. L. 9.
 οὓς ἐβούλεσθε Aug. mend. L. 10. διοισ. ὑμῖν Edd. Rectius Aug.
 & Reg. B. quod jam viderat H. Steph.*

„five centuriatis, creantur
 consules, tribuni plebis, præto-
 res. Tum quos vestris suffra-
 giis ad honores promovistis,
 in eos deinceps iidem vos de
 rebus maximi momenti exer-
 cetis iudicium: pœnasque aut
 præmia decernitis, prout in
 gerendis magistratibus vel re-
 prehensionem vel laudem
 commeruimus. Atque hæc po-
 testatis reciprocatio, QUIRI-
 TES, imperium nostrum ad
 summam felicitatem evexit.
 Sic honores dignis sunt colla-
 ti: & hi, qui a vobis ornati
 sunt, vobis gratiam retulerunt.
 Pro hac vestra potestate Sci-
 pionem fecistis consulem,

„quum ei rerum in Africa præ-
 clare gestarum exhibuistis te-
 stimonium: & tribunos plebis
 quotannis creastis vestro ar-
 bitratu; qui, si ita vestra uti-
 litas postularet, nobis inter-
 cederent. Et quid opus est
 plura, quæ vobis non incogni-
 ta sunt, enumerare!

93. „Ex quo autem *Cæsar*
 dominationem ad se rapuit,
 nullum amplius magistratum,
 non prætorem, non consulem,
 non tribunum plebis creastis
 vestris suffragiis, nullius vir-
 tuti tulistis testimonium; aut,
 si tulistis, nullo præmio po-
 tuistis remunerari. Et, verbo
 ut dicam, nemo vobis ullam

A. U.
712:

οὐδεὶς ὑμῶν χάριν ᾠφείλειν, οὐκ ἀρχῆς, οὐχ ἡγεμονίας, οὐδὲ ἐυδυνῶν, οὐ δίκης. Ὁ δὲ οἰκίστιον ἀπάντων ἐγενέτο, οὐδὲ αὐτοῖς ἐδυνήθητε ἐπικουρῆσαι τοῖς δημάρχοις ὑμῶν ὑβριζομένοις, ἢν τινα αἰδίων ὑμῶν αὐτῶν ἀρχὴν ἐσήσασθε εἶναι, καὶ ἱερὰν καὶ ἄσυλον ἀπεφῆνατε. ἀλλὰ καὶ 20 τοὺς ἀσύλους εἶδετε τὴν ἀρχὴν τὴν ἄσυλον καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν ἱερὰν ἐς ὕβριν ἀφαιρουμένους, ἀκρίτους, ἀπὸ μόνου προστάγματος, ὅτι ἔδοξαν ὑπὲρ ὑμῶν χαλεπῆναι τοῖς καὶ βασιλέα αὐτὸν ἐφέλουσι προσαγορευσαί. ὁ καὶ μά- 25 λιστὰ ἐπαχθῶς ἤνεγκεν ἡ βουλή δι' ὑμᾶς· ὑμετέρα γὰρ, καὶ οὐ τῆς βουλῆς, ἐστὶν ἡ τῶν δημάρχων ἀρχή. ἐπιμέμφασθαι δὲ σαφῶς οὐ δυναμένη τὸν ἄνδρα, οὐδὲ ἐς κρίσιν ἐπαγαγεῖν, διὰ ἰσχὺν στρατοπέδων· αἱ καὶ αὐτὰ, τῶς ὄντα τῆς πόλεως, ἑαυτοῦ ἐπεωοίητο ἴδια· τὸν ἔτι 30 λοιπὸν τρόπον ἀμύνασθαι τὴν τυραννίδα ἐπενοήσεν, ἐς τὸ σῶμα ἐπιβουλεύσασα.

Lin. 16. οὐδὲ εἰς (sic, pro οὐδὲ εἰς) Aug.
ἴδων legendum cum Gelcno.

L. 19. Pro αἰδίων puto

„amplius gratiam habuit, sive ob acceptum in Urbe magistratum, sive ob collatam provinciam exercitumve; nemo de repetundis aut alio crimine postulatus, ob favorem in judicio exhibitum. Quod vero omnium fuit miserrimum, ne tribunos quidem vestros ab injuria potuistis defendere; quem propriam vestram ac peculiarem vobis magistratum constituistis, & sacrosanctum et inviolatum esse voveratis. Sed hos ipsos sacrosantos viros vidistis sacrosancto magistratu & sacrata veste spoliari per injuriam, indemnatos, & ad solum unius viri

„mandatum, quia vestram vicem dolentes visi erant obstare quibusdam eo progressis ut Regem quoque illum vellent adpellari. Quod & senatus, propter vos maxime, tulit ægerrime: non enim illorum, sed vestre, magistratus tribunicia dignitas est. Sed quum non possent aperte accusare hominem & judicio sistere, propter robur exercituum qui illi præsto erant; (quos eodem quoque, quum fuissent reipublicæ, sibi ipse proprios fecerat;) quo solo modo poterant, statuerunt reprimere tyrannidem, in vitam ejus conspiratione facta.

XCIV. Ἔδει δὲ τὴν μὲν γνώμην γενέσθαι τῶν ἀρί-
 στων· τὸ δὲ ἔργον, ὀλίγων. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο, αὐτίκα ἡ
 βουλή τὴν κοινὴν γνώμην ἐξέθευε, σαφῶς μὲν, ὅτε καὶ
 35 γέρα τυραννοκρατικὰ ἐψηφίζοντο εἶναι. ἐπισχόντες δὲ αὐ-
 τοὺς Ἀντωνίου, καθ' ὑπόκρισιν ἀταραξίας, καὶ οὐδ' ἡμῶν
 ἀξιούντων διὰ γέρα τῇ πόλει μάλλον, ἢ δι' αὐτὴν τὴν
 πατρίδα, βοηθεῖν· ταῦδε μὲν ἀπέσχοντο, οὐκ ἐθέλοντες
 ἐφουρίζειν τῷ Καίσαρι, ἀλλὰ μόνης τῆς τυραννίδος ἀ-
 40 πηλλάχθαι· ἀμνηστίαν δὲ ἀπάντων ἐψηφίσαντο εἶναι,
 καὶ σαφέστερον ἔτι, Φόνου μὴ εἶναι δίκας. καὶ μετὰ
 μικρὸν, Ἀντωνίου τὸ πλῆθος ἐφ' ἡμῖν δημοκοπήσαντος,
 ἡ βουλή καὶ ἀρχαῖς ἐθνῶν τῶν μεγίστων καὶ ἡγεμονίας
 ἔδοσαν ἡμῖν, καὶ γῆς ἀπέθηναι ἡγεῖσθαι πάσης ἀπὸ
 45 τοῦ Ἰονίου μέχρι Συρίας· πάτερον ὡς ἐναγεῖς κολάζοντες,
 ἢ ὡς ἀνδροφόνους πορτύρα τε ἱερᾶ καὶ ράβδους καὶ πε-
 Lin. 35. sq. δὲ αὐτοῖς Edd. Recte Aug. L. 36. ὑποκρ. ἀταξίας Reg. A.
 cavendi tumultus (ut videri volebat) gratia. Gelen. L. 44.
 ἀπάσης Edd. ex Reg. A. Prætulit Aug. & Reg. B. a prim. man.
 L. 45. Ἰωνίῳ edit. 2. 3. male & invitit MSS. L. 46. Post ἀνδρο-
 φόνους hypostigmen ponit Aug. Sed pro ἀνδροφόνους, nisi ibi interci-

A. U.
712.

94. Sic autem necesse fuit,
 ut consilium esset, optimi cu-
 jusque; factum ipsum, pau-
 corum. Quod postquam per-
 fectum est, continuo senatus
 communem sententiam ape-
 ruit, & clarissime quidem,
 quoniam premia etiam cen-
 suit tyrannicidæ decernenda.
 Sed revocati ab eo consilio
 patres per Antonium, astute
 dissimulantem quas excitatu-
 rus esset turbas; quum nos ipsi
 quoque nullum honestius præ-
 mium duceremus, quam uti-
 litatem patriæ; omiserunt il-
 lud, nolueruntque ignominia
 notari Cæsarem, libertate con-
 tenti restituta. Tantum oblivio

prætoriorum decreta est;
 ac disertioribus etiam verbis
 adjectum decreto est, quæ-
 stionem de Cæsaris nece non
 esse habendam. Nec multo
 post, Antonio plebem contra
 nos exasperante concionibus,
 senatus et provincias maxi-
 mas et exercitus nobis dedit:
 iussitque, ut quidquid terra-
 rum a mari Adriatico patet
 usque Syriam, nostra imperata
 faceret. Quo decreto patrum,
 utrum tamquam nefarii ho-
 micidæ pœna adfecti vobis vi-
 demur? an tamquam tyran-
 nicidæ sacrata purpura vir-
 gifque ac securibus insigniti?

A. U. 712. λέκεσι περικοσμοῦντες; ᾧ λόγῳ καὶ Πομπηίου τὸν νέον, αὐδὲν μὲν ἐς ταῦτα συνειργασμένον, ὅτι δὲ μόνον Πομπηίου Μάγνου τοῦ πρώτου περὶ τῆς δημοκρατίας ἀγωνισαμένου παῖς, καὶ ὅτι μικρὰ τὴν τυραννίδα ἠνάχλει 50
λαυθάων περὶ Ἰθιοίαν, κατεκάλεσέ τε ἐκ τῆς Ουγῆς, καὶ τὸ τίμημα αὐτῶ τῶν πατέρων ἐκ τῶν κοινῶν ἐκριναν ἀποδοῦναι χρημάτων, καὶ θαλασσοκράτορα ἀπέφηναν· ἵνα κακείνος ἀρχὴν τινα ἔχοι, δημοκρατικὸς ὢν. Τί δὲ πλέον ἔρχον ἐτι τῆς βουλῆς ἢ σύμβολον ἐπιζητεῖτε, 55
τοῦ κατὰ γνώμην αὐτῆς πάντα πεπραχθῆαι, πλὴν ἢ λόγῳ μόνον ὑμῖν ἐτι ὁμολογήσαι; ὃ καὶ αὐτὸ πράξουσιν, καὶ ἐροῦσιν· καὶ λέγοντες ἅμα ὑμᾶς ἀμείψονται μεγάλαις δωρεαῖς, ὅταν εἰπεῖν καὶ ἀμείψασθαι δύνωνται.

XCV. Νῦν μὲν γὰρ ὡς ἔχουσιν, ἴσθι. προγράφονται 60
χωρὶς δίκης, καὶ τὰ ὄντα αὐτοῖς δημεύεται, καὶ κλείνονται χωρὶς καταδίκης ἐν οἰκίαις, ἐν σπινωπαῖς, ἐν ἱεροῖς, ὑπὸ στρατιωτῶν, ὑπὸ θεραπόντων, ὑπὸ ἐχθρῶν, ἐκ μυχῶν ἀνασπώμενοι, καὶ διωκόμενοι πανταχῇ, τῶν
dit aliquid, utique videtur auganv κένους legendum, quod exprēssit Cand. Et probavit H. Stephan.

99. Quemadmodum & juvenem Pompejum, quamvis conspirationis illius expertem, tantum quia Magni, qui primus arma pro republica sumferat, esset filius, & quia paululum tyrannidi obstiterat latitans in Hispania, revocarunt ab exilio; decretumque est ei paterorum bonorum pretium ex ærario restituendum, & maris imperium ipsuper, ne & hic fautor reipublicæ sine magistratu esset. Quodnam igitur efficacius signum, aut quod luculentius documentum voluntatis senatus adprobatique

99. hujus facti requiritis? nisi forte, ut verbis etiam id vobis patres profiteantur? Atqui id ipsum quoque facient, dicentque, simulque referent vobis amplissima præmia, quum primum eis integrum fuerit.

95. 99. Nunc enim quo statu sint res eorum, scitis. Proscribuntur indicta causa, bona eorum publicantur; indemnati occiduntur in domibus, in viis, in templis, a militibus, a mancipiis, ab inimicis; & penitissimis latebris extrahuntur, perquiruntur ubique a persecutoribus; quum leges

75 νόμων τὸν ἐθέλοντα Φεύγειν ἑώντων. Ἐς δὲ τὴν ἀγορὰν, ἔς ἣν οὐδενὸς πολεμίου κεφαλὴν, ἀλλὰ ὅπλα μόνα καὶ ἔμβολα νεῶν ἐφέρομεν, ὑπάτων ἀρτί καὶ στρατηγῶν καὶ δημάρχων καὶ ἀγορανόμων καὶ ἰππέων κεφαλὰὶ πρόκεινται· καὶ γέρα τούτων ἐστὶ τῶν κακῶν ὠρισμένα.

70 τοῦτο γὰρ ἐπανόσθισις τις ἐστὶ πάντων, ὅσα τέως ἦν ὑπούλα· καὶ ἀνδρλήψια αἰθιρίδια, καὶ μύση ποικίλα γυναικῶν τε καὶ υἱῶν, καὶ ἀπελευθέρων καὶ οἰκετῶν. ἔς τοσοῦτον ἤδη καὶ τοὺς τρόπους ἡ πόλις ἐπιτέτριπται. Καὶ τῶνδε τοῖς πονηροῖς ἠγεμόνες εἰσὶν οἱ τρεῖς ἄνδρες,

75 αὐτοὶ πρὸ τῶν ἄλλων ἀδελφοὺς καὶ θεῖους καὶ ἐπιτρόπους προγράψαντες. λέγεται ποτε πρὸς τῶν ἀγριωτάτων βαρβαρῶν ἡ πόλις ἀλῶναι. καὶ οὐδενὸς ἀπέτεμνόν οἱ Κελτοὶ κεφαλὰς, οὐδὲ ἐνύβριζον ἀνηρημένους, οὐδὲ πολεμοῦσιν ἐτι λαθεῖν ἢ Φυγεῖν ἐφθόνουν. οὐδ' αὐτοὶ πω

80 πόλιν οὐδεμίαν, ὣν δορὶ ἐλάβομεν, τοιαῦτα διεθήκαμεν, οὐδὲ ἐτέρους ἐπυθόμεθα διαθεῖναι, οἷα νῦν οὐκ ἰδιῶτις

Lin. 70. *τις caret Aug. non male. Ibid. ἐστὶ καὶ πάντων Edd. Delo-
vi καὶ cum Aug. & Reg. A. L. 71. μίση Edd. Recte Aug. μά-
ση Reg. B. a pr. man. ex μέση deflexum.*

3, fugam saltem & ultrò qua-
situm exilium indulgeant volen-
tibus. In foro, quò numquam
hostis ullius caput, sed arma
tantum & rostra navium refe-
rebantur, hodie consularium,
prætorum, tribunorum ple-
bis, ædilium, equitum Roma-
norum capita spectantur pro-
posita; & ibidem horum male-
ficioꝝ representantur præ-
mia. Commota sunt enim o-
mnia, & eruperunt quæcum-
que prius suppurata latebant:
neque quisquam tutus est quin
subito abripiatur ad suppli-
cium, proditus uxoris quoque
aut filiorum, libertorum, ser-

3, vorumve flagitio: tanta etiam
morum pestis Urbem invasit.
Ad eaque flagitia perditis ho-
minibus exemplo præivere
Tres illi, qui a propriis fratri-
bus, ab avunculis, a tutori-
bus suis, proscriptionis fecerunt
initium. Fertur olim
Urbs nostra capta a ferissimâ
ex barbaris nationibus: at nul-
lius tamen caput absciderunt
Galli, nec illuserunt occisis,
nec inviderunt latebras aut
fugam hostibus. Neque nos
umquam in ullam bello ca-
ptam urbem ita sævimus, aut
alios sævisse auditu cognovi-
mus, sicut nunc *Urbs* non

A. U.
712.

πόλις, ἀλλ' ἡγεμονίς, ἀδικεῖται πρὸς τῶν αὐτὴν ἀρμόσαι
καὶ διορθῶσαι τὰ κοινὰ κεχειροτονημέναν. Τί τοιοῦτον
εἰργάσατο Ταρκύνιος; ὃν διὰ μιᾶς γυναίκος ἕβριν, ἐξ
ἔρωτος γενομένην, βασιλέα τε ὄντα ἐξέβαλον, καὶ βα- 85
σιλεύεσθαι διὰ ἐν ἔργον οὐκέτι ὑπέστησαν.

XCVI. Καὶ τὰδε, ὦ πολῖται, πράσσοντες οἱ τρεῖς,
ἡμᾶς ἐναγεῖς λέγουσι· καὶ Φασὶ μὲν ἀμύνειν Καίσαρι,
προγοῦσάουσι δὲ τοὺς οὐδ' ἐπιδημοῦντας ὅτε ἀνήγοιτο.
ῶν καὶ οἶδε εἰσὶν οἱ πλέονες, οὓς ὁράτε, διὰ πλοῦτόν ἢ 90
γένος ἢ γνώμην δημοκρατικῆς διανοίας προγεγραμμένοι.
ὦ λόγω καὶ Πομπηϊῶς μεθ' ἡμῶν προεγράφη, πόρρω μὲν
ῶν περὶ Ἰβηρίαν, ὅτε ἡμεῖς ἐδοῶμεν. ὅτι δὲ ἐστὶ δημοκρα-
τικῶ πατρός, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὑπὸ μὲν τῆς Βουλῆς
κατεκλήθη τε καὶ θαλασσοκράτωρ ἐγένετο, ὑπὸ δὲ τῶν 95
τριῶν προεγράφη. Τί δὲ γυναῖκες ἐπὶ Καίσαρι τινέγνω-
σαν, αἱ ἐς Φορὰς προγεγραμμέναι; Τί δὲ ὁ δῆμος, ὁ

„vulgaris, sed rerum domina,
traclatur indignissime a ma-
gistratu creato ad constituen-
dam et corrigendam repu-
blicam. Quid tale fecit Tar-
quinus? quem propter unam
mulierem, vim ab amatore
passam, nostri majores, rex
quum esset, regno expule-
runt? & ob unum illud faci-
nus non sustinuerunt sub regi-
bus degere in posterum?

96. „Ac talia, o CIVES,
dum perpetrant Triumviri,
impios nos homicidasque vo-
cant; & caedem ulcisci dicen-
tes Caesaris, viros proscribunt,
qui ne in Urbe quidem fuerant
quum ille occisus est. Quo-
rum e numero plerique ex his

„sunt, quos hoc loco conspi-
citis, propter divitias, aut ge-
nus, aut mentem reipublicæ
amantem, proscriptos. Quem-
admodum & Pompejus nobil-
cum proscriptus est, qui, quo
tempore gestum a nobis illud
factum est, procul abfuit in
Hispania: sed nimirum, quo-
niam patre prognatus est a-
mante reipublicæ, idcirco &
a senatu revocatus marisque
imperio præfectus est, & a
Triumviris proscriptione di-
gnus judicatus. Quid, mu-
lieres etiamne conspirationis
in Caesarem fuere participes?
quarum bona proscripta sunt.
Quid plebeji homines? qui,
novis tributis exactionibusque

μέχρι δέκα μυριάδων τιμᾶσθαι τὰ ὄντα κεκελευσμένος ὑπὸ μνηύμασι καὶ ζημίαις, ᾧ τέλη καινὰ καὶ ἐσθραῖς ἐπιγράφουσι; Καὶ τὰδε πράσσοντες, οὐδ' ὡς ἀνεπλήρωσαν τοῖς στρατευομένοις σφίσι τὰς δωρεάς. Ἡμεῖς δέ, οἷς ἀσεβες οὐδὲν εἰσῆλασθαι, καὶ τὰ ἐπηγελημένα δεδώκαμεν, καὶ ἕτερα ἑτοίμα ἔχομεν ἐς ἀμοιβὰς μείζονας. Οὕτως ἡμῶν καὶ τὸ δαιμόνιον, ὡς δίκαια πράσσουσιν, ἐπιλαμβάνει.

A. U.
712.

XCVII. Ἐπὶ δέ γε τῷ δαιμονίῳ καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπων ὄραν ἔχετε, ἐς τοὺς ὑμῶν πολίτας ἀποβλέποντες· οὓς εἶδετε μὲν στρατηγούοντας ὑμῶν πολλὰκις, καὶ ὑπατεύοντας, καὶ ἐπαινουμένους, ὁράτε δὲ πρὸς ἡμᾶς ὡς εὐαγεῖς καὶ δημοκρατικούς καταπυρρυνότας, καὶ τὰ ἡμέτερα ἠρημένους, καὶ συνεχομένους ἡμῶν ἐς τὰ λοιπὰ καὶ συναϊρόμενους. πολὺ γὰρ δικαιότερα ἡμεῖς γέρα τοῖς περισώσασιν αὐτοὺς ἐκηρύξαμεν, ὢν ἐκεῖνοι τοῖς ἀναιροῦ-

Lin. 4. ἔχομεν, ἐπαμειβὰς μείζονας *Aug. L. 8.* Malim ἐς τοῦδε τοῦδε
L. 10. καὶ, ante ἐπαινουμένους, abest ab Edd. in vitiis MSSis. Verba nonnulla h. l. inserit *Cand.* Consules, & ad summum dignitatis elatos gradum laudatos viros. *L. 14.* περισώσασιν *maluit H. Steph.*

33 vexati, quidquid supra quadringenta millia HS. in bonis habent, iusti sunc profiteri, multa indicta ni faciant, mercede indicibus proposita. At illi, talibus licet artibus usi, ne sic quidem militibus suis debita donativa persolverunt. Nos vero, qui nihil contra jus ac fas egimus, promissa vobis reddidimus præmia, & alia ad majores remunerationes parata habemus: adeo dii quoque nostris favent partibus, ut justioribus.

97. „Sed præter deorum iudicium, quæ sint etiam ho-

„minum de nostra causa sententia, pariter cognoscere vobis licet, hos eisdem cives vestros intuentibus: quos sæpe in bellis duces vestros, in pace consules vidistis, utrobique laudatos; nunc videtis ad nos, tamquam justissima in causa versantes et partes tuentes reipublicæ, confugisse; consilia, vota, arma, pro felici rerum nostrarum exitu, nobiscum confociantes. Nos enim multo justiora præmia horum fervatoribus, quam Triumvirum percussoribus, sumus polliciti. Videntque iidem, nos neque

A. U.
712.

σιν. οὐδὲ ὀρώσιν ἡμᾶς Γαίον μὲν, ὅτι ἡξίου μόνος ἀρχεῖν, 15
ἀνηρηκότας, τοὺς δὲ τὴν ἐκείνου περιποιημένους ἀρχὴν
ὑπερορᾶν μέλλοντας, καὶ μὴ δὲ εἰς ἑαυτοὺς, ἀλλ' εἰς τὸ
μέσον τῷ δήμῳ, προτιθέντας τὴν πολιτείαν κατὰ τὰ
πάτρια. Ὡς οὖν οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτῆς γνώμης αἰρουμένων
πολεμῶν ἑκατέρων, ἀλλὰ τῶν μὲν ὑπὲρ δυναστείας καὶ 20
τυραννίδος, ἣν ἐν ταῖς προγραφαῖς ἐπέδειξαν ἤδη, ἡμῶν
δὲ οὐδὲν ἀλλ' ἢ μόνον, ἵνα, τῆς πατρίδος ἐλευθερωθεῖσης,
ιδιωτεύοιμεν ὑπὸ τοῖς νόμοις· εἰκότως οὖν οἱ ἄνδρες,
καὶ πρὸ τούτων οἱ θεοὶ, τὰ ἡμέτερα κρίνουσι. Μεγίστη
δὲ ἐλπίς ἐν πόλεμοις ἐστὶ τὸ δίκαιον.

XCVIII. Μὴ δέ τῳ, εἰ Καίσαρος ἐγένετο στρατιώτης,
ἐπὶ νοῦν ἐτι ἴτω. οὐ γὰρ ἐκείνου γε ἤμεν οὐδὲ τότε, ἀλλὰ
τῆς πατρίδος· οὐδ' οἱ διδόμενοι μισθοὶ καὶ δῶρεαὶ Καί-
σαρος ἦσαν,

*Lin. 17. καὶ μὴ εἰς αὐτοὺς Edd. Expressi lectionem Aug. Post ἐαυτοὺς
autem non spernamus περιποιημένους, aut aliud simile participium,
quod h.l. intercidisse H. Stephano etiam visum erat. L. 18sq. κατὰ
τὰ πάτρια προγραφεῖται edit. 1. conscripta est Casul. προγραφεῖται
edit. 2. 3. ex H. Steph. ingenio. Delevi omnino verbum cum MS.
Aug. L. 24. κρίνουσι Edd. & MSS. nostri. Mutavi accentum.
L. 26. μὴ δὲ τῶν εἰς Καίσ. inend. Aug. L. 28. δόμενοι Edd. Recte
Aug. Ven.*

„ nunc, postquam Casarem eo
quod solus dominari voluit
sustulimus, hos esse laturos,
qui illius ad se rapere impe-
rium conantur; neque vero id
nos agere, ut ipsi potiamur re-
rum, sed ut populo in com-
mune restituamus acceptam
a majoribus rempublicam. At-
que ita merito de causa nostra
sic judicant dii hominesque:
longe diversum esse nostrum
bellandi consilium ab hostium
proposito: illos pro domina-
tione pugnare et pro tyran-
nide, cujus specimien ista pro-

„ scriptione dederunt; nos nil
aliud sequi, nisi ut, patria
in libertatem vindicata, pri-
vati sub legibus vivere quea-
mus. Neque vero quidquam
est, quod in bellis majorem
facere spem debeat, quam
causa justitia.

98. „ Neque vero, si qui
vestrum sub Casare olim sti-
pendia fecerunt, ea nunc
cogitatio movere vos debet.
Etenim ne tunc quidem Ca-
sari, sed patriæ, militavimus:
neque a Casare stipendia aut
donativa accepimus, sed a
republica:

σάρος ἦσαν, ἀλλὰ τοῦ καινοῦ. ἐπεὶ οὐδὲ νῦν ἔσσε Κασσίου
 30 στρατός, οὐδὲ Βρούτου μάχλον, ἢ Ρωμαίων· ἡμεῖς δὲ ἐσμεν
 ὑμῖν συστρατιῶται, Ρωμαίων στρατηγοί. Καὶ εἰ τόδε καὶ
 οἱ πολεμοῦντες ἡμῖν ἐφρόνουν, ἐνῆν ἀκινδύνως ἅπανσι τὰ
 ὄπλα καταθέσθαι, καὶ τοὺς στρατοὺς πάντας ἀποδοῦ-
 ναι τῇ πόλει, καὶ κείνην ἐλέσθαι τὰ συνοίσοντα· καὶ, εἰ
 35 δέχονται ταῦτα, προκαλούμεθα. ἐπεὶ δὲ οὐ δέχονται,
 (οὐδ' ἂν δέξαιτο ἔτι, διὰ τὰς προγραφὰς καὶ ὅσα ἄλλα
 ἔδρασαν·) ἴωμεν, ᾧ συστρατιῶται, μετὰ τε πίστεως
 ὑγιοῦς καὶ προθυμίας ἀδόλου στρατευόμενοι Ρωμαίων τῇ
 τε βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ μόνοις, ὑπὲρ ἐλευθερίας.

40 XCIX. Αναβοησάντων δὲ πάντων; ἴωμεν, καὶ εὐθύς
 ἄγειν ἀξιούντων, ἡσθεῖς ὁ Κασσιος τῇ προθυμίᾳ, κατε-
 κήρυξεν αὐτοῖς σιωπῆν, καὶ αὐτοῖς ἔλεγε· Θεοὶ μὲν,
 ὅσοι πολέμων δικαίων δεσπῶται, τῆς πίστεως ὑμᾶς, ᾧ
 συστρατιῶται, καὶ προθυμίας ἀμείβοντο. Τὰ δ' ἔς ἀν-
 45 θρωπίνην στρατηγῶν πρόνοιαν, καὶ, ὅτι πλεονα καὶ ἀμεί-

Lin. 31 sq. καὶ εἰδότες οἱ πελεμ. Reg. B. mend. L. 38. στρατευόμενοι
 Edd. Præ tuli Aug. Cand.

„*republica* : quemadmodum
 nec nunc *Cassii Brutive exer-*
citus estis magis, quam *populi*
Romani; nos vero *commilito-*
nes vestri fumus, *Romani popu-*
li imperatores. Quod si in hoc
 hostibus eadem, quæ nobis,
 mens esset; liceret omnibus
 tuto arma deponere, & exer-
 citus suos reddere reipublicæ,
 ut illa in commune consulat.
 Quæ si eis placet conditio, a
 nobis in eam invitati sumto!
 Sed quoniam non placet; (nam
 ne integrum quidem illis jam
 amplius est eam admittere,
 propter proscriptiones istas a-
 liaque eorum facinora;) *ca-*

Vol. II.

„*mus*, *COMMILITONES*! &
 bona fide sinceroque studio,
 nullius nisi Senatus Populique
 Romani auspicia sequentes,
 „*pugnemus pro libertate!*”

99. Ad eam vocem omnes,
Eamus! conclamarunt; &
 ut protinus adversus hostem
 ducerentur, postularunt. Qua
 alacritate lætus *CASSIUS*,
 silentio per præcones rursus
 facto, sic exorsus est denuo:
 „*DII*, quibus iusta bella cū-
 ræ sunt, pro hac fide vobis,
 „*COMMILITONES*, faxint
 bene. Quod vero ad huma-
 nam imperatorum providen-
 tiam adtinet, quanto *adpra-*

T t

A. U.
712.

νονά ἔσιν ἡμῖν ἢ τοῖς πολεμίοις, μάθετε οὕτως. Τέλη
μὲν ὀπλιτῶν ἴσα αὐτοῖς ἀντετάγομεν, πολλὰ καὶ ἐπὶ
τῶν χρειῶν ἄλλα πολλαχοῦ καταλιπόντες· ἰππεῦσι δὲ
καὶ ναυσὶ πολὺ πρὸνχομεν, καὶ συμμαχοῖς βασιλευσί
τε καὶ ἔθνεσι τοῖς μέχρι Μήδων καὶ Παρθυαίων. Καὶ 50
ἡμῖν μὲν ἐκ μετώπου μόνον εἰσὶ πολέμιοι. ἡμεῖς δ' αὐ-
τῶν καὶ κατὰ νότου Πομπηϊόν τε ὁμογνώμονα ἡμῖν ἔχο-
μεν ἐν Σικελίᾳ· καὶ Μοῦρκος ἐν τῷ Ἰονίῳ, καὶ Ἀνηόβαρ-
βος σίλω πολλῶ καὶ ὑπηρεσίᾳ δαψιλεῖ, καὶ δύο τέλεσι
στρατοῦ καὶ τοξόταις, αἰεὶ διαπλέοντες ἐνοχλοῦσιν ἄλ- 55
λα, καθαρειούσης πολεμίων ἡμῖν τῆς ὀπισθεν γῆς καὶ
θαλάσσης. Χρήματά γε μὴν, ἃ τινες καλοῦσι νεῦρα
πολέμου, τοῖς μὲν οὐκ ἔσιν· οὐδ' ἀπέδωκάν πω τὰ
ὑπεσχημένα τῷ στρατῷ, οὐδὲ κατὰ δόξαν ἀπῆντησε τὰ
τῶν προγραφῶν, οὐδενὸς τῶν ἐπικεικῶν ἀνουμένου χωρία 60

*Lin. 53 sq. ἐν Σικελίᾳ, καὶ Μοῦρκόν ἐν τῷ Ἰονίῳ. καὶ ἦν ὁ Νηοβαρβὸς σίλω
ἔσ. Edd. ἔ Cand. corrupte. Μοῦρκος dedit Aug. Ἀνηόβαρβος dedit
Ven. cum in Aug. h. l. (ut saepe alibi) esset Ἀνηόβαρβος. L. 55.
τοξόται Edd. Cand. mend. Rocte Aug. Ibid. sqq. ἐνοχλοῦσιν. ἀλλὰ
καθαρευούσης . . . γῆς καὶ θαλάσσης, χρήματά γε μὴν ἔσ. Edd. ἔ
MSS. Præ tuli lect. Cand. ἀλλὰ, pro ἀλλὰ vel ἀλλὰ, maluisse vi-
detur Gelenius. L. 58. οὐκ ἔσιν caret Aug. male.*

33 *ratus nosfer et res nostra po-
tiores sint, quam hostium,
nunc discite. Numero legio-
num pares fumus, quamvis
multis etiam locis reliquimus
opportuna præsidia. Equitatu
autem & classibus longe præ-
valemus; sicut & auxiliis,
quæ missa nobis sunt ab omni-
bus usque ad Medorum Par-
thorumque regna pertinenti-
bus regibus atque populis.
Hostem vero nos a fronte tan-
tum habemus. Illis a tergo
quoque Pompejus est, socius
nosfer, in Sicilia: & Murcus*

33 *et Ahenobarbus in mari Jonio
numerosa classe, cum pluri-
mis navalibus focis duabus-
que legionibus & sagittario-
rum manu, ultro citroque
navigantes, aliis locis hostem
infestant; quum nobis a tergo
terra marique pacata sint o-
mnia. Jam pecunia, quæ belli
nervus a nonnullis solet vo-
cari, istis quidem nulla est:
neque perfolverunt quæ pro-
miserant exercitui; nec pro-
ventus ex proscriptionibus re-
spondit expectationi, quod
nemo bonus prædia emere*

ἐπίφθονα· οὐδ' ἑτέρωθεν εὐποροῦσι, τετραμένης σιάσει
καὶ ἑσφοραῖς καὶ προγραφαῖς τῆς Ἰταλίας. Ἡμῶν δέ,
ἐκ πολλῆς φροντίδος, καὶ τὰ παρόντα ἐστὶ δαψιλῆ, ὡς
αὐτίκα ὑμῶν ἄλλα χαρίσασθαι, καὶ ἕτερα πολλὰ ἐπὶ
65 τούτοις ἀπὸ τῶν ὀπίσθεν ἔθνῶν προσοδεύεται συμφερό-
μενα.

C. Τροφαὶ δέ, ὃ δυσπωρώτατόν ἐστι στρατοῖς μεγά-
λοις, ἐκείνοις μὲν οὐκ εἰσὶ, πλὴν ἐκ μόνης Μακεδονίας,
ἔθνους ὀρείου, καὶ Θεσσαλίας, χώρας Βραχεΐας· καὶ
70 τὰδε χρῆ κατὰ γῆν αὐτοῖς φέρεσθαι κακοπάθοῦσιν.
εἰ δ' ἐκ Λιθύης ἐπάγοντο ἢ Λευκανίας ἢ Ἰαπωνίας,
διακλείσουσι πάντα Πομπηΐός τε καὶ Μοῦρκος καὶ Δο-
μίτιος. Ἡμῶν δέ καὶ εἰσὶ, καὶ φέρονται καθ' ἐκάστην ἡ-
μέραν ἀπόνως διὰ θαλάττης ἐκ τε νήσων καὶ ἡπείρων
75 ἀπασῶν, ὅσαι ἀπὸ Θράκης ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην· καὶ
τὰδε ἀκωλύτως, αὐθενός ἡμῶν ὄντος ὀπίσθεν ἐχθροῦ· ὥστ'
ἐφ' ἡμῶν ἔσται, καὶ ταχύνειν τὸ ἔργον, καὶ ἐπὶ σχολῆς

Lin. 61. τετραμένης Edd. MSS. Deleat alterum μ, ut passim alibi.

L. 75. ὡς διὰ Θράκης Edd. & MSS. nostri, quod ex facili conject.
emendandum duxi. a Thracia Cand.

„ invidiosa cupit; nec aliunde
admodum eis pecunia suppetit,
exhausta seditionibus exactionibusque
& proscriptionibus Italia. Nobis vero sedulo
prospectum est, ut & nunc abunde
habeamus, protinusque vobis nova etiam
donativa dare possimus, & ut multa præ-
terea alie pecuniæ, a provinciis,
quas a tergo reliquimus, collatæ,
ad nos deferantur.

100. „ Commeatus autem, quæ præcipua
difficultas est in magnis exercitibus,
illis ex sola Macedonia petendi sunt,
regione montana, &

„ ex non late patente Thessalia;
idque terrestri subvectione, cum labore
maximo: quos si ex Africa petierint aut
Lucania vel Apulia, intercludent omnia
Pompejus aut Mircus & Athenobarbus.
Nobis vero & jam nunc sunt, & comportantur
quotidie, nullo labore, per mare, ex
omnibus infulis & provinciis quæ
Thraciam interjacent & Euphratem
fluvium: idque nemine prohibente,
quum nihil hostile nobis a tergo sit.
Itaque penes nos erit, vel cito decernere,
vel trahendo bellum fame ad-

A. U.
712.

ἐκλύχειν τοὺς πολεμίους λιμῶ. Τοσαύτε μὲν ὑμῖν καὶ
 τοιαύτε ἐστὶν, ᾧ συστρατιῶται, παρ' ἀνθρωπίνης φρον- 80
 τίδος ἔτοιμα. Τὰ δὲ λοιπὰ αὐτοῖς ἀνά λόγον ἀπαντή-
 σειε, παρὰ τε ὑμῶν, καὶ παρὰ τῶν θεῶν. Ἡμεῖς δὲ
 ὑμῖν, ἐπὶ τοῖς προτέροις, ἀποδόντες ἅπαντ' ὅσα ὑπεσχί-
 μεθα, καὶ τὴν πίσιν ὑμῶν ἀμειψόμενοι πλήθει δωρεῶν,
 ἀμειψόμεθα καὶ τὸ μείζον ἔργον ἀξίως αὐτοῦ, κατὰ
 γνώμην θεῶν. Καὶ νῦν δὲ, ὅσον ἐς προθυμίαν, ἰοῦσιν ἐπὶ 85
 τὸ ἔργον ἤδη, συνόδου τῆσδε καὶ λόγων τῶνδε ἕνεκα,
 ἐπιδώσομεν εὐθύς ἀπὸ τοῦδε τοῦ βήματος, στρατιῶτη
 μὲν χιλίας καὶ πεντακοσίας δραχμὰς Ἰταλικὰς, λοχα-
 γῶ δὲ πενταπλάσιον, καὶ χιλιάρχῃ δὲ τὸ ἀνάλογον.

CI. Ταῦτα εἰπὼν, καὶ παρασκευάσας τὸν στρατὸν 90
 ἔργῳ καὶ λόγῳ καὶ δωρεαῖς, διέλυε τὴν ἐκκλησίαν. Οἱ
 δὲ, ἐπιμένοντες, ἐπήνουν ἐπιπλεῖστον αὐτόν τε καὶ Βροῦτον,
 καὶ περὶ σφῶν ὅσα εἰκὸς ἦν ὑπισχνεῦντο. Οἱ δὲ αὐτοῖς
 τὴν δωρεὰν αὐτίκα διηρίθμουν, καὶ ἕτερα ὑπὲρ αὐτὴν κα-

Lin. 80. ἀνάλογον Edd. cum Reg. B. & Aug. Prætulī Reg. A. L. 86.
 λόγον τῶνδε Aug. L. 91. καὶ λόγῳ caret Reg. B.

„terere hostem. Hæc talia sunt
 ac tanta, COMMILITONES,
 quæ humana cura vobis pro-
 visa sunt. Reliqua & a vestra
 virtute et a diis propitiis,
 his consentanea, expectanda
 sunt. Nos vero, sicut pro
 priori vestra opera vobis,
 quidquid polliciti eramus,
 persolvimus, fidemque ve-
 stram cumulatis donativis pen-
 savimus; ita majus illud,
 quod instat, opus dignis præ-
 miis, diis volentibus, profequemur.
 Sed quum jam nunc, ad
 promptitudinem quidem quod
 adtinet vestram, ad ipsum

„certamen pergatis; hujus
 congressus & harum vestrarum
 vocum causa, etiam nunc
 statim ab hac concione repræ-
 sentabimus militi sex millia
 H S., centurioni quincuplum,
 & tribuno pro portione.”

101. Hæc locutus CASSIUS,
 conciliato sibi milite rebus,
 verbis, largitionibus, con-
 cionem dimisit. Milites au-
 tem, diu adhuc manentes,
 laudabant Cassium Brutum-
 que, & strenuam eis ad omnia
 operam pollicebantur. Moxque
 imperatores donativum adnu-
 merarunt singulis; & non nihil

95 τὰ προφάσεις πολλὰς τοῖς ἀρίστοις. τοὺς δὲ λαμβάνον-
 τας αἰεὶ κατὰ μέρη προαπέλυσον ἐς Δορίσκον, καὶ αὐτοὶ
 μετ' ὀλίγον ἐφείποντο. Δύο δὲ αἰετοὶ, καταπλάντες ἐς
 τῶν σημείων δύο αἰετοὺς ἀπ' ἀργύρου πεπωκιμένους, ἐκό-
 λωπον αὐτούς, ἢ, ὡς ἑτέροις δοκεῖ, περιέσκεπον· καὶ
 1 παρεμέμον, δημοσίας τε τροφῆς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἤξι-
 οῦντο, μέχρι πρὸ μιᾶς τῆς μάχης ἡμέρας ἀπέπλησαν.
 Δύο δ' ἡμέραις τὸν Μέλανα κόλπον περιοδεύσαντες, ἐς
 Αἴνον ἀφίκοντο, καὶ ἐπὶ Αἴνῳ Δορίσκον τε καὶ ὅσα ἄλλα
 5 μέχρι Σερρείου ὄρους παράλια.

CII. Τοῦ δὲ Σερρείου προύχοντος ἐς τὸ πέλαγος, αὐτοὶ
 μὲν ἐς τὰ μεσόγαια ἀνεχώρουν, Τίλλιον δὲ Κίμβρον μετὰ
 τοῦ ναυτικοῦ καὶ τέλους ὀπλιτῶν ἐνὸς καὶ τοξοτῶν τιῶν
 τὴν ἀκτὴν περιωλεῖν ἐπεμῶν· ἢ πάλαι μὲν ἦν ἐρημοτά-
 10 τη, καί ποτε εὐγεῶς οὔσα, τῶν Θρακῶν οὔτε θαλάσση
 χρωμένων, οὔτε ἐς τὰ παράλια κατιόντων, ὑπὸ θεοῦς

Lin. 96. Δορίσκον h. l. edit. 1. sed mox Δορίσκ. L. 98. δύο αἰετοὺς
Aug. L. 99. περιέσκεπον Edd. mend. Recte Aug. L. 6. δὲ inter
 τοῦ Ἐ Σερρείου inserui ex Aug. L. 7. Τύλλιον Edd. ex Cand. qui dat
 Tullium: Ἐ sic iidem rursus deinceps Τύλλιος: invitit quatuor
 nostris MSS.

etiam fortissimo cuique adje-
 cerunt, varias causas interse-
 rentes. Tum milites, ut qui-
 que priores donativum acce-
 perant, ita præmittebantur
Doriscum: & paulo post eo-
 dem imperatores secuti sunt.
 Eo tempore aquilæ duæ, su-
 perne demissæ, argenteas si-
 gniferorum aquilas infede-
 runt, tundentes rostro, vel,
 ut alii tradunt, alis protegen-
 tes: permanferuntque apud
 agmen, alentibus imperatori-
 bus ex publico; ac pridie de-
 mum quam pugna commissa
 est, avolarunt. Agmen, intra

biduum per oram sinus Melan-
 nis circumductum, *Ænium*
 pervenit, & inde *Doriscum*,
 aliaque maritima oppida usque
Serrium promontorium.

102. Ibi, quoniam in mare
 protenditur *Serrium*, ad me-
 diterranea *Cassius Brutusque*
 deflexerunt. *Tillium* vero
Cimbrum, cum classe legio-
 neque una & nonnullis sagit-
 tariis, oram legere jusserunt.
 Ea ora, quamvis culturæ apta,
 olim quidem fuerat desertif-
 sima; quod Thracæ abstine-
 rent a mari, neque ad litora
 descenderent metu incurfa-

A. U.
712.

τῶν ἐπιπλεόντων· Ἑλλήνων δὲ αὐτὴν, ἑτέρων τε καὶ
 Χαλκιδέων, καταλαβόντων, καὶ θαλάσση χρωμένων,
 ἦνθει ταῖς ἐμπορείαις καὶ γεωργίαις, χαιρόντων σφίσι
 καὶ τῶν Θρακῶν διὰ τὴν τῶν ὠραίων ἀμειψίν· μέχρι 15
 Φίλιππος, ὁ Ἀμύντου, τοὺς τε ἄλλους καὶ Χαλκιδέας
 ἀνέστησεν, ὡς μηδὲν ἔτι πλὴν οἰκόπεδα μόνον ἱερῶν ὄρα-
 σθαι. Τήνδε οὖν τὴν ἀκτὴν, αὐθις ἔρημον εὖσαν, ὁ Τίλ-
 λιος παραπλέων, ὡς οἱ πρὸς τῶν ἀμφὶ τὸν Βροῦτον εἴ-
 ρητο, στρατοπέδοις ἐπιτήδεια χωρία ἀνεμέτρει καὶ διέ- 20
 γραφε, καὶ ταῖς ναυσὶ κατὰ μέρη πρόσπλου, ἴν' οἱ
 περὶ τὸν Νωρβανόν, ὡς ἀχρεῖον ἔτι τὸ τηρεῖν, τὰ σιναῖ ἐκλί-
 ποιεν. καὶ ἐγένετο μὲν, ὡς προσεδόκησαν. Ἰπὸ γὰρ τῆς
 Φαντασίας τῶν νεῶν ὁ Νωρβανὸς ἐπὶ τῶν Σαπαίων σι-
 νῶν ἐθορυβήθη, καὶ ἐκάλει Δεκίδιον ἐκ τῶν Κορπίλων 25
 κατὰ σπουδὴν ἐπικουρεῖν οἱ· καὶ ἐπεκούρει. τὰ δὲ τῶν
 Κορπίλων σιναῖ ἐκλειφθέντα οἱ περὶ τὸν Βροῦτον διώδευον.

*Lin. 15. τῶν ὄρειων ἀμειψίν edit. 1. cum Regiis. ὄρειων edit. 2. 3. Ἐ-
 montium Cand. Verum, quod vidit Musgravius, dedit Aug.
 L. 22. ἀχρεῖον ἔστι τὸ Edd. Aug. Levem mendam corrigere non du-
 bitavi. L. 25. Κεδίκιον Edd. Ἐ Cand. Καδίκιον h. l. Aug. Κεδίκιον
 Reg. B. Correxī, ut supra. Ibid. Ἐ l. 27. Τυρπίλων utrimque
 Edd. Ἐ MSS. mend.*

tionum, quæ a præternavigan-
 tibus fieri possent: deinde a
 Chalcidensibus aliisque Græ-
 cis rei maritimæ adfuetis oc-
 cupata, floruerat agricultura
 simul & exterorum commer-
 ciis; gaudentibus quoque ea
 re Thracibus, propter oppor-
 tunam fructuum æstivorum
 permutationem: ad extre-
 mum vero Philippus, Amyn-
 tæ filius, cum Chalcidenses
 tum ceteros inde rursus ejecit,
 ut nihil aliud jam præter tem-
 plorum ruinas ibi conspicere-
 tur. Hanc igitur oram rur-
 sus desertam Cimber legens,
 quemadmodum ei a Cassio

Brutoque fuerat mandatum,
 opportuna castris loca dime-
 tiebatur & designabat, iti-
 demque stationes aliquot na-
 vibus; quo fore sperabant, ut
 Norbaniani, fervare fauces
 jam supervacuum ducentes,
 inde abscederent: quod &
 factum est. Norbanus enim,
 quamprimum classis in eis lo-
 cis conspecta est, faucibus Sa-
 pæorum timens, vocavit ad
 se Decidium e Corpilis, ut pro-
 pere sibi succurreret. Qui
 postquam cum illo se conjun-
 xit; per relictas Corpilorum
 fauces Brutus Cassiusque
 transferunt.

CIII. ΕκΦανείσης δὲ τῆς ἐνέδρας, ὁ Ναρβανὸς καὶ ὁ
 Δεκίδιος τὰ Σαπαίων κατεῖχον ἰσχυρῶς. καὶ πάλιν ἦν
 30 ἀπορα τοῖς ἀμφὶ τὸν Βρούτον· ἀθυμία τε ἐνέπιπτε, μὴ
 δεῖ σφᾶς ἢς ὑπερβαράκεσαν περιόδου νῦν ἀρχεσθαι, καὶ
 ἀνακυκλεύειν τὰ ἠνυσμένα, ὅψε καὶ τοῦ χρόνου καὶ τῆς
 ἀφρας γεγονότων. Ὡδε δὲ αὐτοῖς ἔχουσιν ὁ Ρασικούπωλις
 ἔφη, περίοδον εἶναι παρ' αὐτὸ τὸ τῶν Σαπαίων ὄρος,
 35 ἡμερῶν τριῶν, ἄβατον μὲν ἀνθρώποις ἐς τὸ νῦν, ὑπὸ τε
 κρημνῶν καὶ ἀνυδρίας καὶ ὕλης πυκνῆς· ἦν δὲ ἐθέλωσιν
 ὕδωρ τε ἐπάγεσθαι, καὶ ὁδοποιεῖν σιηνὴν καὶ αὐτάρκη
 δίοδον, οὐ γνωσθήσεσθαι μὲν διὰ τὴν συνηρεφίαν οὐδὲ
 οἰωνοῖς· τῇ τετάρτῃ δὲ ἐπὶ Ἀρπησὸν ποταμὸν ἕξειν, ἐκ-
 40 πίπτοντα ἐς τὸν Ἐβρον, ὅθεν ἡμέρας ἑτι μιᾶς ἐν Φιλίπ-
 πωις ἔσεσθαι, τοὺς πολεμίους περιλαβόντας, ὡς ἀπει-
 λῆσθαι τέλεον αὐτοὺς, καὶ οὐδὲ ἀναχώρησιν ἔξειν. Τοῖς
 δὲ ἐδόκει τὰ λεγόμενα, τῆς τε ἄλλης ἀπορίας οὐνεκα,

Lin. 29. Rursus Decidius Edd. Et magis corrupte Decidius MSSSti.
 L. 31. ὑπερβαράκεσαν Edd. ex Reg. B. Prætulī Aug. Reg. A. L. 32.
 ἠνυσμένα Aug. L. 34. τὸ post αὐτὸ caret Reg. B. L. 35. ἐς τοῦν
 Aug. L. 39. Arpeffum Cand. L. 40. Ἐβρον edit. 1. cum MSSStis
 & Cand. Ἐβρον edit. 2. 3. Mutavi in Ἐβρον, cum Gelenio.

103. Eo dolo deprehenso,
 Norbanus Decidiusque Sa-
 pæas fauces tanto validius
 obtinuerunt: & rursus adem-
 tus est Cassianis transitus;
 simulque conciderunt eis ani-
 mi, timentibus ne jam oporteat
 dispendiosam illam viam
 inire, quam contemserant, &
 iter emensum repetere, ur-
 gente jam tempore, & æstate
 ad exitum properante. Ita
 sollicitis Rascupolis indicavit,
 ,, esse circuitum præter ipsum
 Sapæorum montem dierum
 trium, inaccessum quidem
 hominibus ad eum diem, ob

,,rupes & aquæ inopiam saltus-
 que densissimos: sed, quod si
 non pigeat aquam secum fer-
 re, & viam angustam munire
 quantum sufficiat ad transi-
 tum, non fore conspicuos ne
 avibus quidem propter con-
 densitatem arborum; quarto
 vero die venturos ad Harpes-
 sum fluvium, qui in Hebrum
 incidit: inde Philippos iter
 esse unius adhuc diei: quo
 ubi pervenerint, circumven-
 turos hostem, ut nullum ei
 pateat effugium." Placuit hoc
 consilium, cum quod non
 aliud melius aliunde suppete-

A. U.
712.

καὶ ἐλπιδὶ μάλιστ' αὐτῶν περιλήψεσθαι τοσόνδε στρατὸν
πολεμίων.

45

CIV. Προπέμπουσιν οὖν μέρος, Λευκίῳ Βύβλω πα-
ραδόντες, ὁδοποιεῖν μετὰ τοῦ Ρασκουπόλιδος. οἱ δὲ,
ἐπιμύχθας μὲν, ὅμως δὲ ἔπραττον αὐτὸ, μετὰ ὀρμῆς
καὶ προθυμίας· καὶ μᾶλλον, ἐπεὶ τινες αὐτοῖς προ-
πεμθεύοντες ἐπανήλθον, ἰδεῖν τὸν ποταμὸν ἐξ ἀπόψεως 50
λέγοντες. Τῇ δὲ τετάρτῃ κάμνοντες ὑπὸ τε κόπῳ καὶ
δίψῳ, ἐπιλιπόντος ἤδη τι καὶ τοῦ ὕδατος ὃ ἐπήγοντο,
εἰνέφερον, ὅτι τριήμερον σφίσι τὸ ἀνυδρον ἐλέγετο εἶναι,
καὶ ἐν φόβῳ πανικῶ περὶ ἐνέδρας ἐγίγνοντο· οὐκ ἀπι-
στοῦντες μὲν τοῖς προπεμθεῖσι, τὸν ποταμὸν ἰδεῖν, ἡ- 55
γούμενοι δὲ ἑτέραν ἀγεσθαι καὶ ἠθύμουν, καὶ ἐβόων,
καὶ τὸν Ρασκούπολιν, ὅτε ἴδοιεν περιφέοντα καὶ παρα-
καλοῦντα, ἐλοιδόρουν καὶ ἔβαλλον. Βύβλου δὲ αὐτοὺς
ἰκετεύοντος ἐκπῶνῆσαι τὰ λοιπὰ μετ' εὐφροσύνης, ὁ πο-

*Lin. 46. Βύβλω, Ἐ paulo inferius Βίβλου. Edd. non male. Revocant
constantem scripturam MSSorum; quamquam semel alibi rectius
Βίβλους dederant omnes. L. 47. Ρασκουπολ. h. l. edit. 1. sed mox
rursus Ρασκουπ. L. 52. ἐπιλιπόντος (sic) Edd. ἐπιλειπόντος Aug.
quod mutavi in id, unde deflexum est.*

bat, tum maxime propter
spem tantas hostium copias
circumveniendi.

104. Itaque partem quam-
dam copiarum, *L. Bibulo* du-
ce, præmittunt una cum *Ra-
scupolide*, qui viam munirent.
Illi magno quidem labore, sed
impigre & alacriter, perfec-
erunt mandatum; tantoque
magis, postquam longius præ-
missi nonnulli redierant nun-
tiantes, se ex editiore loco
vidisse eminus fluvium. Quar-
to vero die, fessi labore ac siti,
jam deficiente quoque quam

secum tulerant aqua, reputa-
bant prædictam sibi in triduum
tantummodo aquæ inopiam;
consternatique subito, insidias
suspiciabantur, non quod non
crederent nuntiantibus visum
fluvium, sed quod in aliam
partem se ductos esse puta-
rent. Itaque mæstos clamo-
res edebant; & *Rascupolim*,
quoties circumcursantem hor-
tantemque viderent, faxis pe-
tebant & conviciis. *Bibulo*
autem rogante suppliciter, ut
perdurarent bonis avibus;
circa vesperam a primo agmi-

δο ταμὸς περὶ ἐσπέραν ἐωρᾶτο τοῖς πρώτοις· καὶ βοῆς (ὡς εἰκὸς) λαμπρᾶς ἐπὶ τῇ χαρᾷ γενομένης, ἢ βοῆ, μεταλαμβάνοντων αὐτὴν τῶν κατώπων ἐξῆς, ἐπὶ τοὺς ὑψηλοὺς περιήει. Βροῦτος δὲ καὶ Κάσσιος, ἐπεὶ ἔμαθον, ἵεντα αὐτίκα δρόμον, διὰ τῆς τετμημένης τὸν ἄλλον στρατὸν ἀ-
 75 γοντες. Οὐ μὴν ἔλαθόν γε τοὺς πολεμίους ἐς τέλος, οὐδὲ περιέλαβον αὐτούς. Ὁ γὰρ τοι Ράσκος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ρασκουπόλιδος, ἐκ τῆς βοῆς ὑπονοήσας, ἐσκέφατο· καὶ τὸ γιγνόμενον ἰδὼν, ἐθαύμασε μὲν ὄδον ἀνυδρον ἐλθόντος στρατοῦ τοσοῦδε, ἣν οὐδὲ Θηρίον ἄετο ὀδεύσειν διὰ
 70 τοιαῦσδε ὕλης· καὶ ἀνήγγειλε τοῖς ἀμφὶ τὸν Νωρβανόν. οἱ δὲ νυκτὸς ἔφευγον ἐκ τῶν Σαπυαίων ἐπ' Ἀμφιπόλεως. Καὶ οἱ Θραῖκες ἀμφω διὰ σίματος ἦσαν ἐν τοῖς στρατοῖς· ὁ μὲν, ἀγνοουμένην ἀγαγών· ὁ δὲ, οὐκ ἀγνοήσας.

CV. Οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Βροῦτον ἐκ παραλόγου τόλμης
 75 ἐς Φιλίππους παρῆλθον, ἔνθα αὐτοῖς καὶ ὁ Τίλλιος ἐπι-

Lin. 61. Pro λαμπρᾶς dant ἰκαρᾶς Edd. ex Reg. B. in quo tamen ab ead. manu superscriptum λαμπρᾶς, quod unice agnoscunt Reg. A, Aug. Ven. L. 62. iuncto Edd. & MSS. ut passim aliās. L. 67. ἐπεσκέφατο Edd. Prætuli lectionem Aug. Reg. B. quam & lineolâ sub litteris πε subductâ indicat Reg. A. L. 69. ἣν οὐδὲ caret Aug. male. Ibid. Θηρίων edit. 1. mend. L. 72. ἐν τοῖς στρατοῖσι Aug. Ven. male. L. 75. Τίλλιος rursus Edd. invit. MSS.

ne conspectus est fluvius: conclamatumque, ut par erat, maximis vocibus præ gaudio; clamorem proximis ad postremum usque agmen excipientibus. His cognitis Brutus Cassiusque raptim per apertam ab illis viam reliquum traduxerunt exercitum. Nec tamen hostem hoc iter omnino fefellit: nec circumventus est. Nam Rascus, frater Rascupolidis, ex clamore suspicatus rem, exploravit: utque vidit factum, miratus, per

squalentem ariditate viam, quam ne feris quidem putaverat propter tales saltus perviam, tantas transisse copias, renunciavit Norbano omnia. Et Norbanus cum suis nocte e Sapais fugit versus Amphipolim: & ambo Thraces celebrabantur in exercitibus; alter, quod per ignotas vias duxerit; alter, quod eum id non latuerit.

105. Sic BRUTUS ET CASSIUS mirifica audacia PHILIPPUS pervenere: eodem

A. U.
714.

κατήχθη, καὶ πᾶς ὁ στρατὸς συνεληλύθει. Οἱ δὲ Φίλιπ-
 πῶι, πόλις ἐστίν, ἢ Δάτος ἀνομάζετο πάλαι, καὶ Κρηνί-
 δές ἐτι πρὸ Δάτου· κοῆναι γάρ εἰσι περὶ τῷ λόφῳ ναμά-
 των πολλαί. Φίλιππος δὲ, ὡς εὐφύες ἐπὶ Θραῖκας χω-
 ρίον, ἀχύρωσέ τε, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ Φιλίππους προσεῖπεν. 80
 Ἔστι δὲ ἡ πόλις ἐπὶ λόφου περικυρήμνου, τοσαύτη τὸ μέ-
 γεθος, ὅσον ἐστὶ τοῦ λόφου τὸ εὖρας. ἔχει δὲ πρὸς μὲν
 ἀρκίῳ δρυμοὺς, δι' ὧν ὁ Ρασκούπαλις ἤγαγε τοὺς ἀμ-
 φι τὸν Βροῦτον· πρὸς δὲ τῇ μεσημβρίᾳ ἔλος ἐστὶ, καὶ
 θάλασσα μετ' αὐτό· κατὰ δὲ τὴν ἑω, τὰ σπενὰ τῶν 85
 Σαπαίων τε καὶ Κορπίλων· ἐκ δὲ τῆς δύσεως, πεδίων
 μέχρι Μουρκίνου τε καὶ Δραβίσκου καὶ ποταμοῦ Στρυμό-
 νος, τριακοσίων πού καὶ πεντήκοντα σταδίων, εὐφορον
 πάνυ καὶ καλόν. ἔνθα καὶ τὸ πάθος τῇ Κόρη Φασὶν
 ἀντιζομένη γενέσθαι, καὶ ποταμὸς ἐστὶ Ζυγάκης, ἐν ᾧ 90
 τοῦ θεοῦ περῶντος τὸ ἄρμα τὸν ζυγὸν ἄξει λέγουσι,

*Lin. 79. ἐπὶ Θραῖκας Aug. L. 85 sq. τὰ Σαπαίων Edd. Expressi le-
 ctionem Aug. L. 86. Rursus Τουρπίλων Edd. Τουπίλων Regii, Aug.
 Ven. L. 87. Μαλὶν Μουρκίνου ἔθ' Δραβίσκου. L. 91. περῶντος, τὸ
 ἄρμα τὸ ζυγὸν ἄξει Edd. Distinctionem post περῶντος repositam vo-
 luit Musgraveius. τὸν ζυγὸν dedit Aug.*

quē & Cimber cum classe ad-
 vectus est, & omnes copiae
 convenerunt. Est autem PHI-
 LIPPI eadem urbs, cui olim
 Datus nomen fuerat, & prius
 etiam Crenides, quod Κοῆναι,
 id est, fontes crebri circa eum
 tumulum scaturiant. Hunc
 locum, ut opportunum ad-
 versus Thracas, Philippus
 munierat, & de suo nomine
 Philippos adpellaverat. Sita
 est urbs in prærupto tumulo,
 totam tumuli latitudinem oc-
 cupans. Habet a septemtrione
 saltus, per quos exercitum

Cassianum traduxit Rascupo-
 lis: versus meridiem palus est,
 ad mare usque pertinens: ver-
 sus orientem vero fauces &
 Sapæorum & Corpilorum: ex
 occidentali latere campi pa-
 tent usque Murcinum Drabis-
 cumque oppida & Strymonem
 fluvium, per XLIV passuum
 millia, fertiles admodum &
 amœni. Quibus in campis
 rapta etiam fertur Proserpina,
 dum flores legeret; estque ibi-
 dem Zygaëtes amnis, in cuius
 trajectu ajunt Plutonium fre-
 gisse currus jugum, & ab eo

καὶ τῷ ποταμῷ γενέσθαι τὸ ὄνομα. κατωφερές δ' ἐστὶ τὰ πεδῖον, ὡς ἐπιδέξιον μὲν εἶναι τοῖς ἀνωθεν ὀρμῶσιν ἐκ τῶν Φιλίππων, ἀναντες δὲ τοῖς ἐξ Ἀμφιπόλεως βιαζομένοις.

A. U.
712.

CVI. Φιλίππων μὲν οὖν ἐστὶν ἕτερος λόφος οὐ μακρὰν, ὃν Διονύσου λέγουσιν, ἐν ᾧ καὶ τὰ χρυσεῖα ἐστὶ, τὰ Ἀσυλα καλούμενα. ἀπὸ δὲ Φιλίππων δέκα σταδίους προελθόντι, δύο εἰσὶν ἄλλοι λόφοι, Φιλίππων μὲν αὐτῶν ὅσον ὀκτωκαίδεκα σταδίους ἀφ' ἐσθῶτες, ἀλλήλων δὲ ὅσον ὀκτώ· ἐν οἷς ἐστρατοπεδευσαν, Κάσσιος μὲν ἐπὶ τοῦ πρὸς μεσημβρίαν, Βροῦτος δὲ ἐπὶ τοῦ βορείου. Καὶ, τῶν ἀμφὶ τὸν Ναρβανὸν ὑποχωρούντων, οὐκέτι προήεσαν. Ἀντώνιον τε γὰρ ἐπυρθάνοντο πλησιάζειν, Κάισαρος ὑπολελειμμένου διὰ νόσον ἐν Ἐπιδάμνῳ· καὶ τὸ πεδῖον ἦν ἐναγωνίασαθαι καλὸν, καὶ οἱ κρημνοὶ στρατοπεδεύσαι. τὰ γὰρ ἑκατέρωθεν αὐτῶν, τῇ μὲν ἦν ἔλη καὶ λίμναι μέχρι τοῦ Στρυμόνες, τῇ δὲ τὰ σιενὰ καὶ αἰτριβῆ καὶ ἀνόδευτα· τὸ δὲ μέσον τῶν λόφων, τὰ ὀκτώ στάδια, δίοδος ἦν ἐς τὴν

Lin. 97. χρυσεῖα scribere jussit H. Steph. L. 98. Pro ἀπὸ δὲ Φιλίππων videtur ἀπὸ δὲ Ἀσύλων reponendum.

casu Græcos nomen amni indidisse. Est autem declivis ea planities, ut commoda sit descendentiibus a *Philippis*, ardua verò ab *Amphipoli* ascendentiibus.

106. Non longe a *Philippis* abest alius tumulus, quem *Bacchi tumulum* dicunt: in eo sunt aurifodinæ, quas *Asyla* vocant. Inde ad MCC passus progressis offerunt se alii duo tumuli, distantes a *Philippis* MMC, a se invicem vero M passus. In illis tumulis castra metati sunt: CASSIUS in eo, qui ad meridiem vergit,

BRUTUS in septentrionali. Nec amplius *Norbanum* cedentem persecuti sunt. Nunciabatur enim, adpropinquare *Antonium*, *Cæsare morbi causa Epidamni relicto*: & erat ea planities aptissima committendo prælio, sicut prærupti illi colles castris metandis. Nam ex altero latere paludes stagnaque habebant usque *Strymonem* fluvium, ex altero fauces, & juxta illas saltus nullis callibus pervios. Medium inter tumulos mille passuum spatium, transitus erat *Asiam* ex *Europa* petenti.

A. V.
712.

Ἀσίαν τε καὶ Εὐρώπην, καθάπερ πύλαι· καὶ αὐτὰ
διετείχισαν ἀπὸ χάρακος ἐς χάρακα, καὶ πύλας ἐν
μέσῳ κατέλιπον, ὡς ἐν εἶναι τὰ δύο στρατόπεδα. ἦν δὲ
καὶ παρ' αὐτὸ ποταμὸς, ὃν Γάγγαν τινες, οἱ δὲ Γαγγίτην
λέγουσι, καὶ θάλασσα ὀπίσθεν, ἐν ἧ καὶ τὰ ταμιεῖα
καὶ ἐνορμίσματα ἐμβλῶν ἔξειν. Θάσον μὲν δὴ ταμιεῖον,
ἀπὸ ἑκατὸν σταδίων οὖσαν, ἐτίθεντο· ἐνόοισμα δὲ ταῖς
τρίηρεσι Νέαυ πόλιν, ἀπὸ ἑβδομήκοντα σταδίων. οἱ μὲν
δὴ, χαίροντες τῷ χωρίῳ, τὰ στρατόπεδα ὠχύρουν.

CVII. Ἀντώνιος δὲ ὠδεύει μὲν σὺν τῷ στρατῷ μετ'
ἐπίξεως, τὴν Ἀμφίπολιν ἐθέλων ἐς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς
μάχης προλαβεῖν. ὡς δὲ αὐτὴν εὗρεν ὠχυρωμένην οἱ πρὸς
τῶν ἀμφὶ τὸν Νωρβανὸν, ἦσθη, καὶ τὴν παρασκευὴν ἐν
αὐτῇ κατέλιπε μεθ' ἐνὸς τέλους, οὗ Πινάριος ἠγεῖτο·
αὐτὸς δὲ μάλα θρασέως πολὺ προελθὼν, ἐστρατοπέ-
δευεν ἐν τῷ πεδίῳ, σταδίους ὀκτῶ μόνους ἀποσχὼν ἀπὸ
τῶν πολεμίων. Καὶ εὐθύς ἦν κατάδηλος ἡ τῶν στρατο-

*Lin. 14. παρ' αὐτὸν dant Edd. cum MSS. nostris: quod locum tueri
non potest, nisi addas τὸν χάρακα. Ibid. Γάγγαν ἔσ Γαγγίτην Aug.*

bus, quasi porta quædam: in
eo transversum murum a ca-
stris ad castra, relicta in me-
dio porta, extruxerunt, ut
bina castra essent conjuncta.
Præterfluebat & amnis, quem
Gangam alii, alii Gangitem
adpellant: & a tergo mare
erat, tutam stationem classi
& castris commeatus præbitu-
rum. *Thasum* insulam, pau-
lo amplius XII millia passuum
distantem, habebant pro hor-
reo: triremes ad IX millia in
portu *Neapolitano* colloca-
runt. Hac opportunitate lo-
corum læti *Cassius Brutus*que

castra communiebant.

107. ANTONIUS interim
cum exercitu raptim iter fa-
ciebat, ut *Amphipolim* occupa-
ret, quam *sedem belli* erat
facturus. Quam ubi jam a
Norbano, ut sibi venienti ef-
fet receptaculo, munitam in-
venit; gavisus, adparatum in
ea reliquit, cum una legione
præfidiana præfectoque *Pina-
rio*: ipse, admodum audenter
multum progressus, castra me-
tatus est in plano, diremta
ab hoste mille tantum passuum
spatio. Statimque adparuit,
quanto *potior* esset *Cassiano-*

πέδων ἐλάττωσις τε καὶ πλεονεξία. οἱ μὲν γὰρ ἦσαν ἐπὶ κολωνῶ, οἱ δὲ ἐν πεδίῳ· καὶ οἱ μὲν ἐξυλεύοντο ἀπὸ τῶν ὄρων, οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ ἔλους· καὶ ὑδρεύοντο οἱ μὲν ἐκ ποταμοῦ, οἱ δὲ ἐκ Φρεάτων ὧν αὐτίκα ὠρωρύχρισαν· τὴν τε ἀγορὰν οἱ μὲν ἀπὸ ὀλίγων σταδίων ἐπήγοντο ἐκ Θάσου, οἱ δὲ ἀπὸ πεντήκοντα καὶ τριακοσίων ἐξ Ἀμφιπόλεως. ἐδόκει γε μὴν ἐξ ἀνάγκης ὁ Ἀντωνίου ὡδε προῖξαι, κολανοῦ μὲν οὐδενὸς ὄντος ἐτέρου, τὸ δὲ ἄλλο πεδίον οἷα κοιλότερον ἐκλιμαζόντος ἐνίστε τοῦ ποταμοῦ· παρ' ὃ καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὀυσομένων Φρεάτων γλυκείας τε καὶ δαιψιλοῦς ὕδατος εὕρισκε. Τό γε μὴν τόλμημα, εἰ καὶ ἐξ ἀπορίας ἐγένετο, κατέπλησσε τοὺς πολεμίους, ἐγὺς οὕτω καὶ εὐθύς ἐξ ἐφόδου σὺν καταφρονήσει παραστρατοπεδεύσαντος. Φρούριά τε ἤγειρον πολλὰ, καὶ πάντα κατὰ σπουδὴν ὠχύρουν τάφοις καὶ τείχεσι καὶ χαρακώμασιν. ὠχύρουν δὲ καὶ οἱ πολέμιοι ὅσα αὐτοῖς ἐνέλιπεν. ὁ δὲ Κάσσιος, τὴν ὁρμὴν τοῦ Ἀντωνίου μανιώ-

Lin. 33. Forsan καὶ διακοσίων. L. 36 sq. παρ' ὧν Edd. Præuli Aug. L. 38. τό τε γε μὴν Edd. Delevi τε cum Aug. monente etiam Musgraviō. L. 41 sq. Malim ἤγαγε, ἔ ποικ κατὰ σπουδὴν ὠχύρουν. L. 44. ἐνέλιπεν Aug.

rum quam Antonianorum castrorum conditio. Illi in colle erant, hi in planitie: lignabantur illi e montibus, hi e palustribus: illi aquabantur e fluvio, hi e puteis quos statim effoderant: comneatus illi a propinqua Thaso advehebant, hi ab Amphipoli per viam amplius XL [XXX?] millium passuum. Videtur tamen necessitate coactus fecisse id Antonius, præoccupatis jam ab hoste collibus, reliqua vero planitie humili, & stagnante interdum aquis fluvii; qua-

propter etiam in effossis puteis fontes copiosi aquæ dulcis inveniebantur. Sed ea audacia certe, quamvis a necessitate profecta, terruit hostes, castra ex itinere statim tam propinquo loco contentim posita considerantes. Castris positis, Antoniani castella plurima excitarunt, & summa celeritate fossis, muris, vallis omnia communierunt. Simul hostes quidquid munitionum necdum omnino perfectum erat, abolvebant: & Cassius, insanum videns Antonii impetum,

A. U.
712.

δη οὖσαν ὄρων, διειχίζεν ὃ ἔτι μόνον αὐτοῖς ἔλειπεν ἐς τὸ ἔλος ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, διὰ σπενότητα ὑπεροφθέν· ὡς μηδὲν ἔτι ἀτείχιστον εἶναι, πλὴν κατὰ πλευρὰς Βρούτῳ μὲν τὰ ἀπόκρημνα, Κασσίῳ δὲ τὸ ἔλος, καὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῷ ἔλει· τὰ δὲ ἐν μέσῳ πάντα διείληπτο τάφρω καὶ χάρακι καὶ τείχει καὶ πύλαις.

CVIII. Οὕτω μὲν ὠχυροῦντο αὐτῶν ἐκάτεροι· καὶ ἐν τούτῳ μόνους ἰππεῦσι καὶ ἀκροβολισμοῖς ἐπειρῶντο ἀλλήλων. Ὡς δὲ ἐξείργαστο πάντα ὅσα ἐπενόουν, καὶ ὁ Καῖσαρ ἀφῆκε, οὕτω μὲν ἐρρωμένος ἐς μάχην, Φορεῖα δὲ ἐπὶ τὰς συντάξεις τοῦ στρατοῦ κομιζόμενος· οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Καῖσαρα εὐθύς ἐξέτασσαν ἐς μάχην· οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Βρούτον ἀντεξέτασσαν μὲν ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων, οὐ κατήεσαν δέ. οὐ γὰρ ἐγνώκεσαν ἐς τὴν μάχην ἐπείγεσθαι, ταῖς ἀγοραῖς ἐλπίζοντες ἐκλύσειν τοὺς πολεμίους. Ἦν δὲ τὰ μὲν περὶ ἑκατέροις ἐννεακαίδεκα ὀπλιτῶν τέλη, τοῖς μὲν ἀμφὶ τὸν Βρούτον ἐνδέοντα τοῖς ἀριθ-

Lin. 45. ἐπιτεν Edd. Prætuli Aug. cum altero ex Regiis.

spatium angustum inter paludem & sua castra, quod solum adhuc supererat, ob ipsam angustiam neglectum, muro interceptum, ne quid immunitum esset. Itaque quum a latere castra Bruti rupibus, Cassiana vero palude marique deinceps essent protecta; cetera in medio omnia fossa valloque & muris ac portis intersepta erant.

108. Hæ fuere utrimque castrorum AD PHILIPPOS munitiones: in quibus absolvendis dum occupantur, velitationibus tantum & equitum excursionibus utrimque faciebant virtutis periculum.

Ut vero suprema operibus manus est imposita, & CÆSAR quoque advenit, nondum quidem ad pugnam fatis validus, sed ita tamen ut lectica circumferri circa ordines posset; Casariani statim explicarunt aciem. Ex adverso Brutus Cassiusque suos instruxerunt quidem in editiore loco, sed non descenderunt: non placebat enim prælio discernere, quod sperarent, hostem inopia commeatuum posse confici. Erat autem numerus copiarum, legiones pariter utrimque undeviginti; sed in Bruti quidem Cassique exercitu, non fatis illæ suis numeris

μοῖς, τοῖς δὲ ἀμφὶ τὸν Καίσαρα καὶ ἐπλεόναζον ἐκατέρωθεν. ἰππεῖς δὲ, ἅμα τοῖς ἐκατέρωθεν Θρακίοις, ἦσαν Καίσαρι μὲν καὶ Ἀντωνίῳ μύριοι καὶ τρισχίλιοι, Βρούτῳ δὲ καὶ Κασσίου δισμύριοι. ὥστε πλήθει μὲν ἀνδρῶν, καὶ θράσει καὶ ἀρετῇ στρατηγῶν, καὶ ὅπλοις καὶ παρασκευῇ, λαμπροτάτην ἐκατέρωθεν παράταξιν ἐφθῆναι· ἀπρακτικὸν δὲ ἐς πολλὰς ἡμέρας, οὐκ ἐφελόντων συμπλέκεσθαι τῶν ἀμφὶ τὸν Βρούτον, ἀλλὰ ταῖς ἀγοραῖς προεκλύχειν τοὺς πολεμίους· αὐτοὶ μὲν ἔχοντες Ἀσίαν χορηγόν, καὶ ἐξ ἐγγύσιον πάντα διὰ θαλάσσης ποριζόμενοι, τοῖς δὲ πολεμίοις οὐδὲν ὄν δαψιλές οὐδὲ οἰκεῖον· οὔτε γάρ τι δι' ἐμπόρων ἀπ' Αἰγύπτου λαβεῖν εἶχον, ὑπὸ λιμοῦ τῆς χώρας δεδαπανημένης· οὔτε ἐξ Ἰσθμίας ἢ Λιβύης, διαὶ Πομπηίου, οὔτε ἐκ τῆς Ἰταλίας, διὰ Μούρκου καὶ Δομίτιου. οὐκ ἐς πολὺ δὲ αὐτοῖς ἐμελλον ἀρκεσεῖν Μα-

Α. U.
712.

Lin. 62 sq. ἐκατέρωθεν post ἐπλεόναζον non expressit Cand. Ac fortasse per errorem intrusum est. L. 63. ἅμα τοῖς ἐκατέρωθεν Θρακίοις Edid. ex Regiis, qui tamen est alteram exhibent lectionem, quam dederunt Aug. Ven. L. 70. τὴν Ἀσίαν Edid. Delevi artic. cum Aug. Ven. L. 71. ἐξ ἐγγύσιον ὡς πάντα Edid. est MSS. mend. In Aug. ex ἐγγύσιον factum ἐγγύσιον est, ac post hanc vocem puncto minori distinguitur oratio. Tentavi emendationem ex conject. præeunte Gelenio. Sed fortasse inutilis etiam locus est. L. 73. παρ' Αἰγύπτου Edid. mend. Recte Aug. Reg. B.

complete; in *Cæsaris* vero & *Antonii* abundantes etiam numero. Equitum vero, adjunctis utrimque Thracum auxiliis, *Antonius* cum *Cæsare* habebat XIII millia: *Brutus* et *Cassius* XX. M. Itaque multitudine, virorum, audacia virtuteque imperatorum, armis & adparatu, pulcherrimum utraque acies spectaculum præbuit: sed utraque per multos continuos dies otiosa stabat; *Cassianis* prælium de-

tractantibus, & difficultate annonæ hostem fatigare cupientibus; quum ipsis ex Asia omnia suppeterent, & ex propinquo per mare subveherentur, hostes in regione infesta laborarent inopia. Hi enim neque per mercatores accipere ex Ægypto quidquam poterant, fame tunc oppressa: neque ex Hispania aut Africa Pompejus, neque ex Italia Murcus & *Ahenobarbus* sinebant commeatus advehi; Ma-

A. U.
712.

κεδονία τε καὶ Θεσσαλία, μόναι σφίσι ἐν τῷ τότε χορηγοῦσαι.

CIX. Ὡν οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Βρούτον ἐνθυμούμενοι μά-
λισθα, διέτριβον. ὁ δὲ Αντώνιος, αὐτὰ δεδιώς, ἔγνω βιά-
σασθαι τοὺς ἄνδρας εἰς μάχην· καὶ ἐπενόησεν εἰ δύναίτο
βάσιμον τὸ ἔλος ἐργάσασθαι λαθῶν, ἵνα, κατώπιον τῶν
ἐχθρῶν ἐπι ἀγνοούντων γενόμενος, τὴν ἀγορὰν σφᾶς ἀ-
φέλοιτο τὴν ἀπὸ τῆς Θάσου κομιζομένην. ἐκλείσσαν οὖν
αὐθις ἐκάσποτε εἰς μάχην τὰ σημεῖα τοῦ στρατοῦ πάντα, 8
ἵνα ὅλος ἐκλετάχθαι νομίζοιτο, μέρει τινὶ νυκτὸς τε καὶ
ἡμέρας ἕκαστην ἐν τῷ ἔλει δίοδον σπηνὴν, κείρων τε τὸν
δόνακα, καὶ χῶμα ἐπιβάλλων, καὶ λίθους ἐκατέρωθεν,
ἵνα μὴ τὸ χῶμα διαπίπτῃ, τὰ δὲ βαθέα διεσπάρου
καὶ ἐγεφύρου μετὰ σιωπῆς βαθυτάτης. ἀφῆρητο δὲ τὴν 9
ὄψιν τοῦ ἔργου τοὺς πολεμίους ὁ πεφυκῶς ἐτι δόναξ ἀμφὶ
τῇ δίοδῳ. Δέκα δ' ἡμέρας ἐργάσαμενος ᾧδε, ἐσέπεμψε
λόχους ὀρθίους νυκτὸς ἀφῆνω, καὶ τὰ ἐρυμνά τῶν ἐντὸς
κατέλαβε, καὶ ἐχαράκωσε φρούρια ὁμοῦ πολλά. Ὁ δὲ

Κάσσιος

Lin. 93. ἰσθμίου Edd. mend. Recte Aug. Reg. A.

cedonia vero Theffaliaque non
diu sufficere poterant, quæ
tum solæ alebant exercitum.

109. Id maxime respicient-
tes Cassius Brutusque, bellum
ducebant. Idemque ipsum
Antonius veritus, statuit eos
ad pugnam cogere: cogita-
vitque, num posset clam per
paludem viam efficere, ut
hostibus a tergo comteatum
ex Thaso subvectionem inter-
cluderet. Productis igitur rur-
sus quotidie in aciem signis
omnibus, ut videretur adesse
totus exercitus; deducta inde
parte, noctes atque dies ape-

ricbat in palude angustum
transitum: detondens arun-
dines, & aggerem excitans,
lâpidibus utrimque ne dilabe-
retur munitum, profundiora
sternens sublicis pontibus,
per summum silentium; con-
spectum enim hostibus adime-
bant arundines relicte circa
transitum. In hoc opus in-
sumtis decem diebus, noctu
cohortes ordinibus in longi-
tudinem directis, misit intro:
quæ, occupatis ulterioribus
locis aliquot natura munitis,
complura castella ibi eodem
tempore vallarunt. Ad id

commentum

5 Κασσίου κατεπλάγη μὲν τοῦ ἔργου τὴν ἐπίνοιάν τε καὶ κλωπὴν. ἀντεπινοῶν δὲ ἀποτεμίσθαι τὰ Φρούρια τὸν Ἀντώνιον, διετείχιζε καὶ αὐτὸς ἐπικάρσιον τὸ ἔλος ἅπαν, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου μέχρι τῆς θαλάσσης, κόπλων ὁμοίως, καὶ γεφυρῶν, καὶ τὸν χάρακα τοῖς στε-

10 ριφάμασιν ἐπιτιθεῖς, καὶ τὴν ὑπὸ Ἀντωνίου γεγενημένην δίοδον ἀπολαμβάνων, ἵνα μῆτε ἐκδραμεῖν ἐς αὐτὸν οἱ ἐν-

δον ἐτι δυνήσκειν, μῆτε ἐκεῖνος αὐτοῖς ἐπιβηθεῖν.

CX. Ταῦτα δὲ ὁ Ἀντώνιος ἰδὼν περὶ μεσημβρίαν, ὡς

5 εἶχεν αὐτίκα σὺν ὀρμῇ τε καὶ ὀργῇ τὸν στρατὸν τὸν ἴδιον, ἐπὶ θάτερα τεταγμένον, ἤγειν ἐπιστόρεφον ἐς τὸ διατεί-
χισμα τοῦ Κασσίου, μεταξὺ τοῦ ἔλους καὶ τοῦ στρατο-
πέδου, σιδήρια φέρων καὶ κλίμακας, ὡς ἐξελῶν αὐτὸ,
καὶ παροδεύσων ἐς τὸ τοῦ Κασσίου στρατόπεδον. γιγνο-

10 μένου δὲ αὐτῷ τοῦ δρόμου σὺν τόλμῃ πλαγίου τε καὶ
πρὸς ἀναντες, κατ' αὐτὸ δὴ τὸ μεταίχμιον τῶν στρατιῶν
ἐκατέρων, περιήλυσαν οἱ τοῦ Βρούτου στρατιῶται ἐπὶ

Lin. 2. ἰδραμῖν αὐτὸν Edd. i; dederunt Aug. Ven. L. 8. ἐξελὼν vi-
detur scribendum. L. II sq. τῶν στρατιωτῶν ἐκατέρων Edd. Aug.
Rectius Reg. B. Forsan legendum τῶν στρατιῶν τῶν ἐκατέρων.

commentum, tam bene diffi-
mulatum, Cassius obstupuit: &
ut arte artem illuderet, ex-
clusurus ab eis castellis Anto-
nium, transversum septum egit
per totam paludem a castris
usque ad mare; ad imitatio-
nem alterius operis cædens
arundines, pontes sternens,
firmum jaciens aggerem, val-
loque eundem muniens; at-
que ita viam ab Antonio pa-
tesfactam interrumpens, ut
nec qui transierant recipere
se possent, nec submitti pos-
sent eis auxilia.

110. Quod ubi circa me-

Vol. II.

ridiem intellexit Antonius,
e vestigio confestim cum im-
petu & ira exercitum suum,
in diversa parte tunc in acie
stantem, convertit, & adversus
Cassii munitionem eam, quæ
a castris ad paludem perti-
nebat, duxit; ferramentisque
& scalis, quas suos secum fer-
te jusserat, munitionem illam
expugnare, ad ipsaque Cassii
castra penetrare paravit. Qui-
bus tam insolenter adverfo
clivo transversum per ipsum
quod utramque aciem dirime-
bat spatium currentibus, in-
dignati Bruti milites, & igno-

V v

A. U.
712.

τῆ ὕβρει, ἅδε μάλα θρασέως αὐτοὺς ὄντας ἐνόηλους
ἐχθρῶν διαφρόντων· καὶ ἐπέδραμον αὐτοῖς αὐτοκέλευστοι,
πρὸ τινος ἐκ τῶν ἡγεμόνων επιτάγματος, καὶ ἔκλεινον
οἰὰ πλαγίους ἀθρόως οὐς καταλάβοιεν. ἀρξάμενοι δὲ
ἅπαξ ἔργου, καὶ τῷ Καίσαρος στρατῷ, τεταγμένῳ μά-
λισθα κατὰ σφᾶς, ἐπέδραμον· καὶ τρέψαντες ἐδίωκον,
μέχρι καὶ τὸ στρατόπεδον ἐξείλον, ὃ κοινὸν ἦν Ἀντωνίῳ τε
καὶ Καίσαρι· Καίσαρος αὐτοῦ δὲ ἐνύπνιον ἔνδον οὐκ ὄντος, 20
αἰδὰ Φυλαξαμένου τὴν ἡμέραν, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς Ἰπο-
μνήμασιν ἔγραψεν.

CXI. Ὁ δὲ Ἀντώνιος ὄρων τὴν μάχην συνεῤῥωγυΐαν,
ἤσθη μὲν ὡς ἀναγκάσας· πάντῳ γὰρ ἐπὶ ταῖς ἀγοραῖς
ἔδεδίει· ἀναστρέφειν δὲ εἰς τὸ πεδίον οὐκ ἔκρινε, μὴ τὴν 25
Φάλαγγα ἀνελίσσων ταράξειεν. ὡς ἀρξάμενος δὲ εἶχεν
ὄρμηξ, ἐχείτο δρόμῳ, καὶ ἀνέβαινε, βαλλόμενός τε, καὶ
χαλεπῶς· μέχρι βιαζόμενος ἐνέκυρσε τῇ Φάλαγγι τῇ

Lin. 15. πρὸς τινος Eidd. male. Recte Aug. L. 26. ὡς ἀρξάμενος δὲ
εἶχεν Eidd. Rectius Aug. Malim tamen ὡς δὲ ἀρξάμ. εἶχεν. L. 27.
ὄρμηξ Reg. A. Ἐ margo Reg. B. Ib. ἐρείτο Eidd. ἐχείτο dedit Aug.

miniosum rati, si viri armati
adversarios ita impune præter
ora sua sinerent transcurrere;
proprio motu, non expectato
ducum imperio, irruerunt in
eos ex latere; magnoque nu-
mero, quotquot adsequi po-
terant, conciderunt. Com-
missoque semel prælio, mox
Casaris aciem, quæ ex ad-
verso ipsorum potissimum sta-
bat, adorti, in fugam verte-
runt; persecuti que castris et-
iam potiti sunt, quæ Casari
communia fuerant cum An-
tonio: in quibus commode
tunc Casar non aderat, som-

nio monitus, ut caveret illum
diem, quemadmodum ipse
scriptum in suis Commenta-
riis reliquit.

III. Tum Antonius, ut
commissum vidit prælium, ga-
visus est, quod hostem eo com-
pulisset; quandoquidem de
commeatu valde timuerat.
Reverti autem jam in plani-
tiem parum sibi commodum
judicavit; ne, convertens a-
ciem, turbaret ordines. Itaque
continuato quo cæperat cur-
su, in adversum clivum evasit,
contemptis telis superne volan-
tibus; donec in Cassii aciem

Κασσίου, τὴν τάξιν τὴν δεδομένην Φυλασσοῦση, καὶ τὸ
 γιγνόμενον ὡς ἄλογον καταπεπληγμένη. ῥήξας δὲ
 αὐτὴν ὑπὸ τόλμης, ἐπὶ τὸ διατείχισμα ὄρμα τὸ μεταξὺ
 τοῦ τε ἔλους καὶ τοῦ στρατοπέδου, τὸν τε χάρακα ἀνα-
 σπῶν, καὶ τὴν τὰ Φρόν ἐγχαννύς, καὶ τὸ οἰκοδομημα
 ὑπορύσσων, καὶ τοὺς ἐν ταῖς πύλαις καταφονεύων, καὶ
 τὰ ἐπιπέπληκτα ἐκ τοῦ τείχους ὑπομένων· ἕως αὐτὸς μὲν
 ἐσῆλατο διὰ τῶν πυλῶν ἔνδον, ἕτεροι δὲ ταῖς ὑπωρυχίαις
 ἐσῆλθον, οἱ δὲ καὶ τοῖς πεπληγκόσιν ἐπανέβαινον. καὶ
 πάντα οὕτως ἐγίνετο ὁξείως, ὥστε τοῖς τὸ ἔλος ἐργαζο-
 μένοις ἐπιβοηθοῦσιν ὑπήντων, ἐλόντες ἤδη τὸ διατείχισμα.
 Τρεψάμενοι δὲ καὶ τοῦσδε σὺν ὄρμῃ βιαίω, καὶ ἐς τὸ
 ἔλος κατώσαντες, ἐπανήσαν ἐς αὐτὸ ἤδη τὸ στρατόπεδον
 τοῦ Κασσίου, μόνου σὺν τῷ Αντωνίω, ὅσοι τὸ διατείχισμα
 ὑπερῆλθον, τοῦ ἄλλου πλήθους ἑκατέρων ἐκτὸς ἀλλή-
 λοις μαχομένου.

CXII. Τὸ δὲ στρατόπεδον, ὡς ἐρμυδὸν, ὀλίγοι πάμ-
 πταν ἐφυλασσον· ὅθεν αὐτῶν εὐμαρῶς ἐκράτησεν ὁ Αν-
 τώνιος. ἤδη δὲ καὶ ὁ ἔξω τοῦ Κασσίου στρατὸς ἠσσᾶτο,

Lin. 35. μὲν post αὐτὸς carent Edd. inuitis quatuor nostris MSSis.
L. 37. ἰσῆλον Aug. L. 47. ὁ ante ἔξω carent Edd. male. Dedit Aug.
 impregit, loco se non moven-
 tem, & attonitam necopinata
 audacia. *Quam* ubi insigni
 ausu perripit, munitionem in-
 ter paludem & castra trans-
 versim exstructam magno im-
 petu invasit, vallum convel-
 lens, fossam opplens, murum
 suffodiens, stationem pro porta
 opprimens, missiliaque con-
 temnens e muro coniecta.
 Quibus simul factis, ipse per
 portam irrupit, alii per cu-
 niculos murorum penetrave-
 runt, alii per ruinas adscende-
 runt. Et ea omnia tanta ce-

leritate facta sunt, ut succur-
 rentibus, qui in palude opera-
 bantur, ipsi jam expugnata
 munitione occurrerent, & his
 quoque atroci impetu profligatis,
 in paludemque compulsi,
 reverterentur jam ad ipsa castra
 Cassii, soli hi qui cum Antonio
 per murum irruerant, reliquis
 extra murum cum hoste configentibus.

112. *Castra*, utpote satis
 firma, a perpaucis custodie-
 bantur: quo facilius capta
 sunt. Jamque etiam extra
 Cassiani vincebantur: &, ex-

A. U.
712.

καὶ τὴν κατάληψιν ἰδὼν τοῦ στρατοπέδου, διεσκιδνατὸ ἀκόσμως. Καὶ τὸ ἔργον ἦν ἐντελές ἑκατέροις καὶ ὅμοιον· Βρούτος τε γὰρ τὸ λαίον τῶν πολεμίων ἐτέτραψε, καὶ τὸ στρατόπεδον ἤρῃκει· Αντώνιος τε, Κασσίου κρατῶν, σὺν ἀμηχανῶν τόλμῃ τὸ στρατόπεδον ἐπόρθει. Φόνος τε ἦν ἑκατέρων ποικίλος· ὑπὸ δὲ μεγέθους πεδίου τε καὶ κωνιορτοῦ τὰ ἀλλήλων ἠγνόουν, μέχρι ποτὲ ἐπύθοντο, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνεκάλουν. Οἱ δὲ ἐπανήεσαν, ἀχθοφόροις εἰκόστες μᾶλλον ἢ στρατιώταις· καὶ οὐδὲ τότε ἀλλήλων ἠσθάνοντο, οὐδὲ καθεύρων. ἐπεὶ ρίψαντες γε ὅσα ἔφερον οἱ ἕτεροι, μέγα ἂν εἰργάσαντο κατὰ τῶν ἑτέρων, αἰσυντάκτως ᾧδε ἀχθοφορούντων. Τὸν δὲ ἀριθμὸν τῶν ἀποθανόντων εἰκάζουσι, τῶν μὲν ἀμφὶ τὸν Κασσίον, ἐς ὀκτακισχιλίους σὺν τοῖς παρασπίζουσι φεράωουσι γενέσθαι, τῶν δὲ ἀμφὶ τὸν Καίσαρα διπλασίονα.

CXIII. Κασσιος δὲ ἐξ οὗ τῶν διατειχισμάτων ἐξέωσθη, καὶ οὐδὲ ἐσελθεῖν ἔτι εἶχεν ἐς τὸ στρατόπεδον, ἀνέ-

Lin. 50. γὰρ, post τε, carent Edd. cum Reg. B. Deder. Aug. Reg. A. L. 54. μέχρι ἐπύθοντο ποτι Reg. B. à pr. manu. L. 64. ἐπιελθεῖν Aug. male. redire Cand. tanquam legisset ἰπανελθεῖν.

pugnata conspicati castra, in-
condita fuga dispersi sunt.
Atque ita similiter utrimque
luculenta reportata victoria
est: prostrigato per Brutum si-
nistro cornu hostium, et castris
captis; diversa parte Antonio,
post devictos Cassianos, incre-
dibili audacia castra quoque
diripiente. Itaque & utrim-
que pariter multiplex cades
edita est. Sed, quoniam latis
in campis multum erat pul-
veris excitatum, diu ignora-
bant alteri, quo pacto res ab
altera parte gesta esset. Quo
tandem cognito, utriusque suos

revocarunt. Qui, a victoria
redeuntes, bajulis similiores
erant quam militibus; ac ne-
tum quidem adspectu vel fen-
su ullo dignoscebant se invi-
cem: alioquin alterutri, pro-
jectis farcinis, facile adverfa-
rios, præda onustos, ac sine or-
dine discurrentes, oppressif-
sent. *Desiderata* sunt, quan-
tum conjecturis adsequi licuit,
Cassianorum octo millia, cum
servis armigeris; duplo plura
in exercitu Caesaris et Antonii.

113. CASSIUS, castris exu-
tus, quum receptum in ea nul-
lum haberet, in Philipporum

5 δραμεν ἐς τὸν Φιλίππων λόφον, καὶ τὰ γιγνόμενα ἐφεί-
 ρα. οὐκ ἀκριβῶς δὲ αὐτὰ διὰ τὸν κονιορτὸν, οὐδὲ πάντα,
 ὄρων, ἀλλ' ἢ τὸ στρατόπεδον ἑαυτοῦ μόνον εἰλημμένον,
 ἐκέλευσε Πινδάρῳ τῷ ὑπασπιστῇ προσπεσεῖν οἱ καὶ
 διαφθεῖραι. διαμέλλοντος δ' ἔτι τοῦ Πινδάρου, προσέθει
 70 τις ἀγγέλλων οἱ, Βρούτον ἐπὶ Θάτερα νικᾶν, καὶ τὸ στρα-
 τόπεδον τῶν πολεμίων πορβεῖν. Ὁ δὲ τούτῳ μὲν τοσόνδε
 ἀπεκρίνατο· Νικῶης, λέγε αὐτῷ, παντελῆ νίκην. ἐς δὲ
 τὸν Πίνδαρον ἐπιστραφεῖς· Τί βραδύνεις; ἔφη, τί τῆς ἐμῆς
 αἰσχύνης με οὐκ ἀπαλλάσσεις; Πίνδαρος μὲν δὴ δεσπό-
 75 τήν, ὑπέχοντα τὴν σφαγὴν, διεχρήσατο. καὶ τισιν οὐ-
 τως ἀποθανεῖν δοκεῖ Κάσσιον. Ἔτεροι δὲ αὐτὸν οἰοῦνται,
 προσιόντων ἐς εὐαγγέλιον ἰππέων Βρούτου, νομίσαντάς
 εἶναι πολεμίους, πέμψαι τὸ ἀκριβὲς εἰσόμενον Τιτίμιον·
 τὸν δὲ τῶν ἰππέων, ὡς Κασσίου Φίλον, περισχόντων τε σὺν
 80 ἡδονῇ, καὶ ἐπὶ τῷδε καὶ ἀλαλαξάντων μέγα, τὸν Κάσ-
 σιον, ἠγούμενον ἐς ἐχθροὺς ἐμπεσεῖν Τιτίμιον, τοῦτο φάναι·

Lin. 70. ἀγγέλλων Edd. ἀγγέλλων Aug. pro quo reposui id, e quo corruptum videbatur. L. 78. εἶναι καὶ πολεμίους Aug.

tumulum cursu se recepit; in-
 deque, quid fieret, prospecta-
 bat. Sed quoniam prospectus
 adimebatur pulvere, ut neque
 accurate, neque omnia, per-
 spicere posset; castra saltem
 utique amissa videns, *Pinda-
 rum armigerum suum jussit,
 ut percussoris sibi præstaret
 officium.* Qui dum adhuc
 cunctatur, adcurrit alius qui-
 dam nuncians, *Brutum* in al-
 tero cornu vincere, & castra
 diripere hostium. Cui hoc tan-
 tum *Cassius* respondit: *Refer
 ei, me precari illi absolutam
 victoriam.* Tum rursus ad
Pindarum conversus, quid ces-

sas? inquit: *Cur non me ab
 hac ignominia liberas?* simul-
 que jugulo ferrum, adigente
Pindaro, excepit. Sic qui-
 dem nonnulli de *Cassii* morte
 memoriae prodiderunt. Alii
 referunt, advenientibus emi-
 nus equitibus *Bruti*, qui læ-
 tum nuncium de ejus victoria
 adferrent, *Cassium*, existiman-
 tem hostes esse, obviam mi-
 sisse *Titinium*, qui exacte rem
 cognosceret: quem quum e-
 quites, ut amicum *Cassii*, re-
 cepissent in medium, concla-
 mantes præ gaudio; *Cassium*,
 qui crederet in hostes illum
 incidisse, hoc tantum profa-

A. V.
212.

Περιεμένονμεν Φίλον ἀρπαζόμενον ἰδεῖν; καί ἔς τινα σκιήν ὑποχωρήσαι μετὰ τοῦ Πινδάρου, καὶ τὸν Πίνδαρον οὐκ ἔτι Φανῆναι. διὸ καὶ νομίζουσί τινες, οὕτω κεκελευσμένον ἐργάσασθαι. Κασσίω μὲν δὴ τέλος ἦν τοῦ βίου κατὰ τὴν αὐτοῦ Κασσίου γενέθλιον ἡμέραν, ὥδε τῆς μάχης γενέσθαι συμπεσοῦσης. καὶ Τιτίnius, ὡς βραδύνας, εαυτὸν ἔκλεινε.

CXIV. Βροῦτος δὲ, Κασσίου τὸν νέκυν περιχλαίων, εἰνεκάλει τελευταῖον ἄνδρα Ρωμαῖον, ὡς οὐ τις ἔτι τοιοῦ-
δε ἔς ἀρετὴν ἔσομένου· ταχυεργίας τε αὐτῷ καὶ προπε-
τείας ἐνεκάλει· καὶ ἐμακάριζεν ὁμοῦ Φροντίδων καὶ
αἰνίας ἀπηλαγμένον, αἱ Βροῦτον ἐς ποῖον ἄρα τέλος
ἔδηγοῦσι; Παραδοὺς δὲ τὸ σῶμα τοῖς Φίλοις, ἐνθα
λαθραίως θάψειαν, ἵνα μὴ καταδακρῶσειε τὸν στρατὸν
ῥεῶντα, αὐτὸς ἄσιτος τε καὶ ἀτημέλητος ἀνατὴν νύκτα
πᾶσαν τὸ τοῦ Κασσίου στρατόπεδον καθίστατο. Ἄμα

*Lin. 83. ἀποχωρήσαι Edd. Melius Aug. Reg. B. L. 86. in quo præ-
lium incidit Cand. An pro ἔδει legendum ἢ δὴ? L. 90. Ρωμαίων
Edd. Cand. Præstuli Aug. Ibid. ὅστ' οὕτως Edd. male ex Reg. B.
in vitis Aug. Reg. A. L. 91. Malim ταχυεργίας δὲ. L. 92 sq.
καὶ αἰνίας perperam Edd. cum Regiis. Recte Aug. L. 97. τοῦ ἀ-
est ab Aug. non male.*

tum, *Exspectavimus ergo, cum abreptum videremus amicum!* in tentorium quoddam secessisse cum Pindaro, & Pindarum nusquam posthac visum. Quamobrem opinantur nonnulli, injussum etiam tum illum occidisse dominum. *Obiit CASSIUS* natali suo die, in quem ipsum forte prælium illud incidit, *ad Philippos commissum. Titinius* morarum pœnas a se ipse spontanea morte exegit.

114. *Brutus* flens super *Cassii* cadavere, *ultimum* hunc

adpellavit Romanorum; intelligi volens, neminem posthac fore huic virtute similem. Simul vero & properationem ejus accusavit & præcipitantiam; simul felicem prædicavit, qui jam curis sollicitudinibusque esset exemptus; quæ me, inquit, ad quem tandem exitum perducent! Tradito deinde amicis cadavere, ut clam sepeliretur, ne exercitus ex adspectu provocaretur ad lacrymas; ipse, cibo ceteraque corporis cura abstinens, totam noctem in colligendis Cassiani

ἡμέρα τῶν πολεμίων τὸν στρατὸν παρατασσόντων ἐς μάχην, ἵνα μὴ δοκοῖεν ἡλασθῶσθαι· συνεῖς τοῦ ἐνθυμήματος, Ὀπλισώμεθα, ἔφη, καὶ ἡμεῖς, καὶ ἀνθυποκριθῶμεν ἐλάσσονα παθεῖν. ὡς δὲ παρέταξεν, οἱ μὲν ἀνεχώρουν· ὁ δὲ Βρούτος ἐπιτωθάσας, ἔφη τοῖς Φίλοις· Οἱ μὲν δὴ προκαλούμενοι ἡμᾶς ὡς κεκμηκότας, οὐδὲ ἀπεπεύρασαν.

CXV. Ἡ δὲ ἡμέρα τὴν μάχην ἐν Φιλίπποις συνέβαινεν εἶναι, καὶ ἐν τῷ Ἰονίῳ τοῖόνδε πάθος ἄλλο ἐγίγνετο μέγα. Δομίτιος Καλουῖνος ἐπὶ ὀλκιάδων ἦγεν ὀπλιτῶν δύο τέλη Καίσαρι, καὶ τὸ διώνυμον ἦν αὐτῶν τὸ Ἄρειον, ὁ ἐπὶ τιμῇ τῆς ἀλκῆς ἠνόμαζον. ἦγε δὲ καὶ στρατηγίδά σπειραν ἐς δισχιλίους ἀνδρας, ἰππέων τε ἴλας τέσσαρας, καὶ ἕτερον πλῆθος ἐπειλεγμένον· καὶ τριῆρεις αὐτοὺς παρέπεμπον ὀλίγαι. Μοῦρκος δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀηνόβαρτος ἑκατὸν καὶ τριάκοντα μακραῖς ὑπήντων, καὶ αὐτοὺς αἱ ὀλκιάδες ἰσθίῳ μὲν αἱ πρῶται διέφυγον ὀλίγαι·

Lin. 99. δοκοῖεν Edd. Recte Aug. L. 8. Καλουῖνος Edd. & MSS. nōstri: quod correxi. Calvinus recte Cand. L. 9. ἦν αὐτῷ Aug. L. 12. Ἀν ἰπισυνελγμένον? L. 13 sq. Ἀνοβάβατος Aug. ut passim alibi.

exercitus reliquiis exegit. Mane deinde hostibus progressis in aciem, ne pro victis haberentur; mentem eorum intelligens Brutus: „Sumamus, inquit, nos quoque arma, & pari simulatione cladem tegamus.” Ut vero instruxit aciem, retrocesserunt hostes. In quos Brutus ad amicos sic est cavillatus: „Isti, qui nos ut fessos provocarunt, ne expeiri quidem ausi sunt.”

115. Ceterum quo die in campis Philippicis pugnatum est, eodem etiam in Ionio ma-

ri memorabilis clades accidit. Domitius Calvinus onerariis navibus duas legiones transehebat ad Caesarem; quarum altera celebris illa erat, ex virtutis laude Martia legio cognominata. Vehebat etiam cohortem praetoriam duorum millium, & quatuor alas equitum, aliamque selectam multitudinem, paucis triremibus deducuntibus. His Murcus et Ahenobarbus cum centum triginta longis navibus occurrerunt. Quos onerariae paucæ, quæ priores fuerant, velis

A. U.
712.

αἱ λοιπαὶ δὲ, χαλάσαντος ἄφνω τοῦ πνεύματος, ἐν
γαλήνῃ σταθερᾷ κατὰ τὸ πέλαγος ἤλθοντο, ὑπὸ του
θεῶν ἐκδιδόμεναι τοῖς πολεμίοις. ἐπέβαλον γὰρ ἀδεῶς
ἐκάστην, καὶ ἀνερρήγνυον· οὐδὲ αἱ παραπέμπουσαι σφᾶς
τριήρεις ἐπικουρεῖν ἐδύνεοντα, διὰ τὴν ὀλιγότητα κυκλούμε- 20
ναι. Ἔργα δ' ἦν τῶν κινδυνευόντων πολλὰ καὶ ποικίλα,
ἅτε μὲν τὰ πλοῖα συναγόντων ἀπὸ κάλων σπουδῆς, καὶ
κοντοῖς ἀρμοζόντων ἐς ἀλλήλα, ἵνα μὴ διεκπλεῖν αὐτὰ
ἔχοιεν οἱ πολέμιοι. ὅτε δὲ τούτου κρατήσειαν, ὁ μὲν
Μοῦρκος αὐτοῖς ἐπέβαλλε τοξεύματα πυρὸς, οἱ δὲ τοὺς 25
συνδέσμους ἀνέλκον ὀξέως, καὶ ἀπέφευγον ἀλλήλων διὰ
τὸ πῦρ, αὐτῆς τε ἐγίγνοντο ταῖς τριήρεσιν ἐς περίπλου
καὶ ἐμβολὴν ἔτοιμοι.

CXVI. Αγανακλιούμεντοι δὲ οἱ ἄνδρες, καὶ μάλιστα
αὐτῶν οἱ Ἄρειοι, ὅτι κρείττους ὄντες ἀλκῆν, δι' ἀπραξίας 30
ἀπώλλυντο, αἱ μὲν πρὸ τοῦ πυρὸς ἑαυτοὺς ἀνήρουν, οἱ δὲ
ἐς τὰς τριήρεις τῶν πολεμίων ἐναλλόμενοι, τὰ μὲν ἔδρων,
τὰ δὲ ἐπασχον. νῆες τε ἡμίφλεκτοι μέχρι πολλοῦ περιέ-

Liv. 18. ἐκδιδόμεναι (sic) Aug. L. 19. ἐκάστην Eidd. Rectius Aug.
Reg. A. L. 22. ὅτι μὲν Aug. Ibid. ἀπὸ κάλων Aug. Reg. B. non
male. Ib. σπεινὴ edit. i. oper. err. L. 28. ἐκβολὴν Aug.

plenis effugerunt: reliquæ ve-
ro, repente vento vim remit-
tente, in tranquillo mari er-
rabant, deorum alicujus ira
hostibus traditæ. Invadebant
enim illi secure singulas, per-
fringebantque: nec a prose-
quentibus triremibus ullum
erat auxilium, quod propter
paucitatem circumvenirentur.
Ibi tum multa atque varia for-
titer facta exstiterunt pericli-
tantium: qui passim naves ce-
lenter contis funibusque, ne
hostis perumperet, conjunge-
bant. Quod quum succede-

ret, *Murcus* ignita eis jacula
immittebat; & illi pari cele-
ritate solvebant vincula, &
diffugiebant metu incendii;
atque ita rursus triremium icti-
bus ac perruptioni exponeban-
tur.

116. Tum indignati mili-
tes, præsertim *Martii*, quod,
quum præstarent fortitudine,
inulti perirent, alii seipfos in-
terficiabant, non expectato
incendio: alii, triremes hosti-
um insilientes, multa facie-
bant ac ferebant fortiter. Na-
ves quoque semistæ diu ja-

πλεον, ἀνδρας ἔχουσαι, τοὺς μὲν ὑπὸ τοῦ πυρός, τοὺς
 5 δ' ὑπὸ λιμοῦ καὶ δίψης δαπανωμένους· οἱ δὲ καὶ ἰσθίων
 ἢ σανίδων ἐχόμενοι, ἐς πέτρας ἢ ἀκλῆς ἐξεφέροντο ἐρή-
 μους· καὶ εἰσὶν αὐτῶν οἱ καὶ περιεσώθησαν ἐκ παραλό-
 γου· τινὲς δὲ καὶ ἐς πέντε διήρκεσαν ἡμέρας, λιχμῶμενοι
 τὴν πίσσαν, ἢ ἰσθίων ἢ κάλων διαμασώμενοι, μέχρη
 10 σφᾶς ὁ κλύδων ἐξήνεγκεν ἐπὶ τὴν γῆν. πολὺ δ' ἦν ὁ
 καὶ τοῖς παλεμίοις ἑαυτὸ ἐπέτρεπεν, ὑπὸ τῶν συμφορῶν
 ἠσώμενον· ἐπέτρεψαν δὲ καὶ τῶν τριηρῶν ἑπτακαίδεκα·
 καὶ τοὺς μὲν ἀνδρας οἱ περὶ Μούρκον ἐς ἑαυτοὺς μετῴρ-
 κουν, ὁ δὲ στρατηγὸς αὐτῶν Καλουῖνος ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ
 15 νεῶς ἐπανῆλθεν ἐς τὸ Βρεντέσιον ἡμέρα πέμπτη, δόξας
 ἀπολωλέναι. Τοιοῦτο μὲν δὴ πάθος τῆς αὐτῆς ἡμέρας
 τῇ περὶ Φιλίππους μάχῃ κατὰ τὸν Ἰόνιον ἐπεγίγνετο, εἰ
 τε ναυάγιον, εἴ τε ναυμαχίαν ὀνομάσαι χροῖ· καὶ ἐξέ-
 πλωσσε τὸ συγκύρημα τῶν ἔργων, ὕστερον ἐπιγνωσθέν.

Lin. 35. ἰσθίων Edd. ἰσθίων recte Aug. Reg. B. a pr. manu, & sic quo-
 que primum scripserat librarius Reg. A. L. 37. περιεσώθησαν
 Edd. Melius Aug. L. 38. λιμῶμενοι edit. v. cum Reg. A. Aug.
 Ven. λιμῶμενοι magis corrupte Reg. B. Emendavit H. Stephan.
 L. 39. διαμασώμενοι Edd. invitit quatuor nostris MSS. L. 43.
 ἐς αὐτοὺς Edd. Praetuli Aug. L. 44. Rursus Καλουῖνος, ut supra
 Edd. & MSS. L. 48 sq. ἐξέπλωσε Edd. cum Regiis. ἐξέπλωσε Aug.
 ἐξέπλωσε dedit Ven. L. 49. συγκύρημα mend. Aug.

stabantur cum vectoribus:
 quorum alii igne, alii fame si-
 tique peribant. Quidam ma-
 lis tabulisve hærentes, in sco-
 pulos aut deferta littora ejecti
 sunt: & eorum nonnulli etiam
 ex insperato servati, quos in-
 ter fuere, qui & ad quintum
 diem, picem interim lingen-
 tes, aut vela funesve manden-
 tes, perdurarunt, donec undis
 ad terram adpellerentur. Mul-
 ti deditionem fecerunt, quum
 non possent tot calamitatibus
 resistere. In his fuerunt trire-

mes XVII: quarum milites
 ad Murei sacramentum trans-
 ierunt. Calvinus, dux ea-
 rum, cum sua navi quinto die
 Brundisium revenit, periisse
 creditus. Hujusmodi igitur
 calamitas, sive naufragium di-
 cendum est, sive Navale Prae-
 lium, in eundem diem incidit,
 quo Philippensis pugna com-
 missa est. Quod postquam est
 cognitum, obstupuerunt om-
 nes duorum talium casuum in
 eundem temporis articulum
 concursionem.

A. U.
712.

CXVII. Ὁ δὲ Βροῦτος τὸν στρατὸν εἰς ἐκκλησίαν συνα- 5
γαγὼν, ἐλέξεν ᾧδε· ΟΥΔΕΝ ἔστιν, ᾧ Συστρατιῶται,
παρὰ τὸν ἐχθρὸς ἀγῶνα, ἐν ᾧ μὴ κρείσσους ἐγένεσθε τῶν
πολεμίων. τῆς τε γὰρ μάχης ἤρξατε προθύμως, εἰ καὶ
χωρὶς παραγέλματος· καὶ τὸ τέταρτον τέλος, ὃ περιώ- 5
νυμον αὐτοῖς ὃν ἐπετώσθητο τὸ κέρασ, διεφθείρατε ἅπαν· 55
καὶ τοὺς ἐπιτεταγμένους αὐτῶ, μέχρι τοῦ στρατοπέδου·
καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτὸ εἴλετε πρότερον, καὶ διηρώ-
σατε· ὡς προὔχειν τάδε παρὰ πολὺ τῆς ἐπὶ τοῦ λαιοῦ
βλάβης ἡμῶν. δυναθέντες δ' ἂν ὅλον ἐργάσασθαι τὸ
ἔργον, ἀποάσαι μᾶλλον εἴλεσθε, ἢ κλείνειν τοὺς ἡσσω- 60
μένους. οἱ γὰρ πλείονες ὑμῶν τοὺς πολεμίους παροδεύαν-
τες, ἐπὶ τὰ τῶν πολεμίων ὤμων. καὶ ἐν τῶνδε αὖ πάλιν,
οἱ μὲν διηρώσαν δύο τῶν ἡμετέρων στρατοπέδων ὄντων
τὸ ἕτερον, ἡμεῖς δὲ ἐκείνων ἅπαντα ἔχομεν, ὡς καὶ τῶνδε
τὴν ἐπὶ κλήσιν τῆς βλάβης διπλάσιονα εἶναι. Καὶ τὰ μὲν 65
ἐν τῇ μάχῃ πλεονεκτήματα, τῶσαῦτα. Ὅσα δὲ ἕτερα

Lin. 52. χθρὸς Aug. L. 55. διεφθείρατε edit. 1. 2. cum Regiis. Prætulit
Aug. cum quo (nescio quo casu) convenit edit. 3. L. 62. ἡρμῶν
edit. 1. 2. ὄρμον Reg. B. Recte Aug. Reg. A. Ἐ edit. 3.

117. BRUTUS autem, ad-
vocata concione militum, sic
eos adlocutus est: „HESTER-
NO prælio, COMMILITONES,
nulla in re non superiores fui-
stis hostibus: nam & pugnam
incepistis alacriter, quamvis
injusti; & quartam legionem,
propter opinionem virtutis in
opposito cornu locatam, to-
tam concidistis, aliosque de-
inceps usque castra; castraque
ipsa capta diripuistis; ut hæc
victoria longe præponderet
damno in sinistro cornu acce-
pto. Atquæ eadem in victoria to-

„tum conficere negotium po-
tuissetis; res hostium diripere
maluistis, quam victos delere:
nam plerique vestrum, præter-
itis hostibus, in eorum bona
fecerunt impetum. Sed & in
hoc ipso rursus nos prævalui-
mus: illi ex binis nostris ca-
stris ceperunt altera, nos uni-
versa illorum occupavimus:
atque ita hæc quoque ex parte
adquisitio nostra duplo major
quam jactura est. Hactenus
igitur, ad prælium quod adti-
net, potiores sumus. Cete-
ris rebus quantum præpollca-

προύχομεν αὐτῶν, ἔχετε καὶ παρὰ τῶν αἰχμαλώτων
 μανθάνειν, περὶ τε ἀπορίας σίτου, καὶ ἐπιτιμήσεως αὐ-
 τοῦ, καὶ κομιδῆς κακοπαθοῦς, καὶ παρ' ὀλίγον ἤδη
 70 σαφοῦς ἐπιλείψεως. οὔτε γὰρ ἐκ Σικελίας ἢ Σαρδόνος
 ἢ Λιβύης ἢ Ἰβηρίας ἐστὶν αὐτοῖς λαβεῖν, διὰ Πομπηίου
 καὶ Μοῦρκον καὶ Αἰγύβαρτον, ναυσὶν ἐξήκοντα καὶ δια-
 κοσίαις ἀποκλείοντας αὐτοῖς τὸ πέλαγος· Μακεδονίαν
 τε ἐξαναλώκασι ἤδη, καὶ ἐκ μόνης ἄρτι Θεσσαλίας
 75 ἔχουσιν· ἢ ἐς πόσον αὐτοῖς ἐτι ἀρκέσει;

CXVIII. Ὅταν οὖν αὐτοὺς ἐπείγομένους ἐς μάχην
 μάλιστα ἴδητε, τότε ἡγείσθε διωκομένους ὑπὸ λιμοῦ τὸν
 ἐν χερσὶ θάνατον αἰρεῖσθαι. ἡμεῖς δ' ἀντιμηχανησώμε-
 θα αὐτοῖς, τὸν λιμὸν ἡμῶν προπολεμεῖν, ἢ ἀσθενεστέ-
 80 ροις καὶ τετρυμένοις ἐντύχοιμεν ὅτε χρεῖ. μὴ δ' ἐκφερώ-
 μεθα ταῖς προθυμίαις παρὰ καιρὸν. μηδὲ βραδυτῆτά-
 τις ἡγείσθω τὴν ἐμπειρίαν, ἢ ταχυτῆτα· ἐς τὴν ὀπίσσω

*Lin. 70. ἐπιλείψας edit. 1. 2. ex Regiis, male. Reclé edit. 3. cum Aug.
 L. 77. ἡγείσθαι Regii & Aug. quod mutavit C. Stephanus, conser-
 vandum fortasse. L. 80. τετρυμένους edit. 1. Aug. τετρυμένους
 edit. 2, 3. Correxī, ut alibi. L. 82. Delenda duo verba ἢ ταχυτῆτα
 censuit Musgravius. Post eadem verba Asteriscum posuit H. Steph.
 & excidisse nonnihil putavit.*

mus, potestis ex captivis di-
 scere: de inopia caritateque
 annonæ, de laboriosa compor-
 tatione, & pane jam confesso
defectu commeatuum. Nam
 e Sicilia, Sardinia, Africa, Hi-
 spaniaque nihil eis petere li-
 cet per Pompejum, Murcum,
 Ahenobarbumque, classe CCLX
 navium mare illud interclu-
 dentes. Macedoniam vero jam
 exhausserunt: & sola nunc alit
 eos Thessalia; quam usque quo
 suffecturam putatis?

118. Ergo quum eos ad

pugnam videritis properare,
 tunc exagitados a fame putate
 ferro potius emori decrevisse.
 Sed nos contra sedulo cure-
 mus, ut fame eos ante oppu-
 gnemus; quo debiliores ma-
 gisque exhaustos viribus inva-
 damus, quum opus fuerit: ca-
 veamusque, ne calidiores si-
 mus quam tempus postulat.
 Neque vero quisquam consi-
 lium hoc, usu rerum proba-
 tum, ad ducendum potius bel-
 lum existimet pertinere, quam
 ad rem totam brevi conficien-

Α. Ο.
712.

θάλασσαν ἀφορῶν, ἢ, τοσαύτας ἡμῖν ὑπηρεσίας καὶ τροφὰς ἐπιπέμπουσα, δίδωσιν ἀκινδύνου νίκης ἐπιτυχεῖν, ἣν ὑπομένητε, καὶ μὴ ἀδοξῆτε, εἰ προσπαίζονται ἡμῖν καὶ προκαλοῦνται, οὐκ ἀμείνονες ὄντες, ὡς διέδειξε τὸ ἐχθρὸν ἔργον, ἀλλὰ ἕτερον θεὸς ἰάμενοι. Τὴν δὲ προθυμίαν, ἣς νῦν ὑμᾶς ἀξιῶ κρατεῖν, ἀθρόαν ἀπόδοτε, ὅταν αἰτῶμεν. Εγὼ δὲ ὑμῖν τὰ νικητήρια, ἐντελῆ μὲν, ὅταν οἱ θεοὶ κρίνωσιν, ἐπὶ ἐντελέσι τοῖς ἔργοις, διαλύσομαι. 90 νῦν δὲ τῆς ἐχθρῆς ἀρετῆς, ἀνὰ χιλίας ἐκάστω στρατιώτῃ δραχμαὶς ἐπιδίδωμι, καὶ τοῖς ἡγεμόσιν ὑμῶν ἀνάλογον. Ὁ μὲν οὕτως εἶπε, καὶ αὐτίκα διεμέτρει τὴν δωρεὰν κατὰ τέλη. δοκεῖ δὲ τισι, καὶ Λακεδαιμόνα καὶ Θεσσαλονίκην ἐς διαρπαγὴν αὐτοῖς δῶσειν ὑποσχέσθαι. 95

CXIX. Ὁ δὲ Καῖσαρ καὶ ὁ Αντώνιος, εἰδότες οὐ μαχοῦμενον ἐκόντα τὸν Βρούττον, τοὺς ἰδίους συνῆγον, καὶ ὁ Αντώνιος ἔλεξε. Τὸ ἐχθρὸν ἔργον, ὦ ἄνδρες, τοῖς μὲν λόγοις

Lin. 85. προσπαίζονται Edd. Rectius Aug. Reg. B. L. 96 sq. μαχομένου Aug.

dam. Docere enim quisque se ipse potest, mare hoc, quod a tergo tot nobis commoditates & alimenta affatim suppeditat, victoriam nobis offerre absque ullo periculo obtinendam: modo patienter & æquo animo feratis hos vobis insultantes & provocantes, non quod virtute præpolleant, (ut declaravit hesternum certamen,) sed ut alteri timori adferant remedium. Ceterum istam alacritatem, quam nunc vos volo continere, abunde tunc præstate quando postulabimus. Victoriæ autem præmia ex asse, ubi diis visum fuerit, post omnino profliga-

tos hostes persolvam: nunc, pro forti opera heri navata, millenos denarios accipietis a me singuli: ordines ducentibus pro portione numerabuntur." Hæc locutus Brutus continuo donativum legionatim distribuit: simulque, si fides est nonnullis auctoribus, Lacedæmonem et Thessaloniam diripiendas militibus se concessurum est pollicitus.

119. At Cæsar et Antonius, intelligentes Brutum non pugnaturum nisi coactum, concionem advocarunt. Tum ANTONIUS ita locutus est: „HESTERNAM victoriam, MILITES, hostes pariter sibi (fatis

οἶδα ὅτι καὶ οἱ πολέμιοι μερίζονται, ὡς διώξαντές τινας ἡμῶν, καὶ τὸ στρατόπεδον διαρπάσαντες· ἔργῳ δὲ ἐπιδείξουσιν ἅπαν ὑμέτερον. ὑπισχνούμαι γὰρ ὑμῖν, οὔτε αὐρίον, οὔτε ταῖς ἐπιούσαις ἐκόντας αὐτοὺς ἐς μάχην ἕξειν· ὁ σαφεστάτη πίστις ἐστὶ τῆς ἐχθρῆς ἥσσης καὶ φόβου, ὅταν, ὡσπερ ἐν τοῖς γυμνικοῖς, ἀφιστῶνται τοῦ ἀγῶνος οἱ ἐλάττωτες. οὐ γὰρ ἐς τοῦτό γε στρατὸν ἤγειρον τῶνδε, ἵνα τῶν Θρακῶν ἐρημίαν οἰκῶσι διατειχίσαντες. ἀλλὰ καὶ αὐτὴν διετείχισαν μὲν ἐτι προσιόντων ὑμῶν, διὰ δέος· ἐλθόντων δὲ, ἐνοικουῦσι διὰ τὴν ἐχθρῆς ἥσσαν· ἐφ' ἣ καὶ τῶν στρατηγῶν ὁ πρεσβύτερός τε καὶ ἐμπειρότερος, πάντα ἀπογνοὺς, ἑαυτὸν διεχρήσατο· ὁ καὶ αὐτὸ μεγίστη συμφορῶν ἐστὶν ἀπόδειξις. Ὅταν οὖν, ἡμῶν αὐτοὺς προκαλουμένων, μὴ δέχωνται, μηδὲ καταβαίνωσιν ἀπὸ τῶν ὄρων, ἀλλ' ἀντὶ τῶν χειρῶν πιστεύωσι τοῖς κρημοῖς· τότε μοι θαρροῦντες ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ρω-

Lin. 4. ὁ, quod abest vulgo ab Edd. & MSSis, adjiciendum putavi, consentientibus Gelenio, H. Stephano & Musgr. L. 8. καὶ, post ἀλλὰ, abest a Reg. B. & in Aug. statim omissum fuerat, sed mox ab ead. manu est adjectum.

scio) verbis quidem vindicant, ut qui nostrarum copiarum partem fuderint, castraquē diripuerint. At re tamen fatentur, vestram esse integram. Polliceor enim vobis, nec cras, nec sequentibus diebus sponte prodituros in aciem: quod certissimum argumentum est, heri victos adhuc pavere; quum, sicut athletæ victos se confitentes, non audent amplius certamini sese committere. Non enim ideo certe tam numerosum collegerunt exercitum, ut intersepto aditu degant in Thraciæ desertis: sed

quem murum vobis huc advenientibus objecerunt præ timore, intra eundem se nunc, quum adestis, continent, clade hesternâ perculsi. Quæ clades imperatorum quoque alterum, ætate majorem, & usu peritiorum, desperatione coëgit necem sibi consciscere: quod & ipsum maximum est cladis indicium. Ergo quodsi, nobis provocantibus, in æquum locum non descenderint, maluerintque in rupibus fiduciam collocare, quam in manibus; tum vero, ut Romanos decet, colligite robur, &

Α. Υ.
712.

μαῖοι, συναναγκάσατε αὐτοὺς αὐθις, ὡς περ ἔχθες ἠ-
ναγκάσατε, αἰσχροὺν ἠγούμενοι δεδιότων ἔλασσοῦσθαι,
καὶ ὀκνοῦντων ἀπέχεσθαι, καὶ τειχῶν ἀνδρες ὄντες ἀσθε-
νέστεροι γενέσθαι. οὐ γὰρ ἤλθομεν γε καὶ ἡμεῖς ἐν πεδία
βιάσονται, οὐδ' ἔστι βραδύνουσιν οὐδὲν αὐταρκές. ἀλλὰ 20
θεῖ τοῖς εὐφρονοῦσι τοὺς μὲν πολέμους ὀξείς, τὴν δὲ εἰρή-
νην ἐπιμήκιστον εἶναι.

CXX. Τοὺς μὲν οὖν καιροὺς, καὶ τὰ ἐς τοῦτον ἔργα,
ἐπιμηχανησόμεθα ἡμεῖς, οὐ μεμῶλοι καὶ τῆς ἐχθρῆς ὀρ-
μῆς τε καὶ μηχανῆς ὑμῖν γενόμενοι· τὴν δ' ἀρετὴν ὑμεῖς, 25
ὅταν αἰτῆσθε, ἀποδίδοτε τοῖς στρατηγόις· μηδὲ ἀχθεσθε
τῆς ἐχθρῆς ἀρπαγῆς, μηδ' ἐπ' ὀλίγον. οὐ γὰρ, ἐν οἷς
ἔχομεν, ἐστὶ τὸ πλουτεῖν· ἀλλ' ἐν τῷ κρατεῖν ταῖς δυνά-
μεσιν· ὃ καὶ τὰ ἐχθρῆς ἀφαιρεθέντα, ἔτι ὄντα παρὰ τοῖς
πολεμίοις σῶα, καὶ τὰ πολέμια αὐτὰ ἐπ' ἐπεινοῖς, 30
κρατοῦσιν ἡμῖν ἀποδώσει. καὶ εἰ ἐπείγομεθα αὐτὰ λα-

*Lin. 20. οὐδ' ἐπὶ βραδυν. Edd. Recte Aug. Cand. Ibid. sq. ἀλλὰ δὴ
τοῖς edit. 1. mend. L. 22. ἐπὶ μήκιστον edit. 3. in vitis MSS. L. 23.
Aut ἐς τοῦτους, ut maluerat H. Stephanus, aut ἐς τοῦτο, utique
videtur legendum. L. 24. ἐπιμηχανησόμεθα edit. 1. 2. ex Regiis.
Correxerit Tollius, monente H. Stephano: ἔσ' sic dedit Aug. L. 31.
εἰ ἐπείγομεθα edit. 1. perpetrām.*

3, sicuti heri fecistis, rursus
ad pugnandum eos cogite;
turpe putantes cedere territis,
abstinere a segnibus, & mino-
ris arma virtutemque vestram
quam illorum munimenta aesti-
mare. Neque enim nobis cer-
te pariter atque illis proposi-
tum est, in campis perpetuo
degere: & morantes cuncta
deficient. Imo vero, qui sapi-
unt, curant, ut bellum absol-
vant quam celerrime, et pace
quam diutissime fruuntur.

120. 3, Igitur opportunitates
rationemque rerum gerenda-

3, rum nos providebimus, quos
heri non pœnitendos ardoris
& conatus duces habuistis: vos
contra, ubi imperatores po-
stulaverint, virtutem exferite.
Neque vero moerore ullo
vos adficiat hesternæ jactura.
Non enim in his quæ habemus
sitæ sunt nostræ divitiæ, sed in
victoria virtute parta: quæ non
solum eas res, quæ heri nobis
ablatae sunt, & integræ adhuc
apud hostem servantur, vin-
centibus nobis restituet, sed
& ipsorum hostium bona no-
bis tradet. Quibus si quampri-

εἶν, ἐπειγόμεθα ἐπὶ τὴν μάχην. ἱκανὰ δὲ καὶ ἐχθρὸς ἀντειλήφαμεν αὐτῶν, καὶ τῶν ἡμετέρων ἴσως ἱκανώτερα. οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῆς Ἀσίας πάνθ' ὅσα ἐβιάσαντο καὶ ἤρπασαν, ἐπήγοντο· ὑμεῖς δ', ὡς ἐκ πατρίδος ἰόντες, τὰ μὲν δαψιλέστερα οἴκοι ὑπελίπεσθε, τὰ δ' ἀναγκαῖα μόνα ἐπήγεσθε. εἰ δέ τι καὶ δαψιλὲς ἦν, ἡμέτερον ἦν τῶν στρατηγῶν, οἱ πάντα ἐσμὲν ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας νίκης ἐπιδιδόναι πρόθυμοι. καὶ τῆς τοιαύτης δ' ὅμως ζημίας ὑμῖν ἕνεκα ἐπιδώσομεν νικητήρια, δραχμαῖς ἐκάστῳ στρατιωτῇ πεντακισχιλίας, λοχαγῶ δὲ πεντάκι τσαύτας, χιλιάρχη δὲ τὸ διωλάσιον τοῦ λοχαγοῦ.

CXXI. Τοιαῦτα εἰπὼν, τῆς ἐπιούσης πάλιν ἐξέτασσε. καὶ οὐ κατιόντων οὐδὲ τότε τῶν πολεμίων, ὁ μὲν Ἀντώνιος ἐβαρυθύμει, καὶ ἐξέτασσεν αἰεὶ. ὁ δὲ Βρούτος τοῦ στρατοῦ τὸ μὲν εἶχε συντεταγμένον, μὴ ἀναγκασθεῖν μάχεσθαι, τῶ δὲ τὰς ὁδοὺς τῆς κομιδῆς τῶν ἀναγ-

Lin. 32. λαβῆν, ἐπειγόμεθα edit. 2. oper. err. L. 33. ἱκανότερα edit. 2. oper. err. L. 37. ὑμέτερον edit. 1. invit. MSS. L. 38. ἡμετέρας Regii. L. 41. πεντάκις Aug. L. 44. τότε carent Edd. male. Dederunt Reg. A. Aug. Ven.

33 mum potiri cupimus, ad pugnandum festinemus. Quamquam heri jam satis multa pro illis vicissim recepimus; ac fortasse plura quam amisimus: nam illi, quidquid ex Asia per vim rapuerunt, secum ferebant; vos, e patria discedentes, relictis rebus pretiosioribus, necessaria tantum vobiscum adtulistis. Quod si quid tamen etiam fuit lautius, nobis imperatoribus illud erit ablatum, qui vobis pro victoria vestra omnia de nostro restituere sumus parati: neque vero obstabit ea jactura quominus

33 vobis persolvatur victoriae præmium, in milites singulos viginti millia HS. centurioni quintuplum, tribuno duplum ejus quod accipit centurio.

121. In hanc sententiam locutus Antonius, postridie ejus diei rursus in aciem milites produxit. Quumque hostis non descenderet, moleste id tulit, nec destitit quotidie eos producere. Brutus vero copias suas partim instructas habebat, ne cogeretur invitus pugnare; partim per viam, qua commeatus adferebantur, certis intervallis disposuerat præ-

A. U.
712.

καίων διελάμβανε. Λόφος δὲ ἦν ἀγχοτάτω τοῦ Κασσίου στρατοπέδου, δυσχερὴς μὲν ὑπὸ ἐχθρῶν καταληθῆναι, διὰ τὴν ἐγγύτητα ἐστοξεύεσθαι δυναμένων· ὁ δὲ Κάσσιος αὐτὸν ὁμῶς ἐφρούρει, μὴ καὶ παρὰ δόξαν ἐπιτολμησείε τις. ἐκλειθῆντα δὲ ὑπὸ τοῦ Βρούτου, κατέλαβον οἱ περὶ τὸν Καίσαρα νυκτὸς, τέσσαρσι τέλεσιν, ἐπαγόμενοι γέγραφα πολλὰ καὶ διφθέρας ἐς προβολὴν τοῖς τοξεύμασιν, ὡς δὲ κατέσχον, ἄλλα τέλη δέκα μετεστρατοπέδευον ὑπὲρ πέντε σταδίου, ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὴν θάλασσαν· καὶ ὑπὲρ ἄλλους τέσσαρας, δύο· ὡς τῷδε τῷ τρόπῳ προσλευσόμενοι μέχρι θαλάσσης, καὶ ἢ παρ' αὐτὴν ἄρα τὴν θάλασσαν, ἢ διὰ τῶν ἐλῶν, ἢ ὄν τινα τρόπον ἄλλον ἐπειόουσιν, βιασόμενοι, καὶ τὴν ἀγορὰν ἀποκλείοντες τῶν πολεμίων. Καὶ ὁ Βρούτος αὐτοῖς ἀντερμηχανᾶτο, ἄλλα τε, καὶ Φρούρια ἀντικαθίστας τοῖς ἐκείνων στρατοπέδοις.

CXXII. Τὸ δὲ ἔργον ἤπειγε τοὺς ἀμφὶ τὸν Καίσαρα καὶ λιμὸς ἦν ἤδη σαφής, ἐς τε μέγεθος καὶ θεὸς ἐκάστης ἡμέρας

Lin. 48. ἀγχοτάτω *Edd. in vitis MSS.* *L.* 53. τίτρατι τίτρατι *Aug.* *Ven.* *L.* 54. γίγρα mend. *edit.* 1. *cum Regiis.* *L.* 57. ὡς δὲ τῷ τρίτῳ *edit.* 1. *male cum Regiis.* *L.* 58. καὶ ἢ παρ' αὐτὴν *edit.* 2. 3. *mend.*

fidia. Erat tumulus proximus castris Cassii, quem occupare hosti erat difficile, quia sagittis e castris infestari poterat: ei tamen Cassius imposuerat praesidium, ne quis audacior eum invaderet. Hunc, a Bruto derelictum, Caesariani occuparunt noctu quatuor legionibus, frequentibus cratibus protecti ac coriis ad arcenda missilia. Quo occupato, aliae decem legiones moverunt castra versus mare quinque stadia; & inde porro quatuor sta-

diorum intervallo duae metae sunt; eoque modo extensuri se erant usque ad mare, cogitantes, aut per littus, aut per paludes, aut quacumque alia ratione, perrumpere, & intercludere commeatus hostium. Huic consilio Brutus occurrit, cum aliis artibus, tum castellis ex adverso hostilium castrorum oppositis.

122. At Caesariani moras ferre non poterant, *fante* jam manifeste pressi, quae in dies cretiscens metum augebat. Nam nec e

ἡμέρας ἐπεγίγνετο. οὔτε γὰρ ἐκ Θεσσαλίας αὐτοῖς ἔτι
 τὰ ἀρκοῦντα ἐκομίζετο· οὔτε τις ἦν ἑλπίς ἐκ θαλάσσης,
 ναυκρατούντων πανταχῆ τῶν πολεμίων· τῆς τε ἑναγχοῦς
 περὶ τὸν Ἴονιον συμφορᾶς ἐξηγητῆς ἐς ἑκατέρους ἤδη,
 70 μᾶλλον ἐδεδοίκεσαν, αὐτὰ τε, καὶ τὸν χειμᾶνα προσίον-
 τα, αἰς ἐν πεδία πηλώδει σταθμεύοντες. ὧν ἐνθυμού-
 μενοι, τέλος μὲν ὀπλιτῶν ἐς Αἰχάϊαν ἐξέπεμψαν, ἀγεί-
 ρειν τὰ ἐντυγχάνοντα πάντα, καὶ πέμπειν σφίσι κατὰ
 σπουδὴν. Οὐκ ἀνεχόμενοι δὲ κινδύνου τοσοῦδε προσιόντος,
 75 οὔτε τῶν ἄλλων ἐπιτεχνήσεων, οὔτε ἐν τῷ πεδίῳ λοιπῶν
 ἐκλάσσειν, παρὰ τὸ τεῖχος τῶν ἐχθρῶν ἀνέβαινον μετὰ
 βοῆς, καὶ τὸν Βροῦτον ἐκάλουν ἐς μάχην, ἐπισκώποντες
 ἅμα καὶ λοιδοροῦντες, καὶ ἐγνωκότες οὐ πολιορκίας τρό-
 πῳ μᾶλλον, ἢ ρανιδῶει Φορᾶ, μὴ βουλομένῳ συμπλέ-
 80 κεσθαι.

A. U.
712.

CXXIII. Τῷ δὲ, αὐτῷ μὲν, ἐγνωστο τὰ ἀπ' ἀρχῆς

*Lin. 66. ἐπιγίγνετο Edd. ex Reg. B. Recte Reg. A. & Aug. L. 67. τις ἐλπίς ἦν Edd. Præ tuli Aug. Reg. B. L. 76. ἐκλάσσειν τὸ παρα-
 τεῖχος τῶν ἐχθρῶν, ἀνέβαινον Edd. & MSS'ti, nisi quod rectius
 distinguat Aug. juxta hostilem murum Camd. Cogitaveram πρὸς
 τὸ παρατεῖχος, sed magis placuit emendatio Musgravii. Malim
 tamen παρὰ το τεῖχος. L. 81: ἐπ' ἀρχῆς Edd. male. Recte
 Reg. B. Aug. Ven.*

nec e Thessalia jam satis eis
 subvehebatur, nec e mari quid-
 quam poterant sperare, classi-
 bus hostium totius maris im-
 perium tenentibus: quin &
 navalis in Ionio mari pugnae
 eventus, ad utrumque exerci-
 tum jam perlatus, timorem au-
 xerat; adpetente praesertim hi-
 eme, quæ in planitie cænosa
 manentibus eo molestior erat
 futura. Quibus cogitationibus
 commoti, unam quidem legio-
 nem miserunt in Achajam, quæ,
 quidquid nancifceretur, colle-

ctum festine ad exercitum mit-
 teret. Sed instante tanto peri-
 culo anxii, quum nec reliquis
 artibus proficerent quidquam,
 & tæderet eos frustra semper
 in campis ostentare aciem; ad
 ipsam tandem munitionem ho-
 stium cum clamore adscende-
 runt, ad pugnam provocantes
 Brutum cavillis atque convi-
 ciis, paratique non tam oppu-
 gnare, quam in insano impetu in-
 vitum ad prælium compellere.

123. At Brutus quidem ipse
 persistabat in proposito; eoque

A. U.
712.

καὶ μᾶλλον ἔτι, πυνθανομένω περί τε τοῦ λιμοῦ καὶ
περὶ τῆς κατὰ τὸν Ἴονιον εὐπραξίας, καὶ τῶν πολεμίων
ὄρωντι τὴν ἐκ τῆς ἀπορίας ἀπονοίαν. καὶ ἤρεϊτο πολιορ-
κίας καὶ ἄλλου παντὸς ἀνέχεσθαι μᾶλλον, ἢ ἐς χεῖρας
εἶναι ἀνδράσιν ἐπειγομένοις ὑπὸ λιμοῦ, καὶ ἀπογιγνώ-
σκουσιν ἐκ τῶν ἄλλων ἑαυτοὺς, καὶ ἐν μόναις ταῖς χερσὶ
τὴν ἐλπίδα ἔχουσιν. Ὁ δὲ στρατὸς οὐχ ὁμοίως εἶχεν,
ὑπὸ ἀφροσύνης· ἀλλ' ἐδυσφόρου, γυναικῶν τρόπων ἔνδον
μετὰ ἀπραξίας καὶ φόβου κατακεκλεισμένοι. ἐδυσχέ- 89
ραινόν δὲ καὶ οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν, ἐπαινοῦντες μὲν τὸ ἐνθύ-
μημα τοῦ Βρούτου, νομίζοντες δὲ καὶ θᾶσσον ἐπικρατή-
σειν τῶν πολεμίων μετὰ προθύμου στρατοῦ. Αἴτιον δὲ
τούτων ἦν αὐτὸ τὸ Βρούτον ἐπιεικῆ καὶ Φιλόφρονα ἐς ἀ-
παντας εἶναι, καὶ ἀνόμοιον Κασσίω, αὐστηρῶ καὶ ἀρχι- 90
κῶ περὶ πάντα γεγενημένῳ. ὅθεν ἐκείνῳ μὲν ἐξ ἐπιτά-
γματος ὑπήκουον, οὐ παραστρατηγοῦντες, οὐδὲ τὰς αἰ-
τίας μανθάνοντες, οὐδὲ εὐθύνοντες ὅτε καὶ μάθοιεν·
Βρούτῳ δὲ οὐδὲν ἀλλ' ἢ συστρατηγεῖν ἠξίουσαν, διὰ πρᾶυτηλα.

Lin. 99. ἰξίου Edd. perperam. Recte Aug.

magis, quod audierat de fame
& de suorum navali victoria,
videbatque hostium desperati-
onem ex inopia natam: & ma-
lebat oppugnationem aut ali-
ud quidvis sustinere, quam
configere cum viris fame pres-
sis, qui, desperatis ceteris re-
bus omnibus, totam fiduciam
in armis haberent. Sed exer-
citus aliter sentiebat, per im-
prudenciam; moleste ferens,
mulierum more in castris se o-
tiosos præ metu concludi. In-
dignabanturque ductores quo-
que ordinum; non quod im-
probarent *Bruti* consilium,

sed quod, alacritate militum
freti, putarent citius parari pos-
se victoriam. In causa autem
erat ipse *Brutus*, mitis ac co-
mis erga omnes; dissimilis
Cassio, severo, et imperioso per
omnia: quapropter *Cassii* im-
perata omnes e vestigio exse-
qui consueverant; nullam im-
perii partem sibi adrogantes,
nec rationem requirentes jus-
sorum, nec, si scirent, redar-
guentes umquam. At *Bruto*,
propter ipsam viri mansuetu-
dinem, non parere, sed ex æ-
quo cum eo imperare, vole-
bant. Tandem, quum apertius

1 Τέλος δὲ τοῦ στρατοῦ φανερώτερον ἤδη κατὰ ἴλας καὶ
κατὰ συστάσεις διαπυθνανομένου· τί κατέγνωνεν ἡμῶν
ὁ στρατηγός; τί ἔναγχος ἠμάρτομεν, οἱ νικήσαντες, οἱ
διάζαντες; οἱ τοὺς καθ' ἡμᾶς πολεμίους κατακανόντες,
5 οἱ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἐλόντες; Βροῦτος ἐκὼν ἡμέλει,
καὶ ἐς ἐκκλησίαν οὐ συνῆγε, μὴ ἀπρεπέστερον ὑπὸ τοῦ
πλήθους ἀλογίως ἐκδισθεῖν, καὶ μάλιστα μισθοφό-
ρων, οἷς ἔστιν αἰεὶ (καθὰ καὶ τοῖς εὐχερέσιν οἰκέταις,
ἐς ἑτέρους δεσπώτας). ἐλπὶς ἐς σωτηρίαν ἢ ἐς τὸ ἀντίπα-
10 λον μεταβολή.

A. U.
712.

CXXIV. Ενοχλούντων δὲ αὐτῷ καὶ τῶν ἡγεμόνων, καὶ
κελευόντων νῦν μὲν ἀποχρησασθαι τοῦ στρατοῦ τῇ προ-
θυμῳ, τάχα τί λαμπρὸν ἐργασομένου· ἦν δὲ ἀντι-
πίπτῃ τι παρὰ τὴν μάχην, ἐπανίεναι πάλιν ἐς τὰ τεί-
15 χη, καὶ προβάλλεσθαι τὰ αὐτὰ χαρακώματα· χαλε-
πώηντας ὁ Βροῦτος τοῖσδε μάλιστα, ἡγεμόσιν οὔσι, καὶ
περιαλγῆσας, ὅτι τὸν αὐτὸν οἱ κίνδυνον ἐπικείμενοι συμ-
φέρονται τῷ στρατῷ κουφόνως, ἀμφίβολον καὶ ὀξείαν

Lin. 9 sq. Pro ἐς τὸ ἀντίπαλον dant mend. ἐς τὸν Αντάνιον Aug. Ven.

L. 13. ἐργασομένου edit. 1.

jam in militum circulis, tur-
matim coeuntium, voces jacta-
rentur hujusmodi: Quo nostro
merito imperator nos con-
demnat? quid peccavimus
nuper, qui hostes fudimus et
fugavimus? qui oppositum
nobis cornu concidimus? qui
castra expugnnavimus hosti-
um? consulto dissimulavit
Brutus, nec concionem ad-
vocavit, ne magis etiam in-
decore ab ipsa multitudine
rationis experte cogeretur,
praesertim a mercenaria tur-
ba, quæ semper in transi-
tione ad partem adversam, sicut in-

constantes servuli in mutatio-
ne dominorum, nescio quam
spem salutis ponere solet.

124. Sed legatis quoque
tribunisque instantibus, mo-
nentibusque „utendum præ-
senti alacritate militum; for-
tassis enim effecturos aliquid
egregium: quod si quid ad-
versum acciderit, redeundum
intra vallum, & easdem mu-
nitiones hosti objiciendas:”
his quidem maxime indigna-
tus Brutus; dolensque, quod,
pari periculo cum ipso obno-
xii, pari levitate abriperentur
cum militibus, dubiam citam-

A. U.
712.

τύχην προτιθέντι νίκης ἀκινδύνου, εἶξεν ἐπ' οἰκείῳ καὶ σφῶν ἐκείνων ὀλέθρῳ, τσοῖνδε ἐπιμεμψάμενος αὐτοῖς· εὐοίκαμεν ὡς Πομπηῆσις Μάγνος πολεμήσειν, οὐ στρατηγούντες ἔτι μᾶλλον, ἢ στρατηγούμενοι. Καί μοι δοκεῖ τόδε μόνον ἐξαιρεῖν, ἐπικρύπτων ὃ ἐδεδοίκει μάλιστα, μὴ ὁ στρατὸς, οἷα τοῦ πάλαι Καίσαρος γεγονώς, ἀγανακλήσειέ τε καὶ μεταβάλοιτο· ὅπερ ἐξ ἀρχῆς αὐτὸς τε καὶ Κάσσιος ὑφορώμενοι, ἐς οὐδὲν ἔργον αὐτοῖς πρόφασιν ἀγανακλήσεως ἐπὶ σφίσιν ἐνεδίδουν.

CXXV. Ὡδε μὲν δὴ καὶ ὁ Βροῦτος ἐξῆγγεν ἄκων, καὶ ἐς τάξεις διεκόσμηε πρὸ τοῦ τείχους, καὶ ἐδίδασκε μὴ πολὺ προὔχειν τοῦ λόφου, ἵνα αὐτοῖς ἢ τε ἀναχώρησις, εἰ δεήσειεν, εὐχερῆς εἴη, καὶ τὰ ἐς τοὺς πολεμίους ἀφιέμενα ἐπιδέξια. ἦν δὲ ἐκατέρωθεν παρακέλευσις τε πάντων ἐς ἀλλήλους, καὶ φρόνημα ἐπὶ τῷ ἔργῳ μέγα, καὶ φρασυτήης ὑπὲρ λόγον ἀναγκαῖον· τοῖς μὲν, ὑπὸ δέους λιμοῦ· τοῖς δὲ ὑπὸ αἰδοῦς δικαίας, βιασαμένοις τὸν

Lin. 25. μεταβάλοιτο Aug. Ven. L. 25 sq. καὶ ὁ Κάσσιος Edd. in-
vitis Reg. B. & Aug. L. 27. εἰδίδουν Reg. B.

que fortunam anteponentibus tutæ victoriæ; cessit tandem, in suam et ipsorum perniciem, his tantum verbis conquestus: „Videor ut Pompejus Magnus bellum gesturus; non tam imperator, quam imperata faciens.” Et, quantum ego intelligo, ideo non plura dixit, quia dissimulabat id quod metuebat maxime, ne exercitus, C. Cæsaris militiam olim secutus, nunc indignatione commotus ad hostem signa transferret: quod ipsum jam inde ab initio & ipse Brutus & Cassius veriti, sedulo cave-
rant, ne ullam materiam sto-

machandi adversus sese militibus præberent.

125. Ita Brutus quoque suos produxit *invitus*, & ante munitiones struxit aciem: subinde admonens, ne longius a tumulto procederent; ut & receptus, si res id posceret, esset facilis, & eo commodius in hostem e superiore loco possent tela conjicere. Erat autem in utrisque aciebus mutua cohortatio, & summa pugnandi cupiditas, audaciaque modum necessarium excedens; quod alteros fames urgeret, alteros justus pudor, qui imperatorem cunctantem

στρατηγὸν ἀναβαλλόμενον ἔτι, μὴ χεῖροσιν ὧν ὑπέσχοντο
 ὀφθῆναι, μηδὲ ἀσθενεστέροις ὧν ἐθρασύνοντο, μηδὲ προ-
 πτετείας ὑπευθύνους μᾶλλον, ἢ ἀξιεπαίνοις εὐβουλίας.
 ἀ καὶ ὁ Βροῦτος αὐτοῖς, ἐπὶ ἵππου παραθέων, σοβαρῶ
 40 τῷ προσώπῳ προενέφαινε· καὶ δι' ὀλίγων ὑπεμίμνησεν,
 ὅσον ὁ καιρὸς ἐδίδου· Ὑμεῖς ἠθέλησατε μάχεσθαι· ὑμεῖς
 με, ἑτέρως ἔχοντα, νικᾶν ἐδιάσασθε· μὴ δὴ ψεύσησθε
 τῆς ἐλπίδος μήτε ἐμὲ μήτε αὐτοῦς. ἔχετε καὶ λόφον
 σύμμαχον, καὶ τὰ κατὰ νότου πάντα ἴδια. οἱ πολέ-
 45 μιοι δ' εἰσὶν ἐν ἀμφιβόλῳ· μεταξὺ γάρ εἰσιν ὑμῶν τε
 καὶ λιμοῦ. Ὁ μὲν τοιαῦτα λέγων διετρόχαζε, καὶ αὐ-
 τὸν αἰ τάξεις ἐπήλωριζον, καὶ μετὰ βοῆς παρόψεμψων
 εὐφῆμου.

CXXVI. Ὁ δὲ Καῖσαρ καὶ ὁ Αντώνιος τοὺς ἰδίους περι-
 50 θέοντες, τὴν τε δεξιὰν ὄρεγον ἐφ' οὓς παραγένοιτο, καὶ
 σοβαρώτερον ἔτι οἶδε ἐπέσπερχον αὐτοῦς, καὶ τὸν λιμὸν
 οὐκ ἐπέκρυπτον, ὡς εὐκαιρον ἐς εὐτολμίαν προφέρειν
 εὐρομεν, ὧ ἄνδρες, τοὺς πολεμίους· ἔχομεν οὓς ἐζητοῦ-
 Lin. 41. ὅσον Aug. rectius fortasse. Ibid. ἐθέλησατε Edd. Prætulī
 Aug. L. 42. μηδὲ ψεύσησθε Edd. mend. Recte Aug. Reg. A. L. 50.
 ἐφ' οἷς Edd. Prætulī Aug. Reg. B. L. 52. is ante εὐτολμίαν ab-
 est ab Editis. Dedit Aug.

adhuc coegerant ad præi-
 um; quibus tunc curæ erat,
 ut re adpareret fortitudo &
 audacia, quam verbis præ se
 tulerant; ne temeritatem ma-
 gis secuti viderentur, quam
 laudabile consilium. Quod &
 Brutus, obequitans ordines,
 severo vultu eis ingerebat,
 paucis pro tempore admo-
 nens: „Vos pugnare volui-
 stis: vos me, aliter sentien-
 tem, vincere cogitis: cavete,
 ne vel meam vel vestram spem
 frustrerini. Et tumultus vos
 protegit, & a tergo vestra

omnia tuta habetis. Hostes
 in ancipiti sunt periculo, in-
 ter vos & famem positi.” Ta-
 lia monens discurrebat, ordi-
 nibus adclamantibus & fausta
 ominantibus.

126. *Cæsar vero et Anto-
 nius, suos uterque obequitans,
 dextramque proximis porri-
 gens, superioribus etiam gra-
 vioribusque verbis concita-
 bant; neque famem dissimu-
 labant, opportunum momen-
 tum ad accendendam audaci-
 am: „Invenimus hostem; Mi-
 lites! adepti sumus extra mu-*

A. U.
712.

μεν ἔξω τείχους λαβεῖν. Μὴ δὴ τις ὑμῶν τὴν ἰδίαν πρό-
κλιψιν καταισχύνη, μηδὲ τῆς ἀπειλῆς ἐλάττων γένηται. 55
μηδὲ λιμὸν, ὄλεθρον ἀμήχανόν τε καὶ ἐπάδυνον, ἔληται
μᾶλλον, ἢ πολεμίων τείχη καὶ σώματα, ἀ καὶ τόλμαις
ἐνδίδωσι καὶ σιδήρῳ καὶ ἀπονοίᾳ. Ἔχει δὲ ἡμῖν ἐπέξεως
ᾧδε τὰ παρόντα, ὡς μηδὲν ἐς τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ἀνα-
τίθεσθαι, ἀλλὰ σήμερον περὶ αἰπάντων διακριθῆναι μέχρι 60
νίκης ἐντελοῦς, ἢ εὐγενοῦς θανάτου. Νικῶσι δ' ἐστὶ
λαβεῖν, διὰ μιᾶς ἡμέρας καὶ δι' ἐνὸς ἔργου, τροφὰς καὶ
χρήματα καὶ ναῦς καὶ στρατώεδα, καὶ τὰ νικητήρια
παρ' ἡμῶν. Ἔσται δὲ ταῦτα, ἢν πρῶτον μὲν ἐμβαλόντες
αὐτοῖς μνημονεύωμεν τῶν ἐπειγόντων· εἶτα παραρρήξαν- 65
τες, εὐθύς ἀποκλείωμεν ἀπὸ τῶν πυλῶν, ἐς δὲ τοὺς
κρημνοὺς ἢ τὰ πεδία περιωθῶμεν· ἵνα μὴ ὁ πόλεμος
αὐθις ἀναφύοιτο, μηδὲ ἐς τὴν ἀργίαν πάλιν οἱ ἐχθροὶ
διαδιδράσκοιεν, οἱ δὲ ἀσθένειαν, μόνοι δὴ πολεμίων, οὐκ
ἐν τῷ μάχεσθαι τὰς ἐλπίδας ἔχουσιν, ἀλλ' ἐν τῷ μὴ 70
μάχεσθαι.

Lin. 60. Pro peri dant ἐπὶ edit. 2. 3. mend. Ἐἰ invito MSS. L. 64.
ἐμβαλόντες (sic) Aug. Reg. B.

„nitiones quos quaerivimus:
Cavete, ne quis vestrum suam
provocationem dehonestet, ne
minis facta parum responde-
ant! Cavete, ne malitis cum
fame, acerbo malo & inexpu-
gnabili, conflictari, quam cum
hostium munimentis corpori-
busque, ferro vestro & auda-
ciae atque adeo desperationi
cessuris. Sunt vero eo in sta-
tu res nostrae, ut in crastinum
non liceat differre: hodie de
rerum summa decernendum
est, & aut vincendum omni-
no, aut generose cadendum.
Vincentibus autem, uno die,
uno labore, alimenta & pe-

„cuniam & classes & castra li-
cet obtinere, & insuper a no-
bis victoriae praemia. Vince-
mus autem, si primo con-
gressu memores necessitatis
fuerimus; deinde si, perrup-
tis hostium ordinibus, con-
festim reditum ad portam eis
intercluserimus, & aut in praer-
rupta eos aut in plana propu-
lerimus; ne bellum rursus re-
nascatur, neve inimici ad o-
tium refugiant: qui, imbec-
illitatis suae conscientia, soli
hostium non in pugnando
spem collocant, sed in absti-
nendo a pugna.”

CXXVII. Οὕτως μὲν ὁ Καῖσάρ τε καὶ ὁ Αντώνιος πα-
 ρώτρυνον, ἐφ' οὓς παραγένοντο. καὶ πᾶσιν ἦν αἰδώς,
 ἀξίοις τε Φανῆσαι τῶν στρατηγῶν, καὶ τὴν ἀπορίαν ἐκ-
 75 Φυγεῖν, ὑπεραυξηθεῖσαν ἐκ παραλόγου διὰ τὰ ἐν τῷ Ἰονίῳ
 γενόμενα. ἠροῦντό τε, ἐν ἔργῳ καὶ ἐν ἐλπῆσιν, εἰ δεοί,
 τί παθεῖν, μᾶλλον, ἢ ὑπὸ ἀμηχάνου κακοῦ δαπανῶ-
 μενοι. Ὡδὲ δὲ ἐχόντων αὐτῶν, καὶ πρὸς τὸν ἐγγυς αὐτὰ
 ἐκφέροντος ἐκάστου, ὁ θυμὸς ἀμφοτέρων ἤξετο μάλι-
 80 στα, καὶ ἐνεπιπλαντο τόλμης ἀκαταπλήκτου. οὐδὲν
 τέ ἐν τῷ παρόντι, ἀλλήλων ὅτι ἦσαν πολῖται, οὐδὲ ἐπε-
 μέμνηντο· ἀλλ' ὡς ἐκ φύσεως καὶ γένους ἐχθροῖς ἐπηρωεί-
 λουν. οὕτως ἡ παραυτίκα ὀργὴ τὸν λογισμὸν αὐτοῖς καὶ
 τὴν φύσιν ἐσβέσεν. Επεμαντεύοντο δὲ ὁμαλῶς ἑκάτεροι,
 85 τήνδὲ τὴν ἡμέραν ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ πάντα τὰ Ῥωμαίων
 πράγματα κρινεῖν. καὶ ἐκρίθη.

CXXVIII. Ἦδη δὲ τῆς ἡμέρας ἀμφὶ τήνδὲ τὴν πα-
 ρασκευὴν ἐς ἐνάτην ὥραν δεδαπανημένης, αἰετοὶ δύο ἐς τὸ

Lin. 72. τε post Καῖσαρ caret Aug. L. 80. ἐνεπιπλαντο Reg. B.
 L. 88. ἐνάτην Edd. Expressi scripturam Aug.

127. His tunc adhortatio-
 nibus *Cæsar et Antonius*,
 quacunque se verterent, ute-
 bantur. Et pudar omnes in-
 cesserat, cupiditasque dignos
 se præstandi expectatione im-
 peratorum, & effugiendi fa-
 mem ex necopinato supra mo-
 dum auctam per cladem in
 Adriatico mari acceptam. Ma-
 lebantque in acie cum bona
 spe cadere, si ita res ferret,
 quam absumi malo inexpu-
 gnabili. Hoc modo adfectis
 militibus, & hujusmodi cogi-
 tationes inter se mutuo con-
 ferentibus, mirum in modum
 utrique exercitui aucti sunt

animi, & audacia repleti sunt
 nullum formidante pericu-
 lum. Neque subibat in præ-
 senti cogitatio, esse inter se
 jure civium conjunctos: sed,
 veluti natura hostes fuissent
 & gentilitio quodam odio ex-
 agitati, sic minas alteri in al-
 teros jactabant. Adeo præ-
 sens ira plus, quam ratio na-
 turaque, valuit. Utrique au-
 tem pariter divinabant, hoc
 ipso die, eodem hoc prælio,
 de summa rerum Romana-
 rum decerni. Et decretum est.

128. Jam dies, dum se pa-
 rant, ad nonam horam pro-
 cesserat, quum coortæ duæ

Α. Ὑ. μεταίχμιον συμπεσόντες ἀλλήλους ἐπολέμου· καὶ ἦν
 712. σιγὴ βαθυτάτη. Οὐγόντος δὲ τοῦ κατὰ Βρούτου, βοή 90
 τε παρὰ τῶν πολεμίων ὄξεϊα ἐγέρθη, καὶ τὰ σημεῖα
 ἑκατέρωθεν ἐπῆρτο, καὶ ἔθοδος ἦν σοβαρά τε καὶ ἀ-
 πηνής. τοξευμάτων μὲν δὴ καὶ λίθων ἢ ἀκοντισμάτων
 ὀλίγον αὐτοῖς ἐδέησε πολέμου νόμῳ, ἐπεὶ οὐδὲ τῇ ἄλ-
 λη τέχνῃ καὶ τάξει τῶν ἔργων ἐχρῶντο· ἀλλὰ γυμνοῖς 95
 τοῖς ξίθεσι συμπλεκόμενοι ἐκοπῶν τε καὶ ἐκόπτηντο,
 καὶ ἀλλήλους ἐξώθουν ἀπὸ τῆς τάξεως· οἱ μὲν, περὶ
 σωτηρίας μᾶλλον ἢ νίκης· οἱ δὲ, περὶ νίκης καὶ παρη-
 γορίας στρατηγοῦ βεβιασμένου. Φόνος δὲ ἦν καὶ σφόδρα
 πολὺς. καὶ τὰ μὲν σώματα αὐτοῖς ὑπέξεθέρετο, ἕτεροι
 δὲ ἀντικαθίσταντο ἐκ τῶν ἐπιτεταγμένων. οἱ στρατηγοὶ
 δὲ σφᾶς, περιφέοντες, καὶ ὀρώμενοι πανταχοῦ, ταῖς τε
 ὁρμαῖς ἀνέθερον, καὶ παρεκάλουν πονοῦντας ἔτι προσ-
 πονῆσαι, καὶ τοὺς κεκμηκότας ἐνήλλασσον, ὥστε ὁ θυ-
 μὸς αἰεὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ μετώπου καινὸς ἦν. Τέλος δὲ οἱ τοῦ 5

Lin. 90. κατὰ Βρούτου Edd. mend. Recte Reg. A. Aug. Ven. L. 92 sq.
ἀπεινῆς Edd. mend. inuitis Reg. A. Aug. L. 96. τίς, ante ξίθεσι,
caerent Edd. Dederunt Reg. A. S Aug. L. 97. ἐξῶθεν edit. I. mend.

aquilæ pugnare secum cœpe-
 runt inter utramque aciem, in-
 tentam summo silentio. Qua-
 rum postquam fugata est ea,
 quæ a Bruto steterat, conclama-
 runt hostes, & signa utrimque
 collata sunt. Fuitque congreg-
 sus superbus et atrox. Omis-
 sis enim mox cujusque gene-
 ris missilibus, ceterisque arti-
 bus rationibusve quæ in præ-
 liis adhiberi mos est, nudatis
 protinus gladiis pugnabant co-
 minus, ferientes & ictus ex-
 cipientes, impulsuque mutuo
 turbare conantes adversario-
 rum ordines; alteri pro salute

magis, quam pro victoria, cer-
 tantes; alteri pro ipsa victo-
 ria, & pro solatio imperato-
 ris, quem importunitate sua
 ad id prælium coëgerant. Erat
 que multa ubique cædes, mul-
 tus gemitus: & subtractis sem-
 per cadentium corporibus, alii
 statim ex proximis ordinibus
 succedebant. Imperatoresque
 circumcursantes, & nusquam
 non conspicui, impetu ardo-
 reque suo erigebant laboran-
 tes, hortabanturque ut dura-
 rent etiamnum paulisper, &
 in fessorum locum recentes
 sufficiebant, ut a fronte sem-

Καίσαρος, είτε διὰ δέος τοῦ λιμοῦ, είτε δι' αὐτοῦ Καίσα-
ρος εὐτυχίαν, (οὐ γὰρ ἐπίμεμπτοί γε ἦσαν οὐδὲ οἱ Βρού-
τειοι.) τὴν Φάλαγγα τῶν ἐχθρῶν ἐκίνουν, ὥσπερ τιμη-
χάνημα τῶν βαρυτάτων ἀνατρέποντες· οἱ δὲ ἀνεωθοῦντα
10 μὲν ἐπὶ πόδας ἐς τὸ ὀπίσω βιάθη, ἔτι καὶ μετὰ Φρονή-
ματος. ὡς δὲ αὐτοῖς καὶ ἡ σύνταξις ἤδη παρελέλυτο,
ἄξιόν τε ὑπεχώρουν, καὶ τῶν ἐπιτεταγμένων σφίσι δευ-
τέρων καὶ τρίτων συνυπεχωρούντων, μισγόμενοι πάντες
ἀλλήλοις ἀκόσμως, ἐθλίβοντα ὑπὸ σφῶν καὶ τῶν πο-
15 λεμιῶν, ἀπαύσως αὐτοῖς ἐπικειμένων, ἕως ἔφευγον
ἤδη σαθῶς. Καὶ οἱ τοῦ Καίσαρος, τότε μάλιστα τοῦ
παρηγελημένου σφίσι ἐγκρατῶς ἐχόμενοι, τὰς πύλας
προελάμβανον σφόδρα ἐπικινδύνως· ἀνωθέν τε γὰρ
ἐβάλλοντο, καὶ ἐκ τοῦ μετώπου· μέχρι πάλλους ἐσδρα-
20 μῆν ἐκάλυσαν, οἱ δὲ φευγον ἐπὶ τε τὴν θάλασσαν, καὶ
ἐς τὰ ὄρη διὰ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ζυγάκτου.

CXXIX. Γενομένης δὲ τῆς τροπῆς, τὰ λοιπὰ ἔργα
οἱ στρατηγοὶ διηροῦντο· Καίσαρ μὲν, αἰρεῖν τοὺς ἐκπί-

per redintegrarentur animi. Tandem Cæsariani, sive pro-
pter metum famis, sive pro-
pter fortunam ipsius Cæsaris,
(nam nec *Bruti milites* incu-
fari poterant) aciem adversam
loco moverunt, ac si impres-
sione facta machinam quam-
piam protruderent gravissi-
mam: hostes vero *pedem re-*
ferebant, lente etiam tum &
intrepide. Ut vero ordines
quoque cœperant dissolvi,
conciatius se recipiebant; &
cedentibus simul eis qui in
secunda ac tertia acie stete-
rant, mox omnes promiscue
confusi cum a suis premeban-

tur tum ab hostibus incessan-
ter urgentibus, tandemque *in-*
non dubiam fugam effunde-
bantur. Jamque Cæsariani,
mandatorum tunc maxime
memores, *portam castrorum*,
magno suo periculo (telis e-
nim & superne & a fronte pe-
tebantur,) *occuparunt*, et
magnam multitudinem redi-
tu excluderunt; quæ partim
ad mare, partim in montes
per Zygacten fluvium, fuga
se proripuit.

129. Fuga facta, quod re-
liquum erat operæ, imperato-
res inter se partiti sunt: reli-
ctoque Cæsare, ut erumpen-

A. U.
712.

πληντας ἐκ τοῦ στρατοπέδου, καὶ αὐτὸ φυλάσσειν τὸ
στρατόπεδον· ὁ δὲ Αντώνιος πάντα ἦν, καὶ πᾶσιν ἐνέπι- 25
πτε, τοῖς τε Φεύγουσι, καὶ τοῖς ἔτι συνεσιῶσι, καὶ τοῖς
ἄλλοις στρατοπέδοις αὐτῶν, ὁρμῇ τε ὑπερηφάνῳ πάντα
ἐξιάζετο ὁμοῦ. καὶ περὶ τοῖς ἡγεμόσι δείσας, μὴ αὐτὸν
διαφυγόντες αὐθις ἕτερον στρατὸν ἀγεῖρειαν, τοὺς ἰππέας
ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὰς ὁδοὺς τε καὶ ἐκβολὰς τῆς μάχης, 30
αἰρεῖν τοὺς ἀποδιδράσκοντας· οἱ, διελόμενοι τὸ ἔργον,
ἀνά τε τὸ ὄρος ἐφέροντο σὺν τῷ Θρακίῳ Ράσκῳ, δι' ἐμ-
πειρίαν ὁδῶν συναπασσασμένων, καὶ τὰ χαρακώματα
καὶ κρημνοὺς περιστάντες, τοὺς ἐκφεύγοντας ἐκυνηγέ-
τουν, καὶ τοὺς ἐντὸς ἐφρούρου· οἱ δὲ Βροῦτον αὐτὸν ἐδίω- 35
κον. καὶ αὐτοὺς ἀσχέτως ἔχοντας τοῦ δρόμου Λουκίλιος
ἰδὼν, ὑπέστη, καὶ ὡς Βροῦτος ὢν ἤξιον πρὸς Αντώνιον ἀντὶ
τοῦ Καίσαρος ἀναχθῆναι· ᾧ δὴ καὶ μάλιστ' αἶψα εἶναι Βροῦ-
τος ἐνομίσθη, τὸν ἀδιάλλακτον ἐχθρὸν ἐκκλίνων. Αγομένου

*Lin. 31 sq. διπλομ. τὸ ὄρος, ἀνά τε τὸ ὄρος Eidd. mend. Recte Aug. Ven.
L. 32 sq. δι' ἐμπειρίας Eidd. vitiose, invitit MSS'tis. L. 36 sq.
Λουκίλιος Λουκίλιος ἰδὼν Eidd. Λουκίλιος Λουκίλιος Reg. A. Λουκίλιος
Λουκίλιος Reg. B. Λουκίλιος Aug. nec agnoscit alterum nomen. Præ-
tuli Cand. qui Lucilium h. l. Ἐ bis deinceps vocat, ignoratque
Lucinum. L. 37 sqq. Verba ὢν ἤξιον, usque εἶναι Βροῦτος, per
errorem omisit Aug.*

tes e castris exciperet, & ipsa
castra custodiret; cetera An-
tonius cuncta simul exseque-
batur, in fugientes pariter ac
resistentes adhuc & in alia
eorum castra impetum faci-
ens, omniaque profligans vio-
lento impetu. Et veritus, ne
duces elapsi alium colligerent
exercitum, equites misit circa
viarum exitus, qui fugientes
exciperent: qui, divisim re-
gionatim operis, pars per mon-
tana discurrebant cum Thrace
Rasco, simul misso propter

viarum notitiam; pars, cir-
cumdatis munitionibus præ-
ruptisque castrorum, effugien-
tes inde, veluti feras, vena-
bantur, & qui intus erant ob-
servabant; pars Brutum ipsum
persequebantur. Quos conti-
nuato cursu venientes con-
spicatus Lucilius, substitit;
& Brutum se fingens, roga-
vit, ut ad Antonium duceretur,
non ad Cæsarem: qua de
causa potissimum pro Bruto
etiam habitus est; quod vita-
ret inimicum implacabilem.

10 δὲ αὐτοῦ πυθόμενος ὁ Αντώνιος, ἀπήντα σὺν ἐπιστάσει,
τὴν τύχην ὁμοῦ καὶ τὸ ἀξίωμα τ' ἀνδρὸς καὶ ἀρετὴν ἐν-
δυμούμενος, ὅπως Βροῦτον ὑποδέξαιτο. πλησιάσαντι δ'
ὁ Λουκίλιος ἐντυχῶν, μάλα φρασέως εἶπε· Βροῦτος μὲν
οὐχ ἐάλωκεν, οὐδὲ αἰλώσεται ποτε πρὸς κακίας ἀρετῆ·
45 ἐγὼ δὲ, τοῦσδε ἀπατήσας, ᾧδέ σοι πάρειμι. Καὶ ὁ Αν-
τώνιος τοὺς ἰππέας ἰδὼν αἰδουμένους, παρηγόρει· καὶ,
οὐ μείονά μοι τήνδε ἀγρᾶν, εἶπεν, ἀλλὰ ἀμείνονα ἢς
ἐνομίζετε, ἐθηρεύσατε, ὅσα κρείττον ἐχθροῦ Φίλος. καὶ
τὸν Λουκίλιον τότε μὲν τινι τῶν Φίλων ἔδωκε φεραπτεύειν·
50 ὕστερον δὲ αὐτὸς ἔχων, ἐχρήτη ὡς πιστῶ.

CXXX. Ὁ δὲ Βροῦτος ἀναφεύγει μὲν ἐς τὰ ὄρη σὺν
ικανῶ πλήθει, ὡς νυκτὸς ἐς τὸ στρατόπεδον ὑποσπρέψαν,
ἢ καταβησόμενος ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ἐπεὶ δὲ περιείληπτο
πάντα Φυλακαῖς, διενυκτέρευεν ἑνοπλος μετὰ πάντων·
55 καὶ φασὶν αὐτὸν ἐς τοὺς ἀστέρας ἀναβλέποντα εἰπεῖν·
Zeū, μὴ λάθοι σε τῶνδ' ὅς αἴτιος κακῶν·

Lin. 40. πυθόμενος Edd. Præuli Aug. L. 42. ἀποδέξαίτο Edd.
Præuli Reg. B. Aug. L. 43. Λουκίλιος, ἔ paulo post Λουκίλιον
Edd. Ἐ MSS. L. 48. κρείττων Edd. Præuli Aug.

Hunc ubi adduci cognovit
Antonius, processit obviam;
&, fortunam simul & digni-
tatem viri virtutemque cogi-
tans, sedulo secum confide-
ravit, quonam pacto *Brutum*
exciperet. Cui adpropinquan-
ti *Lucilius* occurrens, satis
audenter, *Brutus*, inquit, non
est captus: nec capietur um-
quam virtus ab ignavia: ego
vero, his deceptis, hic adsum
tibi. Tum *Antonius*, erube-
fcentes videns equites, con-
solaturus eos, „Non mino-
rem, ait, mihi hanc prædam,
sed meliorem quam putatis,

venati estis, quanto amicus
inimico est p̄tior:” & *Luci-
lium* tunc quidem cuidam ex
amicis curandum tradidit; de-
inde vero ipse sibi eum ad-
junxit, & fideli ejus usus est
amicitia.

130. At *Brutus* cum satis
quidem multis in montes re-
fugit, & noctu vel reverti in
castra constituit, vel ad mare
descendere. Sed quoniam om-
nia custodiis erant interse-
pta, armatus pernoctavit cum
omnibus; ferturque sidera in-
tuens dixisse: „*Jupiter*, ne te
effugiat horum auctor malo-

A. U.

712.

ἐνσημαινόμενος ἄρα τὸν Αντώνιον. ὁ καὶ αὐτὸν Αντώνιον
 Φασιν ὑσπερον ἐν τοῖς ἰδίοις κινδύνοις μεταγιγνώσκοντα
 εἰπεῖν, ὅτι συνεζετάζεσθαι Κασσίω καὶ Βρούτῳ δυνάμε-
 νος, ὑπὲρ ἑτέρας γένοιτο Οκλαουίου. Τότε γε μὴν καὶ ὁ Αν- 60
 τώνιος ἐνοπλος ἐπὶ τῶν Φυλακηρίων ἀντιδιενυκίερευε τῷ
 Βρούτῳ, χάρακα περιθήμενος ἐκ νεκρῶν σωματίων, καὶ
 λαφύρων συμφορηθέντων. Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς μέσην νύκτα
 πονηθεὶς, ἀνεχώρησε διὰ τὴν νόσον, Νωρβανῶ Φυλάσ-
 σπειν παραδοὺς τὸ στρατόπεδον.

65

CXXXI. Βρούτος δὲ καὶ τῆς ἐπιούσης ὁρῶν τὰς ἐΦε-
 δρείας τῶν ἐχθρῶν ἐπιμενούσας, ἔχων οὐ πλήρη τέσσαρα
 τέλη συναναβάντα οἱ, αὐτὸς μὲν ἐπελθεῖν ἐπ' αὐτοὺς
 ἐΦυλάξατο, τοὺς δὲ ἡγουμένους αὐτῶν, αἰδουμένους τε
 τὸ ἀμάρτημα, καὶ μετανοοῦντας, ἐπέμπευ ἀποπειρά- 70
 σοντας αὐτῶν, εἰ ἐθελήσουσιν ἄσασθαι διὰ τῶν ἐΦε-
 δρειῶν, καὶ ἀναλαβεῖν τὰ ἴδια, ἔτι Φυλασσόμενα ὑπὸ
 τῶν οἰκείων ὑπολελειμμένων. Οἱ δὲ, ἀβουλότατα μὲν ἐς
 τὸ ἔργον ὀρμήσαντες, εὐψυχότατοι δὲ τὸ μέχρι πλείστου

Lin. 60. τότε μὴν Aug. Ἐ caret γε.

tum! Antonium utique sub-
 indicans. Cujus dicti postre-
 mo ipse Antonius in propriis
 periculis fertur meminisse, se-
 ro pœnitens, quod, *quum*
posset Bruto accenseri et Cas-
sio, maluisset adparitor fieri
Octavii. Tunc vero & An-
 tonius armatus in stationibus
 per totam noctem Bruto se
 opposuit; pro vallo usus ca-
 daveribus congestis atque ma-
 nubiiis. *Caesar* vero, in me-
 diam noctem labore tolerato,
 propter morbum secessit, *Nor-*
bano tradita castrorum custo-
 dia.

131. Postero die *Brutus*, vi-
 dens inimicos perstare in insi-
 diis, & secum ipse non inte-
 gras quatuor habens legiones,
 quæ eum in montem erant se-
 cutæ, parum quidem tutum
 putavit si ipse adloqueretur
 milites; sed tribunos, cum
 pudore doloreque agnoscen-
 tes erratum suum, ad eos mi-
 sit, prætentaturos an velint
 per medias hostium custodias
 erumpere, & sua recipere ad-
 servata adhuc a præfidiariis.
 Sed illi, qui & prælium ala-
 criter inierant, & hostem diu
 magno animo sustinuerant,

75 γινόμενοι, τότε, βλάπτοντος ἤδη τοῦ Θεοῦ, τῷ στρατη-
γῷ σφῶν ἀπεκρίναντο ἀναξίως· βουλευέσθαι περὶ αὐ-
τοῦ· αὐτοὶ γὰρ, τῆς τύχης πολλάκις πεπειραμένοι, οὐκ
ἀνατρέψειν τὴν ἐτι λοιπὴν διαλλαγῶν ἐλπίδα. Καὶ ὁ
80 Βρούτος, ἐς τοὺς Φίλους εἰπὼν, Οὐδὲν οὖν ἐτι εἰμὶ τῆ
πατρίδι χρήσιμος, ὧδε καὶ τούτων ἔχοντων· ἐκάλεε Στρά-
τωνα τὸν Ηπειρώτην, ὄντα Φίλον ἑαυτῷ, καὶ ἐγχειρεῖν
ἐκέλευε τῷ σώματι. τούτου δὲ ἐτι βουλευέσθαι παραι-
νοῦντος, ἐκάλεε τινὰ τῶν οἰκετῶν. καὶ ὁ Στράτων, Οὐκ
ἀπορήσεις, εἶπεν, ὦ Βρούτε, Φίλου μᾶλλον ἢ οἰκετῶν ἐς
85 τὰ ὕστατα προστάγματα, εἰ ἤδη κέκριται. καὶ εἰπὼν,
ἐνήρησε ταῖς λαγῶσι τοῦ Βρούτου τὸ ξίφος, οὔτε ἀπο-
σφραφέντος οὔτε ἐνδόντος.

CXXXII. Ὡδε μὲν δὴ Κάσσιος καὶ Βρούτος ἐδημησκέ-
την, ἀνδρε Ρωμαίων εὐγενεσλάτω τε καὶ περιφανεσλάτω,
90 καὶ ἐς ἀρετὴν ἀθηρότα, χωρὶς ἄγους ἑνός. ὦ γε καὶ
Γάιος Καῖσαρ, ὄντε τῆς Μάγνου Πομπηίου μοίρας, ἐκ
μὲν ἐχθροῖν καὶ πολεμίον ἐποίησατο Φίλω, ἐκ τε Φίλοιν

Lin. 86. τοῖς λαγῶσι Edd. ex Reg. A. Prætulī Aug. Reg. B.

tunc, diis mentes jam pervertentibus, indignum imperatori suo responsum dederunt: „consulat ipse sibi; se enim, qui toties tentaverint fortunam, nolle reliquam spem pacis corrumpere.” Tum Brutus ad amicos, Ergo jam inutilis sum patriæ, inquit, si et isti sic animati sunt: simulque Stratonem Epirotam amicum suum vocavit, iussitque ut ferro ipsum conficeret. Qui quum amplius deliberandum censeret, unum e fervis ille vocavit: & Strato, „Non deerit tibi, inquit, Bru-

te, amicus magis quam fervus ad ultima mandata, si jam decretum est:” simulque cum dicto gladium infixit in latus Bruti, nec averfantis, nec præbentis.

132. Hic fuit CASSII BRUTIQUE EXITUS, virorum generosissimorum nominis Romani, & illustrissimorum virtute incomparabili, uno excepto piaculo. Quos & C. Cæsar, quamvis Pompejanarum fuissent partium, ex inimicis hostibusque amicos fecerat, & in amicitiam semel receptos, pro filiis habuerat: senatus

ἤγεεν ὡς υἱῷ. καὶ ἡ βουλὴ περιποθήτω τε εἶχεν αἰεὶ,
 712. καὶ ἀτυχῆσαντε ἐλεεινῶ· δυοῖν τε τούτων ἕνεκα πᾶσιν
 ἀμνησίαν ἐτίθετο, καὶ φυγόντων αὐτοῖν ἐπεμψεν ἡγε- 95
 μονίας, ἵνα μὴ φυγάδες εἶεν· οὐκ ἀμελοῦσα μὲν Γαίου
 Καίσαρος, οὐδὲ ἐφρομένη τοῖς γεγονόσιν, ὅπου καὶ ζῶντα
 τῆς ἀρετῆς καὶ τύχης ἐθαύμαζε, καὶ ἀποθανόντα ἐθα-
 πῆε δημοσίᾳ, καὶ ἐκύρου τὰ ἔργα ἀθάνατα εἶναι, ἀρ-
 χὰς τε καὶ ἡγεμονίας ἐς πολὺ ἐκ τῶν ὑπογραφῶν ἐποίει
 τῶν Καίσαρος, οὐδὲν ἡγουμένη κρείσσον εὐρήσειν ὧν ἐκεῖ-
 νος ἐνόησεν. ἀλλ' ἡ περὶ τῷδε τῷ ἀνδρὶ σπουδὴ, καὶ δέος
 τὸ ὑπὲρ αὐτοῖν, προήγαγεν αὐτὴν ἐς ὑποψίαν διαβολῆς·
 οὕτως ἅπασιν ἐγενέσθην τιμίω. ἐγενέσθην δὲ καὶ τῶν 5
 φυγόντων τοῖς ἀρίστοις τιμιωτέρω Πομπηίου, πλησιάζ-
 ζοντος καὶ οὐκ ἀδιάλλακτον ἔχοντος αἰτίαν, πόρρωτέρω
 τε ὄντε αὐτῷ καὶ ἀδιαλλάκτῳ.

CXXXIII. Ἐπεὶ γε μὴν ἔργων ἐδέησε, δυοῖν οὐδὲ ὅλοιον
 10 ἐτοῖν στρατιάν τε συνέλεξαν ὑπὲρ εἴκοσιν ὀπλιτῶν τέλη,

Lin. 99 sq. καὶ ἀρχὰς καὶ Edd. Prætulī Aug. & Reg. B. a pr. manu.
 L. 4. ὑπεροψίαν puto legendum. L. 8. ὄντε αὐτῷ editi. 2. 3. per-
 peram.

vero eximia semper benevo-
 lentia profectus, & in adver-
 sa fortuna præ ceteris omni-
 bus miseratus est. Quippe
 propter hos duos ceteris ob-
 livionem decrevit senatus; &
 exulantibus his dedit provin-
 cias, ne essent exules: neque
 id in contemptum Cæsaris fe-
 cit, aut quod factum eorum
 gauderet; quandoquidem &
 vivum illum virtutis fortunæ-
 que causa miratus est, & de-
 functum sepeliit publice, acta-
 que ejus rata habuit, & mā-
 gistratus tam urbanos quam
 provinciales diu ex præscri-

pto ejus creavit, ratus nihil
 se melius inventurum illius
 consiliis: sed studium erga hos
 viros, & sollicitudo pro eis, ad-
 duxit senatum, ut sperneret
 calumnias: adeo cari erant
 omnibus. Tum vero & emi-
 nentiores inter exules hos
 præferabant Pompejo, quam-
 quam hic propior fuerat, nec
 in causa inexpiabili versaba-
 tur; quum illi & longinquo-
 res essent & implacabiles.

133. Ceterum quum ad res
 gerendas ventum est, bien-
 nio ne integro quidem Bru-
 tus Cassiusque plusquam vi-

καὶ ἰππέας ἀμφὶ τοὺς δισμυρίους, καὶ ναῦς μακρὰς
 ὑπὲρ τὰς διακοσίας, τὴν τε ἄλλην παρασκευὴν ἀξιόλο-
 γον, καὶ χρήματα ἄπειρα, καὶ παρ' ἐκόντων, καὶ παρα-
 ἰκόντων. πολέμους τε ἐπολέμησαν ἔθνεσι καὶ πόλεσι
 15 καὶ τῶν ἀντιφασισιωτῶν πολλοῖς· καὶ κατῴρθουν. ἔθνων
 τε ἐκράτησαν ἀπὸ Μακεδονίας μέχρι Εὐφράτου. καὶ
 ὅσους ἐπολέμησαν, ἐς συμμαχίαν αὐτοὺς ἐπεισαν, καὶ
 βεβαιωτάτοις ἐχρήσαντο. Ἐχρήσαντο δὲ καὶ βασιλεῦσι
 καὶ δυνάσταις· καὶ Παρθυαίοις, καί τω ἐν οὐσιν ἐχθροῖς,
 20 ἐς τὰ βραχύτερα· ἐπὶ δὲ τὸ μείζον ἔργον οὐκ ἀνέμειναν
 ἐρχομένους, ἵνα μὴ βάρβαρον ἢ ἀντίπαλον ἔθνος ἐπί-
 στείαν ἐπὶ Ῥωμαίοις. Ὁ δὲ δὴ μάλιστα πάντων αἰδοκῆ-
 τότατον ἦν, ὁ στρατὸς ὁ πλείων ὄδε Γαίου Καίσαρος ἐγε-
 γνήτο, καὶ δαιμονίως αὐτὸν εὐνοίας καὶ σπουδῆς ἔχον-
 25 τα ἐς ἐκεῖνον μετέπεισαν οἱ σφαγεῖς οἵδε τοῦ Καίσαρος,
 καὶ ἐπὶ τὸν τοῦ Καίσαρος υἱὸν ἔσπωντο αὐτοῖς πιστότερον,

*Lin. 17. συμμαχίαν αὐτοῖς Reg. A. rectius fortasse. L. 18. Prius
 ἐχρήσαντο cum seq. puncto per err. omissum in edit. 3. L. 24 sq.
 ἔχοντας male Edd. ex Reg. A. Recte Aug. Reg. B.*

ginti collegerunt legiones, &
 equitum circiter viginti mil-
 lia, naves longas supra du-
 centas, aliumque adparatum
 haudquaquam contemnend-
 um, pecuniasque infinitas,
 cum a volentibus tum a nolen-
 tibus exactas. Bellaque mul-
 ta cum multis civitatibus ac
 gentibus & adversæ factionis
 hominibus feliciter fortiter-
 que gesserunt: populisque &
 provinciis omnibus potiti sunt
 a Macedonia usque ad Eu-
 phratem: & quoscumque bel-
 lo petierunt, eos ad societa-
 tem pertraxerunt, eorundem-
 que fidelissima deinde opera
 usi sunt. Adjutoribus vero re-

gibus etiam ac dynastis usi
 sunt; quin & Parthis quoque,
 quamvis inimicis Romano-
 rum: sed his quidem, in re-
 bus duntaxat minoribus; de
 rerum autem summa certatu-
 ri, non expectarunt eorum
 adventum, ne barbaram infe-
 stamque gentem adfueface-
 rent bellis adversus Romanos.
 Quod vero maxime miran-
 dum fuit omnium, pleraque
 pars ejus exercitus constabat
 ex iis qui sub C. Cæsare sti-
 pendia fecerant: quorum in-
 credibilem favorem & studi-
 um erga illum percussores hi
 Cæsaris ad se transfuderunt,
 ita ut his illi contra filium

ἢ Ἀντωνίῳ τῷ Καίσαρος συναγωνισθῆ τε καὶ συνάρχου
 οὐ γὰρ τις αὐτῶν Βροῦτον ἢ Κάσσιον οὐδὲ ἡσσωμένους
 ἀπέλιπεν· οἱ Ἀντώνιον ἀμφὶ τὸ Βρεντέσιον καὶ πρὸ πεί-
 ρας ἀπολιπόντες. Ἦν τε πρόφασις αὐτοῖς τῶν πόνων, 39
 καὶ ἐπὶ Πομπηίου, καὶ νῦν, οὐχ ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν,
 ἀλλ' ὑπὲρ δημοκρατίας· ὀνόματος εὐειδοῦς μὲν, ἀλυσι-
 τελοῦς δὲ αἰεὶ. Σφῶν τε αὐτῶν, ὅτε μηδὲν ἐδόκουν ἔτι
 εἶναι χρήσιμοι τῇ πατρίδι, ἀμφω κατεφρόνησαν ὁμοίως.
 Ἐν δὲ ταῖς φροντίσι καὶ πόνοις, ὁ μὲν Κάσσιος ἀμετα- 39
 ἔβρεπτι, καθάπερ ἐς τὸν ἀγωνιστὴν οἱ μονομαχοῦντες,
 ἐς μόνον τὸν πόλεμον ἀφεώρα. ὁ δὲ Βροῦτος, ὅπη γίγνοιτο,
 καὶ Φιλοθεάμων ἦν καὶ Φιλήκοος, αἵτε καὶ Φιλοσοφῆ-
 στας οὐκ ἀγεννώς.

CXXXIV. Ἀλλὰ καὶ τοιοῖσδε οὔσιν αὐτοῖς, ἀντίθετον 40
 ἐς ἅπαντα ἦν τὸ ἄγος τὸ ἐς Καίσαρα· ὁ γὰρ οὐδὲ ἀπλοῦν
 αἴτιον οὐδὲ ἀγῶνος ἦν,

*Lin. 28 sqq. Verba οὐ γὰρ τις usque ἀπέστιν videri possunt post ἀπο-
 κλιπόντες lin. 30. reponenda; ut absque distinctione conjungantur
 συνάρχο οἱ Ἀντώνιον ἀμφὶ Ἔσ. L. 32. ὑπὲρ δημοκρατίας ὀνόματος
 absque distinct. edit. 1. Aug. Camd. Ibid. sq. An οὐ λυσιστελοῦς δὲ
 αἰεὶ? L. 35. Pro πόνους dant μέγας Edd. mend. cum Regiis. Recte
 Aug. Ven. Ἐ curis Camd. L. 36. ἀσυναγωνιστὴν puto legendum.
 L. 40. καὶ τοιοῖδε οὔσιν Aug. male.*

Caesaris fideliozem operam
 praestarent, quam Antonio so-
 cio Caesaris collegaeque: ne-
 mo enim eorum Brutum Cas-
 siumque vel victos deseruit;
 quum Antonius ad Brundisi-
 um a suis ante initium belli
 fuerit desertus. Causa autem,
 pro qua & tunc & antea sub
 Pompejo tulerunt arma, non
 propria utilitas, sed populi
 fuit imperium; speciosum sa-
 ne nomen, quamquam ple-
 rumque inutile. Suam autem
 vitam, postquam non ampli-
 us prodesse posse patriae sibi

visi sunt, ambo contemserunt
 pariter. Quod autem ad utri-
 usque curas laboresque adin-
 net, Cassius in unum bellum
 intentus, sicut gladiator in
 adversarium, nihil spectabat
 aliud: Brutus, ubicumque es-
 set, visendum quoque re-
 rum & audiendi fuit cupidus;
 quippe qui & philosophiae pra-
 ceptis haud illiberaliter erat
 imbutus.

134. Sed has omnes Bruti
 Cassique virtutes compensa-
 vit ex opposito unum piaci-
 lum in Caesarem admissum;
 quippe

ἄγος ἦν, οὐδὲ ἐν ὀλίγω. καὶ γὰρ ἐς Φίλον ἐγίγνετο
 παραλόγως, καὶ ἐς εὐεργέτην ἐκ πολέμου περισώσαντα
 ἀχαρίστως, καὶ ἐς αὐτοκράτορα ἀθεμίστως, καὶ ἐν
 45 βουλευτηρίῳ, καὶ ἐς ἱερέα, καὶ ἱεράν ἐσθῆτα ἐπικείμενον,
 καὶ δυνάστην μὲν οἷον οὐχ ἕτερον, χρησιμώτατον δὲ ὑπὲρ
 ἅπαντας τῇ τε πατρίδι καὶ τῇ ἡγεμονίᾳ γενόμενον. Ἄ
 καὶ τὸ δαιμόνιον αὐτοῖς ἄρα ἐνεμέσθησε, καὶ προσήμηνε
 πολλάκις. Κασσίῳ τε γὰρ τὸν στρατὸν καθαιρόντι ἢ
 50 βαβδούχος ἀνεστραμμένον τὸν σφέφανον ἐπέδηκε· καὶ
 Νίκη, χρύσειον ἀνάθημα Κασσίου, κατέπεσεν· ὄρνεά τε
 πολλὰ, ὑπὲρ τὸ στρατώσεδον αὐτοῦ καθήμενα, κλαυ-
 γὴν οὐδεμίαν ἤφει· καὶ μελισσῶν ἐπεκάθηντο συνεχεῖς
 ἔσμοι. Βροῦτον δὲ ἐν τε Σάμῳ γενεθλιάζοντα, Φασί·
 55 παρὰ τὸν πότον, οὐδὲ εὐχερῆ πρὸς τὰ τοιαῦτα ὄντα,
 ἀλόγως τόδε τὸ ἔπος ἀναβοῆσαι·

Ἄλλὰ με μοῖρ' ὅλοη, καὶ Λητοῦς ἔκλειαν υἱός.

*Lin. 48. ἐνμίσην τε καὶ edit. 1. cum Regiis: unde ἐνεμέσθησέ τε καὶ fecit
 H. Steph. Prætulū Aug. L. 55. παρὰ τὸν πότον Edd. cum Regiis
 Et Cand. mend. Recte Aug. Ven. quod viderat Gelen.*

quippe quod nec simplex pi-
 aculum fuerat, nec modicum.
 Etenim *in amicum* patratum
 est, contra naturam rationem-
 que; & *in bene meritum*, qui
 bello captos servaverat inco-
 lumes, ingrante; & *in impe-
 ratorem*, nefarie; & in curia,
 & in pontificem, eumque sa-
 cra veste amictum, & in virum
 qui dominationem quidem sin-
 gularem sibi comparaverat, sed
 qui meritis etiam in patriam
 imperiumque longe omnes su-
 peraverat. Quapropter etiam
 irato numine usi sunt; & sæpe
 prodigia malorum præuncia

illis obvenerunt. Nam *Cassio*
 copias lustranti lictor inver-
 sam coronam imposuit: & au-
 rea Victoria, dedicata a Cas-
 sio, humum decidit: aves quo-
 que gregatim supra illius ca-
 stris, nullum clangorem eden-
 tes, confederunt; examina
 vero apud iisdem castris ad-
 hæserunt continue. *Brutum*
 item, Sami natalem suam ce-
 lebrantem, in comestratione,
 quamvis non esset proclivis
 ad talia, sine ulla evidenti
 causa hunc versum protulisse
 ajunt: „*Sed me fors misera
 et Latona filius perdidit.*” Et

A. U.
712.

Μέλλοντα δὲ περᾶν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην σὺν τῷ
στρατῷ, νυκτὸς ἐγρηγορότα, μαραινόμενου τοῦ Φωτὸς, ὅψιν
ιδεῖν ἐφεισῶσάν οἱ παράλογον· καὶ πυθέσθαι μὲν εὐ-
φρασῶς, Ὅς τις ἀνθρώπων ἢ θεῶν εἴη· τὸ δὲ Φάσμα
εἰπεῖν, Ὁ σὸς, ὦ Βροῦτε, δαίμων κακός· ὀφθήσομαι δέ
σοι καὶ ἐν Φιλίπποις. καὶ ὀφθῆναι Φασὶν αὐτῷ πρὸ τῆς
τελευταίας μάχης. ἐξίοντι δὲ τῷ στρατῷ, πρὸ τῶν πυ-
λῶν αἰθίοψ ὑπήντησεν· καὶ τόνδε μὲν, ὡς οἰώνισμα Φαῦ-
λον, ὁ στρατὸς αὐτίκα συνέκοψε. Δαιμόνια δ' ἦν αὐτοῖς
ἄρα καὶ τὰδε· ἐς Κάσσιον μὲν, ἐν ἀμφορίσῳ νίκη πάντα
ἀλόγως ἀπογνῶναι· Βροῦτον δὲ εὐβούλου βραδυτήτος
ἐκδιασθῆναι, καὶ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν ἀνδράσι διωκομένοις
ὑπὸ λιμοῦ, δαψιλῶς αὐτὸν ἔχοντα ἀγορᾶς, καὶ ναυκρα-
τοῦντα· καὶ τὸδε παθεῖν ὑπὸ τῶν οἰκείων μάλλον, ἢ τῶν
πολεμίων. Καὶ μὴν πολλὰ κίς ἀγῶνων μετασχόντες, ἐν

Lin. 64sq. πρὸ τῶν πυλῶν αἰθίς ὑπήντησεν αἰθίοψ Edd. Præuli Aug.
Ven. Cand. Nou spernerem αἰθίς paulo ante, si esset (lin. 63.)
φασὶν αὐτῷ αἰθίς, ubi Cand. iterum illi apparuisse. L. 67. Post
ἐς Κάσσιον μὲν, inferendum artic. τὸ censuit Musgravius. Malim
equidem ὡς Κάσσιον μὲν ἔσ. L. 68. ἀλόγως μὲν. Edd. cum Regg.
Rœtte Aug. Vocem eam omisit Cand. L. 72. κατασχόντες Reg. A.
male.

quum trajecturus esset cum
exercitu in Europam ex Asia,
noctu vigilantem, deficiente
paululum lucerna, vidisse ad-
stans sibi *speëtrum* inusitata
forma: & intrepide perconta-
to, quisnam hominum deo-
rumve esset? *speëtrum* respon-
dissime; *Tuus sum, Brute, ma-
lus genius: Philippis me ite-
rum videbis.* Ajuntque, ad-
paruisse ei paulo ante extre-
mam pugnam. Exercitui au-
tem tunc castris exeunti ob-
viam fuit Aethiops; quem,
ut malum omen, protinus mi-

lites conciderunt. Neque ve-
ro etiam sine deorum numine
factum videri hoc debet: ut &
Cassius, post pugnam æquo
Marte diremtam, de summa
rerum tam temere desperave-
rit; & *Bruto* per milites non
licuerit consuetam obtinere
cunctationem, sed ut coactus
fuerit prælium conferere cum
viris fame exagitatis, ipse ab-
undans com meatibus & clas-
sibus; utque ei hoc non ab
hostibus, sed a suis, acciderit.
Denique quum sæpe in præ-
liis essent ambo versati, ne-

μὲν ταῖς μάχαις οὐδὲν ἔπαθον· ἀμφὼ δ' αὐτῶν ἐγένοντο
αὐθένται, καθάπερ ἐγένοντο τοῦ Καίσαρος. Κάσσιος

75 μὲν δὴ καὶ Βροῦτος τοιάνδε δίκην ἐδεδώκεσαν.

CXXXV. Καὶ Βροῦτον Αντώνιος ἀνευρών, περιέβαλέ τε
τῇ ἀρίστῃ Φοινικίδι εὐθύς, καὶ καύσας, τὰ λείψανα τῇ
μητρὶ Σερουιλίᾳ ἔπεμψεν. Ὁ δὲ σὺν τῷ Βρούτῳ στρατός,

80 ὅτε ἐπύθοντο τεθνήσκει Βροῦτον, πρέσβεις εἰς Καίσαρα καὶ
Αντώνιον ἔπεμψον, καὶ συγνώμης ἔτυχον, καὶ εἰς τὰ
στρατεύματα αὐτῶν διηρέθησαν, καὶ ἦσαν ἀμφὶ τοὺς
μυρίους καὶ τετρακισχιλίους. παρέδοσαν δ' ἐπὶ τοῖς

αὐτοῖς ἑαυτοὺς καὶ οἱ κατὰ τὰ Φρούρια, πολλὰ ὄντα.

Τὰ δὲ Φρούρια αὐτὰ καὶ τὸ στρατόπεδον ἐδόθη τοῖς Καί-

85 σαρος καὶ Αντωνίου στρατοῖς διαρπάσαι. Τῶν δ' ἀμφὶ

τὸν Βροῦτον ἀνδρῶν ἐπιφανῶν, οἱ μὲν ἐν ταῖς μάχαις ἀ-

πέθανον, οἱ δὲ αὐτοὺς ἐξήγαγον ὁμοίως τοῖς στρατηγοῖς,

οἱ δὲ καὶ ἐξεπίτηδες ἐμαχέσαντο μέχρι θανάτου· ὧν ἦν

Λευκίος τε Κάσσιος, ὁ ἀδελφιδεὺς αὐτοῦ Κασσίου, καὶ

*Lin. 73. αὐτῶν Edd. Secus Aug. & alter Regius. L. 75. δὴ carent
Edd. male. Dedit Aug. L. 76. περιέβαλέ τε Aug. L. 87. αὐτοῦ
Edd. invitis Regiis & Aug.*

que quidquam eis mali in pu-
gna umquam accidisset, ad
extremum uterque sui ipse in-
terfecto fuit, sicuti prius Cæ-
saris fuerat. Ita Cassius Bru-
tusque facinoris illius pœnas
dederunt.

135. Corpus Bruti nactus
Antonius, mox purpurea ve-
ste pulcherrima involutum
cremavit: reliquiasque ad ma-
trem ejus misit Serviliam. Ex-
ercitus Bruti, qui apud eum
perstiterat, cognita ejus mor-
te, legatos misit ad Cæsarem
et Antonium; impetrataque
venia, per illorum exercitus

divisus est: erant autem circi-
ter XIV millia. Mox in eam-
dem conditionem & illi dedi-
tionem fecerunt, qui in di-
versis erant castellorum præ-
fidiis. Castella ipsa cum ca-
stris hostium concessa sunt in
prædam Cæsarianis & Anto-
nianis militibus. Ex eminenti-
oribus viris, qui Bruti Cas-
sique castra erant secuti, alii
in prælio ceciderunt, alii ipsi
se interemerunt, sicut impê-
ratores; nonnulli data opera
pugnarunt usque ad necem:
& in his L. Cassius, fratris fi-
lius imperatoris; & Cato, Ca-

A. U.
212.

Κάτων ὁ Κάτωνος· ἐμπώτων ὄδε τοῖς πολεμίοις πολλὰ-
κίς, εἴθ' ὑποχωρούντων ἀναλύσας τὸ κράνος, ἵνα ἢ γνώ-
ριμος ἢ εὐβλήτος, ἢ ἀμφοτέρα, εἴη. λαβεῶν δέ, ἐπὶ σοφίᾳ
γνώριμος, ὁ πατὴρ λαβεῶνος τοῦ κατ' ἐμπειρίαν νόμων
ἔτι νῦν περιωνύμου, βόθρον ἐν τῇ σκηνῇ τὸ μέγεθος αὐ-
τάκη σώματι ὀρυζάμενος, καὶ τὰ λοιπὰ τοῖς θερά-
πουσιν ἐντειλάμενος, ἐπέσκηψε τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς παι-
σὶ περὶ ὧν ἐβούλετο, καὶ τὰ γράμματα φέρειν ἔδωκε
τοῖς οἰκέταις· τοῦ δὲ πιστοτάτου τῆς δεξιᾶς λαβόμενος,
καὶ περιστρέψας αὐτὸν, ὡς ἔθος ἐστὶ Ρωμαίοις ἐλευθε-
ροῦν, ἐπιστρεφομένῳ ξίφος ἔδωκε, καὶ τὴν σφραγὴν ὑπέ-
σχε. καὶ τῷδε μὲν ἡ σκηνὴ τάφος ἐγένετο.

CXXXVI. Ράσκος δέ, ὁ Θραῶξ, ἐπανάγαγεν ἐκ τῶν
ἄρῶν πολλούς· καὶ γέρας ἤτησέ τε, καὶ ἔλαβε, σώζε-
σθαι τὸν ἀδελφὸν ἑαυτοῦ Ρασκούπολι· ᾧ καὶ διεδείχθη,
ὅτι οὐδ' ἀπ' ἀρχῆς ἀλλήλοις οἶδε οἱ Θραῶκες διεφέροντο,
ἀλλὰ, δύο στρατοπέδων μεγάλων τε καὶ ἀμφορίστων

Lin. 92. ἢ εὐβλήτος mend. Edd. ex Reg. B. Recte Reg. A. Aug. l. 2.
καὶ τῷ δὲ edit. 2. 3. oper. err.

tonis filius, sæpius ingerens se
hostibus, & postremo, quum
pedem referrent, galeam de-
trahens, sive ut agnosceretur,
sive ut feriretur facilius, sive
utraque de causa. *Labeo* ve-
ro, vir sapientiæ nomine cla-
rus, *pater Labeonis* ejus qui
nunc quoque *inter Juriscon-*
sultos celebratur, effossa in
tentorio ad sui corporis mo-
dulum fovea, quum de aliis
rebus præcepisset servis, uxori
& liberis per literas mandata
dedit quæ voluit, & literas
servis perferendas tradidit.
Tum vero fidissimum ex his,

dextra prehensum, *circumegit*
in gyrum, ut mos est *Roma-*
nis servos libertate donanti-
bus; moxque gladium ei tra-
didit, jugulumque præbuit.
Sic huic quidem tentorium
pro sepulcro fuit.

136. *Rascus* autem *Thrax*
multos e montibus retraxit:
& operæ suæ præmium petiit
& accepit salutem fratris sui
Rascupolidis. Unde satis ad-
paruit, ne ab initio quidem
belli hos *Thraces* inter se dis-
fensisse; sed, quum duo ma-
gni exercitus prope terras eo-
rum dubio Marte essent con-

περὶ τὴν ἐκείνων γῆν συμφερομένων, τὸ ἀδύνατον τῆς τύχης ἐμερίσαντο, ἵνα ὁ νικῶν περισσώζοι τὸν ἡστώμενον. Πορκία δ', ἡ Βρούτου μὲν γυνὴ, Κάτωκος δὲ ἀδελφὴ τοῦ νεωτέρου, ἐπεὶ τε ἀμφοῖν ὡδὲ ἀποθανόντων ἐπύθετο, Φυλασσομένη πρὸς τῶν οἰκείων πάνυ ἐγκρατῶς, ἐσχάρας πυρὸς ἐνεχθείσης, ἀρπάσασα τῶν ἀνθρώπων κατέπιεν. Ὅσοι δ' ἄλλοι τῶν ἐπιφανῶν ἐς Θάσον διέφυγον, οἱ μὲν αὐτῶν ἐξέπλευσαν· οἱ δὲ ἐπέτρεψαν ἑαυτοὺς, ἅμα τῷ λοιπῷ στρατῷ, τῶν ὁμοτίμων Μεσσάλα τε Κορουνίῳ καὶ Λευκίῳ Βύβλω, ὅτι βουλεύσονται περὶ σφῶν, ποιεῖν περὶ πάντων. Οἱ δὲ, συνθέμενοι τοῖς περὶ τὸν Ἀντωνίων, Ἀντωνίῳ διατώλευσαντι ἐς τὴν Θάσον παρέδωσαν ὅσα ἦν ἐν Θάσῳ χρήματά τε καὶ ὄπλα, καὶ τροφαὶ δαψιλεῖς, καὶ ἄλλη παρασκευὴ πολλή.

CXXXVII. Οὕτω μὲν δὴ Καίσαρί τε καὶ Ἀντωνίῳ, διὰ τόλμης ἐπισφαλοῦς, καὶ δυοῖν πεζομαχίαιν, τηλικούτου ἔργου ἠνυστο, οἷον οὐχ ἕτερον ἐγένετο πρὸ ἐκείνου. οὔτε

Lin. 16 sq. Μεσσάλα τε καὶ Κορουνίῳ Edd. Ἐ MSS. corrupte. Messala Cornificio Cant. Correxī duplicem mendam. L. 17. Βίβλω Edd. cum Regiis. Expressē Aug.

flictaturi, insertum fortunæ eventum ita inter se esse partitos, ut victor victum servaret. At Porcia, Bruti uxor, Catonis junioris soror, postquam utrumque tali fato sublatum cognovit, quum a domesticis admodum caute servaretur, de foculo ardente, qui in conclave erat illatus, raptas prunas deglutivit. Ceteri autem ex nobilitate, qui in Thasum evaserunt, partim inde enavigarunt, partim cum reliquo exercitu Messala Corvini & L. Bibuli arbitrio se

commiserunt, ut, quidquid hi sibi ipsis consulissent, idem de omnibus statuerent. Qui, de salute cum Antonio Casareque pæsti, Antonio, Thasum adpulso, tradiderunt quidquid ibi pecuniarum, armorum, comineatumve, & aliorum adparatum, magna copia reliquum erat.

137. Atque ita Casari Antonioque periculosa audacia duobus terrestribus præliis absolutam victoriam peperit, qualis ad eum diem nulla fuit. Numquam enim antea tanti

A. U.
712.

γὰρ στρατὸς τασούτος ἢ τοιοῦτος ἐς χεῖρας πρότερον ἦλθε. 25
 Ῥωμαίων ἐκατέρωθεν· οὐχ ὑπὸ συντάξει πολιτικῆ στρα-
 τευσαμένων, ἀλλὰ ἀριστίνδην ἐπιλελεγμένων· οὐδὲ ἀ-
 πειροπωλέμων ἔτι, ἀλλ' ἐκ πολλοῦ γεγυμνασμένων· ἐπί-
 τε σφᾶς, καὶ οὐκ ἀλλόφυλα ἢ βάρβαρα ἔθνη, τρεπω-
 μένων. ἀλλὰ καὶ γλώσσης μιᾶς ὄντες, καὶ τέχνης πολέ- 30
 μων μιᾶς, καὶ ἀσκήσεως καὶ καρτερίας ὁμοίας, δυσκα-
 ταγώνιστοι παρ' αὐτὸ ἦσαν ἀλλήλοις. οὔτε ὄρμῃ καὶ
 τόλμῃ τοσῆδ' ἔτινες ἐχρήσαντο ἐν πολέμῳ, πολῖταί τε
 ὄντες ἀλλήλων καὶ οἰκεῖοι, καὶ συστρατιῶται γενόμενοι·
 τεκμήριον δὲ, ὅτι τῶν νεκρῶν ὁ ἀριθμὸς, ἐπανισουμένης 35
 ἑκατέρας μάχης, οὐκ ἐλάσσων ἔδοξεν οὐδὲ παρα τοῖς
 νικῶσιν εἶναι.

CXXXVIII. Ὁ δὲ στρατὸς ὁ Ἀντωνίου καὶ Καίσαρος τὸν
 τῶν στρατηγῶν λόγον ἐπηλήθευσαν· διὰ μιᾶς ἡμέρας
 καὶ δι' ἐνὸς ἔργου κίνδυνον ἔσχατον λιμοῦ καὶ δέος ἀπω- 40
 λείας ἐς εὐπορίαν δαψιλῆ καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ καὶ

*Lin. 26 sq. συντάξει πολιτικῶ στρατευμάτων Edd. cum Regiis mend.
 Recte Aug. ac στρατευσάμεναν quoque Ven. L. 41. ἐς ἀπορίαν Edd.
 male. Recte Aug. Camd.*

aut tales exercitus Romani
 conflixerunt inter se: non ex
 consuetis delectibus conscri-
 pti, sed virtute lectissimi: nec
 tirones, sed exercitati vete-
 rani: iique sibi ipsis mutuo,
 non externis aut barbaris gen-
 tibus, signa inferentes. Jam
 unius quoque linguæ quum
 essent, & ejusdem militaris
 disciplinæ, peritia pares & ro-
 bore; ob hoc ipsum quoque
 non facile alteri ab alteris fue-
 rant superabiles. Neque vero
 ullo umquam in bello tanta
 ferocia tantaque audacia pu-
 gnatum est, quantā in hoc ci-

ves cum civibus, familiares
 cum familiaribus, commili-
 tones cum veteribus commi-
 litionibus pugnarunt: cujus
 rei argumentum est, quod,
 compensato utroque prælio,
 non minor cæstorum numerus
 apud victores repertus fuisse
 perhibeatur.

138. Atque ita Antonii Ce-
 sarisque militēs prædictionis
 imperatorum veritatem e-
 ventu comprobant: uno u-
 nius diei labore, extremum
 famis & internecionis pericu-
 lum, cum opulenta abundan-
 tia & tuta salute & gloriosa

νίκην εὐκλεῆ μεταβαλόντες. Απήντησέ γε μὴν αὐτοῖς καὶ ὁ συνιόντες ἐς τὴν μάχην ἐπεμαντεύσαντο Ῥωμαίοις. ἐκρίθη γὰρ αὐτῶν ἡ πολιτεία παρ' ἐκεῖνο τὸ ἔργον μά-
 45 λιστα, καὶ οὐκ ἐπανῆλθεν ἐς δημοκρατίαν ἔτι· οὐδὲ πό-
 νων αὐτοῖς ἐς ἀλλήλους ἐδέησεν ὁμοίων, χωρὶς γε τῆς
 μετ' οὐ πολὺ Ἀντωνίου καὶ Καίσαρος σφάσεως, ὑστάτης
 Ῥωμαίοις γενομένης. τὰ δ' ἐν μέσῳ μετὰ Βροῦτον, ὑπό-
 50 τε Πομπηίου, καὶ τῶν διαφυγόντων Κασσίου καὶ Βρούτου
 Φίλων, λείψανα τοσῆσδε παρασκευῆς μεγάλα ἐχόντων,
 οὔτε ταῖς τόλμαις ὅμοια ἔτι ἐγίγνετο, οὔτε ταῖς τῶν ἀν-
 δρῶν ἢ πόλεων ἢ στρατῶν ἐς τοὺς ἡγεμόνας ὁρμαῖς· οὐ
 γὰρ τις αὐτοῖς τῶν ἐπιφανῶν ἔτι, οὐδ' ἡ βουλὴ, οὐδὲ
 ἡ δόξα αὐτῆ, ὡς ἐς Κασσιόν τε καὶ Βροῦτον, ἀπῆντα.

A. U.
712.

Lin. 43. ἐπεμαντεύσαντο male Edd. & MSS. Correximend. L. 45.
 Partic. negativa οὐκ, quam dedit Aug. abest ab Edd. & Cand. per-
 peram. L. 46. χωρὶς τε Edd. invito Reg. A. & Aug. L. 52.
 στρατηγῶν ἐς τοὺς ἡγεμ. Edd. mend. Recte Aug. & Reg. B. a prim.
 manu.

victoria, commutantes. Sed
 evenit utique etiam, quod
 prodeuntibus in aciem Roma-
 nis præfagierat animus: de-
 cretum est enim ea maxime
 pugna de universo statu Ro-
 manæ civitatis: nec rediit
 posthac pristina respublica:
 nec fuit opus amplius simili-
 bus inter cives contentioni-
 bus; absque una dissensione
 Cæsaris & Antonii, quæ haud
 multo post incidit, ac fuit in-
 ter Romanos ultima. Nam
 quæ usque ad illam, inde a
 Bruti obitu, vel a Pompejo
 gesta sunt, vel a Bruti Cas-

siique amicis, qui cum non
 spernendis tantorum adpara-
 tum reliquiis evaserant; ea
 quidem neque ipsorum ausu-
 um magnitudine cum his
 sunt conferenda, neque simi-
 libus virorum illustrium aut
 civitatum aut exercituum er-
 ga imperatores studiis nobili-
 tata sunt. Neque enim ab il-
 lorum partibus jam senatus
 amplius, aut ex eminentiori-
 bus civibus quisquam, stetit;
 neque omnino tanta de illis
 opinio, quanta de Cassio Bru-
 toque, animis omnium infe-
 derat.

Α Π Π Ι Α Ν Ο Υ
 Α Λ Ε Ξ Α Ν Δ Ρ Ε Ω Σ
 Ρ Ω Μ Α Ι Κ Ω Ν
 Ε Μ Φ Υ Λ Ι Ω Ν Ε.

713. ΜΕΤΑ δὲ τὸν Κασσίου καὶ Βρούτου θάνατον, ὁ μὲν
 Καῖσαρ ἐπὶ τῆς Ἰταλίας ἦει, ὁ δὲ Αντώνιος ἐς τὴν
 Ἀσίαν· ἔμβα αὐτῷ συμβάλλει Κλεοπάτρα, βασίλισ Αἰ-
 γυπτίου, καὶ εὐθύς ἀφθεῖσα ἐκράτει. Ὁ δὲ ἔρωσ ὁδε αὐ-
 τοῖς τε ἐκείνοις ἐς ἔσχατον ἔληξε κακοῦ, καὶ ὅλη Αἰγύ-
 πτω ἐπ' ἐκείνοις. ὅθεν ἂν τι καὶ Αἰγυπτίον εἴη τῆσδε τῆς
 βίβλου μέρος, ὀλίγον τε, καὶ οὐκ ἄξιον ἐπιγραφῆς παρ.
 διὸ δὴ καὶ τοῖς ἐμφυλίοις πολὺ πλείοσιν οὖσιν ἐπίμικτον.
 Ἐγίγνετο γὰρ δὴ καὶ μετὰ Κασσίου τε καὶ Βρούτου ἕτερα

*Lin. 5. ἐς ante ἔσχατον caret Aug. male. Ibid. sq. καὶ ἐς ὅλην Αἰγυ-
 πτον Edd. & MSSi nostri, corrupte. Emendationem nostram ex-
 pressit Cand. L. 6. καὶ Αἰγυπτίος sive Edd. cum Reg. A. & Cand.
 Αἰγυπτίον Reg. B. Αἰγυπτίον deder. Aug. Ven. L. 8. διὸ δὲ Edd. διὸ
 δὴ ded. Aug. Ven. An leg. διότι? Ibid. πλείοσιν οὖσιν' ἄς ἐπίμικτον
 Aug. Ibid. ἐπιμυλίον maluit Musgrav.*

A P P I A N I
 A L E X A N D R I N I
 ROMANARUM HISTORIARUM
 DE BELLIS CIVILIBUS
 LIBER QUINTUS.

POST Cassii Brutique obi-
 tum, *Cæsar* Italiam pe-
 tiit, *Antonius* Asiam: ubi
Cleopatra, Aegypti regina,
 cum eo congressa, primo sta-
 tim adspectu vicit. Qui a-
 mor & ipsis perniciem, & post
 eos Aegypto universæ mala
 plurima adtulit. Ita fit, ut
de rebus Aegypti quoque agat
 pars nonnulla hujus Libri; exi-
 gua illa quidem, & quæ non-
 dum mereatur peculiari titu-
 lo inscribi; quare etiam rebus
 ad Civilia bella pertinentibus,
 quæ multo uberiores sunt, a
 nobis inserta est. Nam & post
*Cassium Brutum*que similia

- 10 ἔμφύλια ὅμοια, στρατηγοῦ μὲν οὐδενὸς ὄντος ἐπὶ πᾶσιν, ὡς περ ἐκείνοις, κατὰ μέρος δὲ ἐτέρων· μέχρι Πομπηίου τε Σεξτίου, ὁ νεώτερος παῖς Πομπηίου Μάγνου, λοιπῶς ἂν ἐπὶ τῆσδε τῆς στάσεως, τοῖς ἀμφὶ τὸν Βρούτου ἐπανηρέθη, καὶ Λέπιδος ἐξέπεισε τοῦ μέρους τῆς ἡγεμονίας·
- 15 καὶ ἡ Ρωμαίων ἀρχὴ πᾶσα περιήλθεν ἐς δύο μόνον, Αντωνίον τε καὶ Καίσαρα. Εὐγίνετο δὲ αὐτῶν ἕκαστα οὕτως,
- II. Κάσσιος, ὁ Παρμήσιος ἐπίκλην, ὑπελέλειπτο μὲν ὑπὸ Κασσίου καὶ Βρούτου περὶ τὴν Ἀσίαν ἐπὶ νεῶν καὶ στρατοῦ, χρήματα ἐκλέγειν. Κασσίου δὲ ἀποθανόντος,
- 20 οὐδὲν ἐλπίζων ὅμοιον ἐν Βρούτῳ, Ροδίων ἐπελέξατο νῆας τριάκοντα, ὅσας ἐνόμιζε πληρῶσειν, καὶ τὰς λοιπὰς διέπρησε χωρὶς τῆς ἱερᾶς, ἵνα μὴ δύναιντο νεωτερίσαι· καὶ ὁ μὲν τὰδε πράξας, ἀνήγετο ταῖς τε ἰδίαις καὶ ταῖς τριάκοντα. Κλώδιος δὲ, ἐκ Βρούτου πεμφθεὶς ἐς Ρόδον ἐπὶ
- 25 νεῶν τρισκαίδεκα, τοὺς Ροδίους νεωτερίζοντας εὖρων,

5 *Lin. 11. An ἐκείνοι? L. 15. ἀρχὴ ἅπανα Edd. Dedi lect. Aug. S Reg. B. Ibid. δύο μόνου Edd. Præ tuli Aug. L. 16. ἔπρω Edd. inoit. MSS. L. 17. Παρμήσιος h. l. Aug. Ib. ὑπολείπειτο Edd. non male. Expressi lect. Aug. L. 19. ἐπέλεγεν Aug. L. 24. ἢ καὶ ἐκ Βρούτου Edd. Delevi καὶ cum Aug. Reg. A.*

alia bella exstiterunt Civilia: quibus quidem nemo, quem admodum superioribus, summæ rerum omnium præerat, sed alii alibi seorsim bellum faciebant: donec tandem, *Sex. Pompejo Magni filio minore,* reliquo ejus factionis, pariter atque antea Cassius Brutusque sublato, & Lepido dignitate privato, summâ totius Romani Imperii in duorum tantum potestatem, *Antonii et Caesaris,* redacta est. Quæ nunc singula exponemus.

2. *Cassius,* cognomine *Par-*

menfis, a Bruto Cassioque relictus erat in Asia cum classe & exercitu, ut pecunias exigeret. Is post Cassii mortem, de Bruto meliora sperans, e Rhodiorum navibus triginta selegit, quos se sociis navibus implere posse putavit: reliquas, ne civitas res novas moliri posset, omnes, excepta sacra navi, incendit: quo facto, cum navibus suis Rhodiisque solvit. *Clodius* autem, a Bruto Rhodum cum tredecim navibus missus, postquam res novas molientes Rhodios

A. U.
712.

(έτεθνήκει γὰρ ἤδη καὶ ὁ Βρούτος,) ἐξήγαγε τὴν Φρου-
 ράν, οὐσαν ὀπλιτῶν τρισχιλίων, καὶ ἐς τὸν Παρμησίον
 ἐχώρει. ΑΦίκετο δὲ αὐτοῖς καὶ Τουρούλιος, ἑτέρας ναῦς
 ἔχων πολλὰς καὶ χρήματα, ὅσα προεξείλετο ἀπὸ τῆς
 Ρόδου. Ες δὴ τὸ ναυτικὸν τοῦτο, ὡς ἐς ἤδη τινὰ ἰσχύν, 30
 συνέθεον ὅσοι ἦσαν κατὰ μέρος τῆς Ἀσίας ἐπὶ τῶν ὑπε-
 ρεσιῶν, καὶ αὐτὸ ὀπλίταις τε ἐξ ὧν ἐδύναντο ἀνεπαλή-
 ρου, καὶ ἐρέταις ἐκ Φεραπόντων ἢ δεσμιωτῶν, ἐπιπλέ-
 οντες δὲ ταῖς νήσοις, καὶ ἀπὸ τῶν νησιωτῶν. ἦλθον δὲ
 ἐς αὐτοὺς καὶ Κικέρων ὁ Κικέρωνος, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν 35
 ἐπιφανῶν ἐκ τῆς Θάσου διεπεφεύγεσαν. καὶ ταχὺ πλῆ-
 θος ἦν, καὶ σύνταξις ἀξιοχρεως ἠγεμόνων τε καὶ στρατοῦ
 καὶ νεῶν. Προσλαβόντες δὲ καὶ Λέπιδον μετ' ἑτέρας δυ-
 ναμέως, ἢ Βρούτῳ καθίστατο Κρήτην, πρὸς Μούρκον καὶ
 Δομίτιον Αἰνοθάρον, ἐπὶ μεγάλης δυνάμεως ὄντας, ἐς 40
 τὸν Ἰόνιον διέπλεον. καὶ αὐτῶν οἱ μὲν ἅμα τῷ Μούρκῳ
 διέπλευσαν ἐς Σικελίαν, καὶ τὴν ἰσχύν Πομπηΐῳ Σέξτῳ
 συνῆψαν· οἱ δὲ κατέμειναν παρὰ Αἰνοθάρῳ, καὶ τὴν

Lin. 28. Τουρούλιος Edd. MSS. Cand. Correxī, præcunte Glandorp. &
 Freinsb. L. 39. Forfan ἢ Βρούτῳ.

invenit; (jam enim & Brutus obierat;) deduxit inde præsidium trium millium legionariorum, & cum Parmensi se conjunxit. Ad eosdem & Turullius venit, cum aliis multis navibus & pecuniis; quas a Rhodiis olim exegerat. Tum ad hanc classē, ut in qua jam esset aliquid robōris, confluebant quotquot pro variis officiis erant distributi per Asiam: & naves, quantum poterant, legionariis complebant, & remigibus e nexis & mancipiis & ex insularis ad quos adpellebant. Accessit his quo-

que Cicero, Ciceronis filius, & quotquot nobilium e Thaso diffugerant. Itaque brevi frequens conventus fiebat, & classis exercitusque non contemnendus cum suis ducibus. Adsumto deinde Lepido etiam cum alia manu, cum qua ille Cretam in Bruti redegerat potestatem, ad Murcum et Ahenobarbum, validis copiis præfectos, navigarunt in mare Ionium: ubi divisi, pars cum Murco petiit Siciliam, & vires Sex. Pompejo addidit; pars cum Ahenobarbo mansit, & propriam factionem consti-

είρεσιν ἐφ' ἑαυτῶν καθίσταντο. Τοιαύδε μὲν ἐκ τῶν λει-
 45 ψάνων τῆς παρασκευῆς Κασσίου τε καὶ Βρούτου πρῶτα
 συνίστατο.

III. Ὁ δὲ Καῖσαρ καὶ ὁ Αντώνιος ἐπὶ τῇ νίκῃ τῇ περὶ
 Φιλίππους ἔθυόν τε λαμπρῶς, καὶ τὸν στρατὸν ἐπήνουν.
 Καὶ ἐς τὴν δόσιν τῶν ἐπινικίων ὁ μὲν ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐχώ-
 50 ρει, τὴν τε γῆν αὐτοῖς διανεμήσων, καὶ ἐς τὰς ἀποικίας
 καταλέξων· ὡς γὰρ αὐτὸς εἴλετο, διὰ τὴν ἀρρώστιαν.
 ὁ δὲ Αντώνιος ἐς τὰ πέραν ἔθνη, συλλέξων τὰ χορήματα,
 ὅσα αὐτοῖς ὑπέσχητο. Διενείμαντο δὲ αὐτοῖς, ὅσα καὶ
 55 γὰρ Κελτικὴν τὴν ἐντὸς Ἀλπεων ἐδόκει (Καῖσαρος ἀξιούν-
 τος) αὐτόνομον ἀφιέναι, γνώμη τοῦ προτέρου Καίσαρος·
 ὃ τε Λεπίδος διεβάλλετο τὰ παρὰ Πομπηίῳ παραδιδόναι.
 Καὶ ὠριστο, εἰ Καίσαρι ψευδῆς ἢ διαβολὴ Φανεῖη, ἕτερα
 ἀντιδοῦναι τῷ Λεπίδῳ. Αἴφισαν δὲ τῆς στρατείας τοὺς

*Lin. 47. ὁ ad Αντων. carent Edd. invitis MSS. L. 50. ἐς τὰς οἰκίας
 Edd. MSS. Cand. Correxī cum Musgrav. L. 57. τὰ παρ' αὐτῶν
 Πομπηίῳ videtur legendum. L. 59. ἀναδοῦναι Edid. Recke Aug.
 Reg. B. Ibid. ἀρίεσαν δὲ καὶ τῆς στρατηγίας Edd. Delevi καὶ cum
 Aug. & Cand. στρατείας recte ded. Aug.*

tuit. Atque ita e reliquiis ad-
 paratum Bruti Cassique mox
 hæ rursus copix coiverunt.

3. *Cæsar et Antonius, post
 Philippensē victoriam, fa-
 cris magnifice factis, milites
 pro concione collaudarunt.
 Tum ad persolvenda victoriæ
 præmia Cæsar in Italiam pro-
 fectus est, ut agros militibus
 divideret, & in colonias eos
 describeret: has enim partes
 ipse sibi elegerat, propter mi-
 nus firmam valetudinem. An-
 tonius vero transmarinas pro-
 vincias petiit, collecturus pe-*

cunias quas militibus erant
 polliciti. Rursus autem, sic-
 uti prius, diviserunt inter se
 provincias, adsumtis simul il-
 lis quæ Lepidi fuerant. Nam
 & citeriorem Galliam, postu-
 lante Cæsare, ex sententia su-
 perioris Cæsaris, *sui juris fa-
 cere* constituerant: & Lepi-
 dus *incusabatur*, quod Pom-
 pejo proderet res sociorum.
 Decreveruntque, ut Cæsar, si
 falsa deprehenderetur ista ac-
 cusatio, provincias alias Lepi-
 do traderet loco ademptarum.
 Jamque emeritos dimiserunt,

A. U. 712. ἐντελῆ χρόνον ἐστρατευμένους, χωρὶς ὀκτακισχιλίων· οὓς 60
 δεηθέντας ἔτι στρατεύεσθαι σφίσιν, ἀποδεξάμενοι, διεί-
 λοντο, καὶ συνελόχισαν ἐς στρατηγίδας τάξεις. Ὁ δὲ
 λοιπὸς αὐτοῖς στρατὸς ἐγένετο (σὺν τοῖς μεταφερόμενοις
 ἀπὸ Βρούτου) τέλη πεζῶν ἕνδεκα, καὶ ἰππέως μύριοι καὶ
 τετρακισχίλιοι. καὶ ἔσχεν αὐτῶν ὁ μὲν Ἀντώνιος, διὰ τὴν 65
 ἀποδημίαν, ἕξ τέλη, καὶ ἰππέας μυρίους· ὁ δὲ Καῖσαρ,
 ἰππέας τετρακισχιλίους καὶ τέλη πέντε· καὶ τῶνδε δὲ
 αὐτῶν Ἀντωνίῳ δύο ἔδωκεν, ἀντιληψόμενος ἐκ τῶν ὑπὸ
 Καληνῶ τοῦ Ἀντωνίου κατὰ τὴν Ἰταλίαν ὑπολελειμμένων.
 Ὁ μὲν δὲ Καῖσαρ ἐπὶ τὸν Ἰόνιον ἦει.

713. IV. Ὁ δὲ Ἀντώνιος, ἐν Εφέσῳ γενόμενος, τῇ Θεῶ
 μεγαλοπρεπῶς ἔθηκε, καὶ τοὺς καταφυγόντας ἐκ τῆς
 Βρούτου καὶ Κασσίου συμφορᾶς ἐς τὸ ἱερὸν ἰκέτας ἀπέ-
 λυε, χωρὶς Πετρωίου, συνεχνωκότος ἐπὶ τῷ Φόνῳ Καί-
 σαρος, καὶ Κοῖντου, προδόντος ἐν Λαοδικείᾳ Κασσίῳ Δο- 75
 λοβέλλαν. Τοὺς δὲ Ἕλληνας, καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη τὴν

Lin. 68. Duo verba ΔΤΟ ΕΔΩΚΕΝ absunt ab Edd. & MSS. & Cand.
 Sed hæc, aut in eadem sententiam alia, necessario fuerunt adji-
 cienda.

præter octo millia; quos, ro-
 gantes ut amplius ipsis mili-
 tare liceret, diviserunt inter
 se, & cohortes prætorias ex
 eis centuriaverunt. Itaque re-
 liquas habebant *Antonius at-*
que Cesar, una cum eis qui
 a Bruto transierant, peditum
 legiones undecim, equitum
 quatuordecim millia: ex qui-
 bus *Antonius*, propter expe-
 ditionem peregre fuscipien-
 dam, sex legiones sibi sum-
 sit, & equitum decem mil-
 lia: *Cesar* quatuor millia e-
 quitum, cum quinque legio-
 nibus; de quibus ipsis duas

etiam Antonio concessit, re-
 cepturus earum loco alias ex
 his, quas in Italia sub *Caleni*
 ductu Antonius reliquerat. His
 rebus ita constitutis, *Cesar*
 versus Adriaticum iter ingres-
 sus est.

4. *Antonius* vero, postquam
Ephesum pervenit, Divæ loci
 ejus præsidii fecit sacra magni-
 fice; & *Cassianos*, qui in tem-
 plum supplices confugerant,
 absolvit; excepto *Petronio*,
 qui conspirationis in *Cæsarem*
 conscius fuerat, & *Quinto*,
 qui *Laodiceæ* Dolabellam *Cas-*
sio prodiderat. *Gracos* inde,

ἄρῃ τὸ Πέργαμον Ἀσίαν νέμονται, κατὰ τε πρεσβείας
 παρόντας ἐπὶ συνθέσει, καὶ μετακεκλημένους, συναγα-
 γῶν, ἔλεξεν ᾧδε· ὙΜΑΣ ἡμῖν, ᾧ ἄνδρες Ἕλληνες, Ἀττά-
 λος ὁ βασιλεὺς ὑμῶν ἐν διαθήκαις ἀπέλιπε· καὶ εὐθύς
 ἀμείνονες ὑμῖν ἤμεν Ἀττάλου. οὓς γὰρ ἐτελεῖτε Φόρους
 Ἀττάλω, μεθήκαμεν ὑμῖν· μέχρι, δημοκόπων ἀνδρῶν
 καὶ παρ' ἡμῖν γενομένων, ἐδέχσε Φόρων. ἐπεὶ δὲ ἐδέχσεν,
 οὐ πρὸς τὰ τιμήματα ὑμῖν ἐπεθήκαμεν, ὡς ἂν ἡμεῖς
 ἀκίνδονον Φόρον ἐκλέγοιμεν· ἀλλὰ μέρη φέρειν τῶν ἐκά-
 στοτε καρπῶν ἐπετάξαμεν, ἵνα καὶ τῶν ἐναντίων κοινω-
 νῶμεν ὑμῖν. τῶν δὲ ταῦτα πέρα τῆς βουλῆς μισθουμέ-
 νων ἐνυβρίζοντων ὑμῖν, καὶ πολὺ πλείονα αἰτούντων·
 Γάϊος Καῖσαρ τῶν μὲν χρημάτων τὰ τρίτα ὑμῖν ἀνήκεν
 ᾧ ἐκείνοις ἐφέρετε, τὰς δὲ ὕβρεις ἔπαυσεν. ὑμῖν γὰρ
 τοὺς Φόρους ἐπέτρεψεν ἀγεῖρειν παρὰ τῶν γεωργούντων.
 Καὶ τόνδε τοιόνδε ὄντα οἱ χρηστοὶ τῶν ἡμετέρων πολιτῶν

A. U.
 713.

Lin. 79. Ἀττάλις edit. 2. 3. perperam.

ceterosque populos Pergame-
 nam Asiam incolentes, qui
 per legationes partim ultro,
 pacis petendæ causæ, Ephes-
 sum convenerant, partim ad-
 esse iussi erant, convocata
 concione, his verbis ANTO-
 NIUS adlocutus est: „VOS
 nobis, VIRI GRÆCI, Attalus
 rex vester testamento reliquit:
 & mox meliores commodio-
 resque nos experti estis, quam
 Attalum. Tributa enim, quæ
 illi pendebatis, vobis remisi-
 mus; donec, exortis & apud
 nos populi turbatoribus, tri-
 butis opus habuimus. Tum
 vero non pro censu tributa
 vobis imposuimus, qui nobis

futurus fuisset reditus certus
 ac nulli periculo subiectus;
 sed quotannis certam portio-
 nem fructuum cuiusque anni
 imperavimus, ut ex adversis
 etiam tempestatibus commu-
 ne vobiscum detrimentum sen-
 tiremus. Quumque publica-
 ni, qui vectigalia a senatu
 conduxerant, per injuriam
 plura multo a vobis extor-
 querent; C. Cæsar tertias ve-
 ctigalium, quæ illis pendeba-
 tis, vobis remisit, cavique
 ne in posterum injuriæ vobis
 fierent: concessit enim vobis,
 ut ipsi vectigalia ab agrorum
 cultoribus colligeretis. Et
 hunc talem virum boni illi ci-

A. U.
713.

τύραννον ἐκάλουν· καὶ ὑμεῖς αὐτοῖς συνετελεῖτε χρήματα
πολλὰ, σφαγεῦσί τε οὔσι τοῦ ὑμετέρου εὐεργέτου, καὶ
καθ' ἡμῶν τῶν τιμωρούντων ἐκείνω.

V. Τῆς δὲ δικαίας τύχης, οὐχ ὡς ἐβούλεσθε, ἀλλ'
ὡς ἦν ἄξιον, κρινάσης τὸν πόλεμον· εἰ μὲν ὡς συναγωνι-
στῆαῖς τῶν πολεμιῶν ἔδει χοῆσθαι, κολάσεως ὑμῖν ἔδει·
ἐπεὶ δὲ ἐκόντες πιστεύομεν ὑμᾶς κατὰ ἀνάγκην τὰδε
πτεποικέναι, τῶν μὲν μειζόνων ἀφίεμεν. Χρημάτων δὲ
ἡμῖν δεῖ καὶ γῆς, καὶ πόλεων, ἐς τὰ νικητήρια τοῦ στρα-
τοῦ. τέλη δὲ ἔσιν ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ὀπλιτῶν, ἀ μετὰ τῶν
συντασσομένων εἰσὶ μυριάδες ἀνδρῶν ὑπὲρ ἑπτακαίδεκα·
καὶ τούτων ἀνευθεῖν, οἱ ἵππεῖς, καὶ ἕτερος ὄμιλος ἑτέρου
στρατοῦ. Ἐκ μὲν δὴ τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν τὸ πλήθος
τῆς χρείας συνοραῖν δύνασθε. Τὴν δὲ γῆν καὶ τὰς πόλεις
αὐτοῖς διαδώσων ὁ Καῖσαρ ἀπεισιν ἐς τὴν Ἰταλίαν· εἰ χρὴ
τῶ λόγῳ τὸ ἔργον εἰπεῖν, ἀναστήσων τὴν Ἰταλίαν. Ὑμᾶς
δὲ, ἵνα μὴ γῆς καὶ πόλεων καὶ οἰκιῶν καὶ ἱερῶν καὶ

Lin. 99. ἐκόντες (sic) Aug. Forte legend. ἀκόντας vel οὐχ ἐκόντας: non
libenter Cand. L. 5. & alterius exercitus electa multitudo Cand.
quod esset ἰπικτικός vel ἑκκρίτος ὄμιλος.

5. ves nostri Tyrannum adpella-
runt: & vos his multas con-
tulistis pecunias, interfectori-
bus viri optime de vobis me-
riti, idque contra nos qui
ejus necem ulciscimur.

5. „Nunc vero quia fortu-
na, justiori causæ favens, non
ut voluistis, sed ut æquum e-
rat, decrevit; si vobiscum,
ut partes hostium tuentibus,
vellemus agere, puniendi ven-
niebatis: quoniam autem li-
benter credimus, hæc coactos
vos fecisse, graviore vobis pœ-
nas remittimus. Sed pecuniis
nobis opus est, & agris, oppidif-

que, ut victori exercitui per-
solvantur præmia. Sunt autem
legiones XXVIII; quæ cum
suis adpendicibus conficiunt
amplius CLXX virorum mil-
lia; prætereaque equites, & al-
ia multitudo alterius exerci-
tus. Ex hac igitur multitu-
dine virorum; quantis impen-
sis nobis opus sit, potestis
conjicere. Jam agros quidem
& oppida divisurus eis *Cæsar*
abit in Italiam, commigrare
jussurus (si dicendum quod
res est) *Italiam*. Vobis vero,
ne ab agris & ab urbibus ve-
stris, ab aris focisque, a mo-

τὰ Φων ἀνίστησθε, ἐς τὰ χρήματα ἐλογισάμεθα· οὐ δὲ
 ἐς ἅπαντα, (οὐδὲ γὰρ ἂν δύναισθε·) ἀλλὰ μέρος αὐτῶν
 καὶ βραχύτατον, ὃ καὶ πυθομένους ὑμᾶς ἀγαπήσειν
 οἶμαι. ἂ γὰρ ἔδοτε τοῖς ἡμετέροις ἐχθροῖς ἐν ἔτεσι δύο,
 15 (ἔδοτε δὲ Φόρους ὡς δέκα ἐτῶν·) ταῦτα λαβεῖν ἀρκέσει
 μόνα, ἀλλ' ἐνὶ ἔτει· ἐπεΐγουσι γὰρ αἱ χρεῖαι. συνείσι δὲ
 τῆς χάριτος ὑμῖν τοσοῦτον ἂν ἐπέποιμι, ὅτι μηδένος
 ἀμαρτήματος ἴσον ἐπιτίμιον ὀρίζεται.

VI. Ὁ μὲν οὕτως εἶπεν, ἐς ὀκτῶ καὶ εἴκοσι τέλη
 20 πεζῶν τὴν χάριν περιφέρων· ὅτι οἶμαι τρία καὶ τεσσα-
 ράκοντα ἦν αὐτοῖς, ὅτε ἐν Μουτινῇ συνηλλάσσοντο ἀλλή-
 λαις, καὶ τὰδε ὑπισχυοῦντο, ὃ δὲ πόλεμος αὐτὰ ἐς το-
 σοῦτον ὑπενηρόχει. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἔτι λέγοντος αὐτοῦ
 ταῦτα, ἐρρίπωλον ἑαυτοὺς ἐς τὸ ἔδαφος· Ἀνάγκην καὶ
 25 βίαν ἐς αὐτοὺς ἐκ Βρούτου καὶ Κασσίου γενομένης, ἐπι-

Lin. 16 sq. συνείσι γὰρ τῆς χάριτος ὑμῖν· τοσοῦτον γὰρ ἐπέποιμι Ἐρ.
 Edd. Pro τοσοῦτον γὰρ recte deder. τοσοῦτον ἂν Aug. & Reg. B.
 a pr. manu. γὰρ autem post συνείσι, nisi aliquid excidit ante hæc
 verba, utique in de fuit mutandum.

nummentis denique majorum,
 migrare cogamini, pecunias
 tantum irrogamus conferen-
 das; neque tamen omnes, nec
 enim id ferre possētis; sed
 partem modicam, quam ubi
 audieritis, contenti opinor
 abibitis. Nam quantum ini-
 micis nostris dedistis biennio
 (dedistis autem decem fere an-
 norum vectigalia) tantumdem
 nobis sufficiet; nisi quod in-
 tra annum accipere volumus,
 quandoquidem sic postulat ne-
 cessitas. Intelligentibus ve-
 ro vobis, quam clementer vo-
 biscum agamus, nullum ampli-
 us verbum adjiciam, nisi,

„hanc multam partem nul-
 lam vestri æquiparare meriti.”

6. Hæc Antonii fuit ora-
 tio. In qua quod ad XXVIII
 solum legiones referat dona-
 tivum, quum XLIII fuerint,
 quibus, facta ad Mutinam re-
 conciliatione, paria fuerant
 promissa; id eo factum puto,
 quod in tantum tunc bello ac-
 cibus fuerit legionum nume-
 rus. Nondum extrema verba
 finierat Antonius, quum Gra-
 ci, humum sese prosternen-
 tes „violentiam, ajebant, a
 Bruto Cassioque sibi factam,
 necessitatemque ab his sibi
 impositam, non tam poena di-

A. U.
713.

λέγοντες, οὐκ ἐπιτιμίων ἀξίας εἶναι, ἀλλ' ἐλέου· δόντες δ' ἂν τοῖς εὐεργέταις ἐκόντες, ἀπορεῖν διὰ τοὺς πολεμίους, οἷς οὐ τὰ χρήματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ σκεύη καὶ τοὺς κόσμους ἐσπενεγκεῖν ἀντὶ τῶν χρημάτων· τοὺς δὲ αὐτὰ παρὰ σοφίῃν ἐς νόμισμα χαλκεῦσαι. Καὶ τέ- 30
λος, παρακαλοῦντες, ἔτυχον, ἐννέα ἑτῶν φόρους ἐσπενεγκεῖν ἔτεσι δύο. Βασιλεῦσι δὲ καὶ δυνάσταις καὶ πό-
λεσιν ἐλευθέραις ἄλλα ἐς τὴν ἐκάστων δύναμιν ἐπετάχθη.

VII. Περιῖόντι δ' αὐτῶ τὰ ἔθνη, λευκίος τε ὁ Κασ-
σίου ἀδελφός, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν δεδιότων, ἐπεὶ τῆς ἐν 35
Ἐφέσῳ συγνώμης ἐπύθοντο, ἰκέται προσήεσαν. καὶ ἀ-
πέλυε πάντας, πλὴν τοὺς συνεγνωκότας ἐπὶ τῷ φόρῳ
τοῦ Καίσαρος· τούτοις γὰρ δὴ μόνοις ἀδιάλλακτος ἦν.
Παρηγόρει δὲ καὶ τῶν πόλεων τὰς μάλιστα δεινὰ πα-
θούσας· Λυκίους μὲν ἀτελεῖς φόρον ἀφίεις, καὶ Ξάνθον 40
ἰκίζειν παρεινῶν· Ροδίσις δὲ διδούς Ἄνδρον τε καὶ Τήνον
καὶ Νάξον

lin. 26. ἀξίους Edd. Rectius Aug. Reg. B. L. 29. κόσμους ἐπενεγκεῖν Aug. ἐπενεγκεῖν Reg. A. L. 31 sq. φόρους ἐπενεγκεῖν Aug. L. 35. τῶν δεδιότων ἐπὶ τῆς Edd. Aut deletum ἐπὶ aut in ἑνὶ mutatum voluerat Mafgr. Perspexite sane. Dedit tamen lectionem Ἐφ' distinct. Aug. Ἐ Reg. A. L. 37 sq. ἐπὶ φόρῳ Καίσαρος Aug.

gnam esse, quam misericordia: daturus vero libenter bene meritis, exhaustos esse ab hostibus, quibus non pecunias modo, sed his deficientibus vasa quoque & ornamenta omnia contulissent, e quibus illi sub ipsorum oculis monetam signaverint." Ad extremum precibus impetrarunt, ut novem annorum tributum penderent intra biennium. Regibus vero, & dynastis, civitatibusque liberis, alia pro cuiusque facultatibus imperata sunt.

7. Hinc Antonium, provincias obeuntem, Lucius Cassius, Caji frater, & alii, quotquot sibi timentes de exemplo clementiæ ad Ephesum edito audierant, accesserunt supplices. Quos omnes incolumes dimisit, præter conspirationis conscios: his enim solis manebat implacabilis. Tum vero civitates, quæ graviores perpessæ erant calamitates, consolatus est: Lyciis immunitatem concessit, Xanthiosque hortatus est ut urbem suam instaurarent; Rhodii; Andrum,

καὶ Νᾶξον καὶ Μύνδον, ἃς οὐ πολὺ ὑστέρον ἀΦηρέθησαν
 ὡς σκληρότερον ἄρχοντες. Λαοδικέας δὲ καὶ Ταρσέας
 ἐλευθέρους ἤφειε καὶ ἀτελεῖς Φόρων· καὶ Ταρσέων τοὺς
 45 πεπρωμένους ἀπέλυε τῆς δουλείας διατάγματι. Αἰθη-
 ναίοις δ', ἐς αὐτὸν ἐλθούσι, μετὰ τὴν Αἴγιναν ἔδωκε,
 καὶ Ἴκον καὶ Κέω καὶ Σκιάθον καὶ Πεπάρηθον. Επι-
 παριῶν δὲ Φρυγίαν τε καὶ Μυσίαν καὶ Γαλάτας τοὺς ἐν
 Ἀσίᾳ, Καππαδοκίαν τε καὶ Κιλικίαν, καὶ Συρίαν τὴν κοί-
 50 λην, καὶ Παλαισίην, καὶ τὴν Ἰτουραίαν, καὶ ὅσα ἄλ-
 λα γένη Σύρων, ἅπασιν ἐσφορὰς ἐπέβαλλε βαρείας·
 καὶ δῆτα πόλεσι καὶ βασιλεῦσιν, ἐν μὲν Καππαδοκίᾳ
 Ἀριαράθῃ τε καὶ Σισίνῃ, ὧν τῷ Σισίνῃ συνέπαραξεν ἐς
 τὴν βασιλείαν, καλῆς οἱ Φανείσης τῆς μητρὸς τοῦ Σι-
 55 σίννου Γλαφύρας· ἐν δὲ Συρίᾳ τοὺς κατὰ πόλεις ἐξήρει
 τυράννους.

A. U.
713.

VIII. Καὶ ἐν Κιλικίᾳ πρὸς αὐτὸν ἐλθούσης Κλεοπά-

Lin. 50. τὴν Ἰτουραίαν Edd. Recte Aug. L. 51. ἐπέβαλλε Aug.
 L. 53 sqq. Syfenum vocat Cand. Et Σισίνη, Σισίνου, cum simplici η,
 citat Grammat. San-German. L. 54 sq. τῷ Σισίνῃ καὶ γλαφυ-
 ρᾶς Edd. καὶ γλαφύρας Aug. Correxī mendam. L. 55. κατὰ πόλιν
 Edd. κατὰ πόλιν Aug. quod ex κατὰ πόλεις corruptum putavi. ty-
 rannos ex urbibus pepulit Cand.

Andrum, Tenum, Naxum,
 Myndumque, donavit; quæ
 non multo post eis rursus ad-
 emtæ sunt, ut durius impe-
 rantibus: *Laodicensibus* at-
 que *Tarsensibus* libertatem
 cum immunitate concessit; &
 quotquot Tarsenses cives bel-
 lo capti venierant, uno edicto
 liberavit. *Atheniensibus* au-
 tem, ipsum convenientibus,
 pro Teno Æginam dedit, in-
 superque Icon, Ceam, Scia-
 thum, Peparethum. Trans-
 iens deinde per Phrygiam,
 Mysiam, Gallogræciam, Cap-

padociam, Ciliciam, Coelefy-
 riam, Palesstinam, Ituræam,
 ceterasque Syrorum provin-
 cias, gravissima omnibus tri-
 buta imposuit. Disceptatio-
 nes quoque civitatum ac re-
 gum ex arbitrio suo composu-
 it: & in his *Sisinnæ* contentio-
 nem cum *Ariarathæ* de Cap-
 padociæ regno, quod *Sisinnæ*
 confirmavit *Antonius*, in *Gla-
 phyræ* matris gratiam, cujus
 formam erat miratus. In Sy-
 riâ vero tyrannos oppidatim
 sustulit.

8. In Cilicia *Cleopatram*, ad

A. U.
713.

τρας, ἐμέμψατο μὲν ὡς οὐ μετασχούσης τῶν ἐπὶ Καί-
σαρι πόνων. τῆς δὲ οὐκ ἀπολογουμένης μᾶλλον, ἢ κα-
ταλογιζομένης αὐτοῖς, ὅτι καὶ τὰ παρά οἱ τέσσαρα τέλη
πρὸς Δολοβέλλαν αὐτίκα πέμψει· καὶ στόλον ἄλλον ἔτοι-
μον ἔχουσα κωλυθεῖν ὑπὸ τε ἀνέμου καὶ αὐτοῦ Δολο-
βέλλα, ταχυτέρας ἤσσης τυχόντος· Κασσίω τε δις ἀπει-
λοῦντι μὴ συμμαχήσειε· καὶ σφίσιν ἐκείνοις πολεμοῦσιν
ἔς τὸν Ἰόνιον αὐτὴ τὸν στόλον ἔχουσα πλεύσειε μετὰ πα-
ρασκευῆς βαρυτάτης, οὔτε δείσασα Κασσίον, οὔτε Φυ-
λαξαμένη Μοῦρκον ναυλοχοῦντα, μέχρι χειμῶν τὰ τε
ἄλλα διελυμήνατο, καὶ αὐτὴν ἔς νόσον ἐνέβαλεν· ἥς δὲ
χάριν οὐδ' ὕψηρον ἐπαναχθῆναι, νενικηκότων ἦδη· ὁ Αν-
τώνιος ἐπὶ τῇ ὄψει τὴν σύνεσιν καταπλαγεῖς, εὐθύς αὐ-
τῆς μεираκιωδῶς ἐαλάκει, καί περ ἔτη τεσσαράκοντα
γεγονῶς· λεγόμενος μὲν ὑγρότατος ἔς ταῦτα αἰεὶ Φῦναι,
λεγόμενος δ' ἔς ταύτην καὶ πάλαι παῖδα ἔτι οὔσαν

Lin. 59 sq. καταλογιζομένης Aug. male. L. 60. αὐτῆς Edd. in vitis
MSStis. Ib. ὅτι καὶ παρά οἱ Edd. Inserui τὰ ex Aug. L. 62 sq.
Δολοβέλλα ἔσ' ποικ' τυχόντι Edd. Recte Aug. Ven. L. 69 sq. ἰ δὲ
Αντώνιος Edd. Delevi δὲ cum Aug.

se venientem; incusavit qui-
dem, quod non fuisset pro-
ximo bello laborum particeps,
ulciscendi Cæsaris causa susce-
ptorum. Sed postquam illa
non tam se excusavit, quam,
quæ a se facta essent, ultro il-
lis imputavit: „quatuor legio-
nes, quæ apud se fuissent, si-
ne mora ad Dolabellam mis-
sas; tum aliam classem para-
tam se habuisse, quæ tempe-
statibus esset retenta, & cala-
mitate Dolabellæ, citius opini-
one victi; Cassio vero, bis
minaciter postulanti, non tu-
lisse suppetias; denique me-
dio bello ipsam cum classe in-

structissima, contempto peri-
culo quod a Cassio & a Murci
stationibus imminebat, versus
mare Ionium vela dedisse, do-
nec & classis tempestatibus ad-
flicta & ipsa morbo fuisset cor-
repta; cujus morbi causa nec
postea se reversam in mare;
parta præsertim jam ab illis vi-
ctoria:” tum vero Antonius,
præter formæ speciem, ingenii
etiam lumen Cleopatra admi-
ratus, juvenili statim amore
mulieris exarsit, annum licet
agens quadragesimum. Sed
quum ingenio semper ad hæc
flexili perhibeatur fuisse; tum
in hanc jam olim, puellam

ἑρέθισμά τι τῆς ὄψεως λαβεῖν, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν

75 Γαβινίῳ στρατεύοντι νέος ἰππάρχῶν εἶπτετο.

IX. Εὐθύς οὖν Ἀντωνίῳ μὲν ἢ περὶ ἅπαντα τέως ἐπι-
μέλεια ἀφρόα ἠμβλύετο· Κλεοπάτρα δ' ὅτι προστά-
ξειεν ἐγίγνετο, οὐ διακριδὸν ἔτι περὶ τῶν ὀσίων ἢ δικαίων.
ἐπεὶ καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς Ἀρσινόην, ἰκέτιν οὖσαν ἐν

80 Μιλήτῳ τῆς Λευκοφρύνης Ἀρτέμιδος, πέμψας ὁ Ἀντώνιος
ἀνεῖλε· καὶ Σεραπίωνα, τὸν ἐν Κύπρῳ στρατηγὸν αὐτῆς,
συμμαχήσαντα Κασσίῳ, Τυρίων ὄντα ἰκέτην, ἐκέλευσε
τοὺς Τυρίους ἐκδοῦναι τῇ Κλεοπάτρῃ· ἐκδοῦναι δὲ καὶ

85 Φοῦ τῆς Κλεοπάτρας ἀφανοῦς ἐν τῇ πρὸς Καίσαρα κα-
τὰ τὸν Νεῖλον ναυμαχίᾳ γενομένου, οἱ Ἀράδιοι εἶχον,
λέγοντα Πτολεμαῖον εἶναι. καὶ τὸν ἐν Εφέσῳ δὲ τῆς Ἀρ-
τέμιδος ἱερέα, ὃν Μεγάβυζον ἠγοῦνται, ὑποδεξάμενον
ποτε τὴν Ἀρσινόην ὡς βασιλίδα, ἀχθῆναι μὲν ἐκέλευσεν·

90 Εφεσίων δ' αὐτὴν Κλεοπάτραν ἰκετευσάντων, μεβῆκεν.

*Lin. 74. ἑρέθισματι τῆς edit. 1. perperam. L. 80. Λευκοφρυνης Edit.
ex Reg. A. Λευκοφρυνης Reg. B. a pr. manu, & Cand. Dedi lect.
Aug.*

etiam tum, petulantius con-
jecisse oculos fertur, quum
Gabinium ducem juvenis fe-
cutus esset *Alexandriam* præ-
fectus equitum.

9. Mox igitur *remissa* pri-
stina in omnibus rebus *Anto-
nii industria*, ex voluntate
Cleopatræ omnia agebantur,
nullo jam respectu humani ju-
ris aut divini. Nam & *sorem*
Cleopatræ Arfinoën, Mileti
in *Dianæ Leucophrynes* æde
supplicem, immillis percussio-
ribus *Antonius* sustulit: & *Se-
rapionem* præfectum Cypri,
quia auxilia *Cassio* miserat,

Tyri supplicem, Tyrios jussit
Cleopatræ dedere: similiter &
Aradios alium quemdam sup-
plicem dedere jussit, qui,
quum *Ptolemæus* *Cleopatræ*
frater, navali prælio in Nilo
victus a *Cæsare*, nusquam
comparuisset amplius, se Ara-
diis venditarat pro *Ptolemæo*:
quin & *sacerdotem Ephesiæ*
Dianæ, quem *Megabyzum*
adpellant, quoniam *Artinoën*
tamquam reginam exceperat
hospitio, duci jussit; sed, *E-
phesis* ipsi *Cleopatræ* pro eo
supplicantibus, dimisit homi-
nem. Tam cito mutatus est

A. U.
713.

Οὕτω μὲν ὁ Αντώνιος ἐνήλλακτο ταχέως· καὶ τὸ πάθος αὐτῷ τοῦτο ἀρχὴ καὶ τέλος τῶν ἔπειτα κακῶν ἐγένετο. Αποπλευσάσης δὲ τῆς Κλεοπάτρας ἐς τὰ οἰκεῖα, ὁ Αντώνιος ἔπεμψε τοὺς ἰππέας, Πάλμυρα πόλιν, οὐ μακρὰν οὔσαν ἀπὸ Εὐφράτου, διαρπάσαι· μικρὰ μὲν ἐπι- 95 καλῶν αὐτοῖς, ὅτι, Ρωμαίων καὶ Παρθυαίων ὄντες ἐφόριοι, ἐς ἑκατέρους ἐπιθεξίως εἶχον· (ἐμποροὶ γὰρ ὄντες, κομίζουσι μὲν ἐκ Περσῶν τὰ Ἰνδικὰ ἢ Ἀραβία, διατιθένται δ' ἐν τῇ Ρωμαίων) ἔργω δ' ἐπινοῶν τοὺς ἰππέας περιουσιάζει. Παλμυρητῶν δὲ προμαθόντων, καὶ τὰ ἀναγκαιὰ ἐς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ μετενεγκάντων τε, καὶ ἐπὶ τῆς ὄχθης, εἴ τις ἐπιχειροίη, σκευασαμένων τόξοις, πρὸς αἰ πεφύκασιν ἐξαιρέτως· οἱ ἰππεῖς, τὴν πόλιν κενὴν καταλαβόντες, ὑπέσχεψαν, οὔτε ἐς χεῖρας ἐλθόντες, 5 οὐδέ τι λαβόντες.

X. Καὶ δοκεῖ τὸδε τὸ ἔργον Αντωνίῳ τὸν μετ' οὐ πολὺ Παρθυαῖκόν πόλεμον ἐξάψαι, πολλῶν ἐκ Συρίας τυράννων
Lin. 91. ἐνήλλακτο Edd. ex Reg. A. in vitis Reg. B. Aug. Ven. L. 93. ἀποπλευσ. γὰρ τῆς Edd. ex eod. in vitis eisdem. L. 94. Πάλμυραν (sic) Edd. Prætulit Aug. Ven. L. 96 sq. ἔργω Edd. L. 97. ἐκατέρως Edd. L. 1. Παλμυρητῶν Edd. Veriora omnibus his locis dederunt Aug. Ven. L. 7. τὸδε ἔργον Aug. & caret τοι. L. 8. Παρθυαῖκόν edit. 3. vit.

Antonius : qui adfectus initium ei & finis secutorum maiorum fuit. Reversa autem domum Cleopatra, *Antonius* equites *Palmyram* misit; urbem non longe ab Euphrate sitam, ut eam diriperent; levi crimine in speciem objecto, quod, quum essent in *Romanorum et Parthorum confinis*, callido consilio cum utrisque facerent; quippe qui, negotiationibus dediti, e Perfide Indicas Arabicasque merces ad Romanos deportant; re autem vera id *Antonius* fe-

cit, ut hoc modo ditaret equites. Id quia præferant *Palmyreni*, trans flumen sua transtulerunt, dispositis in ulteriori ripa ad arcendos, si qui trajicere conarentur, sagittariis, quo genere excellunt plurimum. Itaque equites, vacua inventa urbe, inanes, & ne manu quidem conferta cum hostibus, reversi sunt.

10. Videnturque res hæc *Parthico bello* ortum dedisse, quod paulo post conflatum est *Antonio*; quum multi ex Sy-

ἐς αὐτοὺς συμφορόντων. Ἡ γὰρ Συρία μέχρι μὲν ἐπὶ
 10 Ἀντίοχον τὸν Εὐσεβῆ, καὶ τὸν τοῦ Εὐσεβοῦς υἱὸν Ἀντίοχον,
 ὑπὸ τοῖς ἐκ Σελεύκου τοῦ Νικάτορος ἑβασιλεύετο, ὡς μοι
 περὶ Σύρων λέγοντι εἴρηται. Πομπηίου δ' αὐτὴν Ῥωμαίοις
 προσλαβόντος, καὶ στρατηγὸν αὐτῇ Σκαῦρον ἀποδείξαν-
 15 τος, ἡ βουλὴ μετὰ Σκαῦρον ἐπεμίψεν ἑτέροισ, καὶ Γα-
 βίνιον, τὸν Ἀλεξανδρεῦσι πολεμήσαντα· ἐπὶ δὲ Γαβινίῳ
 Κράσσον, τὸν ἐν Παρθυαίοις ἀποθανόντα, καὶ Βύβλον
 ἐπὶ τῷ Κράσσῳ. Παρὰ δὲ τὴν Γαίου Καίσαρος ἄρα τε-
 λευτήν, καὶ σφάσιν ἐπ' αὐτῇ, κατὰ πόλεις ὑπὸ τυράννων
 εἶχετο, συλλαμβανόντων τοῖς τυράννοις τῶν Παρθυαίων.
 20 ἑσέβαλον γὰρ δὴ καὶ ἐς τὴν Συρίαν οἱ Παρθυαῖοι μετὰ
 τὴν Κράσσου συμφορὰν, καὶ συνέπραξαν τοῖς τυράννοις.
 Οὓς ὁ Ἀντώνιος ἐξελαύνων, ὑποφύγοντας ἐς τὴν Παρθυήνην,
 καὶ τοῖς πλήθεσιν ἐπιβάλλων ἐσφορὰς βαρυτάτας, καὶ
 25 ἐς Παλμυρηνοὺς τὰδε ἀμαρτῶν, οὐδ' ἐπέμεινε συστῆσαι
 τὴν χώραν θερυβουμένην· ἀλλὰ τὸν στρατὸν ἐς τὰ ἔθνη

Lin. 14sq. Γαβίνιον ἔξ Γαβινίου h. l. Regii ἔξ Aug. L. 15. ἐπεὶ δὲ
Γαβ. edit. 1. ex Reg. B. mend. L. 16. Βίβλον rursus Edd. cum
Reg. A. L. 24. ἀμαρτῶν Aug. Reg. B. ἔξ edit. 3.

rija tyranni ad Parthos confu-
 gissent. Syria quippe, post-
 quam usque ad Antiochum Pi-
 um, ejusque filium Antiochum
 (quemadmodum in Rebus Sy-
 riacis diximus) sub regibus
 fuerat Seleuci Nicatoris poste-
 ris. Redacta deinde a Pompejo
 in Romanam provinciam,
 Scaurum ab illo acceperat
 præsidem; cui senatus succes-
 fores misit alios, & in his Ga-
 binium, qui Alexandrinis bel-
 lum intulit. Gabinio succes-
 sit Crassus, a Parthis post in-
 teremptus: & huic deinceps

Bibulus. Post obitum autem
 C. Cæsaris, motis seditioni-
 bus, oppidatim tyranni exor-
 ti sunt, quos Parthi opibus
 suis juvarunt. Jam enim &
 in Syriam, oppresso Crasso,
 penetrarunt, a tyrannis illis
 invitati. Quibus tyrannis
 nunc expulsis, & ad Parthos
 fugere coactis, gravissimoque
 tributo populis Syriæ impera-
 to, & Palmyrenis ea ratione,
 quam diximus, offensis; ne-
 tantisper quidem substitit An-
 tonius, donec compositæ ef-
 sent turbæ illius provinciæ:

A. U. 713. διελὼν χειμάσσοντα, αὐτὸς ἐς Αἴγυπτον ἦει πρὸς Κλεοπάτραν.

XI. Ἡ δὲ αὐτὸν ὑπεδέχετο λαμπρῶς· καὶ ὁ μὲν ἐχειμάζεν ἐνταῦθα, ἀνευ σημείων ἡγεμονίας, ἰδιώτου σχῆμα καὶ βίον ἔχων· εἶθ' ὡς ἐν ἀλλοτρίᾳ τε ἀρχῇ, καὶ 30 βασιλευούσῃ πόλει, εἴ τε τὴν χειμασίαν ὡς πανήγυριν ἄγων. ἐπεὶ καὶ Φροντίδας ἀπετέθειτο καὶ ἡγεμόνων Φερασείαν, καὶ Σολῆν εἶχε τετραγώνον Ἑλληνικὴν ἀντὶ τῆς πατρῴου, καὶ ὑπόδημα ἦν αὐτῷ λευκὸν Ἀττικόν, ὃ καὶ Ἀθηναίων ἔχουσιν ἱερεῖς καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ καλοῦσι 35 Φαικάσιον. ἔξοδοί τε ἦσαν αὐτῷ, ἐς ἱερὰ, ἢ γυμνάσια, ἢ Φιλολόγων διατριβαὶ μόναι· καὶ δίαιτα μετ' Ἑλλήνων ὑπὸ Κλεοπάτρα, ἢ δὴ καὶ μάλισθα τὴν ἐπιδημίαν ἀνετίθει. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀντώνιον ἦν τοιαῦτα.

XII. Καίσαρι δὲ ἐς τὴν Ρώμην ἐπανιόντι ἢ τε νόσος 40 αὐτῆς ἤκειμαζεν ἐν Βρεντεσίῳ μάλισθα ἐπικινδύνως, καὶ Φήμη δὴνευκεν αὐτὸν καὶ τεθνάναι. ραίσσας δ' ἐσηλθεν

Lin. 26. χειμάσσοντα Edd. innotis MSS. L. 28. ἐπεδέχετο Reg. B. Aug. Ven. L. 38. Κλεοπάτρα Edd. Subscripti Jota.

fed, diviso per hiberna exercitu, in Ægyptum ad Cleopatram profectus est.

11. Ibi splendide exceptus, hiemem apud reginam transiit Antonius, depositis insignibus imperatoris, habitu & more privati; sive quod in alieno imperio versaretur civitateque regia; sive ut in hibernis festos dies celebraret. Sepositis enim curis, & semotis ducum officiis, pro habitu patrio stolam sumisit Græcicam quadratam, & calceamentum album Atticum, quo Atheniensium & Alexandrinorum sacerdotes utuntur, vo-

cantque Phæcasiū: & ad templa tantum, aut ad gymnasia progrediebatur, aut ad philosophorum confessus; cum Græcis consuetudinem habens, in obsequiis Cleopatra; cui nimirum uni potissimum totam hanc peregrinationem consecratam voluerat. Hæc igitur tunc agebat Antonius.

12. Interea Cæsar in itinere, quo Urbem repetebat, gravius laborabat ex adversa valetudine, periculosissime vero Brundisii; ita ut rumoribus jactaretur etiam, mortuum eum esse. Remittente se morbo, Urbem ingressus Cæsar, ne-

ἐς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς Αντωνίου τὰ γράμματα ἐδείκνυε
 τὰ Αντωνίου. οἱ δὲ Καληνόν τε προσετασσόν ἀποδοῦναι
 45 τὰ δύο τέλη τῷ Καίσαρι, καὶ ἐς Λιβύην ἐπέστειλλον Σεξ-
 σίῳ, Λιβύης καὶ αὐτὸν Καίσαρι ἀποσπῆναι. καὶ οἱ μὲν
 οὕτως ἐποίουν. Ὁ δὲ Καῖσαρ οὐδὲν ἀνῆκεσθαι ἀμαρτεῖν
 δόξαντι Λεπίδῳ Λιβύην ἀντὶ τῶν προτέρων ἐθνῶν ἐνήλ-
 λασσε· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπὶ ταῖς προγραφαῖς δεδη-
 50 μευμένων διεπίπρασσε. Καταλέγοντι δὲ αὐτῷ τὸν στρα-
 τὸν ἐς τὰς ἀποικίας, καὶ τὴν γῆν ἐπινέμοντι, δυσεργές
 ἦν. οἱ τε γὰρ στρατιῶται τὰς πόλεις ἦσαν, αἱ αὐτοῖς
 ἀριστήνδην ἦσαν ἐπειλεγμέναι πρὸ τοῦ πολέμου· καὶ αἱ
 πόλεις ἤξιουν, τὴν Ἰταλίαν ἅπασαν ἐπινείμασθαι τὸ ἔργον,
 55 ἢ ἐν ἄλλαις διαλαχεῖν, τῆς τε γῆς τιμὴν τοὺς δωρουμέ-
 νους ἦσαν· καὶ ἀργύριον οὐκ ἦν. ἀλλὰ συνιόντες ἀνά
 μέρας ἐς τὴν Ρώμην οἱ τε νέοι καὶ γέροντες, ἢ αἱ γυναῖκες
 ἅμα τοῖς παιδίοις, ἐς τὴν ἀγορὰν, ἢ τὰ ἱερά, ἐθρήνουν·
 οὐδὲν μὲν ἀδικῆσαι, λέγοντες, Ἰταλιῶται δὲ ὄντες ἀνί-

Lin. 46. Λιβύης καὶ τῷ Καίσαρ. Edd. ex Reg. A. & Reg. B. a sec. manu.

Λιβ. καὶ τοῦ Καίσαρ. Reg. B. a prim. manu. Verum ded. Aug. Ven.

L. 55. Forsan ἐν ἀλλαίαις.

cessariis Antonii literas ab illo
 datas exhibuit. Qui mox &
Calenum jusserunt duas legio-
 nes reddere Cæsari, & in Afri-
 cam scripserunt *Sextio*, ut &
 ille eidem Africa decederet.
 Atque ita utrumque factum
 est. Tum Cæsar *Lepido*, quo-
 niam nihil gravius ab eo pec-
 catum deprehenderat, *Afri-*
cam vice ademptarum provin-
 ciarum tradidit: &, quod ex
 bonis proscriptionum adhuc su-
 pererat, divididit. *Descri-*
benti autem milites in colo-
 nias, & agros dividenti, ma-
 gna difficultas objecta est:

milites enim petebant opti-
 mam quamque urbem tota
 Italia, ut ante bellum selectæ
 fuerant: contra civitates illæ
 postulabant, ut universa Ita-
 lia hoc onus participaret, aut
 ut inter se fortirenter civita-
 tes; & agrorum pretium repe-
 tebant ab imperatoribus: nec
 suppetebat pecunia. Conve-
 niebantque agminatim in ur-
 bem promiscue juvenes pari-
 ter ac seniores; mulieresque
 cum parvulis, & per fora tem-
 plaque cœtus faciebant la-
 mentabundi; conquerentes,
 nullo suo peccato se, *Italicæ*

A. V.
713.

σφασθαι γῆς τε καὶ ἐσθίας, οἷα δορίληπτοι. Εὐ' οἷς οἷς ὁ
Ρωμαῖοι συνήχθηοντο καὶ ἐπεδάκρουν· καὶ μάλιστα, ὅτε
ἐνθυμηθεῖεν, οὐχ ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἀλλὰ ἐπὶ σφίσι
αὐτοῖς καὶ τῇ μεταβολῇ τῆς πολιτείας τὸν τε πόλεμον
γεγονότα, καὶ τὰ ἐπινίκια διδόμενα· καὶ τὰς ἀποικίας
συνισταμένας, τοῦ μὴδ' αὐθις ἀνακύψαι τὴν δημοκρα- 65
τίαν, παρακισμένων τοῖς ἀρχουσι μισθοφόρων, ἐτοίμων
ἐς ὅτι χεῖροισιν.

XIII. Ὁ δὲ Καῖσαρ ταῖς πόλεσιν ἐξελογεῖτο τὴν ἀ-
νάγκην, καὶ ἐδόκουν οὐδ' ὡς ἀρέσειεν. οὐδ' ἤρουν· ἀλλ'
ὁ στρατὸς καὶ τοῖς γείτοσιν ἐπέβαινε σὺν ὕβρει, πλεονά 70
τε τῶν δεδομένων σφίσι περιστώμενοι, καὶ τὸ ἀμεινον
ἐκλεγόμενοι· οὐδὲ, ἐπιπαλήσσοντος αὐτοῖς καὶ δαρουμέ-
νου πολλὰ ἄλλα τοῦ Καίσαρος, ἐπαύοντο· ἐπεὶ καὶ τῶν
ἀρχόντων, ὡς δεομένων σφῶν ἐς τὸ ἐγκρατὲς τῆς ἀρχῆς,
κατεφρόνουν, καὶ γὰρ αὐτοῖς ἡ πενταετία παρῶδευε, 75
καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἢ χρεῖα συνῆγεν ἀμφοτέροις παρ' ἑλ-

Lin. 60. δορίληπτοι Edd. invitis MSS. L. 61. συνήχθηοντο Ven. συ-
νήχθηοντο Aug. corrupte. Ibid. sq. ὅταν ἐνθυμ. Eild. ex Reg. A. ἔτα
ἐνθυμ. Reg. B. Recte Aug. Ven. L. 71. τῶν δεδομένων Aug.

*nominis homines, pelli agris
focisque, tamquam jure belli
captos. Itaque & populus con-
dolebat, & illacrimabat eo-
rum calamitatibus; præsertim
dum reputabat, non pro re-
publica, sed contra se ipsum
eventendæque reipublicæ cau-
sa, & gestum illud bellum esse,
& nunc reddi victoriæ præ-
mia; & colonias has eo con-
silio deduci, ut numquam
posthac caput attollere queat
respublica; quoniam coloni,
hac mercede obstricti, parati
semper ad omne obsequium
futuri sint principibus.*

13. At *Cæsar* civitatibus
necessitatis rationem expone-
bat; intelligens etiam, ne sic
quidem satis fore. Nec fuit
fatis: & *militēs vicinorum* et-
iam *prædia contemtim inva-
debant*; & plura, quam quæ
illis adtributa fuerant, ad se
rapiebant, *optima quæque
præripientes*. Neque objur-
gationibus *Cæsaris* moveban-
tur: neque aliis ejusdem lar-
gitionibus, quas multas eis fa-
ciebat, adducebantur ut ab
injuriis desisterent. Nam &
principum imperia, quippe
sua ope ad confirmandam do-

λήλων· τοῖς μὲν ἡγεμόσιν, ἐς τὴν ἀρχὴν παρὰ τοῦ στρα-
 τοῦ· τῷ στρατῷ δὲ, ἐς τὴν ἐπικράτησιν ὧν ἔλαβον, ἢ
 τῶν δεδωκότων ἀρχὴ παραμένουσα. ὡς γὰρ αὐτῶν αὐ-
 10 βεβαίως * ἀρχοῖεν οἱ δόντες, ὑπερεμάχουν ἀπ' εὐνοίας
 ἀναγκαίου. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοῖς ἀπορουμένοις αὐτῶν
 ἐδωρεῖτο, δανειζόμενος ἐκ τῶν ἱερῶν, ὁ Καῖσαρ. ὅθεν τὴν
 γνώμην ὁ στρατὸς ἐς αὐτὸν ἐπέστρεψε· καὶ πλείων ὑπήντα
 χάρις, ὡς γῆν ἀμα καὶ πόλεις καὶ χρήματα καὶ οἰκή-
 15 ματα δωρουμένῳ, καὶ καταβωμένῳ μὲν ἐπιφθόνως ὑπὸ
 τῶν ἀφαιρουμένων, φέροντι δὲ τὴν ὑβρίν ἐς χάριν τοῦ
 στρατοῦ.

XIV. Ταῦτα δὲ ὁρῶν ὁ τε ἀδελφὸς ὁ τοῦ Αντωνίου
 Λεύκιος Αντώνιος, ὑπατεύων τότε, καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Αντω-
 20 νίου Φουλβία, καὶ ὁ τῆς ἀποδημίας ἐπιτροπέων τῷ Αν-
 τωνίῳ Μάνιος, ἵνα μὴ Καῖσαρος δόξειε τὸ ἔργον ἅπαν

*Lin. 77. Ante ἐς τὴν ἀρχὴν insertum Musgr. voluit artic. ἢ, scil. ἢ
 χρεία. L. 78. τῷ δὲ στρατῷ Edd. ex Reg. A. Secus Aug. Reg. B.
 L. 79 sq. αὐτῶν βεβαίως Aug. Ἔ caret ὦ. Signum lacunæ adposui,
 quam hac ipsu vel simillima quadam ratione explendam puto: ὡς
 γὰρ αὐτῶν οὐ βεβαίως ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΟΝΤΕΣ, ΕΙ ΜΗ ΒΕΒΑΙΩΣ ἀρ-
 χοῖεν Ἔσ.*

minationem egentium, con-
 temtim habebant. Decurrebat
 enim illis quinquennium; &
 utrifque ad securitatem opus
 erat favore mutuo: imperato-
 ribus, ut per milites princi-
 patum confirmarent: militi-
 bus, ut accepta retinerent, o-
 pus erat ut maneret penes au-
 ctiores ejus donationis impe-
 rium; itaque necessitate coa-
 cti favebant illorum potesta-
 ti, quoniam, ea nutante, ne
 ipsis quidem præmiorum ac-
 ceptorum firma futura erat
 possessio. Sed *Cæsar*, quum
 alias quoque multas largitio-

nes, pecunia e fanis mutuo
 sumpta, egenis militibus face-
 ret, animos illorum sibi con-
 ciliavit omnium, & præcipu-
 am ab illis gratiam iniit; quip-
 pe cui agros, urbes, pecunias,
 domos acceptas ferebant, in-
 vidiose quidem obclamantibus
 qui spoliabantur, illo vero for-
 titer contumeliam eam feren-
 te in gratiam militum.

14. His animadversis, *An-
 tonii frater, LUCIUS ANTO-
 NIUS Consul, & uxor Antonii,
 Fulvia, & qui absentis An-
 tonii res procurabat Mani-
 us; ne Cæsaris videretur to-*

A. U.
713.

εἶναι, μηδὲ μόνος αὐτοῦ τὴν χάριν ἀποφέρειτο, μηδὲ ἔρρημος ὁ Ἀντώνιος εὐνοίας στρατιωτῶν γένοιτο, τὰς κατοικήσεις ἐτέχναζον ἐς τὴν ἐπιδημίαν Ἀντωνίου διατρέχειν. Οὐ δυνατοῦ δὲ φανομένου διὰ τὸν στρατὸν ἐπείγοντα, τοὺς οἰκιστὰς τῶν Ἀντωνίου τελῶν ἤξιον καίταρα παρὰ σφῶν λαβεῖν· τῆς μὲν συνθήκης Ἀντωνίου μόνῳ Καίσαρι διδούσης, ἐπιμεμφομένοι δὲ ὡς οὐ παρόντι τῷ Ἀντωνίῳ. Καὶ ἐς τὸν στρατὸν αὐτοὶ τὴν τε φουλβίαν παράγοντες, καὶ τὰ παιδία τὰ Ἀντωνίου, μάλα ἐπιθρόνως ἰκέτευον, μὴ περιθεῖν Ἀντώνιον, ἢ δόξης ἢ χάριτος ἢ ἐς αὐτοὺς ὑπηρεσίας ἀφαιρούμενον. ἤκμαζε δὲ ἐν τῷ τότε μάλιστα τὸ κλέος τὸ Ἀντωνίου καὶ παρὰ τῷ στρατῷ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν· τὸ γὰρ ἔργον τὸ ἐν Φιλίπποις, διὰ τὴν τότε Καίσαρος ἀρρώσθειαν, ἅπαν ἠγούντο Ἀντωνίου γεγόνεναί. Ὁ δὲ Καίσαρ οὐκ ἠγνόει μὲν ἀδικούμενος ἐς τὰ συγκαίμενα, εἶξε δὲ ἐς χάριν Ἀντωνίου. καὶ οἱ μὲν τοὺς

Lin. 93 sq. κατοικήσεις Reg. A. L. 98. ὡς οὐ παρόντι Edd. cum Reg. A. & Cand. ὡς προδόντι Reg. B. & caret particula negante: quod probarem, si sequeretur τὰ Ἀντωνίου. Dedi lect. Aug. Ven. Sed sic vereor, ne post Ἀντωνίου exciderit nonnihil. L. 2. Malim χάριτος τῆς ἐς αὐτοῦ. L. 8. εἶξε Edd. mend. ex Reg. B.

tum hoc beneficium, neve foli illi haberetur gratia, & Antonius fraudaretur favore militum; vaframentis agebant, ut coloniarum deductio differretur in adventum Antonii. Quod quum fieri tamen non posse videretur, propter festinationem militum; postulantur a *Cæsare*, ut Antonianas legiones amicis Antonii in colonias traderet deducendas: quod munus quamquam ex pacto *Antonius* foli *Cæsari* cesserat, conquerebantur tamen illi de Antonii absentia; productaque in conspectum exer-

citus *Fulvia* cum parvis Antonii liberis, invidiose supplicabant militibus, ne Antonium paterentur meritorum in ipsos collatorum honore gratiave spoliari. Erat autem tunc maxime *inclytum Antonii nomen* & apud milites & apud ceteros: nam Philippenfis victoria, propter adversam *Cæsaris* valetudinem, tota videbatur ad unum Antonium referenda. Itaque *Cæsar*, quamvis non ignarus injuriam sibi fieri pactaque violari, cessit tamen, in gratiam Antonii: atque ita ab Antonii necessa-

οἰκιστὰς ἐπὶ τοῖς Ἀντωνίου τέλεσιν ἀπέφαινον. Οἱ δὲ οἰκιστὰι τοῖς στρατιώταις, ἵνα τι καὶ δοκοῖεν εὐνοῦσθαι τοῦ Καίσαρος ἐς αὐτούς εἶναι, συνεχάρουν ἔτι πλέον ἀδικεῖν. Ἄλλο δὲ πλήθος ἦν ἐτέρων πόλεων, αἱ ταῖς νενεμημέναις γειτονεύουσαι τε, καὶ πολλὰ πρὸς τῶν στρατιωτῶν ἀδικούμεναι, κατεβόων τοῦ Καίσαρος ἀδικωτέρας εἶναι τὰς ἀποικίσεις τῶν προγραφῶν. τὰς μὲν γὰρ ἐπὶ ἐχθροῖς, τὰς δὲ ἐπὶ μηδὲν ἀδικοῦσι γίνεσθαι.

XV. Ὁ δὲ Καῖσαρ οὐκ ἠγνόει μὲν ἀδικουμένους, ἀμήχανα δ' ἦν αὐτῷ. οὔτε γὰρ ἀργύριον ἦν ἐς τιμὴν τῆς γῆς δίδοσθαι τοῖς γεωργοῖς, οὔτε ἀναβάλλεσθαι τὰ ἐπινίκια διὰ τοὺς ἔτι πολέμους. Πομπηίου μὲν ἐν τῇ θαλάσῃ κρατοῦντος, καὶ τὴν πόλιν κλείοντος ἐς λιμὸν. Ἀηνοβάρου δὲ καὶ Μούρκου στρατὸν καὶ ναῦς ἄλλας ἀγειρόντων· ἀδυμοτέρων δὲ ἐς τὰ ἐσόμενα ὄντων, εἰ μὴ

Lin. 10. δοκεῖεν Edd. Recte Aug. L. 20. ἔτι πολέμους Reg. B. a pr. manu, & Cand. L. 22 sq. συναγειρόντων Edd. ex Reg. A. invitis Aug. Ven. Reg. B. L. 23. ἐς τὰ τῶν ἐσόμενα ὄντων Edd. Delevi importunum τῶν cum Aug. Sed magis corruptum ac mutilatum locum puto, hoc fere modo restituendum: ἀδυμοτέρων δὲ ἐς τὰ λοιπὰ ἐσόμενα τῶν στρατιωτῶν. Brevius Musgravius: ἀδυμοτέρων δὲ ἐς ταῦτα ἐσόμενα αὐτῶν.

riis nominati sunt, qui Antonianas legiones in colonias deducerent. Et deductores illi, ut viderentur melius etiam quodam modo, quam ipse Cæsar, adfecti in milites, eo majorem etiam injuriarum licentiam colonis suis concesserunt. Itaque alia rursus multitudo ex aliis civitatibus, vicinis harum coloniarum, multas injurias a militibus passa, clamores jaçtabat in Cæsarem, iniquiores coloniarum deductiones nunc esse, quam proscriptiones ante fuissent: tunc enim inimicos multata-

tos, nunc vero innoxios. 22

15. Et intelligebat quidem Cæsar, fieri eis injuriam; sed mederi non poterat: nam neque pecuniam habebat, unde pretium agrorum veteribus possessoribus redderet; neque victoriæ merces differri, propter instantia etiam nunc bella, poterat; Pompejo, maria tenente, & Urbi interclusis com meatibus famem intentante; Ahenobarbo vero & Murco classem aliam & exercitum colligentibus: militibus vero ad reliqua segniores operam præbituris, nisi prio-

A. U.
743.

τὰ πρότερα ἐπιμίαια λάβοιεν. πολὺ δ' ἦν καὶ τὸ πα-
ροδεύειν σφίσιν ἤδη τὴν τῆς ἀρχῆς πενταετίαν, καὶ χρή- 25
ζειν αὐτοῖς εὐνοίας στρατοῦ. διότι αὐτῶν καὶ τῆς ὕβρεως
ἢ καταφρονήσεως ἐν τῷ τότε ἐκὰν ὑπερεώρα. Ἐν γέ τοι
τῷ θεάτρῳ, παρόντος αὐτοῦ, στρατιώτης ἀπορῶν οἰκειίας
ἕδρας, παρῆλθεν ἐς τοὺς καλουμένους ἰππέας· καὶ ὁ
μὲν δῆμος ἐπεσημῆνατο, καὶ ὁ Καῖσαρ τὸν στρατιώτην 30
ἀνέστησεν. ὁ δὲ στρατὸς ἠγανάκησε· καὶ, περιστάντες
αὐτὸν ἀποχωροῦντα τοῦ θεάτρου, τὸν στρατιώτην ἀπή-
τουν, οὐχ ὀρώμενον ἠγούμενοι διεθάρθαι. ἐπελθόντα
δὲ, ἐνόμιζον ἐκ τοῦ δεσποτηρίου νῦν προαχθῆναι· ἀρνού-
μενόν τε, καὶ τὰ γεγονότα διηγούμενον, ψεύδεσθαι δι- 35
δαχθέντα ἔλεγον, καὶ ἐλοιδοροῦν ὡς τὰ κοινὰ προδιδόντα.
Καὶ τὸ μὲν ἐν τῷ θεάτρῳ γενόμενον, τοιοῦδε ἦν.

XVI. Κεκλημένοι δ' ἐπὶ κέμητιν τότε γῆς ἐς τὸ πε-
δίον τὸ Ἄρειον, ὑπὸ σπουδῆς ἔτι νυκτὸς ἀφίκοντο· καὶ

*Ein. 25 sq. καὶ χρῆζον. edit. 1. cum Regiis. Emendavit H. Steph. ut
est in Aug. l. 38. ποτε, pro τότε, maluit Musgrav. Ibid. ποτε τῆς
ἐς τὸ πεδ. Edd. & MSS. nostri. Delendum τῆς censuit Musgrav.
Malui in γῆς mutare, quod jam visum erat C. Stephano.*

ris victoriae pramia accepif-
sent. Neque vero illud exi-
gui erat momenti, quod jam
progressum ipsis erat imperii
quinquennium, ut mox nova
rursus opus eis esset exerci-
tus benevolentia. Quamob-
rem ultro tum dissimulabatur
militaris insolentia. Certe
quum miles in theatro, Cæ-
sare præsentē, vacuum loco
suo sedem non inveniēns, ad
subsellia equitum transfisset;
postquam, adclamante po-
pulo, Cæsar excitari de illis
subsellis militem iussit; exer-
citus rem indigne ferens, prin-

cipem e theatro discedentem
circumstitit, & militem, quem,
quoniam nusquam adparebat,
interemtum erant suspicati,
sibi coram listi postularunt.
Ubi vero supervenit miles, ra-
ti productum e carcere, quum
id negaret, remque ut erat
narraret, mentiri subornatum
ajebant, & ut proditorem
communium commodorum
conviciabantur. Et tale qui-
dem fuit *insolentia specimen
in spectaculo admisse*.

16. Iisdem vero diebus ad
divisionem agrorum in cam-
pum Martium vocati, præ-

10 βραδύτερον αὐτοῖς τοῦ Καίσαρος ἐπιόντος, ἠγανάκην.
 Νώνιος δὲ λοχαγὸς ἐπέωλησεν αὐτοῖς σὺν παρήρησιν,
 τό τε πρέπων τοῖς ἀρχομένοις ἐς τὸν ἀρχοντὰ προφέρειν,
 καὶ τὴν Καίσαρος ἀσθένειαν, οὐχ ὑπεροψίαν. οἱ δὲ αὐτὸν
 15 τὰ μὲν πρῶτα ἔσκωπον, ὡς κόλακα· πλέονος δὲ ἐκα-
 τέρωθεν τοῦ διερεδίσματος γενομένου, ἐλοιδοροῦν τε καὶ
 ἔβαλλον, καὶ Φεύγοντα ἐδίωκον, ἕς τε τὸν ποταμὸν ἐξα-
 λόμενον, ἐξείρυσαντές ἕκανον, καὶ ἔρριψαν ἔνθα παρο-
 δεύσειν ὁ Καίσαρ ἐμελλεν. οἱ μὲν δὴ Φίλοι τῷ Καίσαρι
 παρήνουν, μηδὲ ἐπελθεῖν ἐς αὐτοὺς, ἀλλ' ἐκσῆναι μα-
 50 νιῶδει Φορᾷ. Ὁ δ' ἐπήει μὲν, ἀναθρέψειν ἐτι αὐτῶν
 μάλλον ἠγούμενος τὸ μανιῶδες, εἰ μὴ ἀΘικόιτο. καὶ τὸν
 Νώνιον ἰδὼν, ἐξέκλινεν. ὡς δὲ ὀλίγων ταῦτα δρασάντων,
 ἐπεμέμφετο, καὶ ἐς τὸ μέγλον ἀλλήλων Φείδεσθαι πα-
 ρήνει, καὶ τὴν γῆν διένεμε, καὶ δωρεὰς αἰτεῖν τοῖς ἀξίοις
 55 ἐπέτρεψε, καὶ τῶν οὐκ ἀξίων ἐνίοις ἐδίδου παραγνώμην.

A. B.
 713.

Litt. 46. Ἔβαλον Aug. L. 47. ἐξείρυσάν τ' ἐς ἐκείνον Edd. ἐξείρυσάν τ'
 ἐς ἐκείνον Reg. A. ἐξίρυσάν τ' ἐς ἐκείνον Reg. B. ἐξείρυσάν τὸ ἐκείνον
 Aug. Eihenbāni præeunte Gelenio. L. 51. μάλλον ἠγούμ. τὸ μα-
 νιῶδες αὐτῶν Edd. Prietuli Aug. L. 54. διένεμε Aug.

prope ante lucem conven-
 runt; & Cæsare tardius adve-
 niente, indignari tumultuose
 coeperunt. Quos quum *Nonius*
centurio libere objurgaret, ad-
 monens reverentiæ imperatori
 debita, & in Cæsaris valetu-
 dinem, non ipsorum contem-
 tum, notæ causam rejiciens:
 hunc illi, ut adulatorem, ca-
 villis adorti, mox aucta utrim-
 que irritatione conviciis &
 faxis petierunt, & fugientem
 persecuti sunt; denique quum
 fuga se in flumen projecif-
 set, aquis extractum necarunt,
 projeceruntque qua transeun-

dum erat Cæsari. Quamob-
 rem monebant *Cæsarem* ami-
 ci, ne se furentibus commit-
 teret. Sed ille, veritus ne per
 absentiam suam illorum insa-
 niam aleret; tamen prodiit:
 conspectoque *Nonii cadave-
 re*, paulisper de via deflexit.
 Tum vero, veluti ad paucos
 auctores pertineret illud faci-
 nus, hortatus est milites, ut
 posthac sibi invicem parcer-
 rent, & agros, eis divisit, &
 militaria dona meritis petere
 permisit: deditque nonnullis
 immeritis etiam, præter ipso-
 rum opinionem; donec stupe-

A. U.
713.

μέχρι τὸ πλήθος ἐκπλαγὲν αὐτοῦ τῆς βαρύτητος με-
τενοεὶ καὶ ἠδέϊτο, καὶ κατεγίνωσκον αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐς
τὸν Νώνιον ἀμαρτόντας ἠξίουσαν ἀνευρόντα κολάσαι. Ὁ δὲ,
καὶ γιγνώσκων αὐτοὺς, ἔφη, καὶ κολάσει αὐτῶ τῷ
συνειδότι σφῶν μόνῳ, καὶ τῇ παρ' ὑμῶν καταγνώσει. 60
Οἱ δὲ, συγγνώμης τε ὁμοῦ καὶ τιμῆς καὶ δωρεῶν ἀξιο-
θέντες, εὐθύς αὐτὸν εὐφήμεον ἐκ μεταβολῆς.

XVII. Καὶ δύο μὲν εἰκόνες ἐκ πλεόνων αἰδέεσθων τῆς
τότε δυσαρχίας. Αἴτιον δ' ἦν, ὅτι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἀχει-
ροτόνητοι ἦσαν οἱ πλείους, ὡς ἐν ἐμφυλίοις, καὶ οἱ στρα- 65
τοὶ αὐτῶν οὐ τοῖς πατρίοις ἔδρασαν ἐκ καταλόγου συνή-
γοντο, οὐδ' ἐπὶ χρεῖα τῆς πατρίδος, οὐδὲ τῷ δημοσίῳ
στρατευόμενοι μάλλον, ἢ τοῖς συνάγουσιν αὐτοὺς μόνοις,
οὐδὲ τούτοις ὑπὸ ἀνάγκῃ νόμων, ἀλλ' ὑποσχέσεσιν ἰδίαις,
οὐδὲ ἐπὶ πολεμίοις κοινούς, ἀλλὰ ἰδίους ἐχθρούς, οὐδὲ 70

Lin. 56. βαρύτης ad superiora referunt Edd. cum MSS. Sic &
Cand. multitudo gravitatem ejus admirata. βαρύτης maluit
Musgr. Pro ἐκπλαγὲν aliud quid fuerat in Aug. Sed id erasum ab
ead. manu. Mihi delenda visa est hypostigine post βαρύτης: sed
etiam nunc addubito de integritate loci. L. 58. ἀνευρόντας Edd.
Rectius Aug. Reg. B. L. 67. ἐπὶ χρεῖας Edd. perperam ex Reg. B.
Recte reliqui MSS.

factam tandem multitudinem
pœnitentia cepit suæ impor-
tunitatis, pudorque incessit,
postularuntque ut ad suppli-
cium quærentur qui Noni-
um interfecissent. Sed Cæsar
nosse se illos, ait, & sola consci-
entia ipsa criminis condemna-
tioneque commilitonum illos
puniturum. Sic milites, ve-
nia simul & præmiis donisque
dignati, ad faustas adclama-
tiones subito versi sunt.

17. Hæc duo contumacia,
quæ tunc erat militum, spe-
cimina, e multis selecta, suf-
ficient. Cujus rei causa hæc

fuit, quod & duces plerique,
ut consentaneum est in bellis
Civilibus, non essent legiti-
mis suffragiis creati; & exer-
citus eorum non essent more
majorum delectibus conscri-
pti, neque in usum patriæ,
neque sub auspiciis Senatus
Populique Romani stipendia
facerent; sed his tantum mi-
litarent, qui eos collegissent;
ac ne his quidem legitima
quadam conditione, sed pri-
vatis inducti pollicitationibus;
nec adversus hostes publicos,
sed adversus eos qui privatim
essent ducibus inimici; nec

ἐπὶ ξένους, ἀλλὰ πολίτας καὶ ὁμοτίμους. Τάδε γὰρ πάντα αὐτοῖς τὸν στρατιωτικὸν φόβον ἐξέλυεν, οὔτε στρατεύεσθαι νομίζουσι μᾶλλον, ἢ βοηθεῖν οἰκεία χάριτι καὶ γνώμῃ, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἡγουμένους ὑπὸ ἀνάγκης αὐτῶν ἐς τὰ ἴδια ἐπιδείσθαι. τότε αὐτομολεῖν, πάλαι Ρωμαίοις ἀδιάλλακτον ὄν, τότε καὶ δωρεῶν ἤξιούτο· καὶ ἔπρασσον αὐτὸ οἱ τε στρατοὶ κατὰ πλῆθος, καὶ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν ἔνιοι, νομίζοντες οὐκ αὐτομολίαν εἶναι τὴν ἐς τὰ ὅμοια μεταβολήν. ὅμοια γὰρ δὴ πάντα ἦν· καὶ οὐδὲ ἕτερα αὐτῶν ἐς ἔχθραν κοινὴν Ρωμαίοις ἀπεκέκρητο· ἢ τε τῶν στρατηγῶν ὑπόκρισις μία, ὡς ἀπάντων ἐς τὰ συμφέροντα τῇ πατρίδι βοηθοῦντων, εὐχηρεσιέρους ἐποίηε πρὸς τὴν μεταβολήν, ὡς πανταχοῦ τῇ πατρίδι βοηθοῦντας. ἀ καὶ οἱ στρατηγοὶ συνιέντες ἔφερον, ὡς οὐ νόμῳ μᾶλλον αὐτῶν ἄρχοντες, ἢ ταῖς δωρεαῖς.

Lin. 74. ὑπὸ ἀνάγκῃ Ven. L. 82. τῇ πατρίδι βοηθεῖν Edd. mend. Post τῇ πατρίδι duas lineas per errorem omisit Aug. βοηθοῦντων recte dedit Ven. quod ὁ primum scripserat librarius Aug. sed mox, aberrante in tertiam abbinde lineam oculo, in βοηθοῦντας mutavit.

contra exterōs, sed contra ci-
ves & dignitate pares. *Hæc*
sunt, quæ militarem discipli-
nam pessim dederunt; dum
quisque non tam militare se
putabat, quam privata gratia
privatoque consilio partes de-
fendere ducis sui; quem pri-
vatorum commodorum causa,
cogente necessitate, indigere
opera sua quisque arbitrabatur.
Itaque & *transfugium*,
quod *apud priscos Romanos*
crimen fuerat inexpiabile, ea
temporum iniquitate præmiis
etiam remunerabatur: & in-
tegrī exercitus signa transfe-
rebant, & cum eis illustres
nonnulli viri; neque transfu-

gium hoc esse existimabant,
si ad similes ex adverso partes
transirent. Erant enim partes
omnibus rebus similes, & neu-
tra eorum in communem Ro-
mani populi inimicitiam se-
cessionem fecerat. Et una ea-
demque imperatorum simula-
tio, quum pro patria & pro
republica arma ferre cuncti
vellent videri, leviores effi-
ciebat ad transitionem mili-
tes, quippe ab utraque parte
pro republica pugnatos. Quas
res bene intelligentes imperatores,
multa ferre in militibus cogebantur;
quippe non tam lege, quam largitionibus,
imperium in eos con-

A. U.
713.

Οὕτω μὲν ἐς στήσεις τότε πάντα, καὶ ἐς δυσαρχίαν τοῖς
στρασιάρχαις τὰ στρατόπεδα, ἐτέτραπτο.

XVIII. Τὴν δὲ Ρώμην λιμὸς ἐπιέζειν, οὔτε τῆς Θα-
λάσσης τι αὐτοῖς Φερούσης διὰ Πομπηίων, οὔτε τῆς Ιτα-
λίας διὰ τοὺς πολέμους γεωργουμένης. ὁ δὲ καὶ γένετο, 90
ἐς τοὺς στρατοὺς ἔδαπανᾶτο. Εκλώπευόν τε οἱ πολλοὶ
νυκτὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ κλοπῆς ἐπι βιαιότερον ἠνάχλουν,
καὶ ἠνάχλουν ἀδεῶς, καὶ ἡ δόξα ἐς τοὺς στρατιώτας
ἐφέρετο. ὁ δὲ λεῶς ἀπέκλειε τὰ ἐργαστήρια, καὶ τὰς
ἀρχαὸς ἐξάνισθη, ὡς οὔτε ἀρχῶν οὔτε τεχνῶν κορήζοντες 95
ἐν ἀπορούσῃ καὶ ληστευομένη πόλει.

XIX. Λευκίῳ δὲ ὄντι δημοτικῷ, καὶ δυσχεραίνοντι
τῇ τῶν τριῶν ἀρχῇ, οὐδὲ ἐπὶ τῷ χρόνῳ παύσεσθαι νο-
μιζομένη, προσκρούσματα ἐς τὸν Καίσαρα ἐγένετο καὶ
διαφοραὶ μείζους. τοὺς τε γεωργοὺς, ὅσοι τῆς γῆς ἀΦη- 1
ροῦντο, ἰκέτας γιγνομένους τῶν δυνατῶν ἐκάσθη, μόνος
ὑπεδέχετο,

Lin. 87. στρασιάρχαις Aug. L. 92. βιαιότερον Edd. mend. βιαιότερον
Reg. B. Recte Reg. A. Aug.

secuti. Atque adeo, ad feditionem spectantibus omnibus, ne principes quidem factionum in suis quisque exercitiis disciplinam militarem potuerunt obtinere.

18. Roma interim fame laborabat; impeditis per Pompejum frumentationibus maritimis, in Italia vero propter continua bella agricultura neglecta, & si quid agri ferrent, absumente id milite. Et in ipsa Urbe permulti furtis nocturnis atrocioribusque aliis violentiæ generibus, & impune quidem, grassabantur, eorumque facinorum milites

vulgo auctores sunt habiti. Plebs vero officinas clausit, & magistratus loco movit; neque artibus opus esse, dictitans, neque magistratibus, in urbe fame pressa & latrociniiis impune infestata.

19. Ceterum Lucio Antonio, bene adfecto erga rempublicam, & infenso Triumvirorum potentia, ultra prae-finitum tempus (ut videbatur) mansuræ, graviore subinde offensiones contentionesque cum Casare exoriebantur. Nam veteres agrorum possessores, bonis suis exutos, & suppliciter nunc ad opti-
matium

ὑπεδέχετο, καὶ βοηθήσειν ὑπισχνεῖτο, καὶ κείνων ὑπισχνουμένων ἀμύνειν ἐς ὃ κελεύοι. Ὄθεν αὐτὸν ὁ στρατὸς ὁ Ἀντωνίου κατεμέμφετο καὶ ὁ Καῖσαρ, ὡς ἀντιπράσσοντα Ἀντωνίῳ· καὶ Φουλβία, ὡς πολεμοποιῶντα ἐν αἰκαίρῳ. μέχρι τὴν Φουλβίαν ὁ Μάνιος πανούργως μετέδίδαξεν, ὡς, εἰρηνευαμένης μὲν τῆς Ἰταλίας, ἐπιμενεῖν Ἀντωνίον Κλεοπάτρα· πολεμουμένης δὲ, ἀφίξεισθαι κατὰ τὰ τάχος. Τότε γὰρ δὴ γυναικίς τι παβοῦσα ἡ Φουλβία, τὸν Λεύκιον ἐπέτριβεν ἐς τὴν διαφοράν. ἐξίοντος δὲ τοῦ Καίσαρος ἐς τὰ λοιπὰ τῶν κατοικήσεων, ἐπεμπεῖν ἐφομένους αὐτῷ τοὺς Ἀντωνίου παῖδας ἅμα τῷ Λευκίῳ, ὡς μηδὲν ἐκ τῆς ὄψεως ὁ Καῖσαρ ἐν τῷ στρατῷ πλέον ἔχοι. Ἰππέων δὲ Καίσαρος ἐκλεχόντων ἐπὶ τὴν Βρουττίων ἡλιόνα, πορφουμένην ὑπὸ Παμπυλίου, δόξας ὁ Λεύκιος, ἢ ὑποκρινάμενος, ἐφ' ἑαυτὸν καὶ τοὺς Ἀντωνίου παῖδας τὸδε τὸ ἰππικὸν ἀπεσάλθαι, διέδραμεν ἐς τὰς Ἀντωνίου κα-

A. U.
713.

Lin. 4. κελεύει Aug. L. 6. καὶ Φουλβίαν ὡς πολεμοποιῶσαν Eidd. cum Regiis. Prætulit Aug. in cuius tamen ora etiam (ub eadem fortasse manu) scriptum legitur πολεμοποιῶσαν. In πολεμοποιῶντα cum Aug. consentit Ven. L. 12. κατοικήσεων b. l. Aug.

matium fidem confugientes, solus Lucius excipiebat, opem suam pollicens; & illi vicissim ad quidvis ei suam operam promittebant. Quo factum est, ut eum & Antoniani milites & Cæsar incusarent, tamquam adversantem Antonio; itemque Fulvia, ut bellum excitantem alieno tempore. Sed Fulvia quidem mox mutavit consilium, monita a Manio „pacata Italia, moratorium Antonium apud Cleopatram; bello vero turbata, adventurum propere.” Tunc enim Fulvia, muliebri

quodam adfectu commota, magis etiam incitare cœpit Lucium ad discordiam. Et quum Cæsar proficisceretur ad deducendas reliquas colonias, misit illa filios Antonii una cum Lucio, qui sequerentur Cæsarem, ne potior Cæsar haberetur ab exercitu, si illum solum conspicerent. Quumque Cæsaris equites excurrissent in Bruttiorum littora, a Pompejo infestata; Lucius, sive timens, sive fingens se timere, ne contra se & contra liberos Antonii equitatus ille missus sit, ad colonias An-

A. U.
713.

τοικίας, συλλεγόμενος Φρουράν τῷ σώματι, καὶ τὸν Καίσαρα τῷ στρατῷ διέβαλλεν ἐς ἀπιστίαν πρὸς Ἀντωνιον. ὁ δὲ ἀντεδίδασκειν αὐτοὺς, ὅτι αὐτῷ μὲν καὶ Ἀντωνίῳ πάντα εἶναι Φίλια καὶ κοινά· Λεύκιον δὲ ὑφ' ἑτέρας γνώμης αὐτοὺς πολεμοποιεῖν ἐς ἀλλήλους, ἀντιπράσσοντα τῇ τῶν τριῶν ἀρχῇ, δι' ἣν οἱ στρατευόμενοι τὰς ἀποικίας ἔχουσι βεβαίους· καὶ τοὺς ἰππέας εἶναι καὶ νῦν ἐν Βρουττίοις, τὰ ἐντεταλμένα Φυλάσσοντας.

XX. Ὡν οἱ ἡγεμόνες τοῦ στρατοῦ πυνθανόμενοι, διήτησαν αὐτοῖς ἐν Τεάνῳ, καὶ συνήλλαξαν ἐπὶ τοῖσδε· τοὺς μὲν ὑπάτους τὰ πάτρια διοικεῖν, μὴ κωλυμένους ὑπὸ τῶν τριῶν ἀνδρῶν· μηδενὶ δὲ γῆν ὑπὲρ τοὺς στρατευσαμένους ἐν Φιλίπποις ἐπινέμεσθαι· τὰ τε χρήματα τῶν δεδημευμένων καὶ τιμὰς τῶν ἐτι πιπρασσομένων καὶ τὸν στρατὸν Ἀντωνίου τὸν περὶ τὴν Ἰταλίαν ἐπίσης διανέμεσθαι· καὶ μηδέτερον αὐτῶν ἐτι καταλέγειν ἐκ τῆς Ἰταλίας· στρατεύοντι δὲ ἐπὶ Πομπηίῳ τῷ Καίσαρι 3

Lin. 27 sq. διήτησαν αὐτῷ Edd. cum Reg. A. Aug. Prætulī Reg. B.
L. 33. ταῖς περὶ τὴν Ἰταλ. Edd. Recte τὸν Aug.

tonianorum se proripuit, factellitium sibi collecturus, calumniando Cæsarem, ut perfidum erga Antonium. Sed Cæsar eos contra docebat „integram sibi cum Antonio manere amicitiam: Lucium vero alia de causa bellum inter ipsos serere; nimirum quod infensus sit Triumvirorum potentiae, per quam novi coloni firmam possessionem habeant: equites vero etiam tum in Bruttis esse, & mandata sua exsequi.”

20. His intellectis, duces legionum Teani convenerunt; ibique, tamquam arbitri disce-

ptantes controversiam, his conditionibus L. Antonium cum Cæsare reduxerunt in gratiam: „ Ut Consulibus non obstant Triumviri, quominus illi rempublicam administrarent more majorum: agri dividantur nemini præter defunctos Philippensi militia: de pecuniis proscriptorum, & de pretiis eorum quæ etiam nunc venderentur, illæ quoque ex Antonianis legionibus, quæ in Italia mansissent, partem suam ex æquo ferant: neuter imperatorum posthac delectus militum instituat in Italia: Cæsari in expeditione

δύο συμμαχεῖν τέλη παρὰ Αντωνίου· ἀνεῶχθαι δὲ τὰς
 ἄλπεις τοῖς ὑπὸ Καίσαρος πεμπωμένοις ἐς τὴν Ἰσθρίαν,
 καὶ μὴ καλύειν αὐτοὺς ἔτι Ασίνιον Πολλίωνα· Λεύκιον δὲ,
 ἐπὶ τοῖσδε συνηλαγμένον, ἀποθέσθαι τὴν Φρουρὰν τοῦ
 40 σώματος, καὶ πολιτεύειν ἀδεῶς. Τὰδε μὲν ἦν ἃ συνέ-
 θεντο ἀλλήλοις διὰ τῶν ἡγεμόνων τοῦ στρατοῦ. ἐπράχθη
 γε μὴν αὐτῶν δύο μόνα τὰ τελευταῖα· καὶ Σαλβιδιηνὸς
 ἀκῶν αὐτῶ * συμπεριῆλθε τὰς ἄλπεις.

XXI. Οὐ γιγνομένων δὲ τῶν ἄλλων, ἢ βραδυνόντων,
 45 ἐς Πραινεστὸν ἀνεχώρει Λεύκιος, δεδιέναι λέγων Καίσαρα,
 διὰ τὴν ἀρχὴν δορυφορούμενον, αὐτὸς ἀφρούρητος ἦν.
 Ἀνεχώρει δὲ καὶ Φουλβία πρὸς Λεύκιον, ἥδη λέγουσα
 περὶ τοῖς τέκνοις τὸν Λέπιδον δεδιέναι· τοῦτον γὰρ ἀντὶ
 τοῦ Καίσαρος προὔτιθει. Καὶ τὰδε μὲν ἐγράφετο παρ'
 50 ἐκατέρων Αντωνίων, καὶ Φίλοι μετὰ τῶν γραμμάτων ἐς
 αὐτὸν ἐπέμπωντο, οἱ διδάξειν ἐμελλον περὶ ἐκαστῶν. καὶ

*Lin. 38. Ασίνιον Regii, Aug. ut alibi. L. 42. Σαλβιδιηνὸς rursus
 Edd. in vitis MSSis. L. 43. Pro ἀκῶν fortasse ἄγαν reponen-
 dum. Ceterum non corrupta solum, verum etiam mutilata h. l.
 utique videtur oratio. L. 45. Πραινεστὸν h. l. & in seqq. Edd. &
 MSSis nostri. L. 47sq. ἀνεχώρει δὲ καὶ Φουλβία, Λέπιδον εἶναι λέ-
 γουσα περὶ τοῖς τέκνοις δεδιέναι Edd. & in edit. 1. 2. asterisco in
 margine adposito indicatur corruptum aut mutilum esse locum:
 quem partim ex MSSis, partim ex facili conjectura, restitui.*

„contra Pompejum duæ legio-
 nes Antonii militent: Alpes
 missis a Cæsare in Hispaniam
 pateant, nec Asinius Pollio eos
 amplius prohibeat: denique ut
 his conditionibus Lucius pa-
 catus amoveat satellitium, &
 securus administret republicam.”
 Hæ tum fuere condi-
 tiones renovati fœderis opera
 ductorum exercitus: quarum
 duæ tantum postremæ ratæ
 fuerunt; & Salvidienus * Al-
 pes superavit.

21. Quum verò reliqua non

præstarentur, aut differrentur;
 Lucius Præneste secessit, di-
 cens „se Cæsarem timere, pro
 magistratu munitum satelliti-
 bus, quum ipse nullis stipatus
 sit.” Ad eundemque se re-
 cepit Fulvia quoque; „liberis
 suis a Lepido jam se timere,”
 dictitans: hunc enim, loco
 Cæsaris, nunc commemorare
 malebat. Ac de his rebus u-
 trique literas scripserunt ad
 Antonium, easque perferen-
 das ad eum dederunt amicis,
 qui certiore[m] erant facturi de

A. U.
713.

οὐχ εὔρον, ἐρευνάμενος, ὅτι σαφῶς ἀντεγράφετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ τῶν στρατῶν ἡγεμόνες, συνομόσαντες κρινεῖν τοῖς ἀρχουσιν αὐτοῖς ὁ δοκοῖν δίκαιον εἶναι, καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας ἐς αὐτὸ συναναγκάσειν, ἐκάλουν ἐπὶ ταῦτα 55 τοὺς περὶ Λεύκιον. οὐ δεξαμένων δ' ἐκείνων, ὁ Καῖσαρ ἐπιθρόνως αὐτοὺς ἐν τε τοῖς ἡγεμόσι τοῦ στρατοῦ, καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίων ἀρίστοις, ἐμέμφετο. οἱ δὲ ἐξέδεον ἐς τὸν Λεύκιον, καὶ παρεκάλουν, οἰκτιρεῖν μὲν ἐπὶ τοῖς ἐμφυλίοις τὴν πόλιν καὶ τὴν Ἰταλίαν, δεξασθαι δὲ κοινῶν, ᾧ τὴν κρίσιν ἢ ἐπὶ σφῶν ἢ ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων γενέσθαι. 60

XXII. Αἰδουμένου δὲ τοῦ Λευκίου τὰ τε λεγόμενα καὶ τοὺς λέγοντας, ὁ Μάνιος μάλα θρασέως ἔφη· Τὸν μὲν Αντώνιον οὐδὲν ἀλλ' ἢ χρήματα μόνον ἀγείρειν ἐν ξένοις ἀνδράσι, τὸν δὲ Καίσαρα καὶ τὴν στρατιὰν καὶ τὰ ἐπί- 65 καιρα τῆς Ἰταλίας ταῖς θραυπέαις προκαταλαμβάνει· τὴν τε γὰρ Κελτικὴν Αντωνία πρότερον δεδομένην ἔλευθεροῦν μετ' ἑξαπάτης Αντωνίου, καὶ τὴν Ἰταλίαν
Lin. 53. κρίνειν Edd. Prætuli Aug. L. 58. ὑπερέμψετο Edd. Rectius Aug. L. 60 sq. An κοινὴν οἱ τὴν κρίσιν? Mendosam ibi esse orationem, Musgravius etiam adnotavit.

singulis: quarum quidem literarum exemplaria, sedulo quaesita, invenire non potui. Tum utriusque exercitus proceres conjurarunt, se rursus ex æquo diremturos hanc litem imperatorum, & coacturos parere eum qui nolisset: ad eamque rem conficiendam Lucium cum suis invitarunt. Qui postquam venire renuerunt, Caesar invidiose eos cum apud primores exercitus, tum apud urbanos optimates incusabat. Moxque concursus optimatum ex Urbe ad Lucium factus est, deprecantium „ut misereretur Italiae, afflictæ bellis

Civilibus; permetteretque, ut in commune lis ista, arbitrio vel ad se vel ad militum præfectos delato, disceptaretur.”

22. Quumque Lucius tum ipsos loquentes revereretur, tum ea quæ ab his dicebantur; Manius præfracte admodum respondit: „Antonium pecunias tantum colligere ab exteris; Cesarem vero & exercitus favorem, & opportuna loca Italiae, conciliatis sibi hominum studiis, præoccupare: nam & Galliam, quæ prius obvenerat Antonio, nunc in fraudem illius liberari; & Italiam propemodum univer-

σχεδὸν ἅπασαν ἀντὶ μόνων ὀκτωκαίδεκα πόλεων τοῖς
 70 ἑστρατευμένοις καταγράφειν· τέσσαρσί τε καὶ τριάκοντα
 τέλεσιν ἀντὶ ὀκτώ καὶ εἴκοσι τῶν συμμαχησάντων ἐπινέ-
 μειν οὐ γῆν μόνην, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἱερῶν χρήμα-
 τα, συλλέγοντα μὲν ὡς ἐπὶ Πομπηίου, ἐφ' ὃν οὐδέ πω
 παρατάττεται, λιμωτῆούσης ὡδὲ τῆς πόλεως· διαιροῦντα
 75 δὲ τοῖς στρατοῖς ἐς θεραπεσίαν κατὰ Ἀντωνίου, καὶ τὰ
 δεδημευμένα οὐ πιπράσκοντα μᾶλλον ἢ δωρούμενα αὐ-
 τοῖς. χρῆναι δὲ, εἰ τῶ ὄντι εἰρηνεύειν ἐθέλοι, τῶν μὲν ἤδη
 διωκημένων ὑποσχῆν λόγον· ἐς δὲ τὸ μέλλον, ἂ ἀν κοινῇ
 βουλευομένοις δοκῇ, μόνα πράσσειν. Οὕτω μὲν θρασέως
 80 ὁ Μάνιος ἤξίου, μήτε τὸν Καῖσαρὰ τινος εἶναι κύριον ἔργου,
 μήτε τὴν Ἀντωνίου συνθήκην βέβαιον· ὠρισμένον, τῶν ἐγ-
 κεχειρισμένων ἐκάτερον αὐτοκράτορα εἶναι, καὶ τὸ πρᾶσ-
 σόμενον ὑπὸ ἀλλήλων εἶναι κύριον. Πανταχόθεν οὖν ὁ
 Καῖσαρ ἐώρα πολεμησίοντας αὐτούς· καὶ παρεσκευά-
 85 ζοντο αὐτῶν ἐκάτεροι.

Lin. 77. ἰδίαι Edd. Præuli Aug. L. 81. ὠρισμένου Edd. Præuli Aug.

„Iam, pro octodecim civitati-
 bus, adtribui veteranis; præ-
 terea, pro Legionibus XXVIII,
 quæ pugnæ interfuisse, et
 XXXIV legionibus non solum
 agros dividi, verum etiam pec-
 uniam distribui e fanis de-
 sumtam: eam pecuniam præ-
 textu quidem Pompejani belli
 colligi a Cæsare; quod tamen
 bellum, in tanta licet Urbis
 famē, nondum ne instruatur
 quidem; sed revera Cæsarem
 pecuniis illis uti ad paran-
 dum largitionibus favorem
 militum adversus Antonium;
 atque bona etiam proscrip-
 torum non tam vendere, quam
 donare militibus. Quod si pa-

„cem quærat serio, debere
 eum prius actorum rationem
 reddere, & in posterum nihil
 agere, nisi de communi sen-
 tentia.” Hæc fuit arrogans
Manii postulatio, ut neque
Cæsar quidquam posset arbi-
 tratu suo facere, neque rata
 manerent ea de quibus cum
Antonio fuerat conventum:
 quandoquidem inter illos di-
 ferte convenerat „ut absolu-
 tum imperium uterque habe-
 ret in commissis sibi rebus at-
 que provinciis, utque alter
 alterius acta rata haberet.”
 Tum vero *Cæsar*, videns eos
 bellum omnino cupere, se quo-
 que pariter atque illi parabat.

A. U.
713.

XXIII. Δύο δὲ στρατοῦ τέλη τὰ ἐς Ἀγκῶνα πόλιν
ἀκισμένα, Καίσαρι τε ὄντα πατρῶα, καὶ ἐστρατευμένα
Ἀντωνίῳ, τῆς τε ἰδίας παρασκευῆς αὐτῶν πυθόμενοι,
καὶ τὴν εἰς ἑκάτερον σφῶν οἰκειότητα αἰδούμενοι, πρέσβεις
ἔπεμψαν ἐς Ρώμην, οἱ ἔμελλον ἑκατέρων ἐς διαλύσεις 90
δεήσεισθαι. Καίσαρος δὲ αὐτοῖς εἰπόντος, οὐκ Ἀντωνίῳ
πολεμεῖν, ἀλλ' ὑπὸ Λευκίου πολεμεῖσθαι, συμβαλόντες
οἱ πρέσβεις τοῖς ἡγεμόσι τοῦδε τοῦ στρατοῦ, κοινῇ πάντες
ἐς Λεύκιον ἐπρέσβευον, ἀξιοῦντες αὐτὸν ἐς δίκην Καίσαρι
συνεισελθεῖν· δῆλοί τε ἦσαν ὃ πράξειν ἔμελλον, εἰ μὴ 95
τὴν κρίσιν ὑποδέχοιτο. Δεξαμένων δὲ τῶν ἀμφὶ τὸν Λεύ-
κιον, χωρίον τε ἄριστον τῇ δίκῃ Γάβιοι πόλις ἐν μέσῳ Ρώ-
μης τε καὶ Πραίνεστοῦ, καὶ συνέδριον τοῖς κρίνουσιν ἐγί-
γνετο, καὶ βήματα ἐν μέσῳ δύο τοῖς ἐραῦσιν, ὡς ἐν δίκῃ.
Πρότερος δὲ ὁ Καῖσαρ ἔλθων, ἰππέας ἔπεμψεν ἐς τὴν I

Lin. 86. τοῦ στρατοῦ Edd. Delevi artic. cum Aug. L. 88. αὐτῶν
παρασκευῆς Edd. ex Reg. A. Secus Aug. Reg. B. L. 91. δεήσεισθαι
edit. 2. 3. minus bene ἔσ' invit. MSS. L. 92. συμβαλόντες (sic)
Aug. συμβάλλοντες Reg. B. L. 93. Verba τοῖς ἡγεμόσι usque ἐπρέ-
σεινον absunt a Reg. A. L. 94. Pro ἰπρέσεινον dant ἔπεμψεν Edd.
quod a secunda manu adjectum est in Reg. B. cum in eodem a pri-
mo manu post verba ἐς Λεύκιον omissee fuissent quatuor linee, usque
ἀμφὶ τὸν Λεύκιον. Prætulit Aug. L. 95. συνειθεῖν Edd. Prætulit Aug.

23. Ceterum duæ legiones
Anconam in coloniam dedu-
ctæ, quæ & patri Cæsaris &
post Antonio militaverant,
postquam bellum ab his pri-
vatim parari audiverunt, pro
adfectu quo utrumque impe-
ratorem prosequerentur, le-
gatos miserunt Romam, qui
utrosque precarentur, ut pa-
cem mallent. Quibus quum
Cæsar respondisset, se non
Antonium impugnare, sed
impugnari a Lucio; legati cum
præfectis earumdem legionum
congressi sunt, & commu-

nem omnes legationem mi-
serunt ad Lucium, postulan-
tes ab eo „ut controversiam
quam habebat cum Cæsare,
sineret decerni iudicio:” nec
occultabant, quid facturi es-
sent, si admittere nollet ju-
diciū. Conditionem autem
postquam accepit Lucius, lo-
cus iudicio definitus est Ga-
bii, urbs Romam inter & Præ-
nestæ media. Ibi paratum arbi-
tris consistorium, & in medio
suggesta duo posita sunt verba
facturis, velut in iusto iudi-
cio. Cæsar, qui prior adve-

πάροδον τοῦ Λευκίου, ἐρευνησομένους ἄρα, μή τις ποθὲν ὄρῳτο ἐνέδρα. καὶ οἱ ἰππεῖς οἶδε ἑτέροις ἰππεῦσι τοῦ Λευκίου, προδρόμοις ἄρα, ἢ καὶ τοῖσδε κατασκόποις, συμβαλόντες, ἔκλεινάν τινας αὐτῶν. καὶ ἀνεχώρησε δείσας ὁ Λεύκιος, ὡς ἔλεγεν, ἐπιβουλήν· καλούμενός τε ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων τοῦ στρατοῦ, παραπέμφειν αὐτὸν ὑπισχνουμένων, οὐκ ἔτι ἐπέειπετο.

Δ. U.
713.

XXIV. Οὕτω μὲν ἦσαν αἱ διαλύσεις ἀπρακτοί, καὶ πολομεῖν ἐγνώκεσαν, καὶ διαγράμμασιν ἤδη πικροῖς κατ' ἀλλήλων ἐχρῶντο. Στρατὸς δὲ ἦν, Λευκίῳ μὲν, ὀπλιτῶν ἕξ τέλη, ὅσα αὐτὸς ἐς τὴν ὑπατείαν ἐλθὼν ἐστράτευσε, καὶ τὰ Αντωνίου ἑνδεκά ἕτερα, ὧν ἐστρατηγεὶ Καληνός, σύμπαντα ταῦτα ἀνά τὴν Ἰταλίαν· Καίσαρι δὲ ἐν μὲν Καπυῖν τεσσαρά ἦν τέλη, καὶ περὶ αὐτὸν αἱ στρατηγίδες, ἕξ δὲ ἕτερα Σαλβιδιηνός ἦγεν ἐξ Ἰβηρίας. Καὶ χρήματα ἦν Λευκίῳ μὲν ἐξ ἐθνῶν τῶν ὑπὸ τὸν Αντωνίων οὐ πολεμουμένων. Καίσαρι δὲ, ἀ εἰλήχει πάντα,

Lin. 7. παραπέμπειν Reg. B. a prim. manu. L. 15. Καπύη Aug. ut sepius alibi, non male. L. 16. Σαλβιδιηνός Edd. invit. Aug. Reg B. Et sic deinceps constanter.

nerat, equites misit qua transfuturus erat Lucius, dispecturos num quæ fruuntur insidiae: hi in Antonianos inciderunt equites, sive præcursores Lucii, sive speculatores pariter; confertisque manibus, occiderunt ex illis aliquot. Tum Lucius retrocessit, metu insidiarum, ut dicebat: revocatusque a præfectis exercitus, deducturos se eum pollicentibus, persuaderi amplius non potuit.

24. Itaque frustrato pacificatorum consilio, bello et armis rem decernere CÆSAR LU-

CIUSQUE statuerunt; statimque amarulenta Edicta alter contra alterum edere cœpit. Erant autem Lucio sex legiones, ex delectu quem Consul creatus habuerat, præter easque Antonianæ XI sub Calpurnio duce, omnes hæ in Italia. Caesar Capuæ quatuor legiones habebat, & circa se cohortes prætorias. Sex alias legiones Salvidienus adducebat ex Hispania. Pecuniæ Lucio suppetebant e provinciis pacatis Antonii. Sed Caesar, quoniam provinciæ omnes, quas sortitus fuerat,

A. U.
713.

χωρίς Σαρδούς, ἐπολεμείτα· ὄφεν ἐκ τῶν ἱερῶν ἐδανείζε-
το, σὺν χάριτι ἀποδώσειν ὑπισχνόμενος, ἀπὸ τε Ρώ-
μης ἐκ τοῦ Καπιτωλίου, καὶ ἀπὸ Ἀντίου καὶ Λανουεΐου
καὶ Νεμούς καὶ Τίβυρος, ἐν αἷς μάλιστα πόλεσι καὶ νῦν
εἰσι θησαυροὶ χρημάτων ἱερῶν δαψιλεῖς.

XXV. Τετάρακτο δὲ αὐτῶ καὶ τὰ τῆς Ἰταλίας ἔξω.
Πομπηΐος γὰρ, ἐκ τῶν προγραφῶν, καὶ κατοικίσεων 25
τοῦ στρατοῦ, καὶ τῆσδε τῆς Λευκίου διαφορᾶς, ἐπὶ μέ-
γα δόξης καὶ δυνάμεως ἦρτο. οἱ γὰρ περὶ σφῶν δεδιότες,
ἢ τὰ ἅντα ἀφαιρούμενοι, ἢ τὴν πολιτείαν ὅλας ἀποσφρε-
φόμενοι, ἐς αὐτὸν ἐχώρουν μάλιστα· καὶ ἡ ἄλλη νεότης
ὀρμημένη στρατεύεσθαι διὰ τὰ κέρδη, καὶ οὐδὲν ἠγούμενοι 30
διαφέρειν ὑφ' ὅτῳ στρατεύσονται, Ρωμαίοις πανταχοῦ
συστρατεύομενοι, μᾶλλον ἐς τὸν Πομπηΐον ἐχώρουν, ὡς
δικαιότερα αἰρούμενον. γεγένητό τε πλούσιος ἐκ τῆς θαι-

Lin. 19. ἢ ἐπολεμείτο Edd. ex Reg. B. mend. ἢ pro ἢ dant Aug. Reg. A.
Cand. quæ particula locum inveni non potest, NI ante eam ALIUD
VERBUM EXCIDERIT. L. 21. Pro Ἀντίου dant Ἀντωνίου quatuor
nostri MSSi & Cand. quod correxit C. Steph. Ib. καὶ Λεανούσιος
dant iidem omnes. Λαουΐνιου conjecerat C. Steph. Λανουεΐου posui cum
Gelen. & Cluvero. L. 22. Τίβυρι Aug. Ven. L. 25. κατοικίσεων
Edd. cum Reg. B. Aug. Recte Reg. A. L. 33. γεγένητό ποτε edit. 1,
cum Regiis. γεγένη τῶν τε (sic) Aug. Correxit H. Stephanus.

excepta Sardinia, bello tunc
erant infestatae, e fanis acci-
piebat mutuo, promittens,
cum gratia se redditurum; vi-
delicet e Romano Capitolio,
ex Antio, Lanuvio, Nemore,
Tibure; quibus maxime locis
hodieque sunt copiosi sacra-
rum pecuniarum thesauri.

25. Interea Cesari extra
Italiam quoque tumultibus
commota erant omnia. Nam-
que Pompejus cum ex pro-
scriptionibus Triumvirorum,
tum ex exercituum in colo-
nias deductionibus, & ex hac

ipsa Lucii contentione multum
& existimatione & viribus cre-
verat. Qui enim saluti suæ
metuebant, aut bonis fuerant
spoliati, aut præsentem rerum
statum omnino non proba-
bant, ad ipsum accedebant
maxime: simulque alia manus
juvenum, militiae lucrique cu-
pida, nihil referre putans cu-
jus ductu stipendia faciat,
quoniam ab utraque parte Ro-
mani & duces & exercitus es-
sent, Pompejum sequi male-
bant, cujus causa videbatur
justior. Quin & ex maritimis

λασσίῳ λείας, καὶ ναῦς εἶχε πολλὰς, καὶ πληρώματα
 35 ἐντελῆ. Μοῦρκός τε ἀΦῆλο αὐτῶ, δύο ἄγων στρατοῦ
 τέλη, καὶ τοξότας πεντακοσίους, καὶ χρήματα πολλὰ,
 καὶ ναῦς ὀγδοήκοντα· καὶ τὸν ἄλλον στρατὸν ἐκ Κεφα-
 ληνίας μετεπέμπετο. Ὅθεν τισὶ δοκεῖ, τότε ὁ Πομπηῖος
 ἐπελθὼν, εὐμαρῶς ἀν τῆς Ἰταλίας κρατῆσαι, ὑπὸ τε
 40 λιμοῦ καὶ σιᾶσεως διεφθαρμένης, καὶ ἐς αὐτὸν ἀφορώ-
 σης. ἀλλὰ Πομπηῖόν μὲν, ὑπὸ ἀφροσύνης, οὐκ ἐπιχειρεῖν,
 ἀλλὰ ἀμύνεσθαι μόνον, εἰδοκεῖ· μέχρι καὶ τοῦδε ἦσσαν
 ἐγένετο.

A. U.
713.

XXVI. Ἐν δὲ Λιβύῃ Σέξσιος, ὕπαρχος Ἀντωνίου, πα-
 45 ρεδεδάκει μὲν ἄρτι τὸν στρατὸν, ὑπὸ Λευκίου κεκελευσ-
 μένος, φάγῳνι τῷ Καίσαρος· ἐπιστάλεις δὲ αὐτῆς ἀνα-
 λαμβάνειν αὐτὸν, οὐκ ἀποδίδοσι τῷ φάγῳνι ἐπολέμει,
 συναγαγὼν τινὰς τῶν ἀπειστρατευμένων, καὶ Λιβύων
 πλῆθος ἄλλο, καὶ ἑτέρους παρὰ τῶν βασιλέων. ἦτη-
 50 θέντων δὲ τῶν κροῶν ἑκατέρων, καὶ ληθέντων τῶν στρα-
 τοπέδων, ὁ φάγῳνι ἡγούμενος ἐκ προδοσίας ταῦδε πα-

*Lin. 46. ἐπιστὰρ μὲν δὲ Aug. ἐπιστάλῳ Reg. B. ἐπιστάλῳ Reg. A. Cor-
 rexist C. Steph. Quamquam teneri fortasse ἘΠΙΣΤΑΔΕΝ debuerat.
 L. 50. τῶν post ληθέντων inserui ex Aug.*

prædis ditatus fuerat, navef-
 que habebat cum supplemen-
 to permultas. Tum *Murcus*
 quoque duas ei legiones ad-
 duxerat, & quingentos sagit-
 tarios, & pecunias multas,
 navefque octoginta: & reli-
 quum exercitum acciebat e
 Cephalaria. Quapropter sunt
 qui putent, si tum *Pompejus*
 invalisset Italiam, facile po-
 titurum ea fuisse; quæ, fame
 simul & intestinis dissensionibus
 afflicta, illum respiciebat.
 Sed is, per imprudentiam, sua
 solum defendere maluit, quam

aliena invadere; donec tandem
 hac quoque facultate excidit.

26. In *Africa Sextius*, le-
 gatus *Antonii*, nuper exerci-
 tum, ex *Lucii* mandato, *Fan-
 goni Caesaris legato* tradide-
 rat; mox vero rursus eundem
 exercitum recipere iussus,
 cum *Fangone* reddere nolen-
 te bellum gerebat, collecta
 emeritorum manu & Afrorum
 multitudine, regulatorumque
 auxiliis. Et quum in utroque
 cornu profligatus castra quo-
 que amisisset *Fango*, ratus id
 proditione sibi accidisse, se-

A. U.
713.

θεῖν, αὐτὸν διεχρήσατο· καὶ Λιβύης μὲν αὐθις ὁ Σέξ-
σιος ἑκατέρας ἐκράτει. Βόκχον δὲ, τὸν Μαυρουσίων βα-
σιλέα, Λεύκιος ἔπεισε πολεμεῖν Καρρίνα τῷ τὴν Ἰβηρίαν
ἐπιτροπεύοντι τῷ Καίσαρι. Αἰνόβαρβός τε, ἑβδομήκοντα
ναυσὶ καὶ στρατοῦ δύο τέλεσι καὶ τοξόταις καὶ σφεν-
δονήταις τισὶ καὶ ψιλοῖς καὶ μονομάχοις περιπλέων τὸν
Ἴόνιον, ἐπόρθει τὰ τοῖς τρισὶν ἀνδράσιν ὑπήκοα· ἔς τε τὰ
Βρεντέσιον ἐπιπλεύσας, τῶν Καίσαρος τριηρῶν τὰς μὲν
εἴλε, τὰς δὲ ἐνέωρθε, καὶ τοὺς Βρεντέσιους ἐς τὰ τεῖχη
κατέκλεισε, καὶ τὴν χώραν προϋνόμειεν.

XXVII. Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς τὸ Βρεντέσιον στρατιωτῶν τέ-
λος ἔπεμπε, καὶ Σαλβιδιηνὸν κατὰ σπαιουδὴν ἐκ τῆς ἐς
Ἰβηρίαν ὁδοῦ μετεκάλει. τοὺς τε στρατολογήσαντας σφί-
σιν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Λεύκιος περιέπεμ-
πον· πῆραιί τε τούτων τῶν ξεναγῶν ἦσαν ἐς ἀλλήλους,
βραχύτεραι καὶ μείζους, καὶ ἐνέδραι πολλάκις. Ἡ δὲ
εὐνοία τῶν Ἰταλῶν ἐς τὸν Λεύκιον παρὰ πολὺ ἐποίει, ὡς

Lin. 52. αὐτὸν Edd. invit. Aug. Reg. B. L. 53. Malim Βόγαν,
monente Fabricio ad Dionem.

ipsum interemit. Ita *Sextius*
iterum utraque Africae provin-
cia potitus est. *Bocchus*
item, rex Maurorum, a Lucio
persuafus, *Carinati*, Hispaniam pro *Cæsare* curanti, bellum intulit. *Ahenobarbus* vero, cum septuaginta navibus & duabus legionibus, adjuncta etiam sagittariorum funditorumque manu, & nonnullis velitibus ac gladiatoribus, vagando per mare Ionium, vastabat regiones agnoscentes *Triumvirorum* imperium: &, quum adpulisset Brundisium, triemes *Cæsarianas* partim cepit, partim

cremavit, & Brundisiorum intra moenia compulsorum agros deprædatus est.

27. Itaque Brundisium *Cæsar* unam legionem misit; & *Salvidienum* ex itinere in Hispaniam prope revocavit. Certatim vero & *Cæsar et Lucius* per totam Italiam, qui delectus militum haberent, circummiserunt: inter quos ipsos subinde minoribus quibusdam præliis, atque etiam majoribus, cum aperto Marte, tum sæpius ex insidiis, pugnatum est. *Italorum* vero favor erga *Lucium* erat multo propensior; quod hic pro ipsis,

ὑπὲρ σφῶν τοῖς κληρουχομένοις πολεμοῦντα. καὶ οὐχ αἱ καταγραφόμεναι τῷ στρατῷ πόλεις ἔτι μόναι, ἀλλ' ἡ Ἰταλία σχεδὸν ἀπασα ἀνίστατο, φοβουμένη τὰ ὅμοια· τοὺς τε τῷ Καίσαρι χρωμένους ἐκ τῶν ἱερῶν χρημάτων ἐκβάλλοντες ἐκ τῶν πόλεων ἢ ἀναιροῦντες, τὰ τεῖχη σφῶν διὰ χειρὸς εἶχον, καὶ πρὸς τὸν Λεύκιον ἐχώρου. ἐχώρου δὲ καὶ οἱ κατοικιζόμενοι τῶν στρατιωτῶν ἐς τὸν Καίσαρα· ὡς ἐς οἰκεῖον ἤδη πόλεμον ὑπὲρ σφῶν, ἐκάτεροι διαιρούμενοι.

XXVIII. Καὶ τῶνδε γιγνομένων, ὁ Καῖσαρ ὅμως ἔτι τήν τε βουλὴν καὶ τοὺς καλουμένους ἰππέας συναγαγὼν, ἔλεγεν ᾧδε· Καταγιγνώσκομαι μὲν, εὖ οἶδα, ὑπὸ τῶν περὶ Λεύκιον, οὐκ ἀμυνόμενος αὐτοὺς, εἰς ἀσθένειαν ἢ ἀτολμίαν, ἀ καὶ νῦν μου καταγιγνώσκονται διὰ τήνδε τὴν σύνοδον ὑμῶν. ἐμοὶ δὲ ἔρρωται μὲν ὁ στρατός, ὅσος τέ μοι συναδικεῖται, τὴν κληρουχίαν ἀφαιρούμενος ὑπὸ Λεύκιου, καὶ ὁ ἄλλος ὃν ἔχω. ἔρρωται δὲ καὶ τὰ λοιπὰ,

Lin. 72. κληραμένους (f. κληραμένους) Ven. L. 82. καταγιγνώσκονται Edd. ex Reg. A. Rectius Reg. B. Aug. Ven.

contra novos colonos, bellum gerere videretur. Nec solum civitates, quarum agri militibus divisi fuerant, sed Italia ferme universa commota erat, dum quisque sibi similem calamitatem timebat: ejectisque aut occisis qui pro *Cesare* sacram ex templis pecuniam mutuabantur, servabant sua moenia, & ad *Lucium* accedebant. E diverso novi coloni adjungebant se *Cesari*. Adeo utrique in diversas partes, velut ad bellum quisque pro sua re susceptum, discindebantur.

28. Quæ dum fiunt, inte-

rim tamen etiam tum *CÆSAR*, convocato senatu et equestri ordine, hujusmodi ad eos verba fecit: „Scio, me a *Lucii* factione, eo quod vim eorum non repello, contemni, ut parum fortem aut viribus meis parum confidentem, & eum contemptum auctum nunc iri propter hunc ipsum vestrum conventum. Ego vero exercitum validum habeo, tum eum qui una mecum injuste læditur, cui debita victoriae præmia a *Lucio* eripiuntur, tum eum qui aliàs meis auspiciis militat: nec minus valida sunt cetera, nisi quod

A. U.
713.

πλὴν τῆς γνώμης μόνης. οὐ γὰρ ἡδύ μοι πολεμεῖν ἐμ-
Φυλίου πολέμους χωρὶς ἀνάγκης βαρείας, οὐδὲ κατα-
χεῖσθαι τῶν πολιτῶν τοῖς ἔτι λοιποῖς κατ' ἀλλήλων
καὶ μάλιστα, τοῦδε τοῦ ἐμΦυλίου οὐκ ἐκ Μακεδονίας
ἡμῶν ἢ Θρακίας ἀκουσθησομένου, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ Ἰταλίᾳ
γενησομένου· ἦν πόσα χοῆ, χωρὶς τῶν ἀπολλυμένων ἀν-
δρῶν, κακοπαθεῖσαι, γιγνομένην σῆαδιον ἡμῶν; Ἐγὼ
μὲν δὴ διὰ τὰδε ὀκνῶ. καὶ νῦν ἔτι μαρτύρομαι, μηδὲν
ἀδικεῖν Ἀντώνιον, μηδὲ ἀδικεῖσθαι πρὸς Ἀντώνιον. Ἰμᾶς
δὲ, ἐλέγξαι τοὺς ἀμφὶ τὸν Λεύκιον τὰδε δι' ὑμᾶς αὐτοὺς,
καὶ συναλλάξαι μοι, παρακαλῶ. Καὶ εἰ μὴ πείθονται
μηδὲ νῦν, ἐκείνοις μὲν αὐτίκα δείξω τὰ μέχρι νῦν εὐβου-
λίαν, οὐ δειλίαν, οὔσαν. Ἰμᾶς δὲ, καὶ παρ' ὑμῶν αὐτοῖς
καὶ πρὸς Ἀντώνιον, ἀξιῶ, μάρτυρας εἶναί μοι, καὶ συνί-
σθαι διὰ τὴν ὑπεροψίαν Λευκίου.

XXIX. Ταῦτ' εἶπεν ὁ Καῖσαρ. Καὶ τούτων οἱ μὲν δὴ
πάλιν εἰς τὸ Πραϊνεστὸν ἦλθον· καὶ ὁ Λεύκιος τοσόνδε

„ipsum bellandi consilium
pondum satis mihi firmum sit.
Non enim delector bellis ci-
vilibus, præter urgentem ne-
cessitatem susceptis: nec ab-
utendum censeo his qui su-
perfunt civibus in mutuam
perniciem; præsertim quum
hujus civilis belli facinora
non e Macedonia nobis aut
e Thracia nuncianda, sed in
ipsa Italia spectanda forent;
quæ si hujus belli campus fue-
rit, quantas calamitates, præ-
ter hominum etiam jacturam
quos ferrum absument, patia-
tur necesse est? Hoc est, cur
me priorem incipere pigeat.
Et nunc quoque protestor, me
nec de Antonio queri, nec fa-

„cere quidquam cur ille de me
queri debeat. Sed vos hor-
tor, ut vestra etiam causa co-
arguatis Lucium cum suis in-
stigatoribus, eosque mecum in
gratiam reducat. Qui si
nunc quoque perstabunt in
sua pervisiacia, protinus illis
ostendam, me hæcenus non
timore cunctatum esse, sed
consilio. A vobis autem po-
stulo, ut non solum apud vos-
met ipsos, sed etiam apud An-
tonium, testes mihi sitis, &
meæ causæ faveatis, propter
insolentiam Lucii.”

29. Hæc CÆSAR. Illi rur-
sus propere legatos Præneste
mittunt: quibus Lucius hoc
tantum respondit: „fero nunc

εἶπεν, ὅτι καὶ τῶν ἔργων ἤδη προειλήφασιν ἀμφοτέροι, καὶ ὁ Καῖσαρ ὑποκρίνεται, τέλος ἄρτι πέμψας ἐς τὸ Βρεντέσιον, κωλύειν Ἀντωνίου ἐπανιόντα. Ὁ δὲ Μάνιος καὶ ἐπιστολὴν ἐδείκνυε τοῦ Ἀντωνίου, εἴτε πλασάμενος, εἴτε ἀληθῆ, πολεμεῖν, ἐάν τις αὐτοῦ τὴν ἀξίωσιν καθαιροῖ. Ερομένων δὲ τῶν ἀπὸ τῆς βουλῆς, εἰ καθαιροῖτό τι τῆς ἀξιώσεως Ἀντωνίου, καὶ προκαλουμένων ἐς δίκην περὶ τοῦδε, ἕτερα αὐτὸ πολλὰ ἐσοφίζετο ὁ Μάνιος· ἕως οἱ μὲν ἀπῆλθον ἀπρακτοί, καὶ οὐ συνῆλθον ἐς τὴν ἀπόκρισιν τῷ Καίσαρι, εἴτε καθ' ἑαυτὸν ἀπαγχείλας ἕκαστος, εἴτε δι' ἕτεραν γνώμην, εἴτε ὑπὲρ αἰδοῦς. Ὁ δὲ πόλεμος ἀνέωκτο, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπ' αὐτὸν ἐξῆει, Φύλακα τῆς Ρώμης Λέπιδον σὺν δύο τέλεσι καταλιπών. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν τότε μάλιστ' ἀπεδείκνυον, οὐκ ἀρέσκεισθαι τῇ τῶν τριῶν ἀρχῇ· ἐς γὰρ τὸν Λευκίον ἐχώρου.

XXX. Καὶ ἦν τὰ κεφάλαια τοῦ πολέμου τοιαῦτα. Λευκίου μὲν δὴ δύο τέλη περὶ Ἄλβην ἐστράσιασε, καὶ τοὺς
Lin. 6. Μάνιος h. l. Ἐπὶ πῶς iterum Aug. L. 9. ἢ καθαιροῖτο Edd. Præuli Aug.

hæc jactari; utrimque rem ad manus jam venisse: *Cæsarem* vero sicte agere omnia, qui nuperrime Brundisium legionem miserit, quæ Antonium prohibeat reditu in Italiam." *Manius* vero etiam epistolam ostendebat Antonii, (veram, an fictam, incertum;) quæ jubebat vel armis tueri dignitatem ipsius, si quis eam convelleret. *Legatis* autem *senatus* porro quærentibus, ecquis dignitatem Antonii convelleret? & ad iudices ea de re provocantibus; *Manius* rursus multa comminisceretur, donec abierunt rebus infectis. Neque vero dein ad

Cæsarem se contulerunt legati, ut responsum ad eum perferrent: sive quod privatim singuli rem ei renunciarent, sive ob pudorem, sive aliam ob causam. Jamque *manifestum bellum* erat: & *Cæsar* in expeditionem profectus est, *præside Romæ Lepido* cum duabus legionibus relicto. Quo tempore præsertim magnus nobilium numerus, ad *Lucium* se conferentes, declaraverunt, sibi non placere Triumvirorum potestatem.

30. Id bellum, ut summa rerum momenta exponam, sic gestum est. Duæ *Lucii* legiones, apud *Albam* exorta

A. U.
713.

ἀρχοντας ἐκβαλόντα, ἐς ἀπόσπασιν ἐχώρει. ἐπειγομένων δὲ ἐς αὐτὰ Καίσαρός τε καὶ Λευκίου, φθάσας τὸν Καίσαρα ὁ Λεύκιος, ἀνεσώσατο αὐτὰ χρήμασί τε πολλοῖς καὶ ὑποσχέσεσι μεγάλαις. Φουρνίου δὲ ἄλλον στρατὸν ἀγόντος τῷ Λευκίῳ, ὁ Καῖσαρ ἐξήπλητο τῆς οὐραγίας· ἐς δὲ λόφον ἀναδραμόντι τῷ Φουρνίῳ, καὶ νυκτὸς ἐς ὁμόγνωμόνα πόλιν ἐπειγομένῳ Σεντίαν, νυκτὸς μὲν οὐχ ἔσπετο ὁ Καῖσαρ, ἐνέδρας ὑποπτεύων· ἡμέρας δὲ, τὴν τε Σεντίαν ὁμοῦ καὶ τὸ τοῦ Φουρνίου στρατόπεδον ἐπολιόρκει. Λεύκιος δὲ, ἐς Ρώμην ἐπειγόμενος, τρεῖς μὲν τάξεις προὔπεμψεν, αἱ νυκτὸς ἔλαθον ἐς τὴν πόλιν ἐσδραμοῦσαι· αὐτὸς δὲ σὺν πολλῶν στρατῶν καὶ ἰππεῦσι καὶ μονομάχοις εἴπετο. καὶ αὐτὸν Νωνίου τοῦ Φύλακος τῶν πυλῶν δεξαμένου τε, καὶ τὸν ὑφ' αὐτῶν στρατὸν ἐγχειρίσαντος, ὁ μὲν Λέπιδος ἐς Καίσαρα ἔφευγεν, ὁ δὲ Λεύκιος Ρωμαίοις ἐδημηγόρει· Καίσαρα μὲν καὶ Λέπιδον αὐτίκα δώσειν

Lin. 24. 26. 29. Φορνίου ἔ Φορνίου h. l. Edd. ἔ MSSti, nisi quod l. 26. Φορνίου det Reg. B. ἔ l. 29. Φορνίου Aug. L. 28. ἐνέδραν Edd. Prætulī Aug. L. 33. Νωνίου τε φύλακος mend. Edd. ex Reg. B. Recte Aug. Ven. Νωνίου τε τοῦ φύλακος Reg. A. ἔ omisit τε post δεξαμένου. L. 34. ἐγχειρίσαντος Edd. Rectius Aug. L. 35. ἔφευγεν Edd. ex Reg. A. Prætulī Aug. Ven. Reg. B.

seditione, tribunis expulsis, ad defectionem spectabant: ad quas quum & *Cæsar* properaret & *Lucius*, prior hic eo pervenit, & multis largitionibus pollicitationibusque retinuit eas in officio. *Furnio* deinde adducente illi alium exercitum, *Cæsar* postremum agmen invasit, & *Furnium* in tumultum quemdam compulit. Proxima nocte abeuntem in oppidum suæ factionis *Sentiam*, persequi noluit, metuens insidias; sed postero die oppi-

dum obsedit & exercitum. At *Lucius*, *Romam* properans, tribus præmissis cohortibus, quæ clam noctu Urbem sunt ingressæ, ipse cum numerofo exercitu & equitatu gladiatoribusque subsecutus est: exceptusque a *Nonio* portæ custode, milites ejusdem in fidem recepit. *Lepidus* evasit ad *Cæsarem*. *Lucius*, advocato in concionem populo, spem fecit, fore, ut mox *Cæsar* & *Lepidus* pœnas dent eorum quæ in magistratu violenter egif-

δίκην ἀρχῆς βιαιίου, τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτὴν ἐκόντα ἀπο-
θῆσθαι, καὶ ὑπατείαν ἀλλάξασθαι, νομιματέραν ἀρ-
χὴν, παρανόμου, καὶ πάτριον, ἀντὶ τῆς τυραννικῆς.

A. U.
713.

40 XXXI. Καὶ ὁ μὲν τὰδε εἰπὼν, ἡδομένων ἀπάντων,
καὶ ἡγουμένων ἤδη λελύσθαι τὴν τῶν τριῶν ἀρχὴν, αὐ-
τοκράτωρ ὑπὸ τοῦ δήμου προταγορευθεὶς, ἐπὶ τὸν Καί-
σαρα ἐχώρει, καὶ στρατὸν ἤθροισεν ἄλλον ἐκ τῶν ἀποι-
κίδων Ἀντωνίου πόλεων, καὶ αὐτὰς ἐκρατύνατο. Αἱ δὲ
45 δι' εὐνοίας μὲν ἦσαν Ἀντωνίῳ· Βαρβάτιος δὲ, ὁ Ἀντωνίου
ταμίας, Ἀντωνίῳ τι προσκρούσας, καὶ διὰ ταῦτ' ἐπ-
ανιῶν, ἔλεγε πυνθανομένοις, τὸν Ἀντώνιον χαλεπαίνειν
τοῖς πολεμοῦσι τῷ Καίσαρι κατὰ τῆς κοινῆς σφῶν δυ-
νασθείας. καὶ οἱ μὲν, ὅσοι μὴ τῆς ἑξαπάτης ἦσθοντο τῆς
50 Βαρβατίου, ἐς τὸν Καίσαρα ἀπὸ τοῦ Λευκίου μετετίθεντο.
Ὁ δὲ Λεύκιος ὑπήντα Σαλβιδιηνῶ, μετὰ στρατοῦ πολ-
λοῦ πρὸς Καίσαρα ἐκ Κελτῶν ἐπανιόντι· καὶ εἶποντο τῷ

*Lin. 38. ἀλλάξασθαι Edd. Recte Aug. L. 39. πατρίων Reg. B. a pr.
manu. Ib. ἀντὶ τοῦ τυραννικῆς mend. Edd. cum Regiis. Recte Aug.
L. 43 sq. ἀποικίων Edd. & MSSi nostri: quod, quin ex ἀποικίδων
corruptum sit, non dubitandum duxi. L. 46. προσκρούσας edit. 3.
oper. errore.*

sent; frater vero ipsius sponte
deponat potestatem illegiti-
mam, consulatum pro ea re-
cepturus, legitimum magistra-
tum & a majoribus traditum,
pro dominatione tyrannica.”

31. Hæc locutus *Lucius*,
omnibus lætis, & Triumvira-
tum jam antiquatum exultan-
tibus, *Imperator a po-
pulo consalutatus*, profectus
est *contra Cæsarem*, & alium
exercitum ex Antonianis co-
lonis collegit, oppidaque eo-
rum communivit. Erantque
colonix illæ bene erga Anto-

nium adfectæ: sed quum per
id tempus *Barbatius*, *Anto-
nii quæstor*, ab offenso nescio
qua causa imperatore dimis-
sus, sciscitantibus colonis re-
spondisset „irasci *Antonium*
eis, qui contra Cæsarem atque
adeo contra communem ipso-
rum potentiam arma ferrent;”
factum est, ut, quotquot do-
lum *Barbatii* non senserunt,
a *Lucio* deficerent ad Cæsa-
rem. *Lucius* vero *Salvidieno*
profectus est obviam, cum
magnis copiis revertenti ad
Cæsarem ex Gallia: & *Salvi-*

Α. Υ.
713.

Σαλβιδιηνῶ Ἀσίνιος τε καὶ Οὐεντίδιος, Ἀντωνίου στρατη-
γοὶ καὶ οἶδε, κωλύοντες αὐτὸν ἐς τὸ πρόσθεν ἵεναι. Ἀγρίπ-
πας δέ, Φίλτατος Καίσαρι, δέισας ἐπὶ τῷ Σαλβιδιηνῶ 55
μὴ κυκλωθεῖν, Σούτριον κατέλαβε, χωρίον τι χηρσίμον
τῷ Λευκίῳ· νομίσας, τὸν Λεύκιον ἀπὸ τοῦ Σαλβιδιηνοῦ
περισπάσειν ἐφ' ἑαυτὸν, καὶ οἱ τὸν Σαλβιδιηνὸν βοηθή-
σειν, κατόπιον τοῦ Λευκίου γεγόμενον. καὶ τότε μὲν, ὡς
προσεδόκησεν ὁ Ἀγρίππας, ἐγίγνετο ἅπαντα. Ὁ δὲ Λεύ- 60
κιος, ἀποτυχῶν ὧν ἐπενόει, πρὸς Ἀσίνιον καὶ Οὐεντίδιον
ἦει, ἐνοχλούντων αὐτὸν ἑκατέρωθεν Σαλβιδιηνοῦ τε καὶ
Ἀγρίππου, καὶ Φυλασσόντων ὅτε μάλιστα περιλάβοιεν
ἐν τοῖς στρατοῖς.

XXXII. Ἐκφανείσης δὲ παρ' αὐτὰ τῆς ἐπιβουλῆς, ὁ 65
Λεύκιος οὐ θαρρῶν ἀμφοτέροις ἑκατέρωθεν οὔσιν ἐς χεί-
ρας ἵεναι, ἐς Περυσίαν παρήλθεν, ὄχυράν πόλιν, καὶ παρ'
αὐτὴν ἐστρατοπέδευσε, τοὺς περὶ τὸν Οὐεντίδιον περιμένων.
Ὁμοῦ δ' αὐτὸν τε καὶ τὴν Περυσίαν ὁ Ἀγρίππας καὶ
ὁ Σαλβιδιηνός,

*Lin. 54. Verba καὶ οἶδε rectius fortasse ad seqq. referrentur. L. 55.
Malim δέισας περὶ τῷ Σαλβιδ. aut δέισας τῷ Σαλ. L. 56. Σούτριον
Edd. MSS. ἘΨ Cand. Correxī, monente Cluvero. L. 67. ἔχυράν
b. l. Aug. Reg. B.*

dienum a tergo sequebantur
Asinius et Ventidius, *Anto-*
niani duces, vetantes ne ul-
terius procederet. Tum *A-*
grrippa, *Casari amicissimus*,
veritus, ne *Salvidienus* cir-
cumveniretur, *Sutrium* occu-
pavit, oppidum opportunum.
Lucio; sperans fore, ut *Lu-*
cius a *Salvidieno* in se averte-
retur; quo facto *Salvidienus*,
qui a tergo erat *Lucii*, copiis
suis sibi posset subvenire. Et
sicut speraverat *Agrippa*, sic
res cecidit. Tum *Lucius*,
cœpto frustratus, cum *Asinio*

et *Ventidio* se conjungere con-
stituit; utrimque semper eum
infestantibus *Salvidieno* et *A-*
grrippa; & tempus maxime,
quo in angustiis eum circum-
venire possent, observantibus.
32. *Lucius*, ubi infidias si-
bi parari cognovit, non ausus
cum utrimque imminente ho-
ste manus conferere, ad *Peru-*
siam deflexit, urbem muni-
tam; ibique castra metatus est,
Ventidium *Asinium*que exspe-
ctaturus. Moxque *Agrippa* et
Salvidienus, ipseque *Casari*,
ad illos accedens, & *Lucium*
et *Perusiam*

70 ὁ Σαλβιδιηνός, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπελθῶν, τρισὶ στρατοπέ-
δοις ἐκυκλώσαντο· καὶ τὸν ἄλλον στρατὸν ὁ Καῖσαρ ἐκά-
λει πανταχόθεν κατὰ σπουδὴν, ὡς ἐπὶ τοῦτο δὴ κε-
φάλαιον τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ Λεύκιον εἶχε περιειλημμένον.
πρῶτεμπε δὲ καὶ ἐτέρους, ἐμποδῶν εἶναι τοῖς ἀμφὶ τὸν
75 Οὐεντίδιον ἐπιούσιν. οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ διὰ τῶν ὄκνου
ἐπείγεσθαι, τὸν τε πόλεμον ἀποδοκιμάζοντες ὅλως, καὶ
τὴν Αντωνίου γνώμην οὐκ ἐπιστάμενοι, καὶ τὴν ἡγεμονίαν
τῆς στρατιᾶς οὐ παριέντες ἀλλήλαις κατὰ ἀξίωσιν οὐδέ-
τερος. Ὁ δὲ Λεύκιος οὐτ' ἐς μάχην ἤει τοῖς περικαθημέ-
80 νοις, ἀμείνοσι καὶ πλέοσι οὔσι καὶ γεγυμνασμένοις,
νεοστράτευτον ἔχων τὸ πλεόν, οὔτε ἐς ὁδοπορίαν, ἐνοχ-
λησόντων αὐτὸν ὁμοῦ τοσῶνδε. Μάνιον δὲ ἐς τὸν Οὐεντί-
διον καὶ Ασίνιον ἐπεμπεν, ἐπείγειν αὐτοὺς βοηθεῖν πο-
λιορκουμένῳ Λευκίῳ· καὶ Τισιηνὸν μετὰ τετρακισχιλίῳ
85 ἰππέων, λεηλατεῖν τὰ Καίσαρος, ἵνα ἀνασθαιῖ. αὐτὸς

Lin. 78. παρήντες Edd. Recte Aug. Ven. L. 79. Οὐδὲ Λεύκιος Aug.
L. 84. Τισιηνὸν Edd. Τισιηνον Regii. Τισιην Aug. Tifinium Cand.

et *Perusiam* tribus simul exer-
citibus obsederunt. Ac cete-
ras quoque copias *Cæsar* ad
eamdem urbem, tamquam ad
sedem belli, in qua clausum
Lucium teneret, undique con-
vocavit: & alios misit, qui
adventantibus Ventidio Asi-
nioque se opponerent. Quam-
quam illi ne per se quidem
admodum properabant; quod
nec bellum id probarent, &
incerti essent de mente Anto-
nii: quo accedebat inter ipsos
duces æmulatio, dignitate pa-
res, ut neuter alteri cedere
imperio totius exercitus vel-
let. *Lucius* interim, obsessus,

Vol. II.

nec prælio se committebat,
impar hosti non numero so-
lum, sed & genere militum;
frustra que tirones, cujus ge-
neris major pars erat suorum,
objecturus veteranis: neque
vero iter ingredi audebat, a
tam multis undique infesta-
tus. Quapropter *Manium* mi-
sit ad *Ventidium* & *Asini-
um*, qui urgeret eos ad sub-
veniendum obsessis: simulque
Tisienum iussit cum quatuor
equitum millibus e *Cæsariano-
rum* agris prædas agere, ut
Cæsar ab obsidione abstrahe-
retur. Ipse vero intra *Peru-
sia* mœnia se recepit; ut, si

B b b

A. U.
713.

δὲ παρήλθεν ἐς τὴν Περυσίαν, ὡς ἐν ὄχυρᾷ πόλει χειμά-
σων, εἰ δέοι, μέχρι τούτους περὶ τὸν Οὐεντίδιον ἀφικέσθαι.

XXXIII. Καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτίκα μετὰ σπουδῆς ἀπαντῆ-
τῶ στρατῶ τὴν Περυσίαν ἀπετείχιζε χάρακι καὶ τάφρω,
πεντήκοντα καὶ ἕξ σταδίου περιιών, διὰ τὸ τῆς πόλεως ὀ-
λοθῶδες, καὶ σκέλη μακρὰ ἐπὶ τὸν Τίβεριν ἐκλείων,
ἵνα τι ἐς τὴν Περυσίαν μὴ ἐσφέροίτο. Ἀντεπωνεῖτό γε μὴν
καὶ ὁ Λεύκιος, ἐτέροις ὁμοίοις χαρακώμασι καὶ τάφροις
τὴν πέζαν ὄχυρούμενος τοῦ λόφου. καὶ Φουλβία Οὐεντίδιον
καὶ Ασίνιον καὶ Ατῆιον καὶ Καληνὸν ἐκ τῆς Κελτικῆς ἤπει- 98
γε βοηθεῖν Λευκίῳ· καὶ στρατὸν ἄλλον ἀγεῖρασα, Πλάγ-
κον ἐπεμπεν ἀγεῖν Λευκίῳ. Πλάγκος μὲν δὴ τέλος τοῦ
Καίσαρος, ἐς Ρώμην ὁδεῦον, διέφθειρεν. Ασινίου δὲ καὶ
Οὐεντιδίου, σὺν μὲν ὄκνῳ καὶ διχονοίᾳ τῆς Αντωνίου γνώ-
μης, διὰ δὲ Φουλβίαν ὁμῶς καὶ διὰ Μάνιον, ἐς τὸν Λεύ- 1
κιον ἰόντων, καὶ τοὺς ἀποκλείοντας βιαζομένων, ὁ Καῖ-

*Lin. 89. ἀπετείχισε edit. 2. 3. Reg. A. Prætulī Aug. Ven. Reg. B.
edit. 1. Ibid. πάφφ edit. 2. 3. oper. errore. L. 92. ἐσείρηται
Reg. B. ex emend. L. 95. Στήιον h. l. mend. Edd. & MSS. Sed
Atejum recte Cand. L. 96 sq. Πλάγκον, Πλάγκος vel Πλάγκος, MSS.
ut alibi: & sic porro. L. 98. Ασινίου MSS. ti, ut plerumque
alibi, saltem unus vel alter.*

opus esset, in urbe munita
hiemaret, donec Ventidius
cum Asinio advenisset.

33. At *Cæsar*, universis co-
piis propere opus facere ius-
sis, *Perusiam fossa atque ag-
gere*, circuitu VII millium
passuum, propter tumultum in
quo urbs sita est, *cinxit*; bra-
chiaque longa ad Tiberim us-
que duxit, ne quid in urbem
importaretur. E diverso *Lu-
cius* simili vallo fossaque radi-
ces tumuli muniebat. Et *Ful-
via* quoque Ventidium *Asini-
umque*, tum *Atejum* & *Cale-*

num hortata est, e Gallia pro-
perarent in auxilium obfessi;
simulque alium exercitum, re-
cens nunc collectum, *Planci*
ductu militi ad *Lucium*. *Plan-
cusque* legionem *Cæsarianam*,
quæ Romam petebat, concidit
in itinere. Quum autem *Asi-
nius Ventidiusque*, segniter
quidem, ut incerti volunta-
tis Antonii, irent tamen ad
Lucium propter *Fulviam* &
Manium, & vi erumpere per
eos, qui ad aditum illis præ-
cludendum missi erant, cona-
rentur; tum *Cæsar* cum *A-*

5 σαρ ὑπὲντα σὺν Αγραίπῳ, Φυλακὴν τῆς Περυσίας κα-
 ταλιπῶν. οἱ δὲ, οὐδέ πω συμβαλόντες ἀλλήλοις, οὔτε
 10 σὺν προθυμίᾳ χαροῦντες, ὁ μὲν αὐτῶν ἐς Ράβενναν,
 ὁ δ' ἐς Αρμίμον, ὁ δὲ Πλάγκος ἐς Σπωλήτιον συνέφυ-
 γον. Καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτῶν ἐκάστω στρατὸν ἐπιστήσας,
 ἵνα μὴ πρὸς ἀλλήλους συνέλθοιεν, ἐς τὴν Περυσίαν ἐπ-
 ανῆλθε· καὶ μετὰ σπουδῆς τὰς τάφρους προσεσφάυρου,
 15 καὶ ἐδιπλασίαζε τὸ βάθος καὶ πλάτος, ὡς τριάκοντα
 πόδας ἀμφοτέρωθεν εἶναι· τὸ τε περιτείχισμα ὕψου, καὶ
 πύργους ἐπ' αὐτοῦ ξυλίνους δι' ἑξήκοντα ποδῶν ἴση χι-
 λίους καὶ πεντακοσίους· καὶ ἐπάλξεις τε ἦσαν αὐτῶ
 20 πυκναὶ, καὶ ἡ ἄλλη παρασκευὴ πᾶσα διμέτρωτος, ἐς
 25 τε τοὺς πολιορκουμένους, καὶ εἴ τις ἔξωθεν ἐπίοι. Εγγί-
 γνετο δὲ ταῦτα σὺν πείραις πολλαῖς καὶ μάχαις, ἀκον-
 τίσαι μὲν ἀμεινόνων ὄντων τῶν Καίσαρος, συμπλέκεσθαι
 δὲ τῶν Λευκίου μονομάχων· καὶ πολλοὺς ἐκλείνον συμ-
 πλεκόμενοι.

Lin. 6. ἐς πωλήτιον Edd. ἐς πωλήτιον Aug. Reg. B. Cand. Correxī
 mendam. L. 9. προσεσφάυρου Reg. A. L. 10. βάθος erat in edit. 1.
 mend. L. 12. πυργ. ἐξ αὐτοῦ Edd. Rectius Aug.

grippa, relicta Perusina ob-
 fidione, obviam eis profectus
 est. At illi, quum nondum
 ne copias quidem suas con-
 junxissent, ac ceteroquin non
 nimis prompta voluntate essent
 progressi, contulerunt se al-
 ter Ravennam, alter Arimi-
 num; Plancus vero Spoleti-
 um se recepit. Caesar, oppo-
 sita cuique parte sui exerci-
 tus, ne inter se conjungeren-
 tur, Perusiam rediit: ibique
 celeriter fossas vallo præmu-
 nivit, earumque cum altitu-
 dinem tum latitudinem dup-
 licavit, ut utraque pedum
 esset triginta; tum murum cir-

cumcirca altiore fecit, &
 turres in eo ligneas MD, spa-
 tio LX pedum inter se distan-
 tes, erexit, densisque propu-
 gnaculis murum instruxit; de-
 nique omnes munitiones an-
 cipites effecit, tam contra ob-
 fessos, quam contra impetus
 qui extrinsecus fieri possent.
 Interim non semel eruptiones
 a Lucio tentatæ sunt, pugna-
 que commissæ; in quibus Cæ-
 sariani melius missilibus rem-
 agebant, quum ex adverso gla-
 diatores Lucii audacius con-
 fererent manus, multosque
 cominus trucidarent.

A. U.
713.

XXXIV. Ὡς δὲ ἐξείργαστο πάντα τῷ Καίσαρι, λιμὸς 2
ἤπλητο τοῦ Λευκίου, καὶ τὸ κακὸν ἤκραζεν ἀγρίας, ἄτε
μηδὲν αὐτοῦ μηδὲ τῆς πόλεως προπαρεσκευασμένης. ὧν
ὁ Καῖσαρ αισθανόμενος, ἀκριβοστέρας τὰς Φυλακὰς ἐποίησεν.
Νουμηνίας δὲ ἔτους ἐς τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν οὐσίας, Φυ-
λάξας ὁ Λεύκιος τὴν ἑορτὴν, ὡς ἀμελείας τοῖς πολεμίοις 25
αἰτίαν, ἐξέθορε νυκτὸς ἐπὶ τὰς πύλας αὐτῶν, ὡς διεκ-
παίσων αὐτούς, καὶ στρατιὰν ἐπαξόμενος ἑτέραν· πολλὴ
γὰρ ἦν αὐτῷ πολλαχοῦ. ταχὺ δὲ τοῦ πλησίου ἐΦεδρεύ-
οντος τέλους καὶ τοῦ Καίσαρος αὐτοῦ σὺν ταῖς στρατηγίσι
σπαίραις ἐπιδραμόντων, ὁ Λεύκιος μάλα προθύμως ἀ- 30
γωνιζόμενος ἀνεώσθη. Τῶν δ' αὐτῶν ἡμερῶν ἐν Ρώμῃ,
τοῦ σίτου τοῖς στρατευομένοις Φυλασσομένου, τὸ πλῆθος
τῷ πολέμῳ καὶ τῇ νίκῃ Φανερώς ἐπηρεῶντο, καὶ ἐς τὰς
οἰκίας ἐσπρέχοντες ἐπὶ ἐρεύγῃ σίτου, ὅσα εὐριεν ἤσπαζον.

714.

XXXV. Οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Οὐεντίδιον, αἰδούμενοι λιμῷ 35

Lin. 21. ἡμ. ἀθρίας Edd. ἀγρίας ded. Aug. Ven. L. 23. αισθόμενος
Edd. Præ tuli Aug. L. 26 sq. ὡς ἐκδιεπαίσων Edd. mend. ex
Reg. B. Recte Aug. Reg. A. L. 29. στρατηγίσι Edd. mend. Recte
Aug. Ven. L. 35 sq. κἀμνοντα λιμῷ Edd. Præ tuli seriem verb.
Aug.

34. Postquam vero perfe-
ctum est opus a *Cæsare*, fame
premebatur *Lucius*; atque eo
ferocius ingruebat malum,
quod nec oppidani, nec ipse,
ullos commeatus præparave-
rant. Quod intelligens *Cæ-
sar*, diligentiores adhibuit cu-
stodias. Nocte autem, quæ
præcessit *Calendas Januarias*,
Lucius, ratus id solenne ad-
laturum hostibus negligentia-
m, in ipsam portam eorum
fecit impetum; sperans, se
per hostium munimenta erum-
pere, & alias copias, quas
multas multis locis habebat,

adducere posse. Sed celeri-
ter excita legione e proximis
excubiis, & *Cæsare* ipso cum
prætorianis cohortibus succur-
rente, *Lucius* post acre certa-
men repulsus est. Per eos-
dem dies *Rome*, quum fru-
mentum omne adservaretur in
usum militum, *plebs*, palam
imprecationes jactans contra
bellum & contra nuperam vi-
ctoriam, discurrit per priva-
tas ædes, frumentum quæ-
rens; & quidquid invenit,
diripuit.

35. Jam vero *Ventidius* re-
liquique earum partium du-

κέμνοντα Λεύκιον περιοράν, ἐχώρου ἐς αὐτὸν ἅπαντες,
 βιαζόμενοι τοὺς Καίσαρος, πανταχόθεν αὐτοὺς περικει-
 μένους καὶ ἐνοχλοῦντας. ὑπαντάντων δ' αὐτοῖς Ἀγρίπ-
 που τε καὶ Σαλβιδιηνοῦ μετὰ δυνάμεως ἔτι πλείονος,
 40 ἔδεισαν μὴ κυκλωθεῖν, καὶ ἐς Φουλκινίον τι χωρίον ἐξέ-
 κλιναν, ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίους τῆς Περυσίας διε-
 σθηκός· ἔνθα αὐτοὺς τῶν ἀμφοῖν τὸν Ἀγρίππαν περικα-
 θημένων, πυρὰ πολλὰ ἤγειραν, σύμβολα τῷ Λευκίῳ.
 καὶ γνώμην ἐποιούντο Οὐεντίδιος μὲν καὶ Ἀσίνιος, βαδί-
 45 ζειν καὶ ὡς μαχοῦμενοι· Πλάγκος δὲ, ἔσεσθαι μέσους
 Καίσαρός τε καὶ Ἀγρίππου, χρῆναι δ' ἔτι παραδοκεῖν
 τὰ γιγνόμενα· καὶ ἐκράτει λέγων ὁ Πλάγκος. Οἱ δ'
 ἐν τῇ Περυσίᾳ, τὰ μὲν πυρὰ ἰδόντες, ἤδοντο· τῶν δ'
 ἀνδρῶν βραδυόντων, ἔκασαν καὶ τοῦσδε ἐνοχλεῖσθαι,
 50 καὶ παυσαμένου τοῦ πυρὸς διεφθάρθαι. Ὁ δὲ Λεύκιος,
 τοῦ λιμοῦ πιέζοντος, ἐνυκτομάχησεν αὐτοῖς ἐκ πρώτης
 Φυλακῆς ἐς ἑώ, περὶ ἅπαν τὸ περικτεῖχισμα· καὶ αὐ

A. U.
 714.

Lhn. 37. βιαζομ. τοῦ Καίσαρος Aug. Forte leg. τοὺς τοῦ Καίσ. L. 40.
 Φουλκινίον τε Edd. Rectius Aug.

ces, ignominiosum rati, non
 subvenire laboranti fame Lu-
 cio, omnes ad eum proficisci
 instituerunt, rejectis Caesaria-
 nis, qui undique eos obsede-
 rant presserantque. Sed, A-
 grippa Salvidienoque adven-
 tantibus cum majoribus copiis,
 veriti ne circumvenirentur,
 deflexerunt Fulginium,
 oppidum xx. M. P. a Perusia
 distans. Ubi ab Agrippa ob-
 fessi, nocturnis ignibus mul-
 tis accensis signum dabant Lu-
 cio. Ibi dum inter se deli-
 berant, Ventidio Pollionique
 placuit, ut vel sic proficisce-

rentur, praelioque decernerent:
 sed Plancus amplius exspe-
 ctandum censebat, ne inge-
 rerent se periculose medios
 inter Agrippam & Caesarem:
 quæ sententia visa est potior.
 Qui Perusia obsidebantur, ad
 primum conspectum ignium
 gavisii, tardantibus sociis, con-
 jectabant premi eos ab hosti-
 bus: ubi vero cessarunt ignes,
 deletos socios putabant. Lu-
 cius autem, fame pressus,
 rursus alia nocte a prima vi-
 gilia usque diluculum eruptio-
 nem tentavit locis omnibus;
 sed & tunc, irrito conatu, in

A. U. 714. δυνηθεῖς, ἀνέθορεν αὐθις ἐς τὴν Περυσίαν, καὶ τὰς ὑπο-
λοίπους συλλογισάμενος τροφὰς, ἀπέϊπε δίδοσθαι τοῖς
θεράπωνσι, καὶ ἐφύλασσε αὐτοὺς, μηδ' ἐκφυγεῖν, 55
ἵνα μὴ γνωριμώτερον γένοιτο τοῖς πολεμίοις τὸ δεινόν.
ἠλῶντο οὖν οἱ θεράπωντες κατὰ πλῆθος, καὶ κατέπι-
πτον ἔν τε αὐτῇ τῇ πόλει καὶ μέχρι τοῦ σφετέρου δια-
τειχίσματος, πῶαν εἴ τινα εὐροίεν, ἢ φυλλάδα χλωρὰν,
νεμόμενοι. καὶ τοὺς ἀποψύχοντας ὁ Λεύκιος ἐς τὰ θρούς 60
ἐπιμήκεις κατάρυσεν· ἵνα μήτε καιομένων, ἐπίδηλον
τοῖς ἐχθροῖς γένοιτο, μή τε σηπωμένων, αἴμιος καὶ νόσος.

XXXVI. Ἐπεὶ δὲ οὔτε τοῦ λιμοῦ τι τέλος ἦν οὔτε τῶν
θανάτων, ἀχθόμενοι τοῖς γιγνομένοις οἱ ὀπλίται, παρε-
κάλουν τὸν Λεύκιον αὐθις ἀποπειράσαι τῶν τειχῶν, ὡς 65
διακόψοντες αὐτὰ πάντως. ὁ δὲ, τὴν ὁρμὴν ἀποδεξά-
μενος, οὐκ ἀξίως, ἔφη, πρῶην τῆς παρούσης ἀνάγκης
ἠγωνισάμεθα· καὶ νῦν ἢ παραδιδόναι σφᾶς, ἢ, τοῦτο
χεῖρον ἠγουμένους θανάτου, μάχεσθαι μέχρι θανάτου.
Δεξαμένων δὲ προθύμως ἀπάντων, καὶ, ἵνα μή τις ὡς 70

urbem rejectus est. Jamque, subducta ratione quantum cibariorum esset reliquum, servis porro præberi victum vult: ipsos autem custodivit, ne transfugiendo magis patefacerent hostibus mali gravitatem. Errabant igitur agminatim *servi*, passim humum sese projicientes vel in urbe vel in pomeriis, & *herbam*, sicubi invenirent, *depascentes* aut frondes virides. Examines autem *Lucius* in altis foveis defodiebat, ne rogos hostis animadverteret, neve ex cadaverum exhalatione pe-

stis gigneretur.

36. Quum vero nec famis finis adpareret, nec funerum; milites pertæsi orabant *Lucium*, ut rursus tentaret erumpere, quasi munimenta hostium omnino nunc perfracturi. Ille, comprobato eorum ardore: „Nuper, inquit, non tam strenue, quam necessitas postulabat, certavimus: nunc aut deditio facienda, aut, si hæc mortæ videtur deterior, usque ad mortem pugnandum est.” ἔκκipientibus promte conditionem omnibus, &, ne nox ullam præberet occasio-

ἐν νυκτὶ πρόφασις γένοιτο, κατὰ Φῶς ἀγειν σΦᾶς κε-
 λευόντων, ὁ Λεύκιος ἤγε πρὸ ἡμέρας· τίδηρόν τε τειχομά-
 χον εἶχον πολὺν, καὶ κλίμακας ἐς εἶδη πάντα διεσκευ-
 ασμένας. ἐφέρετο δὲ καὶ τάφρων ἐγχλωστήρια ὄργανα,
 75 καὶ πύργοι πηκτοὶ σανίδας ἐς τὰ τεῖχη μεθιέντες, καὶ
 βέλη παντοῖα, καὶ λίθοι, καὶ γέρρα τοῖς σκόλοψιν
 ἐπιρριπῆσθαι. Προσπεσόντες δὲ μεθ' ὀρμῆς βιαίου, τὴν
 τάφρον ἐνέχωσαν, καὶ τοὺς σφαιρούς ὑπερέβησαν· καὶ
 τοῖς τεῖχεσι προσελθόντες, οἱ μὲν ὑπάρυσσον, οἱ δὲ τὰς
 80 κλίμακας ἐπῆγον, οἱ δὲ τοὺς πύργους· ἐνεχείρουν τε
 ὀμοῦ, καὶ ἠμύνοντο λίθοις καὶ τοξεύμασι καὶ μολιβδαί-
 ναις, σὺν πολλῇ θανάτου καταφρονήσει. καὶ τὰδε ἐγί-
 γνετο κατὰ μέρη πολλά· ἐπειδὴ δὲ τινὰς * ἐς πολλὰ
 διαιρουμένοις τοῖς πολεμίοις ἀσθενέστερα πάντα ἦν.

85 XXXVII. Ἐκλαθεισῶν δὲ που τῶν σανίδων ἐς τὸ τεῖχος,
 βία τότε μάλιστα ἐπικίνδυνος ἦν τῶν Λευκιανῶν ἐπὶ ταῖς
 σανίσι μαχομένων, καὶ βέλη πλάγια πάντοθεν ἦν ἐς

*Lin. 74. ἀγχλωστήρια Edd. mend. Recte Aug. L. 75. πολλοὶ edit. 1.
 ex Reg. A. πηκτοὶ edit. 2. 3. Verum deder. Reg. B. & Aug. L. 76.
 καὶ λίθους Edd. Rectius Aug. L. 80. πύργους ἐνεχείρουν Edd.
 omiſſa diſtinctione, quam recte dedit Aug. L. 83. Post τινὰς adjecti
 ſignum lacune: cujus nulla ſuſpicio foret, ſi abeſſet τινὰς & lin.
 abhinc tertia pro δὲ που legeretur δὴ που.*

nem ignaviæ, clara luce ſi-
 gnum ſibi dari poſtulantibus;
Lucius duxit eos ſub dilucul-
 um, inſtructos affatim ferra-
 mentis, & ſcalis variarum for-
 marum, machiniſque quibus
 foſſæ complentur aggere, &
turribus plicatilibus, ex qui-
bus pontes jaciuntur in mæ-
nia: adhæc telorum omne ge-
 nus accedebat, lapideſque, &
 crates quas palis injicerent.
 Itaque connixi totis viribus,
 repleta foſſa, vallum trans-
 ſcenderunt: ſubeuntesque mu-

rum, alii cum ſuffodiebant,
 ſcalas alii adplicabant, alii
 turres admovebant: ſimulque
 operi erant intenti, ſimul di-
 micabant, ſaxis, ſagittis, glandi-
 bus, cum multo moris con-
 temtu: eaque omnia multis ſi-
 mul locis agebantur. Ita ho-
 ſtes in diverſa diſtracti reſiſte-
 bant ſegnius.

37. Poſtquam vero alicubi
 jam pontes injecti ſunt in mæ-
 nia, tum maxime ſumma &
 ferocia & ſummo periculo ex
 ipſis pontibus pugnant *Lu-*

A. U. 214. αὐτοὺς καὶ ἀκόντια. ἐβιάσαντο δὲ ὁμῶς, καὶ ἐς τὸ τεῖχος
 ἐξήλαντο ὀλίγοι, καὶ αὐτοῖς εἶποντο ἕτεροι· καὶ τάχα
 ἄν τι ἐξείργαστο αὐτοῖς μετὰ ἀπονοίας, εἰ μὴ, γνωσθέν- 90
 τος οὐ πολλά εἶναι τὰ τοιαῦτα μηχανήματα, οἱ ἀριστοὶ
 τῶν Καίσαρος ἐΦεδρειῶν ἀκμηῆτες ἐπήγαντο κεκμηκόσι.
 Τότε γὰρ δὴ τῶν τειχῶν αὐτοὺς κατήρειψαν, καὶ τὰ
 μηχανήματα συνέτριψαν, καὶ ἔβαλλον ἀνωθεν ἤδη σὺν
 καταφρονήσει. τοῖς δὲ τὰ μὲν ὄπλα καὶ τὰ σώματα ὅλα 95
 συνεκέκοσθη, καὶ βοή σφᾶς ἐπελελοίπει· παρέμενον δὲ
 ὁμῶς τῇ προθυμίᾳ. ὡς δὲ καὶ τὰ νεκρὰ τῶν ἐπὶ τοῦ
 τεύχους ἀνηρημένων ἐσκυλευμένα κάτω διεῖρριπτεῖτο, τὴν
 ὕβριν οὐκ ἔφερον, ἀλλὰ ἀνετρέποντο ὑπὸ τῆς ὄψεως, καὶ
 μικρὸν ἔσλησαν ἀποροῦντες, ὥσπερ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀ- I
 γῶσι οἱ διαναπαυόμενοι. Ὡς δὲ αὐτοὺς ἔχοντας ἐλεῶν
 ὁ Λεύκιος ἐκάλει τῇ σάλπιγγι ἀναχωρεῖν. ἠσθέντων δὲ
 τῶν Καίσαρος ἐπὶ τῷδε, καὶ τὰ ὄπλα καταγεσάντων
 οἷον ἐπὶ νίκη, ἐρεθισθέντες οἱ τοῦ Λευκίου, τὰς κλίμακας 5

*Lin. 94. ἔλαον Edd. in vltis MSSis. L. 95. Pro ὅλα est ὅλα in Aug.
 Eam vocem omisit Cand. L. 96. Pro βοή repositum πρὸς vel βία
 maluerat Musgrav. I. 99. ὑπὲρ τῆς ὄψεως Eidd. ex Reg. B. mend.
 Recte Reg. A. Aug. Ven.*

ciani, a lateribus undique te-
 lorum omni genere petiti. At
 perruperunt tamen, & in mœ-
 nia profilierunt nonnulli, quos
 mox plures sunt secuti. Et
 fortassis, ut desperati, effe-
 cissent aliquid, ni, cognito
 non multas esse tales machi-
 nas, fortissimi Caesarianorum
 fessis recentes ex subsidiis ef-
 fent objecti: qui tum detur-
 barunt hos e mœnibus, &
 contractis machinis, jam con-
 temtim e sublimi feriebant re-
 liquos. Illi, perfossis scutis,
 totoque corpore confauciati,

voce quoque jam deficiente,
 durabant tamen acriter. Ut
 vero cadavera etiam eorum,
 qui in muro cæsi erant, spo-
 liata viderunt dejici; non tu-
 lerunt contumeliam: sed hor-
 rore ejus spectaculi resilien-
 tes, constiterunt paulisper du-
 bii, sicut athleta inter certa-
 men interquiescentes. Ita ad-
 fectos miseratus *Lucius*, re-
 ceptui cecinit. Sed quum Cæ-
 sariani læti comploderent ar-
 ma, tamquam in victoria; ir-
 ritati *Lucii* milites, rursus ar-
 reptis scalis (turres enim nul-

αὐθις ἀρπάσαντες (οὐ γὰρ ἔτι πύργους εἶχον) ἔφερον
 ἐς τὰ τείχη μετὰ ἀπονοίας, οὐδὲν ἔτι βλάβητες· οὐ
 γὰρ ἐδύναντο. περιθέων δὲ αὐτοὺς ὁ Λεύκιος, ἐδεῖτο μὴ
 ψυχομαχεῖν ἔτι, καὶ αἰμῶζοντας ἀπῆγεν ἄκοντας.

A. U.
 714.

XXXVIII. Τὸ μὲν δὴ τέλος τῆσδε τῆς τειχομαχίας,
 ἐκθυματάτης γενομένης, ἐς τοῦτο ἐτελεύτα. Ὁ δὲ Καί-
 σαρ, ἵνα μὴ αὐθις ἐπιτολμήσειαν αἱ πολέμιοι τοῖς τεί-
 χεσι, τὴν στρατιάν, ὅση τοῖς γιγνομένοις ἐφῆδρευε, παρ'
 αὐτὸ τὸ τείχος ἴδρυσε, καὶ ἐδίδαξεν ἀναπηδήσθαι ἐς τὰ
 15 τείχος ἄλλους ἀλλαχοῦ κατὰ σύνθημα σάλπιγγος.
 Συνεχῶς τε ἀνεπηδάει, οὐδενὸς ἐπείγοντος· ἵνα διδαχῆ
 τε σφίσι, καὶ φόβος εἴη τοῖς πολεμίοις. Αἰθυμία δὲ
 ἐπέιχε τοὺς τοῦ Λευκίου· καὶ, ὅπερ ἐν τοῖς ταιούτοις εἶθε
 γίνεσθαι, τῆς φυλακῆς αἱ φύλακες ἠμέλουν· ἐκ δὲ τῆς
 20 ἀμελείας αὐτομολίαι πολλῶν ἐγίνοντο, καὶ οὐχ οἱ ἀ-
 φανέστεροι τοῦτο μόνοι, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡγεμονικῶν τινες,
 ἔδραν. Ενεδίδου τε ὁ Λεύκιος ἤδη πρὸς διαλύσεις, ἐλέω
 τοσοῦδε πλήθους ἀπολλυμένου. ἐχθρῶν δὲ τινων Καίσαρος
 περὶ σφῶν δεδιότων, ἔτι ἐπέιχεν. Ὡς δὲ ὁ Καῖσαρ ὤφθη

Lin. 18. ἐν ταύτοις εἶθε Edd. Rectius Aug.

las amplius habebant) cum desperatione denuo in muros hostium ruebant; sed irrito conatu, nec enim quidquam amplius lædere poterant. Itaque *Lucius*, circumcurfans eos, orabat, ne amplius de vita pugnarent; & gementes ac invitos reduxit.

38. Hic fuit acerrimæ illius oppugnationis exitus. Tum *Cæsar*, ne rursus hostes muros tentarent, milites, quotquot jam non in ipsis stationibus essent, post murum collocavit; docuitque signo tuba dato alios alibi in murum proflire.

Atque id continue illi faciebant, nemine etiam urgente; exercitantes se pariter, & hostem territantes. *Lucii* vero milites occupavit mœstitia; &, quod in tali statu rerum fieri solet, custodiæ remissius agebantur; atque inde crebra fiebant transfugia, non vulgarium tantum militum, sed & præfectorum aliquot. Jamque etiam *Lucius ad pacem flectebatur*, pereuntium multitudinem miseratus; sed unum hoc eum remorabatur, quod *Cæsar*is inimici sibi timebant. Ubi vero clementer

A. U.
714.

τοὺς αὐτομόλους Φιλανθρώπως ἐκδεχόμενος, καὶ πλείων ὄρμη πᾶσιν ἐς τὰς διαλύσεις ἐγίγνετο, δέος ἤπλητο τοῦ Λευκίου, μὴ ἀντιλέγων ἐκδοθεῖν.

XXXIX. Γενομένης οὖν τινας ἐς τοῦτο πείρας καὶ ἐλπίδος οὐκ ἀηδοῦς, τὸν στρατὸν συναγαγὼν, ἔλεξεν ὧδε· ΓΝΩΜΗ μὲν ἦν μοι, τὴν πάτριον ὑμῶν ἀποδοῦναι πολιτείαν, ᾧ συστρατιῶται, τυραννίδα τὴν τῶν τριῶν ἀνδρῶν ἀρχὴν ὀρῶντι, καὶ οὐδ' ἐφ' ἣ συνέσει προφάσει, Κατσίου καὶ Βρούτου τεθνεώτων, διαλυθεῖσαν. Λεπίδου γὰρ τὸ μέρος τῆς ἀρχῆς ἀφρημένου, καὶ Ανταίνου πορρωτάτω χρήματα συλλέγοντος, εἰς αὐτὸς ἅπαντα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γνώμην διώκει; τὰ δὲ πάτρια Ῥωμαίοις πρόσχημα μόνον ἦν καὶ γέλωσ. ἄπερ ἐγὼ μεταβάλλειν ἐς τὴν ἀνῶθεν ἐλευθερίαν τε καὶ δημοκρατίαν ἐπινοῶν, ἠξίου, τῶν ἐπινικίων διαδοθέντων ἐκλυθῆναι τὴν μοναρχίαν. Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθον, ἐπειρώμην ἐπὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς κα-

Lin. 31. τὴν *caesare* Edd. male. *Dederunt Aug. Ven. Reg. A. L. 40.*
ἐπειθον, ἐπὶ *Ρωμαίων* Edd. *inquit. MSS.* ἐπιγνώμων *Reg. B. Verum*
(*quod jam viderat Gelenius*) *dederunt Reg. A. & Aug.*

a *Cæsare* excipi transfugas adparuit, & majus jam pacis desiderium omnes incessit; tum vero timere cœpit, ne, si solus obstaret, dederetur Cæsari.

39. Quapropter, postquam prætentanti spes haud ingrata ostensa est, convocatis militibus, LUCIUS sic apud eos concionatus est: „ERAT mihi quidem animus, COMMILITONES, rempublicam vobis restituere a majoribus acceptam, quum *Triumviratum* vidissem in tyrannidem versum, neque post Brutum & Cassium sublato, qui prætextus constituendæ illius pote-

„statis fuerat, cessantem. Lepido enim amoto a collegio, Antonio in remotissimis provinciis colligente pecunias, unus hic arbitrato suo gerebat omnia: populi Romani instituta a majoribus accepta ludibrio habebantur, & vix vana eorum species relinquebatur. Quibus malis ego remedium quærens, & pristinam libertatem remque publicam restituere cogitans, postulaveram, ut, redditis militibus victoriæ præmiis, abrogaretur unius dominatio. Quod postquam precibus non impetravi, conatus sum pro po-

παναγκάσαι. ὁ δὲ με τῶ στρατῶ διέβαλλε, κωλύειν τὰς κληρουχίας ἐλέω τῶν γεωργῶν· καὶ τὴν διαβολὴν ἐγὼ τήνδε ἠγνόησα ἐπὶ πλείστον· ἀλλ' οὐδὲ ἐπιγνοῦς, ἐπίστυσά τινα πιστεύσειν, ὁρῶντα τοὺς οἰκιστὰς καὶ παρ' ἐμοῦ δεδομένους, οἱ μεριεῖν ἐμελλον ὑμῖν τὰς κληρουχίας. ἀλλὰ ἐδημαγωγῆσε γὰρ τινὰς ἢ διαβολή, καὶ πρὸς ἐκεῖνον ὄχοντο· πολεμήσοντες ἡμῖν, ὡς νομίζουσι· σὺν χρόνῳ δ' εἰσόντες, στρατευσάμενοι καθ' ἑαυτῶν. Τμῖν δ' ἐγὼ μαρτυρῶ μὲν, ἐλομένοις τὰ ἀμείονα, καὶ ὑπὲρ δύναμιν κακοπαθήσασιν. ἠτήμεθα δὲ οὐχ ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἀλλὰ τοῦ λιμοῦ, ᾧ δὴ καὶ πρὸς τῶν ἡμετέρων στρατηγῶν ἐγκαταλελείμεθα. Ἐμοὶ μὲν δὴ καλῶς εἶχεν ἀγωνίσασθαι μέχρι τοῦ τελευταίου δαίμονος ὑπὲρ τῆς πατρίδος· καλὸν γὰρ μοι τὸν ἔπαινον ἐπὶ τῇ γνώμῃ καὶ τὸ τέλος ἐποίει. οὐχ ὑψίσταμαι δὲ δι' ὑμᾶς, οὐς τῆς ἐμῆς

Lin. 44. Verbo πιστεύσειν, quod dedit Aug. Ἐξ cuius vestigia in Reg. B. adparent, carent Edd. cum Reg. A. Ibid. ὁρῶν Edd. Recte Aug. L. 47 sq. σὺν χρόνῳ δέσαντες Edd. Cand. δ' εἰσαντας Aug. Ven. quod pronum fuerat corrigere; præeunte etiam Gelenio. L. 48. καθ' ἑαυτοὺς Edd. καθ' αὐτῶν (sic) Aug. Recte Ven. L. 51. ὑμέτερον Aug. L. 52. μὲν δὲ edit. 3. operarum errore.

testate magistratus mei vel vi efficere. Tum iste me apud exercitum falso accusavit, quasi deductioni coloniarum ac distributioni agrorum me opponerem in veterum possessorum gratiam. Quam calumniam quum diu ipse ignorassem, ne tum quidem, quum audivi, fidem apud quemquam inventuram putavi; quandoquidem a me quoque designatos videre licuit, qui in colonias vos deducerent, agrosque vobis dividerent. Verum decepti nonnulli crediderunt tamen calumniæ, pro-

fectique sunt ad eum, ut bellum contra nos gererent; comperturi tandem, susceptam contra sese hanc expeditionem. Sed vobis ego testis sum, potiores partes vos esse secutos, & laborasse pro eisdem supra vires etiam. Victi fumus autem non ab hostibus, sed a fame; in qua mirum & ab nostris ducibus fuimus deserti. Jam me quidem sane, pro patria pugnantem, extremam decebat experiri fortunam; ut honestissimi consilii laudem gloriosa morte cumularem. Sed non

A. U.
214.

πρωτίθῃμι εὐκλείας. Πέμψω δὴ πρὸς τὸν κεκρατηκότα καὶ δεήσομαι, ἐμοὶ μὲν ἀντὶ πάντων ὑμῶν εἰς ὃ θέλει καταχρησασθαι μόνω· ὑμῶν δὲ ἀντ' ἐμοῦ ἀμνησίαν δοῦναι, πολίταις τε οὖσιν αὐτοῦ, καὶ στρατιώταις ποτὲ γενομένοις, καὶ οὐδὲ νῦν ἀδικοῦσιν, οὐδὲ πολεμήσασιν ἀνευ βασιλέως καλῆς αἰτίας, οὐδὲ ἡσσημένοις πολέμῳ μᾶλλον, ἢ λιμῶ.

XL. Ὁ μὲν οὕτως εἶπε, καὶ εὐθύς ἔπεμψε τρεῖς ἐπιλεξάμενος ἐκ τῶν ἀρίστων. ἡ δὲ πληθὺς ἀνώμων, οἱ μὲν ἑαυτῶν χάριν, οἱ δὲ τοῦ στρατηγοῦ, γνώμη μὲν ὁμοῦ σφίσι βίβλου καὶ δημοκρατικοῦ Φανέντος, ὑπὸ δὲ ἔσχατης ἀνάγκης ἠτήμενοι. Οἱ δὲ τρεῖς, ἐντυχόντες τῷ Καίσαρι, ἀνεμίμνησκον τοῦ γένους τῶν στρατῶν ἐνὸς ἐκατέρου ἄντος, καὶ στρατειῶν ἁμοῦ γενομένων, καὶ Φιλίας τῶν ἐπιφανῶν, καὶ ἀρετῆς πραγόνων, οὐκ ἐς ἀνήκεστον τὰς διαφοράς προαγαχόντων· ὅσα τε εἰκὸς ἦν ἄλλα ἐπαγωγὰ, τούτοις ὅμοια, ἔλεγον. Ὁ δὲ Καῖσαρ, εἰδὼς τῶν πολεμίων τοὺς μὲν ἀπειροπολέμους ἔτι, τοὺς δὲ κλη-

Lin. 67. τῶν στρατηγῶν Edit. ex Reg. B. Recte Reg. A. Aug. Ven. Cand.

„sustineo propter vos, quorum ego incolumitatem meæ gloriæ antepono. Mittam igitur legatos ad victorem, rogaboque, ut a me uno pœnas, vobis omiſſis, quas vult expectat; vobis vero, quam mihi non peto, det veniam, civibus suis & quondam etiã militibus, ac ne nunc quidem peccantibus, sed honestas belli causas habentibus, & ne bello quidem victis, sed fame.”

40. Hæc locutus *Lucius*, continuo misit tres electos ex optimatibus. Reliqua vero multitudo in lamenta effundebatur; aliis suam vicem do-

lentibus, aliis vicem imperatoris, qui, quum & fortissimum consilium secutus & optime in rempublicam animatus esse videretur, ultimæ tandem necessitati succumberet. *Legati*, ad *Cæsarem* admissi, commemorabant apud eum communem omnium patriam, communemque etiam olim militiam; tum amicitias virorum utriusque partis nobilium; moremque majorum, abhorrentium a lethalibus defensionibus; denique alia his similia, ad flectendum victoris animum comparata. *Cæsar*, non ignarus hostium exercitum compositum esse par-

75 ρούχους γεγυμνασμένους, ἔφη τεχνάζων, τοῖς ὑπ' Αν-
 τωνίῳ στρατευσαμένοις δίδόναι τὴν ἀμνησίαν, ὡς χάριν
 ἐκείνῳ Φέρων· τοὺς δ' ἄλλους ἐπιτρέπειν σφᾶς ἑαυτῶ
 προσέτασσε. Ταῦτα μὲν εἶπεν ἅπασιν. ἰδίᾳ δὲ ἓνα τῶν
 τριῶν ἀπολαβῶν, Φούρνιον, ἐς μείζονα Φιλανθρωπίαν
 ἐπήλωσε τοὺς περὶ Λεύκιον καὶ τοὺς ἄλλους, χωρὶς τῶν
 ἰδίων ἐχθρῶν ἑαυτοῦ.

80 XLI. Οἶδε οὖν οἱ τοῦ Καίσαρος ἐχθροὶ, τὴν ἰδίᾳ
 γενομένην ἔντευξιν τοῦ Φουρνίου ὑπονοοῦντες ἐπὶ σφίσι
 γενέσθαι, αὐτὸν τε τὸν Φούρνιον ἐλοιδοροῦν ἐπανελθόντα,
 καὶ τὸν Λεύκιον ἠξίου, ἢ σπονδὰς αὐθις αἰτεῖν ὁμοίᾳς
 ἅπασιν, ἢ πολεμεῖν μέχρι θανάτου· οὐ γὰρ ἰδίῳ τινι
 85 τὸν πόλεμον, ἀλλὰ κοῖνον ὑπὲρ τῆς πατρίδος, γεγο-
 νέναι. Καὶ ὁ Λεύκιος ἐπῆναι μὲν, ἐλεῶν ἄνδρας ὁμοτίμους,
 καὶ πέμψειν ἔλεγεν ἑτέρους· οὐδένα δὲ, εἰπὼν, ἀμείνονά
 ἔχειν ἑαυτοῦ, εὐθὺς ἄνευ κήρυκος ἦει, προσθέντων αὐτοῦ
 90 ὁ δὲ αὐτίκα ὑπήντα. Ἐωρῶντο οὖν ἀλλήλοισι ἦδη μετὰ

*Lin 80. τὴν ἰδίαν Edd. Rectius Aug. L. 90. ὁδὲ αὐτίκα Edd. innotis
 MSS.*

tim e tironibus, partim e ve-
 teranis exercitatisque, arte u-
 sus, ait: „se Antohii veteranis
 veniam dare in imperatoris
 gratiam”; ceteros iussit, ut
 ipsius potestati sese permitte-
 rent. Hæc publice: seorsim
 autem *Furnio*, uni legatorum,
 ostendit spem clementiæ in
Lucium & in reliquos, ex-
 ceptis duntaxat propriis ini-
 micis.

41. Jam illud ipsum priva-
 tum *Furnii* colloquium suspe-
 ctum habentes inimici *Cesa-
 ris*, conviciis *Furnium* rede-
 untem exceperunt; postula-

runtque a *Lucio*, ut aut eam-
 dem omnibus pacem peteret,
 aut ad internecionem bellum
 persequeretur: „non enim
 propter privatas inimicitias
 susceptum hoc bellum esse,
 sed pro republica.” *Lucius*
 viros dignitate pares misera-
 tus laudavit, promisitque *se*
aliam missurum legationem:
 & præfatus neminem se in-
 venire seipso magis idoneum,
 mox *ipse* absque feciali *pro-
 festus est*; præcurrentibus qui
 nunciarent *Cæsari*, descende-
 re *Lucium*. Et confestim *Cæ-
 sar* *ivit obviam*. Jamque in

A. U.
714.

τῶν Φίλων, καὶ περιΦανεῖς ἦσαν ἀπὸ τῶν σημείων καὶ τῆς Σολῆς, οὐσης ἐκατέρω Στρατηγικῆς. Καὶ ὁ Λεύκιος, ἀποδέμενος τοὺς Φίλους, ἦει σὺν δύο ραβδούχοις μόνοις, ἐπιδεικνὺς ἅμα τὴν γνώμην ἀπὸ τοῦ σχήματος· καὶ ὁ Καῖσαρ, συνίεις, ἀντεμιμῆτο ἐς δεῖγμα καὶ ὁδε τῆς εἰς ἡ τὸν Λεύκιον εὐνοίας ἐσομένης. ὡς δὲ σπεύδοντα εἶδε τὸν Λεύκιον παρελθεῖν ἐς τὸ Καῖσαρος χαράκωμα, ἵνα καὶ τῶδε Φαίνοιτο ἑαυτὸν ἐπιτρέπων ἦθῃ, προλαβὼν ὁ Καῖσαρ ἐξῆλθε τοῦ χαρακώματος, ἵνα ἐλεύθερον εἴη τῷ Λευκίῳ βουλευέσθαι τε καὶ κρίνειν ἔτι περὶ αὐτοῦ. τοιαῦδε ἀλλήλοισι, προσιόντες, ἀπὸ τε τῆς Σολῆς καὶ τῶν σχημάτων προαπεδείκνυντο.

XLII. Ὡς δὲ ἐπὶ τὴν τάΦρον ἀΐκοντο, προσηγόρευσάν τε ἀλλήλους, καὶ ὁ Λεύκιος ἔφη· EI MEN ξένος ὢν ἐπολέμησα, ὦ Καῖσαρ, αἰσχροῖν ἀν τὴν τοιαύτην ἦσαν ἠγούμην, καὶ αἰσχίονα ἔτι τὴν παράδοσιν· καὶ τῆσδε τῆς αἰσχύνης εἶχον ἀπαλλαγὴν εὐκόλον παρ' ἑμαυτοῦ.

Lin. 91. ἀπὸ τῶν ὁμοίων Edd. Cund. σημείων recte Aug. L. 95. συνίεις Edd. Præuli Aug.

mutuum conspectum, stipati amicis, venerant, & uterque insignibus cultuque imperatorio inter ceteros conspicuus erat: quum *Lucius*, semotis amicis, duobus tantum licitoribus comitatus, prodiit, gestu simul vultuque sententiam animi significans. Intellexit *Cæsar*, & imitatus est ejus exemplum, ut signum daret futuræ benevolentiæ. Ut vero *Lucium* vidit accelerare gradum, & intra vallum parare introgredi, ut nimirum hoc ipso jam declararet, se *Cæsaris* potestati permittere se

velle; tum vero ipse *Cæsar* prior extra vallum prodiit, ut liberum etiam nunc esset *Lucio* rebus suis consulere. Hæc illi, dum se invicem accedunt, ipso habitu gestuque sibi mutuo significabant.

42. Ut vero ad fossam perventum est, post mutuam salutationem, sic *LUCIUS* exorsus est: „SI cum externo hoste bellum hoc gessissem, *CÆSAR*; vinci turpe putarem, turpius etiam deditio-nem facere: & ab hac ignominia memet ipsum eximendi facilis ratio patebat. Quo-

Ἐπεὶ δὲ πολίτη διηνέχθη, καὶ ὁμοτίμῳ, καὶ ὑπὲρ τῆς
 10 πατρίδος· οὐκ αἰσχρὸν ἠγοῦμαι, μετὰ τοιαῦδε προφά-
 σεως ὑπὸ τοιούδε ἡσσηῖσθαι. καὶ τὰδε λέγω, οὐ παραι-
 τούμενος παθεῖν ὅ τι θέλοις· (διὰ γὰρ τοι τοῦτο εἰς τὸ
 στρατόπεδον τὸ σὸν ἄνευ σπονδῶν ἰέμην·) ἀλλ' ἵνα τοῖς
 15 πράγμασι συμφέρουσαν. Δεῖ δέ με, τοῦτο ἐπιδεικνύντα,
 διελεῖν τὸν λόγον, ὑπὲρ τε ἐκείνων, καὶ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ· ἵνα,
 μόνον ἐμὲ τῶν γεγονότων αἴτιον ἐπιγνοῦς, εἰς ἐμὲ τὴν
 ὄργην συναγάγῃς, μὴ νομίσης δὲ ἐλεγχθῆσεσθαι μετὰ
 παρρησίας, (ἄκαιρον γάρ·) ἀλλὰ μετὰ ἀληθείας, ἧς
 20 οὐκ ἔνι μοι χωρὶς εἰπέειν.

L. U.
714.

XLIII. Εγὼ τὸν πρὸς σὲ πόλεμον ἤραμην, οὐχ ἵνα
 σε καθελὼν διαδέξωμαι τὴν ἡγεμονίαν· ἀλλ' ἵνα τὴν
 ἀριστοκρατίαν ἀναλάβω τῇ πατρίδι, λελυμένην ὑπὸ τῆς
 τῶν τριῶν ἀρχῆς, ὡς οὐδ' ἂν αὐτὸς ἀντείποις. καὶ γὰρ
 25 ὅτε συνίστασθε αὐτὴν, ὁμολογοῦντες εἶναι παράνομον,

Lin. 12. διὰ γὰρ σοι τοῦτο Aug. Ven. L. 13. ἴμην Aug. L. 17 sq.
 τὴν ὄργην Aug.

„nam autem & cum civē mihi
 res fuit, & cum pari digni-
 tate prædito, idque pro re-
 publica; turpe mihi non exi-
 stimo, talem causam postquam
 defendi, a tali viro me vinci.
 Atque hoc a me dictum fit,
 non quod recusem: pati quid-
 quid volueris, quippe qui ob
 id ipsum sine feciali ad tua
 castra profectus sum: sed ut
 aliis petam veniam, justam
 illam quidem, & tuis simul
 rebus utilem. Quod ut aper-
 tius declarem, separabo cau-
 sam illorum a mea; ut, post-
 quam me solum fuisse belli
 auctorem intellexeris, in me

„iram effundas, neque vero
 putes velle me invehi in te
 licentius, (quod intempesti-
 vum sane fuerit;) sed vere
 tantum eloqui velle quæ dif-
 simulare nec possum nec de-
 beo.

43. „Ego hoc bellum con-
 tra te suscepi, non ut, te
 sublato, in principatum ipse
 succederem, sed ut reipubli-
 cæ moderationem ad optima-
 tes revocarem, quæ sub hac
 triumvirali potestate sepulta
 jacet; quod ne ipse quidem
 negaveris. Quum enim hanc
 potestatem induxistis, facti non
 esse legitimam, constituistis

A. U.
714

ὡς ἀναγκαίαν καὶ πρόσκαιρον ἐτίθεσθε, Κασσίου καὶ Βρούτου περιόντων ἔτι, καὶ ὑμῶν ἐκείνοισι οὐ δυναμένων συναλλαγῆναι. ἀποθανόντων δὲ ἐκείνων, οἱ τὸ τῆς σπασσεως κεφάλαιον ἦσαν, καὶ τῶν ὑπολοίπων, εἴ τινα λείψανά ἐστιν, οὐ τῆ πολιτείας πολεμοῦντων, ἀλλὰ ὑμᾶς 30 θεδιότων, ἐπὶ δὲ τούτῳ καὶ τῆς πενταετίας παριούσης· ἀνακύψαι τὰς ἀρχὰς ἐπὶ τὰ πάτρια ἠξίου, οὐ προτιμῶν οὐδὲ τὸν ἀδελφὸν τῆς πατρίδος, ἀλλ' ἐλπίζων μὲν ἐπανελθόντα πείσειν ἑκόντα, ἐπειγόμενος δὲ ἐπὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς γενέσθαι. καὶ εἰ κατῆρξας σὺ, μόνος ἂν καὶ τὴν 35 δόξαν εἶχες. ἐπεὶ δὲ δὴ σε οὐκ ἐπειθον, ἄμην, ἐλθὼν ἐπὶ Ρώμην, καὶ ἀναγκάσαι, πολίτης τε ἂν, καὶ γνώριμος, καὶ ὑπάτος. Αἱ μὲν αἰτίαι, δι' αἷς ἐπολέμησα, αἵται μόναι· καὶ οὔτε ὁ ἀδελφός, οὔτε Μάνιος, οὔτε Φουλβία, οὔτε ἡ κληρουχία τῶν ἐν Φιλίπποις πεπολεμηκότων, 40 οὔτε ἔλεος τῶν γεωργῶν τὰ κῆματα ἀφαιρουμένων. ἐπεὶ καὶ γὰρ τοῖς τοῦ ἀδελφοῦ τέλεσιν οἰκιστῆς ἔδωκα, οὐ τὰ τῶν

eam ut ad tempus necessariam, quoad Cassius Brutusque superstites forent, quibuscum in gratiam redire numquam possetis. Jam sublatis illis, qui diffensionis caput fuerant; reliquis vero, si quæ tamen sunt reliquæ, non contra rempublicam arma ferentibus, sed quod a vobis sibi metuant; decurrente etiam præterea, quod præfinitis, quinquennio; postulavi, ut magistratibus oppressis caput rursus attollere liceret: & ne fratris quidem rationem magis, quam patriæ, habui; sperans, me idem ei persuasurum

quamprimum reverterit, & properans rem absolvere magistratus mei tempore. Ejus rei si tu initium fecisses, solus abstulisses gloriam. Verum quoniam persuadere tibi non potui; ad Urbem cum exercitu profectus, putavi vel vi id me effecturum, qui & civis essem, & nobilis, & Consul etiam. Hæ solæ sunt hujus belli, a me suscepti, causæ; non frater, non Manius, non Fulvia, non agri divisi victori ad Philippos militi, non miseratio veterum colonorum, suis ejectorum possessionibus: nam me quoque auctore adsignati sunt

οὐ τὰ τῶν γεωργῶν ἀφαιρούμενοι τοῖς στρατευσαμένοις
 διένεμον. ἀλλὰ με σὺ τήνδε τὴν διαβολὴν αὐτοῖς διέβαλ-
 45 λες, τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου μεταφέρων ἐπὶ τὴν κληρου-
 χίαν ἀπὸ σαυτοῦ· καὶ τῶδε μάλιστα αὐτοὺς ἐλαῖν, ἐμοῦ
 κεκράτηκας. ἀνεπίσθησαν γὰρ, πολεμῆσθαί τε ὑπ'
 ἐμοῦ, καὶ ἀμύνεσθαί με ἀδικοῦντα. Τεχνάζειν μὲν δὴ
 σε ἔδει, πολεμοῦντα· νικήσαντα δέ, εἰ μὲν ἐχθρὸς εἶ τῆς
 50 πατρίδος, καὶ μὲ ἠγεῖσθαι πολέμιον, ἀ' ἔδοξα συνοίσειν
 αὐτῇ, βουληθέντα, οὐ δυνηθέντα δὲ διὰ λιμόν.

XLIV. Λέγω δὲ ταῦτα ἐγὼ, ἐγχειρίζων μὲν ἐμαυτόν
 σοι, καθάπερ εἶπον, εἰς ὃ τι θέλοις· ὑποδεικνύς δέ, οἷα
 καὶ πρότερον καὶ νῦν ἐφρόνησα περὶ σοῦ, καὶ φρονῶν ἔτι
 55 μόνος ἀφικόμην. καὶ περὶ μὲν ἐμοῦ τσαῦτα. Περὶ δὲ τῶν
 φίλων καὶ τοῦ στρατοῦ παντός, εἰ μὲν οὐχ ὑποπλέσεις
 με λέγοντα, συμβουλεύσω τὰ σοὶ μάλιστα ὠφελιμώ-

Lan. 47. κερρατήκασιν Edd. *Cand.* male. *Recte Aug.* ut jam viderant
 Gelen. & *H. Steph.* L. 49. νικήσαι δὲ mend. Edd. *Cand.* *Verum*
rursus ded. Aug. L. 51. Duo verba οὐ δυνηθέντα (quæ adijcienda
 vidit Gelen. & post eum *H. Steph.*) desiderantur in Edd. & *Cand.*
Sed dedit Aug. L. 57. συμβουλεύω Edd. *Prætuli Aug. Ven. Cand.*
monente etiam H. Stephano.

agnati sunt agri fratris legio-
 nibus, spoliatis possessoribus
 pristinis. Sed hanc calumnia-
 m tu in me commentus es,
 ut causam, cur hoc bellum a
 me susceptum sit, transferres
 a te in agrorum distributio-
 nem. Eaque maxime arte
 conciliatis veteranorum ani-
 mis, victoriam de me obti-
 nuisti. Persuasum enim illi
 habent, se a me bello peti;
 atque adeo injurias, a me
 ipsis intentatas, armis sibi esse
 propellendas. Sed his nimi-
 rum artibus utendum tibi fuit,
 quoad bellum gerebas: nunc,
 victoriam adeptus, si es ho-

„stis reipublicæ, me quoque
 hostem judices necesse est,
 qui, quum reipublicæ quo-
 cumque modo possem consu-
 lere voluerim, fame tantum
 sum prohibitus.

44. „Atque hæc dum dico,
 trado me ipsum (ut jam ante
 declaravi) tibi, ut de me
 quidquid volueris statuas. O-
 stendere autem tibi volui,
 quid & prius de te senserim,
 & etiam nunc sentiam quum
 solus ad te veni. Sed hæc
hactenus de meipso. Quod
 autem *ad amicos et ad uni-*
versum exercitum adtinet,
 nisi suspectum tibi est, con-

A. U.
214.

τατα, μηδὲν δεινὸν αὐτοὺς ἐργάσασθαι διὰ τὴν ἐμὴν καὶ τὴν σὴν Φιλονεικίαν· μηδὲ, ἀνθρώπων ὄντα, καὶ τύχη κρώμενον, οὐ βεβαίῳ πράγματι, κωλύσαι τοὺς κινδύ- 60 νεύειν ἐν τύχαις ἢ χρείαις ἐφελήσοντάς ποτε ὑπὲρ σοῦ, μαθόντας ἐκ τοῦδε τοῦ σοῦ νόμου, δυσέλπιστον σώζεσθαι μὴ κατορθοῦσιν. Εἰ δὲ ὑποπίλος ἢ ἀπίστος ἐχθροῦ πᾶσα συμβουλή, οὐκ ὀκνῶ καὶ παρακαλεῖν σε, μὴ τοὺς Φίλους τίνυσθαι τῆς ἐμῆς ἀμαρτίας καὶ τύχης, 65 ἀλλ' εἰς ἐμὲ συναγαγεῖν πάντα, τὸν πάντων αἴτιον. ἀφ' ἧς δὴ γνώμης αὐτοὺς ὑπελιπώμεν, ἵνα μὴ δόξαιμι, σοὶ τὰδε λέγων ἐκείνων ἀκουόντων, ὑπὲρ ἐμαυτοῦ τεχνάζων εἰπῶεῖν.

XLV. Τοιαῦτα δὲ εἰπόντος τοῦ Λευκίου καὶ σιωπῆ- 70 σαντος, ὁ Καῖσαρ ἔλεξεν· Ἄσπονδον μὲν σε κατιόντα πρὸς ἐμὲ ὄραν, ὦ Λεύκιε, ὑπήντησα τῶν ἐμῶν ἐρυμάτων ἔτι ἐκτὸς ὄντα κατὰ σπουδῆν, ἵνα ἔτι κύριος ᾖν σεαυτοῦ

Liu. 59. τὴν, ad τὴν εἰρησικ. adjeci ex Aug. L. 61. ἢ χρείαις caret Reg. B. Ibid. ἐφελήσαντάς ποτε edit. 1. 2. male. Recte Aug. & edit. 3. L. 73. ὄντι puto legendum.

„filium utilissimum dederō : ne quid durius in eos animadvertas propter meam tuamque contentionem : & , quum homo sis , fortunæ obnoxius , (quæ instabilis semper res est,) ne eos , qui in aliis fortunæ casibus temporibusque propugnatores fortasse tui erant futuri , deterreas , si a teipso exemplum editum viderint , nihil de salute sperandum nisi victoribus . Quod si omne consilium ab hoste profectum suspectum est atque infidum ; non piget me precibus etiam tecum agere , ne ab amicis meis pœnas exigas mei sive

„peccati sive infortunii ; sed in me potius omnia conferas , qui causa sum horum omnium . Quamobrem consulto etiam illos post me reliqui , ne , si illis audientibus hæc ad te verba facerem , meam simul causam callide viderer agere velle .”

45. Postquam finem dicendi Lucius fecit ; CÆSAR in hanc sententiam respondit : „Quum viderem te , LUCI , sine feciali ad me descendere ; extra munimenta mea festinus occurri , ut libere etiam nunc rebus tuis consuleres , eaque dicere facereque pos-

75 Βουλευόιο, καὶ λόγοις καὶ πράττοις ἀνομίξεις σοι συνοί-
 σειν. ἐπεὶ δ', ὅπερ ἐστὶ τῶν ἀδικεῖν ὁμολογούντων, σαυ-
 τὸν ἡμῖν ἐπιτρέψεις, οὐδὲν ἔτι δεόμεαι διελέγχειν ὅσα σὺν
 τέχνῃ μου κατεψεύσω. ἐξαρχῆς δέ με βλάψειν ἐλόμε-
 νος, καὶ νῦν ἔβλαψας. σπονδάς γάρ μοι τιθέμενος, ἔτυ-
 χες ἀν' ἡδίκημένου, καὶ νεικηκότος. ἀσπονδὸν δὲ σαυτοῦ
 80 τε καὶ τοὺς Φίλους ἐπιτρέπων ἡμῖν καὶ τὸν στρατὸν, ἀ-
 Φαιρῇ μὲν πᾶσαν ὀργὴν, ἀΦαιρῇ δὲ καὶ τὴν ἐξουσίαν,
 ἣν σπενδόμενος ἀν' ἔδωκας ὑπ' ἀνάγκης. συμπῶλεκλαι
 γὰρ οἷς ἀξίον ὑμᾶς παθεῖν, τὸ προσήκον ἂν ἐμὲ δίκαιόν
 ἐσθι παθεῖν· ὃ δὴ προτιμήσω, διὰ τε τοὺς θεοὺς, καὶ δι'
 85 ἑμαυτὸν, καὶ διὰ σέ, ὦ Λεύκιε· καὶ οὐ ψεύσω σε τῆς
 προσδοκίας, ἣν ἔχων περὶ ἑμαυτοῦ κατελήλυθας. Ταῦτα
 μὲν ἔλεξαν ἀλλήλοις, ὡς ἐκ τῶν ὑπομνημάτων ἦν ἐς τὸ
 δυνατόν τῆσδε τῆς Φωνῆς μεταβαλεῖν τεκμαιρομένῳ τῆς
 γνώμης τῶν λελεγμένων. Καὶ διεκρίθησαν, ὁ μὲν Καί-

A. U.
714.

*Lin. 78. μοι, post γὰρ, abest ab Aug. L. 82. ἔδωκε Edd. MSS. &
 Cand. quod in ἔδωκε utique mutandum putavi.*

„ses, quæ tibi putes conduce-
 re. Quoniam autem, (quod
 facere ii solent, qui se pec-
 casse profitentur) in potesta-
 tem meam te tradis; non o-
 pus est amplius, ut, quæ mi-
 hi scite sed falso objecisti,
 coarguam. Sed, sicut inde ab
 initio consilium mihi nocendi
 cepisti, sic etiam nunc mihi
 noces. Quodsi enim de pa-
 cis conditionibus mecum e-
 gisses, tum in victorem meri-
 to infensum incidisses. Nunc,
 quum absque ullis conditio-
 nibus te & amicos tuos & ex-
 ercitus nostræ fidei permittis,
 non solum iram omnem exi-
 mis, sed & potestatem auferis,

„quam, si pacationes interve-
 nissent, necessario eras con-
 cessurus. Etenim mihi non so-
 lum, quid meriti vos sitis,
 respiciendum est; verum et-
 iam, me quid deceat. Atque
 hanc equidem partem præfe-
 ro, vel propter deos, vel pro-
 pter me ipsum, vel propter
 te, *Luci*: nec fallam hanc
 tuam de me expectationem,
 quæ huc te adduxit.” Talis
 fuit utriusque oratio, quate-
 nus ex *Commentariis* senten-
 tiam dictorum agnoscere & in
 hujus sermonis vim licuit
 transferre. His dictis, a se
 invicem discesserunt: *Cesar*
 miratus *Lucium*, quod null.

A. U.
714.

σαρ ἐν ἐπαίνῳ καὶ θαύματι τὸν Λεύκιον ἔχων, οὐδὲν (ὡς ᾗδ' ἐν συμφοραῖς) ἀγεννὲς οὐδὲ ἀσύνητον εἰπὼντα· ὁ δὲ Λεύκιος τὸν Καίσαρα, τοῦ τε ἡθους καὶ βραχυλογίας· οἱ λοιποὶ δ' ἔτεκμαίροντο τῶν εἰρημένων ἐκ τῆς ὄψεως ἐκατέρων.

XLVI. Καὶ ὁ Λεύκιος ἔπεμψε τοὺς χιλιάρχους, τὸ σύνθημα τῷ στρατῷ ληψομένους παρὰ τοῦ Καίσαρος. 95
Οἱ δὲ ἔφερον αὐτῷ τὸν ἀριθμὸν τοῦ στρατοῦ· καθὰ καὶ νῦν ἔθος ἐστὶ, τὸν αἰτοῦντα τὸ σύνθημα χιλίαρχον ἐπι-
διδόναι τῷ βασιλεῖ βιβλίον ἐφήμερον τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ παρόντος· οἱ μὲν δὴ τὸ σύνθημα λαβόντες, τὰς φυλα-
κὰς ἔτι διὰ χειρὸς εἶχον· οὕτω κελεύσαντος αὐτοῦ Καί-
σαρος, νυκτοφυλακῆν ἐκατέρους τὰ ἴδια. Ἄμα δὲ ἡμέ-
ραι ὁ μὲν Καῖσαρ ἔθυεν, ὁ δὲ Λεύκιος αὐτῷ τὸν στρατὸν
ἐπέμψε, τὰ μὲν ὄπλα φέροντα, ἐσκευασμένον δ' ὡς ἐν
ὁδοπωρίᾳ. οἱ δὲ τὸν Καίσαρα πόρρωθεν ὡς αυτοκράτορα 5
ἡσπάσαντο, καὶ ἔστησαν ἐν μέρει κατὰ τέλος οὐ προσέ-
ταξεν ὁ Καῖσαρ, ἐφ' ἑαυτῶν, οἱ τε κληροῦχοι, καὶ οἱ
νεοστράτευτοι, κεχωρισμένοι. Ὁ δὲ Καῖσαρ, ἐκτελεσθεί-

Lin. 93. ἰδεκμαίροντο Edd. mend. ex Reg. B. Recte Reg. A. Aug.
Ibid. τῷ εἰρημένων edit. I. vit.

lum ei (sicut in calamitatibus fieri fere solet) vel humile verbum vel inconsideratum excidisset; *Luciusque* vicissim, laudans *Cæsaris* clementiam & in dicendo concinnam brevitatem. Reliqui ex utriusque vultu de orationum sententia conjecturam fecerant.

46. Tum *Lucius* tribunos misit, qui *tesseram a Cæsare* acciperent. Iidemque simul *matriculam* ei adtulerunt; sicut hodieque mos est, ut tribunus, quum *tesseram* petit, simul Imperatori exhibeat *libellum diurnum*, in quo pra-

sentium militum numerus est consignatus. Accepta *tessera*, non intermiserunt tamen *excubias*; ita enim iusserat *Cæsar*, ut ea nocte seorsim uterque *excubaret exercitus*. Postridie vero, prima luce *Cæsar* sacra peregit; *Luciusque* ad eum misit exercitum, arma gestantem, sed iter facientium habitu: qui *Cæsarem* e longinquo Imperatorem consalutarunt, & legionatim constiterunt quo loco *Cæsar* mandaverat, veterani discreti a tironibus. *Cæsar*, peractis sacris, laurea ceu *victoriæ sym-*

σης τῆς θυσίας, σφειάμενος δάφνη, συμβόλῳ νίκης,
 10 προῦκάθητο ἐπὶ βήματος, καὶ προσέταξε μὲν ἅπασι
 θέσθαι τὰ ὄπλα, ἔνθα εἰσήκεσαν. θεμένων δέ, τοὺς
 κληρούχους ἐκέλευσεν ἐγγυτέρω προσελθεῖν, διεγνωκῶς
 ἄρα ὀνειδίσαι τῆς ἀχαριστίας, καὶ φοβῆσαι. προέγνωστο
 δὲ μέλλων ὧθε ποιήσειν, καὶ ὁ στρατὸς ὁ τοῦ Καίσαρος,
 15 εἴτε ἐξεταίτηδες, οἳα προδιδάσκονται πολλάκις, εἴτε ὑπὸ
 πάθους, ὡς πρὸς οἰκείου ἀνδρας, ἀκρατεῖς τῆς δεδομέ-
 νης σφίσι τάξεως γενόμενοι, προσιοῦσι τοῖς Λευκιανοῖς
 οἳα συνεστρατευμένοις ποτὲ περιχυθέντες, ἠσπάζοντο καὶ
 συνέκλαιον, καὶ τὸν Καίσαρα ὑπὲρ αὐτῶν παρεκάλουν,
 20 καὶ οὔτε βοῶντες ἔτι ἐπαύοντο οὔτε συμπλεκόμενοι,
 κοινωνούντων ἑκατέρους τοῦ πάθους ἤδη καὶ τῶν νεοστρα-
 τεύτων· οὐδὲ ἦν τι διακεκριμένον ἔτι οὐδ' εὐκρίτον.

XLVII. Ὅθεν αὐδὲ ὁ Καῖσαρ ἔτι τῆς γνώμης ἐκράτει,
 ἀλλὰ, μόλις τὴν βοὴν καταπαύσας, εἶπε τοῖς ἰδίους·
 25 Ὑμεῖς μὲν, ὧ συστρατιῶται, οὕτως αἰεὶ μοι προσενήνεχθε

*Lin. 9. δάφνην σύμβολον Edd. ex emend. C. Steph. δάφνη σύμβολον Re-
 gii. δάφνην σύμβολον Ven. δάφνη σύμβολον dedit Aug.*

bolo redimitus, sedit pro tri-
 bunali, iussitque omnes in
 vestigio arma deponere. Quo
 facto veteranos propius iussit
 accedere; constitueratque in-
 gratitudinem exprobrando ter-
 rorem eis incutere. Sed quum
 ante cognitum fuisset hoc Cæ-
 saris consilium; milites ejus,
 sive ex composito, quemad-
 modum sæpe in hujusmodi oc-
 casionibus præmonentur, sive
 suoapte adfectu moti erga ho-
 mines necessarios, ordinem
 quo stare iussi erant deserent-
 es, in progredientium Lucia-

norum, commilitonum quon-
 dam suorum, complexus effun-
 debantur, collacrimantesque
 rogabant pro eis Cæsarem, nec
 ab eorum amplexu divelleban-
 tur, nec desinebant obclamare
 interim. Jamque etiam tirones
 utrimque simili adfectu erant
 commoti, & erat confusus
 omnium discursus clamorque.

47. Quamobrem ne CÆSAR
 quidem persistit in sententia;
 sed, ægre sedato clamore, sic
 suos adlocutus est: „Ita vos,
 COMMILITONES, semper ex-
 ga me gessistis, ut nihil fru-

Α. Υ. ὡς μηδενὸς ἀτυχῆσαι παρ' ἐμοῦ δύνασθαι. ἐγὼ δὲ ταῦς
 714. μὲν νεοστρατεύτους ὑπ' ἀνάγκης ἐστρατεύσθαι Λευκίῳ
 νομίζω· τούτων δὲ, τῶν συνεστρατευμένων τε παλλακίς
 ὑμῶν, καὶ νῦν ὑφ' ὑμῶν σωζομένων, ἐπενόουν πυθέσθαι,
 Τί παθόντες ἐξ ἡμῶν, ἢ τίνος χάριτες οὐκ ἀξιοθέντες, 30
 ἢ τί μείζον παρ' ἐτέρου προσδοκῶντες, ἐναντία ὄπλα ἤ-
 ραντο ἐμοί, καὶ ὑμῶν, καὶ ἑαυτοῖς; ἀ γὰρ ἕκαμνον ἐγὼ,
 πάντα ἦν ὑπὲρ τῆς κληρουχίας, ἧς ταῦ μέρους καὶ τού-
 τοις μετῆν. καὶ, εἰ συγχωρεῖτέ μοι, καὶ νῦν πεύσομαι.
 Οὐκ ἐπιτρεπόντων δὲ, ἀλλὰ ἀπαύσιως παρακαλούντων· 35
 Συγχαρῶ ὑμῶν ὅσα βούλεσθε, ἔφη, καὶ ἀφείσθωσαν
 ἀπαθεῖς τῶν ἡμαρτημένων, ἀν' ἐς τὸ μέλλον ὑμῶν ὅμοια
 Φρονῶσιν. Ὑπισχνουμένων δ' ἑκατέρων, βοαί τε καὶ
 χάριτες ἦσαν ἐς τὸν Καίσαρα· καὶ τισιν αὐτῶν ἐπέτρεψε
 τινὰς καὶ ὑποδέξασθαι, τὸ δὲ πλήθος ἐκέλευε σκηναῦν 10
 ἐνθα περ εἰσῆκεσαν ἀποθεν, ἕως ὃ Καῖσαρ αὐτοῖς πόλεις
 τε ἐς χειμασίαν, καὶ τοὺς ἀπάξαντας ἐς τὰς πόλεις δοίη.

*Lib. 26. μηδενὸς εὐτυχῆσαι Edd. mend. Recte Aug. L. 34. παύσομαι
 edit. 1. mend. L. 37. ἄγ carent Aug. Ven. male.*

„*stra a me petere possitis. Ego
 vero tirones quidem necessi-
 tate coactos militasse puto au-
 spiciis Lucii. Ex his autem ve-
 stræ prius militiæ non semel
 sociis, qui nunc vestris ser-
 vantur precibus, constitueram
 quærere: quam tandem no-
 stra injuria, aut qua frustrati
 gratia, aut quid majus exspe-
 ctantes ab alio, arma tulerint
 contra me, & vos, & seipfos?
 Nam quos labores pertuli, eos
 omnes pro agrorum sustinui
 divisione, cujus & isti fuere
 participes. Et nunc etiam ex
 illis equidem, si modo finitis,
 id quæram.*” Non sinentibus

vero militibus, sed indefinen-
 ter cum deprecantibus: „Con-
 cedo, inquit, vobis quidquid
 petitis: dimittantur impune,
 dummodo posthac eadem vo-
 biscum sentiant.” Id utrique
 sunt polliciti; & adclamatio-
 nibus gratiarumque actioni-
 bus omnia resonabant. Tum
Cæsar nonnullis e suis permisit
 etiam hospitio excipere quos-
 dam; reliquam vero multitu-
 dinem seorsim jussit tentoria
 figere, quo loco primum con-
 stiterant, donec ad hiberna eis
 a *Cæsare* designarentur oppi-
 da, & duces adtribuerentur
 qui in oppida eos deducerent.

XLVIII. Καθεζόμενος δ' ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκάλει τὸν Λεύκιον ἐκ τῆς Περυσίας μετὰ τῶν ἐν τέλει Ρωμαίων.
 45 καὶ κατήεσαν πολλοὶ μὲν ἀπὸ τῆς Βουλῆς, πολλοὶ δὲ ἀπὸ τῶν καλουμένων ἰππέων, ἐν ᾧ ψεῖ πάντες οἰκιστῶ καὶ ὄξεια μεταβολῇ. Ἄμα δὲ ἐξήεσαν οὗτοι τῆς Περυσίας, καὶ Φρουρὰ τὴν πόλιν περιέστη. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, Λεύκιον μὲν ὁ Καῖσαρ ἑαυτῷ παρεσήσατο· τῶν δὲ ἄλλων
 50 τοὺς μὲν οἱ Φίλοι Καίσαρος, τοὺς δὲ οἱ λοχαγοὶ διέλαβον, προδεδιδαγμένοι πάντες, ἐς τιμὴν ἀπάγειν ἄμα καὶ Φυλακὴν ἄσημον. Τοὺς δὲ Περυσίους, ἀπὸ τοῦ τείχους παρακαλοῦντας, ἐκέλευσεν ἤκειν, ἀνευ τῆς Βουλῆς μόνης· καὶ ἔλθοῦσι συνέγνω. οἱ δὲ βουλευταὶ, τότε μὲν
 55 Φύλαξι παρεδόθησαν, μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀνηρέθησαν, χωρὶς Αἰμιλίου Λευκίου, ὃς ἐν Ρώμῃ δικάζων ἐπὶ τῷ Φόνῳ Γαίου Καίσαρος, τὴν καταδικάζουσαν ἤνεγκε Φανερώς, καὶ πάντας Φέρειν ἐκέλευεν, ὡς ἐκλυομένους μῦσος.

XLIX. Τὴν δὲ Περυσίαν αὐτὴν ἐγνώκει μὲν ὁ Καῖσαρ
 60 ἔς διαρπαγὴν ἐπιτρέψαι τῷ στρατῷ. Κέσσιος δὲ τις αὐτῷ
 Lin. 48. καὶ, ante φρουρά, inserui ex Aug. L. 58. μῦσος Reg. A.

48. Deinde sedens pro tribunali *Cæsar* evocavit *Perusia* *Lucium*, cum nobilioribus ex Romanis. Et descendunt multi senatores, multi item equites Romani; omnes squalidi, & ob tam repentinam mutationem miserabiles. Quibus *Perusiam* egressis, præfidium ad urbem circumcirca est adpositum. Ubi vero venerunt, *Lucium Cæsar* adsumsit: e ceteris alios amici *Cæsar*is, alios centuriones inter se partiti sunt; omnes præmoniti, ut & in honore & in latente custodia eos haberent. *Perusinos* quoque, deprecantur

tes e mœnibus, accedere ad se iussit, absque tamen decurionibus; & postquam accesserunt, venia eos donavit. *Decuriones* vero tunc quidem in carcerem missi, sed paulo post necati sunt; excepto *Lucio Emilio*, qui Romæ olim in iudicio, quo percussores postulabantur *Cæsar*is, palam atrum tulerat calculum, & alios hortatus erat, ut idem facerent & ab eo scelere se expiarent.

49. *Perusiam* ipsam diripiendam militi dare *Cæsar* statuerat. Sed quidam oppidanorum, non satis sanæ mentis

A. U.
714.

τῶν, ὑπομαργότερος, ἐν Μακεδονίᾳ πεπολεμηκῶς, καὶ ἐκ τοῦδε Μακεδονικὸν αὐτὸν ὀνομάζων, ἐνέπρησε τὴν οἰκίαν, καὶ ἑαυτὸν ἐς τὸ πῦρ ἐπέβαλε· καὶ ἄνεμοι τὴν Φλόγα ὑπολαβόντες, περιήνεγκαν ἐς ὅλην Περυσίαν, καὶ ἐνεπρήσθη, χωρὶς τοῦ Ἡφαιστείου μόνου. Τότε μὲν δὴ τῆ 65 Περυσία τέλος ἦν, δόξαν ἀρχαιότητος ἐχούση καὶ ἀξιώσεως. ὑπὸ γὰρ Τυρρηνῶν πάλαι Φασίν αὐτὴν ἐν ταῖς πρώταις δώδεκα πόλεσιν ἐν Ἰταλίᾳ γενέσθαι· διὸ καὶ τὴν Ἴηραν ἔσεβον, οἷα Τυρρηνοί. τότε δὲ ὅσοι τὰ λείψανα τῆς πόλεως διέλαχον, τὸν Ἡφαιστον σφίσις ἔθεντο θεὸν εἶναι 70 πατρίον ἀντὶ τῆς Ἴηρας. Τῆς δὲ ἐπιούσης, ὁ μὲν Καῖσαρ ἔσπένδετο ἅπασιν. ὁ δὲ στρατὸς οὐκ ἐπαύετο ἐπὶ τισὶ θορυβῶν, ἕως ἀνηρέθησαν· καὶ ἦσαν οἱ μάλιστα Καίσαρος ἐχθροὶ, Κανούτιός τε καὶ Γάιος καὶ Φλάβιος καὶ Κλώδιος ὁ Βιθυνικὸς, καὶ ἕτεροι. Τοῦτα μὲν δὴ τέλος ἦν 75 τῆς ἐν Περυσίᾳ Λευκίου πολιορκίας· καὶ ὁ πόλεμος ὧδε

Lin. 62. αὐτὸν Edd. invitis MSS. L. 73. Pro καὶ ἦσαν οἱ dat. οἱ ἦσαν οἱ Aug. L. 74. Κανούτιος h. l. Edd. Aug. Recte Cand. Ibid. Utique ΓΑΙΟΣ ΦΛΑΒΙΟΣ (vel Φλαύιος) videtur legendum, deleto medio καὶ, cum Gelenio.

homo, Cestius nomine, qui, quoniam in Macedonia quondam militaverat, Macedonicum se consueverat vocare, proprias aedes incendit, seque in ignem injecit: tum, ventis flammam per totam urbem difflantibus, cremata sunt omnia, fano Vulcani tantum excepto. Hic finis fuit Perusiae, urbis antiquitate & dignitate inclytæ. Ajunt enim, unam e duodecim priscis Etruscorum urbibus fuisse, post recentem Tyrrenorum in Italiam adventum conditis:

quamobrem, Etrusco more, Junonem colebant. Tunc vero qui diviserunt inter se urbis reliquias, Vulcanum vice Junonis tutelare numen sibi optaverunt. Postero die Cæsar nobilibus omnibus veniam pacemque concessit. Sed milites ipsius tumultuari contra quosdam non desierunt, donec interfecti sunt: erantque iidem inimicissimi Cæsaris, Canutius, C. Flavius, Clodius Bithynicus, & alii. Hic fuit EXITUS PERUSINÆ OBSIDIONIS. atque sic simul bellum

ἐξελέλυτο, χαλεπώτατός τε καὶ χρόνιος ἐλπίσθεις ἔσε-
σθαι τῇ Ἰταλίᾳ.

A. U.
714.

L. Καὶ γὰρ Ἀσίνιος αὐτίκα καὶ Πλάγκος καὶ Οὐεντί-
διος καὶ Κράσσος καὶ Ατῆϊός, καὶ ὅσοι τῆσδε τῆς γνώμης
ὄντες ἕτεροι στρατὸν εἶχον οὐκ εὐκαταφρόνητον, ἀλλ' εἰς
τρισκαίδεκα τέλη γεγυμνασμένα, καὶ ἰππέας ἑξακισ-
χιλίους ἐπὶ πεντακισίοις, ἠγούμενοι τὸ κεφάλαιον τοῦ
πολέμου λεύκιον γεγονέναι, ἐπὶ Θάλασσαν ἦσαν, ἕτε-
ρος ἑτέρας ὁδοῦς· οἱ μὲν εἰς Βρεντέσιον, οἱ δ' ἐπὶ Ραβέννης,
οἱ δ' εἰς Τάραντα· καὶ οἱ μὲν εἰς Μοῦρκον ἢ Αἰνόςβαρβον,
οἱ δὲ εἰς Αντώνιον· διακόντων αὐτοὺς τῶν Καίσαρος Φίλων,
καὶ σπονδὰς προτεινόντων, καὶ οὐκ ἐθέλουσιν ἐνοχλοῦν-
των τὰ πέζα· μάλιστ' ὧν δὴ καὶ μόνων Ἀγρίππας
ἔπεισε μεταθέσθαι δύο τέλη Πλάγκου, ἀποληθέντα
ἐν Καμερία. Ἐφευγε δὲ καὶ Φουλβία μετὰ τῶν τέκνων
εἰς Δικαιαρχεῖαν, καὶ ἀπὸ Δικαιαρχείας εἰς τὸ Βρεντέσιον,
μετὰ τρισχιλίων ἰππέων, οἱ αὐτῇ παρὰ τῶν στρατηγῶν
πομπῶι ἀπεστέλλαν. ἐν δὲ τῷ Βρεντεσίῳ νεῶν πέντε

*Lin. 78 sq. τῇ Ἰταλίᾳ γὰρ Ἀσίνιος Aug. omissa conjunct. καὶ, ἔ
nulla interposita punctione, male. L. 82. Pro τέλη dant μὲν cor-
rupte Edd. Verum ded. Aug. Ven. ἔ vidit Musgrave. L. 89. καὶ
μὲν Edd. invit. MSS. L. 90. ἀποληθέντα Edd. invit. MSS.*

hoc, contra Lucium gestum,
quod & difficillimum fore vi-
fum erat & diu Italiam vexa-
turum, confectum est.

50. Nam *Afinius, Plan-*
cus, Ventidius, Crassus, A-
tejus, & quotquot alii harum
partium erant, qui copias non
spemendas habebant, sed ad
XIII legiones exercitatas, &
equites quingentos super sex
millia, rati *caput belli fuisse*
Lucium; ad mare protinus se
contulerunt, alius alia via;
pars Brundisium, pars Raven-
nam, pars Tarentum. Et eo-

rum alii Murcum aut Ahenobarbum, alii Antonium petierunt; persequentibus Cæsarianis, & pacem offerentibus, recusantesque infestantibus, & pedites quidem maxime: e quibus folis etiam *Agrippa* duabus legionibus *Planci, Cameria* interceptis, persuasit ut signa ad se transferrent. Profugit & *Fulvia* cum filiis suis Puteolos, & inde porro Brundisium, deducens tribus millibus equitum, qui ei in hoc a ducibus exercituum fuerant missi. Brundisii

A. U.
714.

μακρῶν ἐν Μακεδονίᾳ οἱ μεταπέμπτων γενομένων, 95
ἐπιβάσα ἀνήγετο. καὶ αὐτῇ Πλάγκος συνέπλει, τὸν ἔτι
λοιπὸν αὐτοῦ στρατὸν ἐκλιπῶν ὑπὸ δειλίας· οἱ δὲ Οὐεν-
τίδιον σφῶν εἵλοντο ἄρχειν. Ασίνιος δὲ Αἰνὸβάρωβω συνε-
τίθετο Φιλίαν εἶναι πρὸς Αντωνίων· καὶ ἐπέστειλλον ἀμφω
τάδε τῷ Αντωνίῳ, καὶ ἀποβάσεις αὐτῷ καὶ ἀγορῶν, ὡς
αὐτίκα ἤξοντι, εὐτρέπιζον ἀνά τὴν Ἰταλίαν.

LI. Ἄλλω δὲ Αντωνίου στρατῷ πολλῶ περὶ Ἄλπει, 10
οὗ Φούφιος Καλῆνος ἠγάγετο, ὁ Καῖσαρ ἐπέβούλευεν· ἤδη
μὲν τὸν Αντωνίων ὑπονοῶν, ἐλπίζων δὲ, ἢ Φίλω ἔτι ὄντι
Φυλάξειν, ἢ πολεμοῦντος, μεγάλην ἰσχύν προσλήψε-
σθαι. διαμέλλοντος δὲ ὁμῶς ἔτι αὐτοῦ, καὶ τὸ εὐπρεπὲς
περιορωμένου, ὁ Καλῆνος ἐτελεύτησε· καὶ ὁ Καῖσαρ, ὡς
ἐς ἀμφοτέρα πρόφασιν εὐρῶν, ἦει, καὶ παρελάμβανε
τὸν τε στρατὸν, καὶ τὴν Κελτικὴν ἐπ' αὐτῷ καὶ Ἰβηρίαν,

*Lin. 2. εὐτρέπιζον Reg. B. Aug. εὐτρέπιζον Reg. A. Correxit C. Steph.
L. 4. Pro Φούφιος dant φίλος Edd. φίλος Reg. A. φίλος Reg. B. Re-
fere Aug. Ven. Cand. L. 5. ὄντι carent Edd. cum Reg. A. & Aug.
Dedit Ven. ἔτι ὄντα Reg. B. L. 8. ὡς ante ἐς carent Edd. cum
Reg. A. Deder. Aug. Ven. ὡς ἀμφοτ. Reg. B. & caret is.*

vero quinque naves longas, ac-
citas e Macedonia, conscendit:
solvitque una cum ea *Plan-*
cus, qui præ ignavia reliquum
etiam suum exercitum dese-
ruit. *Planci* milites auspicii
Ventidii se tradiderunt. *Afi-*
nus vero *Ahenobarbum* per-
traxit ad amicitiam *Antonii*:
qua de re ambo certiozem il-
lum per literas fecerunt; ei-
demque, ut mox in Italiam
adventuro, loca opportuna
quo exscenderet parabant, &
commeatus expediebant.

σι. Jam vero de alio *An-*
tonii exercitu, qui *Fusio* *Ca-*

leno duce circa Alpes agebat,
ad se pertrahendo *Cæsar* cogi-
tabat. Scilicet quum ipsum
Antonium jam suspectum ha-
beret; sperabat, si in amici-
tia ille permaneret, se ei illas
copias conservaturum; sin
bellum agitaret, magno ro-
bore contra eum se auctum
iri. Sed dum cunctatur etiam
num & honestam occasionem
quærit, *Calenus* fato functus
est. Qua occasione arrepta,
ad utrumvis consilium oppor-
tuna, profectus eo *Cæsar*, &
exercitum *Caleni* occupavit,
et *Galliam Hispaniamque*,

καὶ τάσδε οὔσας ὑπὸ Ἀντωνίου, Φουφίου τοῦ παιδὸς Κα-
ληνοῦ καταπλαγέντος τε αὐτὸν, καὶ παραδόντος ἀπαν-
τα ἀμαχεί. Ὁ μὲν δὴ Καῖσαρ, ἐνὶ ταῦδε ἔργω ἕνδεκα τέλη
στρατοῦ καὶ χώρας τοσάσδε λαβὼν, τοὺς ἡγεμόνας
αὐτῶν παρέλυε τῆς ἀρχῆς, καὶ ἰδίους ἐπιστήσας, ἐς
Ῥώμην ἀνέστρεφεν.

LII. Ὁ δὲ Ἀντώνιος, χειμῶνος μὲν ἔτι, τοὺς πρόσβεις
κατέχε τοὺς ἀπὸ τῶν κληρουχιῶν πρὸς αὐτὸν ἔλθοντας,
ἔτι ἐπικρύπτων αἰ ἐφοῦνε. Ἦρι δ' ἐκ μὲν Ἀλεξανδρείας
ἐς Τύρον ἴδευεν· ἐκ δὲ Τύρου διαπλέων ἐπὶ Κύπρου καὶ
Ῥόδου καὶ Ἀσίας, ἤσθητο τῶν ἐν τῇ Περυσίᾳ γεγυότων,
καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐμέμφετο, καὶ Φουλβίαν, καὶ μάλι-
στα πάντων Μάνιον. Φουλβίαν μὲν οὖν εὗρεν ἐν Ἀθήναις,
ἐκ Βρεντεσίου Φυγοῦσαν. Ιουλίαν δ' αὐτῷ τὴν μητέρα
Πομπηίου, ἐς αὐτὴν διαφυγοῦσαν, ἔπεμψεν ἐκ Σικε-
λίας ἐπὶ νεῶν μακρῶν, καὶ παρέπεμψον αὐτὴν οἱ τῶν
ἀμφὶ τὸν Πομπηίου ἀριστοί, Λεύκιός τε Λίβων ὁ κηδε-

lin. 11. Φουλβίου Edd. mend. ex Reg. A. Φουφίου recte Reg. B. Aug.
Ven. Cand. L. 18. τοὺς, post κατέχε, caret edit. 3. oper. errore.
Ibid. αὐτὸν Edd. inv. MSS. L. 19. εἰτε ἐπικρύπτων Edd. mend.
Recte ἔτι Aug. Cand. L. 21. Artic. τῶ ad Περυσία adiecti ex Aug.
Ἐ Reg. B. L. 25. αὐτὸν Edd. invitit Reg. B. Aug. Novem verba
ab Ιουλίαν l. 24. usque διαφυγοῦσαν omisit Reg. A.

Antonii provincias; Fusio, Ca-
leni filio, per metum omnia
dedente sine certamine. Sic
Caesar eadem opera undecim
legionibus & provinciis am-
plissimis potitus, amotis præ-
fectis, & ex sua factione sub-
stitutis in eorum locum aliis,
Romam reversus est.

52. At Antonius legatos ex
coloniis ad se missos, dum
hiems durabat, detinuit, sua
adhuc celans consilia. Primo
autem vere Alexandria terre-

stri itinere Tyrum profectus,
inde per Cyprum & Rhodum
in Asiam navigavit. Ibi nun-
cio de rebus ad Perusiam ge-
stis accepto, vituperavit fra-
trem & Fulviam, & maxime
omnium Manium. Tum Ful-
viam Athenis invenit, profu-
gam e Brundisio: Juliam ve-
ro matrem Pompejus e Sici-
lia, quo confugerat, ad eum
misit longis navibus; dedu-
centibus Pompejanis optina-
tibus, L. Libone, Pompeji

A. U.
714.

σῆς τοῦ Πομπηίου, καὶ Σατουρνῆος, καὶ ἕτεροι ὅσοι, χηρίζοντες τῆς Αντωνίου μεγαλοπραγίας, ἠξίουσαν αὐτὸν συναλλαγέντα Πομπηίῳ, σύμμαχον ἐπὶ Καίσαρι λαβεῖν Πομπηίον. Ὁ δὲ αὐτοῖς ἀπεκρίνατο, χάριν μὲν ἐπὶ τῇ μητρὶ γιγνώσκειν Πομπηίῳ, καὶ ἀποτίσειν ἐν χρόνῳ· αὐτὸς δὲ, εἰ μὲν πολεμοίῃ Καίσαρι, χρῆσασθαι Πομπηίῳ συμμάχῳ· εἰ δ' ἐμμένῳ τοῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογημένοις ὁ Καίσαρ, πειράσασθαι καὶ Πομπηίον Καίσαρι συναλλάξαι. ὁ μὲν ᾧδε ἀπεκρίνατο.

LIII. Ὁ δὲ Καίσαρ ἐς Ρώμην ἀπὸ Κελτῶν ἐπανιών, ἤσθητο μὲν τῶν ἐς Ἀθήνας διαπεπλευκότων· τὸ δὲ τῆς ἀποκρίσεως ἀκριβὲς ἄρα οὐκ εἰδὼς, ἐξώτρυνε τοὺς κληρούχους ἐπὶ τὸν Αντώνιον, ὡς κατάγοντα μετὰ τῶν γεωργῶν Πομπηίον, ὧν αὐτοὶ τὰ χωρία ἔχουσιν· ἐς γὰρ δὴ Πομπηίον οἱ πλείονες τῶν γεωργῶν ἐπεθεύγεσαν. καὶ πιθανοῦ τοῦ διερεθίσματος ὄντος, οὐδ' ὡς οἱ κληρούχοι

Lin. 28. Σατουρνῆος Edd. mend. ex Reg. B. Recte Aug. Reg. A. L. 30. ἐπὶ Καίσαρος Aug. Ven. male. L. 33. πολεμοίῃ Edd. Rectius Aug. Ibid. χρῆσασθαι Edd. Prætulit Aug. L. 35. πειράσασθαι Reg. B. a prim. manu. L. 40. καταγ. μὲν τῶν γεωργῶν Edd. ex Reg. B. μὲν γεωργῶν Reg. A. Verum dedit Aug. L. 42. ὑπερεύγεσαν Aug.

socero, & Saturnino, alii- que, qui, desiderantes Antonii ingenium majoribus rebus gerendis aptum, cupiebant Antonium cum Pompejo reducere in gratiam, & socium Pompejo adversus Cæsarem adsciscere. Respondit Antonius: „se quidem gratias Pompejo pro remissa matre habere, relaturumque suo tempore: quodsi bellum gerendum sit contra Cæsarem, usurum illius societate; si pacta servaverit Cæsar, datum operam, ut Pompejus re-

concilietur Cæsari.”

53. *Cæsar, in Urbem reversus e Gallia, cognovit quidem, navigasse illos Athenas: sed quid responsi tulerint nescius, invidiam apud novos colonos facere instituit Antonio, quasi is Pompejum cum veteribus colonis in possessiones, quas ipsi nunc tenebant, reduceret: nam illorum plerique ad Pompejum confugerant. Quod quamquam probabile erat ad irritandos novos colonos argumentum; ne sic quidem faciles illi se*

προθύμως ἐπὶ τὸν Αντώνιον ἐστράτευον· οὕτως ἡ δόξα τῶν
 5 ἐν Φιλίπποις γεγονότων ἐδημαγωγῆσαι τὸν Αντώνιον. ὁ δὲ
 Καῖσαρ Αντωνίου μὲν καὶ Πομπηίου καὶ Αἰνοβάβου κα-
 τὰ πλῆθος ὀπλιτῶν ὑπεροίσειν ἐνόμιζεν· ἤρχε γὰρ τελῶν
 ἐς τότε τεσσαράκοντα πλεόνων· ναῦν δὲ αὐδεμίαν ἔχων,
 οὐδὲ καιρὸν ἐς ναυπηγίαν, ἀρρώθει, ναῦς ἐκείνων ἔχοντων
 0 πεντακοσίας, μὴ τὴν Ἰταλίαν περιπλέοντες ἐς λιμὸν πε-
 ριενέγκαιεν. ὧν ἐνθυμούμενος (ἐλέλεκτο δὲ αὐτῷ περὶ
 πολλῶν παρθένων ἐς γάμον) ἐπέστειλε Μαικίνα, συνθέ-
 σθαι Σκριβωνία τῇ Λίβωνος ἀδελφῇ, τοῦ κηδεύοντος Πομ-
 πηίου, ἵν' ἔχοι καὶ τήνδε ἀφορμὴν ἐς διαλύσεις εἰ δεήσει.
 5 Καὶ πυθόμενος ὁ Λίβων, ἐπέστειλε τοῖς οἰκείοις, ἐγχεῖν
 αὐτὴν τῷ Καίσαρι προθύμως. Ὁ δὲ Καῖσαρ τῶν Αντωνίου
 Φίλων καὶ στρατῶν ὅσους ὑπώπτευσεν, διέπεμπεν ἐπὶ
 προφάσεων, ἄλλους ἀλλαχοῦ, καὶ Λέπιδον ἐς τὴν ἐψη-
 Φισμένην αὐτῷ Λιβύην, ἄγοντα τῶν Αντωνίου τελῶν τὰ
 0 ὑποπιότατα ἐξ.

*Lin. 47. ἐνόμιζον Reg. B. Aug. Ven. perperam. L. 57. Μαικίνα Ven.
 Sic & Aug. in contextu, sed in marg. recte Μαικίνα. L. 57. ὑπό-
 πτευσεν Edd. Recte Aug. L. 60. ὑποπία Edd. ex ingenio C. Steph.
 ὑποπιότατα Regii, mend. Recte Aug. Ven. & suspectiores Cant.*

ad militandum contra Anto-
 nium præbebant: tantum fa-
 voris pugna Philippensis An-
 tonio paraverat. *Cæsar* autem
 Antonium & Pompejum Ahe-
 nobarbumque legionum qui-
 dem numero superaturum se
 putabat: habebat enim jam
 supra quadraginta legiones:
 sed quum navem nullam ha-
 beret, nec tempus ad ædifi-
 candas suppeteret; vehemen-
 ter timebat, ne illi, quingen-
 tis instructi navibus, oras Ita-
 liæ circumnavigando, famem
 inferrent. Id secum reputans,
 quamvis multarum virginum
 offerretur ei conditio, Mæce-

nati scripsit, ut cum Scribo-
 niâ, sorore Libonis, soceri
 Pompeji, transigeret; ut ni-
 mirum hæc quoque occasio
 ipsi pateret pacem cum Pom-
 pejo, si opus esset, compo-
 nendi. His cognitis *Libo*,
 suis mandavit per literas, ut
 eam absque cunctatione col-
 locarent *Cæsari*. Tum *Cæsar*
 quotquot Antonianos amicos
 aut exercitus suspectos habe-
 bat, alios alio diversis nomi-
 nibus ablegavit, & *Lepidum*
 in designatam ei Africanam mi-
 sit, cum sex legionibus Anto-
 nianis, quæ præ ceteris su-
 spectæ ipsi erant.

A. U.
714.

LIV. Λεύκιον δὲ καλέσας, ἐπὶ μὲν ἐς Φιλαδελ-
φίαν, εἰ, τῇ Ἀντωνίου γνώμῃ ὑπομεμενηκώς, ἴδιον τὸ
ἀμάρτημα ποιοῖτο· ὠνείδιζε δὲ ἐς ἀχαριστίαν, εἰ τοιούτου
τυχὼν αὐτοῦ, μὴδὲ νῦν ὁμολογοίη περὶ Ἀντωνίου, σαφῶς
ἤδη καὶ Πομπηίῳ συνδέσθαι λεγομένου. Ἐγὼ δὲ σοὶ 65
πιστεύων, ἔφη, Καληνοῦ τελευτήσαντος, τὰ τε ἔθνη τὰ
ὑπ' αὐτῶ καὶ τὸν στρατὸν, ἵνα μὴ ἀναρχὸς εἴη, διὰ τῶν
ἑμαυτοῦ Οἰλῶν διώκουν Ἀντωνίῳ· ἀλλὰ νῦν, ἐκφανείσης
τῆς ἐνέδρας, ἐκεῖνά τε ἑμαυτοῦ πάντα ποιῶμαι, καὶ
σοὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀπιέναι θέλοντι συγχωρῶ μετὰ 70
ἀδελφίας. Ὁ μὲν οὕτως εἶπεν, εἴτε πειρώμενος τοῦ Λευκίου,
εἴτε τὸ λεχθέν ἐκπαρεσεῖν ἐθέλων ἐς τὸν Ἀντώνιον. Ὁ δὲ, οἷα
καὶ πρότερον, εἶπε· Φουλβίας μὲν ἠσθόμην οὐσῆς μοναρ-
χικῆς· ἐγὼ δὲ συνεχρώμην τοῖς τοῦ ἀδελφοῦ στρατοῖς
ἐς τὴν ἀπάντων ὑμῶν καθάρσει. καὶ νῦν, εἰ μὲν ἐπὶ 75
καταλύσει τῆς μοναρχίας ἔρχοιτο ὁ ἀδελφός, καὶ Φανε-
ρῶς καὶ λαθῶν οἰχήσομαι πρὸς αὐτὸν, ἀγωνιούμενος

Lin. 62. ὑπομεμνηκός Edd. Recte Aug. L. 63. ποιοῖτο Edd. ποιεῖτο
Regii, Ven. Verum rursus dedit Aug. L. 64. αὐτοῦ caret Reg.*B.

§4. *Lucium autem Anto-
nium, ad se accitum, laudavit
quidem ut erga fratrem pium,
si, in fratris sententia etiam
nunc permanens, culpam sibi
propriam faceret: exprobravit
autem ingratitude, si, ne
nunc quidem, post tantum a
se acceptum beneficium, fa-
teretur de Antonio, qui jam
manifeste quoque conspirasse
cum Pompejo diceretur.* „Ego,
tibi credens, inquit, post Cale-
ni mortem, provincias ejus &
exercitum, ne sine imperatore
essent, per meos amicos ad-
ministravi pro Antonio: nunc
vero, deprehensus insidiis, &

illa omnia mea facio; & tibi,
si velis ad fratrem abire, ut
id secure facias, permitto.”
Hæc *Cæsar*: sive ut tentaret
Lucium, sive ut ad ipsum
Antonium permanerent quæ
dixisset. Ad hæc *LUCIUS*
in eandem sententiam, quam
prius *Cæsari* declaraverat, re-
spondit: „Fulviæ quidem in-
genium noram, dominationis
cupidum: sed ego fratris co-
piis utendum duxeram ad tol-
lendam dominationem ve-
strum omnium. Et nunc quo-
que, si venturus sit frater ut
subvertat monarchiam, clam-
ve palamve proficiscar ad

εὐθὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος πρὸς σε, καίπερ ἤδη μοι γενόμενον εὐεργέτην. εἰ δ' ἐπιλέγοιτο κακῆϊνος καὶ διακρίνοι τοὺς συμμαναρχήσοντας αὐτῷ, πολεμήσω σὺν σοὶ πρὸς αὐτὸν, ἕως ἂν ἐγῶμαι μηδὲ σὲ μοναρχίαν καθίστασθαι. Τὸ γὰρ τῆς πατρίδος αἰεὶ προθήσω καὶ χάριτος καὶ γένους. Ὡδὲ μὲν ὁ Λεύκιος εἶπεν. Ὁ δὲ Καῖσαρ, αὐτὸν καὶ τέως ἐν θαύματι ἄγων, οὐκ, ἔφη, μὲν αὐδὲ βουλόμενον ἐπάξεσθαι κατὰ ἀδελφοῦ, πιστεύσειν δὲ ὡς τοιῶδε ἀνδρὲ πάντας Ἰβηρίαν καὶ τὸν ἐν αὐτῇ στρατὸν, ὑποστρατηγούντων αὐτῷ τῶν ἡν ἡγουμένων αὐτῆς Πεδουκαίου τε καὶ Λευκίου. Οὕτω μὲν δὴ καὶ Λεύκιον ὁ Καῖσαρ ἀπέπεμψε σὺν τιμῇ, καὶ διὰ τῶν ὑποστρατηγῶν ἐφύλασσε ἀφανῶς.

LV. Αντώνιος δὲ Φουλβίαν μὲν ἐν Σικυῶνι νοσηλευομένην ἀπέλιπεν, ἀπὸ δὲ Κορκύρας ἐς τὸν Ἰόνιον ἔπλει, στρατῷ μὲν οὐ πολλῷ, ναυσὶ δὲ διακοσίαις, ἃς ἐν Ἀσίᾳ πεποίητο. Πυθόμενος δὲ, Ἀηνόβαρβον ἀπαντᾶν αὐτῷ ναυσὶ καὶ στρατῷ πολλῷ, οὐ δοκοῦντά τισιν οὐδ' ἐπὶ ταῖς

Lin. 81. *Malim ἡγῶμαι.* L. 82. προσθήσω Edd. male. Recte Aug.

L. 87. αὐτῆ Σπευδοκαίου Edd. mend. Recte Aug. Ven.

„eum, certaturus iterum contra te pro patria, quamvis adfectus a te maximo beneficio. Sin & ille denuo quaerit feligitque sibi tyrannidis focios; pro te stabo contra eum, quamdiu nec te putavero monarchiam machinari. Semper enim apud me plus valebit patriæ amor, quam vel gratia vel cognatio.” Tum Cæsar, & nunc & olim Lucium admiratus: „Non usurum se, ait, illius opéra contra fratrem, ne si vellet quidem sequi: sed ei, ut tali viro, universam Hispaniam cum exercitu, qui in ea sit, crediturum,

„legatosque additurum eos, qui nunc pro prætoribus eam provinciam administrant, Peducaum & Lucium (Carinatem).” Ita & Lucium (Antonium) Cæsar ablegavit honoris specie, legatis clam eundem observare iussis.

55. Ceterum Antonius Fulviam Sicyone reliquit languidam: & solvens Corcyra navigavit per Ionium mare cum non magnis copiis, classe vero ducentarum navium, quas in Asia confecerat. Certiorque factus, *Ahenobarbum* cum classe & frequentibus copiis venire sibi obviam; quum

A. U. 714. διαπεμφθείσαισιν σπονδαῖσιν εἶναι βέβαιον· (ἦν γὰρ Ἀηνό-95
 714. βαρβος τῶν κατεγνωσμένων τε ἐκ δίκης ἐπὶ Γαίῳ Καί-
 σари Φόνου, καὶ προγεγραμμένων ἐπὶ τῇ καταδίκη, καὶ
 ἐν Φιλίπποισιν Ἀντωνίῳ καὶ Καίσαρι πεπολεμηκότων·)
 ὅμως ἔπλει, πέντε ναυσὶν ἐπίβας ταῖς ἀρίσταισιν, ἵνα
 Φαίνοιτο πιστεύων, καὶ τὰς λοιπὰς ἐκ διασθήματος
 ἔπεσθαι κελεύσας. Καθωρωμένου δὲ ἤδη τοῦ Ἀηνοβάρβου,
 παντὶ τε τῷ στρατῷ καὶ παντὶ τῷ στόλῳ μετ' ὀξείας
 εἰρεσίας προσώλεοντος, ἔδεισεν ὁ Πλάγκκος, Ἀντωνίῳ πα-
 ρεσίῳ· καὶ ἐπισχεῖν αὐτὸν ἡξίου τὸν πλοῦν, καὶ προ-5
 πέμψαι τινὰς ἐς πείραν, ὡς πρὸς ἀμφίβολον ἄνδρα.
 Ὁ δὲ, εἰπὼν, αἰρεῖσθαι παρασπονδούμενος ἀποθανεῖν
 μᾶλλον, ἢ σώζεσθαι δειλὸς ὄφθεις, ἔπλει. Πλησίον τε
 ἦσαν ἀλλήλων ἤδη, καὶ αἱ ναυαρχίδες ἐκ τῶν σημείων
 ἐφαίνοντο, καὶ ἀλλήλαισιν προσέωλεον· καὶ τῶν βαβδού-10
 χων ὁ ἡγούμενος Ἀντωνίῳ, κατὰ τὴν πρόωρον (ὡσπερ ἔθος
 ἐστὶν) ἐσίῳσ, εἴτε ἐκλαθόμενος, ὅτι ἀμφίβολος ἀνὴρ καὶ
 στρατοῦ

Lin. 4. Πλάγκκος Regii Ὁ Aug. ut alibi.

nonnullis hic videretur pa-
 rum constans futurus in in-
 choato foedere; (damnatus e-
 nim iudicio fuerat, ut conspi-
 rationis in Caesarem conscius,
 tum relatus in proscriptorum
 numerum, & Philippensi pra-
 lio contra Caesarem Antonium-
 que steterat:) nihilo minus
 pergebat navigare cum quin-
 que optimis navibus, ne vide-
 retur diffidere, reliquis ex in-
 tervallo subsequi iussis. Quum-
 que jam in conspectu esset A-
 henobarbus, cum omnibus
 copiis univarsaque classe pro-
 pinquans citato remigio, ex-

timuit Plancus, adstans An-
 tonio: censuitque sistendum
 cursum, & praemittendos qui
 fidem viri dubiam explora-
 rent. Sed Antonius, mori se
 malle, inquit, deceptum fo-
 dere, quam evadere specimi-
 ne pavoris edito: cursumque
 continuavit. Jamque propius
 ad se invicem accedebant, &
 petebant se mutuo naves pra-
 toriae, insignibus suis conspi-
 cuae; quum primarius lieto
 Antonii, ut mos est, stans in
 prora, (sive oblitus, adven-
 tare virum dubiae fidei, qui
 & ipse proprium duceret exer-
 citum;

στρατοῦ κακῆϊνος ἡγούμενος ἰδοῦ προσπλέει, εἴτε ἀπὸ εὐγενεστέρου Φρονήματος, ὡς ὑπηκόοις ἢ ἐλάσσοσιν ἀνδράσιν ὑπαντῶσι, προσέταξε καβελεῖν τὸ σημεῖον. οἱ δὲ καθήρουν τε, καὶ τὴν ναῦν ἐς τὰ πλάγια τῆς Αντωνίου νεῶς περιέστρεφον. ὡς δὲ καὶ συνιδόντες ἀλλήλους ἡσπάζοντο, καὶ ὁ στρατὸς ὁ τοῦ Αἰνὸβάρβου τὸν Αντώνιον ἡγεμόνα προσεῖπεν, ὁ μὲν Πλάγκος ἀνεθάρρει μόλις· ὁ δὲ Αντώνιος ἐς τὴν ἑαυτοῦ ναῦν τὸν Αἰνὸβάρβον ἀναδεξάμενος, ἐς Παλόεντα κατέπλευσεν, ἔνθα ἦν Αἰνὸβάρβω καὶ τὸ πεζόν· καὶ ὁ Αἰνὸβάρβος τῆς σκηνῆς ἐξίστατο Αντωνίῳ.

LVI. Εντεῦθεν ἐπὶ Βρεντεςίου διέπλεον, Φυλασσομένου πρὸς πέντε Καίσαρος τάξεων. καὶ οἱ Βρεντέσιοι τὰς πύλας ἀπέκλειον, Αἰνὸβάρβω μὲν, ὡς ἐκ πολλοῦ πολεμῖῳ, Αντωνίῳ δὲ, ὡς πολέμιον ἐπάγοντι. Ὁ δὲ, ἀγανακτῶν, καὶ ἡγούμενος εἶναι τὰδε καλλωπίσματα, τὸ δὲ ἀληθὲς ἀποκλείεσθαι πρὸς τῶν Καίσαρος Φρουρῶν, γνῶμη Καίσαρος, διατάφρευε τῆς πόλεως τὸν ἰσθμὸν καὶ ἀπετείχιζεν. ἔστι δὲ ἡ πόλις χερρόνησος, ἐν μνηοειδεῖ

Lin. 30. χερρόνησος Aug. ut alibi.

citum; five generosa quaedam ufus superbia,) velut subditis aut inferioribus occurrentibus, imperavit *detrherent insignia*. Fecerunt illi, & navem adpulerunt ad latus navis Antonii. Secuta deinde est salutatio inter imperatores; & *milites Ahenobarbi Antonium Imperatorem consalutarunt*: ac tunc quidem vix animum Plancus recepit. Antonius, recepto in suam navem Ahenobarbo, ad *Paloenta* adpulit, ubi erant Ahenobarbi terrestres copiae: ibique *Antonio Ahenobarbus suo*

cessit tentorio.

56. Inde quum *Brundisium* navigassent, ubi quinque Caesarianae cohortes erant in praesidio; *Brundisini portas clauserunt Ahenobarbo*, ut hosti veteri, et *Antonio*, ut hostem adducenti. Tum indignatus *Antonius*, & pretextum hunc existimans, re autem vera se a Caesarianis excludi ex sententia Caesaris, cervicem, qua urbs continenti jungitur, *fossa muroque intersepfit*: situm est enim *Brundisium* in peninsula, juxta portum in lunata cornua excurrentem. Jamque

A. U.
714.

λιμένι. καὶ οὐκ ἦν ἔτι τοῖς ἐξ ἠπείρου προσελθεῖν ἀνάγκη
λόφῳ, διατετμημένῳ τε καὶ διατετειχισμένῳ. ὁ δὲ Αν-
τωνίος καὶ τὸν λιμένα, μέγαν ὄντα, Φρουρίοις πυκνοῖς
περιεφράξατο, καὶ τὰς νήσους τὰς ἐν αὐτῷ. ἔς τε τὰ
παράλια τῆς Ἰταλίας περιέπεμπεν, οἷς εἶρητο τὰ εὐ-
καιρα καταλαμβάνειν. ἐκέλευε δὲ καὶ Πομπηίον ἐπι-
πλεῖν τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ δρᾶν ὅ τι δύναιτο. Ὁ δὲ, ἄσμε-
νος αὐτίκα Μηρόδωρον σὺν ναυσὶ πολλαῖς καὶ στρατοῦ
τέσσαρσι τέλεσιν ἐκπέμψας, Σαρδῶν, Καίσαρος οὔσαν,
καὶ τὰ ἐν αὐτῇ δύο τέλη, περιέσπασε, τὴν συμφροσύ-
νην Αντωνίου καταπλάγენტας. τῆς δὲ Ἰταλίας Σινπούν-
τα μὲν τῆς Αὔσονίας οἱ τοῦ Αντωνίου κατέλαβον. Θουρίους
δὲ καὶ Κωνσεντίαν Πομπηῖος ἐπολιόρκει, καὶ τὴν χώραν
ἐπενέμετο τοῖς ἰππεῦσιν.

LVII. Ὁ δὲ Καίσαρ, ὀξείας καὶ πανταχοῦ τῆς
ἐπιχειρήσεως γενομένης, ἔς μὲν τὴν Αὔσονίδα ἐπέμπευεν
Αγρίππαν, ἐπικουρεῖν τοῖς πονουμένοις. καὶ ὁ Αγρίπ-

*Lin. 36. ἐκέλευεν Aug. L. 39. Σαρδῶν Edd. Σαρδῶν ded. Aug. L. 40 sq.
σαφροσύνην Reg. A. male. L. 41 sq. Σημιόντα Edd. MSS. & Canth.
Correxī mendam. L. 42. οἱ Αντωνίου Edd. τοῦ dedit Aug. L. 44.
ἐπέμευε Edd. Verius Aug. Ven.*

non amplius adiri a continen-
te urbs poterat, transversim
interciso interseptoque clivo,
per quem in eam ascenditur.
Tum portum quoque, spatio-
sum admodum, crebris cas-
tellis Antonius obsedit, &
quas infulas finis complecti-
tur, communivit. Misitque
circum oras Italiae, qui passim
loca opportuniore occuparent;
hortatus simul Pompejum, ut
classe invaderet Italiam, &
quantum posset, infestaret. Et
Pompejus perlibenter statim
Menodorum, cum valida clas-
se & quatuor legionibus, mi-

fit; qui Sardiniam, quae tunc
erat Caesaris, duasque Caesaris
legiones, quae ibi erant, ab-
straxit, attonitas metu con-
spirationis Antonii cum Pom-
pejo. In ora autem Italiae Si-
punte, Aufoniae oppidum,
ceperunt Antoniani: Thurios
& Consentiam Pompejus ob-
sedit; equitesque agros earum
jussit depopulari.

57. Caesar, tam subito tot
locis impugnatus, Agrippam
misit in Aufoniam, ut obse-
sis opem ferret. Is ex colo-
niis ejus viae veteranos jussit
subsequi, quasi ducturus con-

πας τοὺς ἐν ὁδῷ κληρούχους ἤγεν, ἐκ διασθήματος ἐπο-
 μένους, ὡς ἐπὶ Πομπηίων ἰόντας· μαθόντες δὲ, Αντωνίου
 50 γνώμην τὰ γιγνόμενα εἶναι, ἀνέσφραγον αὐτίκα διαλα-
 θάνοντες. καὶ τοῦτο μάλιστα κατέπληξε τὸν Καίσαρα.
 Ὀδεύων δ' ὅμως ἐς τὸ Βρεντέσιον αὐτὸς μετ' ἑτέρου
 στρατοῦ, τοῖς κληρούχοις αὐτοῖς ἐνετύγχανε, καὶ μετε-
 δίδασκε, καὶ τοὺς ὑφ' αὐτοῦ συνακισμένους ἤγεν, αἰ-
 55 δουμένους, καὶ γνώμην ἐν ἀπορρήτῳ ποιουμένους, Αντώ-
 νιον καὶ Καίσαρα συναλλάσσειν· εἰ δ' ὁ Αντώνιος ἀπει-
 θῶν πολεμοίη, Καίσαρι ἀμύνειν. Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐν μὲν
 Κανουσίῳ τινὰς ἡμέρας ἐνοσηλεύετο· παντὶ δὲ ἂν ἔτι
 κρείσσων Αντωνίου κατὰ τὸ πλῆθος, εὗρε τὸ Βρεντέσιον
 60 ἀποτετεχισμένον, καὶ οὐδὲν ἀλλ' ἢ παρεστρατοπέδευε,
 καὶ τοῖς γιγνομένοις ἐφῆδρευεν.

LVIII. Ὁ δ' Αντώνιος ἐκράτει μὲν τοῖς ὀχυρώμασιν,
 ὡς πολὺ μείονας ἔχων ἀσφαλῶς ἀπομάχεσθαι. ἐκά-
 λει δὲ τὸν στρατὸν ἐκ Μακεδονίας κατὰ σπουδὴν, καὶ

*Lin. 52. ἐς τὸν Βρεντ. edit. 2. 3. vitiose. L. 56 sq. ἀπειθῶν Edd.
 mend. ex Reg. B. Recte Aug. Reg. A. L. 63. ὡς πολὺ ΠΑΕΟΝΑΣ
 ἔχων Edd. Cand. Rectius (puto) Aug. quem secutus sum.*

tra Pompejum: sed illi, ubi
 intellexerunt geri hæc ex An-
 tonii sententia, clam domum
 reversi sunt; quæ res maxime
 Cæsarem terruit. Mox tamen
 ipse, cum alio exercitu *Brun-*
dusium iter ingressus, tempe-
 stivis alloquiis reducere vete-
 ranos ad officium instituit;
 eosque, qui ab ipso in co-
 lonias fuerant deducti, reve-
 rentia sui permovit, ut seque-
 rentur. Et hi quidem clam
 inter se constituebant, Cæsari
 Antonium reconciliare; sin
 pertinaciter in bello perseve-
 raret Antonius, tueri Cæsaris

dignitatem. *Cæsar*, per ali-
 quot dies valetudinis causa
Canusii retentus, *Brundusium*
 pervenit: ubi, munimentis
 interclusam urbem deprehen-
 dens, quamquam utique co-
 piis adhuc superior erat *An-*
tonio, tamen nihil aliud agere
 potuit, nisi ut castris juxta
 positis tempus occasionemque
 observaret.

§8. *Antonius*, quum mu-
 nitionibus prævaleret, quam-
 quam multo inferior numero,
 facile defendere se ab hostili
 impetu poterat. Sed advoca-
 vit tamen prope exercitum ●

A. U.
714.

ἑτέχναζεν, ἑσπέρας ἀφανῶς ἀνάγεσθαι ναῦς μακροῦς τε καὶ στρογγύλας ἰδιωτικοῦ πλήθους, αἱ μεθ' ἡμέραν ἄλλοι μετ' ἄλλους κατέπλεον ὠπλισμένοι, καθάπερ ἐκ Μακεδονίας ἐπίοντες, ἐφορῶντος αὐτῶν τὸν ἐπίπλου του Καίσαρος. ἤδη δ' αὐτῷ καὶ τὰ μηχανήματα γεγένητο, καὶ ἐπιχειρήσειν ἔμελλε τοῖς Βρεντεσίοις, ἀχθομένου τοῦ Καίσαρος, ὅτι μὴ εἶχεν ἐπαμύνειν. περὶ δὲ ἑσπέρας ἑκατέροις ἀγγέλλεται, Σιωπῶντα μὲν Αὐγρίππας ἀναλαβῶν, Πομπηῖος δὲ Θουρίων μὲν ἀπεωσμένος, Κωνσεντίαν δ' ἔτι περικαθήμενος· ἐφ' οἷς ὁ Αντώνιος ἐδυσχέραιεν. Ὡς δὲ καὶ Σερούϊλιος ἀπηγγέλη προσίων τῷ Καίσαρι μετὰ χιλίων καὶ πεντακοσίων ἰππέων, οὐ κατασχῶν τῆς ὀρμῆς ὁ Αντώνιος, εὐθὺς ἀπὸ τοῦ δειπνοῦ μεθ' ὧν εὖρεν ἐτοίμων Φίλων, καὶ ἰππέων τετρακοσίων, μάλα θρασέως ἐπειχθεὶς, ἐπέπεσε τοῖς χιλίοις καὶ πεντακοσίοις εὐναζομένοις ἐτι περὶ πόλιν Ἰρίαν· καὶ ἐκπλήξας, ἀμαχεὶ παρέλαβέ τε, καὶ αὐτῆς ἡμέρας ἐς τὸ

Lin. 68. ἀφορῶντος Reg. B. L. 69. ἤδη δ' αὐτῶν Edd. male. Recte Aug. L. 72. Σιωπῶντα rursus Edd. & MSS. Correci, ut supra. L. 73 sq. Κωνσεντίαν h. l. Aug. L. 76. χιλίων καὶ διακοσίων h. l. Edd. mend. cum Regiis & Cand. Recte Aug. Ven.

Macedonia, stratagemate interim usus hujusmodi: clam, noctu paganorum multitudine cum in longas naves tum in onerarias impolita, interdium eosdem rursus, alios post alios, armatos adpellere jussit, quasi advectos e Macedonia, inspectante adventum eorum Cesare. Jamque machinis etiam instructus Antonius, oppugnare parabat Brundisium; magno dolore Caesaris, qui opem obsessis ferre non poterat. Tum sub vesperam utrifque nunciatum est „Sipuntem ab Agrippa receptam; Pompe-

jum vero a Thuriis repulsum, Consentiam tamen adhuc obsidere:” quem nuncium Antonius acerbissime tulit. Qui, per idem tempus certior factus „Servilium cum mille quingentis equitibus venire ad Caesarem” non se continuit, quin statim a cena, cum amicis quotquot paratos nactus est, & quadringentis equitibus, non minore audacia quam festinatione in illos mille quingentos irrueret: quos quum cubantes adhuc deprehendisset circa Uriam, territicos, sine certamine in deditioem ac-

Βρεντέσιον ἐπανήγαγεν. Οὕτω τὸν Ἀντώνιον, ὡς ἄμαχον, ἐκ τῆς ἐν Φιλίπποις δόξης ἐτι κατεπεσπλήγεσαν. A. U. 714.

LIX. Αἱ τε στρατηγίδες αὐτοῦ τάξεις, ὑπὸ τῆσδε τῆς δόξης ἐπαιρόμεναι, προσεπέλαζον τῷ χάρακι τῷ Καίσαρος κατὰ μέρη, καὶ τοὺς συνεστρατευμένους σφίσιν ᾠνεΐδιζον, εἰ παλεμήσαντες ἤκοιεν Ἀντωνίῳ, τῷ πάντας αὐτοὺς περισώσαντι ἐν Φιλίπποις. Τῶν δὲ ἀντεπωκαλούντων, ὅτι αὐτοὶ σφίσιν ἤκουσι πολεμήσαντες, λόγοι συνησθεμένων ἐγίγνοντο, καὶ τὰ ἐγκλήματα ἀλλήλοις προὔφερον, οἱ μὲν τὴν ἀπόκλεισιν τοῦ Βρεντεσίου, καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ Καληναῦ στρατοῦ· οἱ δὲ τὴν ἀποτεΐχισιν τοῦ Βρεντεσίου καὶ πολιορκίαν, καὶ τὴν τῆς Αὔσονίδος καταδρομὴν, καὶ τὸ συνδέσθαι μὲν Ἀθηναῖοισι σφαγεῖ Γαίου Καίσαρος, συνδέσθαι δὲ Πομπηῖῳ κοινῶ πολεμίῳ. Καὶ τέλος οἱ τοῦ Καίσαρος τὴν γνώμην σφῶν τοῖς ἑτέροις ἀνεκάλυπτον, ὅτι Καίσαρι συνέλθοιεν, οὐκ ἀμνημονοῦντες Ἀντωνίου τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ διαλλαγῆς ἐπινοοῦντες.

Lin. 85. χάρακι τοῦ Καίσαρος Aug. J. 92. οἱ δὲ τὴν ἀπόκλεισιν mend. Edd. cum MSS. nostris & Cand. Mendosum nomen plene omissum et a pr. manu in Reg. B. Correxī, ut jam monuerat C. Stephan. L. 96. ἐς τὴν γνώμην Edd. Delevi ἐς cum Aug.

cepit, eodemque die reduxit Brundisium. Tantam trepidationem unius nomen Antonii, inde a Philippensi pugna pro invicto habiti, illis incusserat.

59. Qua gloria elati praetoriani Antonii, alii post alios, accedebant ad castra Caesaris, exprobrantes suis quondam commilitonibus „quod arma ferrent adversus Antonium, cujus opera puncti servati essent Philippensi bello.” Quibus obclamantibus, imo sibi bellum inferri; ventum est ad colloquia. Rursusque inter-

cesserunt exprobrationes mutuae; alteris, exclusos se Brundisio, & Caleni exercitum alienatum, querentibus; alteris e diverso Brundisii obsidionem oppugnationemque objicientibus, excursionisque factas in oram inferioris Italiae, armaque sociata cum Ahenobarbo, percussore C. Caesaris, & cum communi hoste Pompejo. Tandem Caesariani mentem suam aperuerunt Antonianis: „secutos se Caesarem, non oblitos virtutis Antonii, sed cupidos reducendorum Imperatorum in mutuam gra-

Α. Υ. ἀμφοτέροις, ἢ Ἀντώνιον ἀπειθεῖν καὶ πολεμοῦντας
 714. ἀμνυόμενοι. καὶ τάδε καὶ αὐτοὶ προσπελάζοντες τοῖς Ἰ
 Ἀντωνίου χαρακώμασι προύλεγον. Γιγνομένων δὲ τού-
 των, ἀγγέλλεται φουλβία τεθνεῶσα· λεγομένη μὲν ἐπι-
 ταῖς Ἀντωνίου μέμψεσιν ἀθυμῆσαι, καὶ ἐς τὴν νόσον
 ἐμπασεῖν, νομιζομένη δὲ καὶ τὴν νόσον ἐκούσα ἐπιτρίψαι
 5 διὰ τὴν ἀργὴν Ἀντωνίου· νοσοῦσάν τε γὰρ αὐτὴν ἀπολε-
 λοῖται, καὶ αὐτὴ ἀπολείπων ἐωράκει. Ἐδόκει δ' ἀμφο-
 τέροις ἐς πολλὰ συνοίσειν ὁ θάνατος, γυναιίου Φιλο-
 πωράγμονος ἀπηλλαγμένοις, ἢ διὰ τὸν Κλεοπάτρας ζῆ-
 λον ἐξεργήσασκε τὸσόνδε πόλεμον. τό γε μὴν πάθος ἀσθε- 10
 νῶς ἤνεγκεν ὁ Ἀντώνιος, ἡγούμενός τι καὶ αἴτιος γεγονέναι.

LX. Λεύκιος δὲ ἦν Κοκκήσιος, ἑκατέρω φίλος, καὶ ὑπὸ
 Καίσαρος ἐς Φοινίκην τοῦ προτέρου θέρους πρὸς τὸν Ἀντώ-
 νιον ἀπέσπαστο μετὰ Καικίνα· ἐπανήντος δὲ τοῦ Καικίνα,
 παρὰ Ἀντωνίῳ κατέμενε. οὗτος τότε ὁ Κοκκήσιος, τὸν και- 15
 ρὸν οὐ μεθεῖς, ὑπεκρίνατο μεταπεμφθῆναι πρὸς Καίσα-

Lin. 99. Pro ἢ est oi in Aug. male. L. 6 sq. ἀπολείπει Aug. L. 14.
 Ἐ pag. sq. l. 22. Καικίνα ter Reg. B. Ἐ bis Aug. Καικίνα semel Aug.
 Καικίνα Edd. ter cum Reg. A. Pro quibus reponendum Καικίνα putavi.

tiam: sed, si Antonius flec-
 se non patitur, vim vi re-
 pulsuros." Eademque etiam,
 Antoniana castra ipsi subeun-
 tes, palam profitebantur. Dum
 sic sermones ultro citroque
 commeant, nunciatur mors
 Fulviae: quae, Antonii quere-
 las aegre ferens, in morbum
 dicebatur incidisse, sed sponte
 aluisse putabatur illum mor-
 bum auxisseque, propter iram
 Antonii, qui aegrotam illam
 deseruerat, & discedens ne
 inviserat quidem. Ea mors
 visa est utrique parti multis
 modis commoda futura; sub-

lata foemina inquieti ingenii,
 quae ob Cleopatrae aemulatio-
 nem tam grave bellum con-
 citaverat. Casum tamen hunc
 parum fortiter tulit Antonius;
 quum & ipse, nonnihil se ad
 illum contulisse, existimaret.
 60. Erat L. Coccejus; utri-
 que imperatori amicus, qui
 a Caesare in Phoenicem superi-
 ori aetate ad Antonium una
 cum Caecina fuerat missus; &
 reverso Caecina, ipse apud An-
 tonium manserat. Is Cocce-
 jus, captata tunc occasione,
 finxit, se vocatum a Caesare,
 velleque cum salutandi causa

ρος, ἀσπασόμενος αὐτόν. συγχωροῦντος δ' ἀπιέναι τοῦ
 Αντωνίου, πειρώμενος ἤρετο, Εἴ τι καὶ αὐτὸς ὁ Αντώνιος
 ἐπιστέλλει τῷ Καίσαρι, κεκομισμένος δὲ αὐτοῦ Κοκκήϊου
 20 γράμματα. Καὶ ὁ Αντώνιος, Νῦν μὲν, ἔφη, τί ἂν ἀλ-
 λήλοις γράφοιμεν, ὄντες ἐχθροὶ, εἰ μὴ κακῶς ἀγορεύοι-
 μεν ἀλλήλους; ἀντέγραψα δὲ τοῖς πάλαι διὰ Καικίνα·
 καὶ εἰ βούλει, λάβε τὰ ἀντίγραφα. Ὁ μὲν οὕτως ἐπε-
 χλεύασεν. Ὁ δὲ Κοκκήϊος οὐκ εἶα πω τὸν Καίσαρα καλεῖν
 25 ἐχθρὸν, ἔς τε Λεύκιον καὶ τοὺς ἄλλους Αντωνίου Φίλους
 τοιοῦνδε γεγενημένον. Ὁ δὲ, ἐκ Βρεντεσίου με, Φησὶν, ἀπο-
 κλείων, καὶ τὰ ἐμὰ ἔφη καὶ τὸν Καληνοῦ στρατὸν ἀφαι-
 ρούμενος, ἔτι τοῖς Φίλοις ἐστὶν εὔρους μόνοις, οὐδὲ τοὺς
 Φίλους ἐμοὶ περισώζειν ἔοικεν, ἀλλὰ ταῖς εὐεργεσίαις
 30 ἐχθροποιεῖν. Καὶ ὁ Κοκκήϊος, ἃ μὲν ἐπεμέμφοτο, μαθὼν,
 οὐδὲν δὲ ἐτι ὀξυτέρην φύσιν ἐπερεδίσας, ᾤχετο πρὸς τὸν
 Καίσαρα.

LXI. Ὁ δὲ αὐτὸν ἰδὼν, ἐν θαύματι ἐποιεῖτο, ὅτι μὴ
 θᾶσσον ἔλθοι. Οὐ γὰρ, ἔφη, καὶ τὸν σὸν ἀδελφὸν, ἴν'

Lin. 27. τὸν Καληνὸν Aug. perperam.

convenire. Et, abeundi ve-
 nia impetrata, pertentans An-
 tonium, rogavit „ecquid vel-
 let rescribere Cæsari, a quo
 per ipsum Coccejum literas
 accepisset?” Tum *Antonius* :
 „Quid nunc scribamus invi-
 cem, quum simus inimici, nisi
 fortasse mutua convicia? Ce-
 terum ad literas olim ad me
 datas rescripti jam per Cæci-
 nam: earum literarum, si vis,
 exemplar accipe.” Cui sic
 cavillanti *Coccejus*, nondum
 esse inimicum appellandum,
 ait, Cæsarem, qui Lucium &
 alios Antonii amicos tali modo

tractaverit. Tum ille: „Sed
 me, inquit, exclusit Brundu-
 sio; meaque provincias &
 Caleni exercitum occupavit:
 quod vero in solos amicos
 meos benignus est, non tam
 amicos mihi servat, quam ini-
 micos reddere conatur suis
 beneficiis.” *Coccejus*, post-
 quam querelas audivit Anto-
 nii, nolens hominem ad iram
 pronum irritare amplius, pro-
 fecus est ad Cæsarem.

61. Quo viso, miratus *Cæsar*,
 quod non citius ad se rediisset:
 „Non enim, inquit, tuum quo-
 que fratrem servavi, ut & tu

A. U. 714. ἐχθρὸς ἦς μοι, περιέσωσα. Ὁ δὲ, Πῶς, ἔφη, τοὺς μὲν 35
 ἐχθροὺς Φίλους ποιῆ, τοὺς δὲ Φίλους ἐχθροὺς ἀποκαλεῖς
 τε, καὶ τὸν στρατὸν ἀφαιρῆ καὶ τὰ ἔθνη; Καὶ ὁ Καῖσαρ,
 Οὐ γὰρ, ἔφη, Καληνοῦ τελευτήσαντος, ἐχρῶν ἐπὶ μει-
 ρακίῳ τῷ Καληνοῦ παιδί γενέσθαι τσαύτας ἀφορμας,
 ἀπόντος ἔτι Αντωνίου· αἷς καὶ Λεύκιος ἱπαρθεῖς ἑμῶν, 40
 καὶ Ασίνιος καὶ Αἰνὸβαρβος γειτονεθόντες ἐχρῶντο καθ'
 ἡμῶν. ἐπεὶ καὶ τὰ Πλάγκου τέλη κατὰ σπουδὴν κα-
 τέλαβον, ἵνα μὴ οἴχοιτο πρὸς Πομπηίον· οἱ γοῦν ἰππῶεις
 αὐτῶν διέπλευσαν εἰς Σικελίαν. Καὶ ὁ Κοκκήσιος, Ἐτέρως,
 ἔφη, τάδε λογοποιοούμενα· οὐδὲ Αντώνιος ἐπίστρεψεν, ἕως 45
 εἰς ἀπεκλείσθη τοῦ Βρεντεσίου, καθάπερ πολέμιος. Καὶ
 ὁ Καῖσαρ, οὐδὲν μὲν αὐτὸς, ἔφη, περὶ τοῦδε προστάξει,
 οὐδὲ γὰρ προμαθεῖν προσωλέοντα, οὐδ' ἀφικέσθαι με-
 τὰ πολεμίων προσδοκῆσαι· Βρεντεσίου δὲ αὐτοῦς, καὶ
 τὸν ὑπολελειμμένον αὐτοῖς διὰ τὰς Αἰνὸβαρβου κατα-

Lin. 35 sq. πῶς ἔφη, τοὺς μὲν ἐχθροὺς, εἰς τοὺς ἀποκαλεῖς τε Edid. cum Regiis & Cand. omittis quinque verbis, quia dedit Aug. πῶς ἔφη, τοὺς δὲ ἐχθροὺς Veni & reliqua sicut Edd. L. 40. ἀνοθεῖς ἡμῶν edit. 1. ex Reg. B. ἀναθεῖς edit. 2. 3. & ἡ Reg. A. ἱπαρθεῖς ἡμῶν Aug. ἱπαρθεῖς recte Ven. Nec secus (ut videtur) Cund. qui dedit irritatus. L. 41. Ad verbum ἐχρῶντο desiderari particula εἰν vide-ri potest. L. 43. ἵνα μὲν οἴχοιτο edit. 1. mend.

mihī inimicus fieres?" Tum Coccejus: „Itane tu, qui ex inimicis amicos tibi paras, amicos inimicos vocas, & exercitus eis auferis ac provincias?" Ad hæc Cæsar: „Non enim, post obitum Caleni, adolescentulo Caleni filio debuerunt, absente etiam tum Antonio, relinquī tantæ copię; quarum fiducia & Lucius impulsus insanivit, & quibus Afinius Ahenobarbusque, in propinquo versantes, contra nos erant usuri. Qua ratione

& Planci legiones occupavi prope, ne Pompejo se adjungerent: equites saltem eorum trajecerunt in Siciliam." Tum Coccejus: „Aliter hæc ad Antonium delata sunt: nec prius tamen credidit, quam pro hoste exclusus est Brundisio." „Nihil, inquit Cæsar, de hac re mandavi: nec enim illum adpulsurum præsciveram, nec expectaram venturum cum hostibus. Brundisini ipsi, & relictī ibidem propter Ahenobarbi incurfatio-

θροναὶς ταξίαρχον, αὐτοκελεύσθους ἀπεκλείσαι τὸν Αν-
τώνιον, συνδέμενον μὲν ἐχθρῶ κοινῶ Πομπηίῳ, ἐπαγα-
γόντα δὲ Αἰνόβαρβον, Θονέα τοῦ ἐμοῦ πατρὸς, Ψήφω καὶ
κρίσει καὶ προγραΐῃ κατεγνώσμενον, καὶ πολιορκήσαν-
τα μὲν τὸ Βρεντέσιον μετὰ Φιλίππου, πολιορκούντα δὲ
ἐτι τὸν Ἰόνιον ἐν κύκλῳ, ἐμπρήσαντα δὲ τὰς ἐμαῖς ναῦς,
καὶ τὴν Ἰταλίαν λεηλατήσαντα.

LXII. Ὁ δὲ, σπένδεσθαι μὲν, ἔφη, συνεχωρήσατε
ἀλλήλοις, πρὸς οὓς ἀν' ἐθέλητε· καὶ οὐδενὶ τῶν ἀν-
δροφόνων Αντώνιος ἐσπέισατο, οὐδὲν ἔλασσον ἢ αὐτὸς
σύ τὸν σὸν πατέρα τιμῶν. Αἰνόβαρβος δὲ οὐκ ἔστι τῶν
ἀνδροφόνων· ἡ δὲ Ψήφος αὐτῶ κατ' ἀρχὴν ἐπήκλει, οὐδὲ
γὰρ τῆς βουλῆς πω τότε μετείχεν. εἰ δ' ὡς Φίλω Βρού-
του μὴ συγνῶναι νομίζομεν, οὐκ ἀν' ὀφείνομεν ὀλίγου
δεῖν ἀπασι χαλεπαίνοντες. Πομπηίῳ δὲ οὐ συνέθετο
μὲν συμμαχήσειν ὁ Αντώνιος, πολεμοῦμενος δ' ὑπὸ σοῦ,
προσλήψεσθαι σύμμαχον, ἢ καὶ σοὶ συναλλάξαι, οὐδὲν

Lin. 62. οὐδὲ ψήφος Edd. cum Regiis & Cand. Rectius ἢ δὲ Aug.

*L. 62. οὐδ' εἰ δ' ὡς φιλ. edit. 1. & Cand. mend. οὐδ' recte dele-
vit H. Stephan. quod nec agnoscit Aug.*

nes praesidii praefectus, in-
jussu meo, excluderunt Anto-
nium, foederatum communi
hosti Pompejo, & adducen-
tem Ahenobarbum, parrici-
dam, publico judicio damna-
tum proscriptionumque, qui post
Philippensem pugnam oppu-
gnavit Brundisium, & adhuc
circumquaque populatur A-
driatici maris littora, qui na-
ves meas cremavit, & Italiam
praedatus est."

62. Tum Coccejus: „At
permisistis, inquit, invicem,
cum quibus libuisset foedera
inire: nec Antonius cum quo-
quam ex parricidis pacem fe-

cit; & rationem patris tui non
minorem, quam tu ipse, ha-
bet. Non est enim e parrici-
darum numero Ahenobar-
bus; sed ab infensis judicibus
condemnatus est, quum ne
consciis quidem illius consilii
fuisset. Quod si, ut Bruti a-
micum, indignum venia duci-
mus; videndum est, ne pro-
pmodum omnibus manea-
mus infensi. Cum Pompejo
autem foedus iniit Antonius,
non ut socius illi contra te
adesse velit; sed ut, si a te
infestetur ipse, belli socium
habeat; sin minus, ut eum
tibi conciliet, quoniam ne ille

A. U.
714.

ἀνήκεστον οὐδ' ἐκεῖνον εἰργασμένον. Σὺ δὲ καὶ τῶνδε τῆν
αἰτίαν ἔχεις· εἰ γὰρ οὐκ ἐπολεμήθη κατὰ τὴν Ἰταλίαν,
οὐδ' ἂν οὗτοι πρεσβεύεσθαι ταῦτα πρὸς τὸν Ἀντώνιον
ἐθάρρουν. Καὶ ὁ Καῖσαρ, ἐτι ἐπικαλῶν, τὴν μὲν Ἰταλίαν,
ἔφη, καμὲ σὺν αὐτῇ, Μάνιος καὶ Φουλβία καὶ Λεύκιος
ἐπολέμουν· ὁ δὲ Πομπηῖος οὐ πρότερον, ἀλλὰ νῦν, Ἀντωνίῳ
Φαρρῶν, ἐπιβέβηκε τῆς παραλίου. Καὶ ὁ Κοκκήσιος,
οὐκ Ἀντωνίῳ Φαρρῶν, εἶπεν, ἀλλὰ ὑπ' Ἀντωνίου πεμ-
Φθείς. οὐ γὰρ ἐπικρούσω σε, ὅτι καὶ τὴν ἄλλην Ἰταλίαν
ἐπιδραμεῖται ναυτικῶ πολλῶν, ναυτικὸν οὐκ ἔχουσιν, εἰ
μὴ διαλύσεσθε ὑμεῖς. Ὁ δὲ Καῖσαρ (οὐ γὰρ ἀμελῶς
ἤκουσε τοῦ τεχνάσματος) ἐπισχῶν ὀλίγον, εἶπεν· Ἀλλ'
οὐ χαιρήσει Πομπηῖος, κακὸς κακῶς καὶ νῦν ἐκ Θουρίων
ἐξελαθεῖς. Καὶ ὁ Κοκκήσιος, τὰ ἀμφίλογα πάντα κα-
τιδῶν, ἐπῆγε τὸν Φουλβίας θάνατον, καὶ τρόπων αὐτοῦ,
ὅτι πρὸς τὴν ὄργην Ἀντωνίου δυσχεράνασά τε νοσήσειε,
καὶ τὴν νόσον ἐπιτρέψειεν ὑπὸ τῆς δυσθυμίας, οὐκ ἰδόν-

Liv. 71. ἐτι ἐπικαλῶν Aug.

quidem in tanta culpa est, cui
venia nullo pacto dari possit.
At vide, ne tu hujus etiam
rei causa sis: nisi enim bel-
lum motum esset in Italia,
numquam hi ausi fuissent le-
gationes ad Antonium mitte-
re." *Cæsar*, retorquere accu-
sationem pergens „Italiæ, ait,
sibi que Manium & Fulviam
Luciumque bellum intulisse;
Pompejum vero non prius,
sed nunc demum, Antonii fi-
ducia, maritimas Italiæ re-
giones adgredi ausum." Tum
Coccejus: „Imo jussu Anto-
nii, non solum fiducia: nec
enim dissimulabo, invasurum

classibus reliquam etiam Ita-
liam, nudatam navali præsi-
dio, nisi pacem vos compo-
sueritis." *Cæsar*, qui artifi-
ciosæ hominis orationi non o-
tiose præbuerat aures, cun-
ctatus non nihil: „Attamen,
inquit, non impune feret Pom-
pejus; repulsus etiam nunc a
Thuriis, ut commeruit." Tum
Coccejus, perspecta tota con-
troverfia, mentionem injecit
obitus Fulviæ; „quam, non
ferentem iratum sibi Antoni-
um, in morbum incidisse,
commemorabat, auxisseque
morbum moerore, quod ægro-
tantem ne invifere quidem di-

τος αὐτὴν οὐδὲ νοσοῦσαν Αντωνίου, ὡς αἴτιον τῆ γυναικὶ θανάτου γενόμενον· ἐκποδῶν δὲ καίκεινης γενομένης, οὐδενὸς ὑμῖν ἐνδεῖν ἔτι, ἔφη, πρὸς ἀλλήλους, πλὴν ἀληθεῦσαι περὶ ὧν ὑπενεχάσατε.

LXIII. Οὕτω καθομιλῶν τὸν Καίσαρα ὁ Κοικῆσιος, ἐκείνην τε τὴν ἡμέραν ἐξενίζετο παρ' αὐτῶ, καὶ ἐδεῖτο ἐπιστεῖλαι τι τῷ Αντωνίῳ, νεώτερον ὄντα πρεσβυτέρῳ. Ὁ δὲ πολεμοῦντι μὲν ἔτι οὐκ, ἔφη, γράψειν· οὐδὲ γὰρ ἐκείνον. μέμψεσθαι δ' αὐτοῦ τῆ μητρὶ, ὅτι, συγγενῆς οὔσα, καὶ προτιμηθεῖσα ἐκ πάντων ὑπ' αὐτοῦ, φύγοι τὴν Ἰταλίαν, καθάπερ οὐ τευξομένη πάντων ὡς παρ' υἱοῦ. Ὡδὲ μὲν καὶ ὁ Καίσαρ ἐτέχναζε, καὶ ἐπέστειλλε τῇ Ἰουλίᾳ. Εξίοντι δὲ τοῦ στρατοπέδου τῷ Κοικῆσιῳ πολλοὶ τῶν ταξιαρχῶν καὶ τὴν γνώμην ἐξέθερον ταῦ στρατοῦ. Ὁ δὲ καὶ τάλλα καὶ τόδε αὐτὸ τῷ Αντωνίῳ μετέφερον, ἵνα εἰδείῃ πολεμήσοντας αὐ συντιθεμένῳ. συνεβούλευεν

Lin. 86. ἐκ ποδῶν Edd. Præuli Aug. L. 93. μέμψεσθαι Edd. Re-
ctius Aug. L. 98. καὶ, post ταξιαρχῶν, inserui ex Aug. Ibid.
multi ex præfectis & ordinum primoribus Cand. quasi legisset ἠε-
μίαν καὶ ταξιαρχῶν.

gnatus esset Antonius; ita ut ipse quoque nonnihil ad mortem uxoris contulerit. Qua sublata e medio, nihil aliud, inquit, vobis porro factu opus est, nisi ut absque fuce vobis invicem proferatis suspiciones mutuas.

63. Hæc Coccejus cum Cesare collocatus, eo die hospitio ejus usus est: rogavitque ut scriberet aliquid ad Antonium, junior ad teniorem. Et negavit quidem Cesar, se bellum etiam nunc tibi facienti scripturum quidquam, quum nihil literarum ne ab illo qui-

dem accepisset. Sed apud matrem Antonii, ait, per literas se conquesturum, quod illa, sua cognata, quæ a se semper in præcipuo honore fuisset habita, profugisset ex Italia; quasi non quidvis a se, haud secus ac a filio, impetratura. Adeoque Cesar, pari arte usus, scripsit Julia. Discedenti autem e castris Coccejo multi centuriones mentem etiam exercitus aperuerunt. Et ille, ut cetera, sic hoc ipsum quoque indicavit Antonio; ut sciret, bellum imminere a Cæsarianis, ni re-

A. U.
714.

οὖν, Πομπηϊὸν μὲν εἰς Σικελίαν ἐξ ὧν ἐπόρθει μετακα-
λεῖν, Αἰνόβαρβον δὲ ποιπέμψειν, ἕως αἱ συνῆται γένοι-
το. Παρακαλύψεως δὲ καὶ τῆς μητρὸς ἐς ταῦτα τὸν Αν-
τώνιον· (γένει γὰρ ἦν ἐκ τῶν Ιουλίων) ἠσχύνετο Αντώ-
νιος, εἰ, μὴ γενομένων τῶν συμβάσεων, τὸν Πομπηϊὸν
αὐθις ἐς συμμαχίαν καλεῖν. τῆς δὲ μητρὸς οὐκ ἀπελ-
πιζούσης αὐταῖς ἔσσεσθαι, καὶ Κοκκηίου ἰσχυριζομένου τε
περὶ αὐτῶν, καὶ ἐλπίζομένου τι πλέον εἶδέναι· ὁ Αντώ-
νιος ἐνεδίδου, καὶ τὸν Πομπηϊὸν ἀναχωρεῖν ἐκέλευεν εἰς
Σικελίαν, ὡς ἐπιμελησόμενος τῶν συγκαϊμένων, καὶ
Αἰνόβαρβον ἐπέμψεν ἡγεῖσθαι Βιθυνίας.

LXIV. Ὡν ὁ στρατὸς ὁ τοῦ Καίσαρος αἰσθανόμενος,
πρέσβεις εἶλοντο τοὺς αὐτοὺς εἰς ἀμφοτέρους· αἱ τὰ μὲν
ἐγκλήματα αὐτῶν ἐπέσχον, ὡς οὐ κῆναι σφίσι, ἀλλὰ
διαλλάξαι μόνον ἠρημένοι· σφίσι δ' αὐτοῖς προσελόμενοι
Κοκκηίον μὲν, ὡς κοινὸν ἀμφοῶν, ἐκ δὲ τῶν Αντωνίου
Πολλίωνα, καὶ Μαικίηναν ἐκ τῶν Καίσαρος, ἔγνωσαν,

*Lin. 10. ἀνεπίδου Edd. mend. ex Reg. B. Recte Aug. Reg. A. L. 18.
Rursus Μαικίηναν Aug. in contextu, sed Μαικίηναν in marg.*

deat in gratiam. *Consulebat*
igitur *Antonio Coccejus*: „ut
Pompejum ab alienis vastan-
dis revocaret in Siciliam, Ahe-
nobarbum vero ablegaret a-
liquo, donec pax composita
esset.” Quo quum accede-
rent *preces* etiam *matris*, quæ
ex Julia gente erat; pudor in-
cessit Antonium, ne, si ten-
tata pax minus succederet,
rursus recurrendum esset ad
Pompeji societatem. Sed ma-
tre spem faciente, quam *Coc-
cejus* confirmabat, quasi se-
cretiorum etiam consiliorum
confcius; *cessit Antonius*, re-

vocavitque Pompejum in Si-
ciliam, quasi curaturus ipse
ea de quibus inter ipsos con-
venerat; *Ahenobarbum* vero
in *Bithyniam* misit, cui cum
imperio præsideret.

64. Id ubi cognovit exer-
citus Cæsaris, legatos elegit
qui utrumque imperatorem
adirent. Hi, cohibitis eorum
querelis, (quippe non ad ju-
dicandum electi, sed ad pa-
cem faciendam,) adhibito-
que *Coccejo*, ut communi am-
barum amico, & ex Antonia-
nis *Pollione*, e Cæsarianis
Mæcenate, decreverunt præ-

Καίσαρι καὶ Αντωνίῳ πρὸς ἀλλήλους ἀμνησίαν εἶναι τῶν
 20 γεγονότων, καὶ Φιλίαν εἰς τὸ μέλλον. Ἵπογυῶς δὲ Μαρ-
 κέλλου τεθνεῶτος, ὃς τὴν ἀδελφὴν Καίσαρος εἶχεν Οκλα-
 ουίαν, ἐδικαίουν οἱ διαλλακταί, τὴν Οκλαουίαν Αντωνίῳ τὸν
 Καίσαρα ἐγυῆσαι. καὶ ὁ μὲν αὐτίκα ἐνηγύα· καὶ
 ἤσπάζοντο ἀλλήλους, καὶ βοαὶ παρὰ τοῦ στρατοῦ καὶ
 25 εὐφημίας πρὸς ἑκάτερον αὐτῶν ἦσαν ἀπαυστοὶ δι' ὅλης
 τε τῆς ἡμέρας καὶ ἀνά τὴν νύκτα πᾶσαν.

LXV. Ὁ δὲ Καίσαρ καὶ ὁ Αντώνιος τὴν Ρωμαίων αὐ-
 θις ἀρχὴν ἐφ' ἑαυτῶν ἐμερίσαντο ἀπασαν, ὅθον μὲν εἶναι
 σφίσι Σκόδραν, πόλιν τῆς Ἰλλυρίδος, ἐν μέσῳ τοῦ Ἰονίου
 30 μυχοῦ μάλιστ' ἀδοκοῦσαν εἶναι. ταύτης δ' ἔχειν τὰ μὲν
 πρὸς ἑὸν πάντα τὸν Αντώνιον ἔδνη τε καὶ νήσους, ἕως ἐπὶ
 ποταμὸν Εὐφράτην ἀνω· τὰ δὲ εἰς δύσιν τὸν Καίσαρα,
 μέχρι Ὠκεανοῦ. Λεβύης δὲ Λέπιδον ἀρχεῖν, καθὰ Καί-
 σαρ ἐδεδώκει. πολεμεῖν δὲ Πομπηίῳ μὲν Καίσαρα, εἰ
 35 μὴ τι συμβαίνοι· Παρθυσίοις δὲ Αντώνιον, ἀμυγόμενον

*Itin. 29. σεῖσι Κοδρόπωνα edit. 1. 2. MSS. Et Cand. Tenui emendatio-
 nem, quam, monente Palmerio, recepit Tollius. L. 31. sq. ἐπὶ
 τὸν ποταμὸν Edl. Delevi τὸν cum Aug.*

teritarum offensarum oblivio-
 nem mutuam, & amicitiam
 in posterum. Quumque Mar-
 cellus nuper obiisset, maritus
 Octaviae, sororis Caesaris; po-
 stulaverunt pacis auctores, ut
 frater eam collocaret Anto-
 nio; moxque desponsa est.
 Et complexi se mutuo sunt
 Caesar et Antonius; conse-
 quentibus faustis adclamatio-
 nibus totius exercitus, utri-
 que bene precantis, quæ per
 totum diem totamque noctem
 continuatæ sunt.

65. Tum Caesar et Antoni-
 us denuo totum Romanorum
 imperium sua auctoritate in-

ter se partiti sunt: fecerunt-
 que terminum utriusque di-
 tionis Scodram, Illyrici oppi-
 dum, quod in medio maxime
 sinu Adriatico situm putaba-
 tur. Ab hoc oppido versus
 Orientem, constituerunt, ut
 omnes Antonius haberet tam
 provincias quam insulas, ad
 flumen usque Euphratem: ver-
 sus Occidentem vero Caesar,
 usque Oceanum. Africa Ie-
 pido relicta est, ita ut a Cæ-
 sare acceperat. Bellum cum
 Pompejo Caesar gereret, ni
 quid aliud interveniret: cum
 Parthis Antonius, ad ulci-
 scendam perfidiam qua Craf-

A. U. 714. τῆς ἐς Κράσσον παρασπονδῆσεως. Αἰνοβάβω δ' εἶναι πρὸς Καίσαρα συμβάσεις, τὰς πρὸς Αντώνιον γενομένας. Στρατὸν δὲ ἐκ τῆς Ἰταλίας προσκαταλέγειν ἀκαλύτως ἴσον ἑκάτερον. Αἶδε μὲν ἦσαν αἱ τελευταῖαι Καίσαρι τε καὶ Αντωνίῳ γενομέναι συμβάσεις. καὶ εὐθὺς ἐς τὰ ἐπίγοντα τοὺς Φίλους ἑκάτερος αὐτῶν περιέπεμπεν. Οὐεντίδιον μὲν ἐς τὴν Ἀσίαν Αντώνιος, ἀναστέλλειν Παρθυαίους τε καὶ Λαβιηνὸν, τὸν Λαβιηνοῦ, μετὰ τῶν Παρθυαίων ἐν ταῖσδε ταῖς ἀσχολίαις Συρίαν τε καὶ τὰ μέχρι τῆς Ἰωνίας ἐπιδραμόντα. Ἄ μὲν δὴ Λαβιηνός τε καὶ Παρθυαῖοι δράσαντες ἔπαθον, ἢ Παρθυϊκὴ δηλώσει Γραφή.

LXVI. Ἐλενον δὲ, στρατηγὸν Καίσαρος, σὺν ὀρμῇ κατασχόντα Σαρδοῦς, αὐτῷ ἐξέβαλε τῆς Σαρδοῦς Μηνόδαρος ὁ Πομπηίου. καὶ τῷδε μάλιστα χαλεπαίνων ὁ Καίσαρ, οὐκ ἔδέχετο τὰς πείρας Αντωνίου, συνάγοντος αὐτῷ Πομπηίου. Ἐς δὲ Ρώμην παρελθόντες, ἐτέλουν τοὺς γάμους. καὶ ὁ Αντώνιος Μάνιον μὲν ἔκλειεν, αἷς ἐρεθίσαντά

Lin. 44. ταῖσδε caret Aug. male. Ibid. Ionias h. l. Edd. cum Regiis & Aug. Correxī mendam.

fum opprefferant. *Athenobarbus in fœdus receptus est a Cæsare, iisdem quibus prius ab Antonio conditionibus. Ad ditum fœderi, ut liceret utri que imperatori novos delectus habere in Italia, pari legionum numero. In has leges postremum fœdus inter Cæsarem et Antonium iustum est. Moxque ad res urgentes obeundas uterque amicos dimisit. Et Ventidium quidem in Asiam milit Antonius, ut reprimeret Parthos, Labienumque, Labieni filium, qui Parthorum auxilio, per occasionem horum motuum*

Syriam Asiamque usque ad Ioniam incurfaverant. Sed Labieni quidem Parthorumque cum res gestas, tum acceptas clades, *Libro de Rebus Parthicis exponemus.*

66. Per id tempus *Helenus*, Cæsaris legatus, cum *Sardiniam* forti in hostes impetu facto recepisset, rursus inde eiectus est a *Menodoro*, Pompejano duce. Qua re præcipue indignatus *Cæsar*, reconciliari Pompejo per Antonium noluit. In Urbem deinde reversi, celebrarunt nuptias: & *Antonius Manium* interfecit, quod *Fulviam* exasperasset

τε Φουλβίαν ἐπὶ διαβολῇ Κλεοπάτρας, καὶ τοσῶνδε αἰ-
 55 μενον τῷ Καίσαρι τοῦ περὶ Ροδανὸν στρατοῦ, ἀπόσπασιν
 ἰδία βουλευῆσαι, καὶ οἱ περὶ τοῦδε προσπέμψαι περι-
 καθημένῳ τῷ Βρεντέσιον. καὶ ὁ μὲν τότε ἐξείπεν, οὐ πρὸς
 πάντων ἐπαινούμενον, εὐφύης ἂν ἄρα καὶ ταχύς ἐς εὐ-
 νοίαν. Ὁ δὲ Καῖσαρ αὐτίκα τὸν Σαλβιδιηνὸν ἐκάλεε κα-
 10 τὰ σπουδῆν, ὡς ἐπὶ δὴ τι μόνου χρήζων, καὶ εὐθύς ἐκ-
 πέμψων αὐτῆς ἐς τὸν στρατόν· καὶ ἐλθόντα ἐκλίειε διε-
 λέγξας· καὶ τὸν ὑπ' αὐτῷ στρατόν, ὡς ὑποσῶλον ὄντα,
 ἔχειν ἔδωκεν Αντωνίῳ.

LXVII. Ρωμαίους δὲ ὁ λιμὸς ἐπίεζεν, οὔτε τῶν ἐάων
 15 ἐμπόρων ἐπιπωλεόντων, δέει Πομπηίου καὶ Σικελίας,
 οὔτε τῶν ἐκ δύσεως, διὰ Σαρδῶν καὶ Κύρνον ἐχομένας
 ὑπὸ τῶν Πομπηίου, οὔτ' ἐκ τῆς περαιῆς Λιβύης, διὰ τοὺς
 αὐτοὺς ἐκατέρωθεν ναυκρατοῦντας. Επετετίμητο δὴ πάν-
 τα· καὶ τῶνδε τὴν αἰτίαν ἐς τὴν ἕξιν τῶν ἡγεμόνων ἀνα-

Lin. 56. ἰδίου mend. edit. 1. ex Reg. B. L. 58. ἐπαινούμενος videtur
 legendum. L. 63. ἔχειν ἰδίον Edd. mend. Recte Aug. Cand.
 L. 66. Σαρδῶ Edd. Præ tuli Aug.

Cleopatras criminationibus, &
 tantorum malorum causa fuisset.
 Salvidienum vero, Narbonensis
 exercitus ducem, apud Cesarem
 detulit, voluisse ad se deficere,
 & super ea re sibi misisse
 nuncium obsidenti Brundisium.
 Hoc secretum Antonius prodidit,
 non omnibus probantibus,
 ingenuus alioquin & facilis
 ad amicitiam. Caesar continuo
 Salvidienum ad se properare
 iussit, quasi opus haberet
 ejus presentia, remissurus
 mox ad exercitum: quem,
 ubi venit, coargutum

occidit; exercitum ejus, ut
 suspectum, dedit Antonio.

67. Populus interim Romæ
 fame premebatur: quum nec
 ab Oriente negotiatores quid-
 quam subveherent, metu
 Pompeji ac Siciliæ; nec ab
 Occidente, propter Sardiniam
 Corficamque occupatas ab eo-
 dem Pompejo; nec ex Africa,
 propter eosdem hostes, utra-
 que littora classibus suis in-
 festantes. Itaque quum summa
 annonæ esset caritas, causam
 ejus rei populus in discordiam
 principum referens, conviciis

Α. Η. Φέροντες, ἔβλασφῆμον αὐτοὺς, καὶ ἐς διαλύσεις πρὸς 70
 714. Πομπηϊὸν ἐπέσπερχον. οὐκ ἐνδιδόντος δὲ τοῦ Καίσαρος
 οὐδ' ὡς, ὁ Αντώνιος αὐτὸν ἠξίου ταχύνειν γε τὸν πόλεμον
 διὰ τὴν ἀπορίαν. Χρημάτων δ' ἐς αὐτὸν οὐκ ὄντων,
 προὔτεθ' ἀνάγραμμα, εἰσφέρειν ἐπὶ μὲν τοῖς θεράπουσι
 τοὺς κεκλημένους ὑπὲρ ἑκάστου τὸ ἥμισυ τῶν πέντε καὶ 75
 εἴκοσι δραχμῶν, ὠρισμένων ἐς τὸν πόλεμον τὸν Κασσίου
 τε καὶ Βρούτου· εἰσφέρειν δὲ καὶ μοῖραν τοὺς ἐκ διαθήκης
 τι καρπουμένους. τοῦτο τὸ γράμμα σὺν ὀρμῇ μανιάδει
 καθεῖλεν ὁ δῆμος, ἀγανακτῶν, εἰ, τὰ κοινὰ ταμειῖα
 κεκενωκότες, καὶ τὰ ἔθνη σεσυληκότες, καὶ τὴν Ἰταλίαν 80
 αὐτὴν ἐσθραῖς καὶ τέλεσι καὶ δημεύσεσι καταβαρῆ-
 σαντες, οὐκ ἐς πολέμους, οὐδ' ἐς ἐπίκλητον ἀρχὴν, ἀλλ'
 ἐς ἰδίους ἐχθροὺς, ὑπὲρ οἰκείας δυναστείας, ὑπὲρ ἧς δὴ
 καὶ προγραφαὶς καὶ σφαγαῖς καὶ λιμὸν ἐκ τῶνδε πανώ-
 θυον γεγονέναι, ἔτι καὶ τὰ λοιπὰ περιδύοιεν αὐτοὺς. 85

Συνιστάμενοί

*Lin. 77 sq. διαθήκης τε καρπ. Edd. cum Regiis. Recte Aug. L. 85.
 περιδύοιεν h. l. Edd. ὃ περιδύοιεν Aug. Ven. Correxerunt mendam.*

eos incessabat, urgebatque ut
 pacem cum Pompejo compo-
 nerent. Quumque ne sic qui-
 dem *Cæsar* flecteretur; horta-
 tus est eum *Antonius*, acce-
 leraret saltem bellum propter
 inopiam. Quoniam vero de-
 erant pecuniæ in ejus belli
 adparatum; *Edictum de con-*
ferendis pecuniis est propo-
 situm: „ut domini in *singula*
mancipiorum capita, quem-
 admodum *Cassiano* bello cen-
 tum sestertios contribuissent,
 sic nunc ejus pecuniæ dimi-
 dium penderent: utque *certa*
pars ex hereditatibus per te-
 stamentum acceptis decidere.

tur.” *Illud edictum plebs fu-*
ribunda detraxit, indigne fe-
 rens „quod post exhaustum
 ærarium, post spoliatas pro-
 vincias, Italiamque ipsam ex-
 actionibus & bonorum confis-
 cationibus oppressam, non
 ad externa bella aut pro pro-
 pagando imperio, sed ad per-
 sequendos privatos inimicos
 augendamque propriam po-
 tentiam, propter quam & pro-
 scriptiones & cædes factæ, &
 hæc luctuosissima fames secu-
 ta sit, nunc quoque, si quid
 ipsis reliquum sit, hoc etiam
 exuantur a *Triumviris*.” *Ver-*
ciferabanturque per cætus ad
circulos;

Συνιστάμενοί τε ἑσώων, καὶ τοὺς οὐ συνιστάμενους ἔβαλλον, καὶ ἠπέιλον διαρπάσαι αὐτῶν τὰς οἰκίας καὶ καταπρήσειν, ἕως τὸ μὲν πλῆθος ἅπαν ἠρέδιον. A. U. 714.

LXVIII. Ὁ δὲ Καῖσαρ σὺν τοῖς Φίλοις καὶ ὀλίγοις ὑπασπισταῖς ἐς μέσους ἦλθεν, ἐντυχεῖν τε βουλόμενος καὶ τὴν μέμψιν ἐκλογήσασθαι. Οἱ δὲ αὐτὸν εὐθύς ὀφθέντα ἔβαλλον τε ἀφειδῶς πάνυ, καὶ οὐδ' ὑπομένοντα καὶ ἑαυτὸν ἐμπαρέχοντα καὶ τιτρωσκόμενον ἠδοῦντο. Πυθόμενος δ' ὁ Αντώνιος, ἔβηθεῖ κατὰ σπουδὴν. οἱ δὲ καὶ τόνδε, κατιόντα τὴν Ἱερὰν ὁδόν, οὐκ ἔβαλλον μὲν, ὡς ἔτοιμον ἐς τὰς Πομπηίου διαλύσεις, ἀναχωρεῖν δὲ ἐκέλευον καὶ οὐ πειθόμενον, τότε ἔβαλλον. Ὁ δὲ ὀπλίτας πλένας, οἱ ἦσαν ἔξω τοῦ τείχους ἐκάλει. καὶ οὐ παριέντων οὐδ' ὡς αὐτὸν, οἱ μὲν ὀπλίται, διαιρεθέντες ἐς τὰ πλάγια τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς ἀγορᾶς, ἐπεχειροῦν ἐκ τῶν σιενωπῶν, καὶ τὸν ἐντυχόντα ἀνήρουν. οἱ δ' οὐκέτι εὐμαρῶς οὐδὲ Φυγεῖν

Lin. 91. ἐκλογήσασθαι Edd. & MSS. mendose: quod correxi præeunte Guil. Budæo. L. 98. οὐ παριόντων edit. i. cum Regg. male. L. 99. οὐδ' ὡς αὐτῶν Aug. Cand.

circulos; & lapides impingentes his qui se non adgre-garent, minabantur, direpturos se domos eorum incensurosque; donec tota plebs exacerbata est.

68. Tum Cæsar, cum amicis paucisque satellitibus, processit in medium, adlocuturus tumultuantes, & rationem eorum quæ illi criminabantur redditurus. Sed hi, ut primum Cæsarem conspexerunt, lapidibus effuse admodum eum adpetiverunt: ac ne sustinentem quidem præbentemque se ictibus vulneratumque sunt reveriti. Quod ubi cognovit Antonius, suc-

currit propere. Et in hunc quidem, per Sacram viam descendentem, nemo quidquam conjecit, quod esset paratus ad pacem cum Pompejo in-eundam; tantum jubebant, ut fecederet: sed, quum nihilominus pergeret progredi, tum demum faxis hunc quoque adpetebant. Tum ille armatorum majorem manum, quæ extra mœnia erat, acci-vit: &, quum ne sic quidem eum transire sinerent, milites, divisi ab utroque viæ forique latere, per angiportus irruebant, sternentes obvios. Jamque, quum nec fugam ex-pedire possent constipati præ-

Α. Υ.
714.

ἐδύναντο, βεβυσμένοι τε ὑπὸ πλήθους, καὶ διαδρομὴν οὐκέτι ἔχοντες· ἀλλὰ φόβος ἦν καὶ τραύματα, καὶ ἀπὸ τῶν τεγῶν οἰμωγαὶ καὶ βοαί. Καὶ ὁ Αντώνιος μόλις τε παρηλθε, καὶ τοῦ κινδύνου τὸν Καίσαρα περιφανῶς δὴ τότε μάλιστα οὗτος ἐξείλετο, καὶ ἐς τὴν οἰκίαν περιέσωσε. Διαφυγόντος δέ ποτε τοῦ πλήθους, τὰ νεκρά, ἵνα μὴ ἐνοχλοῖη φεαρούμενα, ἐς τὸν ποταμὸν ἀπερρίπτειτο· καὶ ἕτερον πένθος ἦν, ὁρωμένων ἀνά τὸ ρεῦμα, καὶ περιδύοντων αὐτὰ τῶν στρατιωτῶν, καὶ ὅσοι μετ' αὐτῶν κακοῦργοι τὰ εὐσχήμονα μάλιστα ὡς οἰκεία ἔφερον. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπαύετο σὺν φόβῳ τε καὶ μίσει τῶν ἡγουμένων· ὁ δὲ λιμὸς ἤκμαζε, καὶ ὁ δῆμος ἐσθνε καὶ ἡσύχαζεν.

715.

LXIX. Ὁ δὲ Αντώνιος ἐδίδασκε τοὺς Λίβωνος οἰκείους, Λίβωνα καλεῖν ἐκ Σικελίας ἐπὶ συνησθήσει τοῦ κήδους, ἐργασόμενόν τι καὶ μεῖζον· τὸ δὲ ἀσφαλές τῷ Λίβωνι ἀνεδέχετο αὐτός. οἱ μὲν δὴ ταχέως ἐπέστειλλον, καὶ ὁ Πομπηῖος τῷ Λίβωνι συνεχώρει. ἀφικόμενος δὲ ὁ Λίβων,

*Lin. 9. ἐνοχλοῖ Edd. ἐνοχλοῖ Aug. quod in ἐνοχλοῖν mutat, ex quo de-
curtatum visum est. L. 12. εὐσχήμονα Aug. Ven. male. L. 16.
ἐπὶ συνθήσει maluit Musgrav. L. 18. ἀπέστειλλον Edd. Rectius Aug.*

multitudine, nec discurrendo eludere ictus, cædes miscabantur vulneribus, & de tectis gemitus clamoresque audiebantur. Et ægre tandem Antonius in forum pervasit: Casaremque tunc manifeste hic potissimum periculo eripuit, salvumque domum reduxit. Turba vero tandem dispulsa, cadavera, ne triste spectaculum exhiberent, in fluvium projecta sunt. Moxque alius luctus exstitit, dum cadavera per profluentem feruntur, aut spoliantur a militibus mixtisque eis nebulonibus, qui, ut

quodque optime cultum animadvertabant, auferebant tamquam ad se pertinens. Sic hoc quidem malum sopitum est, non sine terrore odioque principum. Sed fames pergebat sævire, gemente ac ferente populo.

69. Tum Antonius familiares monuit Libonis „voca-
rent Libonem e Sicilia, ut affinitati gratularetur, effecturus etiam majus aliquid;” & ipse securitatem ei recepit. Illi celeriter miserunt ad Libonem literas; nec Pompejus hominem detinuit. In itinere

20 ἐς νῆσον ὠρίσθη τὰς Πιθηκούσας, ἣ νῦν ἐστὶν Αἰναρία. καὶ μαθὼν ὁ δῆμος, αὐτῶς ἠθροίζετο, καὶ παρεκάλει
 σὺν ὀλοφύρσει τὸν Καίσαρα πέμψαι Λίβωνι πίστιν, πρεσ-
 βεύειν ἐθέλοντι πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ εἰρήνης. καὶ ὁ μὲν ἄκων
 ἔπεμπεν. ὁ δὲ δῆμος καὶ Μουκίαν, τὴν μητέρα τοῦ Πομ-
 25 πηίου, καταπρήσειν ἀπειλοῦντες, ἐξέπεμπεν ἐργασσο-
 μένην διαλύσει. Λίβων μὲν δὴ, συνεὶς τῶν ἐχθρῶν ἐνδιδόν-
 των, ἤξιον τοὺς ἡγεμόνας αὐτοὺς συνελθεῖν, ὡς ἀλλήλοις
 ἐνδῶσοντας ὅτι ἂν δοκῆ. βιασαμένου δὲ καὶ ἐς τοῦτο
 τοῦ δήμου, ἐξήεσαν ἐς Βαΐας ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Αντώνιος.

30 LXX. Πομπηϊὸν δὲ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὁμαλῶς
 ἔπειθον ἐς τὴν εἰρήνην. Μηνόδαρος δὲ ἀπὸ Σαρδοῦς ἐπέ-
 στέλλεν, ἣ πολεμεῖν ἐγκρατῶς, ἣ βραδύνειν ἔτι, ὡς τοῦ
 λιμοῦ σφῶν προπολεμοῦντος, καὶ τῶν συμβάσεων, εἰ
 καὶ δοκοίη, κρεισσόνων ἐσομένων. Μούρκον τε, τούτοις
 35 ἐνιστάμενον, ὑποβλέπειν ἐκέλευεν, ὡς ἀρχὴν αὐτῷ πε-

*Lin. 20. Πιθηκούσας Edd. ex Reg. A. Πιθακούσας Reg. B. Recte Aug.
 L. 34. δούκιν Edd. Recte Aug. Ibid. Μούρκον δὲ Edd. ex marg.
 Reg. B. ab alia manu. τε deder. Aug. Reg. A. Post Μούρκον ἢ
 Reg. B. duæ lineæ apr. manu omisæ sunt, usque τέως τὸν Μούρκον.*

Libo ad insulam Pithecusas adpulit, quæ nunc est *Aenaria*. Quod ubi populus cognovit, rursus coibat, rogabatque cum lamentis *Cæsarem*, ut *Liboni* literas fidei mitteret, qui de pacis conditionibus ex *Pompeji* mandatis cum ipso acturus venisset. Quod ille invitus fecit. Populus vero etiam *Muciam*, *Pompeji matrem*, crematurum se eam comminatus, ad egit, ut legationem ad filium pacis causa susciperet. *Libo*, ubi remittere sensit contumaciam hostium, postulavit, ut ipsi imperatores ad colloqui-

um convenient, quo arbitratu suo rem componerent. Et postquam id quoque violentis precibus obtinuit populus, profecti sunt *Bajæ* *Cæsar* et *Antonius*.

70. *Pompejo* vero quum ceteri omnes uno consensu pacem suaderent, solus *Menodorus* scriptitabat ex *Sardinia*, ut aut fortiter persequeretur bellum, aut saltem cunctaretur amplius; dum famas, pro ipsis pugnans, faceret, ut pax, si ita videretur, æquioribus coiret conditionibus: simulque *Murcum*, pacis auctorem, suspe-

Α. Π.
715.

ρικτώμενον. Ὁ δὲ, καὶ τέως τὸν Μούρκον διὰ τε ἀξίωμα
καὶ γνώμην ἐγκρατῆ βαρυνόμενος, ἐτι μᾶλλον ἐκ τῶνδε
ἀπερρίπτει, καὶ οὐδὲν ἦν ὅ τι Μούρκῳ προσεῖχεν· ἕως ὃ
μὲν Μούρκος ἀχθόμενος, ἐς Συρακούσας ὑπεχώρει, καὶ
τινας ἰδῶν Φύλακας ἐπομένους ἐκ Πομπηίου, φανερώς
αὐτὸν ἐν τοῖς Φύλαξιν ἐλοιδορεῖ. ὃ δὲ, χιλίαρχον καὶ λο-
χαγὸν αὐτοῦ Μούρκου διαφθείρας, ἐπεμψεν ἀνελεῖν αὐ-
τὸν, καὶ φάσκειν ὑπὸ θραπέωντων ἀνηρῆσθαι· ἐς τε πί-
σιν τῆς ὑποκρίσεως τοὺς θραπέωντας ἐσαύρου. οὐ μὲν
ἐλάνθανε δεύτερον ἐπὶ Βιθυνικῶ τὸδε μῦθος ἐργασάμε- 45
νος, περὶ ἀνδρα καὶ τὰ πολέμια λαμπρὸν, καὶ τῆς
αἰρέσεως ἐγκρατῆ Φίλον ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐς αὐτὸν Πομ-
πηϊὸν εὐεργέτην τε ἐν Ἰθρηίᾳ γενόμενον, καὶ ἐκόντα ἐλθόν-
τα ἐς Σικελίαν. Μούρκος μὲν δὴ τεθνήκει.

LXXI. Τῶν δ' ἄλλων τὸν Πομπηϊὸν ἐς τὰς διαλύσεις 50
ἐπειγόντων, καὶ τὸν Μηνόδαρον διαβαλλόντων ἐς Φιλαρ-

*Lin. 48sq. καὶ ἐκόντα δὲ Edid. non male, sed invitit MSS. καὶ ἐκόντα
καὶ ἐλθόντα Regii. καὶ ἐκόντα ἐλθόντα dedit Aug.*

stum ei reddebat, quasi ipse
sibi pararet potentiam. Pom-
pejus, qui jam antea Murcum
propter dignitatem & consilii
constantiam gravatim tulerat,
eo magis nunc etiam ab eo
alienatus est, ut nulla in re
amplius consilio ejus utere-
tur. Ea re offensus Murcus,
Syracusas fecessit; & conspe-
ctis nonnullis custodibus a
Pompejo ad insequendum se
missis, propalam coram eis
in Pompejum jecit convicia.
Tum Pompejus corruptum
ipsius Murci tribunum cen-
turiōnemque misit, qui Mur-
cum interficerent, & a servis
propriis fingerent interfectum.

Is dolus quo magis fidem in-
veniret, servos in crucem e-
git. Nec tamen latuit alte-
rum hoc, post sublatum Bi-
thynicum, scelus Pompeji,
patratum in virum laude bel-
lica illustrem, qui & constan-
tissimus inde ab initio amicus
illarum partium fuerat, & de
ipso Pompejo in Hispania opti-
mie erat commeritus, & nunc
ultro ad eum in Siciliam ve-
nerat. At tali quidem fato
Murcus functus est.

71. Quo mortuo reliquis
omnibus ad pacem Pompejum
hortantibus, Menodorumque
accusantibus, ut gaudentem
classis imperio, nec tam do-

χίαν, ὡς οὐκ εὐνοία τοῦ δεσπότης μάλλον, ἢ ὅπως αὐ-
 τὸς ἄρχοι στρατοῦ καὶ χώρας, ἐπιστάμενον· ἐνδοῦς ὁ
 Πομπηΐος, ἐς τὴν Αἰναρίαν διέπλευε ναυσὶ πολλαῖς ἀρί-
 55 σταις, ἐξήρους λαμπραῖς ἐπιβεβηκώς. καὶ Δικαιάρχειαν
 μὲν οὕτω σοβαρῶς παρέπλευσε περὶ ἑσπέραν, ἑσπέρων-
 των τῶν πολεμίων. Ἄμα δὲ ἔω, καταπηχθέντων σφαι-
 ρῶν ἐξ ὀλίγου διαστήματος ἐν τῇ θαλάσῃ, σανίδες τοῖς
 σφαιροῖς ἐπετέθησαν· καὶ δύο τῶνδε τῶν κατασφραγι-
 60 των ὁ μὲν Καῖσαρ καὶ ὁ Αντώνιος παρήλθον ἐς τὸ πρὸς
 τῇ γῆ πεποιημένον, ὁ δὲ Πομπηΐος καὶ ὁ Λίβων ἐς τὸ
 πελαγίωτερον, ὀλίγου ρεύματος αὐτοὺς διεΐοντος, μὴ
 κεκραγότες ἀλλήλων ἀκούειν. Ἐπεὶ δὲ ὁ μὲν Πομπηΐος
 ἐπὶ κοινωρία τῆς ἀρχῆς ἤκειν ὤτετο ἀντὶ Λεπιδίου, οἱ δὲ
 65 ὡς κάθοδον αὐτῶ δάσοντες μόνην, τότε μὲν ἐπ' οὐδενὲ
 ἔργῳ διεκρίθησαν. διαπομπαὶ δὲ συχναὶ τῶν Φίλων
 ἦσαν, ἐπὶ ποικίλαις ἐκατέρων προκλήσεσι. ἦτις δὲ ὁ
 Πομπηΐος τῶν πραγγραμμένων τε καὶ οἱ συνόντων, τοῖς

*Lin. 59. καὶ διὰ τῶνδε Edd. & MSSi nostri, quod ex conject. corri-
 gere non dubitavi. L. 62. αὐτοῖς Augy. Edd. Rectius Aug.*

mino studentem, quam sibi
 usurpantem provinciam cum
 exercitu, ob eamque causam
 pacem impedire conantem;
 obsecutus Pompejus trajecit
 in Aenariam, cum multis fe-
 lectis navibus, ipse investus
 hexere ornatissima: atque ita
 Puteolos præternavigavit su-
 perbe circa vesperam, inspec-
 tantibus hostibus. Primo au-
 tem mane duobus locis, exi-
 guo intervallo, palis in mare
 defixis pontes sunt infrati; in
 quorum tabulatorum alterum,
 terræ contiguum, Caesar pro-
 gressus est et Antonius; Pom-
 pejus et Libo in alterum, quod-

paulo magis in mare excur-
 rebat, modico aquarum fluxu
 ab altero tabulato diremtum,
 ut sine clamore voces invicem
 exaudirentur. Sed quoniam
 Pompejus eo se advenisse pu-
 tarat, ut in societatem imperii
 admitteretur loco Lepidi,
 quum alteri non nisi redi-
 tum ei in patriam vellent con-
 cedere; idcirco tunc quidem
 re infecta discessum est. Ne-
 que tamen intermiserunt per
 internuncios amicos rem tra-
 ctare, varias condiciones fe-
 rentes ultro citroque. Postu-
 labat autem Pompejus, ut ex
 proscriptis, qui apud eum

A. U.
715.

μὲν ἀνδροφόνους Γαίου Καίσαρος Φυγὴν ἀδόλον, τοῖς δὲ
λοιποῖς κἀδοδὸν τε ἔντιμον, καὶ τὰς οὐσίας αἰς ἀναλώ- 70
κεσαν. Επειγόμενοι δὲ εἰς τὰς συμβάσεις ὑπὸ τε τοῦ λι-
μοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου, εἰς τὸ τέταρτον μόλις ἐνεδίδουν,
ὡς ἀνησόμενοι παρὰ τῶν ἐχόντων· καὶ τοῖς προγεγραμ-
μένοις αὐτοῖς περὶ τούτων ἐπέστειλλον, ἐλπίζοντες αὐτοῖς
αὐτοὺς ἀγαπήσειν. Οἱ δὲ ἐδέχαντο πάντα, ἐπεὶ καὶ 75
Πομπηϊὸν αὐτὸν ἐδεδοίκεσαν ἤδη, διὰ τὸ Μούρκου μῦθος·
καὶ προσίοντες τῷ Πομπηϊῷ, συνθεῖσθαι παρεκάλουν.
ὅτε καὶ τὴν ἐσθήτα κατερρήξατο ὁ Πομπηϊός, ὡς καὶ
τῶνδε προδιδόντων αὐτὸν ὦν προμάχεται, καὶ Φαμινὰ
τὸν Μηνόδωρον ὡς στρατηγικὸν καὶ μόνον εὔνου ἀνεκάλει. 80

LXXII. Μουκίας δὲ αὐτὸν τῆς μητρὸς, καὶ Ιουλίας
τῆς γυναικὸς ἐναγουσῶν, αὐθις οἱ τρεῖς συνῆλθον εἰς τὸ
ἀμφίκλυστον Δικαιαρχέων χῶμα, περιορμουσῶν τῶν

Lin. 71. τοῦ ad λιμοῦ adjecti ex Aug. & Reg. A. L. 76. μῦθος edit. I. mend. ex Reg. A. & sic Aug. & Reg. B. ex importuna emendat. L. 79. προμάχεται Edd. ex Reg. B. Pratuli Aug. Reg. A. L. 82 sq. εἰς τὸ ἀμφίκλυστον δὲ καὶ ἀρχαίον χῶμα Edd. MSS. & Cand. Præterea εἰκλυστον Aug. truncata voce. Emendavi ex facili conjectura, præeunte fere Musgravio, qui Δικαιαρχέων suspicatus erat.

versabantur, conjurationis quidem sociis concederetur securum exilium, reliquis vero honoratus in patriam reditus, & bonorum restitutio. Et illi, quum & fames & populus urgeret ut pacem componerent, ægre tandem concesserunt, ut quarta bonorum pars restitueretur, quam a novis possessoribus se redempturos receperunt: scripseruntque ea de re ad ipsos proscriptos, rati contentos fore. Et acceperunt hi conditionem, tímientes jam Pompejum propter scelus in Murcum pepe-

tratum: aditoque Pompejo, exorarunt eum, ut pacem componeret. Sed ille tum, vestem discindens, prodi se conquestus est ab his, quorum hactenus propugnator fuisset; crebroque Menodorum nomine invocavit, ut imperatoriarum artium in primis gnarum, & solum constantem in benevolentia.

72. Tandem urgentibus Pompejum Mucia matre, Juliaque uxore, rursus tres illi (Casar Antoniusque et Pompejus) in aggere ab utraque parte mari adluto prope Pu-

Φυλακίδων νεῶν. Καὶ συνέβησαν ἐπὶ τοῖσδε· λελύσθαι μὲν τὸν πόλεμον αὐτοῖς καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καὶ τὰς ἐμπωρίας ἀκωλύτους εἶναι πανταχοῦ· Πομπηϊὸν δὲ τὰς Φρουρὰς ἐξαγαγεῖν, ὅσαι κατὰ τὴν Ἰταλίαν εἰσὶ· καὶ μηκέτι τοὺς ἀποδιδράσκοντας οἰκέτας ὑποδέχεσθαι· μὴ δὲ ἐφορμεῖν ναυσὶ τὴν ἀκτὴν τῆς Ἰταλίας· ἀρχεῖν δὲ Σαρδοῦς, καὶ Σικελίας, καὶ Κύρου, καὶ ὅσων ἄλλων εἶχεν ἐς τότε νήσων, ἐς ὅσον ἀρχοῖεν τῶν ἑτέρων Αντώνιος τε καὶ Καῖσαρ, πέμπουσα Ρωμαίοις τὸν ἐκ πολλοῦ τεταγμένον αὐταῖς Φέρειν σῖτον· ἐπιλαβεῖν δὲ καὶ Πελοπόννησον ἐπὶ ταύταις· ὑπατεῦσαι δὲ ἀπόντα δι' ὅτου κρίνοι τῶν Φίλων, καὶ τῆς μεγίστης ἱερωσύνης ἐς τοὺς ἱερέας ἐγγραφεῖναι, καὶ τάδε μὲν εἶναι Πομπηϊῶ· Κάθοδον δὲ τοῖς ἐπιφύγουσι τῶν ἐπιφανῶν, πλὴν εἴ τις ἐπὶ τῷ Φόνῳ Γαίου Καίσαρος ψήφῳ καὶ κρίσει κατέγνωσται· καὶ τῆς περιουσίας τοῖς μὲν ἄλλοις, ὅσοι κατὰ

Lin. 89. τῆ ἀλλῆ maluerat Musgrau. L. 91. ἐν τότε Aug. mend. Ibid. ἐς ante ὅτε caret Reg. B. Ibid. sq. ἀρχοὶ ἐτῶν ἑτέρων edit. 1. ἀρχοὶ ἐτῶν ἑτέρων Reg. A. ἀρχοὶ τῶν ἑτέρων Reg. B. Recte Aug. ut emendavit H. Stephan.

teolos, collocatis circa eum in statione navibus cum praefidio, convenerunt, & pacem in has conditiones composuerunt: „Ut terra marique cessaretur ab armis, & negotiationes nusquam impedirentur: Pompejus ex omnibus Italiae locis praesidia deduceret, nec amplius fugitivos reciperet, neve naves ipsius littoribus Italiae insidiarentur: ut idem Pompejus imperium Sardiniae, Siciliae, Corsicae, ceterarumque quas ad id tempus habuisset insularum, in tot annos teneret, in quot Antonio Caesarique prorogatum fuerit

„reliquarum provinciarum imperium; mitteretque Romano populo frumentum jamdudum insulis illis imperatum; tum & Peloponnesum praeter dictas insulas acciperet: denique absens Consulatum gereret per quemcumque voluisset ex amicis; & in majorum pontificum collegium adscriberetur.” Haec Pompejo concessa. Ceterum „reditus pareret nobilibus exulibus, exceptis his qui ut interfectores C. Caesaris publico judicio fuissent damnati: bona profugis, qui ob metum solum profugissent, resque suas per vim

A. U.
215.

Φόβον ἔφευγον, καὶ τὰ ὄντα αὐτοῖς ἐκ βίας ἀπωλώλει, ἰ
τὸ ἐντελὲς ἀποδοθῆναι χωρὶς ἐπίπλων, τοῖς δὲ προγε-
γραμμένοις μοῖραν τετάρτην. καὶ τῶν ἐστρατευμένων τῶ
Πομπηϊῶ τούς μὲν οἰκέτας ἐλευθέρους εἶναι· τοῖς δὲ
ἐλευθέροις, ὅτε παύσαιτο τῆς στρατείας, τὰ αὐτὰ δο- 5
θῆναι γέρα τοῖς ἐστρατευμένοις Καίσαρί τε καὶ Αντωνίῳ.

LXXIII. Ες ταῦτα συνέβησαν· καὶ ταῦτα συνεγρά-
ψαντο καὶ ἐσημήναντο, καὶ ταῖς ἱεραῖς παρθένοις Φυ-
λάσσειν ἐπέμψαν ἐς Ρώμην. Εξένιζον δὲ ἀλλήλους αὐτί-
κα, περὶ τῆς τάξεως διαλαχόντες· πρῶτος μὲν ἐπὶ ἐξήρους 10
Πομπηϊῶς περιωρισμένης ἐς τὸ χῶμα· ταῖς δὲ ἐξῆς, Αν-
τωνίῳ τε καὶ Καίσαρ, σκηνοποιοησάμενοι καὶ οἶδε ἐπὶ τοῦ
χώματος· πρόφασιν μὲν, ὡς ἀπαντες ἐπὶ ἀκλῆς ἐσιῶντο,
τάχα δὲ ἐς ἀσφάλειαν ἀνύποπτον. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ὡς εἶ-
χον ἀμελῶς, ἀλλ' αἱ τε νῆες αὐτοῖς παρῶρμου, καὶ οἱ 15
Φύλακες περιεσιήκεσαν, καὶ οἱ περὶ τὸ δεῖπνον αὐτὸ ἀ-
φανῶς εἶχον ὑπεζωσμένα Ξιφίδια. Λέγεται δὲ Μηνόδα-
ρος, ἐσιωμένων ἐν τῇ νηὶ τῶν ἀνδρῶν, πέμψαι Πομπηϊῶ,

Lin. 13. ἐσιῶντο Edd. Subscripti Jota; que perraro utitur Aug.

„amissent, ex affe omnia
restituere, exceptis mo-
bilibus; proscrip-
tis vero, ex
quadrante: tum, qui sub Pom-
pejo militassent, servis liber-
tas esset præmium; ingenuis
vero, post peracta stipendia,
præmia eadem persolverentur
quæ veteranis Cæsaris & An-
tonii.”

73. Hæ tum pacis leges
fuere: quas conscriptas obli-
gnatasque in Urbem miserunt
adservandas Vestalibus. His
factis, statim hospitio se in-
vicem exceperunt; ordine,
quo id a quoque fieret, sorte
decreto. Primus Pompejus

hexere ad aggerem adpulsæ
exceptit hospites; sequentibus
diebus Antonius & Cæsar,
fixis in eodem aggere tento-
riis: quod quidem hoc præ-
textu faciebant, ut omnibus
epulum præberetur in littore;
sed fortasse mutuæ magis se-
curitatis causa, & ad suspicio-
nem removendam. Nam ne
sic quidem cura fuit remis-
sior; sed & naves præsto erant
in stationibus, & satellites
circa eos stabant, & ipsi con-
vivæ quoque sub veste accin-
cti erant pugionibus. Fertur
autem Menodorus, dum in
navi epulabantur hospites, ad

προτρέπων αὐτὸν, ἐπιθέσθαι τοῖς ἀνδράσι, καὶ τίσα-
σθαι μὲν τῆς ἐς τὸν πατέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀμαρτίας,
ἀναλαβεῖν δὲ τὴν ἀρχὴν τὴν πατρῴαν δι' οὐρανόθεν ἀφορ-
μῆς· ἐπιμελήσεσθαι γὰρ αὐτὸς, ἐν ταῖς ναυσὶν ἂν, μη-
δένα διαφυγεῖν. ὃ δ' ἀποκρίνασθαι τοῦ γένους ἄμα καὶ
τῆς χρείας ἀξίως· εἶθε Μηνόδαρον ἢ ἐργάσασθαι ταῦτα
χωρὶς ἐμοῦ. Μηνόδαρον γὰρ ἀρριόζειν ἐπιρροεῖν, οὐ Πομ-
πήϊα. Ἦρμωσαν δ' ἐν ταῦδε τῷ δείπνῳ τὴν Πομπηίου
θυγατέρα, Λίβανος οὖσαν θυγατριδὴν, Μαρκέλλῳ τῷ
προγόνῳ μὲν Αντωνίου, ἀδελφιδῶ δὲ Καίσαρος. Ἀπέφη-
ναν δὲ τῆς ἐπιούσης ὑπάτους ἐς τετραετῆς, Αντώνιον μὲν
καὶ Λίβωνα πρώτους, ἀντικαθιστάντος ὁμοίως Αντωνίου
ὅν ἂν βούλοιο· ἐπὶ δ' ἐκείνοις Καίσαρά τε καὶ Πομ-
πήϊον, εἶτα Ἀηνόβαρβον καὶ Σόσσιον, εἴτ' αὖθις Αντώνιον τε
καὶ Καίσαρα, τρίτον δὴ τότε μέλλοντας ὑπατεύσειν, καὶ
ἐλπιζομένους τότε καὶ ἀποδώσειν τῷ δήμῳ τὴν πολιτείαν.

LXXIV. Ταῦτε μὲν ἔπραξαν· καὶ διακριθέντες ἀλλή-
λων, ὁ μὲν ἐς Σικελίαν ἔπλει, Καίσαρ δὲ καὶ Αντώνιος

Pompejum misisse, eumque admonuisse „ut, adversarios dolo adgressus, ulcisceretur illatam patri fratrique injuriam, & occasione arrepta paternum sibi adfereret imperium: se enim, cum navibus in proximo versantem, curaturum, ut nemo effugiat:” Pompejum vero, quemadmodum & ipsius generi, & conditioni, qua tum res erant, conveniebat, respondisse: „Utinam Menodorus hoc absque me posset perficere! nam illi perjurium convenit, non Pompejo.” In ea coena Pompeji filia, Libonis neptis, de-

sponsa est Marcello, privigno Antonii, Caesaris fororis filio. Sequenti die Consules designarunt in quadriennium: primos Antonium & Libonem, adjecta conditione, ut Antonio pariter liceret alium pro se, quemcumque voluisset, substituere: post illos Caesarem & Pompejum: tum Ahenobarbum & Sossium: deinde rursus Caesarem & Antonium; qui tertium tunc futuri consules rempublicam sperabantur populo Romano reddituri.

74. His transactis, discesserunt: Pompejus in Siciliam navibus; Caesar et Antonius

A. U.
715.

ώδευον ἐς Ρώμην. πυθόμεναι δὲ ἢ τε πόλις καὶ ἡ Ἰταλία, ἐπαιώνιζον αὐτίκα ἅπαντες, ὡς ἐπὶ εἰρήνῃ, πολέμου τε ἀπαλλαγέντες ἐπιχωρίου, καὶ ξεναγήσεως υἱῶν, καὶ Φρουρῶν ὕβρεως, καὶ θρασύωντων αὐτομολίας, καὶ ληλασίας πεδίων, καὶ γεωργίας ἀργίας, ὑπὲρ ἅπαντα δὲ τοῦ λιμοῦ, πύσαντος αὐτοὺς ἐς ἔσχατον. ὥστε παραδεύουσιν αὐτοῖς, αἶα σωτήρησιν, ἐγίνοντο θυσίαι· καὶ τὸ ἄστυ ἔμελλεν ὑποδέξασθαι περιφανῶς, εἰ μὴ νυκτὸς, ἐκκλίνοντες τὸ Φορτικόν, ἔλαβον εἰς τὴν Ρώμην ἐσελθόντες. μόνοι δὲ ἤχθοντο, ὅσοι τὰ τῶν ἐλευσομένων σὺν Πομπηίῳ χωρία κεκληρουχήκεσαν· ἠγούμενοι σφίσι τοὺς γεωμόρους ἀδιαλλάκτους ἐχθροὺς παροικήσειν, καὶ εἰ ποτε δυνήθεϊεν, ἐπιθήσεσθαι. Οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Πομπηίον Φυγάδες αὐτίκα, χωρὶς ὀλίγων, οἱ πλείους, ἐν τῇ Δικαιαρχείᾳ τὸν Πομπηίον ἀσπασάμενοι, κατέπλεον ἐς τὴν Ρώμην. καὶ ἑτέρα τοῦ πλήθους ἦν ἡδονή, καὶ βοαὴ

Lin. 45 sq. ἐς τὴν Ρωμ. ἐκελθόντες Edd. Præ tuli Aug. L. 51. Δικαιαρχία h. l. Edd. cum Regg. male. Recte Aug.

terrestri itinere Romam profecti sunt. *Ad ejus pacis nunciūm, Urbs et universa Italia festis conclamationibus perstrepuerunt:* lætabanturque omnes, liberatos se tandem intestino bello, & filiorum ad militiam delectibus, & præfidiariorum injuriis, mancipiorum transfugiis, agrorum vastationibus, agriculturæ cessatione, & super omnia fame, quæ diro maxime modo eos presserat. Quapropter *transcuntibus imperatoribus sacra vulgo faciebant, velut servatoribus.* Urbs quoque illustri pompa illorum adventum erat exceptura; ni, de-

clinantes ejus rei invidiam, clam noctu Romam maluissent ingredi. Soli publicæ hilaritatis expertes erant, qui agros possidebant exulum eorum, quibus una cum Pompejo reditus ex fœdere erat impetratus: quippe qui putabant, paratos sibi vicinos insensibilissimos, & ad quamvis occasionem exferturos malevolentiam. Ipsi autem hi *profugi*, qui Pompejum hæctenus erant secuti, plerique omnes, paucis exceptis, Pompejo Puteolis salutato, *Romam statim navigarunt.* Unde nova plebi fuit lætitia, adclamationesque variæ, tot illustri-

ποικίλαι, τῶνδε οὕτως ἐπιφανῶν ἐξ ἀέλπτου περιτε-
σωσμένων.

A. U.
715.

LXXV. Ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ μὲν Καῖσαρ ἐς τὴν Κελτικὴν
ἐξώρμα ταρασσομένην· ὁ δὲ Αντώνιος ἐπὶ τὸν πόλεμον
τῶν Παρθυαίων· καὶ, αὐτῷ τῆς βουλῆς ψηφισαμένης
εἶναι κύρια ὅσα ἔπραξέ τε καὶ πράξειεν, αὐτῆς στρα-
τηγούς πανταχῇ περιέπεμπεν, καὶ τ' ἄλλα ὡς ἔπενόει
πάντα διεκόσμηι. Ἰση δὲ πῆ καὶ βασιλέας, αὐς δοκι-
μάσειεν, ἐπὶ φόροις ἄρα τεταγμένοις· Πόντου μὲν, Δα-
ρεῖον, τὸν Φαρνάκου, τοῦ Μιθριδάτου· Ἰδουμαίων δὲ καὶ
Σαμαρέων, Ἡρώδην· Ἀμύνταν δὲ Πισιδῶν· καὶ Πολέμονα
μέρους Κιλικίας, καὶ ἑτέρας ἐς ἕτερα ἔθνη. τὸν δὲ στρα-
τὸν, ὅσος ἐμελλεν αὐτῷ συγχειμάσειν, περιουσιάσαι τε
βουλόμενος καὶ γυμνάσαι, τοὺς μὲν αὐτῶν ἐπὶ Παρ-
θηνούς ἐπεμπεν, Ἰλλυρικὸν ἔθνος, Ἐπιδάμνω πάροικον,
προθυματάτους γενομένους Βρούτῳ· τοὺς δ' ἐπὶ Δαρδα-

Lin. 58. πράξων edit. 2. 3. cum MSSis Regiis. L. 60. εἶδη mend.
edit. 1. cum Regiis. Ibid. δὲ ποι Edd. Dedi lect. Aug. L. 63.
Ἀμύνταν h. l. Edd. Recte Aug. L. 66 sq. ἐπὶ Παρθυαίους Edd. ex
Reg. B. Παρθυηνούς h. l. Aug. Reg. A. Parthienos Cand. Correxī
mendam.

bus viris præter spem redditis
patriæ.

75. Posthæc *Cæsar* in *Gal-*
liam, turbis nonnihil agita-
tam, fecit expeditionem: *AN-*
TONIUS ad bellum *Parthi-*
cum profectus est; &, quum
Senatusconsulto adprobata
fuissent *acta* ejus tam futura
quam præterita, rursus dimis-
sis quaquaversum ducibus le-
gatisque suis, reliqua cuncta,
ut voluit, disposuit. Regesque
nonnullis locis, certa utique
tributa collaturos, adpellavit
arbitratu suo: *Ponti*, *Da-*

rium, *Pharnacis* filium, *Mi-*
thridatis nepotem; *Idumæo-*
rum Samaritarumque, *He-*
rodem; *Amyntam*, *Pisida-*
rum; *Polemonem*, partis *Ci-*
licie; aliosque, aliarum gen-
tium. Exercitum autem, qui
cum ipso erat hibernaturus, ut
lucris simul locupletaret, si-
mul exercitaret, misit in *Par-*
thenos, *Illyricam* gentem, *E-*
pidamno vicinam, *Bruti* quon-
dam studiosissimam; alium in
Dardanos, hos quoque *Illy-*
rici generis, *Macedoniam* in-
cursare solitos; alios in *Epiro*

A. U. 715. τας· τούς δ' ἐν Ηπειρῶ μόνειν ἐκέλευεν, ὡς ἂν ἐν κύκλῳ 70
 πάντας ἔχη, μέλλων αὐτὸς ἐν Αθήναις χειμάσει. ἔπει-
 πε δὲ καὶ Φούριον ἐς Λιβύην, τὰ ὑπὸ Σεξσίῳ τέλη τέσ-
 σαρα ἄξοντα ἐπὶ Παρθυαίους· οὐ γὰρ πω πέτυσθε
 αὐτὰ Λεπίδαν ἀφηγήσθαι Σεξσίῳ.

LXXVI. Ταῦτα διαβήμενος, ἐχειμάζεν ἐν ταῖς Αθή- 71
 ναις μετὰ τῆς Οκταουίας, καθὰ καὶ ἐν Αλεξανδρεία
 μετὰ τῆς Κλεοπάτρας· τὰ μὲν ἐκ τῶν στρατοπέδων
 ἐπιβελόμενα ἐφορῶν μόνα, ἀθέλειαν δὲ ἰδιωτικῆν αὐθις
 ἐξ ἡγεμονίας καὶ σχῆμα τετράγωνον ἔχων, καὶ ὑπόδη-
 μα Ἀττικόν, καὶ θυράς ἡρεμούσας· ἔξοδοί τε ἦσαν ὁμοίως 80
 ἀνευ σημείων αὐτῶ, σὺν δύο Φίλοις καὶ σὺν ἀκολουθοῖς
 δύο, ἐς διδασκάλων διατριβὰς ἢ ἀκροάσεις. καὶ τὸ δεῖ-
 πνον ἦν Ἑλληνικόν, καὶ μετ' Ἑλλήνων ἡ χειμασία, πανη-
 γύρεις τε σὺν θυμηδία μετὰ τῆς Οκταουίας· πολὺς γὰρ
 καὶ ἐς τὴνδε ἑρρῦν, ταχύς ὢν ἐς ἔρωτας γυναικῶν. Λή- 81
 6. γοντος δὲ τοῦ χειμῶνος, ὡς περ ἐτέρῳ γενομένου, ἡ τε

*Ep. 71. ἔχει Edd. Pratuli Aug. Ven. Ibid. μάλλον αὐτὸς edit. 2.
 oper. err. L. 83. Pro χειμασία, vix dubito, quin γυμνασία sit
 legendum: quæ est sagax Musgraviæ conjectura. Ibid. sq. πανη-
 γύρεις τελεῶν σὺν θυμ. Edd. Verius Aug. Ven.*

jussit prætolari: ut diversis
 circumcirca partibus omnes
 haud procul ab ipso abessent,
 qui Athenas hiberna sibi de-
 legerat. *Milit & Furnium* in
 Africam, qui Sextii quatuor
 legiones contra Parthos duce-
 ret: nondum enim cognove-
 rat, *Lepidum* eas ademisse
 Sextio.

76. His ita dispositis, *Athe-
 nis hiemavit Antonius cum
 Octavia*, sicut ante Alexan-
 driæ cum Cleopatra; literas
 tantum ab exercitibus adlatas
 inspiciebat, ceterum relicto
 imperatoris cultu, palliatus

rursum & phæcasiatus Attico
 more, remotis a foribus salu-
 tatorum officii, & procedens
 in publicum absque insigni-
 bus, duobus amicis comita-
 tus & duobus famulis, ut pro-
 fessores aut recitatores audi-
 ret. Cœnam quoque Græco
 more sumebat, & partim ex-
 ercitationibus vacabat cum
 Græcis hominibus, partim fe-
 stis ludisque se oblectabat cum
 Octavia; nam hanc quoque
 deperibat vir natura pronior
 ad mulierum amores. Exacta
 vero hieme, tamquam alius
 factus, ad militarem cultum

ἑσθῆς αὐθις, καὶ μετὰ τῆς ἑσθῆτος ἡ ὄψις, ἐνηλλάσσετο· καὶ πλῆθος ἦν ἀμφὶ τὰς θύρας αὐτίκα σημείων τε καὶ ἠγεμόνων καὶ δορυφόρων, καὶ φόβου πάντα μεστὰ καὶ καταπληξέως· προσβῆταί τε ἐσδέχοντο, αἱ τέως ἡρέμου κεκελευσμένοι, καὶ δίκαι διεκρίνοντο, καὶ νῆες καθεύκοντο, καὶ ἡ ἄλλη παρασκευὴ πᾶσα συνεκινεῖτο.

LXXVII. Καὶ Ἀντώνιος μὲν ἀμφὶ ταῦτα ἦν. Καίσαρι δὲ καὶ Πομπηίῳ διελύθησαν αἱ γενομέναι σπονδαί, κατὰ μὲν αἰτίας, ὡς ὑπενοεῖτο, ἑτέρας· αἱ δὲ ἐς τὸ Φανερόν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐκθερόμεναι, αἶδε ἦσαν. Πελοπόννησον Ἀντώνιος μὲν ἐίδου Πομπηίῳ, κελεύων, ὅσα ἐτι ἄφελον αὐτῷ Πελοποννήσιοι δόντα, ἢ αὐτὸν ἀναδεξάμενον ἀποδώσειν, παραλαβεῖν, ἢ περιμεῖναι τὴν πράξιν αὐτῶν. Ὁ δὲ οὐκ ἐδέχετο μὲν ἐπὶ τοῖσδε τὴν χώραν, ἠγούμενος αὐτῷ σὺν τοῖς ὀφλήμασι δεδῶσθαι· χαλεπαίνων δὲ, ὡς ὁ Καίσαρ ἔλεγεν, εἴτε ἐπὶ τούτοις, εἴτε κατὰ γνώμην ἀπίστον, εἴθ' ὑπὸ ζήλου τῶν ἑτέρων μεγάλους στρατοῦς

Lin. 91. κεκλυσμένοι edit. 3. vit. L. 95. ἐπινεῖτο edit. 1. male.

rediit, personamque mutavit: rursusque circa fores obverfabantur lictores, duces, & factellites, & ad terrorem omnia composita: tum legationes admittebantur, ad id tempus jussu ipsius dilatæ; jus reddebatur; naves deducebantur; & reliquo militari adparatu strepebant omnia.

77. In his dum Antonius occupatur, inter Casarem Pompejumque turbata pax est: causis, ut quidem suspicabantur plerique, aliis; sed, quas in publicum Cæsar efferebat, hæc fuere. Peloponnesum Antonius Pompejo ces-

serat hac conditione „ut, si jam statim accipere vellet provinciam, solveret Antonio quæ Peloponnesii ei deberent, aut persoluturum se reciperet; sin id non placeret, tantisper exspectaret, dum pecuniæ illæ Antonii nomine coactæ essent.” Jam vero Pompejus non accepit hac conditione provinciam, ratus eam una cum debitis pecuniis sibi datam fuisse. Eamque tem (ut Cæsar ajebat) ægre ferens Pompejus; sive ob id ipsum, sive suapte perfidia, vel quod invideret alteris, magnos exercitus habentibus, vel quod,

A. U.
716.

ἐχόντων, εἴτε Μηνωδώρου διερεθίζοντος αὐτὸν ἀνοχὰς μᾶλλον ἢ βεβαίους σπονδάς εἶναι νομίζειν, καὺς ἄλλας ἐποιεῖτο, καὶ ἐρέτας συνέλεγε, καὶ τῷ στρατῷ ποτε ἐδημηγόρησε, χρῆναι παντὸς οὐνεκα παρασκευάζεσθαι. λησθήσῃα τε αὐτίς ἀφανῆ τὴν θάλασσαν ἠνώχλει, καὶ μικρὸν ἢ οὐδὲν ἄκος τοῦ λιμοῦ γεγένητο Ρωμαίοις. ὥστῃ ἐβόων, οὐκ ἀπαλλαγὴν τῶν κακῶν, ἀλλ' ἐπίληψιν τετάρτου τυράννου κατὰ σπονδάς γεγόνεαι. Καὶ ὁ Καῖσαρ τινα λησθήσῃα συλλαβῶν ἐβασάνιζεν, οἱ Πομπηίων σφῆας ἔλεγον ἐπιπέμψαι· καὶ τὰδε αὐτὰ ὁ Καῖσαρ τῷ δήμῳ προῦφερε, καὶ ἐπέσπελλεν αὐτῷ Πομπηίῳ. Ὁ δὲ ἐξελογεῖτο μὲν ὑπὲρ τούτων, ἀντενεκάλει δὲ Πελοποννήσου χάριν.

LXXVIII. Ὅσοι δὲ τῶν ἐπιφανῶν ἦσαν ἔτι παρὰ τῷ Πομπηίῳ, ὀρῶντες αὐτὸν αἰεὶ πειθόμενον τοῖς ἀπελευθέροις, διέσθειραν ἐνίους τῶν ἀπελευθέρων, εἴτε ἀπὸ σφῶν αὐτῶν, εἴτε ἐς χάριν Καῖσαρος, ἐξοτρύνειν ἐπὶ

Lin. 15. προσέφερε Edd. Rectius Aug. L. 21 sq. ἐξοτρ. ἐπὶ Μηνωδώρῳ Καίσαρα, ὡς ἐπὶ ἀρχοντι τὸν δεσπότην Edd. cum Regiis. Quidquid est inter ἐξοτρύνειν ἐπὶ l. 22. Ἐ Μηνωδώρου δυναμ. l. 23. per err. omisit Aug. Delevi importunum nomen Καίσαρα, quod nec Cand. agnoscit:

a Menodoro instigatus, non pacem hanc esse, sed inducias tantum, putaret; parabat alias naves aliudque remigium, & exercitum quoque aliquando pro concione admonuit, omnino esse opus ut de novo bellum paretur. Rursusque ex occultis receptaculis piratæ infestabant maria: & exiguum ac propemodum nullum adlatum erat urbanæ fami remedium. Quare *passim jactabatur* „ non quæsitum nupera pace finem malorum, sed adsumtum quartum ty-

rannidis focium.” Et *Cæsar* captos aliquot piratas torfit, qui fassii sunt, se a Pompejo submissos: idque ipsum *Cæsar* evulgavit populo, & ipsi *Pompejo* significavit per literas. Sed ille quidem, de hac culpa se purgans, de Peloponneso contra conquestus est.

78. Quotquot autem nobilium adhuc apud Pompejum hæserant, ubi viderunt semper eum libertorum parere consilijs, corruerunt aliquot ex eorum numero, sive ultro, sive in gratiam *Cæsar*is, ut

Μηνωδώρω, ὡς ἐπὶ ἄρχοντι, τὸν δεσπότην. οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ, Φθόνα τῆς Μηνωδώρου δυνάμεως, ἐκόντες ἐποίουν. Καὶ Πομπηῖος μὲν ἐς ἀλλοτριώσιν ὑπήγετο τοῦ Μηνωδώρου. Τῶν δ' αὐτῶν ἡμερῶν φιλάδελφος, ὁ Καίσαρος ἀπελεύθερος, πρὸς τὸν Μηνωδώρον διέπλευσε, σίτου κομιδῆς οὐνεκα· καὶ Μικυλίῳ, ὁ πιστότατος τῷ Μηνωδώρω, πρὸς Καίσαρα, περὶ αὐτομολίας τοῦ Μηνωδώρου· ὑπισχνεῖτο δὲ ἐγχειριεῖν Σαρδῶ καὶ Κύρον, καὶ τρία τέλη στρατοῦ, καὶ Φίλων πλῆθος ἕτερον. Καὶ τότε, ὃν ἔργον εἴτε φιλάδελφου, εἴτε τῶν ἐς Μηνωδώρον παρὰ Πομπηίου διαβολῶν, ὁ Καίσαρ οὐκ εὐθύς μὲν, ἐδέξατο δ' ὅμως, ἠγούμενος ἔργω τὴν εἰρήνην λελύσθαι. καὶ Ἀντώνιον ἐξ Ἀθηνῶν ἐς τὸ Βρεντέσιον ἐς ἡμέραν ῥητὴν παρεκάλει, συμβουλευσόμενος αὐτῷ περὶ τοῦδε τοῦ πολέμου· ναῦς τε μακρὰς ἐκ Ραβέννης, καὶ στρατὸν ἐκ τῆς Κελτικῆς, καὶ παρασκευὴν ἄλλην, ἐς τὸ Βρεντέσιον καὶ ἐς Δικαιάρχειαν

L. V.
716.

ἔτι autem mutasi in ἐπὶ, quod S^c Cand. h. l. invenisse in suo Cod. videtur. L. 26 sq. A diέπλευσε usque Μηνωδώρω deccm verba omisit Reg. B. L. 27. ὁ πιστότατος Μηνωδώρω Edd. invit. MSS. τῷ ad-jeci ex Reg. A. τῶν Μηνωδώρω exhibet Aug. L. 30. Quin potius καὶ ΦΙΛΩΝ πλῆθος, leviter armatorum multitudinem. Ibid. τότε ἔργον Edd. ex Reg. A. τότε ὃν ἔργον Aug. Ricle Reg. B. L. 31. εἴτε ἐς Μηνωδ. Edd. τῶν adjeci ex Aug.

Pompejum irritarent contra Menodorum, quasi imperantem ipsi domino. Id libenter illi fecerunt, quippe invidentes tantæ hominis potentia. Atque ea ratione a Menodoro Pompejus alienatus est. Per eisdemque dies Philadelphus, Cæsaris libertus, navigavit ad Menodorum frumentationis gratia; & Micylis Menodori fidissimus amicus ad Cæsarem, acturus de ejus transfugio. Offerebat autem Cæsari Menodorus Sardiniam et Corfi-

cam, cum tribus legionibus, & magno amicorum numero. Eum favorem, sive opera Philadelphi, sive Pompeji calumniis paratum, Cæsar non statim quidem, accepit tamen, quum revera violatam pacem existimaret. Evocavitque Antonium Athenis Brundisium ad definitum diem, ut de hoc bello conferrèt cum eo confilia: simulque naves longas e Ravenna, & exercitum e Gallia, reliquumque adparatum, propere misit Brundi-

Α. Υ. 716. ὁξέως περιέπεμπεν, ὡς ἑκατέρωθεν ἐπιπλευσόμενος τῆ Σικελία, ἣν Αντωνίῳ συνδοκῆ.

LXXIX. Ὁ δὲ ἦλθε μὲν εἰς τὴν τεταγμένην ἡμέραν σὺν ὀλίγοις. Καίσαρα δὲ οὐχ εὐρῶν, οὐ περιέμενεν, εἴτε τὴν γνώμην τοῦ πολέμου μεμψάμενος ὡς παράσπονδον, εἴτε τὴν Καίσαρος παρασκευὴν ἰδὼν πολλὴν οὔσαν, (οὐ γὰρ ποτε αὐτοὺς ἀνέπαυε φόβον ἢ τῆς μοναρχίας ἐπιθυμία,) εἴτε τι σημεῖον δειδιτάμενος. τῶν γὰρ περικοιμαμένων αὐτοῦ τῆ σκηπῆ πρὸς θηρίων εὐρέθη τις δεδαπανημένος, ἀνευ τοῦ προσώπου μόνου, καθάπερ εἰς ἐπίδειξιν παραλελειμμένου, οὔτε τι βοήσας, οὔτε τινὸς τῶν συναναπαυομένων ἤσθημένου. καὶ λύκον ἔλεγον οἱ Βρεντέσιοι πρὸ ἑῶ Φανῆναι τῶν σκηναμάτων ἐκθέοντα. Ἐγραφέ γε μὴν τῷ Καίσαρι, μὴ λύειν τὰ συγκείμενα, καὶ ἠπειλεὶ Μηνόδαρον ἀπάξειν, ὡς ἑαυτοῦ δραπέτην. γεγένητο γὰρ Πομπηίου Μάγνου. τὴν δὲ τοῦ Μάγνου

περιουσίαν

Lin. 44. ἀνέπαυσε Aug. L. 48. Pro παραλελειμμένου, quod recte deder. Aug. & Ven. dant mendose. δεδαπανημένου Edd. & adempta Cand. Ibid. Verbis οὔτε τι βοήσας caret Aug. male. L. 50. πρὸς ἑῶ Edd. Recte Aug. Reg. B. L. 51. ἐγραφέ τε μὴν Aug.

sum & Pateolos; ab utroque latere simul invasurus Siciliam, si idem videretur Antonio.

79. Et venit Antonius ad statutum diem, cum paucis: sed Casarem, quum ibi non inveniret, non exspectavit, sive, quod non probaret bellum suscipi contra foedus; sive quod insignem videret Caesaris adparatum; (cupiditas enim sine socio imperandi utrumque numquam vacare sollicitudine sinebat;) sive quod prodigio quodam fuerit territus. Nam unus ex eis, qui

ad illius tentorium excubaverant, repertus est a feris absumtus, sola facie excepta, quasi in hoc relicta ut nosceretur homo: idque factum erat absque ipsius clamore, nemineque commilitonum sentiente: & Brundisini ajebant, lupum se vidisse sub diluculum procurrentem e tabernaculis. Scripsit tamen Antonius Casari, ne a patris discederet: & minatus est „ad supplicium se rapturum Menodorum, ut fugitivum suum.” Nam Pompejo Magno servierat homo: bona autem Magni

Antonius

περιουσίαν ὁ Αντώνιος ἐώνητο, νόμῳ πιπρασκομένην ὡς
πολεμίου.

A. U.
716.

LXXX. Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐπέμψεν εἰς Σαρδόνια καὶ Κύρον
τούς παραληψομένους ἀ Μηνόδαρος ἐνεχειρίζεν· ἐκρατύ-
νετο δὲ τὰ παράλια τῆς Ἰταλίας Φρουρίοις πολλοῖς, μὴ
αὐθις αὐτὰ ὁ Πομπηϊὸς ἐπιδράμοι· τριήρεις δὲ ἑτέρας ἐν
Ρώμῃ καὶ ἐν Ραβέννῃ προσέτασσε γίνεσθαι, καὶ στρατὸν
πολὺν ἐκ τῆς Ἰλλυρίδος μετεπέμψετο· Μηνόδαρον τε ἐλ-
θόντα, ἐλευθερον εὐθὺς ἀπέφηνεν ἐξ ἀπελευθέρου, καὶ ἂν
αὐτὸς ἤγαγε νεῶν ἐπέτρεπεν ἠγεῖσθαι, ὑποστρατηγοῦν-
τα τῷ ναυάρχῳ Καλοῦσίῳ. Ταῦτα μὲν δὴ καθιστάμε-
νος ὁ Καῖσαρ, καὶ παρασκευὴν ἔτι πλέονα συνάγων,
ἐβράδυνε· καὶ τὸν Αντώνιον οὐ περιμέναντα ἐμέμψετο.
τὴν δ' οὖσαν ἤδη παρασκευὴν ἐκέλευε Κορνιθίσιον ἐκ Ρα-
βέννης μεταγαγείν εἰς Τάραντα. Κορνιθίῳ μὲν δὴ χει-
ρῶν περιπλέοντι ἐπιγίγνεται, καὶ μόνη τῶν νεῶν ἡ ναυ-
αρχίς, ἡ γενομένη Καίσαρι, διεφθάρη· καὶ ἔδοξε τοῦτ'
εἰς τὰ μέλλοντα σημῆναι. Ἐπιπολαζούσης δὲ ὑποναίσις

Lin. 56. ἐπέμψεν Edd. ex Reg. B. *Secutus sum Aug. Reg. A. L. 65.*
συνάγωγῶν Edd. *Præ tuli Aug. Sic & Cand. colligens.*

Antonius emerat, sub hasta
jure belli vendita.

80. *Cæsar* verò in *Sardi-*
niam Corsicamque misit qui
eas insulas a *Ménodoro* ac-
ciperent: & oras *Italiae* mul-
tis castellis munivit, ne rur-
sus incurfarentur a *Pompejo*:
iussitque alias triremes *Romæ*
Ravennæque confici, & nume-
rosam exercitum accivit ex
Illyrico. Tum *Ménodorum*,
quamprimum ad se venit, e
liberto declaravit *ingenuum*;
classemque ei, quam addu-
xerat, commisit, ita ut lega-

Vol. II.

tus esset præfecto classis *Cal-*
vifio. His rebus constituen-
dis & ampliori adparatu fa-
ciendò quum esset remora-
tus; conquestus est de *Anto-*
nio, quod se non expectaf-
set. Quæ vero jam parata
habebat, ea *Cornificium* *Ra-*
venna Tarentum iussit trans-
vehere. Hunc navigantem
adorta tempestas, solam na-
vim prætoriam fregit, *Cæsari*
paratam: quæ res in omen-
tum versa est. Quum verò
yulgo adhuc suspicarentur
plerique, contra foedus susci-

Fff

A. U.
716.

ἔτι, ὡς παρασπονδῶς ὁ πόλεμος ὄδε γίγνοιτο, τὴν ὑπό-
νοιαν ὁ Καῖσαρ ἐκλύων, ἐπέστειλε τῇ πόλει, καὶ τὸν στρα-
τὸν αὐτὸς ἐδίδασκειν, ὅτι τὰς σπονδῶς ὁ Πομπηῖος λη-
σφεύων τὴν θάλασσαν ἀναλύσειε, καὶ τοῦθ' οἱ λησῆαι
κατεΐποιεν αὐτοῦ, κατεΐποι δὲ καὶ Μηνόδαρος τὴν ὅλην
γνώμην, μάθοι δὲ καὶ Αντώνιος, καὶ διὰ τοῦτο Πελο-
πόννησον οὐ δαίη.

LXXXI. Ὡς δὲ αὐτῶ τὰ ἐν χερσὶ ἔτοιμα γεγένητο,
ἐπέωλει τῇ Σικελίᾳ, αὐτὸς μὲν ἐκ Τάραντος, Καλουῖσιος δὲ
δὲ Σαβῖνος καὶ Μηνόδαρος ἀπὸ Τυρρηνίας· περιήει δὲ καὶ
τὸ πεζὸν ἐς Ρήγιον, καὶ μετὰ σπουδῆς ἐταχύνετο ἀπαν-
τα. Ὁ δὲ Πομπηῖος τῆς μὲν αὐτομολίας τοῦ Μηνεδώρου,
ἐπιπλέοντος ἤδη Καῖσαρος, ἤσθετο. πρὸς δὲ τὸν ἐκατέ-
ρωθεν ἐπίωλον, αὐτὸς μὲν ὑπέμεινεν ἐν Μεσσήνῃ τὸν
Καῖσαρα, Καλουῖσιᾳ δὲ καὶ Μηνεδώρῳ τὸν ἐχθιστὸν τῶ
Μηνεδώρῳ μάλιστ' αὐτῶν ἐξελευθέρων ἑαυτοῦ Μενεκράτη
προσέτασεν ἀπαντᾶν ἐπὶ στόλου πολλοῦ. Ὅδε οὖν ὁ

*Lin. 77. καὶ ὁ Αντων. Reg. B. L. 85. Μεσσην Aug. (ut constanter ad-
huc) cum Reg. A. & Reg. B. a prima manu. Tenui h. l. lectionem
Edd. quam dedit Reg. B. ex emend. & cum qua mox in sq. se-
rius MSSi nostri omnes consentiunt. L. 86 sq. ἐχθιστὸν τῶν Μην-
εδώρου Aug.*

pi id bellum; *Cæsar*, ut eam
suspicionem eximeret, popu-
lum Romanum per literas, ex-
ercitum pro concione, edo-
cuit: „fœdus a Pompejo esse
violatum, qui per piratas infe-
starit maria; quod & ipsorum
piratarum & Menodori con-
fessione compertum sit: nec
ignorare id Antonium, ideo-
que Peloponnesum ei non tra-
didisse.”

81. Deinde, postquam fa-
tis, quæ constituerat, parata
fuerunt, classe Siciliam petiit;
ipse *Cæsar*, Tarento solvens;

Calvisius, cum *Sabino* & *Me-
nodoro*, ex Etruria: & pede-
stris quoque exercitus terrestri
itinere petiit Rhegium, & ma-
gna jam properatione age-
bantur omnia. Nec prius
Pompejus sensit transfugisse
Menodorum, quam adnavigante
Cæsare. Utrumque au-
tem imminente classe hosti-
um, ipse *Pompejus Messanæ*
expectavit *Cæsarem*: *Calvi-
sio Menodoroque opposuit*
cum magna classe *Menecra-
tem*, alium e libertis suis,
ipsi *Menodoro* infensissimum.

Μενεκράτης ἐπιφαίνεται τοῖς πολέμοις περὶ δειλὴν ἐσπέ-
 90 ραν πελάγιος· καὶ οἱ μὲν ἐς τὸν κόλπον τὸν ὑπὲρ Κύμης
 συνέφυγον, καὶ τὴν νύκτα ἀνεπαύοντο, καὶ Μενεκράτης
 ἐς Αἰναρίαν παρῆλθεν. ἡοῦς δὲ ἀρχομένης, οἱ μὲν τὸν
 κόλπον ἐν χωρῷ παρὰ τὴν γῆν αὐτὴν μνησοιδεῖ σιόλω πα-
 95 ρέσπλεον, ἵνα μὴ αὐτοῦ διεκώλευεν οἱ πολέμοιοι. ὁ δὲ
 Μενεκράτης αὐτοῖς αὖτις ἐπιφαίνεται τὲ, καὶ εὐθύς
 ἐπλησίαζειν ὑπὸ ῥύμης καὶ τάχους· δρᾶν δὲ οὐκ ἀναγο-
 μένους ἐς τὸ πέλαγος οὐδὲν μέγα ἔχων, ἐς τὴν γῆν ἐγ-
 χρίματῶν ἐξεώθει. Οἱ δὲ ἐξώκελλον τε ὁμοῦ, καὶ τὲς
 ἐμβολὰς ἀπεμάχοντο. ἦν δὲ τοῖς μὲν, ἐς τὸ πέλαγος
 1 ἀναχώρησις τε καὶ ἐφόρμησις ὅτε βούλοιντο, καὶ σκα-
 Φῶν ἐτέρων ἀλλαγὴ παρὰ μέρος· οἱ δὲ, ἕκαμνον ἕκ τε τῶν
 πετρῶν ἐφ' αἷς ἐπώκελλον, καὶ ὑπὸ τῆς ἀκινήσιας τῶν
 νεῶν· πεζομαχεῖν γὰρ πρὸς ναυμαχοῦντας ἐώκεσαν,
 5 οὔτε διώκειν οὔτε ἐκκλίβειν ἔχοντες.

*Lin. 93. μνησοιδῆ μὲνδ. edit. v. L. 94. ἵνα μὴ αὐτοῦς διεκώλ. wide-
 tur legendum. L. 96. ὑπὸ ῥύμης καὶ τάχ. Edd. Aug. quod corrigend-
 dum putavi. L. 5. οὔτε ἐκκλίβειν οὔτε διώκειν Edd. Cand. Præteritū
 Aug. & Reg. B. a prim. manu.*

Is ubi in conspectum hostium in alto venit sub vesperam; illi receperunt se in sinum qui supra Cumas est, ibique noctem eam quieverunt; *Menecrates* adpulit *Aenariam*. Sub auroram vero *Calvisiani* oram sinus lunata classe legabant, proxime continentem quantum poterant, ne perumperetur classis ab hostibus. Tum rursus in conspectum venit *Menecrates*, moxque summa vi concitatis navibus adpropinquavit. Quoniam vero in altum non provehantur adversarii, quum aliud nihil magnopere posset,

propius accedens naves eorum in terram propulit; ut illi simul in breviam inciderent, simul ab hostium impetu sese defendere cogerentur. Hostibus autem facile erat in altum se recipere, & inde redintegrare impetum, & mutare etiam naves alias post alias: illis luctandum etiam cum scopulis erat, in quos impigerant, præterquam quod naves non poterant movere; atque ita factum est, ut *contra navalem pugnam terrestri certamine* viderentur *contendere*, in quo nec persequi nec refugere possent.

Α. U.
716.

LXXXII. Εν δὲ τούτῳ Μηνόδαρος καὶ Μενεκράτης κα-
 θρωῶσιν ἀλλήλους, καὶ, τὸν ἄλλον πόνον ἀφέντες, αὐ-
 τήκα μετ' ὀργῆς καὶ βοῆς ἀλλήλοις ἐπέπλεον· ἐν τῷδε
 τὴν νίκην καὶ τὸ κεφάλαιον τοῦ πολέμου τιθέμενοι, ἐν
 ᾧ τις αὐτῶν κρατήσῃν ἔμελλεν. αἱ μὲν δὴ νῆες ἀλλήλαις
 ὑπὸ ῥύμης ἐνέπεσον, καὶ συνέτριψαν, ἡ μὲν, τὸν ἔμβο-
 λον τῆς Μηνοδώρου νεῶς, ἡ δὲ, τὸν ταρσόν τῆς Μενεκρά-
 τος. ἐπεὶ δὲ αὐταῖς ἐκατέρωθεν χεῖρες ἐπεβλήθησαν
 σιδηραῖ, τῶν μὲν νεῶν οὐδὲν ἔτι τὸ ἔργον ἦν, συνεστηκυίας
 ἑκατέρας· οἱ δὲ ἄνδρες, ὡς περ ἐν γῆ, πόνου καὶ ἀρετῆς
 οὐδὲν ἀπέλειπον. ἀκόντιά τε γὰρ ἦν ἀθρόα, καὶ λίθοι,
 καὶ τοξεύματα ἐπ' ἀλλήλους, καὶ ἐπὶ τὰς ναῦς καταρ-
 ράκτας ἐρρίπτουν ἐς τὸ ἐπιέναι δι' αὐτῶν. ὑψηλοτέρας
 δ' οὐσίας τῆς Μηνοδώρου νεῶς, οἱ τε καταρράκται τοῖς
 πολμῶσιν ἦσαν εὐεπιβατώτεροι, καὶ τὰ βαλλόμενα,
 ὡς ἀφ' ὑψηλοῦ, βιαίωτερα. Τεθνεώτων δ' ἤδη πολλῶν,
 καὶ τῶν ὑπολοίπων κατατετριωμένων, ὁ μὲν Μηνόδαρος
 ὀβελῶ τὸν βραχίονα ἐτρώθη, καὶ ὁ ὀβελὸς ἐξῆσθη· ὁ δὲ

Lin. 14. σιδηραὶ Edd. Aug. Mutavi accentum. σιδηραῖς mend. Regii.

Li. 16. ἐπίετον Edd. Præ tuli Aug. L. 20. καὶ τὰ καλούμενα mend.
 Edd. Recte Aug. Cand.

82. Inter hæc *Menodorus* aliter quam in terra pugnan-
 et *Menebrates* mutuum in con- tes, nihil sibi ad summam
 spectum veniunt; protinus- contentionem alacritatemque
 que, relicto cetero prælio, fecerunt reliquum: impete-
 cum ira clamoreque *se petunt* bant enim se sagittis, saxis,
invicem: videbaturque, uter jaculis, pontesque injiciebant
 eorum vinceret, ejus classis per quos transcenderent. Et
 fore victoriam. Horum igitur quoniam *Menodori* navis emi-
 naves, magno statim impetu nebat altius, pontes ejus fa-
 collisæ, multaverunt se invi- cilius permeabantur a viris
 cem, quassato rostro navis *Menodori*, & gubernaculo *Me-*
nebrates. Injectis deinde u- audacibus, & tela inde missa,
 trimque ferreis manibus, na- ut e loco superiori, incide-
 ves jam cessabant, inhaerentes bant vehementius. Jamque
 sibi: focii vero navales, non multis caelis, fauciatis reliquis,
Menodorus veruto per bra-
 chium trajectus est, quod

Μενεκράτης τὸν μηρὸν ἀκοντίῳ πολυγλώχινι Ἰβηρικῷ ὀ-
 25 λοσιδήρῳ, καὶ οὐκ ἦν ἐξελεῖν αὐτὸ σὺν ἐπέξει. ἀχρεῖος
 οὖν ὁ Μενεκράτης ἐς μάχην γενόμενος, ἐπέμενε καὶ ὡς,
 τοὺς ἄλλους ἐποτρύνων· μέχρι, λαμβανομένης τῆς νεῆς,
 ἐς τὰν βυθὸν τοῦ πελάγους ἑαυτὸν ἔρριψε, καὶ τὴν μὲν
 ναῦν ὁ Μηνόδαρος ἀνεδήσατο, καὶ ἐς τὴν γῆν ἀπέπλευ-
 30 σεν, οὐδὲν ἔτι δεῖν αὐδ' ἐκεῖνος δυνάμενος.

LXXIII. Καὶ τὸ λαῖον τῆς ναυμαχίας οὕτως ἐπε-
 πράχει. ἐκ δὲ τοῦ δεξιοῦ, Καλουῖσιος μὲν, διαπλέων
 ἐς τὸ λαῖον, ἀπετέμετό τινας τῶν Μενεκράτους νεῶν,
 καὶ ἐκφυγούσας εἰς τὸ πέλαγος ἐδίωκε. Δημοσχάρης
 35 δ', ὁ τοῦ Μενεκράτους συνεξελεύθερός τε καὶ ὑποστρά-
 τηγος, ταῖς λοιπαῖς τοῦ Καλουῖσιου συμπεσῶν, τὰς
 μὲν ἐς Ουγὴν ἐτρέπετο, τὰς δὲ ἐς πέτρας συνήρραξε,
 καὶ, τῶν ἀνδρῶν ἐξαλομένων, ἐνεπίπτωρα τὰ σκάθη·
 μέχρι Καλουῖσιος ἐκ τῆς διώξεως ἐπανιών, τὰς τε Φευ-

Lin. 25. ἐξελεῖν αὐτῷ Reg. A. αὐτὸν mend. Aug. L. 28. τοῦ πελάγους
 mend. Edd. Recte Aug. L. 29. ἀνεδήσατο Edd. mend. inuit. MSS.
 L. 31. Καὶ τὸ μὲν λαῖον Edd. non male, sed inuitis MSSis. καὶ τὸν
 λαῖον Reg. B. a pr. manu. καὶ τὸ παλαιὸν Reg. A. & Reg. B. a sec.
 manu. Secutus sum Aug. Ven. L. 33. ἀπετέμετο Edd. Prætulit
 Aug. Reg. B. L. 35. συνελεύθερος Aug.

mox extractum est e vulnere :
 at Menecrates in femur ictus
 est hamato jaculo Hispanico-
 foliferreo, quod non potuit
 eximi celeriter. Itaque quum
 pugnare amplius non posset,
 tamen sic quoque durabat,
 exhortans alios; donec, navi
 sua capta, in mare se dedit
 precipitem. Menodorus cap-
 tivam navem, religatam a
 sua, pertraxit ad terram: nec
 amplius quidquam ipse po-
 tuit efficere.

83. Hæc in sinistro cornu

navalis pugna gesta sunt. E
 dextro Calvisius ad sinistrum
 navigans, aliquot Menecratis
 naves interclusit a ceteris,
 fugientesque in altum perfe-
 cutus est. Interim Democha-
 res, libertus & ipse Pompeji,
 tunc legatus Menecratis, reli-
 quas Calvisianas adgressus,
 partim fugavit, partim in saxa
 compulsas fregit; & postquam
 exsilierant navales socii, na-
 ves ipsas cremavit. Tum Cal-
 visius, a persecutione rever-
 sus, suas fugientes reduxit,

A. U.
716.

γούσας τῶν ἰδίων ἐπαιήγαγε, καὶ τὰς ἐμπιπαραμένας 10
ἐκώλυσε. καὶ νυκτὸς ἐπιλαβούσης, κήλισαντο πάντες
ἔνθα καὶ τῆς προτέρας. Ἡ μὲν δὴ ναυμαχία ἐς τοῦτο
ἔτελεύτα, καὶ προὔχεν ἐν αὐτῇ τὰ Πομπηίου παρὰ
πολύ. Δημοχάρης δὲ βαρυθυμῶν ἐπὶ τῷ θανάτῳ Μενε-
κράτους, ὡς ἐπὶ ἤτῃ μεγίστῃ, (δύο γὰρ οἷδε ἦσαν μά- 15
λιστὰ τῷ Πομπηίῳ θαλάσσης ἐργάται, Μενεκράτης
τε καὶ Μηνόδαρος) ἅπαντα μεθεῖς, -- εὐθύς ἐς Σικε-
λίαν ἔπλει, καθάπερ οὐ τὸ Μενεκράτους σῶμα, καὶ ναῦν
μίαν, ἀλλὰ τὸν σφόδρον ὄλον, ἀποβαλὼν.

LXXXIV. Ὁ δὲ Καλοῦσίσιος, ἕως μὲν ἐπιπλευσεῖσθαι 50
τὸν Δημοχάρην προσεδόκα, παρέμενεν ἔνθαπερ ὤρμιστο,
ναυμαχεῖν οὐ δυνάμενος· αἱ τε γὰρ κράτισται τῶν νεῶν
αὐτῷ διαλώλεσαν, καὶ αἱ ἕτεραι πρὸς ναυμαχίαν εἶχον
αἰχρείως. ἐπεὶ δὲ ἔμαθον οἰχόμενον ἐς Σικελίαν, ἐπεσκεύ-
αζε τὰς ναῦς, καὶ παρέσπλει τὴν γῆν, τοὺς κόλπους 55
ἐξελίσσων. Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐκ μὲν Τάραντος ἐς τὸ Ρήγιον

*Lin. 47. Ubi hiatus signum posui, ibi Edd. & MSS. dant EK ΚΕΡΩΝ,
quod ex Κέρον expresseverunt edit. 1. 2. ex κέρον edit. 3. ex acie Cand.
& post eum Gelen. An ex Κύμω αἰών scripsit Appianus? Hoc enim
malim, quam ex Κυμῶν cum Μισσηναίω. An EK ΚΑΠΡΕΩΝ?
L. 52. διαλώλισαν edit. 2. 3.*

ceterarumque incendium in-
hibuit. Superveniente nocte,
quisque ad pridianam suam sta-
tionem rediit. Hic finis fuit
navalis illius praelii; in quo
multo quidem potior fuit Pom-
pejanorum fortuna. Sed De-
mochares, morte Menecratis,
ut clade maxima, contrista-
tus, (nam horum duorum,
Menecratis ac Menodori, præ-
cipua opera semper in rebus
maritimis usus erat Pompe-
jus) omissis omnibus rebus,
recta Siciliam repetiit, haud
secus ac si non Menecratis

corpus & navim unam, sed
integram classem, amiffisset.

84. *Calvisius*, quamdiu
Democharem contra se denuo
venturum suspicatus est, in
sua statione mansit, ad redin-
tegrandam pugnam minime
idoneus: nam optima quæque
ex ejus navibus perierat, ce-
teræ ad pugnam inutiles erant
factæ. Postquam autem in-
tellexit, in Siciliam eum ab-
iisse; reparatis navibus, oram
legebat, ne si quis quidem tra-
jiciens. Alia parte *Cesar*, a
Tarento *Rhegium* cum bene

διεπεπλεύκει ναυσὶ πολλαῖς καὶ στρατῶ πολλῶ, καὶ Πομπηϊὸν περὶ Μεσσήνην κατειλήθει, ναῦς ἔχοντα τεσσαράκοντα μόνας· ὥστε αὐτῶ παρήνουν οἱ Φίλοι, ὡς ἐν καιρῶ μάλιστα, ἐπιθέσθαι τῷ Πομπηϊῷ μετὰ τοσοῦδε στόλου, ναῦς ἔχοντι ὀλίγας, μέχρι τὸ λοιπὸν ἐκείνῳ ναυτικὸν οὐ πάρεσθιν. ὃ δ' οὐκ ἐπέθετο, Καλαυῖσιον περιμένων, καὶ λέγων οὐκ εὖβουλον εἶναι τὸ ριψοκίνδυνον, ἔνθα συμμαχίαν ἄλλην προσδοκῶ. Ὡς δὲ Δημοχάρης ἐς Μεσσήνην κατέπλευσεν, ὁ μὲν Πομπηϊὸς αὐτὸν τε Δημοχάρην καὶ Απολλοφάνην, καὶ τόνδε ἀπελεύθερον ἑαυτοῦ, ναυάρχους ἀπέφηνεν ἀντὶ Μηνωδώρου καὶ Μενεκράτους.

LXXXV. Ὁ δὲ Καῖσαρ περὶ τῶν συμβεβηκότων ἀμφοῖ τῇ Κύμῃ πυθόμενος, ἐξέπλει τὸν πορθμὸν, ὑπαντήσων τῷ Καλαυῖσιῳ. ἀνύσαντι δ' αὐτῷ τοῦ πόρου τὸ πλεον, καὶ Στυλίδαι ἤδη παραπλέοντι, καὶ ἐς τὸ Σκυλλαιὸν ἐπικάμπωλοντι, ἐκθορῶν ἐκ τῆς Μεσσήνης ὁ Πομπηϊὸς, ἐξή-

Lin. 57. ἐπεπλεύκει Edd. Prætulī Aug. Ven. L. 58. ἐπὶ Μεσσήνην Edd. in vitis MSSis, qui recte περὶ dederunt. In Μεσσήνην b. l. ἔ. mox iterum iterumque cum Edd. consentiunt MSSi nostri. L. 59. αὐτῶ abest ab Aug. & Ven. L. 71. Σκυλλαιὸν Edd. Prætulī Aug. L. 72. ἐκθορῶν Aug. Reg. A.

magna classe exercituque profectus, prope Messanam Pompejum adsecutus est, quadraginta tantum navibus instructum. Itaque hortabantur amici, ut per tam opportunam maxime occasionem Pompejum, tam paucas naves habentem, classe instructissima adgrederetur, priusquam ceteræ illius naves advenirent. Sed parere consilio noluit Caesar, exspectans Calvisium, negansque consultum exponere se periculo, quo tempore uberiora exspectaret auxilia.

Pompejus, postquam Demochares Messanam reversus est, & ipsum Democharem & Apollophanem, qui ex libertorum suorum pariter numero erat, classi præfecit, loco Menecratis & Menodori.

85. Caesar vero nunciato detrimento ad Cumas accepto, enavigavit fretum, occursurus Calvisio. Jamque superata majore freti parte, præter Columnam Rheginam navigabat, cursumque flectebat versus Scyllæum; quum Pompejus, e Messana subito ad-

A. U.
716.

ᾤλετο τῶν ὑστέρων, καὶ τὰς πρόωλους ἐδίωκε, καὶ πά-
 θαις ἐνέβαλλε, καὶ ἐς μάχην προῦκαλεῖτο. Αἱ δὲ, καί-
 περ ἐνοχλούμεναι, ἐς μὲν ναυμαχίαν οὐκ ἐπέστρεσαν, 75
 Καῖσαρος οὐκ ἑώντος, εἴτε δείσαντος ἐν σπενῶ ναυμαχεῖν,
 εἴτ' ἐπιμένοντος οἷς ἀπ' ἀρχῆς διεγνώκει, μὴ ναυμαχεῖν
 δίχα τοῦ Καλοῦσιίου, γνώμη δὲ αὐτοῦ παρά τε τὴν γῆν
 ὑπεχώρουσιν ἀπασαι, καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν ἐσάλευον, καὶ
 κατὰ πρόωραν ἀπεμάχοντα τοὺς ἐπίοντας. Δημοχάρους 80
 δ' ἐπιστήσαντος δύο ναῦς περὶ ἐκάστην, ἐβορβοῦντο ἦδη,
 πρὸς τε τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι καὶ πρὸς ἀλλήλους, θα-
 λάσσης τε ἐνεπώμωλαντο· καὶ διεφθείροντο μετὰ ἀργίας
 καὶ αἰδῆ, ὡς περ αἱ περὶ Κύμην, ὀρμούσαι τε καὶ ἐμ-
 βαλλόμεναι πρὸς ἐχθρῶν ἐπιπλεόντων καὶ ἀναχωρούντων. 8

LXXXVI. Ὁ μὲν δὴ Καῖσαρ ἐξήλατο τῆς νεῶς ἐπὶ τὰς
 πέτρας, καὶ τοὺς ἐκνέαντας ἐκ τῆς θαλάσσης ἀνελάμ-
 βανε, καὶ ἐς τὸ ὄρος ἀνω παρέπεμψε. Κορνιθίσιος δὲ

Linn. 75. ἐς μὲν ναυμαχίαν mend. Edd. Recte Aug. Cand. L. 82. ἀνά-
 λας Aug. Bene, ἢ ἔσ' ἀρασσόμεναι dardt. L. 83. ἐνεπίπλωσαν Aug.
 L. 85. Septem verba, quæ ab Aug. & Ven. ignorantur, intrudunt
 Edd. cum Regiis; sic: καὶ ἀναχωρούντων ἑμπεδον· ἐπεὶ οὐδὲ πρὸ κανὼν
 γ' ἀπώλετο. In Reg. B. autem est ἐμπεδ· ἐπεὶ ἔσ' c. In Reg. A. ἐμπεδ
 ἐπεὶ ἔσ' c. L. 87. θαλάσσης Edd. Tenui Aug. Reg. B.

volans, iacessens postremas
 naves, persequens præceden-
 tes, cunctas denique adgres-
 sus, provocavit ad prælium.
 Illæ, quamvis infestatæ, ad
 pugnam se non instruxerunt,
 non permittente Casare; sive
 quod non auderet pugnare in
 angustiis, sive quod maneret
 in proposito non pugnandi ab-
 sente Calvisio. Jussit autem,
 ut ad litus omnes se recipere-
 rent, jactisque fluitarent an-
 coris; & a prora propugna-
 rent, si quis invaderet. De-
 μοχάρεσιν γὰρ ἀπὸ τῶν ἑσπε-
 ρίων ἑπὶ τὴν γῆν ὑπεχώρουσιν
 ἀπασαί, καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν ἐσά-
 λουσαν, καὶ κατὰ πρόωραν ἀπε-
 μάχοντα τοὺς ἐπίοντας.

invehente in singulas, pertur-
 batæ jam Cæsarianæ in saxa
 impingebant, & inter se col-
 lidebantur, replebanturque
 mari; & peribant hæ quoque,
 sicut illæ in Cumano prælio,
 nihil audentes, sed immotæ
 manentes, quum continuo ho-
 stium impetu incurfantium
 atque recursantium infesta-
 rentur.

86. Ac Casar quidem in
 saxa e navi desiliit, & enan-
 tantes e mari excipiebat, re-
 cipientesque se in montem
 deducebat. Ceterum Corni-

καὶ ὅσοι ἄλλοι στρατηγοὶ ἦσαν αὐτοῦ, παρακαλέσαντες ἀλλήλους, ἀνευ προστάγματος ἀπέρριξαν τὰ ἐγκύρια, καὶ ἀνήχθησαν ἐπὶ τοὺς παλεμίους, ὡς δέον τι δρωῖντας παθεῖν μάλλον, ἢ ἐσιῶτας ἀμαχεῖ τοῖς ἐπιχειροῦσι προκειῖσθαι. τόλμη τε παραβόλῳ πρῶτον ἁ Κορνιφίκιος τὴν ναυαρχίδα τοῦ Δημοχάρους κατέσεισε καὶ εἶλε· καὶ Δημοχάρης μὲν εἰς ἑτέραν ἐξήλατο. τοιοῦτου δὲ ὄντος τοῦ πόνου καὶ τοῦ φόβου, ἐπεφαίνοντο ἐκ πόντου προσπλέοντες ἤδη Καλουίσσιός τε καὶ Μηνόδαρος· καὶ αὐτοὺς οἱ μὲν τοῦ Καίσαρος οὐχ εἰώρων, αὐτὴ ἀπὸ γῆς οὔτε ἐκ θαλάσσης. πελαγιάτεροι δὲ ὄντες οἱ τοῦ Πομπηίου, κατεῖδον, καὶ ἰδόντες ἀνεχώρουν· συνεικόταξε γὰρ ἤδη, καὶ κερμηκότες ἀκμῆσιν οὐκ ἐδάρρουν συμπάλεσθαι. Τοῦτο μὲν δὴ συγκύρημα τοῖς ὑπολοίτοις ἐκ τοῦ τέως ἀχρείου χρηστὸν ἐπιγίγνεται.

LXXXVII. Νυκτὸς δὲ ἐπιλαβούσης, οἱ μὲν ἐκ τῶν νεῶν

Lin. 89. παρακαλέσαντες edit. 2. 2. Reg. B. Præuli Aug. Reg. A. edit. 1. L. 90. ἀπέρριξαν τὰ ἐγκύρια. Edd. Rectius Aug. L. 92 sq. ἐπιχειρ. προκειμένους mend. Edd. Recte Aug. Ven. L. 94. Pro Δημοχάρους b. l. mend. Regii Δημάρχου. L. 1 sq. κερμηκότες ἀκμῆσιν Edd. Recte Aug. Ven. Camd.

ficius, & quotquot alii duces aderant, cohortati se mutuo, injustu imperatoris, abruptis ancoralibus, in altum contra hostes evecti sunt; rati, fatius esse pugnando vinci, quam stando impune sustinere impetus insultantium. Ac brevi quidem *Cornificius* mira audacia prætoriam *Democharis* concussam cepit; *Demochares*que in aliam navem exfiliit. Inter hos vero labores cladesque adparuerunt tandem adventantes per mare *Calvisius et Menodorus*; qui

tamen a Cæsarianis non conspecti sunt, neque ab illis qui in terram exscenderant, neque ab his qui in mari adhuc erant. Sed *Pompejani*, qui a terra aberant longius, eos conspexerunt, & ad eorum adspectum sese receperunt. Jam enim adpetebat vespera, nec audebant fessi cum recentibus congregari. Qui casus peropportune reliquis periclitantibus accidit.

87. Ingruente nocte, quicumque e navibus in terram evaserant, in montes confu-

4. 7.
716.

ἐκπεσόντες, ἐς τὰ ἄρη συνέθευγον, καὶ πυρὰ πολλὰ
ἐκαίον, σύμβολα τοῖς ἔτι οὔσιν ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ
διενυκίερον οὕτως ἄσιτοι καὶ ἀθεράπευτοι καὶ πάντων
ἐνδεεῖς. καὶ αὐτοὺς ὁ Καῖσαρ, ὁμοίως ἔχων, παρεκάλει,
περιθῆων, ἐς τὴν ἑὴ κακοπαθῆσαι. ταλαντωρομένοι
δὲ αὐτῶ περὶ ταῦτα Καλουίστιος μὲν οὐδ' ὡς ἐγγινώσκε-
το προσωλέων, οὐδὲ ἀπὸ τῶν νεῶν τι χρηστὸν ἐγγίνετο,
ἀσχολουμένων περὶ τὰ ναυάγια. Ὑπὸ δὲ ἐτέρου δαίμο-
νος ἀγαθοῦ τὸ τρισκαίδεκατον τέλος ἐπλησίαζε διὰ τῶν
ὄρων, καὶ περὶ τοῦ κακοῦ πυθόμενοι, τοὺς κρημνοὺς,
τῶ πυρὶ τῆς ὁδοῦ τεκμαίρομενοι, διέδραμον. καὶ κατα-
λαβόντες τὸν αὐτοκράτορα σφῶν καὶ τοὺς συμφυγόντας,
ἄδε ἔχοντας καμάτου καὶ τροφῶν ἀπορίας, ἐθεράπευον,
ἄλλους ἄλλοι διαλαβόντες, οἱ δὲ ταξίαρχοι τὸν αὐτοκρά-
τορα ἐς αὐτοσχέδιον σκηνὴν ἐσαγαγόντες, οὐδενὸς τῶν
οἰκετῶν αὐτῶ θεραπευτῆρων παρόντων, ὡς ἐν νυκτὶ καὶ
τοσῶδε ταραχῇ διερριμμένων. Περιπέμφας δ' εὐθύς

Ep. 9. καὶ αὐτὸς ὁ Καῖσαρ Reg. B. L. 13. ἀσχολουμένα Edd. mend.
Reife Aug. Ib. ὑπὲρ τὰ ναυάγια Edd. & MSS. nostri. Emendavi
cum Muzgravio. L. 15. κρημνοὺς vet. edit. 1. L. 19. Pro ἀλλοι
dat ἀλλοι Aug.

gerunt; accensisque multis
ignibus signa dabant his qui
in mari etiam nunc erant:
sicque pernoctabant sine cibo,
sine cura corporis, egeni re-
rum omnium. Quos *Cesar*,
non meliori forte ipse usus,
circumcussando hortabatur,
ut usque mane durarent. Ac
ne tum quidem, his cum in-
commodis colluctans, cognovit
adventum *Calvisii*; nec a
navibus quidquam erat praesi-
dii, occupatis circa *naufra-*
gia. Sed alio quodam pro-
spero eventu, decima tertia

legio tunc adpropinquabat per
montes: quæ, audita clade,
per aspreta, qua ignes eun-
dum significabant, contenden-
s, reperit imperatorem
suum, & qui cum illo refuge-
rant, fessos & victu carentes.
Itaque divisis operis, alii alios
curandos susceperunt: ipsum-
que imperatorem centuriones
extemporaneo tabernaculo ex-
ceperunt, domesticis famu-
lis omnibus destitutum, quos
noctis caligo tantusque tu-
multus disperferat. Tum *Ca-*
sar, dimissis statim circum-

πανταχῆ τοὺς ἐξαγγελοῦντας ὅτι σώζοιτο, πυρθάνεται
 Καλουίσιον σὺν ταῖς πρῶτοις καταπλέοντα· καὶ, ὡς
 ἐπὶ δύο χρηστοῖς καὶ ἀδοκῆτοις, ἀνεπαύετο.

A. U.
716.

LXXXVIII. Ἄμα δ' ἡμέρα τὴν θάλασσαν ἐφορῶν,
 ἐθεᾶτο ναῦς ἐμπροσθησμένας τε καὶ ἡμιθλέκτους ἔτι
 καὶ ἡμικαύστους, ἄλλας τε λελυμένας, ἰσίων τε ὁμοῦ
 καὶ πηδαλίων καὶ σκευῶν ἔμπροσθεν τὸ πέλαγος, καὶ
 τῶν ἔτι σωζομένων τὰ πολλὰ πεπονηκότα, προσησάμε-
 νος οὖν τὸν Καλουίσιου στόλον, ἐπεσκεύαζε τὰ ἐπείγοντα
 τῶν σκαφῶν πλαγιάσας, ἡμεμούντων καὶ τῶν πολε-
 μίων, εἴτε διὰ Καλουίσιον, εἴτε αὐθις ἀναγομένοις ἐπι-
 θεῖσθαι διεγνωκότων. Ὡς δὲ ἐχόντων ἐκατέρων, ἐκ μέσης
 ἡμέρας νότος ἐμπροσθὴν ἤγειρε κῦμα βίαιον ἐν ῥοῶδει καὶ
 στενῶ χωρίῳ. Πομπηῖος μὲν οὖν ἐν Μεσσηνίᾳ λιμένων ἔνδον
 ἦν· αἱ δὲ τοῦ Καίσαρος νῆες αὐθις περὶ τραχεῖαν ἀκτὴν

Lin. 24. σὺν ταῖς πρῶτοις Edd. Verum dedit Aug. L. 25. δύο caret
 Reg. B. L. 28. Pro λελυμένας Cand. expressit λελημμένας dereli-
 ctas, perperam. L. 29. ἔμπροσθεν Aug. sed ex eo fere factum vi-
 detur. L. 30. πεπονηκότα Aug. male. L. 31 sq. An ἐπισκεύαζε τὰ
 ἐπιλείπτα τῶν σκαφῶν? An post ἐπείγοντα excidit nonnihil? L. 32.
 De πλαγιάσας dubitabat Musgravius, nec mihi satis constat. Co-
 gitaveram πλαγιάσας, in ipso mari refecit.

quaque qui incolumem se nun-
 ciarent, nuncium mox ipse
 accepit de Calvisii cum præ-
 cursoriis navibus adventu: at-
 que sic duobus letis eventibus
 ex insperato recreatus,
 quieti se dedit.

88. Prima vero Ince, mare in-
 spiciens *Cæsar*, vidit incensas
 naves & ambustas & semicre-
 matas, rursus alias fractas, &
 mare velis, gubernaculis, ar-
 mamentisque nauticis reple-
 tum; tum ex his, quæ super-
 erant, navibus, male adfectas
 plerasquæ. Itaque, *Calvisii*
 classis ante naves suas præsi-

dii causa collocata, reparabat
 ea quæ præsens remedium
 maxime requirebant, obliquo
 cursu interim juxta oram na-
 vigans. Et otium tunc erat
 ab hostibus, sive propter Cal-
 visii adventum, sive quod eos
 tum demum rursus, quum in
 altum forent proveci, adgre-
 di constituissent. In hoc re-
 rum statu *Auster* exortus me-
 ridie *vehementes fluctus mo-
 vit in freto angusto & suapte
 natura rapido*. Ac tum Pom-
 pejus quidem in Messanenfi
 portu erat: *Cæsariane* vero
naves rursus circa litus aspe-

A. U. 716. καὶ δύσορμον ἀρασσόμεναι, ταῖς τε πέτραις καὶ ἀλλή-
λαις ἐπεθέροτο, οὐδὲ τῶν πληρωμάτων σφίσιμ ὥστε
διακρατεῖν ἐντελῶν ὄντων.

LXXXIX. Μηνόδαρος μὲν οὖν, ἀρχόμενον τὸ δεινὸν ἐλ-
πίσας πλεονάσειν, ἐς τὸ πελαγιώτερον ἀνήχθη, καὶ ἐπ'
ἀγκυρῶν διατάλευεν· ἀσθενέστερον δὲ ἔχων τὸ κῦμα διὰ
τὸν βυθὸν, εἰρεσία ὅμως καὶ πρὸς τὸδε ἐνίστατο καρτερά,
μὴ παραθέσθαι. καὶ τινες αὐτὸν ἐμιμοῦντο ἕτεροι. τὸ
δὲ λοιπὸν πλῆθος, οἰόμενοι ταχέως τὸ πνεῦμα ἐνδῶσειν,
ὡς ἐν ἑαρι, ταῖς ναῦς ἐκατέρωθεν ἀγκυραῖς ἐκ τε τοῦ
πελάγους καὶ ἀπὸ τῆς γῆς διεκροάτου, καὶ κοντοῖς ἐξεώ-
θουν ἀπ' ἀλλήλων. Τραχυτέρου δὲ τοῦ πνεύματος γενο-
μένου, συνεκέχυτο πάντα, καὶ συνετρέποντο αἱ νῆες, τὰς
ἀγκυρας ἀπορρηγνύουσαι, καὶ ἐς τὴν γῆν ἐπ' ἀλλήλαις
τινασσόμεναι. Βοή τε ἦν παρμιγῆς, δεδιότων ἁμοῦ καὶ
οἰμῶζόντων, καὶ παρακελευόντων ἀλλήλοις ἐς ἀνήκοον·

*Lin. 44. πρὸς τὰδε Aug. Sic S' Cand. præterea. L. 47. ἀγκυραῖ Edd.
in vitis MSS. errore oper. ex edit. 1. proparato. L. 51. ἀπ' ἀλ-
λάς Aug. quod ex ἐπ' ἀλλήλας ductum videtur. ἀπαυλάς (sic)
Reg. B. L. 52. παρακελευόντων Aug. Ibid. παρακελεύοντων ἐς ἀνή-
κοον ἀλλήλους Edd. ἀλλήλοις recte dedit Reg. A. cum Aug. S' Ven.
Seriem verborum mutavi ex Aug. Ven.*

rum & importuosum quatie-
bantur, & cum in saxa tum
in se invicem illidebantur;
carentes etiam supplemento
nautico, eoque gubernatu dif-
ficiliores.

89. Menodorus igitur, si-
mul atque incepit malum,
veritus ne in horas cresceret,
longius recessit a littore, ja-
ctisque in lilo ancoris fluita-
vit: & quum in profundo le-
niores essent fluctus, etiam
contra hos remorum vi con-
tendebat, ne transversus ad
terras ageretur. Idque ejus

exemplum nonnulli quoque
ex aliis imitabantur. Sed re-
liqua multitudo, rati ventum
cito remissurum, ut solet ver-
no tempore, utrimque naves
infrenaverunt ancoris, tam
ab alto, quam a littore; con-
tisque protrudebant, ne inter
se colliderentur. Sed vento
faviente amplius, conturbata
sunt omnia: abruptisque an-
coris naves collidebantur, &
in terram aliæ super alias ex-
cutiebantur. Itaque clamo-
res varii miscebantur, pavent-
ium, ejulantium, frustra fur-

οὐ γὰρ ἐΦικνοῦντο ἐπὶ τῶν λεγομένων, οὐδὲ κυβερνήτης
 ἰδιώτου διέΦερεν, οὔτε κατ' ἐπιστήμην, οὔτε προστάσσαν.
 ἀλλ' ὁ Φθόρος ἦν ὁμοίος, ἐν τε ταῖς ναυσὶν αὐταῖς, καὶ
 ὅτε τις αὐτῶν ἐκπέσοι, κύματι καὶ κλίδωνι καὶ ξύλοις
 ἀρασσομένων. ἔγχευε γὰρ ἡ θάλασσα ἰσθίων, καὶ ξύ-
 λων, καὶ ἀνδρῶν, καὶ νεκρῶν. εἰ δὲ τις καὶ τάδε δια-
 Φυγῶν ἐκνήχοιτο ἐπὶ τὴν γῆν, συνημάσσοντο καὶ οἶδε
 ἐπὶ τὰς πέτρας ὑπὸ τοῦ κύματος. Ὡς δὲ καὶ τὸ σπᾶ-
 σμα τὴν θάλασσαν ἐλάμβανεν, ὃ συνηθῶς ἐπιγίγνεται
 τῶδε τῶ πορθμῶ, τοὺς μὲν αἰθεῖς καὶ τόδε ἐξέωλησσε,
 τὰ δὲ σκάΦη τότε μάλιστα περιΦερόμενα συνέπιπτεν
 ἀλλήλοις. Καὶ τὸ πνεῦμα ἐς νύκτα χαλεπώτερον ἐγίγνε-
 το, ὥστε μὴδὲ κατὰ Φῶς ἔτι, ἀλλ' ἐν σιότῳ διόλυσθαι.

XC. Οἰμωγαί τε ἀνά τὴν νύκτα πᾶσαν ἦσαν, καὶ
 τῶν οἰκειῶν μετακλήσεις, ἀνά τε τὴν γῆν διαΦεόντων
 καὶ τοὺς ἐν τῇ θάλασσῃ καλούντων ἐξ ὀνόματος, καὶ
 θρηγούντων ὅτε μὴ ἐπακούσειαν, ὡς ἀπολωλότας· ἔμ-

Lin. 58. An ἰσθίων? L. 64. περιΦερόμενα mend. Edd: Recte Aug. Ven.
 L. 70. ὅταν Edd. ὅτε rectius Aug. & Reg. B. a prim. manu.

dos cohortantium; nemo enim
 exaudiri præ tanto strepitu
 poterat: nec inter guberna-
 torem & vulgarem nautam
 quidquam intererat; non ar-
 tes, non mandata præderant:
 sed par erat omnium clades,
 quum alii in ipsis navibus per-
 irent, alii, qui navibus exci-
 derant, inter fluctus undasque
 & fragmina navium eliderentur.
 Fluitabant enim toto
 mari naufragia navium ac
 virorum, partim vivorum,
 partim extinctorum: & quod
 si ex illis aliquis ad terram
 enataisset, ibi quoque ad saxa

adlidebatur a fluctibus. Ut
 vero æstus etiam accessit, fa-
 miliaris huic freto, insuetos
 novus terror occupavit, &
 navigia tum maxime hæc illac
 raptata inter sese arietabant.
 Denique sub noctem increbe-
 scebat etiam ventus; ut jani-
 ne in lucem quidem amplius,
 sed in tenebris, perirent.

90. Itaque per totam no-
 ctem ejulatus audiebantur cla-
 moresque eorum, qui,
 in littore discurrentes, suos
 in mari luctantes invocabant
 nominibus, eosdemque, si
 non audirent, ut defunctos

A. U.
716.

παλιν τε ἐτέρων ἀνά τὸ πέλαγος ὑπερκυβήσωντων τὸ κύμα, καὶ ἐς βοήθειαν τοὺς ἐν τῇ γῆ παρακαλούντων. Ἀμήχανα δὲ πάντα ἦν ἑκατέροις· καὶ οὐχ ἡ θάλασσα μόνη τοῖς ἐς αὐτὴν ἐσελθοῦσι καὶ ὅσοι τῶν νεῶν ἐπεβέβηκεσαν ἔτι, ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ τοῦ κλύδωνος οὐχ ἥσπον ἦν ἀπορωτέρα, μὴ σφᾶς τὸ κύμα συναράξειεν ἐπὶ τὰς πέτρας. ἐμόχθου τε χειμῶνι τῶν πάποτε μάλιστα καινοτρόπῳ, γῆς ὄντες ἀγχοτάτω, καὶ τὴν γῆν δεδιότες, καὶ οὔτε ἐκφυγεῖν αὐτὴν ἔχοντες ἐς τὸ πέλαγος, οὔτε ὅσον ἀλλήλων διασῆναι. ἡ γὰρ σπένότης ἡ τοῦ χαρίου, καὶ τὸ φύσει δυσέξοδον αὐτοῦ, καὶ κλύδων ἐπιπεσῶν, καὶ τὸ πνεῦμα ὑπὸ τῶν περικειμένων ὀρῶν ἐς θυέλλας περικλάμενον, καὶ ὁ τοῦ βυθοῦ σπασμὸς ἐπὶ πάντα εἰλούμενος, οὔτε μένειν, οὔτε φεύγειν ἐπέτρεπε. τὸ τε σκότος ἠνάχλει νυκτὸς μάλιστα μελαίνης. ὅθεν ἔθνησκον, οὔδε καθορῶντες ἀλλήλους ἔτι, οἱ μὲν θορυβοῦμε-

Lin. 72. in γῆ Edd. Adjecti artic. ex Aug. L. 77. ἐμόχθ. τὰ χειμ. edit. 1. mend. cum Regiis. L. 78. καινὸ τρόπῳ Edd. & MSS. postri. Non dubitavi, perspicacem Musgravii recipere emendationem. L. 80. ὅσον carent Aug. Ven. Cand.

complorabant; tum rursus aliorum, extra fluctus caput adtollentium, & opem eorum, qui in terra essent, flagitantium. Verum utrique pariter nil proficere poterant: nam non mare solum intractabile erat sive intransitibus sive his qui in navibus adhuc manebant; sed in ipso etiam littore non minus, quam mediis in undis, periculum erat, ne quis a fluctibus correptus saxis illideretur. Adeoque inaudito tempestatis genere vexabantur, ut terræ proximi terram tamen timerent, ne-

que vero in altum ab ea refugere ne tantillum quidem, quantum ad vitandam collisionem sufficeret, valerent. Namque loci angustia, alioquin etiam difficilis permeantibus, exortaque tempestas, & ventus a circumlitis montibus in turbines refractus, simulque vorticosus profundī maris æstus, nec manere sinebat nec fugere. Eaque omnia gravabantur tenebris noctis obscurissimæ. Quapropter moriebantur homines, ne conspicui quidem invicem; alii tumultuantes clamantef-

νοι καὶ βοῶντες, οἱ δ' ἔφ' ἡσυχίας παριέμενοι, καὶ τὸ
 δεινὸν ἐκδεχόμενοι, καὶ συνεργοῦντες ἐς αὐτὸ ἔνιοι, ὡς
 ἀπολούμενοι πάντως. γινόμενον γὰρ τὸ κακὸν κρεῖσσον
 10 ἐπινοίας, καὶ τὴν ἐκ τῶν παραλόγων αὐτοῦς ἐλπίδα
 ἀφῆρετο· μέχρι ποτὲ ἄφνω τὸ πνεῦμα, προσιούσης
 ἡμέρας, διελύετο, καὶ μεθ' ἡλίου ἐπιτολὴν πάμπαν
 ἐμαραίνετο. Καὶ τὸ κῦμα ὁμως καὶ τότε, τοῦ πνεύμα-
 τος ἐκλυθέντος, ἐπὶ πολὺ ἐτραχύνετο· καὶ τὸ δεινὸν οὐδ'
 15 ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ποτὲ τηλικούτον ἐμνημονεύετο γενέ-
 σθαι. γινόμενον δὲ ἔθους τε καὶ νόμου κρεῖσσον, διέφθειρε
 τῶν Καίσαρος νεῶν καὶ ἀνδρῶν τὸ πλεόν.

XCΙ. Ὁ δὲ, καὶ τῆς προτεραίας ἡμέρας πολλὰ τῷ
 πολέμῳ βλαβεῖς, καὶ δύο τοῖσδε συμπλήμασιν ὁμοῦ
 1 συνενεχθεῖς, ἐπὶ τὸ Ἰππώνειον εὐθὺς ἦει διὰ τῶν ὄρων,
 νυκτὸς αὐτῆς ἐκείνης κατὰ σπυροῦσθην, οὐχ ὑφιστάμενος
 τὴν συμφορὰν, ἐν ᾧ μηδὲν εἶχεν ἐπικουρεῖν. καὶ φίλοις
 καὶ στρατηγοῖς ἐπέστειλλε πᾶσι, διὰ χειρὸς εἶναι, μὴ τίς

Lin. 94. ἐς τοῦτο Edd. Expressi Aug. L. 95. ἰππώνειον Aug. quod
 perinde est. χαρῖων Reg. A. truncata voce. Ibid. τηλικούτου mend.
 Edd. ex Reg. B. Recte Reg. A. Aug. Ven. L. 1. Ἰππώνειον ed. 2. 3.
 cum leni spir. mend. Et in vitis MSSis. Sic Et deinde constanter.

que, alii silentio necem ex-
 spectantes, quidam etiam ac-
 celerantes sibi perniciem, cu-
 jus effugium nullum omnino
 cernebant. Nam magnitudo
 mali, cogitationem superans,
 omnem etiam fortuitæ salutis
 spem adimebat: donec tan-
 dem, adpetente jam luce,
 repente ventus remisit, & sole
 reverso plane elanguit. At-
 tamen, quiescente licet ven-
 to, diu etiam tum sævierunt
 fluctus: ac tantam undarum
 sævitiam ne indigenæ quidem
 umquam fuisse meminerant.

Ea igitur tempestas, modum
 omnem moremque transgres-
 sa, majorem partem navium
 virorumque Cæsaris absumpsit.

91. Cæsar, quum superio-
 ris diei prælio magnam jam
 cladem esset passus, acceden-
 te continuo altera hac cala-
 mitate, impatiens infortunii,
 cui opem ferre nullam pote-
 rat, eadem illa nocte per mon-
 tes Vibonem properavit. Inde
 missis ad omnes amicos du-
 cesque suos epistolis, horta-
 tus eos est, ut in promptu
 essent, ne, ut in rebus ad-

Α. Ὑ.
716.

αὐτῶ καὶ ἐτέρωθεν, ὡς ἐν κακοπραγίᾳ, γένοιτο ἐπιβουλῆ. Ἐπιπέριπε δὲ καὶ ἐς τὴν ἀκτὴν ἀπασαν τῆς Ἰταλίας τὰ παρόντα πεζὰ, μὴ ἐπιτολμήσειε καὶ τῇ γῆ δια τὴν εὐτυχίαν ὁ Πομπηϊός. Ὅ δὲ οὔτε περὶ τῆς γῆς ἐνενόησεν, οὔτε τοῖς λειψάνοις τοῦ ναυαγίου παροῦσιν, ἢ ἀπιούσι κατασφάντος τοῦ κλύδανος, ἐπεχείρησεν. ἀλλ' ὑπερεΐδεν ἐκ τῶν δυνατῶν διαζωννυμένους τὰ σκάφη, καὶ ἀνέμῳ διαπλέοντας ἐς τὸ Ἰπώνειον· εἴτε τὴν συμφορὰν ἀρκεῖν οἱ νομίζων, εἴτ' ἀπειρος ὦν νίκην ἐπέξελθεῖν, εἰδ' (ὡς περ εἴρηται μοι καὶ ἐτέρωθι) ἐπιχειρεῖν ὅλως μαλακὸς ὦν, καὶ μόνον ἐγνωκῶς ἀμύνεσθαι τοὺς ἐπιπλέοντας.

XCII. Καίσαρι δὲ οὐδ' ἐς ἡμισυ τῶν νεῶν περιεσώθη, καὶ τοῦτο σφόδρα πεπονηκός. καταλιπὼν δ' ὁμοίως αὐτοῦ τινὰς ἐπιμελεῖσθαι, ἐπὶ Καμψανίαν ἦει δυστοροῶν· οὔτε γὰρ ἄλλας ναῦς εἶχε, δέομενος πολλῶν, οὔτε χρόνον ἐς ναυπηγίαν, ἐπειγόμενος ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καὶ τοῦ δήμου

Lin. 11. Cum in edit. 2. oper. errore fuisset διαζωννυμένους, propagatus est error in edit. 3. L. 17. πεπονηκός mend. Aug. L. 18. ἐπιμελεῖσθαι aper. err. edit. 3. ἐπιμελεῖσθαι Aug. mend.

verfis, aliunde etiam novæ contra ipsum exorirentur infidiæ. Pedestres autem copias, quas circa se habuit, dimisit per Italiae littora; ne Pompejus, hoc successu elatus, continentem auderet invadere. Sed ille nec de Italia quidquam cogitavit, nec reliquias naufragii, vel præfentes, vel abeuntes sedata tempestate, adgressus est. Itaque Cæsariani, succinctis utcumque poterant navibus, secundo vento Vibonem delati sunt, nil impediente Pompejo; sive quod satis afflictos

putaret, sive nesciret uti victoria; sive, ut alias dixi, omnino ad aliena invadenda segnis, contentus esset sua defendere.

92. Cæsaris autem navium hæ dimidium quidem superfuît, & id ipsum vehementer quassatum. Relictis tamen nonnullis curæ navium præfectis, ipse in Campaniam abiit, ægre animo adfectus. Nam neque naves alias habebat, quum multis opus esset, neque tempus ad fabricam superpetebat, urgente fame, & populo rursus importunis vo-

cibus

A. U.

717.

δήμου περὶ συμβάσεων αὐθις ἐνοχλήσαντος, καὶ τὸν πό-
 λεμον ἐπιτωθιάσαντος ὡς παράσπονδον. χρημάτων τ'
 ἔχρηζε, καὶ ἠπόρει, Ῥωμαίων οὔτε εἰσφερόντων, οὔτε τοὺς
 πόρους ἐώντων, οὓς ἐπινοήσειε. Δεινὸς δὲ ὢν αἰεὶ τὸ συμ-
 φέρον συνιδεῖν, ἐπέμπε Μαικήναν εἰς Ἀντώνιον, μεταδι-
 δάξοντα περὶ ὧν ἕναγχος ἐπεμέμφοντο ἀλλήλοις, καὶ εἰς
 συμμαχίαν ὑπαξόμενον. εἰ δὲ μὴ πείσειεν, ἐπενόει, τοὺς
 ὀπλίτας ὀλιγάσιν ἐπιθήσας εἰς Σικελίαν περαιοῦν, καὶ,
 τὴν θάλασσαν μεθεῖς, κατὰ γῆν τὸν πόλεμον συνίστα-
 σθαι. Οὕτω δ' ἀθύμως ἔχοντι αὐτῶ, ἀγγέλλεται ὁ Ἀν-
 τώνιος συνθέμενος συμμαχήσειν, καὶ νίκη κατὰ Κελτῶν
 τῶν Ἀκυϊτανῶν ἐπιφανῆς, ἣν Ἀγρίππας ἀγων ἐΦάνη.
 Οἷτε Φίλοι, καὶ τῶν πόλεων τινες, αὐτῶ ναῦς ὑπισχνούν-
 το, καὶ ἐποίουν. Ὁ μὲν δὲ καὶ τῆς λύπης ἀνίη, καὶ
 λαμπροτέραν τῆς προτέρας παρασκευῆς συνεπέγγυτο.

*Lin. 25 sq. μεταδιδάξαντα Regii, Aug. Tenui emendationem C. Steph.
 L. 27. εἰ μὴ δὲ πεισ. Edd. ex Reg. B. Præ tuli Reg. A. Aug. L. 32.
 Pro ἀγων legendum fortasse ἀγωνίζεσθαι visum erat Musgrawio.
 ἀγνοι ἐφάνη (sic) mend. Aug. L. 34. ἀνίη edit. 2. 3. mend. ἀνίη
 Regii, ex ἀνίη corruptum: quod malim, cum Musgrawio. In ἀνίη
 cum C. Stephan. consentit Aug.*

cibus pacem flagitante, bel-
 lumque hoc ut contra fœde-
 ra susceptum vituperante. Pe-
 cuniis quoque opus erat, qua-
 rum in magna Cæsar fuit in-
 opia; populo Romano neque
 conferente quidquam, neque
 finente uti illis artibus, quas
 ad exigendam pecuniam ille
 excogitaverat. Tum Cæsar,
 ingeniosus semper ad perspi-
 cienda quæ fei suæ conduce-
 rent, Mæcenatem misit ad
 Antonium, qui melius edo-
 ctum de recens exortis inter
 ipsos controversiis, ad belli
 ejus societatem pertraheret.

Id si minus successisset; co-
 gitaverat legiones onerariis in
 Siciliam trajicere, omissoque
 mari, in terra bellum gerere.
 His curis anxio nuncius per-
 fertur, Antonium societatem
 non recusare, simulque victo-
 ria nunciatur de Aquitanis
 egregia, Agrippæ auspiciis
 parata. Amici etiam nonnul-
 læque civitates ei naves pol-
 licebantur, & fabricabant.
 Sic Cæsar omiſſa mœstitia,
 magnificentiores jam classis
 adparatus, quam quæ prius
 illi fuerat, faciebat.

A. V.
718.

XCIII. Αρχομένου δ' ἤρως, ὁ μὲν Αντώνιος ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Τάραντα διέπλει ναυσὶ τριακοσίαις, τῶ Καίσαρι συμμαχήσων, ὡς ὑπέσχητο. Ὁ δ' ἐνήλλακτο τὴν γνώμην, καὶ εἰς τὰς ἐπι γινομένας αὐτῶ ναῦς ἀνεβάλλετο. καλούμενος δὲ αὐθις, ὡς ἐπὶ ἔτοιμα καὶ ἀποκοῦντα τὰ Αντωνίου, ἐτέρας ἀσχολίας προῦφερε· καὶ δῆλος ἦν ἡ αὐθις ἐπιμεμφόμενός τι τῶ Αντωνίῳ, ἢ τῆς συμμαχίας διὰ τὴν εὐπορίαν τὴν οἰκείαν ὑπερορῶν. Χαλεπαίων δ' ὁ Αντώνιος, ἐπέμενεν ὅμως, καὶ αὐθις αὐτὸν ἐκάλει. τῇ τε γὰρ χορηγία τοῦ ναυτικοῦ κάμνων, καὶ στρατοῦ χρηζῶν ἐπὶ Παρθυαίους Ἰταλοῦ, Καίσαρι τὰς ναῦς ἐπενόει διαλλάξαι· εἰρημένον μὲν ἐν ταῖς συνθήκαις, ἐκάτερον ξενολογεῖν ἐκ τῆς Ἰταλίας, δυσχερὲς δ' ἐσόμενον αὐτῶ, Καίσαρος τὴν Ἰταλίαν εἰληχότος. Οὐλαουία οὖν ἐχώρει πρὸς Καίσαρα, διαιτήσουσα αὐτοῖς. Καὶ ὁ μὲν, ἐγκαταλε-

Lin. 47. εἰρημένον Aug. sed ab alia manu superscriptum. L. 48 sq. ἰσόμενον αὐτοῖς καὶ βαρῶ, τὴν Ἰταλίαν εἰληχότος Edl. Pro καὶ βαρῶ, dederunt Καίσαρος Aug. Ven. Cand. (quamquam in Aug. ante Καίσαρος etiam verba καὶ βαρῶ ab alia manu in marg. adjecta sunt.) αὐτοῖς vero in αὐτῶ mutandum putavi. L. 50 sq. ἐγκαταλε-

93. Incunte autem vere Antonius ex Athenis Tarentum cum trecentis navibus adpulit, Cesari auxilium laturus, ut promiserat. Sed Caesar jam mutaverat consilium, expectandumque agebat, dum nova classis esset perfecta. Rursusque invitatus, ut Antonii adparatu, suffecturo ad id bellum, uteretur, excusabat se, distineri aliis negotiis: ut fatis adpareret, aut rursus aliquid querelarum eum habere contra Antonium, aut ejus auxilia contemnere contentum propriis facultatibus. Id indigne fe-

rens Antonius, tamen eodem loco mansit, denuoque illum vocavit. Nam, quum gravatim sumtus in classem faceret, & ad Parthicum bellum opus haberet Italicis legionibus, commutare classem cum parte legionum Caesaris cogitabat. Quamquam enim ex foedere utrique potestas erat delectus habendi per Italiam, difficile hoc Antonio erat futurum, quia Italiam Caesar forte tenebat. Quamobrem Octavia profecta est ad Cesarem, arbitra inter fratrem maritumque futura. Cui Caesar dixit, desertum se ab Antonio in il-

λείσθαι τοῖς κινδύνοις, ἔλεγε, τοῖς ἐν πορθμῷ καταλα-
 σοῦσιν. Ἡ δὲ, ἐκλελύσθαι τοῦτο διὰ Μαικήνα. Ὁ δὲ,
 τὸν Αντώνιον, ἔφη, καὶ Καλλίαν ἀπελεύθερον ἐς Λεπίδον
 ἐκπέμψαι, συντιθέμενον τῷ Λεπίδῳ κατὰ Καίσαρος.
 Ἡ δὲ, συνειδέναί Καλλίαν περὶ γάμων ἀπεσφαλμένον-
 βουλήσθαι γὰρ Αντώνιον πρὸ τῶν Παρθυϊκῶν ἐκδεδύσθαι
 τὴν θυγατέρα τῷ παιδί Λεπίδου, καθάπερ ὠμολόγητο.
 Καὶ τάδε μὲν ἡ Οκταουία. Αντώνιος δὲ καὶ τὸν Καλλίαν
 ἔπεμπεν, ἐς βάσανον τῷ Καίσαρι διδούς· ὁ δὲ οὐκ ἐδέξατο
 μὲν, ἀφίξασθαι δὲ ἔφη, καὶ συμμίξην Αντωνίᾳ μεταξὺ
 Μεταποντίου καὶ Τάραντος, μέσον ἔχων ποταμὸν τὸν
 ἑπώνυμον.

XCIV. Κατὰ δαίμονα δὲ ἀμφοτέρων προσίοντων τῷ
 ρεύματι, Αντώνιος ἐκ τῆς ἀπήνης καταθορῶν, ἔς τι τῶν
 παρορμούντων σκαφῶν ἐσήλατο μόνος, καὶ ἔπερα πρὸς
 τὸν Καίσαρα, πιστεύων ὡς Φίλω. Καὶ ὁ Καῖσαρ ἰδὼν,

*Lin. 60 sq. μεταξὺ Ποντίου Edd. truncato nomine, cum Reg. B. Recte
 Reg. A. Aug. Cand. L. 6 sq. ποταμὸν τὸ ἐπώνυμον Edd. τὸν recte
 dedit Reg. A. cum Aug. Pro ἐπώνυμον repositi ἐπώνυμον. Sic Cand.
 fluv. ejusdem nominis. L. 64. καταθορῶν Edd. ex Reg. A. Prie-
 tuli Aug. Reg. B. L. 65. καὶ, ante ἐπερα, caret edit. 3. oper. err.*

lis periculis fuisse, quæ in
 freto Siculo subiisset. Retulit
 illa, crimen hoc jam in col-
 loquio cum Mæcenate fuisse
 dilutum. Rursus conquestus
 est *Cæsar*, Calliam libertum
 ab Antonio ad Lepidum esse
 missum, ut fœdus contra Cæ-
 sare[m] inirent. Cui *Octavia*
 respondit, scire se, Calliam
 missum ut de connubiis age-
 ret: voluisse enim Antonium,
 antequam contra Parthos ex-
 peditionem susciperet, eloca-
 re filiam filio Lepidi, quem-
 admodum promisisset. Hæc

adseverante *Octavia*, Calliam
 quoque *Cæsari* misit *Antonius*,
 ut tormentis veritatem expri-
 meret: quem ille non accep-
 pit, dicens, in colloquium
 se venturum cum Antonio in-
 ter *Metapontum* et *Tarentum*,
 quo loco fluvius ejusdem no-
 minis medius interfluit.

94. Ad eum fluvium quum
 eodem forte tempore uterque
 advenisset, *Antonius* e car-
 pento desiliens, in lintrem
 ibi stantem solus insiliit: tra-
 jiciebatque ad *Cæsarem*, cre-
 dens ut amico. Id *Cæsar* ubi

A. U.
718.

ἀντεμιμείτο, καὶ ξυμβάλλουσιν ἀλλήλοις κατὰ τὸ ρεύμα, καὶ διήριζον, ἑκάτερος ἐκβῆναι βουλόμενος ἐς τὴν ὄχθην τοῦ ἑτέρου. ἐνίκα δὲ ὁ Καῖσαρ, ὡς καὶ πρὸς τὴν Οκταουίαν ἤξων ἐς Τάραντα· ἐπὶ τε τῆς ἀπήνης Αντωνίου συνήδρευεν αὐτῷ, καὶ ἐν Τάραντι ἐς τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ παρῆλθέ τε ἀΦύλακτος, καὶ τὴν νύκτα ὁμοίως ἀνεπαύετο χωρὶς δορυφόρων παρ' αὐτῷ. τὰ δ' ὅμοια καὶ παρ' Αντωνίου τῆς ἐπιούσης ἐπεδείκνυτο. Οὕτως αὐτοῖς ἦν συνεχῆς ἢ μεταβολή, πρὸς τε τὰς ὑπονοίας, διὰ Φιλαρχίαν, καὶ ἐς τὰς πίστεις, ὑπὸ χρείας.

XCV. Τὸν μὲν οὖν ἐπίπλουν τὸν ἐπὶ Πομπηϊὸν ὁ Καῖσαρ ἐς νέωται ἀνεβάλλετο. ὁ δ' Αντώνιος ἐπιμένειν διὰ Παρθυαίους οὐ δυνάμενος· ἀντέδωσαν ὅμως ἀλλήλοις, Καῖσαρι μὲν ὁ Αντώνιος ναῦς ἑκατὸν εἴκοσιν, ἀς αὐτίκα ἐπέμψας ἐς Τάραντα παρέδωκεν, Αντωνίῳ δὲ ὁ Καῖσαρ δισμυρίους Ἰταλοὺς ὀπλίτας, οὓς ἐπιπέμψειν ὑπισχνεῖτο. ἐδώρῃσατο δὲ καὶ Οκταουία τὸν ἀδελφόν, αἰτήσασα

Lin. 74. ἀπεδείκνυτο Edd. ex Reg. A. Pratuli Reg. B. cum quo facit Aug. licet mendose det ἀπιδείκνυτο.

vidit, imitatus est. Itaque in ipso flumine sibi obvii, contendunt inter se, & uterque in ripam alterius vult exscendere. Vicit Cæsar, quippe Octaviam quoque conventurus Tarenti: confeditque in eodem carpento cum Antonio, & Tarenti in ejus diverforium concessit absque fatelilitio, & sic pernoctavit apud eum, nullos corporis custodes secum habens. Eadem omnia sequenti die fecit Antonius. Ita continenter levi momento mutabantur, vel ad suspiciones, propter imperan-

di cupiditatem, vel ad mutuatam fiduciam, quoties usus postularet.

95. Ceterum expeditionem contra Pompejum Cæsar in annum sequentem distulit: Antonius vero, quum diutius morari propter Parthos non posset, permutationem tamen cum Cæsare instituit. Cæsari Antonius c x naves continuo Tarentum missas tradidit: pro quibus Cæsar illi viginti legionariorum millia pollicitus est missurum se ex Italia. Octavia quoque fratrem donavit impetratis ab

παρ' Αντωνίου, δέκα Φασήλοις τριηρετικοῖς, ἐπιμίχθεις ἕκ τε Φορτίδων νεῶν καὶ μακρῶν· καὶ τὴν Οἰλαιούαν ὁ Καῖσαρ, χιλίοις λογάσι σωματοφύλαξιν, οὓς ἐπιλέξατο Αντώνιος. Ἐπεὶ δὲ ὁ χρόνος αὐτοῖς ἔληγε τῆς ἀρχῆς, ἢ τοῖς τρισὶν ἐψήφιστο ἀνδράσιν, ἑτέραν ἑαυτοῖς ὄριζον πενταετίαν, οὐδὲν ἔτι τοῦ δήμου δεηθέντες. Οὕτω μὲν οὖν διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ὁ Αντώνιος εὐθύς ἐς τὴν Συρίαν ἠπέειγετο, τὴν Οἰλαιούαν παρὰ τῷ ἀδελφῷ καταλιπὼν μετὰ θυγατρὸς ἤδη γενομένης αὐτοῖς.

XCVI. Μηνόδωρος δὲ, εἴτε τις ὦν φύσει παλιμπροδότης, εἴτε δέισας τὴν ποτε ἀπειλήν Αντωνίου, ἀπάξειν αὐτὸν εἰπόντος ὡς ἀνδράποδον πολεμοποιὸν, εἴτε ἐλασσόνων ἀξιοῦσθαι νομίζων παρ' αὐτῷ προσεδόκησεν, εἴτε τῶν ἄλλων αὐτὸν ἐξελευθέρων τοῦ Πομπηίου συνεχῶς ἀνειδιζόντων ἐς ἀπίσθιαν δεσπότην, καὶ παρακαλούντων ἐπαυελθεῖν· Μενεκράτους ἀποθανόντος, πίσθιν αἰτήσας καὶ

Lin. 84. τριηρετικοῖς mend. Edd. cum MSSis, quod correxi. τριηρετικοῖς legit Bayf. L. 88. ἐπιμίχθεις Edd. Prætuli Aug. L. 89. οὗτοι μὲν (sic, cum accentu acuto) mend. Edd. cum Regiis & Aug. Mutavi in οὗτοι. eoque modo Cand. L. 96 sq. παρ' αὐτῷ ἐξελαιούαν οὐκ ἐστὶ Reg. B. L. 98 sq. ἀπαιλιδίαν Edd. invit. MSS. operarum errore, ex edit. 1. propagato. L. 99. Τιμοκράτους ἀποθ. mend. Edd. ex Regiis. Recte Aug. Ven. Cand.

Antonio decem phaselis triremibus: quod navis genus medium est inter longas & onerarias. *Cæsar* vicissim Octaviam mille selectis donavit fœdellitibus, Antonio delectu eorum permisso. Et quoniam *Triumviratus tempus*, senatusconsulto præscriptum, exierat, prorogarunt sibi ipsi potestatem in aliud quinquennium, nihil morati plebis suffragia. Atque ita discesserunt: & *Antonius* recta properabat in *Syriam*, *Octavia*

apud fratrem relicta, cum filiola quæ jam ipsis nata erat.

96. Ceterum *Menodorus*, sive quod natura esset reciprocus proditor; sive minas Antonii veritus, qui, ad supplicium se eum, ut turbulentum mancipium, rapturum, aliquando dixerat; sive minora spe consecutus præmia; sive permotus continuis ceterorum Pompeji libertorum opprobriis, perfidiam objectantium, & ad officium revocantium; extincto *Menecrate*,

A. U.
718.

λαβῶν, ἠύτομόλησε πρὸς Πομπηίον σὺν ἑπτά ναυσί, Καλουίσιον τὸν ναύαρχον τοῦ Καίσαρος διαλαθῶν. ἔφ' ᾧ τὸν Καλουίσιον ὁ Καίσαρ ἀπέλυσε τῆς ναυαρχίας, καὶ ἀντικατέστησεν Αग्रίππῳ. Ἐπεὶ δ' ἔτοιμος ἦν ὁ στόλος, ἐκάθαιρεν αὐτὸν ὁ Καίσαρ ᾧδε· Οἱ μὲν βαμοὶ ψαύουσι τῆς θαλάσσης, καὶ ἡ πληθὺς αὐτοὺς περιέσθηκε κατὰ ναῦν, μετὰ σιωπῆς βαθυτάτης· οἱ δὲ ἱερουργοὶ θύουσι μὲν ἐσθῶτες ἐπὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ τρεῖς ἐπὶ σιαφῶν περιφέρουσιν ἀνά τὸν στόλον τὰ καθάρσια, συμπεριπλεόντων αὐτοῖς τῶν στρατηγῶν, καὶ ἐπαρωμένων, ἐς τὰδε τὰ καθάρσια, ἀντὶ τοῦ στόλου, τὰ ἀπαίσια τραπῆναι· νεύμαντες δὲ αὐτὰ, μέρος ἐς τὴν θάλασσαν ἀπορρίπτουσι, καὶ μέρος ἐς τοὺς βαμοὺς ἐπιθέντες ἀπλουσι, καὶ ὁ λεὼς ἐπευφημεῖ. Οὕτω μὲν Ῥωμαῖοι τὰ ναυτικὰ καθαίρουσιν.

XCVII. Ἐμελλε δ' ὁ μὲν Καίσαρ ἐκ Δικαιαρχείας, ὁ δὲ Λέπιδος ἐκ Λιβύης, Ταῦρος δ' ἐκ Τάραντος ἐπιπλευσεῖσθαι τῇ Σικελίᾳ, ὡς ἂν αὐτὸν ἐξ ἡῶς ὁμοῦ καὶ δύσεως καὶ μεσημβρίας περιλάβοιεν. καὶ τῆς ἀναγωγῆς

fide impetrata, ad Pompejum rursus transfugit, cum septem navibus, non sentiente præfecto classis Calvisio. Quam ob causam Calvisio classis præfecturam Caesar abstulit, et in Agrippam transtulit. Absolutam deinde classem lustravit hunc in modum: „Altaria stant in extremo littore: naves plenæ classifiariis ordine circumstant; cum altissimo silentio: sacrifici, stantes ad mare, macstant victimas, moxque in scaphis ter circum classem lustralia exta circumferunt, navigan-

tibus una & ducibus, comprecantibusque, ut in ea lustramina a classe avertantur infaulta omnia: divisis deinde lustralibus extis, partem in mare projiciunt, partem adolent in altaribus, fausta ominante multitudine.” Hoc modo Romani classes suas lustrare solent.

97. Statutum autem erat, ut Caesar a Puteolis, Lepidus ex Africa, Taurus a Tarento, diversis classibus Siciliam invaderent; ut hostem ab oriente pariter & occidente meridieque circumvenirent: &

20 τοῦ Καίσαρος ἡ ἡμέρα προεῖρητο πᾶσι, καὶ ἦν δεκάτη
 τροπῶν Φερινῶν, ἦν τινα Ρωμαῖοι νομηνίαν ἔχουσι τοῦ
 μηνός, ὃν ἐπὶ τιμῇ τοῦ Καίσαρος τοῦ προτέρου Ιούλιον
 ἀντὶ Κυϊντιλίου καλοῦσι. τῆνδε μὲν ὁ Καῖσαρ ὥρισε τὴν
 ἡμέραν, αἰσιούμενος ἴσως διὰ τὸν πατέρα, νικηφόρον αἰεὶ
 25 γενόμενον. Ὁ δὲ Πομπηῖος Λεπίδῳ μὲν ἀντέταττε Πλέν-
 νιον ἐν Λιλυθαίῳ, τέλος ὀπλιτῶν ἔχοντα, καὶ ἄλλο
 πλῆθος ἐσκευασμένον κούφως· τὴν δὲ πρὸς ἑαυ καὶ δύοσι
 ἀκλήν τῆς Σικελίας πᾶσαν ἐφρουρεῖ, καὶ νήσους μάλι-
 30 σθα Λιπαράν τε καὶ Κοσσύραν, ἵνα μήτε Κοσσύρα Λε-
 πίδῳ, μήτε Λιπαρά Καίσαρι, ἐνορμίσματα ἢ ναύστα-
 θμα γένοιτο εὐκείρα ἐπὶ τῇ Σικελίᾳ. τὸ δὲ ἀριστον τοῦ
 ναυτικῷ ἐν Μεσσήνῃ συνέειχεν, ἐφεδρεῦον ὅπη δεήσειεν.
 Οὕτω μὲν ἐκότεροι παρασκευῆς εἶχον.

XCVIII. Γενομένης δὲ τῆς νομηνίας, ἀνήγοντο πάν-
 35 τες ἄμα ἡοῖ. Λεπίδας μὲν ἐκ Λιθύης χιλίαις ὀκτάσι,
 καὶ μακρῆς ἐδομήκοντα, καὶ τέλεσι στρατοῦ δυόδεκα,
 καὶ ἰππεῦσι Νομάσι πεντακισχιλίαις, καὶ ἕτεροι πα-
 Lin. 14. *Malim ei Ρωμαῖοι.* L. 25 sq. *Plinium constanter vocat*
Cand. L. 32. *Μεσσην h. l. rursus Aug.*

praedictus omnibus est dies,
 quo soluturæ essent classes. Is
 dies fuit decimus post asti-
 vum solstitium, quo Romani
Calendas agunt mensis ejus
 qui in superioris Cæsaris hono-
 rem *Julius* adpellatur, quum
 prius *Quintilis* vocaretur.
 Hunc diem Cæsar præstituit,
 factum ratus fortasse propter
 patrem, perpetuo victorem.
Pompejus vero *Lepido* oppo-
 suit *Plennium ad Lilybaum*,
 cum legione una & alia levi-
 ter armatorum multitudine.
 Orientale autem occidentale
 que Siciliæ latera præfidiis

munit, & insulas præfertim
Liparam & *Cossyram*, ne vel
Cossyra *Lepido*, vel *Lipara*
Cæsari, portus aut stationes
 opportunas præberent contra
 Siciliam. Robur autem clas-
 sis Messianæ continebat, quæ
 in omnes occasiones esset in-
 tenta. Hi fuerunt utriusque
 partis adparatus.

98. Postquam autem *Ca-*
lendæ venerunt, prima aurora
 omnes solverunt: *Lepidus* ex
 Africa mille onerariis, longis
 septuaginta, cum legionibus
 duodecim, & equitum *Numi-*
darum quinque millibus, mul-

A. U.
718.

ρασκευῇ πολλῇ· Ταῦρος δ' ἐκ Τάραντος, ταῖς Αντωνίου ναυσὶν ἐξ ἑκατὸν καὶ τριάκοντα δύο μόλαις καὶ ἑκατὸν, ἐπεὶ τῶν λοιπῶν οἱ ἔρεται χειμῶνος ἐτεθνήκεσαν· ὁ δὲ Καῖσαρ, ἐκ Δικαιαρχείας, θύων ἅμα καὶ σπένδων ἀπὸ τῆς ναυαρχίδος νεῶς ἐς τὸ πέλαγος ἀνέμοις εὐδαίαις, καὶ Ασφαλείῳ Ποσειδῶνι, καὶ ἀκύμονι θαλάσσει, συλλήπτουρας αὐτῷ κατὰ ἐχθρῶν πατρῶων γενέσθαι. πρόπλοι δ' αὐτῷ τινες τοὺς μυχοὺς τῆς θαλάσσης διηρεύων, καὶ Ἀπῳιος μετὰ πλήθους νεῶν ὀπισθοφυλάκων εἴωετο. Τρίτῃ δὲ τῆς ἀναγωγῆς ἡμέρᾳ νότος ἐμπροσθεν, Λεπιδίου μὲν ὀκκάδας ἀνέτρεψε πολλάς· ὠρμίσθη δὲ ὅμως ἐς Σικελίαν, καὶ Πλένιον ἐν Λιλυθαίῳ πολιορκῶν, τινὰς τῶν πόλεων ὑπήγετο, καὶ ἑτέρας ἐβιάζετο. Ταῦρος δὲ, ἀρχομένου τοῦ πνεύματος, ἐς Τάραντα ἐπαλινδρόμει. Ἀπῳίου δ' ἄρτι τὸ Αἰθναῖον ἄκρον περιπαλέοντος, αἱ μὲν συνυετρίβοντο τῶν νεῶν ἀμφὶ ταῖς πέτραις, αἱ δ' ἐς τέλ-

Lin. 43. Ασφαλίῳ Aug. L. 44. πρόπλων Edd. cum Reg. B. ex emendatione Gu. Budæi. πρόπλων Reg. A. & Reg. B. a prima manu. πρόπλοι recte Ven. & Aug. a prim. manu, quod in Aug. perperam dein alia manus in πρόπλων mutavit. L. 45. Πλένιον h. l. Aug. L. 51. ἐπαλινδρόμει Aug. non male. L. 52. Αἰθναίων Edd. Cuml. Verius Aug.

toque alio adparatu: *Taurus* Tarento ex Antonianis CXXX navibus duas tantum supra centum eduxit, quum reliquarum remigium anteaecta hiems absumsisset. *Cæsar* Puteolis solvit, sacra simul faciens, & ex prætoriana navi in mare libans *Ventis serenis, tutelari Neptuno, et tranquillo Mari*, ut propitii sibi contra paternos inimicos faverent. Præcurforiæ nonnullæ, ab illo præmissæ, sinus maris scrutabantur: postre-

num navium agmen *Appius* cogebat cum præsidio. Tertio vero die postquam solverant, exortus *Austier* multas *onerarias Lepidi* subvertit: tenuit tamen Siciliam, & Plennium intra Lilybæum oppugnavit, oppidaque aliquot partim vi, partim deditione, in fidentem recepit. *Taurus*, mox ubi reflare ventus cœpit, Tarentum reversus est. *Appio* vero circa Minervæ promontorium navigante, pars navium illisa est scopulis, pars in brevia

ματα ἐξώκειλον ὑπὸ ῥύμης, αἱ δὲ καὶ διερρίψησαν οὐκ
 5 αἰσινεῖς. Ὁ δὲ Καῖσαρ, ἀρχομένου μὲν τοῦ χειμῶνος, ἐς
 τὸν Ἠλεάτην κόλπον ἐουμνὸν οἷτα συμπεφεύγει, χωρὶς
 ἐξήρους μιᾶς, ἢ περὶ τῆ ἀκρᾶ διελύθη. Λιθὸς δὲ τὸν νότον
 μεταλαβόντος, ὁ κόλπος ἐκυκᾶτο, ἐς τὴν ἐσπέραν ἀνεω-
 γμένος· καὶ οὔτε ἐκπλεῦσαι δυνατὸν ἦν ἐτι πρὸς ἐναν-
 0 τίαν τοῦ κόλπου τὸ πνεῦμα, αὔτε κῶπαι κατεῖχον,
 οὔτε ἀγκύραι, ἀλλ' ἐς ἀλλήλας ἢ ἐς τὰς πέτρας ἐνη-
 ράσσοντο αἱ νῆες· καὶ νυκτὸς ἦν ἐτι τὸ δεινὸν ἀτοπώτερον.

XCIX. Ενδόντος δὲ ποτε τοῦ κακοῦ, τὰ νεκρὰ ἔθα-
 5 πην ὁ Καῖσαρ, καὶ τοὺς τραυματίας ἐθεράπευε, καὶ
 τοὺς ἐκνέοντας ἐνέδυε, καὶ ὤπλιζεν ἑτέροις ὅπλοις, καὶ
 τὸν στόλον ἅπαντα ἐκ τῶν ἐνότων ἀνελάμβανε. διεθάρ-
 ρατο δ' αὐτῶ νῆες, βαρεῖαι μὲν ἐξ, κουφότεραι δὲ ἐξ
 καὶ εἴκοσι, λιβυρίδες δὲ ἐτι πλείους. καὶ ἐς τὰδε διορ-
 0 θύμενα τριάκοντα ἡμέρας ἀναλώσειν ἔμελλεν, ἤδη τοῦ
 θέρους προκόπωντος, ὅθεν ἦν ἀριστὸν αὐτῶ τὸν πόλεμον
 ἐς τὸ μέλλον θέρους ἀναβαλέσθαι. Ενοχλουμένου δὲ τοῦ

*Lin. 54. ἐξώκειλον Edd. Prætuli Aug. L. 56. Ἠλεάτην κόλπον Edd. Aug.
 Corvexi, monente etiam Cluv. Recte Cand. Eleatem finum. L. 71.
 ἀναβάλλεσθαι Edd. ex Reg. A. Prætuli Aug. Reg. B.*

magno impetu impedit, reli-
 quæ non sine damno disiectæ
 sunt. *Cæsar*, oriente tem-
 pestate, in *Eleatem finum* na-
 tura tutum confugit, excepta
 una hexere, quæ circa pro-
 montorium fecit naufragium.
 Quum vero Austro successisset
Africus, sinus ad occidentem
 apertus turbabatur fluctibus:
 &, reflante jam vento neque
 exire sinu, neque aut remis
 aut ancoris sisti *naves* pote-
 rant, sed *vel ad saxa vel in-
 ter se collidebantur*: quod
 malum adventu noctis au-

ctum est.

99. Tandem sedato infor-
 tunio, *Cæsar* mortuos sepe-
 liit, vulneratos curavit, ena-
 tantes vestivit aliisque armis
 instruxit, & universam clas-
 sem pro præsentibus viribus
 reficere instituit. *Perierant*
 autem *naves* gravioresex, le-
 vioresex & viginti, liburni-
 cæ plures etiam. His incom-
 modis farciendis opus erat tri-
 ginta dierum spatio; & ver-
 gebat jam æstas. Unde opti-
 mum fuerat, differre bellum
 in æstatem proximam. Sed

A. U.
718

δήμου ταῖς ἀπορίαις, ἐπεσκεύαζε τὰς ναῦς ἐς τὴν γῆν ἀνέλκων μετὰ ἐπειξεως, καὶ τὰ πληρώματα τῶν διεφθαρμένων ἐς τὰς παρὰ Ταύρω ναῦς κενὰς ἐξέπεμπε. Ὡς δὲ ἐπὶ συμφορᾷ μείζονι, Μαικῆναν μὲν ἐς Ρώμην ἐξέπεμπε διὰ τοὺς ἐπληρωμένους ἔτι πρὸς τὴν μνημὴν Πομπηίου Μάγνου· οὐ γὰρ αὐτοὺς ἐξέλιπεν ἡ δόξα τοῦ ἀνδρὸς τούτου. τοὺς δὲ κληρύχους αὐτὸς ἀνά τὴν Ἰταλίαν ἐπέτρεχε, καὶ ἐκ τοῦ φόβου τῶν γεγονότων ἀνελάμβανε. Διέδραμε δὲ καὶ ἐς Τάραντα, καὶ τὸ ναυτικὸν εἶδε τὸ ὑπὸ Ταύρω, καὶ ἐς Ἰπώνειον ἦλθε, καὶ τὰ περὶ παραγόησε, καὶ τὴν τῶν νεῶν ἐπισκευὴν ἐπέσπερχε· καὶ πλησίον ἦν ἤδη καὶ ὁ δεύτερος ἐς Σικελίαν ἐπίπλους.

C. Ὁ δὲ Πομπηῖος οὐδ' ἐπὶ τοιαύτῃ εὐκαιρίᾳ τοσοῖσδε ναυαγίαις ἐπιχειρεῖν ἤξιον· ἀλλ' ἔβηε μόνον θαλάσση καὶ Ποσειδῶνι, καὶ υἱὸς αὐτῶν ὑφίστατο καλεῖσθαι, πειθόμενος, οὐκ ἄνευ θεοῦ δις οὕτω θέρους πηλαῖσαι τοὺς πολέμιους. Φασὶ δ' αὐτὸν, ὑπὸ τῶνδε χαινούμενον, καὶ τὴν συνήθη τοῖς αὐτοκράτοσι χλαμύδα ἐκ Φοινικῆς ἐς κυανὴν

Lin. 72. τὰς, ad naūs, carent Edd. Dedit Reg. A. cum Aug.

quum populus laboraret inopia, subductas naves Cesar reparavit celeriter, & socios navales recollectos ex naufragiis Tauro in supplementum vacuarum navium transmisit. Simul post hunc tanti momenti casum Mæcenatem Romanam misit, propter consternatos ob nondum abolitam ex animis civium Pompeji Magni memoriam. Novos autem colonos ipse, magna festinatione Italiam obeundo, recreabat a pavore. Pari celeritate Tarentum quoque adcurrit, ut Tauri classem inviseret; in-

deque Vibonem profectus, legiones affatus, bono esse animo iussit; & adparatum navium acceleravit, brevi Siciliam denuo invasurus.

100. Pompejus, ne hac quidem tot naufragiorum occasione usus, tantum Salo Neptunoque sacra fecit: quorum etiam filium adpellari se sustinuit; persuasus, non sine deo bis ita per æstivos menses hostem adversis tempestatibus afflictum. Ferturque eum, his successibus inflatum, mutasse paludamentum quoque imperatorium, cæruleum-

μεταλλάξαι, εἰσποιοῦμενον ἄρα τῷ Ποσειδῶνι. Ελπίσ-
 σας δ' ἀναζεύξειν τὸν Καίσαρα, ὡς ἐπύθετο ναυπη-
 γοῦμενόν τε καὶ ἐπιπλευσοῦμενον αὐτῆς αὐτοῦ θέρους,
 ἐξεπλήσσετο μὲν, ὡς ἀμάχω γνώμη καὶ παρασκευῇ
 πολεμῶν· Μηνόδαρον δὲ μετὰ νεῶν ἑπτὰ, ὧν ἤγαγεν,
 ἔπεμψε κατασκευζόμενον τὰ νεώλκια τοῦ Καίσαρος, καὶ
 δράσοντα ὅτι καὶ δύναιτο. Ὁ δὲ, καὶ τέως ἀχθόμενος
 οὐκ ἀποδοθείσης αὐτῷ τῆς ναυαρχίας, καὶ τότε αισθό-
 μενος ὅτι σὺν ὑποψίαι μόνων ἤξιώτο ὧν ἤγαγε νεῶν, ἐπε-
 βούλευεν αὐτῆς αὐτομολίαν.

CI. Ἐπιπλοῶν δὲ πρότερον, ὡς ἐς πάντα οἱ συνοῖσον,
 ἀνδραγαθίσασθαι, διέδωκε τοῖς συμπλεύουσιν ὅσον εἶχε
 χρυσίον, καὶ διέπλευσεν εἰρεσίᾳ τρισὶν ἡμέραις πεντακο-
 σίους ἐπὶ χιλίους σταδίους, καὶ τοῖς προφύλαξι τῶν ναυ-
 πηγουμένων Καίσαρι νεῶν, οἷα σκηπτῆρος ἀφανῶς ἐμπί-
 πλων, καὶ ἐς ἀφανῆς ἀναχωρῶν, ἤγει κατὰ δύο καὶ

Lin. 95. νεώλκια Edd. Rectius Aug. L. 98. μόνων Aug. L. 1. Pro
 πρότερον dat τροπον mend. Reg. A. L. 2. ἀνδραγαθίσασθαι Reg. A.
 Ibid. τοῖς πλείουσιν Aug. Ven. L. 5. οἷα σκηπτῆρανός mend. Edd.
 Recte Aug. Ven. Cand. L. 6. ἤγει καὶ δύο καὶ τρεῖς Edd. ex Reg. A.
 Verum ded. Reg. B. Aug. Utrumque perfecte viderat Musgrav.

que sumfisse pro coccineo, ad-
 optatum a Neptuno scilicet.
 Quum vero Cæsarem omnino
 nunc quieturum sperasset; ut
 audivit, instaurata classe re-
 diturum eadem ætate in Si-
 ciliam, percussus est, quod
 adversus inexpugnabilem &
 animum & adparatum sibi ef-
 fet bellum gerendum; Meno-
 dorumque cum septem quas
 adduxerat navibus specula-
 tum misit ad navalia Cæsari-
 ris, damnnum simul illaturum
 quantum posset. Sed Meno-
 dorus, jam ante dolens non
 redditum sibi classis imperi-

um, tum vero sentiens, pro-
 pter suspicionem solas quas
 adduxerat naves sibi creditas,
 rursus transfugiendi cepit
 consilium.

191. Quoniam autem in
 quemvis eventum utile fore
 cogitabat, si prius virtutis a-
 liquod specimen edidisset; so-
 ciis navalibus quidquid auri
 habebat distribuit, eremiga-
 tisque intra triduum cxc pas-
 sum millibus, in præsidiarias
 navium quæ Cæsari fabrica-
 bantur, fulminis in morem,
 repentinus irruit; earumque
 jam duas, jam tres, protinus

A. U.
718.

τρεις ναῦς τῶν Φυλακίδων· καὶ τὰς ὀκτάδας, αἱ τὸν σῆτον ἔφεραν, ἁρμούσας ἢ παραπλευούσας, κατέδυσεν ἢ ἀνεδέϊτο ἢ ἐνεπέμπτῃ. Φορῦβου δὲ πάντα μεστὰ διὰ Μηνόδαρον ἦν, Καίσαρος ἀπόντος ἔτι καὶ Αἰγύπτω· καὶ γὰρ οὗτος ἐπὶ ὕλην ἐπεπόρευτο. γαυρούμενος δὲ ὁ Μηνόδαρος, ἐξώκειλέ ποτε τὴν ναῦν ἐκὼν ἐς ἔρμα γῆς ἀπαλὸν σὺν καταφρονήσει, καὶ ὑπεκρίνετο αὐτὴν ὑπὸ τοῦ πηλοῦ κατέχεσθαι· μέχρι, τῶν πολεμίων ἐκ τῶν ὄραϊν καταφορόντων, ὡς ἐπὶ Μηνόδαρου θῆσαν ἔτοιμον, ἀνακρουσάμενος ἄχετο σὺν γέλωτι, καὶ τὸν στρατὸν τοῦ Καίσαρος ἀνία κατεῖχε σὺν θαύματι. ὡς δὲ ἰκανῶς ἐπεδέδεικτο, οἷος ἐχθρὸς τε καὶ Φίλος εἶη, Ρέβιλλον μὲν ἐλὼν, ἀνδρᾶ ἀπὸ Βουλῆς, μεθῆκε, μνώμενος ἤδη τὸ μέλλον.

CII. Μινδίῳ δὲ Μαρκέλλῳ, τῶν ἐταίρων τινὶ τῶν Καίσαρος, Φίλος ἐν τῇ προτέρᾳ γεγωνῶς αὐτομολίας, τοῖς μὲν ἀμὸ' αὐτὸν ἔφη, τὸν Μίνδιον βουλευεῖν αὐτομολίας καὶ προδοσίας. τοῖς δὲ πολεμίοις προσπελάσας, ἡξίου.

Lin. 14 sq. καθορώντων μινδ. Reg. A. l. 19. μνώμενος Edd. ex Reg. A. & Reg. B, a sec. man. Recte Aug. Ven. Reg. B, a pr. manu.

in occultum se rursus proripiens, opprimebatur; & onerarias quoque frumentum vehentes, vel in stationibus vel in cursu deprehensas, alias mergebat, alias capiebat, alias incendebat. Itaque terrore Menodori repleta erant omnia: & nec Cæsar aderat, nec Agrippa, qui in sylvas ad parandam materiam fuerat profectus. Aliquando etiam jactantius illudens hostibus Menodorus, contemptim in brevia impexit navem ubi mollius solum erat, in luto se hæcere fingens; tum vero, velut ad paratam prædam e monte de-

currentibus hostibus, retro acta navi cum risu abiit, moerentibus æque ac stupentibus Cæsarianis. Postquam vero satis ostendit, quantum rebus momentum vel hostis adferre posset vel focus; Rebilum senatorem captum dimisit, ad futura parans initium.

102. Moxque de Mindio Marcello, Cæsaris familiari, cujus amicitiam in priori transfugio sibi quæsierat, sparsit rumorem apud suos, proditionem eum moliri & transfugium. Tum ad hostes ipse appellens propius, postulavit, cum Mindio in parva quadam

Μίνδιον αὐτῷ συνελθεῖν ἔς τινα νησίδα, ἐπὶ λόγοις συν-
 οῖσουςι. Καὶ συνελθόντι ἔλεγεν, οὐδενὸς ἀκούοντος ἑτέ-
 ρου, Φυγεῖν μὲν ἔς Πομπηίον, ὑβρίζομενος ὑπὸ τοῦ τότε
 ναυάρχου Καλοῦσιου· τὴν δὲ ναυαρχίαν Αἰγρίππου με-
 ταλαβόντος, ἐπανελεύσεσθαι πρὸς Καίσαρα οὐδὲν ἀδι-
 κούντα, εἰ πίστῃ αὐτῷ κομίσειεν ὁ Μίνδιος παρὰ Μεσ-
 σάλα, τοῦ τὴν ἀποδημίαν Αἰγρίππου διοικοῦντος. ἔφη
 δ', ἐπανελθὼν μὲν, ἰάσεσθαι λαμπροῖς τὸ ἀμάρτημα
 ἔργοις· μέχρι δὲ τῶν πίστῃων, λυμανεῖσθαι τινα τῶν Καί-
 σαρως ὁμοίως, ἔς τὸ ἀνύπνωτον. Καὶ ὁ μὲν αὐτῷ ἐλυ-
 μαίνεταιο. Μεσσάλας δ' ἐνεδοίασε μὲν, ὡς ἐπὶ αἰσχυρῶν
 ἐνέδωκε δ' ὅμως, εἴτε πολέμου ταῦτ' εἶναι νομίζων ἀνάγ-
 κας, εἴτε καὶ τῆς Καίσαρος γνώμης τι προμαθῶν ἢ τεκ-
 μηρέμενος. Καὶ Μηνόδαρος μὲν αὐτῷ κητομόλει, καὶ τὸν
 Καίσαρα ἐλθόντα προσπέσων, ἠξίου συγγινῶναι μὴ λέ-
 γοντι τὰς αἰτίας τῆς Φυγῆς. ὁ δὲ ἔς μὲν σωτηρίαν αὐτῷ

συνεγίνωσκε διὰ τὰς σπονδάς, καὶ ἀφανῶς ἐφυλάσ-
 Lin. 30 sq. ἔφη δὲ παρελθὼν Edd. Rectius Aug. L. 31. ἰδοῦσθαι Edd.
 Prætulī Aug. L. 40 sq. Malim ἐφύλασσε αὐτόν, quod & Mus-
 grauius. video placuisse.

insula sibi permitti colloqui-
 um de rebus utriusque parti
 profuturis. Quo impetrato
 colloquio, semotis arbitris,
 ait: „se prius ad Pompejum
 refugisse, coactum injuriis il-
 latis sibi a Calvisio, classis præ-
 fecto: nunc præfectura in A-
 grippam translata, rediturum
 ad Cæsarem, non male de se
 meritum; modo Mindius fide-
 m sibi adferret a Messala,
 Agrippæ absentis vicario.”
 Promisitque „se post reditum
 refarturum peccatum suum
 egregiis facinoribus: sed us-
 que dum fidem accepisset, in-
 festaturum etiam nunc Cæsa-

rianos ut antea, ob cavend-
 dam suspicionem.” Digressus
 deinde, infestus fuit more so-
 lito. Messala vero dubitavit
 aliquantisper, ut de re parum
 honesta: tandem concessit ta-
 men, sive has belli necessi-
 tates existimans, sive de Cæ-
 saris mente præmonitus con-
 jecturamve faciens. Sic Me-
 nodorus rursus transfugit,
 accidensque ad genua Cæsa-
 ris oravit, ut veniam sibi da-
 ret, nec fugæ causas require-
 ret. Ille, propter datam fi-
 dem, incolumitatem ei dona-
 vit: sed occulte observari ho-
 minem jussit; triremium vero

A. U.
718.

στο· τοὺς δὲ τριηράρχους αὐτῶ μεθ' ἑὶ χωραῦντας ὕποι
θέλοιεν.

CHH. Ἐτοίμου δὲ τοῦ στόλου γενομένου, αὐτῶς ὁ Καί-
σαρ ἀνήγετο, καὶ ἐς Ἰππώνειον παραπλεύσας, δύο
τέλη μὲν πεζῶν Μεσσήλαν ἔχοντα περᾶν ἐκέλευσεν ἐς 49
Σικελίαν ἐπὶ τὸ Λεπιδίου στρατόπεδον, καὶ σταθμεύειν
ἐς τὸν κόλπον διελθόντα τὸν εὐθὺ Ταυρομενίου· τρία δ'
ἔπεμψε ἐπὶ Στυλίδας καὶ πορθμὸν ἄκρον, ἐφεδρεύειν
τοῖς ἐσομένοις· Ταῦρον δ' ἐς τὸ Σκυλάκιον ὄρος, ὃ πέραν
ἐστὶ Ταυρομενίου, περιπλεῖν ἐκ Τάραντος ἐκέλευε. Καὶ 50
ὁ μὲν περιπλεῖ, δισπενασμένος ἐς μάχην ὁμοῦ καὶ
σιρροσίαν· καὶ τὰ πεζὰ αὐτῶ παραμάσσει, προερευνῶν-
των τὴν τε γῆν ἰππέων, καὶ λιβυρνίδαν τὴν θάλασσαν.
Καὶ ὁ Καῖσαρ ὡς ἔχοντι, ἐξ Ἰππωνείου ἐπιδραμῶν,
ἐπιφάινεται κατὰ τὸ Σκυλάκιον, καὶ τὴν εὐταξίαν ἀπο- 51
δεξάμενος, ἐπανῆλθεν ἐς τὸ Ἰππώνειον. Ὁ δὲ Πομπηϊός,
ὡς μοι προείρηται, τάς τε ἐς τὴν νῆσον ἀποβάσεις ἐφύ-

Lin. 41. τοὺς μὲν τριηρ. Edd. ex Reg. B. δὲ recte ded. Reg. A. Aug.
L. 47. Ταυρομενίου Edd. Præ tuli Aug. & sic mox iterum iterum-
que. L. 48. ἐπιφάινεται Aug. σολίδας Reg. B. mend. utrumque.

ejus præfectos, quocumque
vellent, abire permisit.

103. Parata deinde classe,
Caesar solvit iterum: adpul-
susque Vibonem, Messalam
duas legiones transire in
Siciliam iussit, quæ cum Le-
pidi exercitu conjunctæ trans-
irent in sinum qui prope Tau-
romenium est, ibique statio-
nem agerent. Tres vero illas
legiones ad Columnam Rhe-
ginam misit in extremum fre-
tum, occasionem expectaturus.
Taurum ad Scylacium
montem, qui est ex adverso

Tauromenii, e Tarento cir-
cumnavigare iussit. Id ille
fecit, paratus cum ad remi-
gationem tum ad prælium,
prosequentiibus terrestri iti-
nere copiis pedestribus, &
præmissis equitibus, qui ter-
ram, liburnicisque, quæ mare,
explorarent. Ad eum sic iter
facientem Caesar Vibone ad-
currit, & prope Scylacium
eum offendit: adprobatoque
ordine, Vibonem rediit. At
Pompejus, ut diximus, dispo-
sitis circa loca omnia ad ex-
scendendum in insulam op-

λοιπὸν ἀπάσας, καὶ τὰς ναῦς ἐν Μεσσήνῃ συνεῖχεν,
ὡς βοηθήσων ὅπῃ δεήσῃε.

A. U.
718.

60 CIV. Καὶ οἱ μὲν ἐν τούτῳ παρασκευῆς ἦσαν. Λεπίδου
δ' αὐτῆς ἐκ Λιβύης ἦγον αἱ ὀλκιάδες τὰ λοιπὰ τοῦ στρα-
τοῦ τέλη τέσσαρα· καὶ αὐταῖς ὑπήντα πελάγιος ἐκ
Πομπηίου Παπίας, καὶ διέφθειρεν ὡς Φιλίους δεχομένας·
ᾤοντο γὰρ σφίσι τὰς Λεπίδου συνατᾶν. αἱ δὲ βραδέως
75 τε ὑπὸ τοῦ Λεπίδου καθείλοντο, καὶ ὕστερον αὐτὰς
προσιούσας αἱ ὀλκιάδες ὡς καὶ τὰσδε ἄλλας πολεμίας
ἐξέκλιναν· ἕως αἱ μὲν ἐκαύθησαν, αἱ δ' ἐλήθησαν, αἱ
δ' ἀνετράπησαν, αἱ δ' ἐς Λιβύην ἀνέπλευσαν. τοῦ δὲ
στρατοῦ δύο μὲν τέλη διάλετο ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ εἴ
70 τινες αὐτῶν ἐξενήχοντο, καὶ τούσδε Τιτινὸς, ὁ τοῦ Πομ-
πηίου στρατηγός, ἐκένετας ἐπὶ τὴν γῆν διέφθειρεν· οἱ δὲ
λοιποὶ πρὸς Λεπίδον κατήχθησαν, οἱ μὲν αὐτίκα, οἱ δ'
ὕστερον. καὶ Παπίας ἀπέπλευσε πρὸς Παρμησίον.

CV. Ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς μὲν Στρογγύλην, ἢ τῶν πέντε

*Lin. 58. Rurfus Meſſim Aug. L. 66. προσιούσας, αἱ ὀλκιάδες Edd. αἱ
(sic) ἰακιάδες Reg. A. Recte Aug. Reg. B. Ibid. καὶ τὰς ἄλλας
Reg. A. L. 70. Τιτινὸς h. l. Edd. Τιτιννος MSS. & Cand.*

portuna praesidiis, classem
Messanae continebat, succur-
surus quocumque opus foret.

104. Dum ea sic utrimque
parantur, Lepido rursus ex
Africa reliquæ quatuor legio-
nes transportabantur onera-
rijs. Quibus in alto factus
obviam Pompejanus dux Pa-
pias, easdem oppressit, quum
tamquam amicus ab illis fuisset
exceptus; putaverant enim,
a Lepido missas naves
sibi occurrere. Sed tardius
suas deduxerat Lepidus: quas
ipsas deinde advenientes de-

clinarunt oneraria, quod ho-
stiles has quoque crederent.
Ita ex onerariis illis alix captæ
sunt, alix cremata submer-
sæ; nonnullæ in Africam
reversæ sunt. Ex legionibus
duæ perierunt in mari, & si
qui militum enatarunt, eos
Tisienus Pompeji legatus ter-
ram prensantes confecit: re-
liquus exercitus ad Lepidum
delatus est, vel tunc, vel post-
ea. Tum vero Papias ad Pom-
pejum abnavigavit.

105. Caesar, in Strongylen,
unam e quinque insulis Aeo-

A. U.
718.

νήσων ἐστὶ τῶν Διόλου, παντὶ τῷ σιόλω διέσπλευσεν ἐξ Ἰππωνείου, προερευνημένης αὐτῷ τῆς θαλάσσης. στρατὸν δὲ ἐπὶ μετώπου τῆς Σικελίας πλέονα ἰδὼν ἐν τε Πελωριάδι καὶ Μύλαις καὶ Τυνδαρίδι, εἰκάσεν αὐτὸν παρεῖναι Πομπηίου· καὶ τὰ μὲν ἐνθάδε Ἀγρίππᾳ διαστρατηγεῖν ἐπέτρεψεν, αὐτὸς δὲ ἐς τὸ Ἰππωνεῖον αὐτῆς ἀπέσπλει, καὶ ἐς τὸ τοῦ Ταύρου στρατόπεδον ἐξ Ἰππωνείου σὺν τρισὶ τέλεσι μετὰ Μεσσάλα διετράχαζεν, ὡς Ταυρομένιον αἰρήσων ἀπόντος ἐπὶ τοῦ Πομπηίου, καὶ τὰς ἑμβολὰς αὐτῷ διχόθεν παρέξων. Ἀγρίππᾳς μὲν οὖν ἀπὸ Στρογγύλης εἰς Ἱερὰν διέσπλει, καὶ τῶν Πομπηίου Φρουρῶν αὐτὸν οὐχ ὑποσφάντων, εἴλε τὴν Ἱερὰν, καὶ τῆς ἐπιούσης ἔμελλεν ἐπιχειρήσειν ἐς Μύλας Δημοχάρει τῷ Πομπηίου, τεσσαράκοντα ναῦς ἔχοντι. Ὁ δὲ Πομπηῖος τὸ βίαιον ὑφορῶμενος τοῦ Ἀγρίππᾳ, ἐπεμψε τῷ Δημοχάρει ναῦς ἄλλας πέντε καὶ τεσσαράκοντα ἀπὸ Μεσσίνης, ἐξελεύθερον ἄγοντα Ἀπολλοφάνη, καὶ αὐτὸς ἐφείπτετο ἄλλαις ἑξοδμήκοντα.

CVI. Ἀγρίππᾳς

Lin. 75. νησῶν Edd. cum Regiis, mend. L. 78. Μυλαῖς; b. l. Regii & Aug. male. Ibid. Τυνδαρίδι edit. 2. 3. open. errore. L. 80 sq. ἐπίπλει Edd. Rectius Aug. Reg. B. L. 87. ἔμελλον ed. 3. open. err. Ibid. μυλαῖς; b. l. Reg. B. Aug.

liis, Vibone cum tota classe trajecit. Quumque præmissis per mare exploratoriis liburnicis cognovisset, frontem Sicilia multis copiis circa Pelorum & Mylis & Tyndaride præfideri, conjectavit ipsum adesse Pompejam. Itaque relicto ibi Agrippa, qui rebus gerendis præesset, ipse Vibonem reversus, mox inde in castra Tauri transcurrit cum Messala & tribus legionibus; cogitans Tauromenium præcipere per Pompeji absenti-

am, eumque adeo a duobus lateribus adgredi. Agrippa igitur a Strongyle Hieram trajecit, eamque cepit, pulsis Pompeji præfidiariis; sequenti die Mylas tentaturus, & Democharem invasurus, qui stationem ibi cum triginta Pompeji navibus habebat. Pompejus, timens Agrippæ ferociam, alias quadraginta quinque naves a Messana misit Demochari, duce liberto Apollophane, quem ipse cum aliis septuaginta sequutus est.

CVI. Αγρίππας δ' ἔτι νυκτὸς ἐξ Ἱερᾶς ἀνήγετο ταῖς ἡμίσεσι τῶν νεῶν, ὡς Παπία μόνῳ ναυμαχίῃσων. ἔπει-
 95 δε καὶ τὰς Ἀπολλοφάνους εἶδε, καὶ τὰς ἐξομομήκοντα
 ἑτέρωθεν· Καίσαρι μὲν αὐτίκα ἐδήλου Πομπηίων ἐπὶ τῶν
 Μυλῶν εἶναι σὺν τῷ πλεονὶ ναυτικῷ, τὰς δὲ βαρείας
 αὐτὸς ἤγε κατὰ μέσον, καὶ τὸν ἄλλον στόλον ἐξ Ἱερᾶς
 ἐκάλει κατὰ σπουδὴν. Εσκεύαστο δ' ἀμφοτέροις πάντα
 1 λαρπῶρας, καὶ πύργους ἐπὶ τῶν νεῶν εἶχον κατὰ τὴν
 πρῶραν καὶ κατὰ πρῦμναν. Ὡς δὲ αὐτοῖς αἰτε παρα-
 κελεύσεις, ὅσας εἰκὸς ἦν, ἐγγένηντο, καὶ τὰ σημεῖα κα-
 5 τὰ ναῦς ἤτο, ἐξώρωτων ἐπ' ἀλλήλους, οἱ μὲν κατὰ μέ-
 5 τῶπον, οἱ δ' ἐς περικύκλωσιν, σὺν τε βοῇ καὶ ῥοθίῳ
 νεῶν καὶ καταπλήξει ποικίλῃ. ἦν δὲ καὶ τὰ σκάφη
 Πομπηίων μὲν βραχύτερα καὶ κοῦφα καὶ ὀξέα ἐς τὰς
 ἐσορμήσεις τε καὶ περιπλοῦς· Καίσαρι δὲ μείζω καὶ
 βαρύτερα, καὶ παρ' αὐτὸ καὶ βραδύτερα, βιαίότερα δὲ
 10 ὄμως ἐμπροσθεῖν, καὶ τραπῆναι δυσπαραδέστερα. τῶν τε

Lin. 94. Mire h. l. & in reliqua hujus pugnae historia Papias pro Demochare memoratur: nisi forte diversa ejusdem hominis nomina fuerunt. L. 96 sq. ἐπὶ τῶν μυλῶν Regii, Aug. L. 3 sq. κατὰ ναῦν Ven. κατὰ ναῦ ἦν τὸ Aug. (sic, pro ναῦν ἤτο.)

106. Agrippa ante lucem ex Hierā solvit cum dimidia parte navium, quasi cum solo Papiā [Demochare?] pugnaturus. Ubi vero & Apollōphanis classē vidit, & illam aliam septuaginta navium; continuo significavit Cæsari, Pompejum cum majore classis parte esse ad Mylas; ipseque cum gravibus navibus medium agmen tenuit, & reliquam classē celeriter ex Hierā advocavit. Erat autem utrimque adparatus magnificus, impositis a prora puppique turribus. Ut vero, post

solitata cohortationem, signum per singulas naves elatum est, committitur pralium: & alteri in frontem faciebant impetum; alteri circumvenire hostem tendebant, magno cum virorum tum navium strepitu, terroreque multiplici. Erant autem naves Pompeji minores, leves, & ad incursum circumveniendumque hostem agiles: Cæsaris vero majores gravioresque, & ob id ipsum tardiores; sed ad ictus cum inferendos validiores, tum sustinendos firmiores. Milites

A. U.
718.

ἀνδρῶν, οἱ μὲν, ναυτικώτεροι τῶν Καίσαρος ἦσαν· οἱ δὲ, σθεναρώτεροι. καὶ κατὰ λόγον οἱ μὲν οὐκ ἐμβολαῖς, ἀλλὰ μόναϊς περιόδοις, ἐπλευρέκλουν, καὶ ταρσοὺς τῶν μειζόνων ἢ πηδάλια ἀνέκλων, ἢ κώπας ἀνέκοπτον, ἢ ἀπεχώριζον ὅλως τὰ σκάφη, καὶ ἐβλαπτον ἐμβολῆς οὐχ ἦτσονα· οἱ δὲ τοῦ Καίσαρος αὐταῖς ἐμβολαῖς ὡς βραχυτέρας ἀνέκοπτον ἢ κατέσειον ἢ διερρήγγυον, καὶ, ὅτε συμπαλακεῖεν, ἐβαλλόν τε ὡς ταπεινοτέρας ἀφ' ὑψηλοῦ, καὶ κόρακας ἢ χεῖρας σιδηρᾶς εὐκολώτερον ἐπερρίπτουν. οἱ δὲ, ὅτε βιασθεῖεν, ἐξήλθοντο ἐς τὸ πέλαγος· καὶ τοῦσδε μὲν τὰ ὑπηρετικά τοῦ Πομπηίου περιωλέοντα ἀνελάμβανεν.

CVII. Ὁ δὲ Αἰγρίππας ἔτο μάλιστ' αὖθις τοῦ Παπίου, καὶ αὐτῷ κατὰ τὴν ἐπατίδα ἐμπεσὼν, κατέσεισε τὴν ναῦν, καὶ ἐς τὰ κοῖλα ἀνέρρηξεν· ἢ δὲ τοὺς τε

Lin. 12. σθεναρώτεροι Reg. B. Ibid. σθεναρώτεροι κατὰ λόγον· οἱ μὲν Edd. Prætulī Aug. L. 14. Pro πηδάλια dant mend. πίδαμα Edd. Verum ded. Aug. Ven. Ibid. ἀνέκλων Reg. A. mend. L. 15. ἀπεχώριζον Edd. ἀπεχώριζον dedit Aug. retrahebant Cand. L. 16. αὐτῶν ἐμβολαῖς Aug. L. 17 sq. καὶ, ante ὅτι, abest ab Edd. MSS. Adjectī ex Cand. L. 19. σιδηρᾶς Edd. Mutavi accentum cum Reg. B. Aug. Ibid. εὐκολώτερον mend. Edd. Recte Aug. L. 23. ἔτο Edd. cum Regiis, ut sæpius alijs. Rectius Aug.

vero hinc robore præstabant; illinc rei navalis peritia. Proinde Pompejani non concurrando, sed circumcurfando, superabant; ac majorum navium jam palmas vel gubernacula refringebant, jam remos plane detergebant, aut etiam omnino separabant navigia, nec minus detrimenti illis, quam si rostris percussissent, adferebant. At Cesariani ipsis rostrorum ictibus hostiles naves, utpote minores, inhibebant; aut quassabant, aut diffringebant; &

quoties colluctabantur cominus, missilibus e superiori loco humiliores obruebant, injectisque corvis aut ferreis manibus retinebant eas facilius. Quorum impetum quoties non ferebant amplius illi, in pelagus exfiliebant, & a scaphis Pompejanorum, in hoc ipsum discursantibus, recolligebantur.

107. Agrippa autem in Papiæ navim maxime impetum direxit: ictamque sub prora, & concussam perfregit ad carinam usque; ut & qui

ἐν τοῖς πύργοις ἀπεσεύσατο, καὶ τὴν θάλασσαν ἀθρόως
 ἐδέχετο, καὶ τῶν ἐρετῶν οἱ μὲν θαλαμίαι πάντες ἀπε-
 λήθησαν, οἱ δ' ἕτεροι τὸ κατάσπρωμα ἀναρρήξαντες,
 ἐξενήχοντο. Παπίας δ' ἐς τὴν παρορμούσαν ἀναληφθεὶς,
 30 αὐτὸς ἐπήει τοῖς πολεμίοις. Καὶ ὁ Πομπηϊκός, ἐξ ὄρους
 ἐφορῶν τὰς μὲν ἰδίας μικρὰ ἐπαφελούσας, καὶ ψιλου-
 μένας τῶν ἐπιβατῶν ὅτε συμπλακίειν, Ἀγρίππᾳ δὲ τὸν
 ἕτερον στόλον ἐξ Ἱερᾶς προσάλλεοντα, ἀναχωρεῖν ἐσή-
 μνηε σὺν κόσμῳ· καὶ ἀνεχώρου ἐπιόντες τε καὶ ἀνα-
 35 στρέφοντες αἰεὶ κατ' ὀλίγον. Ἀγρίππᾳ δ' ἐπιβαρῆσαν-
 τος αὐτοῖς, ἐφευγον, οὐκ ἐς τοὺς αἰγιαλοὺς, ἀλλ' ὅσα
 τῆς θαλάσσης οἱ ποταμοὶ τεναγῶδη πεποιήκεισαν.

CVIII. Καὶ Ἀγρίππας, κωλύοντων αὐτὸν τῶν κυ-
 βερνητῶν μεγάλαις ναυσὶν ἐς ὀλίγον ὕδωρ ἐπιπλεῖν,
 40 πελάγιος ἐπ' ἀγκυρῶν ἐσάλευεν, ὡς ἐφορμιούμενος τοῖς
 πολεμίοις, καὶ νυκτομαχίῃσιν εἰ δεοί. τῶν Φίλων δ'

*Lin. 27. θαλαμίαι Edd. innotis MSSis & Cand. L. 31. ἀφρῶν
 Edd. Præ tuli Aug. L. 32 sq. τὸν ἱερὸν στόλον mend. Edd. Adje-
 titium plane omisit Cand. Verum dedit Aug.*

in ejus turribus ad propu-
 gnandum constiterant, excu-
 terentur, & mare, copiose in
 navem admissum, remigum
 infimum ordinem totum ob-
 rueret, reliqui perfracta con-
 tabulatione natando evade-
 rent. *Papias*, in proximam
 navim receptus, rursus in præ-
 lium rediit. Tum *Pompejus*,
 e monte conspicatus suas pa-
 rum proficere, & quoties
 cominus res gereretur, socios
 navales amittere, *Agrippæ*
 vero jam reliquam partem
 classis ex Hiera succurrere, si-
 gnum suis dedit, ut servatis

ordinibus se reciperent. Idque
 illi fecerunt; & simul pugnan-
 do etiam tum, simul paula-
 tim recedendo, subdlexerunt
 se e prælio. *Agrippa* vero
 acrius instante, refugerunt,
 non ad proxima quæque lit-
 tora, sed qua limo fluviis il-
 lato mollitum erat solum.

108. Tum *Agrippa*, a gū-
 bernatoribus vetitus ne ma-
 gnas naves locis vadosis com-
 mitteret, in alto jactis anco-
 ris constitit, imminens hosti-
 bus; & noctu quoque, si opus
 esset, prælium redintegratu-
 rus. Monentibus autem ami-

A. U.
718.

αὐτῶ παραινοῦντων, μὴ ἀλόγα θυμῶ συμφέρεσθαι, μηδὲ τὸν στρατὸν ἐκτρύχειν ἀγρυπνία καὶ πόνος, μηδὲ πιστεύειν πολυχείμωνι θαλάσῃ, μόλις ἐσπέρας ἀνεζεύγνυε. Καὶ οἱ Πομπηϊανοὶ ἐς τοὺς λιμένας παρέσπευον, τριάκοντα μὲν τῶν σφετέρων νεῶν ἀποβαλόντες, πέντε δὲ καταδύσαντες τῶν πολεμίων, καὶ βλάψαντες ἄλλα ἱκανὰ, καὶ βλαβέντες ὅμοια. Καὶ αὐτοὺς ὁ Πομπηϊὸς ἐπαινῶν, ὅτι τηλικαύταις ναυσὶν ἀντέσχον, τειχομαχῆσαι μᾶλλον ἔφασκεν ἢ ναυμαχῆσαι, καὶ ὡς νενικηκότας ἐδαρεῖτο· καὶ ἐπήλυτιζεν, ἐν τῷ πορθμῶ δια τὸν ῥοῦν, κουφοτέρους ὄντας, περιέσεσθαι, καὶ αὐτὸς ἔφη τι προσθήσειν ἐς τὸ τῶν νεῶν ὕψος. Τοῦτο μὲν δὴ τῆς ναυμαχίας τέλος ἦν τῆς περὶ Μύλας Ἀγρίππᾶ καὶ Παπίας γενομένης.

CIX. Τὸν δὲ Καίσαρα ὁ Πομπηϊὸς, ὡς περ ἦν, ὑπολαβὼν ἐς τὸ Ταύρου στρατόπεδον οἴχεσθαι, καὶ ἐπιχειρήσειν τῷ Ταυρομενίῳ, μετὰ δεῖπνον εὐθὺς ἐς Μεσσήνην πηριέσπει, μέρος ἐν ταῖς Μύλαις ὑπολιπῶν, ἵνα αὐτὸν

Lin. 42. θυμῶ συνισφέρεσθαι Edd. Præuli Aug. L. 44. πολὺ εὐχέμονι Edd. Recte rursus Aug. L. 58. Ταυρομενίῳ b. l. Aug. cum Edd. & Regiis: & sic sapius deinceps per diphthongum u.

cis, ne iram magis quam rationem sequeretur, nec militem nimis divexaret vigiliis ac laboribus, neve mari crederet frequentibus tempestatibus obnoxio, vix sero se retro recepit. Tum Pompejani portus suos petierunt, amissis triginta navibus, submersis quinque hostilibus, aliisque multis acceptis pariter ac illatis incommodis. Quos Pompejus collaudans, quod tam magnis restitissent navibus, sibi, ait, hanc non tam navalem pugnam visam quam oppugnationem mœni-

um: nec aliter quam victores donavit; spem faciens, in freto propter fluxum classem suam, ut leviozem, ita superiorem fore; promittensque, aditurum se etiam aliquantulum ad suarum navium altitudinem. Hic eventus fuit *Navalis circa Mylas Pugnae inter Agrippam et Papiam* [f. *Democharem.*]

109. At Pompejus, ratus, id quod erat, Cæsarem in Tauri castra profectum, Tauromeniumque invasurum; mox a cœna Messanæ revectus est, Mylis relicta parte navi-

ὁ Ἀγρίππας ἔτι παρῆναι νομίζοι. Ἀγρίππας μὲν δὴ
 διαναπαύσας τὸν στρατὸν ἐς ὅσον ἤπειγεν, ἐς Τυνδαρίδα
 ἐνδοδομένην ἔπλει· καὶ παρῆλθεν μὲν εἴσω, μαχομένων
 δὲ λαμπρῶς τῶν Φρουρῶν, ἐξεώσθη. προσεχώρησαν δὲ
 ἕτεραι πόλεις αὐτῷ, καὶ Φρουραὶ ἐδέξαντο· καὶ αὐτὸς
 ἐπανῆλθεν ἐς ἑσπέραν. Ὁ δὲ Καῖσαρ ἤδη μὲν ἐς Λευκό-
 πετραν ἐκ τοῦ Σκυλακίου διεπεπλευκεῖ, μαθὼν ἔτι
 ἀκριβέστερον ὅτι ὁ Πομπηῖος ἐκ Μεσσήνης ἐς Μύλας οἴ-
 χητο δι' Ἀγρίππαν· ἐκ δὲ Λευκαπέτρας ἔμελλε νυκτὸς
 περᾶν ὑπὲρ τὸν πορθμὸν ἐς τὸ Ταυρομένιον. πυθόμενος
 δὲ περὶ τῆς ναυμαχίας, μετέγνω, μὴ κλεῖψαι ἔτι τὸν
 διάπλευν νενικηκῶς, ἀλλὰ κατὰ Φῶς θάρρουντι τῷ
 στρατῷ περαιούσθαι· καὶ γὰρ ἔτι πάντως ἠγεῖτο Πομ-
 πηῖου Ἀγρίππας παραμένειν. Κατασκευάζομενος γοῦν
 ἡμέρας τὸ πέλαγος ἐκ τῶν ὄρων, ἐπεὶ καθαρὸν ἔγνω πο-
 λεμίων, ἔπλει στρατὸν ἔχων ὅσον αἱ νῆες ἐδέχοντο, Μεσ-
 σάλαν ἐπὶ τοῦ λοκωῦ καταλιπὼν, ἕως ἐπ' αὐτὸν αἱ
 νῆες ἐπανέλθοιεν. Ἐλθὼν δὲ ἐπὶ τὸ Ταυρομένιον, προσέ-

*Lin. 67sq. οἴχητο mend. Aug. L. 77. ἐπέλθουιν mend. Edit. MSS. et
 nostri. Correxi cum Musgravio. Recte Cand. rediissent.*

um, ut Agrippa ipsum ibi et-
 iamnum adesse putaret. *A-*
grippa, milite refecto pro
 tempore, navigavit *Tyndari-*
dem, dedentem se: ubi re-
 ceptus ab oppidanis, rursus
 a præfidiariis, strenue repu-
 gnantibus, eiectionis est. Sed
 aliis tamen oppidis, pariter ad
 Agrippam deficientibus, rece-
 pta sunt ejus præsidia: & ipse
 vespere ad stationem suam re-
 diit. Interea *Cæsar* Scylacio
 Leucopetram fuerat devectus,
 certior factus Pompejum *Me-*
sana Mylas profectum propter
 Agrippam: quumque statuisset

ὁ Leucopetra noctu trajicere
Tauromenium, postquam au-
 divit de navali prælio, muta-
 vit sententiam; honestius vi-
 ctori existimans, non clam,
 sed clara luce, navigare cum
 fiducia. Persuasum enim plane
 adhuc habebat, prope *Agrip-*
pam etiamnum versari *Pom-*
pejum. Quumque exorta die
 prospexisset in altum e mon-
 tibus, nusquam adparente ho-
 ste, navigavit, imposito quan-
 tum classis capiebat milite;
 reliquis *Messala* commissis,
 donec ad eum naves redirent.
Tauromenium vero delatus,

A. U.
218.

περιψε μὲν, ὡς ὑπαζόμενος αὐτό. οὐ δεξαμένων δὲ τῶν Φρουρῶν, παρέπλει τὸν ποταμὸν τὸν Ουαβάλαν, καὶ τὸ ἱερόν τὸ ΑΦροδίσιον, καὶ ὠρμίσατο ἐς τὸν Αρχηγέτην, 8 Ναξίων τὸν θεόν, ὡς χάρακα θεσόμενος ἐνταῦθα, καὶ ἀποπειράσων τοῦ Ταυρομενίου. Ὁ δὲ Αρχηγέτης Απόλλωνος ἀγαλμάτιόν ἐστιν, ὃ πρῶτον ἐστήσαντο Ναξίων οἱ εἰς Σικελίαν ἀπακισμένοι.

CX. Ἐνταῦθα τῆς νεῆς ἐκβαίνων ὁ Καῖσαρ, ὄλισθε 85 καὶ ἔπεσε, καὶ ἀνέδραμε δι' αὐτοῦ, καὶ αὐτῷ, καθι-
στὰ μὲν ἔτι τὸ στρατόπεδον, Πομπηῖος ἐπέπλει σφόδρα πολλῶ, θαῦμα ἀδόκητον· ἄετο γὰρ αὐτὸν ἐκπεπολεμησθαι πρὸς Αὐγρίππα. παρήλαυε δὲ τῷ Πομπηῖῳ καὶ ἵππος, ἐς τάχος διερίζουσα τῷ ναυτικῷ· καὶ τὰ 90 πρὸς ἄτέρωθεν ἐφαίνετο, ὥστε δεῖσαι μὲν ἅπαντας, ἐν μέσῳ τριῶν στρατῶν πολεμίων γενομένους, δεῖσαι δὲ τὸν Καίσαρα, Μεσσαλάαν οὐκ ἔχοντα μεταπέμψασθαι. Οἱ

Lin. 78. ὡς ὁ ὑπαζομ. Edd. ex Reg. B. Delevi articulum cum Reg. A. Et Aug. L. 81. ἀξίων τὸν θεόν Edd. MSS. Et Cauid. Ναξίων ποσui, monente Musgravio, qui τὸν Ναξίων θεόν maluerat. Si plene abessent tria illa verba, nullo modo desiderarentur. L. 88 sq. ἐκπολημείσθαι Edd. mend. ex Reg. B. ἐκπολεμῶσθαι Reg. A. Re-
ste Aug.

missit ad urbem, qui deditio-
nem poscerent: & quum præ-
fidarii cum non admitterent,
præternavigato flumine Ono-
bala & fano Veneris, ad Ar-
chegetam, Naxiorum deum,
adpulsit, castra ibi positurus,
& inde adgressurus Taurome-
nium. Est autem Archegeta
Apollinis parva statua, quam
olim dedicaverant Naxii co-
loni, missi in Siciliam.

110. Ibi e navi exscendens
Caesar, fallente vestigio, pro-
lapsus est: protinus tamen per
se ipse erectus stetit. Tum

castra postquam metari insti-
tuit, dum adhuc in eo est,
supervenit magna cum classe
Pompejus, eo magis mirante
Cæsare nec opinum ejus ad-
ventum, quod ab Agrippa jam
devictum non dubitaverat. Si-
mul per oram equitatus irru-
bat hostium, celeritate con-
tendens cum navibus: et di-
versa parte pedestres copiae
sunt conspectæ. Itaque omnes
sunt exterriti, circumventos
se a tribus exercitibus viden-
tes: nec minus territus est
Caesar, quod Messalam jam

95 μὲν οὖν ἰππεῖς εὐθύς ἠνώχλουν οἱ Πομπηίου χαρακο-
 ποιούμενους ἔτι τοὺς τοῦ Καίσαρος. εἰ δὲ ἐπὶ τοῖς ἰπ-
 πεῦσιν οἱ πεζοὶ καὶ τὸ ναυτικὸν ἐφόρμησε, τάχα ἂν τι
 μείζον ἐξήνυστο τῷ Πομπηίῳ. Νῦν δὲ, ἀπείρως τε πο-
 λέμου, καὶ ὑπ' ἀγνοίας τοῦ Θούβου τῶν Καίσαρος, καὶ
 ὅκνου μὴ μάχης περὶ δέιλην ἐσπέραν ἄρχειν, οἱ μὲν
 1 αὐτῶν ἐς Κόκκυνον ἄκραν ὠρμίσαντο, οἱ πεζοὶ δ' οὐκ
 ἀξιοῦντες ἀγχοῦ τῶν πολεμίων στρατοπεδεύειν, ἐς Φοίνι-
 κα πόλιν ἀνεχώρουν. καὶ νυκτὸς οἱ μὲν ἀνεπαύαντο, οἱ
 δὲ τῷ Καίσαρος τὸν μὲν χάρακα ἐτέλουν, ὑπὸ δὲ κόπρου
 5 καὶ ἀγρυπνίας ἐς τὴν μάχην ἐβλάπτοντο. Τέλη δ' ἦν
 αὐτῷ τρία, καὶ ἰππεῖς χωρὶς ἰππων πεντακόσιοι, καὶ
 κοῦφοι χίλιοι, καὶ κληροῦχοι σύμμαχοι χωρὶς κατα-
 λόγου δισχίλιοι, καὶ ναυτικὴ δύναμις ἐπὶ τούτοις.

CXI. Τὰ μὲν οὖν περὶ πάντα Κορνιφικίῳ παραδόντες
 10 ὁ Καῖσαρ, ἐκέλευσε, τοὺς κατὰ τὴν γῆν πολεμίους ἀπο-
 μάχεσθαι, καὶ πράσσειν ὅτι ἐπείγοι. αὐτὸς δὲ ταῖς
 ναυσὶν ἔτι πρὸ ἡμέρας ἀνήγετο ἐς τὸ πέλαγος, μὴ κατὰ

*Lin. 99. ἐπὶ δέιλῃν Edd. male inuitis MSSstis. L. 10. τοὺς κατὰ γῆν
 Edd. τὴν κίβητι ex Aug.*

non posset arcessere. Equita-
 tus igitur protinus Cæsarianos,
 in castris muniendis adhuc
 occupatos, infestavit. Quod-
 sique classarii quoque & pe-
 dites pariter fecissent impe-
 tum, fortassis majorem rem
 confecisset Pompejus. Nunc
 per imperitiam rei militaris,
 & ignorantiam trepidationis
 hostium, veriti sub vesperam
 inire prælium, alteri ad Coc-
 cynum promontorium in sta-
 tionem secesserunt: pedites
 vero, nolentes probe hostem
 castra metari, ad Phænicem

oppidum se receperunt. No-
 ðe sequenti hi quieverunt;
 Cæsariani vallum quidem ab-
 solverunt, sed propter labo-
 rem & vigiliam ad pugnan-
 dum inutiliores sunt redditi.
 Erant autem legiones tres, e-
 quites sine equis quingenti,
 velites mille, coloni auxilia-
 res voluntarii MM. insuperque
 navales focii.

III. Tradito igitur pedi-
 tatu Cornificio, ut in terra
 quantum posset repugnaret
 hostibus, Cæsar ante lucem
 in altum proventus est, ne &

A. U.
718.

τοῦδε αὐτὸν ἀποκλείσαιεν οἱ πολέμιοι· καὶ τὸ μὲν δεξιὸν ἐπέτρεπε Τίτινῳ, τὸ δὲ λαίον Καρκίῳ, λιβυρνίδος δὲ αὐτὸς ἐπέβαινε, καὶ περιέπλει πάντας παρακαλῶν· ἐπὶ 15 δὲ τῇ παρακλήσει τὰ στρατηγικὰ σημεῖα, ὡς ἐν κινδύνῳ μάλιστα ὦν, ἀπέθετο. Επαναχθέντος δὲ τοῦ Πομπηίου, οἷς μὲν ἐπεχείρησαν ἀλλήλοις, καὶ τὸ ἔργον ἐς νύκτα ἐτελεύτησεν. ἀλίσκομένων δὲ καὶ πιμπραμένων τῶν Καίσαρος νεῶν, αἱ μὲν, ἀράμεναι τὰ βραχέα τῶν ἰσθίων, 20 αἰπέωλεον ἐς τὴν Ἰταλίαν, τῶν παραγγελμάτων καταφρονοῦσαι· καὶ αὐτὰς ἐπ' ὀλίγον οἱ τοῦ Πομπηίου διώξαντες, ἐπὶ τὰς ὑπολοίπους ἀνέσπρηναν, καὶ τῶνδε τὰς μὲν ἤρουν ὁμοίως, τὰς δὲ ἐνεπίμωρασαν. ὅσοι δ' ἐξ αὐτῶν ἐς τὴν γῆν ἐξενήχοντο, τοὺς μὲν οἱ ἰππεῖς οἱ τοῦ 25 Πομπηίου διέφθειρον ἢ συνελάμβανον, οἱ δ' ἐς τὸ τοῦ Κορνικίου στρατόπεδον ἀνεπήδαν· καὶ αὐτοῖς ὁ Κορνικίος ἐπιθέουσιν ἐπεχείρει, τοὺς κούφους ἐκπέμπων

Lin. 14. Carcino Cand. L. 19. πιμπραμένων Reg. B. Ibid. Post πιμπραμένων excidisse nomēn numerale monuit Musgravius. Fortasse pro τῶν legendum ἄνω, aut πολλῶν τῶν. L. 21. τῶν παρακαλυμμάτων Reg. B. L. 22 sq. διώξαντες ἴτι, τὰς ὑπολοίπους ἀνέσπρηναν Edd. ἴτι pro ἴτι recte dedit Aug. Mendosum ἀνέσπρηναν, ex facili conjecit. corrigendum putavi. L. 24. ἐνεπίμωρασαν Edd. ex Reg. B. Expressi Reg. A. ἔσ Aug. L. 28. Pro ἐπεχείρει, necessario ΕΠΕΚΟΤΡΕΙ aut ἰτεβοῦθαι, aut simile quid, rescribendum puto.

mari ab hostibus excluderetur: dextro classis cornu præfecit Titinium, sinistro Carcium: ipse, liburnica circum classē volitans, omnibus hortator aderat: quo facto, insignia imperatoria, ut in maximo constitutus periculo, depofuit. Occurrente autem ex adverso Pompejo, bis congressi sunt, & ad noctem usque pugnarunt. Quumque pars navium Cæsarianarum vel taperetur vel incenderetur;

aliæ, expansis minoribus velis, contempto imperatoris imperio, profugerunt in Italiam: quas paulisper persecuti Pompejani mox omiserunt, & ad reliquas reversi, earum alias ceperunt, alias incenderunt. Qui vero ex navibus in terram enatabant, eorum ipsorum magnam partem equites Pompejani vel cædebant vel capiebant: alii ad Cornificii castra se proripiebant: quos ille adcurrentes excipiebat

μόρους· οὐ γὰρ εὐκαιρον ἔδοκει κινεῖν Φάλαγγα δύσθυ-
μον, ἀντικαθημένων πεζῶν μεγαλοφροναυμένων, ὡς εἰκὸς
ἦν, ἐπὶ νίκῃ.

CXII. Καίσαρα δ' ἐν τοῖς ὑπηρετικοῖς ἐς πολὺ τῆς
νυκτὸς ἀνακαυχέοντα, καὶ βουλευόμενον, εἴτε ἐς Κορνι-
Φίκιον ἐπανελθεῖν διὰ μέσων τασῶνδε καυαγίων, εἴτε ἐς
Μεσσαλάαν διαφύγοι, θεὸς ἐς τὴν Ἀβάλαν λιμένα πα-
ρήνευχε μεθ' ἑνὸς ὀπλοφόρου, χωρὶς Φίλων τε καὶ ὑπα-
σπιστῶν καὶ θεραπευόντων, καὶ τινες ἐκ τῶν ὀρῶν ἐς πύ-
σην τῶν γεγονότων καταβέοντες, εὔρον αὐτὸν τό τε σῶ-
μα καὶ τὴν ψυχὴν ἐσφαλμένον· καὶ ἐς ἀνάτιον ἐξ ἀνα-
τίου μεταφέροντες, ἵνα διαλάβοι, μετεκόμισαν ἐς Μεσ-
σάλαν οὐ μακρὰν ὄντα. Ὁ δὲ εὐθὺς, ἔτι ἀθεράπευτος,
ἐς τε ΚορνιΦίκιον ἐπέλθε λιβυρίδα, καὶ πανταχοῦ διὰ
τῶν ὀρῶν περιέπεμπεν ὅτι σώζοιτο, ΚορνιΦικίῳ τε πάν-
τας ἐπικουρεῖν ἐκέλευε, καὶ αὐτὸς ἔγραφεν αὐτίκα πέμ-
ψειν βοήθειαν. Θεραπεύσας δὲ τὸ σῶμα καὶ ἀναπαυ-

Lin. 35. Ἄβλαν Reg. A. L. 42. ἴσως Edd. & MSS. Adjeci alte-
ram λ σιμῃ Μυστραίω.

folis obviam missis velitibus; intempestivum ratus legiones haud nimis sane tunc animosas educere, adsidente e propinquo peditatu hostium, inflorescentium (ut fieri solet) victoria.

112. *Cæsar*, in actuariis ad multam noctem in alto fluctuatus, incertusque Cornificiumne per media tot naufragia peteret, an ad Messalam refugeret, tandem forte fortuna ad *Abalam* portum delatus est cum unico armigero, destitutus amicis, satellitibus, servisque. Quem

nonnulli, e montibus ad res cognoscendas decurrentes, invenerunt corpore animoque defectum: & translatum nunc in hoc, nunc in aliud acatium, quo magis hostem fallerent, ad *Messalam* deportarunt, qui non longe aberat. Inde *Cæsar*, priusquam corpus curaret, ad *Cornificium* misit liburnicam, & circa omnes montes dimisit qui incolumem se nunciarent, juberentque omnes opem ferre *Cornificio*; & ipse per litteras pollicitus est ei, mox adfore auxilium. Curato dein.

A. U.
718.

σάμενος ὀλίγον, ἐς Στυλίδα νυκτὸς ἐξήει, παραπεμ-
πόμενος ὑπὸ τοῦ Μεσσάλα, πρὸς Καρρίναν, τρία ἔχοντα
ἐπὶ τοῦ πρόπλου τέλη· καὶ τῶδε μὲν ἐκέλευσε διαπλεῖν
ἐς Λιπάραν, ἔνθα καὶ αὐτὸς ἔμελλε διαπλευσεῖσθαι.
Αγρίππαι δὲ, γράφων, ἠξίου κινδυνεύοντι Κορνηφικίῳ
πέμπειν Λαρόνιον μετὰ στρατιᾶς ὀξέως. Μαικήναν δὲ
αὐτῶς ἐς Ρώμην ἔπεμψε, διὰ τοὺς νεωτερίζοντας· καί
τινες παρακινοῦντες ἐκολάσθησαν. καὶ Μεσσάλαν ἐς Δι-
καιάρχειαν ἔπεμψε, ἄγειν τὸ πρῶτον καλούμενον τέλος
ἐς Ἰππώνειον.

CXIII. Μεσσάλας δὲ οὗτος ἦν, ὃν οἱ τρεῖς ἐπὶ Θα-
νάτῳ προγεγραφέσαν ἐν Ρώμῃ, καὶ χορήματα τῷ κλεί-
ναντι καὶ ἐλευθερίαν ἐπικεκηρύχσεσαν· ὃ δὲ πρὸς Κάσσιον
καὶ Βροῦτον Φυγῶν, ἀποθανόντων ἐκείνων, τὸν στόλον
ἐπὶ σπονδαῖς Αντωνίῳ παραδεδώκει. καὶ μοι τοῦτο ἀνα-
μνήσαι νῦν ἔδοξεν, ἐς ζήλωμα τῆς Ρωμαίων ἀρετῆς· ὅπου
Μεσσάλας, μόνον ἔχων ἐν τασῇδε συμφορᾷ τὸν προγεγρα-

Lin. 48. Verba ἐπὶ τοῦ πρόπλου omisit Cand. L. 51. Λαρόνιον h. l.
Edd. ex Reg. B. invito Reg. A. & Aug. L. 60. παραδεδώκει Edd.
bene, sed invidis MSSis, quorum lectio teneri poterat.

de corpore, quum quievisset modicum, ad *Stylida* noctu profectus est, *Messala* eum deducente, ad *Carinatem*, paratum ad navigationem cum tribus legionibus; quem iussit in *Liparam* trajicere, ipse mox eodem consecuturus. *Agrippæ* quoque scripsit, ut periculo eximeret *Cornificium* celeriter, submittendo cum expeditis *Laronium*. Rursusque *Mæcenatem* in Urbem misit; propter eos qui novarum rerum cupidi essent: in quorum nonnullos, qui turbas civerant, animadversum est.

Messalam vero *Puteolos* ire iussit, ut primam legionem, quæ vocatur, *Vibonem* adduceret.

113. Is *Messala* idem erat, qui, quum a triumviris, proposito interfectori præmio libertate, proscripserat, profugus deinde ad *Brutum* & *Caesium*, post horum mortem *Antonio* classem interposita pactione tradiderat. Quod nunc in memoriam revocare libuit, in Romanæ virtutis laudem; quandoquidem *Messala*, habens in potestate proscripserat suum omni satelli-

φαντα, ἐθεράπευεν, ὡς αὐτοκράτορα, καὶ περιέσωζε. Κορνηΐκιος δὲ ἀποτρέψασθαι μὲν ἐκ τοῦ χάρακος εὐμαρῶς εἶχε τοὺς πολεμίους· κινδυνεύων δ' ἐξ ἀπορίας, ἐς μάχην ἐξέτασσε καὶ προῦκαλεῖτο. Πομπηίου δὲ οὐ συμπλεκομένου μὲν ἀνδράσιν ἐν μόνῃ τῇ μάχῃ τὴν ἑλπίδα ἔχουσι, παρασήσεται δ' αὐτοὺς τῶ λιμῶ προσδοκῶντος, ὠθευεν ὁ Κορνηΐκιος, ἐν μέσῳ τοὺς ἀπὸ τῶν νεῶν διαφυγόντας ἀνώπλους ἔχων, βαλλόμενός τε καὶ χαλεπῶς, ἐν μὲν τοῖς πέδινοῖς ὑπὸ τῶν ἰππέων, ἐν δὲ τοῖς τραχέσιν ὑπὸ τῶν ψιλῶν τε καὶ κούφων, οἱ, Νομάδες λίθους ὄντες, ἠκόντιζόν τε ἐπὶ πλεισίῳ, καὶ τοὺς ἐπεκδέοντας ὑπέφευγον.

5 CXIV. Τετάρτῃ δ' ἡμέρᾳ μόλις ἐπὶ τὴν ἀνυδρον γῆν ἀφίκοντο, ἣν ῥύακα πυρὸς λέγουσὶ ποτε μέχρι θαλάσσης κατιοῦσαν ἐπικλύσαι, καὶ σβέσαι τὰ ἐν αὐτῇ νά-

Lin. 68. παρασήσεται Aug. Reg. B. L. 70. ἀνώπλους ἔχων Edd. MSS. & Cand. Mutavi in ἀνώπλους cum Gelen. & Musgraviō. L. 71. πέδινοῖς mend. edit. 1. ex Reg. B. L. 72. τῶν ὑφιλῶν τε Edd. cum Regiis. Recte Aug. Ven. L. 76-78. Corrupte in Edittis sic legebatur: ἣν ῥύακα πυρὸς λέγουσι, τότε μέχρι θαλάσσης ἔσαν τε εἶσαν ἐπικλύσαι καὶ σβέσαι τὰ ἐν αὐτῇ καύματα. Veriorum omnia dedit Aug. nisi quod in τῶν cum Edd. consentiat, pro quo ποτε utique fuit reponendum. L. 77 sq. ναύματα dabat edit 1. cum Reg. B. & Ven. quod in καύματα mutavit Henr. Stephanus. Re-

tio desolatum, in tanta calamitate refovit ut imperatorem, servavitque. Cornificius, quamvis a castris facile hostem arcere potuisset, tamen, quia laborabat comectuum inopia, suis in aciem productis hostem provocavit. Pompejo vero detrectante certamen cum viris in sola dextra fiduciam habentibus, & fame se subacturum eos sperante; Cornificius, receptis in medium agmen inermibus qui e naufragio evaserant, iter

ingressus est difficile periculosumque; in regione campestri missilibus ab equitatu hostium infestatus; in aspera vero a Numidis leviter armatis, qui, ex longissimo intervallo jaculantes, facile refugiebant, si qui in eos procurrent ex agmine.

114. Quarto demum die in aridam illam regionem pervenerunt, quæ, a montibus ad mare usque porrecta, ignis profusio olim inundata fertur, quo scaturigines omnes

A. U.
718.

ματα· καὶ αὐτὴν οἱ μὲν ἐπιχώριοι μόνης ὁδεύουσι νυκτὸς, πικρῶδῃ τε οὔσαν ἀπ' ἐκείνου, καὶ κονιαρτοῦ σποδαῶδους χέμουσαν. Οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Κορνιφίκιον οὔτε νυκτὰς ἐθάρ- 86
ρουν, ἐν ἀστελήνῳ μάλιστα, ἰέναι, διὰ ἀπειρίαν ὁδῶν καὶ ἐκέδρας, οὔτε ἡμέρας ὑπέμενον, ἀλλ' ἀπετανίγοντο, καὶ τὰς βάσεις ὡς ἐν θέρει καὶ καύματι ὑπεκαίοντο, μάλιστα οἱ γυμνοί. Βραδύνειν τε οὐ δυνάμενοι διὰ τὴν δίψαν ἐναχλαῦσαν, οὐδένα ἔτι τῶν βαλλόντων αὐτοὺς ἐπεξήε- 87
σαν, ἀλλ' ἐπιτρώσκοντο ἀφυλάκτως. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰς ἐξόδους τῆς διακεκαυμένης ἕτεροι κατεῖχον πολέμιοι, ἀ-
μελήσαντες τῶν ἀσθενεστέρων τε καὶ γυμνῶν, ἀνεπαίδων ἐς τοὺς ἀρχένας οἱ δυνάμενοι, τόλμῃ παραβόλῃ, καὶ ἐβιάζοντο τοὺς πολεμίους ἐς ὅσον εἶχον δυνάμειας. κατε- 90
χομένων δὲ καὶ τῶν ἐξῆς ἀρχένων, ἀπεγίνωσκον αὐτῶν ἦδη, καὶ μεθεῖντο ὑπὸ δίψης καὶ θέρους καὶ κόπου. Πρωτότεροντος δὲ αὐτοὺς τοῦ Κορνιφικίου, καὶ πηγὴν πλη-
σίαν οὔσαν ἐπιδεικνύοντος, οἱ μὲν αὐθις ἐβιάζοντο, πολ-

ἐτε νάματα Reg. A. cum Aug. quod ἔφ' uiderat Gelen. & Musgrau. Ein. 79. ἰπ' ἐκείνου Edd. mend. Recte Aug. L. 87. διακεκαμένην edit. 1. cum Regiis. L. 91. ἐξῆς Aug. Reg. B. ut sæpius alibi.

absunta sunt; qua ab eo tem-
pore accole noctu tantum fa-
ciunt iter, propter suffocan-
tem æstum pulveremque ci-
nerosum. Per eam *Cornificii*
milites neque noctu, silente
præsertim luna, iter ausi sunt
facere, propter viarum impe-
ritiam & metum insidiarum;
neque interdiu sustinuerunt;
sed suffocabantur, & pedum
plantæ, non secus ac in fer-
vida æstate, his præsertim qui
nudi incedebant, adureban-
tur. Quumque nec sitis pre-
mens morari eos sineret, in
neminem amplius telis infe-

stantem excurrerant, sed im-
pune vulnerabantur. Ubi vero
& fauces, qua e perusto agro
erat exitus, aliis hostibus ob-
fessus viderunt, neglectis nu-
dis & infirmioribus, irruerunt
in fauces quotquot poterant
perdita audacia, & hostem im-
pulerunt pro viribus: sed
quum & alias deinceps fauces
occupatas cernerent, despe-
ratis rebus remiserunt impe-
tum, siti simul & æstu labo-
reque afflicti. Cohortante ve-
ro *Cornificio*, & fontem in
propinquo ostendente, redin-
tegrato impetu propulerunt

5 λους ἀπὸ σφῶν ἀπολλύντες. ἕτεροι δὲ τὴν πηγὴν κατεΐ-
 χον πολέμιοι, καὶ παντελῆς ἤδη τοῦ Κορνικίου
 κατεΐχεν ἀθυμία, καὶ παρίεντο.

A. U.
718.

CXV. Ὡς δὲ αὐτοῖς ἔχουσι Λαρώνιος ἐπιφαίνεται
 μακρόθεν, ὑπὸ Ἀγρίππαι συν τρισὶ τέλεσι περικθείς·
 οὐπω μὲν ἔνδηλος ἦν ὅτι φίλος εἶη· ὑπὸ δὲ ἐλπίδος αἰεὶ
 τοιοῦτον ἔσεσθαι προσδοκῶντες, ἀνέφερον αὐτοῖς αὐτῶν.
 Ὡς δὲ καὶ τοὺς πολέμιους εἶδον τὸ ὕδωρ ἀπολιπόντας,
 ἵνα μὴ γένοιτο ἐχθρῶν ἐν μέσῳ, ἀνέκρουον μὲν ὑπὸ ἡ-
 5 δονῆς ὅσον ἔσθον· ἀντιβοήσαντος δὲ αὐτοῖς τοῦ Λαρω-
 νίου, δρόμῳ τὴν πηγὴν κατέλαβον. καὶ ὑπὸ μὲν τῶν
 ἡγεμόνων ἐκωλύοντο πίνειν ἀθρόως· ὅσοι δὲ ἡμέλησαν,
 ἔπινον ὁμοῦ καὶ ἀπέθνησκον. Οὕτω μὲν ἐξ ἀέλπτου Κορ-
 νικίος, καὶ τοῦ στρατοῦ τὸ θάσαν μέρος, περιεσώθη
 0 πρὸς Ἀγρίππαι ἐς Μύλας.

CXVI. Ἄρτι δὲ ὁ Ἀγρίππαι Τυνδαρίδα εἰλήθει, τρο-
 Φῶν μεστὸν χωρίον, καὶ εὐφυῶς ἐς πόλεμον ἐκ τῆς θα-
 λάσσης ἔχον. καὶ ὁ Καῖσαρ ἐς αὐτὰ τὰ περὶ καὶ τοὺς
 quidem hostem, sed non sine retur medius; exclamaverunt
 magna suorum jactura. Ce- præ gaudio quantum pote-
 terum quum fontem quoque rant: quumque clamorem red-
 ab aliis rursus hostibus occupa- didisset Laronius, cursu fon-
 tum offenderent, jam omnès tem occuparunt. Vetabantur
 & animi & corporis vires eos autem a ducibus, ne subito
 defecerunt. ingurgitarent se potu: quo-
 rum quidem monita qui ne-

115. Sic adfectis Cornifi-
 cianis subito eminens adparet
 Laronius, missus ab Agrippa
 cum tribus legionibus. Et
 illi, quamquam non satis sta-
 tim compertum habebant, a-
 micas esse copias, tamen,
 quoniam semper tale aliquid
 sibi eventurum speraverant,
 animum receperunt. Ut vero
 jam hostem quoque relinquere
 aquam viderunt, ne include-

glexere, inter bibendum e-
 moriebantur. Sic ex inspe-
 rato Cornificius, cum super-
 stite exercitus parte Mylas, ad
 Agrippam evasit incolumis.

116. Per id tempus Agrip-
 pa Tyndaridem ceperat, re-
 fertam cibariorum copia, &
 opportunam bello maritimo.
 Itaque eo Caesar deportabat
 pedites equitesque. Habuit

A. U.
718.

ἰππέας διεβίβαζεν. ἐγένοντό τε αὐτῷ πάντες ἐν Σικελίᾳ, ὀπλιτῶν μὲν ἐς εἴκοσι καὶ ἔν τελος, ἰππεῖς δὲ δισμῦριοι, καὶ κοῦφοι πλείους τῶν πεντακισχιλίων. Μύλας δ' ἔτι, καὶ τὰ ἐκ Μυλῶν ἐπὶ τε Ναυλόχους καὶ Πελωριάδα, καὶ τὰ παράλια πάντα, Φρουραὶ Πομπηίου κατείχον· αἱ Φόβω μάλιστα Αὐγρίππου πῦρ διηνεκὲς ἔκαιον, ὡς ἐμπρήσοντες τοὺς ἐπιπλέοντας. ἐκράτει δὲ καὶ τῶν σπενῶν ἑκατέρων ὁ Πομπηῖος. ἀμφὶ δὲ τὸ Ταυρομένιον καὶ περὶ Μύλας τὰς περιόδους τῶν ὁρῶν ἀπετείχιζε, καὶ τὸν Καίσαρα ἐκ Τυνδαρίδος ἐς τὸ πρόσθεν ἰόντα ἠνώχλει, μὴ συμπαλεῖν. Αὐγρίππου δὲ νομισθέντος ἐπιπλεῖν, ἐς Πελωριάδα μετεπήδησεν, ἐκλιπῶν τὰ σπενὰ περὶ Μύλας· καὶ ὁ Καίσαρ αὐτῶν τε κατέσχε, καὶ Μυλῶν, καὶ Ἀρτεμισίου, πολίχνης Βραχυτάτης, ἐν ἣ Φασι τὰς ἡλίου βουῆς γενέσθαι, καὶ τὸν ὕπνον Ὀδυσσεῖ.

Lin. 16. τῶν ad πεντακισχ. carent Edd. Dedit Aug. L. 17. ἐπὶ τῷ ναυλόχου mend. Edd. Recte Aug. Ven. Ibid. Particulam καὶ, post Πελωριάδα, deletam voluit Cluverus: quod sane commodius videtur. L. 18. ἄπαντα Edd. ex Reg. A. Expressi Reg. B. Aug. L. 19. διηνεκῶς Edd. ex Reg. B. Prætili Reg. A. Aug. L. 22. καὶ περιόδους Edd. cum Regiis & Cand. τοὺς περιόδους dat Aug. & caret καί: unde τὰς περιόδους reposui. Retinendo h. l. καί, lin. præc. pro ἀμφὶ δὲ legit ἀμφὶ τε Cluverus, cum Cand. & Gelenio. L. 27 sq. τοὺς ἡλίου βουῆς Reg. B.

que jam in universum in Sicilia unam & viginti legiones, equitum viginti millia, levis armaturæ plures quinque milibus. Mylas autem, & a Mylis loca omnia usque *Naulochus* & *Pelorum*, omnemque oram maritimam, *Pompejus* adhuc tenebat præsidii: quæ ab Agrippa maxime sibi metuentia, continuos ignes fovebant, ut hostium naves absterrent intentando incendium. Tum vero fauces quoque utraque occupavit *Pompejus*; & tam prope *Tauro-*

menium, quam circa Mylas, montanos calles muris interclusit; Cæsaremque Tyndaride antrorsum progressum infestabat, lacessebatque abstinentem a prælio. Quum vero Agrippa adpulsurus putaretur ad Pelorum, transcurrit eo desertis faucibus Mylenibus: quas mox *Cæsar* occupavit, simulque *Mylas*, & *Fanum Dianæ*, perexiguum oppidulum, apud quod *Solis* boves fuisse, & somnium *Ulyssi* accidisse, tradunt.

CXVII. Ψευδοῦς δὲ τῆς Ἀγρίππου δόξης Φανείσης, ὁ Πομπηῖος ἦσθεις τῶν στρατῶν ἀφρημένος, καὶ Τισιηνὸν ἐκάλει μετὰ τοῦ στρατοῦ. Τισιηνῶ δ' ὁ Καῖσαρ ὑπήντα, καὶ διημέρτανε τῆς ὁδοῦ περὶ ὄρος τὸ Μυκόνιον· ἐνθα ἄσκητος ἐνυκτέρευσεν· ὄμβρου τε πολλοῦ καταβράγντος, οἷος ἐν Θιβρωπάρῳ γίγνεται, τῶν ὀπλοφόρων τινες τὴν νύκτα πᾶσαν ἀσπίδα Κελτικὴν ὑπερέσχον αὐτοῦ. ἐγένοντο δὲ καὶ βρόμοι τῆς Αἴτνης σκληροί, καὶ μυκῆματά μακρὰ, καὶ σέλα περιλάμποντα τὴν στρατιάν· ὥστε τοὺς μὲν Γερμανοὺς ἐξ εὐνίαν ἀναπαυοῦν ὑπὸ δέους· τοὺς δὲ, ἀκοῇ τῶν περὶ τῆς Αἴτνης λεγομένων, οὐκ ἀπιστεῖν ἐν τοσοῖσδε παραδόξοις ἐμπροσθεῖσθαι σφίσι καὶ τὸν ῥυακα. Μετὰ δὲ τοῦτο τὴν Παλαισιηνῶν γῆν ἔκειρε, καὶ Λέπιδος αὐτῶ συνήντητο σιτολογῶν, καὶ Μεσσήνη παρεστρατοπέδευον ἀμφοτέρω.

Lin. 30. Vocem ἠσθεις incisioñe distinguit a seqq. Aug. Pro illa voce, non nimis sane cominoda, expresserunt ἠσθεις (vel αισθόμενος; deleta conjunct. καὶ, quæ mox sequitur) Eand. S. Gelen. Pro eadem, ἠσθεις maluit Musgrav. quod in lat. versione expressi. L. 37. καὶ σίλακα Edd. Prætuli Aug. Ven. L. 38. εὐνίαν mend. Aug. Ven. L. 41. Corruptum esse nomen Παλαισιηνῶν, S. restituendum ΑΒΑΚΑΙΝΙΝΩΝ, Cluverus monuit.

117. Sed postquam opinio de Agrippæ adventu vana est comperta, Pompejus, amissas fauces dolens, Tisenum accivit cum exercitu. Cui Caesar obviam profectus, aberravit a via circa Myconium montem; in quo absque tentorio pernoctavit, & quum imbres vehementes ruerent, ut per autumnum solent, per totam noctem tectus est scuto Gallico, militibus id sustinentibus. Auditi quoque sunt Ætnæ horrendi fremitus & longi mugitus, excandescens

etiam ignibus, exercitumque fulgore terrentibus; adeo ut & Germani de stragulis præ timore prosilirent, & ut reliquis, cogitantibus ea quæ de Ætnæ incendiis fando audiverant, non incredibile videretur, inter tot mira profluvium etiam ignis sibi nunc accidere posse. Posthæc Palæstinarum [f. Abacarinorum] agrum vastavit; ubi Lepidus factus est illi obviam, frumenta colligens: moxque ambo Messanam obsederunt.

Α. Ὑ.
718.

CXVIII. Γιγνομένων δ' ἀνα' ὅλην τὴν Σικελίαν ἀ-
 ψιμαχιῶν πολλῶν, ἔργου δὲ μείζονος οὐδενός, Ταῦρον ὁ
 Καῖσαρ ἔπεμψε, τὰς ἀγορὰς τοῦ Πομπηίου περικόσῃεν,
 καὶ τὰς πόλεις τὰς χορηγούσας προκαταλαμβάνειν.
 Καὶ τῷδε μάλιστα κάμνων ὁ Πομπηίος, ἔκρινε μάχῃ μεί-
 ζονι κριθῆναι περὶ πάντων. Τὰ μὲν δὴ πρὸς τοῦ Καῖσα-
 ρος ἔδεδίει, ταῖς δὲ ναυσὶν ἐπαιρούμενος, ἤρετο πέμπτων,
 εἰ δέχοιτο ναυμαχίᾳ κριθῆναι. Ὁ δὲ ἀρρώδει μὲν τὰ
 ἐνάλια πάντα, οὐ σὺν τύχῃ μέχρι δεῦρο κεχρημένός
 αὐτοῖς· αἰσχροὺν δὲ νομίσας ἀντιπαεῖν, ἔδεχετο. Καὶ ὠ-
 ρίζετο αὐτοῖς ἡμέρα, ἐς ἣν τριακόσαιο νῆες ἑκατέοι ἰδίᾳ
 παρεσκευάζοντο, βέλη τε πάντοια σέρουσαι, καὶ πύ-
 γους καὶ μηχανὰς ὅσας ἐπενόουν· ἐπενόει δὲ καὶ τὸν κα-
 λούμενον ἄρπαγα ὁ Ἀγρίππας, ξύλον πεντάπηχυ σι-
 θήρω περιβεβλημένον, κρίκουσ ἔχον περὶ κεραίας ἑκατέ-
 ρας· τῶν δὲ κρίκων εἶχετο, τοῦ μὲν, ὁ ἄρπαξ, σιδήριον
 κάμπυλον,

Lin. 44. ἀν' ὅλην h. l. Edd. cum Regiis & Aug. insolita alias Scriptori
 nostro elisione. L. 50. ταῖς τε edit. 1. δὲ cum H. Steph. dedit Aug.
 L. 54. ἑκατέοι Aug. Ibid. ἰδίᾳ caret Reg. B.

118. Sed quum per totam
 Siciliam passim quidem veli-
 tationes fierent, nullo me-
 morabili prælio; *Cæsar Tau-*
rum milit, ut comœatu Pom-
 pejum arceret, oppidaque præ
 ceteris ea præriperet, quæ
 comœatum illi suppedita-
 fent. Qua maxime difficul-
 tate coactus *Pompejus*, *sta-*
tuit majori prælio de summa
rerum decernere. Sed, quia
 terrestres hostium copias ti-
 mebat, in navibus habens fi-
 duciam, rogavit per nuncios,
 num vellet *navali prælio* de-
 cernere. *Cæsar*, quamvis ab-

horreret ab omnibus rebus
 maritimis, quas ad eum diem
 infelicitè tentaverat, tamen
 turpe ratus detrectare, *acce-*
pit conditionem. Præstitu-
 tusque dies est, ad quem tre-
 cenæ utrimque naves para-
 bantur, instructæ telis omni-
 genis, turribusque ac machi-
 nis, quotquot excogitari po-
 tuere. *Agrippa* vero & *harpa-*
gonem commentus est, quin-
 quecubitale tignum, ferro in-
 dutum, in utraque extremita-
 te habens circulum, in quo-
 rum altero ipse hærebat *har-*
pag, uncus ferreus; in altero
 multæ

καμπύλον, τοῦ δὲ, καλώδια πολλά, μηχαναῖς ἐπι-
σπώμενα τὸν ἄρπαγα, ὅτε τῆς πολεμίας νεῶς ἐκ κα-
ταπέλτου λάβοιτο.

CXIX. Ελθούσης δὲ τῆς ἡμέρας, πρῶτα μὲν ἦν ἐρετῶν
ἀμιλλα καὶ βοή, καὶ βέλη, τὰ μὲν ἐκ μηχανῆς, τὰ δὲ
ἀπὸ χειρῶν, ὅσα λίθοι, καὶ πυρφόρα, καὶ τοξεύματα.
Μετὰ δὲ, αἱ νῆες αὐταὶ συνέρρηγνυτο ἀλλήλαις, αἱ μὲν
ἐς τὰ πλάγια, αἱ δὲ κατ' ἐπατίδας, αἱ δὲ ἐπὶ τοὺς
ἐμβόλους, ἔνθα μάλιστα εἰσιν αἱ πληγαὶ βίαιοι τινάξαι
τε τοὺς ἐπιβάτας, καὶ τὴν ναῦν ἀργότεραν ἐργάσασθαι.
Ἄλλαι δὲ ἀλλήλας διεξέωλεον, βάλλουσαι τε καὶ ἀκον-
τίζουσαι· καὶ τὰ ὑπηρετικά τοὺς ἐκπίπτοντας ἀνελάμ-
βανεν ἔργα τε χειρῶν ἦν, καὶ βία ναυτῶν, καὶ τέχνη
κυβερνητῶν καὶ βοαί, καὶ στρατηγῶν παρακελεύσεις,
καὶ μηχανήματα πάντα. Εὐδοκίμει δὲ μάλιστα ὁ ἄρ-
παξ, ἐκ τε πολλοῦ ταῖς ναυσὶ δια' κουφότητα ἐμπίπτων,
καὶ ἐμπωγηγνύμενος, ὅτε μάλιστα ὑπὸ τῶν καλωδίων ἐφέλ-

Lin. 65. ὅσα in οἷα mutatum voluit Musgrav. L. 70. ἀλλήλαις Edd.
Rectius Aug. L. 72. βία αὐτῶν Edd. mend. inoitis MSSis.

multæ restes, quæ machinis
attrahebant harpagonem, ca-
tapulta in hostilem navem
immisum.

119. Statutus *navali præ-*
lio dies postquam illuxit, pri-
mum remigum fuit ostentatio
non sine clamore: mox missi-
libus certatum, partim e ma-
chinis, partim manu conje-
ctis, faxis, sagittis, ignitifque
jaculis. Tum *naves* ipsæ *con-*
currebant, ictus inferentes ac-
cipientesque, nunc in latera,
nunc in proras, nunc in ipsa
rostra; qua parte maxime va-
lidi ictus sunt, & vectores
concutiunt, & naves reddunt

inutiliores. Alia per alias per-
rumpentes, sagittas simul alia-
que missilia in eas conjicie-
bant; & actuariæ recollige-
bant eos, qui in mare essent
prolapsi. Eratque contentio
militum pariter ac nautarum
gubernatorumque, sive artem,
sive robur fortitudinemque
cum clamore ostendantium;
& cohortabantur duces, &
machinæ omnes in usum ad-
hibebantur. Sed maxime *har-*
pago probabatur, e longin-
quo propter levitatem in na-
ves involans, inhærensque,
præfertim quum retraheretur
restibus: nec præcidi ab his,

A. U.
718.

κοιτο ὀπίσω· κοπῆναί τε ὑπὸ τῶν βλαπτομένων οὐκ ἦν
εὐπωρος, διὰ σίδηρον τὸν περιέχοντα· καὶ τὸ μῆκος αὐτοῦ
δυσεφικτότατον τοῖς κόπουσιν τὰ καλώδια ἐποίει· οὐδὲ
τὸ μηχανήμα πω προέγνωστο, ὡς δρέπανα δόρασι περι-
δέσθαι. ἐν δ' ἐπεούουν, ὡς ἐν ἀδοκίῳ τὴν ναῦν, κρού-
οντες ἐπὶ πρύμναν, ἀντισπᾶν. τὸ δ' αὐτὸ ποιοούντων καὶ
τῶν πολεμίων, ἴση μὲν ἦν ἡ βία τῶν ἀνδρῶν, ὁ δὲ ἄρσασξ
ἐποίει τὸ ἴδιον.

CXX. Ὅτε μὲν οὖν προσπελάσειαν αἱ νῆες, ἐμάχοντο
παντοίως, καὶ ἐς ἀλλήλους μέδηλλοντο. καὶ διαγνώνας
τὸν πολέμιον οὐκ ἦν ἐτι ὁμοίως εὐπωρον· ὅπλοις τε γὰρ
ὡς τὰ πολλὰ τοῖς αὐτοῖς ἐχρῶντο, καὶ Φωνῆ σχεδὸν ἀ-
παντες Ἰταλῆ, τὰ τε συνθήματα μιγνυμένων ἐς ἀμφο-
τέρους ἐξενήνεκτο, καὶ ἐκ τοῦδε μάλιστα ἐνέδραι πολλαὶ
καὶ ποικίλαι παρὰ ἀμφοῖν, καὶ ἀπιστία πρὸς τοὺς λέ-
γοντας αὐτὰ ἐπεγίγνετο, ἀγνωσία τε πάντας ἀλλήλων
ἐπέιχεν, ὡς ἐν πολέμῳ καὶ θαλάσῃ γεμούσῃ Φόνων

Lin. 78. εὐπίως Aug. L. 79. Quin δυσεφικτότατα? L. 80. δρέπανον
Edd. Rectius Aug. L. 87. τὸν πολέμιον Edd. Verius Aug. & Reg. B.
a prim. manu. L. 92. ἐγίγνετο Edd. ex Reg. A. Compositum ver-
bum ded. Aug. Reg. B. L. 93. Verbu ὡς ἐν πολέμῳ non expressit

qui eo infestabantur, propter
cingens ferrum facile poterat;
nec pertingi usque ad restes
poterat propter longitudinem:
& quoniam ignotum adhuc
fuerat genus machinæ, ideo
hostes falcatas hastas non præ-
paraverant. Unus, ut in re
improvisa, conatus profuturus
videbatūr, si vi remorum na-
vim retraherent: sed quum
idem adversarii facerent, par
utrimque vis virorum erat, &
harpago insuper suum pera-
gebat officium.

120. Quoties igitur naves

propinquæ invicem essent,
tum variis modis pugnabatur,
& in adversarias transiliebant.
& in adversarias transiliebant.
Nec jam facile erat hostem
amplius ab amico discernere:
majore enim ex parte eodem
utebantur armorum genere,
& lingua ferme omnes Latī-
na, & tesserae utrorumque in-
ter permixtos evulgatae sunt;
unde magna utrisque ac mul-
tiplex doli nascebatur occasio,
nec credi amplius tesserae pot-
erat, nec omnino alteri alte-
ros in certamine dignosce-
bant, & mare ubique cædi:

τε καὶ ὄπλων καὶ ναυαγίων. οὐ γὰρ τινα πείραν ἔλιπον,
 95 ὅτι μὴ μόνον τὸ πῦρ· τούτου δὲ μετὰ τοὺς πρώτους ἐπί-
 πλους ἐφείσαντο διὰ τὰς συμπλοκάς. Ὁ δὲ πεζὸς ἐκα-
 τέρων στρατὸς ἀπὸ τῆς γῆς μετὰ φόβου καὶ σπουδῆς ἐς
 τὴν θάλασσαν ἀφείρων, ὡς ἐν τῇδε καὶ αὐτοὶ περὶ τῆς
 σφῶν σωτηρίας τὴν ἐλπίδα ἔχοντες. διέκρινόν γε μὴν
 1 οὐδὲν, οὐδ' ἐδύναντο, καὶ μάλιστα περισκοποῦντες· οἷα
 νεῶν ἐξακοσίων ἐπιμήκιστον ἐκλεταγμένων, καὶ τῆς οἰμω-
 γῆς ἐναλλασσομένης ἀνά μέρος ἐκατέρωθεν.

CXXI. Μόλις δὲ ποτε ταῖς χροιαῖς τῶν πύργων, αἷς
 5 δὴ μόνας διέφερον ἀλλήλων, ὁ Ἀγρίππας συνεῖς πλέονας
 ἀπολωλέναι τοῦ Πομπηίου ναῦς, ἐθάρρυνε τοὺς συνόντας,
 ὡς ἤδη κατορθοῦντας· καὶ τοῖς πολεμίοις αὐθις ἐμπε-
 σῶν, ἐπέκειτο ἀπαύσιως, μέχρι βιασθέντες ὅσοι μάλιστα
 κατ' αὐτὸν ἦσαν, τοὺς τε πύργους κατέρριψαν, καὶ τὰς
 10 ναῦς ἐπιστρέψαντες, ἐς τὸν πορθμὸν ἔφευγον· καὶ ἔφθα-

Cand. Videt autem potest ibi aut mutila aut alio modo mendosa esse oratio. L. 98 sq. τῆς σφείτων σωτηρίας Edd. Rectius Aug. L. 2. ἐπὶ μήκιστον separativim Edd. ex Reg. A. Conjuncti, cum Aug. Ven. Reg. B. quumquam mendose ἐπιμήκιστον dant Aug. & Ven. L. 10. ἐπιστρέψαντες mend. Edd. Recte Aug. Ven.

bus, armis, naufragiis erat repletum. Nihil enim intentatum reliquerunt, præter ignem; quo, post primum concursum, quum cohærent mutuo, abstinerunt. Illud autem navium certamen uterque terrestris exercitus spectabat e littore, non sine metu studioque partium; in eo de sua quoque incolumitate agi existimans. Nihil tamen discernebant, ac ne poterant quidem, quamvis intentis oculis; utpote in d c navium longissime diducto or-

dine, variante ejulatu nunc hac parte, nunc alia.

121. Vix tandem e turrium coloribus, quod solum discrimen navium erat, plures Pompejanas naves periisse intelligens Agrippa, cohortatus est proximos, quasi jam victores: redintegratoque in hostem impetu, urgere non desit, donec qui ipsi oppositi erant primi, coacti cedere, turres dejecerunt, versisque navibus versus fretum fugerunt. Nec tamen plures, quam XVII naves, eo se recipere potue-

A. U.
718.

σαν ἑσδραμεῖν ἑπτακαίδεκα νῆες. αἱ δὲ λοιπαὶ, δια-
κλείσαντος αὐτὰς τοῦ Αὐγρίππου, αἱ μὲν ἐξώκελλον ἐς
τὴν γῆν διακόμεναι, καὶ συνεξώκελλον αὐταῖς ὑπὸ ὀρμῆς
οἱ διώκοντες, ἢ ὀρμιζόμενας ἀπέσπων, ἢ ἐνεπιπρασάν·
ὅσαι δὲ ἔτι κατὰ τὸ πέλαγος ἐμάχοντο, τὰ περὶ αὐτὰς ἰ-
γυγνόμενα κατιδοῦσαι, παρεδίδοσαν ἑαυτὰς τοῖς πολε-
μίοις. Καὶ ὁ τοῦ Καίσαρος στρατὸς ἐπινίκιον ἠλάλαξεν ἐν
τῇ θαλάσῃ, καὶ ὁ πεζὸς ἀντεβόησεν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ
Πομπηίου δ' ἀνάμωξαν· καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν Ναυλόχων
ἀναθουῶν, ἐς τὴν Μεσσήνην ἠπεύγετο, οὐδὲν ὑπὸ ἐκπαλή-
ξεως περὶ τῶν πεζῶν οὐδ' ἐπισκήψας. ὅθεν καὶ τοῦσδε
ὁ Καῖσαρ, Τισιήνου παραδιδόντος, ὑποσπόνδους ἐδέχετο·
καὶ τοὺς ἰπώεας ἐπ' αὐτοῖς, τῶν ἰπωάρχων παραδιδόν-
των. Κατέδσαν δὲ ἐν τῷ πόνῳ νῆες Καίσαρος μὲν τρεῖς,
Πομπηίου δὲ ὀκτὼ καὶ εἴκοσι, καὶ αἱ λοιπαὶ κατεφλέχ-
θησαν, ἢ ἐλήφθησαν, ἢ ἐς τὴν γῆν ὀκέλλουσαι συνετριβή-
σαν· αἱ δὲ ἑπτακαίδεκα μόναι διέφυγον.

Lin. 11. προσδραμεῖν Edd. Rectius Aug. L. 12sq. Sex verba is τὴν γῆν
διακ. καὶ συνεξ. desiderantur in Edd. & Cand. Dedit Aug. & Ven.

L. 14. ἐνεπιπρασάν Reg. B. ut solet. L. 23. ὑπάρχων Aug. Reg. B.

runt. Reliquæ ab Agrippa
interclusæ sunt: & earum a-
liæ, ad littus compulsæ, im-
pegerunt in brevia; Cæsaria-
næque, eisdem persecutæ,
partim simul impegerunt præ
impetu, partim retraxerunt
a littore, partim incenderunt:
ceteræ vero Pompejana naves,
quotquot in alto adhuc
continuaverant pugnam, ubi
viderunt quid & his accidisset
& sibi immineret, deditionem
fecerunt. Tum Cæsarianus
navalis exercitus victoriam si-
gnificavit ingenti edito jubi-
lo; & e terra reddiderunt
conclamationem pedestres co-

piæ; Pompejani vero inge-
muerunt. Ipse Pompejus
Naulochis Messanam se pro-
ripuit; sic attonitus, ut de
terrestri exercitu ne mandata
quidem ulla reliquerit. Ita-
que & pedites Cæsar, Tisieno
dedente, in fidem recepit; et
mox equitatum quoque, præ-
fectis eorum pariter deditio-
nem facientibus. Mersæ sunt
in eo prælio naves Cæsaris
tres; Pompeji xxviii: reli-
quæ vero Pompeji naves aut
cremata, aut captæ sunt, aut
littori illisæ fractæque: & so-
læ septemdecim effugerunt.

CXXII. Καὶ ὁ Πομπηΐος, ἐν ὁδῷ περὶ τῆς μεταγνώ-
 μης τοῦ πεζοῦ πυθόμενος, τὴν τε ἐσθῆτα ἤλλαξεν ἐς ἰδιώ-
 0 τὴν ἀπ' αὐτοκράτορος, καὶ προὔπεμψεν ἐς Μεσσήνην, ἐς
 τὰς ναῦς ἐντίθεσθαι τὰ δυνατά· παρεσκευάσθη δὲ ἅπαν-
 τα ἐκ πολλοῦ· Πλέννιον τε ἐκ Λιλυθαίου, μεθ' ὧν ἔχεν
 ὀκτώ τελευτῶν, ἐκάλει κατὰ σπονδῆν, ὡς μετὰ τῶνδε Φευ-
 ξόμενος. καὶ Πλέννιος μὲν ἠπέιγετο πρὸς αὐτόν. Αὐτομο-
 5 λούντων δὲ ἑτέρων, Φίλων τε καὶ Φρουρίων καὶ στρατῶν,
 καὶ τῶν πολεμίων ἐς τὸν πορθμὸν ἐσωλεύοντων, οὐκ
 ἀναμείνας οὐδὲ Πλέννιον ὁ Πομπηΐος ἐν πόλει καλῶς τε-
 τειχισμένη, ἔΦευγεν ἐκ τῆς Μεσσήνης ἐπὶ τῶν ἐπιλακαί-
 δεκα νεῶν ἐς Ἀντώνιον, ὡς ἐξ ὁμοίων αὐτῷ τὴν μητέρα
 0 περισεσωκώς. Καὶ ὁ Πλέννιος αὐτὸν οὐ καταλαβὼν, ἐς
 τὴν Μεσσήνην παρήλθε, καὶ κατεῖχε τῆς πόλεως. Ὁ δὲ
 Καῖσαρ, αὐτὸς μὲν ἔμεινεν ἐν τῷ περὶ Ναυλόχους στρα-
 τοπέδῳ· Ἀγρίππαν δ' ἐκέλευσε τῇ Μεσσήνῃ παρακα-
 5 θέζεσθαι· καὶ παρεκάθητο σὺν Λεπίδῳ. Πλεννίου δὲ
 πρῆσθειμένου περὶ σπονδῶν, Ἀγρίππας μὲν ἠξίου πε-
 ριμένειν Καίσαρα ἐς ἑώ, Λέπιδος δὲ ἐδίδου τὰς σπονδάς·

122. Pompejus, postquam
 in via cognovit de defectione
 exercitus, privatum cultum
 fumlit pro imperatorio, præ-
 missis Messanam qui in naves
 quidquid possent imponerent:
 jam dudum autem adparata
 erant omnia. Simul Plennium
 a Lilybæo prope accivit cum
 octo legionibus, quas fugæ
 comites erat habiturus. Et
 Plennius quidem festinus ad
 eum contendit. Pompejus
 verò, aliis & amicis & præsi-
 diis & exercitibus ad victorem
 desciscitentibus, hostibusque
 fretum intronavigantibus, ne

Plennium quidem in urbe e-
 gregie munita exspectans, cum
 septemdecim illis navibus,
 quas dixi, *Messana profugit
 ad Antonium*; cujus matrem
 in simili periculo olim serva-
 verat. Plennius mox post ejus
 discessum Messanam pervenit,
 & urbem eam tenuit. *Cesar*
 in castris ad Naulochos man-
 sit, *Agrippa* jussu *Messanam*
 obsidere: quod ille fecit una
 cum *Lepido*. Plennio verò
 legatos de pace mittente; *A-*
grippa rem differendam in
 matutinum censuit, dum *Cæ-*
sar advenisset: *Lepidus* verò

A. U.
718.

καὶ τὸν τοῦ Πλεννίου στρατὸν οἰκειούμενος ἑαυτῶ, συνε-
χάρει διαρπάσαι τὴν πόλιν μετὰ τοῦ ἄλλου στρατοῦ.
Καὶ οἱ μὲν, ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ, περὶ ἧς δὴ καὶ μόνης πα-
ρεκάλουν, κέρδος ἀδόκητον εὐρόμενοι, τὴν Μεσσήνην ὅλην
τῇ νυκτὶ μετὰ τῶν Λεπιδίου διήσπασον, καὶ μετεστρα-
τεύοντο τῷ Λεπιδῷ.

CXXIII. Ὁ δὲ, σὺν τούτοις ἔχων δύο καὶ εἴκοσι τέλη
πεζῶν καὶ ἰππέας πολλούς, ἐπῆρο· καὶ κρατήσῃν ἐδόκει
Σικελίας, πρόφασιν ἔχων ὅτι πρῶτος ἐπίβαιε τῆς νήσου,
καὶ πλέονας πόλεις ἐπαγάγοιτο. ἔς τε τὰ Φρούρια αὐ-
τικά περιέπεμπε, τοὺς παρὰ τοῦ Καίσαρος ἐλευσομένους
μὴ προσίσθαι, καὶ τὰ στρατὰ πάντα ἐκρατύετο. Ὁ δὲ
Καῖσαρ ἦλθε μὲν τῆς ἐπιούσης, καὶ ἐμίμφοτο τῷ Λεπιδῷ
διὰ τῶν Φίλων, οἱ σύμμαχον αὐτὸν ἔφασκον ἐλθεῖν Καί-
σαρι ἐς Σικελίαν, οὐχ ἑαυτῷ κατακλιθόμενον αὐτήν. Ὁ
δὲ ἀντενεκάλει, τῆς προτέρας τάξεως ἀφῆρῆσθαι, καὶ
μόνον ἔχειν αὐτὴν Καίσαρα· βουλομένην τε νῦν ἀντιδιδοῖαι

Lin. 47. τὸν Πλεννίου Edd. ex Reg. A. *Ailjeci tuū cum Aug. & Reg. B.*
L. 60. σύμμ. ἔφασκον αὐτὸν Edd. *Dedi seriem verb. ex Aug.*

pacem dedit; &, ut *Pleonii*
milites sibi conciliaret, ur-
bem eis ex æquo cum reliquo
exercitu diripiendam concef-
sit. Qui præter salutem, quam
solam precati erant, lucrum in-
speratum nacti, *translatis ad*
Lepidum signis, *Messanam*
per totam noctem una cum
Lepidi militibus diripuerunt.

123. Quorum accessione
Lepidus auctus usque ad vi-
ginti duarum legionum nu-
merum cum equitatu valido,
elatus est animo, & *de obti-
nenda sibi Sicilia cogitavit,*
eo jure quod prior excendit.

fet in insulam, & plures ci-
vitates in fidem accepisset.
Protinusque ad præsidia oppi-
dorum circummisit, vetans ne
Cæsarianos admitterent; &
fauces ubique obsedit. Ac
Cæsar quidem, postridie ad-
veniens, *expostulavit* per a-
micos cum *Lepido*, qui aje-
bant, auxilio eum venisse Cæ-
sari in Siciliam, non ut sibi
eam adquireret. Sed ille, ad-
emptum sibi, regerebat, pristi-
num dignitatis potentiaque
gradum, quo nunc solus Cæ-
sar potiatur; cui, si id pla-
ceat, libenter se permutatu-

Αἰθῶν καὶ Σικελίαν ὑπὲρ ἐκείνης. Χαλεπαίνων δ' ὁ
 5 Καῖσαρ, ἦλθε μὲν καὶ αὐτὸς ὑπὸ ὀργῆς, ὀνειδιῶν τὸν
 Λέπιδον ἐς ἀχαρισίαν. διαπειλησάμενοι δὲ ἀλλήλοις
 διέσκησαν· καὶ αὐτίκα αἱ τε Φυλακαὶ διεκρίθησαν, καὶ
 αἱ νῆες ἄρμουν ἐπ' ἀγκυρῶν· ἐλέχθη γὰρ αὐτάς ἐπινοεῖν
 ὁ Λέπιδος ἐμπαρήσειν.

A. U.
718.

CXXIV. Ὁ δὲ στρατὸς ἤχθετο, εἰ πολεμήσουσιν αὐθις
 ἐμφύλιον πόλεμον ἕτερον, καὶ οὐ ποτε σφᾶς ἐπιλείψου-
 σιν αἱ στήσεις. Οὐ μὴν ἐν ὁμοίῳ Καῖσαρα καὶ Λέπιδον
 ἐτίθειτο, οὐδὲ οἱ τῶ Λεπίδῳ στρατευόμενοι· ἀλλὰ καὶ
 τῆς ἀρετῆς τὸν Καῖσαρα ἐθαύμαζον, καὶ τὴν ἀργίαν
 5 συνήδεσαν Λεπίδῳ, καὶ τῆς ἀρπαγῆς αὐτὸν ἐπεμέμφον-
 το αὐτῆς, ἐς τὸ ἴσον τοῖς ἡσημημένοις κατασβάντες. Ὡν
 ὁ Καῖσαρ πυνθανόμενος, περιέπεμψε τοὺς τὰ συμφέ-

Lin. 66sq. ἀλλήλοισι συνέσκησαν Edd. cum Regiis. ἐπίσκησαν Ven. διέ-
 σκησαν recte dedit Aug. & discessere Cand. L. 68. ἐπινοεῖν Edd.
 ex Reg. A. Præ tuli Aug. Reg. B. L. 69. ἐμπαρήσαι Edd. Rectius
 Aug. Ven. L. 75sq. ἐπεμέμφοντο, αὐτοῖς ἐς τὸ ἴσον τοῖς ἡσημημένοις
 κατασβάντα Edd. ἐπιμέμφοντο, αὐτῆς ἐς τὸ ἴσον τῆς ἡσημημένης Regii.
 ἐπιμέμφοντο αὐτῆς, ἐν τὸ ἴσον τῆς ἡσημημένης (sic) Aug. Reuocavi
 αὐτῆς ex MSSis, quod mutavit Car. Stephanus, & retuli ad præ-
 cedentia cum Aug. Mallet tamen αὐτῆς ἐς τὸ ἴσον τοῖς ἡσημη. quod
 & Mußgruvis placuit. Pro κατασβάντα autem, (lin. 76.) quod ex
 suo ingenio perperam dedit C. Stephanus, quatuor nostri MSSi in
 κατασβάντες consentiunt.

rum Africam & Siciliam pro
 his quæ sibi adempta sint. Id
 indigne ferens *Cæsar*, non te-
 nuit iram, quin ipse *Lepidum*
 conveniret, & ingratitude
 ei exprobraret. Sed *jaçtatis*
ultro citroque minis a se in-
vicem discesserunt: & conti-
 nuo seorsim actæ sunt ab utro-
 que excubiæ, & *Cæsaris* na-
 ves paratæ steterunt in anco-
 ris: dicebatur enim de illis
 incendendis cogitare *Lepidus*.

124. Id vero pergraviter

tulit exercitus, novum si rur-
 sus immineret civile bellum,
 & numquam finem essent ha-
 bituræ contentiones. Neque
 tamen *Lepidum* conferebant
 cum *Cæsare*, ne ipsius quidem
Lepidi milites; mirantes vir-
 tutem *Cæsaris*, & *Lepidi* non
 solum *segnitiam*, sed & nupe-
 ram iniquitatem *damnantes*,
 quod in direptione *Messanæ*
 victis ipsos æquavisset. Qui-
 bus rebus intellectis, *Cæsar*,
 circummissis idoneis homini-

A. U.
218.

ροντα παραινέσοντας κρύφα ἐκάσθους. ὡς δὲ αὐτῶ διε-
 Φθάρατο πολλοὶ, καὶ μάλιστα οἱ γενόμενοι τοῦ Πομπηίου,
 διὰ δέος τοῦ μή πω τὰς σπονδάς βεβαίους σφίσι, εἰ
 μὴ συνδοῖτο ὁ Καῖσαρ, εἶναι· ἀγνοοῦντος ἔτι ταῦτα τοῦ
 Λεπίδου δι' ἀπραξίαν, ὁ Καῖσαρ ἐπῆλθεν ἐπὶ τὸ στρα-
 τόπεδον αὐτοῦ σὺν ἰππεῦσι πολλαῖς· οὓς πρὸ τοῦ χάρα-
 κος καταλιπὼν, ἐσῆει μετ' ὀλίγων, καὶ παριῶν ἐπε-
 μαρτύρετο ἐκάσθους ἄκων ἐς πόλεμον καθίστασθαι. Α- 85
 σπασζομένων δ' αὐτὸν ὡς αὐτοκράτορα τῶν ὀρώντων, οἱ
 Πομπηϊανοὶ πρῶτοι συνέβηον, ὅσοι διεφθάρατο, καὶ συγ-
 γνῶναι σφίσι παρεκάλουν. ὁ δ' ἔλεγε θαυμάζειν, εἰ,
 συγνώμην αἰτοῦντες, οὐ πράσσουσιν οὐπω τὰ σφίσι
 αὐτοῖς συνοίσοντα. οἱ δὲ, συνέντες, αὐτίκα ἤρπασζον τὰ 90
 σημεῖα, καὶ ἐς τὸν Καῖσαρα μετέφεραν, καὶ σκηναῖς
 ἔλθον ἕτεροι.

CXXV. Καὶ τοῦ Δούρου Λεπίδος αἰσθόμενος, ἐξέ-
 θορε τῆς σκηνῆς ἐπὶ τὰ ὄπλα. βολαί τε ἦσαν ἤδη, καὶ
 τῶν ὀπλοφόρων τις τῶν Καῖσαρος ἐπιπέε, καὶ αὐτὸς ὁ 95
 Καῖσαρ ἐς τὸν θώρακα ἐβλήθη· τὸ δὲ βέλος οὐκ ἐξίκετο

Lin. 78 sq. διασπάρατο Reg. A. male. L. 85. ἐκάσθους Aug.

bus, clam singulos commo-
 nuit, ut rebus suis confule-
 rent. Corruptisque jam com-
 pluribus, præsertim his, qui
 Pompejo militaverant, & non-
 dum satis firmam sibi pacem
 nunc fore putabant, ni & Ca-
 sar fidem daret; ad castra Le-
 pidi, securi etiam tum & igna-
 ri quid ageretur, accessit cum
 magno equitum numero. Qui-
 bus ante vallum relictis, cum
 paucis intravit; procedensque
 in medium, singulos testatus
 est, invitum se trahi ad bel-
 lum. Ibi vero salutantibus
 Imperatorem proximis, Pom-

pejani primi adcurrerunt, quot
 quot corrupti fuerant, veni-
 amque petierunt. Ille „mi-
 rari se, aiebat, veniam eos
 petere; nec dum tamen, quod
 in rem ipsorum conducatur, fa-
 cere.” Intellexerunt dictum:
 moxque arrepta signa trans-
 tulerunt ad Casarem, & alii
 detendebant tentoria.

125. Eum tumultum ubi
 sensit Lepidus, ad arma pro-
 filiiit e tentorio: commissaque
 velitatione, unus armigero-
 rum Cæsaris cecidit, & ipse
 Cæsar in thoracem telum re-
 cepit, quod tamen ad cutim

ἐπὶ τὸν χροῶτα, ἀλλὰ δρόμῳ διέφυγεν ἐπὶ τοὺς ἰππέας.
 Λεπίδου δὲ τι Φρουρίον ἐπετάωσατε τῷ δρόμῳ· καὶ οὐκ
 ἀνέσχεν ὁ Καῖσαρ ὑπὸ ὀργῆς, πρὶν ἐξελεῖν αὐτὸ σὺν τοῖς
 1 ἰππεῦσι, καὶ καθελεῖν. Ἐτέρων δ' αὖ Φρουρίων ἠγε-
 μόνες, οἱ μὲν αὐτίκα, οἱ δὲ νυκτὸς, μετετίθεντο ἐκ Λε-
 πίδου πρὸς Καίσαρα· οἱ μὲν ἀνευ τινὸς πείρας, οἱ δὲ καὶ
 ἐς ὑπόκρισιν ὑπὸ ἰππέων μικρὰ ἐνοχληθέντες. εἰσὶ δ'
 5 οἱ τὰς προσβολὰς ἔτι ὑπέμενον καὶ ἀπεκρούοντο· καὶ
 γὰρ ὁ Λεπίδος περιέπεμπεν ἐς πάντα ἐπικούρους. Καὶ
 αὐτῶν δὲ τῶν ἐπικούρων μεθιστάμενων, ἡ λοιπὴ τοῦ
 Λεπίδου στρατιὰ, καὶ εἴ τις εὖνους ἔτι ἦν, ἐτρέπετο τῇ
 γνώμῃ. καὶ πρῶτοι μὲν αὐθις οἱ Πομπηϊανοὶ, ὅσοι ἔτι
 10 ἦσαν παρ' αὐτῶ, μετεπήδων κατὰ μέρη. Λεπίδου δ'
 ἐς κώλυσιν αὐτοῖς τοὺς ἑτέρους ἐφοβλίσαντος, οἱ ἐπὶ
 κώλυμα τῶν ἄλλων ὀπλισάμενοι, τὰ ἑαυτῶν ἐπήγοντο
 σημεῖα, καὶ σὺν τοῖς ἑτέροις ἐχώρουν πρὸς τὸν Καίσαρα.
 Λεπίδος δ' αὐτοῖς ἀπιῶσιν ἠπέιλει, καὶ ἐδέετο, καὶ τῶν
 15 σημεῖων εἶχετο, καὶ οὐ μεθήσειν ἔλεγε· μέχρι τῶν Φε-

non pervenit; moxque cursum ille se recepit ad equites. Sic currentem custodes castelli cujusdam cavillati sunt: quam contumeliam non ferens *Cæsar*, iram prius non posuit, quam cum succurrentibus equitibus suis & expugnasset castellum & prædidiarios interfecisset. Sed ceterorum castellorum præfecti, pars continuo, pars nocte insequenti a *Lepido ad Cæsarem defece- runt*: quidam ne sollicitati quidem, alii in speciem tantum infestati ab equitibus. Non defuere tamen, qui oppugnatores etiam suos ferio adhuc repellerent: nam *Le-*

pidus quoquoeversum submittebat auxilia. Sed & ipsa auxilia quum transitionem facerent, reliquus ejus exercitus, quamvis non male illi volens, mutabat sententiam. Ac rursus primi Pompejani, quotquot adhuc in officio permanferant, *agminatim transibant* alii post alios. Quumque *Lepidus* ad eos continendos armaret alios; hi ipsi ad continendos commilitones armati, prehensis signis, una cum alteris ad *Cæsarem* discedebant. *Lepidus* minis ac precibus cum abeuntibus agebat, signa retentans, & ea se dimissurum negans; donec unus e signi-

A. U.
718.

ρόντων αὐτά τις εἶπε μεθήσειν ἀποθανόντα, καὶ δείσας
μεθήκεν.

CXXVI. Οἱ δὲ ἰππεῖς τελευταῖαι χωροῦντες ἔπεμψάν
τινα, πεισόμενοι τοῦ Καίσαρος, εἰ κλείνωσι Λέπιδον, οὐκ
ἔτι ὄντα αὐτοκράτορα· ὁ δὲ ἀπέπαιεν. Οὕτω Λέπιδος, ἀδο- 20
κήτω πάντων ἀπιστίας συμπεσών, ἔρημος ἐκ τύχης το-
σῆσθε καὶ στρατοῦ τοσοῦδε ἐγίνετο ἐν Βραχεῖ. καὶ τὸ
σχῆμα ἀλλάξας, ἔδει πρὸς τὸν Καίσαρα, δρόμῳ συντρε-
χόντων ὡς ἐπὶ Θεᾶ τῶν ὀράντων. Ὁ δὲ Καῖσαρ ὑπανέστη
τε αὐτῶ προσθέντι, καὶ προσώπεσεν ἐθέλοντα καλύσας, 25
ἔπεμψεν ἐς Ρώμην, ἐφ' οὐπὲρ ἦν σχήματος, ἰδιώτην ἀπ'
αὐτοκράτορος, αὐδὲν ἔτι πλὴν ἱερέα ἧς εἶχεν ἱερωσύνης.
Ὁ μὲν δὴ, καὶ αὐτοκράτωρ πολλάκις, καὶ τῶν τριῶν ἀν-
δρῶν γενόμενος, ἀρχοντάς τε ἀποΦήνας, καὶ προγραΐψας
ἐπὶ θανάτῳ τοσοῦσδε ἰομότιμους, ἰδιωτεύων, καὶ ἐνίοις τῶν 30
προγραφέντων ἀρχουσιν ὑστέρων παριστάμενος, διεβίωσε.

CXXVII. Πομπηῖον δὲ ὁ μὲν Καῖσαρ οὐκ ἐδίωκεν, αὐδὲ

*Ein. 19. πεισόμενον Edd. Præuli Aug. Ven. Cand. Ibid. εἰ κλείνωσι
malim cum Musgravio.*

feris „Dimittes ea vel mor-
tuus” dixit. Tum demum
cessit territus.

126. Postremi defecerunt
equites, miseruntque ad Cæ-
sarem sciscitatum „interfice-
rentne Lepidum, quippe non
amplius imperatorem?” Quod
ille tamen non permisit. At-
que ita LEPIDUS, nec opinans
desertus ab omnibus, tanta
felicitate tantique exercitus
imperio brevi temporis mo-
mento excidit: mutatoque
cultu properavit ad Cæsarem,
aliis pariter festinantibus ve-
lut ad spectaculum. Cui Cæ-

sar adfurrexit, nec passus est
ad genua sibi accidere; sed
eo quo erat habitu *privatum*
Romam misit, ademto impe-
rio, sacerdotio tantum relicto.
Ab hoc tempore ille, sæpius
antea Imperator, & quondam
Triumvir, qui magistratus cre-
averat; & tot pari dignitate
præditos proscriperat, priva-
tam vitam exegit; in qua non-
nullis quoque ex his qui ab
illo olim proscripti fuerunt,
magistratus deinde adeptis,
supplex factus est.

127. Ceterum POMPEJUM
Cæsar nec ipse persecutus est,

ἑτέροις ἐπέτρεψε διώκειν· εἴτε ὡς ἐς ἀλλοτρίαν ἀρχὴν τὴν
 Ἀντωνίου Φυλασσόμενος ἐμβαλεῖν· εἴτε παραδοκῶν τὸ
 μέλλον, καὶ τὰ ἐς αὐτὸν ἐσόμενα ἐξ Ἀντωνίου, καὶ πρό-
 φασιν ἔξων διαφορᾶς, εἰ μὴ δίκαια γίγνοιτο· (οὐ γὰρ
 ἀνύποπτοί γε ἦσαν ἐκ πολλοῦ, διὰ Φιλαρχίαν, ὅτε τοὺς
 ἄλλους ἐξέλοιεν, ἀλλήλοις διερίσειν) εἰθ', ὡς αὐτὸς ἔλεγεν
 ὕστερον ὁ Καῖσαρ, ὅτι μὴ γίγνοιτο τοῦ πατρὸς ἀνδροφόνος
 ὁ Πομπηΐος. Τὴν δὲ στρατιὰν συνῆγε, καὶ ἐγένετο αὐτῷ
 τέλη μὲν ὀπλιτῶν πέντε καὶ τεσσαράκοντα, καὶ ἰππέεις
 δισμύριοι καὶ πεντακισχίλιοι, κοῦφοι δὲ, τῶν ἰππέων
 ὑπὲρ ἡμιολίους, μακραί τε νῆες ἑξακόσαι· τὸ δὲ τῶν
 φορτίδων πλῆθος, καίπερ ὄν ἀπειρον, τοῖς δεσπόταις
 διεπέμπεε. Καὶ τὸν στρατὸν ἐπινικίαις ἐδωρεῖτο, τὰ μὲν
 ἤδη διδούς, τὰ δὲ ὑπισχνούμενος, σφεδάνους τε καὶ τιμᾶς
 ἅπασιν ἔνεμε, καὶ συγνώμην τοῖς ἠγεμόσιν ἐδίδου τοῦ
 Πομπηΐου.

CXXVIII. Ζήλου δὲ αὐτῷ γέμοντι ἐπὶ τούτοις, τὸ δαι-

*Lin. 38 sq. αὐτὸς ὕστερον ἔλεγεν Edd. Dedit seriem verb. ex Aug. L. 39.
 Pro γίγνοιτο dat mend. μίγνυτο Reg. B. L. 41. καὶ ἰππέεις δὲ Edd.
 Delevi δὲ cum Aug. L. 45. διεπέμπεε Edd. Præ tuli Aug. Ven.*

nec alios persequi sivit: sive quod nollet invadere in alienum imperium Antonii; sive quod futura spectaret conatusque Antonii, habiturus justam occasionem dissidii, si quid ille præter æquum fecisset; (jam pridem enim haud sane obscurum erat, hos duos, sublatis aliis, propter impetrandi cupiditatem inter se ipsos esse decertaturos;) sive, ut ipse *Cæsar* ajebat postea, quia Pompejus in parricidarum non fuerat numero. Co-

repertæ *Cæsaris* sunt legiones XLV: equitum XXV. M. levis armaturæ tantundem quantum equitum & dimidium infuper; *naves longa DC*: onerarias autem, numero pæne infinitas, ad proprios dominos remisit. Jamque militibus donativum ob victoriam dedit, plura in futurum pollicitus: coronas quoque aliofque honores distribuit omnibus; & Pompejanis ducibus veniam concessit.

128. Huic tantæ *Cæsaris* felicitati fortuna invidit: nam

A. U.
718.

μόνιον ἐνεμέσησε τοῦ ζήλου· καὶ ὁ στρατὸς ἐσπασίασεν, ὃ οἰκείως αὐτοῦ μάλιστα, ἀπολυθῆναί τε τῆς στρατείας ἐπειγόμενοι, καὶ γέρα λαβεῖν ὅμοια τοῖς ἐν Φιλίπποις ἀγωνισαμένοις. Ὁ δὲ ἦδει μὲν, οὐχ ὅμοιον ἐκείνῳ τόνδε τὸν ἀγῶνα· ὑπισχνεῖτο δ' ὅμως, τὰ ἄξια δάσειν σὺν τοῖς ὑπ' Αντωνίῳ στρατευομένοις, ὅτε καὶ κεῖνος ἀφίκηται. περὶ δὲ τῆς ἀστρατείας ὑπεμίμησε σὺν ἀπειλῇ τῶν πατρίων νόμων τε καὶ ὄρκων καὶ κολάσεων. οὐκ εὐπειθῶς δὲ ἀκρωμένων, ὑφῆκε τῆς ἀπειλῆς, ἵνα μὴ τις ἐκ τῶν νεολήτων στρατῶν ἐπιγένοιτο θόρυβος· καὶ ἔλεγεν, ἐν καιρῷ τε ἀπολύσειν σὺν Αντωνίῳ, καὶ ἄξιον νῦν οὐκ ἐπ' ἐμ- Φύλια ἐτι, πεπαυμένα σὺν τύχῃ χρηστῇ, ἐπὶ δ' Ἰλλυριοῦς, καὶ ἕτερα ἔθνη βάρβαρα, σαλεύοντα τὴν μόλις κληθεῖσαν εἰρήνην, ὅθεν καταπλουτιεῖν αὐτούς. Οἱ δ' οὐκ, ἔφασαν, αὐτίς στρατεύεσθαι, πρὶν τῶν προτέρων λαβεῖν γέρα τε καὶ τιμὰς. Ὁ δὲ, οὐκ, ἔφη, τὰς τιμὰς οὐδὲ νῦν ἀνατίθεσθαι· πολλὰς δὲ δούς, προσίθηναι στρα-

Lin. 52. *πειχόμενοι edit. 3. vit. L. 56. τῆς στρατείας Edd. truncato nomine. Recte Aug. L. 63. ἀνατίσαν Aug. L. 64. ἔφασαν Aug. Reg. B. male. L. 64. στρατεύεσθαι puto legendum.*

exercitus, praesertim ipsius dedititiis etiam accederet: proprius, seditionem movit, promisitque, se cum Antonio missionem flagitans, & praemia paria eis quae Philippenfi eos dimissurum justo tempore: nunc usurum opera eorum praelio victores acceperant. Et re: nunc usurum opera eorum non ad bella civilia amplius, quae deo fortunante sepulta sint; sed contra Illyrios aliasque gentes barbaras, pacem vix partam labefactantes: ex qua militia percepturi essent lucra uberrima. Negarunt illi, novam se prius subituros militiam, quam praetitorum laborum representata sibi fuerint praemia honoresque. Respondit, honores se nunc quidem differre; sed, praeter plures jam collatos, alias

Φάνους ἔτι τοῖς τέλεσιν ἄλλους, καὶ λοχαγοῖς καὶ χιλιάρχοις περιπορφύρους ἰσθῆτας, καὶ βουλευτικὴν ἐν ταῖς πατρίσιν ἀξίωσιν. Ἐτι δὲ αὐτοῦ τοιαύδε προσλιθέντος ἕτερα, ὑπεφώνησε χιλίαρχος Οφίλλιος, σφεφάνους μὲν καὶ πορφύραν εἶναι παισὶν ἀθύρματα· στρατοῦ δὲ γέρα, χωρία καὶ χρήματα. Καὶ τοῦ πλήθους ἐπιβοήσαντος ὅτι ὀρθῶς λέγοι, ὁ μὲν Καῖσαρ ἀπέστη τοῦ βήματος δυσχεραίνων· οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν χιλίαρχον ἦσαν, ἐπαινοῦντές τε, καὶ τοῖς οὐ συνιστάμενοις αὐτῷ λοιδοροῦμενοι. ὁ δὲ ἔφη, καὶ μόνος ἀρκέσει ἐπὶ οὕτω δικάοις· ἀλλ' ὁ μὲν, τόδε εἰπὼν, ἐς τὴν ἐπιούσαν ἀφανῆς ἦν, καὶ οὐδ' ὅτι γένοιτο ἐγγινώσκειτο.

CXXIX. Ὁ δὲ στρατὸς οὐκ ἔτι μὲν, ὑπὸ δέους, οὐδὲς καθ' ἓνα ἐφθέγγετο· κοινῇ δ' ἐβόων, ἀνά μέρη συνιστάμενοι, ἀφεθῆναι τῶν στρατειῶν. Ὁ δὲ Καῖσαρ αὐτῶν τοὺς μὲν ἀρχοντας ἐξωμίλει ποικίλως· τῶν δ' ἐν Φιλίπποις

Lin. 69. προσλιθέντος Edd. Prætulī Aug. L. 70. Ὁφίλλιος Regii, Aug. & Hoffilius Cand. L. 71 sq. στρατοῦ δ' ἕτερα χωρία, καὶ χρῆμα, edit. 1. cum Regiis & Aug. Tenui emendationem H. Steph. L. 74. χιλίαρχον, ἦσαν ἔσαν. Edd. & MSSi. Delevi distinctionem post χιλίαρχον cum Musgraviō: & sub n in ἦσαν subscripti Jota. Malim autem ἦσαν, cum eodem Musgrav. L. 80. καθ' ἓνα ἐφθέγγετο Reg. B. male.

etiam coronas legionibus ad-
dere, & prætextas tribunis ac
centurionibus, senatoriamque
dignitatem cuique in sua pa-
tria. Hæc & alia his similia
dum militibus Cæsar offert; ex-
clamavit tribunus Ofilius „co-
rollas et prætextas puerorum
esse oblectamenta; militum
præmia agros esse et pecu-
nias.” Quod postquam „re-
cte dictum” conclamavit mul-
titude; indignatus Cæsar dis-
cessit e tribunali: milites au-
tem circumstabant tribunum,
laudantes hominem, & reli-

quis, qui se ad eos non adgre-
garent, convicia ingerentes.
Sed ille „vel se solum, in-
quit, ad tuendam tam justam
causam suffecturum.” His
vero dictis, sequenti die nus-
quam amplius homo compa-
ruit; nec, quid illi acciderit,
compertum est.

129. Tum milites non am-
plius singuli, propter metum,
sed gregatim uno ore vocife-
rabantur, missionem postulan-
tes. Horum præfectos Cæsar
variis mollebat adloquiis: eis
vero qui ad Philippos et Mu-

A. U.
718.

καὶ Μουτίνη στρατευσαμένων, ὡς χρονιωτέρων ἄρα ὄντων, ἐδίδου τοῖς θέλουσιν ἀποστρατεύσεσθαι· καὶ γενομένους ἐς δισμυρίους εὐθύς ἀπέλυε, καὶ ἐξέπεμψε τῆς νήσου, 85 μὴ διαφθείραιεν ἑτέρους· τοσόνδε τοῖς ἐκ Μουτίνης μόνοις ἐπειπῶν, ὅτι σφίσιν ἀποδώσει τὰ τότε ὑπεσχημένα, καίπερ οὕτως ἀπολυθεῖσιν. Ἐς δὲ τὸ ἄλλο πλῆθος ἐπελθὼν, τοὺς μὲν ἀποσπᾶντας ἐμαρτύρετο τῆς ἐπιτορκίας, σὺ κατὰ γνώμην τοῦ αυτοκράτορος τῆς στρατείας ἀπολυθέντας· τοὺς δὲ παρόντας ἐπήνει, καὶ ἐπήλωριζεν ἀπολύσειν μὲν ταχέως, ὅτε μηδενὶ μετανοήσει, καταπλουτιεῖν δὲ ἀπολύων, καὶ νῦν ἐπιδιδόναί δραχμαῖς πεντακοσίας ἐκάστω. Τοιάδε εἰπὼν, Σικελίᾳ μὲν ἐπέβαλλεν ἑσφορὰν, χίλια τάλαντα καὶ ἑξακόσια, στρατηγούς 90 δ' ἀπέσθαινε Λιβύης καὶ Σικελίας, καὶ στρατὸν ἐς ἑκατέραν διήρει· καὶ τὰς ναῦς τὰς Ἀντωνίου διέπεμψε ἐς Τάραντα, καὶ τοῦ λοιποῦ στρατοῦ τὸν μὲν προὔπεμψε ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ νεῶν, τὸν δ' ἐπαγόμενος αὐτὸς ἐκ τῆς νήσου διεπέρα.

Lin. 84. ἀντιστρατεύεσθαι Edd. ἀντιστρατεύεσθαι ὃ ἀντιστρατεύεσθαι Ven. Rectius Aug. quem secutus sum. Malim tamen ἀποστρατεύεσθαι. L. 87. τὰ τε ὑπέσχημ. Edd. cum Regiis, mend. Recte Aug. L. 94 sq. ἐπίβαλον Aug.

tinam meruerant, ut diuturniore militia defunctis, missionem concessit. Dimissosque, numero ad vicies mille, protinus ablegavit ex insula, ne contagione seditionis alios corrumperent: hoc tantum ad Mutinensis belli veteranos effatus, quamvis sic dimissis, redditurum se tamen ea quæ tunc illis promissa fuissent. Reliquos vero pro concione adloquens, testes faciebat perjurii discedentium, non ex imperatoris sententia dimissorum: ipsos vero laudabat, bre-

vi secuturæ missionis spem faciens: foreque ut nec officii quemquam pœniteat, & dimittantur ditati; nunc addere se viritum quingenos denarios. Post concionem, indixit tributum Siciliæ MDC talenta; designavitque proprætores Africae ac Siciliæ, parte exercitus cuique harum provinciarum adtributa. Tum naves Antonii Tarentum misit: reliquum exercitum partim præmisit in Italiam, partim ipse secum duxit decedens ex insula.

CXXX. Ερχομένῳ δ' ἢ τε βουλὴ τιμᾶς ἐψηφίσατο
 αἰμέτρους, ἃν αὐτὸν ἐποίουν κριτὴν, ἢ πάσας λαβεῖν, ἢ
 ὅσας δοκιμάσειε· καὶ ὑπὴντων ὅτι πορρωτάτω καὶ αὐτοῖ
 5 καὶ ὁ δῆμος ἐσφαναμένοι, ἔς τε τὰ ἱερά καὶ ἐκ τῶν ἱε-
 ρῶν ἐς τὴν οἰκίαν ἀπιόντα παρέπεμψον. Τῆς δ' ἐπιού-
 σης αὐτὸς ἐβουληγόρησέ τε καὶ ἐδημηγόρησε, τὰ ἔργα
 καὶ τὴν πολιτείαν ἑαυτοῦ τὴν ἀπ' ἀρχῆς ἐς τότε κατα-
 λέγων· καὶ τὰ εἰρημένα συγγράψας, τὸ βιβλίον ἐξέδω-
 10 κε· κατήγελλέ τε εἰρήνην καὶ εὐθυμίαν, ἐς τέλος τῶν
 ἐμφυλίων ἀνηρημένων, καὶ τῶν ἐσφορῶν τοὺς ἔτι ὀφεί-
 λοντας ἀπέλυε, καὶ φόρων τελῶνας τε, καὶ τοὺς τὰ
 μισθώματα ἔχοντας, ἃν ἔτι ὀφείλοιν. Ἐκ δὲ τῶν ἐψη-
 φισμένων τιμῶν ἐδέχετο πομπῆν, ἐτήσιόν τε ἱερομηνίαν
 15 εἶναι καθ' ἃς ἡμέρας ἐνίκα, καὶ ἐπινίκιος ἐν ἀγοραῖ χού-
 σεος ἐστάναι μετὰ σχήματος οὕπερ ἔχων ἐσῆλθε, περι-
 κειμένων τῶ κίονι νεῶν ἐμβόλων. Καὶ ἔστηκεν ἢ εἰκὼν,

*Lin. 10. κατήγελλέ τε edit. 1. mend. ex Reg. B. κατήγελλέ τε Reg. A.
 κατήγελλέ τε edit. 2. 3. Præ tuli Aug. L. 15. ἐπινίκιος nescio an cum
 Urfino in EPI KIONI sit mutandum. L. 16 sq. περικειμένων Edd.
 Recte Aug. Ven. L. 17. νεῶν Edd. νέων Reg. A. Aug. Ven. Mu-*

130. Romam reverso CÆ-
 SARI senatus immodicos ho-
 nores decrevit; ipsi permit-
 tens, ut arbitrato suo vel
 omnes, vel quotquot place-
 rent, acciperet: itumque est
 obviam quam longissime a co-
 ronatis tam senatoribus quam
 cetero populo: qui eum ad tem-
 pla primum, deinde domum,
 deduxerunt. Sequenti vero die
 tam apud senatum quam pro
 concione populi oratione ha-
 bita, res a se gestas Cæsar or-
 dine recensuit, administratio-
 nemque reipublicæ, jam inde
 ex quo ad eam admotus est
 usque ad illum diem, expo-

fuit: quas orationes a seipso
 conscriptas in vulgus deinde
 edidit multis exemplaribus:
 denunciavitque pacem & tran-
 quillitatem, post sublata fun-
 ditus bella civilia; & tributa
 nondum reddita condonavit
 debitoribus; pariterque publi-
 canorum debita remisit, &
 mercedes nondum persolutas
 pro locationibus publicis. Ex
 honoribus autem per Senatuf-
 consultum oblatis accepit O-
 vationem, & annua solennia
 diebus victoriæ, auratamque
 in foro statuam, triumphali
 habitu, quo urbem esset in-
 gressus, insistentem columnæ

A. U.
718.

ἐπιγραφήν ἔχουσα, ὅτι, ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗΝ ΕΣΤΑΣΙ-
ΑΣΜΕΝΗΝ ΕΚ ΠΟΛΛΟΥ ΣΤΝΕΣΤΗΣΕ ΚΑΤΑ
ΤΕ ΓΗΝ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑΝ.

CXXXI. Τοῦ δὲ δήμου τὴν μεγίστην ἱερωσύνην ἐς αὐτὸν
ἐκ Λεπίδου μεταφέροντος, ἦν ἕνα ἔχειν νενόμισται μέχρι
θανάτου, οὐκ ἐδέχετο· καὶ κλείνειν τὸν Λεπίδον ὡς πο-
λέμιον κελευόντων, οὐκ ἠνείχετο. Ἐς δὲ τὰ στρατόπεδα
πάντα σεσημασμένας ἔπεμψεν ἐπιστολάς, ἐντελλόμενος
ἡμέρα μιᾷ πάντας ἀνειλήσαντας αὐτάς ἐπιχειρεῖν τοῖς
κεκελευσμένοις. καὶ ἦν τὰ ἐπεσταλμένα περὶ τῶν στρα-
τώντων, ὅσοι παρὰ τὴν σίασιν ἀποδράσαντες ἐστρατεύ-
οντο, καὶ αὐτοῖς τὴν ἐλευθερίαν ἠτήκει Πομπήϊος, καὶ ἡ
βουλὴ καὶ αἱ συνθήκαι δεδώκεσαν. Οἱ δὲ μιᾶς ἡμέρας
συνελαμβάνοντο· καὶ ἀχθέντας αὐτοὺς ἐς Ρώμην ὁ Καί-
σαρ ἀπέδωκεν αὐτῶν τε Ρωμαίων καὶ Ἰταλῶν τοῖς δε-
σπότησι, ἢ διαδόχοις αὐτῶν· ἀπέδωκε δὲ καὶ Σικελιώ-
ταις. ὅσους δ' οὐκ ἦν ὁ ληψόμενος, ἔκλεινε παρὰ ταῖς πό-
λεσιν αὐταῖς ὧν ἀπέδρασαν.

CXXXII. Τοῦτο 35

*tauti accentum. Ibid. Pro ἐμβόλων dat ἐμβολῶν mend. Reg. B. Ib-
καὶ ἔστι μὲν ἡ εἰκὼν Edd. Præ tuli Aug. Reg. A. L. 27. ἐπισταλμένα
Edd. errore ex Reg. B. propagato. L. 29 sq. Πομπήϊος καὶ ἡ βουλὴ,
καὶ αἱ συνθ. Edd. cum MSS. Aliter distinguendam duxi orationem.*

rostris navium cinctæ. Ac po-
sita est *statua* hoc Titulo: PA-
CE POST DIUTURNAS TUR-
BAS TERRA MARIQUE RE-
STITUTA.

131. Quum vero Pontifica-
tum maximum populus a Le-
pido in eum vellet transferre,
nemini vivo more majorum
adimi solitum, *refusavit*: &
quum Lepidum, ut hostem,
necari juberent, non sustinuit.
Ad omnes vero exercitus ob-
signatas misit literas, præcep-
itque, ut uno die aperirentur
omnes, protinusque jussa
peragerentur. Ea jussa per-

tinebant ad *servos*, qui dis-
fensionum intestinarum tem-
pore aufugerant & *militia e-
rant adscripti*; quibus, po-
scente Pompejo, senatus ex
fœdere libertatem concessit.
Quos uno die *compre-
hensos*, & in Urbem adductos,
Romanis Italisque dominis *Cæ-
sar* restituit aut eorumdem
hæredibus: Siculisque pari-
ter fugitivos suos remisit. Si
quos autem nemo in servitu-
tem adferebat, hos juxta ipsa
oppida, unde quisque aufuge-
rat, capite mulctavit.

132. Itaque

CXXXII. Τοῦτο μὲν δὴ τῶν τότε στάσεων ἐδόκει τέλος εἶναι. Καὶ ἦν ὁ Καῖσαρ ἐτῶν ἐς τότε ὀκτῶ καὶ εἴκοσι· καὶ αὐτὸν αἱ πόλεις τοῖς σφετέροις θεοῖς συνίδρυσεν. Ληστειομένης δὲ κατὰ συστάσεις τῆς τε Ρώμης αὐτῆς καὶ τῆς Σικελίας περιΘαναῖς, καὶ τῶν γιγνομένων ἀρπαγῇ μετὰ τόλμης, ἢ ληστείᾳ λανθανούσῃ, μᾶλλον εἰσκότων· Σαβίνος ὑπὸ Καίσαρος αἰρεθεὶς ἐς διάρβωσιν, πολὺν μὲν εἰργάσατο Θόρον τῶν ἀλισκομένων, ἐναυτῶ δ' ὅμως εἰς εἰρήνην ἀΦυλάκην ἅπαντα περιήγαγε. καὶ ἐξ ἐκείνου Φασὶ παραμῆναι τὸ τῆς στρατιᾶς τῶν νυκτοφυλάκων ἔθος τε καὶ εἶδος. Θαυμάζομενος δὲ ὁ Καῖσαρ ἐπὶ τῷδε, ὀξέως οὕτως ἐξ ἀδοκίτου διαρθωμένῳ, πολλὰ τῆς πολιτείας ἐΦίει τοῖς ἐτησίοις ἀρχουσι διοικεῖν κατὰ τὰ πάτρια, καὶ γραμματεῖα ὅσα τῆς στάσεως σύμβολα ἔκαθε, καὶ τὴν ἐντελῆ πολιτείαν ἔλεγεν ἀποδώσειν, εἰ παραγένετο ἐκ Παρθυαίων Αντώνιος· πείθεσθαι γὰρ, καί κεινον

Lin. 36. Τοῦτο δὲ πάνδε τότε στάσεων Edit. ex Reg. B. Rectius Reg. A. cum Aug. L. 43. An pro ἑμῶς νεποικνendum ὅπως? eodem anno Cunt. nec expressit ὅπως. L. 45. σιγατέως Edit. ex Reg. A. Prouti Aug. στρατιᾶς Reg. B.

132. Itaque jam dissensionum illorum temporum finis advenisse visus est. Et CÆSAR, annum tunc ætatis agens vicissimum octavum, oppidatim inter deos tutelares est consecratus. Sed quum Urbs ipsa Siciliaque palam infestaretur a latronibus, catervatim tanta audacia grassantibus, ut prædonibus similiores essent, quam occultis latronibus; Sabinus ad id corrigendum electus a Cæsare, multos comprehensos adfecit suppliciis: & intra annum securam pacem reddidit omnibus. Ex illoque tempore institutas a-

junt cohortes militares nocturnorum vigilum, ea forma rationeque quæ ad hunc diem obtinet. Id tam opportunum & opinione citius remedium Cæsari egregiam existimationem peperit. Idemque jam multa quoque ad rempublicam pertinentia more majorum annis magistratibus administranda permisit: & crematis literis actisque omnibus, quæ dissensionum præteritarum documenta essent, pollicitus est, se integram populo restitutum rem publicam, quam primum rediisset Antonius: persuasum enim se hæ-

A. U.
718.

ἐθέλειν ἀποθέσθαι τὴν ἀρχὴν, τῶν ἐμϑυλίων καταπαυμένων. Εἰς οἷς αὐτὸν, εὐϑημοῦντες, εἰλοντο δῆμαρχοὶ εἰς αἰεὶ, διηνεκεῖ ἄρα ἀρχῇ προτρέποντες τῆς προτέρας ἀποσῆναι. ὁ δὲ ἐδέξατο μὲν καὶ τήνδε· Αντανίω δὲ ἐϑ᾽ ἑαυτοῦ περὶ τῆς ἀρχῆς ἐπέσχελλεν. Ὁ δὲ καὶ Βύβλον ἀπιόντα πρὸς αὐτὸν ἐντυχεῖν ἐδίδασκεν· ἐς δὲ τὰ ἔθνη τῶν ἡγεμόνας αὐτὸς ὁμοίως ἐπεμπε, καὶ ἐς Ἰλλυριοὺς ἐπενόει συστρατεύειν.

CXXXIII. Πομπηῖος δ' ἐκ μὲν Σικελίας ἀκρῶ Λακινία προσέσχε, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἥρας πλουτοῦν ἀναθήμασιν ἐσύλησε, Φεύγων ἐς Αντώνιον. ἐς δὲ Μιτυλήνην καταχθεῖς, διέτριβεν; ἔνθα αὐτὸν ἐτι παῖδα μετὰ τῆς μητρὸς ὑπέξεθετο ὁ πατήρ, Γαίω Καίσαρι πολεμῶν, καὶ ἠτληθεῖς ἀνέλαβεν. Αντωνίου δὲ πολεμοῦντος ἐν Μηδίᾳ Μήδοις τε καὶ Παρθυαίοις, γνῶμην ὁ Πομπηῖος ἐποίητο, ἑαυτὸν ἐπανελθόντι ἐπιτρέψαι· ἐπεὶ δ' ἐπέθετο ἡσσησθεῖ

Lin. 66. Βύβλον Edd. ex Reg. A. Dedit, ut alibi; scripturam Aug. Reg. B. L. 67. ἐπιστρίψαι mend. Aug. L. 68. Mendosa putavit verba ὁμοίως μετέγραψεν Musgrav. nec tamen medicinam tentavit.

berē, velle & illum deponere magistratum, sublatiſ bel-
lis civilibus." Tum faustis ex-
ceptum adclamationibus *Cæsarem Tribunum plebis creaverunt in perpetuum*, invitantes eum perpetuo hoc magistratu ad priorem deponendum. Et accepit eum honorem Cæsar: ceterum privatim ad Antonium de magistratu & imperio scripsit. *Antonius* vero *Bibulo* quoque, a se discedenti, mandata ad Cæsarem dedit: & in provincias præfides ipse misit similiter, cogitavitque socius expeditionis Illyricæ fieri.

133. POMPEJUS, e Sicilia fugiens, primum ad Lacinium promontorium adpulerat, ibique factum Junonis votivis donariis dives spoliaverat. Tum Antonium petens, delatusque Mitylenen, egit ibi aliquantisper, ubi eum olim cum matre; puerum adhuc, deposuerat pater bellum gerens cum Cæsare; victusque inde receperat. Jam quum bellum in Media cum Medis Parthisque Antonius gereret; Pompejus statuerat reverso in fidem se committere. Sed ubi victum audivit, & constans fama idem ferebat, rursuni

Αντώνιον, καὶ τὸ συμβὰν ἢ Φήμη ὁμοίως μετέφερον, αὐ-
 ρις ἦν ἐν ἐλπίσιν, ὡς ἢ διαδεξόμενος Αντώνιον, εἰ τέβνη-
 κεν, ἢ μεριούμενος ἐπανελθόντι· ἐνθύμιός τε οἱ συνεχῆς
 ἦν Λαβιηνὸς οὐ πρὸ πολλοῦ τὴν Ἀσίαν ἐπίδραμάν. Ὡς δὲ
 ἔχοντι ἀγγέλλεται Αντώνιος εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐπανελθῶν.
 Καὶ τεχνάζων ἔτι ἐπ' ἀμφοτέρα, διεπρεσβεύετο πρὸς
 αὐτὸν, ἐπιτρέπων ἐκείνῳ, καὶ Φίλον εἶναι διδούς καὶ
 75 σύμμαχον, ἔργῳ δὲ τὰ Αντωνίου κατασκευάζομενος. ἔς
 τε Θράκην καὶ ἔς τὸν Πόντον ἐπεμπεν ἑτέρους κρούφα πρὸς
 τοὺς ἐκατέρων δυνάστας· ἐπινοῶν, εἰ μὴ κρατεῖ τῶν ἐν-
 θυμουμένων, διὰ τοῦ Πόντου Φυγεῖν εἰς Ἀρμενίαν. ἐπεμπε
 δὲ καὶ εἰς Παρθυαίους, ἐλπίσας, εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ πο-
 80 λέμου τοῦ πρὸς Αντώνιον αὐτοὺς δεξασθαι προθύμως
 στρατηγὸν Ρωμαῖόν τε καὶ παῖδα Μάγνου μάλισθα. τὰς
 τε ναῦς ἐπεσκευάζε, καὶ τὸν ἐν αὐταῖς στρατὸν ἐγύμνα-
 ζεν, ὑποκρινόμενος ἢ δεδιέναι Καίσαρα, ἢ Αντανίῳ τὰδὲ
 παράσκευάζειν.

*Lin. 70. ἐνθύμιόν τε Aug. ἐνθύμιός τε Ven. mend. uterque. L. 82.
 ἰσχυράζε Edd. invito MSStis, quorum lectionem revocavi. Ib. sq.
 ἐγύμνασεν Edd. invito Reg. A. & Aug. Sex verba καὶ τὸν usque
 ἐγύμναζεν omisit Reg. B.*

spem concepit, aut successu-
 rum se in universam Antonii,
 si periisset, potentiam; aut
 saltem in partem illius, si sal-
 vus rediisset *Antonius*, iri re-
 ceptum: & obverfabatur sem-
 per animo ejus recens Labieni
 exemplum, qui Asiam incur-
 faverat. His consiliis occupato
 nunciatur *Antonius rediisse*
Alexandriam. Proinde ad u-
 trumque viam sibi muniens,
 per legationes offerebat se illi
 amicū & sociū: revera qui-
 dem hoc tantum agens, ut
 res ejus exploratas haberet.

Interim ad Thraciæ Pontique
 dynastas alios legatos clam
 mittebat; cogitans, si ea, quæ
 cupiebat, ab Antonio non im-
 petrasset, per Pontum fugere
 in Armeniam. Quin & ad Par-
 thos misit, sperans, illos ad
 bellum nondum confectum
 adversus Antonium libenter se
 duce ufuros, non solum Ro-
 mano homine, sed & Magni
Pompeji filio. Simul vero na-
 ves reficiebat, & socios nava-
 les exercebat, nunc metum a
 Cæsare simulans, nunc parari
 hæc in usum Antonii.

A. U.
718.

CXXXIV. Ὁ δὲ Ἀντώνιος πυθόμενος μὲν εὐθύς ἀμφοῖ 8
τοῦ Πομπηίου, στρατηγὸν ἐπ' αὐτὸν Τίτιον ἤητο, καὶ,
ναῦς καὶ στρατὸν ἐκ Συρίας λαβόντα, ἐκέλευε, πολε-
μοῦντι μὲν τῷ Πομπηίῳ πολεμεῖν κατὰ κράτος, ἐπιτρέ-
ποντα δὲ αὐτὸν Ἀντανίῳ, μετὰ τιμῆς ἄγειν. Ἐλθοῦσι δὲ
τοῖς πρέσβεσιν ἐχορημάτιζεν, ἀγγελουσίην οὕτως· Ἡμᾶς 9
Πομπηῖος ἐπεμψεν, οὐκ ἀπορῶν μὲν ἐς Ἰβηρίαν, εἰ πο-
λεμεῖν ἐγνώκει, διαπλευῖσαι· Φίλην οὖσαν αὐτῷ πατρό-
θεν, καὶ συλλαβοῦσαν ἔτι ὄντι νεωτέρῳ, καὶ καλοῦσαν
ἐπὶ ταῦτα καὶ νῦν· αἰρούμενος δὲ εἰρηνεύειν τε σὺν σοί,
καὶ πολεμεῖν, εἰ δεήσειεν, ὑπὸ σοί. Καὶ τάδε οὐ νῦν πρῶ- 9
τον, ἀλλ' ἔτι κρατῶν Σικελίας, καὶ τὴν Ἰταλίαν πορθῶν,
ὅτε σοι τὴν σὴν μητέρα περισώσας ἐπεμψε, προύτεινε.
Καὶ εἰ ἐδέξω, οὐτ' ἂν ὁ Πομπηῖος ἐξέπεσε Σικελίας, (οὐ
γὰρ ἂν Καίσαρι τὰς ναῦς κατ' αὐτοῦ παρέσχεας,) οὐτ'
ἂν σὺ ἤτησο ἐν Παρθυαίοις, Καίσαρός σοι τὸν στρατὸν
οὐ πέμψαντος ὃν συνέδετο· ἐκράτεις δ' ἂν ἤδη, πρὸς
L. n. 86. ἐπ' αὐτῷ Aug. Reg. B. L. 88. κατακράτος Aug. L. 89. ἀγιν
caret Reg. B. male. L. 90. ἐχορημάτιζον Edd. mend. Recte Aug.

134. Sed Antonius, quam-
primum audivit de Pompeji
adventu, ducem adversus eum
designavit Titium; cui man-
davit, ut, classe & exercitu
accepto e Syria, Pompejum
bellum molientem vi reprimet;
quod si in fidem Antonii
mallet recipi, adduceret eum
honorifice. Tum LEGATI
advenerunt POMPEJI; qui,
ad Antonium admissi, hujus-
modi verba fecerunt: „Milit
nos ad te Pompejus: non
quod in Hispaniam, si bellum
placeat, non pateat cursus,
provinciam ei conjunctam pa-
terna amicitia; quæ, junio-
rem olim favore profecuta,

„nunc quoque pollicetur ope-
ram: sed quia vel tecum frui
pace mavult, Antoni, vel tuis
auspiciis (si res ita ferat) bel-
lum gerere. Quod consilium
non nunc demum cepit Pom-
pejus: sed jamdudum, quum
obtineret Siciliam, & popula-
retur Italiam, matre tibi ser-
vata remissaque, tibi illud si-
gnificavit. Cujus amicitiam
si tu admisisses; nec Pompe-
jus ejectus esset e Sicilia, (non
enim classem Cæsari præbuis-
set contra eum;) nec tu victus
fuisses in Parthia, Cæsare non
mittente exercitum ex fœde-
re: imo, præter ea quæ nunc
sua sunt, etiam Italiam sub

οἷς εἶχες, καὶ τῆς Ἰταλίας. Οὐ δεξάμενον δέ σε ταῦτα, ἐν καιρῷ τότε μάλιστα ἀν σοι γεγόμενα, ἀξιοῖ καὶ νῦν, μὴ πολλάκις ὑπὸ Καίσαρος ἐνεδρευθῆναι λόγοις τε καὶ τῶ γεγόμενῳ κήδει· μνημονεύοντα, ὅτι Πομπηῖῳ τε κηδεύων μετὰ συνθήκας ἐπολέμησεν ἀνευ προφάσεως, καὶ Λέπιδον κοιναῶν ὄντα τῆς ἀρχῆς τὸ μέρος ἀφείλετο, καὶ οὐδέτερα αὐτῶν ἐνείματό σοι.

10 CXXXV. Λοιπῶς δὲ ἐς τὴν περιπόθητον αὐτῷ μοναρχίαν σὺ νῦν ὑπολείπῃ. ἤδη γὰρ σοι καὶ ἐν χερσὶν ἦν, εἰ μὴ Πομπηῖος ἐτι ἦν ἐν μέσῳ. Καὶ τάδε εἰκὸς μὲν καὶ σὲ προσορᾶν ἐπὶ σεαυτοῦ· προφέρει δέ σοι καὶ Πομπηῖος ὑπὸ εὐνοίας, αἰρούμενος ἀνδρᾶ ἀκακὸν καὶ μεγαλόφρονά
15 ἀντὶ ὑπούλου τε καὶ δολεροῦ καὶ Φιλοτέχνου. οὐδὲ ἐπιμέμφεται σοι τῆς δόσεως τῶν νεῶν, ἃς ἐπ' αὐτὸν Καίσαρι ἔδωκας ὑπ' ἀνάγκης, ἀντιλαβεῖν σφρατὸν ἐς Παρθυσαίους δεόμενος· ἀλλ' ὑπομιμνήσκει, τὸν οὐ πεμφθέντά

Lin. II. σὺ οὐ νῦν edit. I. cum Regiis. Negantem partic. recte deletit H. Steph. quam nec Aug. agnoscit. L. 17. κατ' ἀνάγκην Reg. A.

„stuum potestatem redegisses. Verum tamen, quantumvis a te neglectus opportuno tunc maxime tibi tempore, nunc quoque abs te petit, ne toties verbis & contracta adfinitate illudi tibi a Cæsare patiaris & insidias fieri; memor, Pompejum quoque post fœdus, & post adfinitatem contractam, sine causa bello ab eodem esse petitum; & Lepidum, imperii consortem, portione sua spoliatum; nec ad te quidquam ex utraque illa victoria rediisse.

135. „Nunc solus tu, Antoni, superes, qui obstes, quo

„minus ille potiatum dudum concupita monarchia. Jam nunc enim inter vos quoque digladiaremini, si Pompejus non fuisset in medio. Hæc quum ipse per te providere debeas; tamen Pompejus te monet, pro ea qua te prosequitur benevolentia; mavultque viri simplicis & magnanimi amicitiam, quam subdoli, fucati, versipellisque. Neque vero exprobrat tibi naves Cæsari adversus se commodatas; quas necessitate coactus dedisti, quum opus haberes contra Parthos exercitu: sed admonet, quantum obfuerit

A. U. 718. στρατὸν προΰφρων. Συνελόντι δὲ εἰπῶν, Πομπηΐος ἑαυτὸν ἐπιτρέπει σοι μετὰ τῶν νεῶν ἅς ἐτι ἔχει, καὶ τοῦ στρα- 20 τοῦ, πιστοτάτου γε ὄντος αὐτῷ, καὶ οὐδ' ἐν τῇ Φυγῇ καταλιπώντος· εἰρηνεύοντι μὲν, μέγα κλέος, εἰ τὸν Μάγνου παῖδα περιστάσις· πολεμοῦντι δέ, μοῖραν ἰκανὴν ἐς τὸν ἐσόμενον πόλεμον, ὅσον οὕτω παρόντα.

CXXXVI. Τοιαῦτα τῶν πρέσβειων εἰπόντων, ὁ Αντώνιος τὰς ἐντολὰς αὐτοῖς ἐξέφερεν, ἅς ἐντείλειτο Τίτιω· καὶ εἰ τῷ ὄντι ταῦτα Φρονοίη Πομπηΐος, ἤξειν αὐτὸν ἔφασκε παραπεμπόμενον ὑπὸ Τίτιου. Ἄμα δὲ ταῦτα ἐγίνετο, καὶ οἱ πεμφθέντες ἐς Παρθυαίους ὑπὸ τοῦ Πομπηΐου, ἐλήθησαν ὑπὸ τῶν Αντωνίου στρατηγῶν, καὶ ἐς 30 Ἀλεξάνδρειαν ἤχθησαν. καὶ ὁ Αντώνιος ἕκαστα μαθὼν, ἐκάλει τοὺς τοῦ Πομπηΐου πρέσβεις, καὶ τοὺς ληφθέντας αὐτοῖς ὑπεδείκνυεν. Οἱ δὲ καὶ ὡς παρητοῦντο νέον ἄνδρα, ἐν συμφοραῖς ἐσχάταις, ὑπὸ δέους, εἰ ἄρα μὴ προσοίτο Φιλίως αὐτὸν ὁ Αντώνιος, ἀναγκασθέντα καὶ 35

Lin. 21. καὶ οὐδὲν τῇ φυγῇ Edd. Recte Aug. Ven. L. 26. ἐντείλειτο Edd. ἐντείλειτο Reg. B. ἐντείλαντι Reg. A. Verum ded. Aug. Ven.

„tibi non missus ab illo exercitus. Et, ut compendio rem audias, Pompejus se in tuam fidem, Antoni, committit cum navibus quas adhuc habet, & cum fidissimo exercitu, qui ne fugientem quidem defuit: in pace adlaturus tibi egregiam laudem, si Magni filium servaveris; quod si bellum, quod instare videtur, gerendum sit, futurus non aspernanda tuarum partium accessio.”

136. Antonius, his auditis, aperuit legatis mandata, quæ Titio dedisset: responditque,

si ex animo hæc offerat Pompejus, venturum ipsum, deducente Titio. Sed dum hæc fiunt, interim, qui a Pompejo ad Parthos missi erant, comprehensi ab Antonianis ducibus, perducuntur Alexandriam. Ex quibus postquam singula cognovit Antonius, accitis Pompeji legatis, captos illos eis ostendit. Qui etiam tum excusabant hominem juvenem, in extrema calamitate constitutum, metuentem ne repulsam ab Antonio pateretur, eoque coactum vel infensissimarum populi Romani

τῶν αἰὲ Ρωμαίοις ἐχθρίστων ἀποπειράσασαι· δηλώσειν τὸν αὐτὸν αὐτίκα, ὅτε μάθοι τὰ Ἀντωνίου, μηδὲν ἔτι πείρας ἢ μηχανῆς ἑτέρας δεόμενον. Οἷς ὁ Ἀντώνιος ἐπίστευσεν, ὡν καὶ τὰ ἄλλα αἰεὶ τὸ Φρόνημα ἀπλοῦς καὶ μέγας καὶ ἀκακος.

A. U.

719.

CXXXVII. Εν τούτῳ δὲ φάρονιος, ὁ τῆς Ἀσίας ἡγούμενος Ἀντωνίῳ, τὸν Πομπηϊὸν ἐλθόντα μὲν καὶ ἀτρεμουῖντα ἐδέχετο, οὔτε κωλύειν ἀξιόμαχος ὡν, οὔτε πω τὴν γνώμην εἰδῶς τὴν Ἀντωνίου. γυμνάζοντα δὲ τὸν στρατὸν ὄρων, κατέλεγέ τινας ἐκ τῶν ὑπηκόων· καὶ Ἀηνόβαρβον ἀρχοντα γείτονος στρατοῦ, καὶ Ἀμύνταν, ἑτέρωθεν ἐκάλει κατὰ σπουδῆν. Συνελθόντων δὲ ὁξέως, ὁ Πομπηϊὸς ἐμέμφετο, εἰ πολέμιον ἡγοῦνται τὸν πρέσβεις ἐς αὐτὸν ἀπεσφαλκῶτα, καὶ τὰ παρ' ἐκείνου περιμένοντα. Καὶ ταῦτα λέγων, Ἀηνόβαρβον ὅμως ἐπενόει συλλαβεῖν, ἐκ προδοσίας Κουρίου τινὸς τῶν ἀμφοῖ τὸν Ἀηνόβαρβον· ἐλπίζων, ἐς ἀντίδοσιν αὐτοῦ μεγάλην ἔξει μοῖραν Ἀηνόβαρβον. Γνωσθεῖσης

Lin. 38. ἰτέρας abest ab Aug. & Ven. L. 48. πρέσβεις ἑαυτὸν ἀπέστ. Edd. mend. Rectius Aug. quem expressi. Sed malim ic Ἀντωνίον. Plinius Candidus: qui legatos se suaque dedentes ad Antonium misisset.

gentium tentare animos; quod si compertam ille habuerit mentem Antonii, statim etiam Pompeji animum cognitum iri, neque ullis aliis sollicitationibus artibusve eum porro esse usurum. His fidem habuit Antonius, vir & alias minime malitiosus, & ingenio simplex ac magnanimus.

137. Interea Furnius, ab Antonio Asia praefectus, Pompejum pacate venientem exceperat, nec ad arcendum satis validus, necdum compertam habens Antonii sententiam. Postquam vero vidit exerceri

ejus milites; delectum habuit ex provincialibus, & Ahenobarbum, ducem vicini exercitus, Amyntamque alia ex parte, prope vocavit in auxilium. Qui ubi celeriter convenerunt, conquestus est Pompejus, haberi se pro hoste, quum missis legatis responsum expectet ab Antonio. Attamen per idem tempus captivumprehendere Ahenobarbum cogitavit, prodente ejus familiari Curio; sperans, in Ahenobarbo magnum fore momentum, si incidisset permutatio. Sed prodicione de-

A. U.
719.

ὅτ' οὖν τῆς προδοσίας, Κούριος μὲν, ἐν τοῖς παροῦσι Ρω-
μαίων ἐλεγχθεὶς, ἀπέθανε. Πομπηῖος δὲ Θεόδωρον ἐξε-
λεύθησεν, ὅς μόνος οἱ συνήδει τὸ βούλευμα, ὡς ἐξεπαύον-
τα εἴβηνεν. Οὐκέτι δὲ τοὺς ἀμφὶ τοῦ φουρνίου λήσων ἐλ-
πίσας, Δάμψακον ἐν προδοσίᾳ κατέλαβεν, ἣ πολλοὺς
εἶχεν Ἰταλοὺς ἐξ ἐποικίσεως Γαίου Καίσαρος, καὶ μισθοῖς
μεγάλοις εὐθὺς ἐστράτευε τοὺς Ἰταλοὺς. Ἦδη δὲ ἔχων
ἰππέας τε διακοσίους, καὶ πεζοὺς τρία τέλη, ἐπεχεί-
ρησε Κυζίκῳ κατὰ τε γῆν καὶ διὰ θαλάσσης. οἱ δὲ
αὐτῶν ἐκατέρωθεν ἀπεκρούσαντο· καὶ γὰρ τις ἦν ἐν τῇ
Κυζίκῳ στρατὸς οὐ πολὺς Ἀντωνίου, Φύλακες τῶν ἐκεῖ
τρεφόμενων αὐτῶ μονομάχων. ἐς δὲ τὸν Ἀχαιῶν λιμένα
ἐπαυελθὼν, ἐπιτολόγει.

CXXXVII. φουρνίου δὲ οὐκ ἀρχοντος μὲν χειρῶν, αἰεὶ

ὅτ' αὐτῶ παραστρατοπεδεύοντος σὺν ἰππεῦσι πολλοῖς,
καὶ σιτολογεῖν οὐκ ἔωντος, αὐδὲ προσωοιεῖσθαι τὰς πό-
λεις· ὁ Πομπηῖος, ἰππέας οὐκ ἔχων, ἐπεχείρησε τῶ
τοῦ φουρνίου στρατοπέδῳ κατὰ μέτωπον καὶ κατόπιν

Lin. 52. A. ante ὄν carent Edd. Adjecti ex Aug. l. 55. συνίδει
mend. Edd. cum Regiis. Recte Aug. l. 70. κατόπιν abest ab
Edd. & Regiis. φουρν. στρατοπέδῳ κατόπιν ἐν περιόδῳ Aug. & Ven.

tecta, Curius, praesentibus Ro-
manis, qui ibi aderant, co-
argutus, dedit supplicium:
Pompejus vero Theodorum
libertum, solum ejus confilii
consciūm, quasi id effuisset,
interfecit. Et quia jam de-
sperabat, a se falli posthac
Furnium posse, Eampfacum
per proditorem occupavit,
ubi multi habitabant nominis
Italici, in coloniam deducti
a C. Caesare; moxque magnis
stipendiis ad militiam pelli-
ciebat Italos. Jamque ducen-
tos equites & tres legiones

habebat, quum Cyzicum terra
marique aggressus, utrimque
repulsus est: erat enim ibi
aliqua, non magna quidem,
manus Antonianorum mili-
tium, gladiatores custodien-
tium, quos ibi Antonius ale-
bat. Reversus igitur ad Aethio-
rum Portum, frumentabatur.

138. Quumque Furnius,
abstinens a pugna, semper
castra castris ejus admoveret
cum multis equitibus, nec
frumentari sinens, nec oppi-
da sollicitare; Pompejus castra
Furnii a fronte adortus est,

ἐκ περιόδου λαθῶν. ὅθεν ὁ Φούριος, ἐς τὸν Πομπηϊὸν
 ἐπεστραμμένος, ὑπὸ τῶν ὀπίσθεν ἐξεβλήθη τοῦ στρατο-
 πέδου· καὶ Φεύγοντας αὐτοὺς διὰ τοῦ Σκαμανδρίου πε-
 75 πέδιον ὑγρὸν ἐξ ὄμβρων, οἱ δὲ περιωθέντες τότε μὲν ὑπε-
 χάρουν, οὐκ ὄντες ἀξιώμαχοι, προσδεχομένων δὲ ἀπὸ τε
 Μυσίας καὶ τῆς Προποντιδος καὶ ἐτέρωθεν, οἱ πενόμενοι
 διὰ τὰς συνεχεῖς εἰσφορὰς ἐμισθοφόρου ἀσμένως τῷ
 Πομπηϊῷ, κατὰ δοξάν μάλιστα τῆς ἐν Αἰχαιῶν λιμένι
 80 γενομένης νίκης. Ἰππικῷ δ' ἀπαρῶν ὁ Πομπηϊός, καὶ
 παρ' αὐτὸ βλαπτόμενος ἐν ταῖς προνομαῖς, ἐπύθετο,
 ἰλην ἰππέων Ἰταλικὴν ἐς Αντώνιον χωρεῖν, ὑπὸ Οὐλαουίας
 χειμεριζούσης ἐν Αἰθῆναις ἀπεσπάλμενην· καὶ εὐθύς ἐπεμ-
 85 πῆ τινὰς ἐς διαθοραὴν τῆς ἰλης μετὰ χρυσίου. ἀλλὰ
 90 τοῦσδε μὲν ὁ τῆς Μακεδονίας ἡγούμενος Αντωνίῳ συνέ-
 λαβε, καὶ τὸ χρυσίον τοῖς ἰππεῦσι δίδειναι.

Ἐφ' omittunt tria verba κατὰ μέταπον καὶ. In Candidi Libro vide-
 tur fuisse Φουρ. στρατοπ. κατὰ μέταπον ἐν περιόδ. omiffis duobus
 verbis καὶ κατόπι. Ex his inter se collatis, restituendum ora-
 tionem putavi. L. 71 sq. Περμ. ἢ ἐπεστραμμένος Edd. Delevi ἢ
 cum Aug. Ἐφ' Cand. L. 77. οἱ πενομ. Edd. Aug. οἱ in οἱ mutato,
 ferri utcumque poterunt reliqua; que inde a προσδεχομένων (lin.
 præc.) mendosa ac mutila visa erant Musgrævio.

circummissis clam qui a tergo
 idem facerent. Quamobrem
 Furnius in eum versus, captis
 a tergo castris eiectus est. Fu-
 gientesque per Scamandrios
 campos Pompejus multos oc-
 cidit; madebat enim campus
 ab imbribus: qui evaserunt,
 receperunt se in tutum, impa-
 res instaurando prælio. Qui
 dum supplementum exspe-
 ctant ex Mylia, & Proponti-
 de, aliisque locis; egeni illa-
 rum regionum homines, ex-
 hausti exactionibus, libenter

mercede militabant Pompejo,
 celebri præsertim propter par-
 tam ad Achaoruna Portum vi-
 ctoriam. Sed quum egeret
 equitatu, ac proinde male
 mulctaretur in pabulationi-
 bus; præmonitus, alam equi-
 tum Italicorum ad Antonium
 iter facere, missam ab Octa-
 via hiemante Athenis, misit
 prope qui auro equites illos
 corrumpere. Sed hos pro-
 prætor, Macedonia ab Anto-
 nio præfectus, comprehendit,
 & aurum equitibus distribuit.

A. U.
719.

CXXXIX. Ὁ δὲ Πομπηΐος Νίκαιάν τε καὶ Νικομήδειαν καταλαβὼν, ἐχρηματίζετο λαμπρῶς, καὶ ἐς μέγала ταχέως αὐτῷ πάντα ἤϋζετο παρ' ἐλπίδα. Φουρνίῳ δὲ οὐ μακρὰν παραστρατοπεδεύοντι, πρῶται μὲν ἦγον ἐκ Σικελίας, ἤρος ἀρχομένου, νῆες ἐδομήκοντα, ὅσαι περισσάθησαν ἐξ ὅσων Ἀντώνιος ἐκεχορηκεὶ κατὰ Πομπηΐου Καίσαρι· μετὰ γὰρ το Σικελικὸν ἔργον, αὐτὰς ὁ Καίσαρ ἀπέλυσεν. ἦκε δὲ καὶ ἐκ Συρίας Τίτιος ἐτέραις ἑκατὸν εἰκοσι ναυσὶ, καὶ στρατῶ πολλῶ, καὶ κατῆραν ἅπαντες εἰς Προκόννησον. Δείσας αὖν ὁ Πομπηΐος, ταῖς ναῦς ἐνέπρησε, καὶ τοὺς ἐρέτας ἄπλισεν, ὡς ἀμεινον ὁμοῦ πᾶσι κατὰ τὴν γῆν συνοισομένους. Κάσσιος δὲ ὁ Παρμηΐσιος, καὶ Νασιδίος, καὶ Σατουρνίνος, καὶ Θέρμος, καὶ Ἀντίσθιος, ὅσοι τε ἄλλοι τῶν ἀξιολόγων ἐτι τῷ Πομπηΐῳ παρῆσαν Φίλοι, καὶ ὁ τιμιώτατος αὐτῶν Φάνιος, καὶ ὁ κηδεστῆς αὐτοῦ Πομπηΐου Λίβων, ὡς εἶδον αὐτὸν οὐδὲ

Lin. 97. πρῶται μὲν οὖν ἦγον Eidd. Delerit oñ cum Aug. L. 96. Προκόννησον Aug. Ven. mend. L. 98. Rectius fortasse συνοισόμενος legitur: quod S Musgravius maluit. L. 99. Σατουρνίνος Aug. Ven. L. 1. τῶν ad Πομπηΐον ἀδελφῶν ex Aug. S Reg. B. L. 2. τιμιώτ. αὐτῶν Eidd. Præ tuli Aug. Ven. Cand. Ibid. Φάνιος Aug. L. 354. οὗτος Τίτιου Eidd. Aug. Mutavi in οὗτος Tit.

119. Pompejus vero, occupatis Nicæa Nicomediaque, pecunias luculente colligebat, magnis per omnia & insperatis usus successibus. Sed Furnio, non longe ab eo castra habenti, primum e Sicilia ineunte vere advenere naves septuaginta, quæ ex Antonii classe Cæsari contra Pompejum commodata superfuerant: finito enim bello Siculo, Cæsar eas dimisit. Advenit etiam e Syria Titius, cum aliis centum viginti na-

vibus, & copioso exercitu: omnesque adpulerunt Proconnesum. Territus igitur Pompejus, naves suas incendit, remigesque armavit, in terra majori usui futuros cum ceteris. At Cassius Parmensis, Nasidius, Saturninus, Thermus, Antistius, aliique quotquot ex honoratioribus adhuc aderant Pompejo, & nobilissimus illorum Fannius, ipse denique Libo, focer Pompeji, postquam viderunt eum ne post adventum quidem Titii,

Τιτίου παρόντος, ὅτῳ τὰ περὶ αὐτὸν Ἀντώνιος ἐπιτρέψει,
5 παυόμενον τοῦ πρὸς τὸν ἀμείνονα πολέμου, ἀπέγνωσαν
αὐτοῦ, καὶ πράξαντες ὑπὲρ ἑαυτῶν πίστιν, ἐς Ἀντώνιον
μετῆλθον.

CXL. Ὁ δὲ, ἔρημος ἂν ἦδη Φίλων, ἐς τὰ μεσόγαια
τῆς Βιθυνίας ἀνεχώρει, λεγόμενος ἐς Ἀρμενίους ἐπέιγε-
10 σθαι. καὶ αὐτὸν, νυκτὸς ἀναξέζαντα ἀφανῶς, ἐδίωκεν
ὁ τε Φούριος καὶ ὁ Τίτιος, καὶ ἐπ' ἐκείνοις Ἀμύντας.
Συντόνῳ δὲ δρόμῳ περὶ ἑσπέραν καταλαβόντες, ἐστρα-
τοπέδευσαν ἕκαστος ἐφ' ἑαυτοῦ περὶ λόφῳ τινὶ, ἀνευ τά-
Φρου καὶ χάρακος, ὡς ἐν ἑσπέρα καὶ κόπῳ. Ὡς δὲ
15 αὐτοῖς ἔχουσιν ὁ Πομπηῖος νυκτὸς ἐπέθετο πελτασταῖς
τρισχιλίαις, καὶ πολλοὺς ἔκτεινεν, εὐναζομένους ἔτι καὶ
ἀναπιδῶντας· οἱ δὲ, καὶ γυμνοὶ πάντων, αἰσχροῶς
ἔφευγον. Καὶ δοκεῖ τότε ὁ Πομπηῖος, ἀπαντι τῷ στρατῷ
νυκτὸς ἐπελθῶν, ἢ τῆς γε τρεπῆς γενομένης ἐπαγαγῶν,
20 τάχ' ἂν αὐτῶν ἐντελῶς ἐπικρατῆσαι. νῦν δὲ ὁ μὲν καὶ
ταῦτα, Θεοῦ βλάπτοντος, ὑπερέϊδε, καὶ οὐδὲν ἐπ' ἔργῳ

Lin. 4. ἐπιτρέπει (sic) Aug. Forsan ex ἐπίσπετε corruptum.

cui Antonius totam rem com-
miserat, desinere cum poten-
tiore bellum gerere, despe-
rarunt de eo; pactique sibi
ipsis fidem, transferunt ad
Antonium.

140. Tum Pompejus, ab
amicis jam omnibus destitu-
tus, fecessit in mediterranea
Bithyniæ; petens, ut fereba-
tur, Armeniam. Eumque, cas-
tris clam noctu egressum, per-
sequiebantur Furnius & Titi-
us, & cum eis Amyntas: per-
actoque magna contentione
itinere, circa vesperam adse-
cuti, singuli seorsim castra po-

fuerunt circa tumulum quem-
dam, absque fossa valloque, ut
fero diei festique. In eo statu
Pompejus, cum M M M cetra-
tis, noctu eos invasit; multos-
que interfecit, cubantes aut
profluentes e cubilibus: ceteri
plane etiam nudi, fugerunt
turpiter. Potueratque Pompe-
jus, si eadem nocte omnibus
copiis eisdem invasisset, aut
fugatos persecutus saltem fuisset,
absolvere victoriam. Nunc
ille quidem, fortuna irata, rem
parum animadvertit; nihil ex
tanto commodo lucratus, nisi
quod perrexit mediterranea

A. U.
719.

τοιῶδε πλέον, ἢ αὐθις ἐς τὸ μεσόγαιον ἐχώρει. Οἱ δὲ, ἀλισθέντες, εἶποντο, καὶ σιτολογοῦντα ἠνάχλουν· ἕως κινδυνεύων ὑπὸ τῆς ἀπορίας, ἠξιώσει ἐς λόγους ἐλθεῖν Φουρνίῳ, Φίλω τε Μάγνου γεγεννημένῳ, καὶ ἀξιώσει πρᾶχοντι τῶν ἄλλων, καὶ βεβαιότερῳ τὸν τρόπον.

CXLI. Παταμόν δ' ἐν μέσῳ λαβῶν, ἔλεγε μὲν, ὅτι πρεσβεύσαιτο πρὸς Αντώνιον· ἐπετίθει δ', ὅτι, τροφῶν ἐν τοσοῦτῳ δεόμενος, καὶ ἀμελαύμενος ὑπὸ αὐτῶν, τάδε ἐργάζεται. Ὑμεῖς δὲ εἰ μὲν Αντωνίου γνώμη πολεμεῖτέ μοι, κακῶς ἂν Αντώνιος ὑπὲρ ἑαυτοῦ βουλευέται, τὸν ἐπιόντα πόλεμον οὐ προορῶν. εἰ δὲ τὴν Αντωνίου γνώμην Φθάνετε, μαρτύρομαι καὶ παρακαλῶ, περιμεῖναι τὴν πρεσβείαν μου τὴν ἐς Αντώνιον ἀπεσπασμένην, ἢ λαβόντας ἀγειν ἤδη πρὸς αὐτόν. Ἐπιτρέψω δ' ἑμαυτὸν ἐγὼ σοὶ μόνῳ, Φούρνιε· τοσοῦτον ἐς πίστιν αἰτήσας, ὅτι με σῶον ἀξίεις ἐς Αντώνιον. Ὁ μὲν οὕτως εἶπεν, Αντωνίῳ τε Φαρρῶν, ὡς ἀγαθῶ τὴν Φύσιν, καὶ μόνῳ τὰ ἐν μέσῳ δεδιώς. Ὁ δὲ Φούρνιος αὐτὸν οὕτως ἠμείψατο· Ἐπιτρέποντος μὲν ἦν ἑαυτὸν Αντωνίῳ, χωρεῖν ἐς αὐτόν ἐξ ἀρχῆς, ἢ περιμενεῖν

petere. Hostes vero conjuncti sequebantur, & frumentantem impediabant: donec inopia pressus POMPEJUS petiit colloquium Furnii, amici quondam Magni Pompeji, & dignitate praestantis, moribusque gravioris quam ceteri.

147. Stans igitur in ripa interlabentis fluvii, ajebat, legatos se misisse ad Antonium: interim, quum alimentis opus habuisset, nemine suppeditante, ausum esse talia. „Vos autem, inquit, si ex Antonii sententia me bello persequimini, male sibi ille consultit, im-

minens sibi bellum non prospiciens. Quod si non expectato ejus jussu rem geritis, oro obtestorque vos, expectetis dum legati mei ab illo redeant, aut in fidem me acceptum jam nunc ad eum ducatis. Committam autem me tibi soli, Furni: hoc unum rogans, ut bona fide incolumem sistas me Antonio.” Hæc ille; Antonio fretus, ut natura bono; & tantum timens, nequid in itinere sibi accideret. Ad quæ sic respondit FURNIUS: „Si te Antonii fidei committere volebas, de-

ἀτρεμοῦντα ἐν Μιτυλήνῃ τὰς ἀποκρίσεις· πολεμοῦντος
 δὲ, ἀπεποιήκας ἅπαντα· τί γὰρ αὐτὰ δεῖ πρὸς εἰδῶτα
 λέγειν; Εἰ δὲ νῦν μετέγνωκας, μὴ συγκρούειν μὲν ἡμᾶς
 τοὺς στρατηγούς ἐς ἀλλήλους, Τίτιῳ δὲ σαυτὸν ἐπιτρέ-
 15 πειν. Τίτιῳ γὰρ ἐπιτέτραπται τὰ περὶ σὲ ὑπὸ Ἀντωνίου·
 καὶ πίσθιν, ἣν αἰτεῖς παρ' ἡμῶν, ἐνὶ σοὶ καὶ Τίτιον αἰ-
 τεῖν. κεκέλευσαι δ' ὑπὸ Ἀντωνίου, πολεμοῦντα μὲν σε
 κατακανεῖν, ἐγχειρίζοντα δὲ πέμπειν ἐς αὐτὸν ἐντίμως.

CXLII. Ὁ δὲ Πομπηῖος Τίτιῳ μὲν ἀχαριστίας ὠργί-
 20 ζετο, τὸν πόλεμον τόνδε ὑποδεξάμενῳ πολεμήσειν πρὸς
 αὐτὸν· ἀλόντα γὰρ αὐτὸν αἰχμάλωτον, περιεσεσώκει.
 Ἐπὶ δὲ τῇ ὀργῇ καὶ ἠδύξει, Πομπηῖος ὢν, ἐπὶ Τίτιῳ
 γενέσθαι, οὐκ ἐπιφανεῖ πάνυ ἀνδρῖ· καὶ ὑπῴπιστευεν αὐ-
 τὸν, αἷς οὐ βέβαιον, ἐς τε τὸν τρόπον ὑπονοῶν, καὶ τινα
 25 συγγινώσκων ἐς αὐτὸν ὕβριν παλαιὰν πρὸ τῆς εὐεργε-
 σίας. Φουρνίῳ δ' αὖθις ἑαυτὸν ἐπέτρεπε, καὶ δεξασθαι
 παρεκάλει. ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν, ὅδε καὶ Ἀμύντα ἔλεγεν

*Lin. 45. τὰ πρὸς σὲ ὑπὲρ Ἀντων. Edd. mend. Meliora dederunt Aug.
 Ven. L. 47. κεκέλευται Aug. Ven. L. 52. καὶ εἰ δεξῆ Edd. mend.
 Recte Aug. L. 57. ὁ δὲ καὶ Aug.*

„bueras illum accedere ab ini-
 tio, aut Mytilenzæ quietus re-
 sponsum expectare. Sed quia
 bellum maluisti, fecisti hæc
 omnia: de quibus nil adinet
 dicere, quum ipse, qualia
 sint, scias. Quorum si nunc
 te pœnitet, noli nos duces
 inter nos committere. Titii
 te crede fidei, cui Antonius
 mandavit tuum negotium; a
 quo licet tibi fidem petere,
 quam petis a nobis. Jussit au-
 tem Antonius, si hostis esse
 pergas, te interfici; sin te de-
 das, mitti ad se honorifice.”

142. Iratus autem erat Ti-
 tio Pompejus, ut ingrato,

quod bellum hoc contra se
 gerendum suscepisset: captum
 enim aliquando servaverat.
 Præterea indignum sua perso-
 na ducebat, si in potestate
 esset *Titii*, hominis non ad-
 modum nobilis. Nec non su-
 spectam fidem ejus habebat,
 siue conjecturam faciens ex
 moribus, siue quia conscius
 sibi erat veteris cujusdam in-
 juriz, qua ante beneficium
 eum ipse adfecerat. Quapro-
 pter iterum se tradidit *Fur-
 nio*, rogans ut acciperetur.
 Quumque id non impetraret,
 petiit, ut saltem ab *Amynta*
 acciperetur. Negante vero

A. U.
719.

ἑαυτὸν ἐπιτρέψειν. τοῦ Φουρνίου δὲ Φήσαντος, οὐδ' Ἀμύν-
ταν ἀν' δέξασθαι τόδε, ὕβριν ἔχον ἐς τὸν ἐξ Ἀντωνίου τὸ
πᾶν ἐπιτετραμμένον, διελύθησαν. Καὶ τοῖς μὲν ἀμφοῖ 60
τὸν Φούρνιον δοξα ἦν, ὅτι ὁ Πομπῳήιος ἐξ ἀπορίας τῶν
παρόντων ἑαυτὸν ἐς τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ἐκδώσει τῷ Τιτίῳ.
Ὁ δὲ νυκτὸς τὰ συνήθη πυρὰ καίεσθαι καταλιπὼν, καὶ
τοὺς σαλπιγγηαῖς σημαίνειν τὰ διασήματα τῆς νυκτὸς,
ὡσπερ ἦν ἔθος, ἔλαθε μετὰ τῶν εὐζώνων ὑπεξεληθῶν 65
τοῦ στρατοπέδου, οἷς οὐδὲ αὐτοῖς προεῖπεν οἱ χωρήσειν
ἔμελλον. Επενόει δ', ἐπὶ θάλασσαν ἐλθὼν ἐμπαρῆσαι
τὸ τοῦ Τιτίου ναυτικόν· καὶ τάχα ἀν' ἔδρασεν, εἰ μὴ
Σκαῦρος, αὐτομολήσας ἀπ' αὐτοῦ, τὴν μὲν ἔξοδον ἐμήνυ-
σε, καὶ τὴν ὁδὸν ἦν ἐφέρετο· τὴν δ' ἐπίνοιαν οὐκ ἤδεε. 70
Τότε δὴ χιλίοις καὶ πεντακοσίοις ἰππεῦσιν Ἀμύντας ἐδίω-
κε τὸν Πομπῳήιον, ἰππέας οὐκ ἔχοντα. καὶ ἐς τὸν Ἀμύν-
ταν οἱ τοῦ Πομπῳήιου πλησιάσαντα μετεχώρου, οἱ μὲν
ἀποδιδράσκοντες, οἱ δὲ καὶ Φανερωῶς. Μονούμενος οὖν ὁ
Πομπῳήιος, καὶ δεδιὼς ἤδη τὰ οἰκεία, ἑαυτὸν ἀνευ σπον- 75
δῶν ἐνεχείρισεν Ἀμύντα, ὁ Τιτίῳ μετὰ σπονδῶν ἀδοξήσας.

Lin. 62. ἐκδώσει Edd. Dedi lect. Aug. Ven.

Furnio, facturum id Amyntam, quod pertineret ad contumeliam ejus cui tota illa res ab Antonio commissa esset; solutum est colloquium. Putabat autem Furnius & qui cum eo erant, fore ut Pompejus inopia coactus sequenti die se Titio dederet. At ille noctu, incensis castrensi more ignibus; & tubicinibus per consueta signa vigiliarum noctem distinguentibus; clam cum expeditis e castris se subduxit, ne ipsis quidem praemonitis quonam ituri essent. Cogitabat autem reverti ad

mare, & Titii classem incendere: quod fortasse etiam perfecisset; nisi Scaurus, ab eo transfugiens, abitum ejus; & quam viam ingressus sit, indicasset, quamvis ignarus propositi. Tum Amyntas cum MD equitibus eum persecutus est; carentem equitatu: ad quem adpropinquantem Pompejani transferunt, pars occulta fuga, pars propalam. Itaque Pompejus, pene solus relictus, & suos jam metuens; Amynta sine conditionibus se dedit, qui Titii condiciones respuerat.

CXLIII. Οὕτω μὲν ἐάλω Πομπηϊῶς Σέξτος, ὁ λοιπὸς ἔτι παῖς Πομπηϊοῦ Μάγνου, νεώτερος μὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀπολειφθεὶς, καὶ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ μεράκιον
 80 ἤδη λαβὼν δὲ ἐπ' ἐκείνοις ἐς πολὺ, καὶ κρύφα ληστέων ἐν Ἰβηρίᾳ· μέχρι, πολλῶν συνδραμόντων εἰς αὐτὸν ἐπιγνωσθέντα εἶναι Πομπηϊοῦ παῖδα, ἐλήσπευέ τε Φανερώτερον· καὶ μετὰ Γάϊον Καίσαρα ἐπολέμησεν ἐγκρατῶς, καὶ στρατὸν ἤγειρε πολὺν, καὶ ναῦς, καὶ χοήματα, καὶ
 85 νήσους εἶλε, καὶ θαλασσοκράτωρ τῆς ἀμφὶ τὰς δύοσις θαλάσσης ἐγένετο, καὶ τὴν Ἰταλίαν περιήνευκεν ἐς λιμὸν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐς συμβάσεις αἰς ἤθελε. τὸ δὲ μέγιστον, ἐπίκουρος ἐν ταῖς προγραφαῖς τῇ πόλει πανώλεθρα πασχούση γινόμενος, περιέσωσεν ἀνδρας ἀρίστους
 90 τε καὶ πολλοὺς, οἳ τότε δι' αὐτὸν ἦσαν ἐν τῇ πατρίδι. ὑπὸ δὲ θεοβλαβείας αὐτὸς οὐ ποτὲ ἐπέχειρήσθη τοῖς πολεμίοις, πολλὰ τῆς τύχης εὐκαιρα παρεχούσης, ἀλλ' ἠμύνετο μόνον. Καὶ Πομπηϊῶς μὲν τοιοῦδε γινόμενος ἐαλάκει.

CXLIV. Τίτιος δὲ τὸν μὲν στρατὸν αὐτοῦ μετεστρά-

143. Sic igitur captus est
 SEXTUS POMPEJUS, unus
 adhuc reliquus *Magni filius*;
 in tenera aetate patre orbatus;
 fratre vero jam adolescentulus:
 quibus sublatis diu latuerat;
 occultis latrociniis vexans
 Hispaniam: donec, multorum
 confluxu ad eum facto, postquam
 Pompeji filius cognitus est,
 apertius praedatus est: occisoque
 a conjuratis C. Caesare justum
 bellum movit, & magnum exercitum
 & naves & pecunias collegit, in-
 fulasque occupavit; &, maris
 occidentalis imperio potitus;

fame pressit Italiam; & ini-
 micos ad quas voluit pacis le-
 ges compulit. Quod vero praeci-
 puum est, exitiosa proscriptione
 per Urbem grassante; multos ex
 optimatibus servavit, qui nunc
 patria fruebantur ipsius benefi-
 cio. Sed, deo mentem adimente,
 numquam hostes adgressus est,
 neglectis multis occasionibus,
 quas per commodas illi fortuna
 praebuerat; contentus parta tueri.
 Hisce igitur rebus gestis, nunc
 captus est *Pompejus*:

144. Tum vero *Titius* exerci-
 citum ejus adegit sacramen-

A. U.
749.

τευσεν Αντωνίῳ· αὐτὸν δὲ τὸν Πομπηΐον, τεσσαρακοστὸν 95
ἔτος βιοῦντα, ἐν Μιλήτῳ κατέκτανεν· εἴτε δι' αὐτοῦ, μη-
νίαν ἄρα τῆς ποτὲ ὕβρεως, καὶ ἀχάριστος ἐς τὴν ἔπειτα
εὐεργεσίαν γενόμενος· εἴτε καὶ ἐπιστείλαντος Αντωνίου.
Εἰσὶ δ' οἱ Πλάγκον, οὐκ Αντώνιον, λέγοντες ἐπιστείλαι·
καὶ νομίζουσιν, ἄρχοντα Συρίας, καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς 1
ἐπιτέτραμμένον ἐς τὰ ἐπείγοντα ἐπιγράφειν τὸν Αντώνιον
καὶ τῇ σφραγίδι χρῆσθαι. καὶ Πλάγκον δὲ γράφαι νο-
μίζουσιν, οἱ μὲν, συνειδότης Αντωνίου, καὶ αἰδομένου
γράφαι, διὰ ὄνομα τοῦ Πομπηΐου, καὶ διὰ Κλεοπάτραν 5
εὐνῶς ἔχουσαν τῷ Πομπηΐῳ, διὰ τὸν πατέρα Μάγνον·
οἱ δὲ, αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ Πλάγκον, τὰδε αὐτὰ συνιδόντα,
καὶ Φυλαξάμενον μὴ τὴν αἰτίαν Αντωνίου καὶ Καίσαρος
ἐς ἀλλήλους διδῶ Πομπηΐος, καὶ Κλεοπάτρα Πομπηΐῳ
συνεργοῦσα ἀνατρέψειεν.

CXLV. Ἀλλὰ 10

*Lin. 95. αὐτὸν δὲ Πομπηΐον Aug. Reg. B. L. 96. δι' αὐτοῦ Edd. in-
vitis MSSis. Ibid. κατέκτανεν edit. 3. oper. crr. L. 99: Πλάγκον
Regii, Aug. ut aliis, & sic mox iterum iterumque. L. 2. ἐπι-
τετραμμένον Edd. ex Reg. A. Præ tuli Aug. Ven. Reg. B. L. 4. αἰδού-
μενον Edd. Rectius Aug. Ven. L. 6. εὐνῶς Edd. inv. MSS. L. 7.
συνιδόντα (sic) Reg. B. L. 9. Post ἀλλήλους Musgrævius inserta
voluit verba αἰτίαν πολέμου ζυγόντων. Si quid opus est addere, suf-
fecerint fortasse duo verba πολέμου (vel ἀδούσιας) ζυγόντων. L. 10.
ἀνατρέψαν dant Edd. ἀνατρέψειεν Aug. Cogitaveram ἀνατρέψειεν;*

tum dicere Antonio: ipsum
Pompejum, annum ætatis a-
gentem quadragesimum, Mi-
leti interfecit; live privato
consilio, veteris offensæ me-
mor, spreta secuti beneficii
gratia; live ex Antonii man-
dato. Sunt qui non Antoni-
um, dicant, sed *Plancum*,
id mandasse: cui nimirum,
Syriæ præfecto, commissum
putant ab Antonio, ut in rebus
moram nullam patientibus no-
men Antonii inscriberet epi-
stolis, & annulo ejus signato-

rio uteretur. Et hoc quidem
scriptum a Planco putant non-
nulli sciente Antonio, quum
ipse id facere vereretur pro-
pter nomen Pompeji, & pro-
pter Cleopatram faventem ei
ob patris Magni memoriam;
alii *Plancum* ipsum per se,
eadem hæc reputantem, fe-
cisse illud arbitrantur, caventi-
temque simul, ne mutua
Antonii & Cæsaris incutiatio-
nem *Pompejus* & cum Pom-
pejo faciens Cleopatra refri-
carent.

CXLV. Ἀλλὰ Πομπηΐος μὲν ἔτεθνήκει. Ἀντώνιος δὲ αὐθις ἐς Ἀρμενίαν ἐστράτευε· καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπὶ Ἰλλυριούς, οἱ τὴν Ἰταλίαν ἐλήσθηον, οἱ μὲν οὐχ ὑπακούσαντες πω Ρωμαίων, οἱ δὲ ἐν τῷ ἐμθυλίῳ ἀποσθάντες. Καὶ μοι ἔδοξε τὰ Ἰλλυρικά, οὔτε ἀκριβοῦς γενόμενά μοι γνώριμα, οὔτε συντελοῦντα μῆκος ἰδίας συγγραφῆς, οὔτε χροῶν ἔχοντα ἐτέρωθεν λεχθῆναι, τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐλήθησαν συνάγοντος αὐτὰ ἐς τέλος, προαναγράψαι, καὶ ὑποθεῖναι αὐτὰ τῇ ἐμῶν Μακεδονικῇ.

A. U.
719.

sed non liquet. ἀνατρίψαι recepi ex Ven. Magis placeret ἀνατρίψαι, si paulo ante abesset verbum διδῶ. Lin. 12. ἐστράτευσε Edd. Pratuli Aug. Ven. Reg. B. L. 17 sq. καθ' ὃν ἐλήθησαν ἔδοξε δὲ συνάγοντος Edd. Verba ἔδοξε δὲ (quæ & in Reg. B. punctis infra positis notantur ut spuria,) delevi cum Aug. L. 18. In Aug. ex προαναγράψαι, superscripto ἢ ab alia (ut videtur) manu, factum est πρὸςαναγράψαι.

145. Mortuo Pompejo, Antonius rursus expeditionem suscepit in Armeniam; Cæsar vero contra Illyrios, Italiam populationibus infestantes, qui aut nunquam paruerant populo Romano, aut per bella civilia defecerant. Res autem Illyricas, quoniam nec satis

mihî compertæ sũnt, nec materiam præbent iusto volumini, nec alio loco commodius poterant exponi, ab eo tempore quo primum a Romanis susceptæ sunt ad finem usque persecutæ, supra perscripti, & finitimæ subjunxi Historiæ Macedonica.

FINIS LIBRI QUINTI
ROMANARUM HISTORIARUM
DE BELLIS CIVILIBUS.

DIVERSARUM EDITIONUM

COLLATÆ PAGINÆ.

DE BELLIS CIVILIBUS LIB. I.

Civil.

L. I.

EDITIO I. ED. II. ED. III. EDIT. IV.

<i>pag.</i>	<i>162</i>	<i>p. 349</i>	<i>p. 599</i>	<i>p.</i>	<i>1</i>	<i>lin.</i>	<i>1</i>	<i>cap.</i>	<i>1</i>
			600		2		21		
		350	—		3		31		2
			601		—		46		
163	—	—	—		4		52		3
		351	—		5		67		
			602		—		72		4
			603		7		99		5
		352	—		—		6		
164	—	—	—		8		18		
			604		—		27		
		353	—		9		42		6
			605		10		52		7
		354	—		11		76		
			606		12		78		8
165	—	—	—		—		82		
			607		13		4		9
		355	—		14		12		
			608		15		30		10
166	356	—	—		16		47		11
			609		—		54		
			610		18		79		12
		357	—		—		83		
			611		20		7		
167	—	—	—		—		10		13

EDITIO I. ED. II. ED. III.

EDIT. IV.

Civil.
L. I.

pag.	167	p. 358	p. 611	p. 20	lin. 21	cap. 13	
			612	21	34	14	
		359	—	22	58	15	
			613	23	60		
168	—	—	—	—	75		
			614	24	89	16	
		360	—	25	98		
			615	26	17	18	
		361	—	27	36	19	
169	—	—	616	28	42		
			617	29	68	20	
		362	—	—	72		
			618	31	95	21	
170	—	—	—	32	7	22	
		363	—	—	10		
			619	33	23		
		364	—	34	45	23	
			620	—	48		
171	—	—	—	36	73	24	
			621	—	76		
		365	—	—	81	25	
			622	37	4		
		366	—	38	20	26	
			623	39	32		
172	—	—	—	—	37		
		367	624	40	58	27	
			625	42	84	28	
		368	—	43	95	29	
173	—	—	—	—	2		
			626	44	12	30	
		369	—	45	34	31	
			627	—	40		
174	—	—	628	47	67	32	
		370	—	—	71		

<i>Civil.</i> <i>L. I.</i>	EDITIO I.		ED. II.		ED. III.		EDIT. IV.			
	<i>pag.</i>		<i>p.</i>		<i>p.</i>		<i>p.</i>	<i>lin.</i>	<i>94</i>	<i>cap.</i>
	174		370		629		48	94		33
			371		—		49	8		34
					630		50	20		
175			—		—		—	31		35
			372		—		51	44		
					631		—	47		
					632		53	75		36
			373		—		—	82		
176			—		—		54	97		37
					633		55	2		
			374		—		56	20		38
					634		—	29		
			375		635		58	58		40
177			—		—		—	63		
					636		60	88		41
			376		—		61	99		42
					637		62	15		
178			—		—		—	28		43
			377		—		63	37		
					638		—	41		
					639		65	69		45
			378		—		—	74		
179			—		—		66	91		46
					640		67	97		47
			379		—		—	14		48
					641		68	25		
			380		642		70	51		49
180			—		—		—	57		50
					643		71	77		
			381		—		72	88		51
					644		73	5		
181			—		—		74	21		52
			382		—		—	26		53
					645		—	32		

EDITIO I.		ED. II.		ED. III.		EDIT. IV.		Civil. L. I.
pag.	181	p.	382	p.	646	p.	76 lin. 58 cap. 54	
			383	—	—	—	63	
182			—	647	—	78	85	55
			384	—	—	79	2	56
				648	—	—	13	
			385	649	—	81	40	57
183			—	—	—	—	52	58
				650	—	82	68	
			386	—	—	83	78	59
				651	—	84	95	
184			387	—	—	85	17	60
				652	—	86	21	61
				653	—	87	48	62
			388	—	—	—	53	
				654	—	89	74	63
185			—	—	—	—	82	
			389	—	—	90	90	64
				655	—	—	99	
			390	656	—	92	28	65
186			—	—	—	93	48	66
				657	—	—	55	
			391	—	—	94	67	
				658	—	95	90	67
			392	—	—	96	5	68
				659	—	—	10	69
187			—	—	—	—	12	
				660	—	98	37	70
			393	—	—	—	41	
				661	—	99	64	71
188			—	—	—	100	76	
			394	—	—	—	80	
				662	—	101	93	72
			395	663	—	103	22	73
189			—	—	—	104	42	74

Civil.
L. I.

EDITIO I. ED. II. ED. III.

EDIT. IV.

pag.	189	p. 395	p. 664	p. 104	lin. 49	cap. 74
		396	—	105	58	75
			665	106	76	76
		397	—	107	92	77
			666	—	2	
190	—	—	—	108	8	
		398	667	109	27	78
			668	110	51	79
		399	—	111	66	80
191	—	—	—	112	74	
			669	—	77	
		400	670	114	5	82
			671	115	33	83
192	401	—	—	116	42	84
			672	117	61	85
		402	—	118	80	
			673	—	89	86
193	—	—	—	119	6	
			674	120	15	87
		403	—	—	18	
			675	121	41	
		404	—	122	55	88
194	—	—	676	123	69	89
		405	—	124	91	
			677	—	94	
			678	126	20	90
		406	—	—	27	91
195	—	—	—	127	33	
			679	—	47	
		407	—	128	65	92
			680	129	74	
196	—	—	—	130	97	93
		408	681	131	3	
			682	132	30	94

EDITIO I.	ED. II.	ED. III.	EDIT. IV.		
pag.			p.	lin.	cap.
196	p. 409	p. 682	p. 133	lin. 41	cap. 95
		683	134	56	
197	—	—	—	61	
	410	—	135	76	96
		684	—	81	
		685	137	9	97
	411	—	—	16	
198	—	—	138	23	
		686	—	34	98
	412	—	139	50	
		687	140	60	99
199	413	688	142	88	100
		689	143	16	101
	414	—	144	25	
		690	145	42	102
200	—	—	—	52	
	415	—	146	61	103
		691	—	67	
		692	148	94	104
	416	—	—	99	
201	—	—	149	18	105
		693	150	22	
	417	—	151	37	
		694	—	48	106
	418	695	153	73	
202	—	—	—	83	107
		696	154	99	108
	419	—	155	10	
		697	156	27	109
203	420	—	157	48	110
		698	—	53	
		699	159	81	112
	421	—	—	85	
		700	160	7	113

Civil.
L. I.

Civil.
L. I.

EDITIO I. ED. II. ED. III. EDIT. IV.

pag.	204	p. 421	p. 700	p. 161	lin. 14	cap. 113
		422	—	—	21	
			701	162	34	114
		423	702	163	60	115
205		—	—	164	78	
			703	165	86	116
		424	—	—	96	
			704	166	16	117
			705	167	27	
		425	—	168	36	118
206		—	—	—	43	
			706	169	53	
		426	—	170	74	120
			707	—	80	
207		—	708	172	9	121
		427	—	—	13	

DE BELLIS CIVILIBUS L. II.

p.	207	p. 427	p. 709	p. 174	l. 1	c. 1
		428	—	175	11	
			710	—	17	
208		—	—	—	23	2
			711	176	41	
		429	—	177	43	
			712	178	68	3
		430	—	179	82	4
209		—	—	—	87	
			713	180	95	
		431	—	181	20	6
			714	—	23	
			715	183	50	7
210		—	—	—	54	
		432	—	—	57	
			716	184	77	8

EDITIO I.		ED. II.		ED. III.		EDIT. IV.		
pag.	210	p.	433	p.	716	p.	185	lin. 95 cap. 9
					717		186	3
211	—	—	—	—	—		187	19 10
					718		188	29 11
			434	—	—		—	32
					719		189	56 12
			435	—	—		190	67 13
					720		191	81
212	—	—	—	—	—		—	84
			436	—	—		192	7 14
					721		193	10
					722		194	33 15
			437	—	—		195	42 16
213	—	—	—	—	—		—	52 17
					723		196	68
			438	—	—		197	81 18
					724		—	89
214	439	725	199	18	20			
		726	201	43	21			
		440	—	55				
			727	70	22			
215	—	—	202	70	22			
			203	82				
		441	—	92	23			
			728	96				
			729	205	20			
		442	—	206	27 24			
216	—	730	207	47	25			
		443	—	208	63			
			731	—	74 26			
		444	732	210	1 27			
217	—	—	—	211	12			
				733	25			
		445	—	212	40 28			
			734	213	50			

Civil.
L. II.

<u>Civil.</u> <u>L. II.</u>	EDITIO I.	ED. II.	ED. III.	EDIT. IV.		
	pag.	p.	p.	p.	lin.	cap.
	218	446	735	214	74	29
			736	216	1	30
		447	—	—	9	31
			737	218	27	
219	—	—	—	—	41	32
		448	—	219	46	
			738	—	52	
		449	739	221	80	34
220	—	—	—	222	6	35
			740	—	9	
		450	—	223	21	36
			741	224	34	
		451	—	225	57	38
			742	—	61	
221	—	—	—	226	70	
			743	227	86	39
		452	—	—	92	
			744	228	13	40
		453	—	229	31	
222	—	—	—	230	35	41
			745	—	40	
		454	746	232	67	42
			747	233	93	43
223	—	—	—	234	98	
		455	—	—	6	44
			748	235	22	
		456	—	236	45	45
			749	—	50	
224	—	—	—	237	63	46
			750	238	77	
		457	—	—	82	47
			751	239	1	
		458	—	241	21	48
			752	—	24	

EDITIO I.		ED. II.		ED. III.		EDIT. IV.		Civil. L. II.
pag.	225	p.	458	p.	752	p.	241	
					753		lin. 28	cap. 48
			459		—		242	50
					754		243	58
					755		244	76
226		460			756		245	95
			461		—		246	18
					757		247	34
					—		248	45
227		—			758		249	61
			462		759		250	70
					—		251	92
			463		760		252	7
					—		—	16
228		—			—		253	28
			464		761		254	43
					762		256	71
			465		—		—	82
229		—			—		257	92
					763		—	98
			466		764		258	21
					765		260	48
230		467			—		261	59
					766		262	71
			468		—		263	96
					767		—	99
231		—			768		265	25
			469		—		—	33
					769		266	51
			470		—		267	69
					770		268	74
232		—			—		269	92
					771		—	96
			471		—		270	9
					772		—	23

<i>Civil.</i> <i>L. II.</i>	EDITIO I.	ED. II.	ED. III.	EDIT. IV.		
	pag.	p.	p.	p.	lin.	cap.
	232	472	772	272	47	70
			773	—	50	
	233	—	—	—	57	71
			774	273	78	
		473	—	274	85	
			775	—	91	72
			776	275	7	73
	234	474	777	276	23	74
			778	277	38	
		475	—	278	59	75
			779	279	64	
			780	280	85	76
	235	—	—	—	88	
		476	—	—	97	77
			781	281	7	
		477	782	283	35	78
	236	—	—	284	57	79
			783	—	64	
		478	—	285	75	80
			784	286	92	81
		479	—	287	13	
			685	—	20	82
	237	—	—	288	24	
			786	289	46	83
		480	—	—	51	
			787	291	74	84
	238	481	—	—	89	
			788	292	3	85
		482	789	294	29	86
	239	—	790	295	57	88
		483	—	296	67	
			791	—	73	
			792	298	1	89
		484	—	—	6	90

Civil.
L. II.

	EDITIO I.	ED. II.	ED. III.	EDIT. IV.		
	pag. 247	p. 497	p. 810	p. 326	lin. 92	cap. 110
			811	327	14	111
		498	—	328	29	112
			812	329	39	
248	—	—	—	—	50	
		499	813	330	68	113
			814	332	92	114
		500	—	333	5	115
249	—	—	—	—	16	
			815	—	19	
		501	—	335	42	116
			816	—	46	
			817	337	71	117
		502	—	—	78	
250	—	—	—	—	81	
			818	338	1	118
		503	—	339	19	
			819	340	28	119
251	—	—	—	341	47	
			820	—	53	120
		504	—	—	56	
			821	343	80	121
		505	—	344	92	
			822	345	8	122
252	—	—	—	—	13	
		506	—	346	30	123
			823	—	34	
			824	348	61	124
		507	—	—	67	125
253	—	—	—	349	77	
			825	—	88	126
		508	—	350	8	127
			826	351	17	
254	509	827	353	43	128	

EDITIO I. ED. II. ED. III.

EDIT. IV.

Civil.
L. II.

pag.	254	p. 509	p. 828	p. 354	lin. 68	cap. 129
		510	—	355	80	
			829	356	93	130
255	—	—	—	357	9	131
		511	—	—	16	
			830	—	19	
			831	359	45	132
		512	—	—	53	133
			832	360	63	
256	—	—	—	361	75	134
			833	—	80	
		513	—	362	89	
			834	—	95	
			835	364	24	136
		514	—	—	28	
257	—	—	—	365	42	137
			836	—	46	
			837	366	61	138
		515	—	—	65	
			838	367	82	
		516	839	369	3	140
258	—	—	840	—	8	
			841	370	32	
		517	—	371	39	141
			842	372	51	
259	518	843	373	74	142	
		844	375	2	143	
		519	—	—	16	
			845	376	29	144
260	—	—	—	377	40	145
		520	846	378	52	146
			847	379	80	
		521	—	380	88	147
			848	381	3	148

Civil.
L. II.

EDITIO I. ED. II. ED. III.

EDIT. IV.

pag.	261	p. 522	p. 848	p. 382	lin. 26	cap. 149
			849	—	34	
			850	384	60	150
		523	—	—	65	
262	—	—	—	385	71	
			851	386	87	
		524	—	387	2	151
			852	—	15	152
263	—	—	—	388	35	
		525	853	389	41	
			854	391	68	153
		526	—	—	78	154

DE BELLIS CIVILIBUS L. III.

pag.	264	p. 526	p. 855	p. 393	L. 1	c. 1
		527	—	394	13	2
			856	—	16	
			857	395	44	3
265	528	—	—	396	48	
			858	397	70	4
		529	—	398	82	5
			859	399	95	
266	—	—	—	400	11	6
		530	—	—	16	
			860	—	23	
			861	402	50	7
		531	—	—	54	
267	—	—	—	403	75	8
			862	404	78	9
		532	—	—	93	
			863	405	6	10
		533	864	407	32	11
268	—	—	—	408	42	12
			865	—	59	13

EDITIO I. ED. II. ED. III.

EDIT. IV.

Civil.
L. III.

pag.	268	p. 534	p. 865	p. 409	lin. 67	cap. 13	
			866	410	84		
		535	—	411	4	14	
269	—	—	867	412	11	15	
			868	—	23		
			869	413	34		
		536	—	—	39		
			870	414	48	16	
			871	415	67	17	
270	537	—	872	416	75		
			873	417	1	18	
		538	—	418	14		
			874	—	20	19	
			875	419	35		
271	—	—	—	420	42	20	
		539	876	—	48		
			877	422	70	21	
		540	—	423	87	22	
			878	—	96		
272	—	—	—	424	9		
		541	879	425	25	23	
			880	427	50	24	
		542	—	—	60		
273	—	—	881	428	76	25	
		543	—	429	98	26	
			882	430	5		
			883	431	31	27	
		544	—	—	36	28	
274	—	—	—	432	39		
			884	433	56		
		545	—	434	70	29	
			885	—	82		
275	—	—	—	436	5	30	
		546	886	—	10		

Vol. II.

M m m

		EDITIO I.	ED. II.	ED. III.	EDIT. IV.		
<i>Civil.</i> <i>L. III.</i>							
	<i>pag.</i>	275	<i>p.</i> 546	<i>p.</i> 887	<i>p.</i> 437	<i>lin.</i> 35	<i>cap.</i> 31
			547	—	438	44	32
				888	439	58	
	276	—	—	—	—	71	33
				889	440	78	
			548	—	—	81	
				890	441	99	34
				891	442	12	
			549	—	—	21	
				892	443	32	35
	277	—	—	—	—	37	
				893	444	55	36
			550	—	445	58	
				894	446	77	37
			551	895	447	96	
	278	—	—	—	—	3	38
				896	448	20	39
			552	—	449	32	
				897	450	45	
	279		553	898	451	70	40
				899	453	97	42
			554	—	—	6	
				900	454	24	43
	280	—	—	—	455	33	
			555	—	456	41	
				901	—	50	44
				902	458	76	45
			556	—	—	79	
	281	—	—	—	459	99	46
				903	—	5	
			557	—	460	18	47
				904	461	34	48
			558	—	462	55	
				905	—	60	49

EDITIO I. ED. II. ED. III.

EDIT. IV.

Civil.
L. III.

pag.	282	p. 558	p. 905	p. 463	lin. 64	cap. 49
			906	464	85	50
		559	—	—	91	
			907	465	11	51
283		560	—	466	26	
			908	467	35	
			909	468	52	52
		561	—	—	60	
			910	469	67	
			911	470	83	53
284		—	—	—	91	
		562	—	471	97	54
			912	—	4	
			913	472	26	55
		563	—	473	37	
			914	474	49	56
285		—	—	—	58	
			915	475	68	57
		564	—	—	73	
			916	476	85	
		565	917	477	7	58
286		—	—	478	23	59
			918	—	27	
		566	—	479	43	60
			919	480	50	61
			920	481	76	62
		567	—	482	81	
287		—	—	—	88	
			921	483	2	63
		568	—	484	19	64
			922	—	27	
288		569	923	486	54	65
			924	487	77	66
		570	—	488	91	67

Civil.
L. III.

	EDITIO I.	ED. II.	ED. III.	EDIT. IV.		
	pag.	p.	p.	p.	lin.	cap.
	288	570	925	489	6	67
	289	—	—	490	20	68
		571	—	—	28	
			926	491	33	69
			927	492	59	70
		572	—	493	66	
290	—	—	928	494	87	71
		573	—	495	5	72
			929	—	13	
		574	930	497	40	73
291	—	—	—	498	54	74
			931	499	65	75
		575	—	—	77	
			932	500	90	76
		576	933	502	16	77
292	—	—	—	—	20	
			934	503	43	78
		577	—	504	53	79
			935	505	69	80
293	—	—	—	506	86	
		578	—	—	90	81
			936	—	96	
			937	508	23	82
		579	—	—	26	
			938	509	49	83
294	—	—	—	510	53	
		580	—	—	63	84
			939	511	76	
		581	940	512	3	85
295	—	—	—	513	19	86
			941	514	29	
		582	—	515	40	87
			942	516	56	88
		583	—	517	78	

EDITIO I.	ED. II.	ED. III.	EDIT. IV.			Civit. L. III.
pag. 296	p. 583	p. 943	p. 517	lin. 84	cap. 89	
		944	519	8	90	
	584	—	—	14		
		945	520	33	91	
297	585	—	521	51	92	
		946	522	60		
		947	523	86	93	
	586	—	—	89	94	
		948	525	14		
298	—	—	—	18	95	
	587	—	526	29		
		949	—	41	96	
	588	950	528	67	97	
299	—	—	529	83		
		951	—	93	98	

DE BELLIS CIVILIBUS LIB. IV.

pag.	p.	p.	p.	l.	c.
299	589	952	531	1	1
		953	532	16	
300	590	—	—	24	2
		954	533	42	
	591	—	535	62	3
		955	—	69	
301	—	—	536	87	5
		956	537	93	
	592	—	—	98	
		957	538	23	6
	593	—	539	37	7
		958	540	48	
302	—	—	—	54	
	594	959	541	74	8
		960	543	1	9
	595	—	544	12	10
303	—	—	—	23	

Civil.
L. IV.

	EDITIO I.	ED. II.	ED. III.	EDIT. IV.		
	pag.	p.	p.	p.	lin.	cap.
	303	595	961	545	27	11
		596	—	546	51	12
			962	—	54	
			963	548	81	14
304		597	—	—	88	
			964	549	6	
		598	—	550	24	15
			965	551	32	16
305		—	966	552	57	17
		599	—	553	60	
			967	554	84	18
		600	—	555	97	
			968	556	14	19
306		—	—	—	22	
		601	—	557	36	20
			969	—	41	
			970	559	68	21
		602	—	—	76	22
307		—	—	560	88	
			971	—	95	
		603	—	561	14	23
			972	562	22	24
		604	973	564	51	25
308		—	—	—	55	
			974	565	76	26
		605	—	566	91	27
			975	567	5	
309		—	—	568	22	28
		606	976	—	31	
			977	570	58	29
		607	—	—	66	30
			978	571	83	31
310		—	—	572	87	
		608	—	—	5	32

EDITIO I.	ED. II.	ED. III.	EDIT. IV.		
pag.	p.	p.	p.	lin.	cap.
310	608	979	573	12	32
		980	574	36	33
	609	—	575	41	
311	—	—	—	53	34
		981	576	63	
	610	—	577	79	35
		982	578	89	36
	611	983	579	17	37
312	—	—	—	20	
		984	581	43	38
	612	—	—	56	39
		985	582	73	40
313	—	—	583	85	
	613	—	584	93	41
		986	—	99	
		987	585	28	42
	614	—	586	33	43
314	—	988	587	56	
	615	—	588	73	44
		989	589	85	
	616	990	590	13	46
315	—	—	591	21	
		991	592	40	47
	617	—	—	50	
		992	593	69	48
316	618	—	595	88	49
		993	—	95	
		994	596	22	50
	619	—	597	26	
317	—	995	598	51	51
	620	—	599	64	52
		996	600	79	53
	621	—	601	2	54
		997	—	6	

Civil.
L. IV.

<i>Civil.</i> <i>L. IV.</i>	EDITIO I.		ED. II.		ED. III.		EDIT. IV.		
	pag.	318	p. 621	p. 622	p. 997	p. 998	p. 602	lin. 18	cap. 55
							603	31	
			622	—	999	—	604	60	56
			623	—	—	—	605	78	57
	319	—	—	—	—	—	606	82	58
					1000	—	—	87	
					1001	—	607	14	59
			624	—	—	—	608	17	
					1002	—	609	40	61
	320	—	—	—	—	—	—	47	
			625	—	—	—	610	51	
					1003	—	611	66	62
			626	—	—	—	612	88	63
					1004	—	—	94	64
	321	—	—	—	—	—	613	15	65
					1005	—	614	20	
			627	—	—	—	—	27	66
					1006	—	615	47	
			628	—	—	—	616	63	67
					1007	—	617	75	68
	322	—	—	—	—	—	—	81	
			629	—	1008	—	618	99	69
					1009	—	620	22	70
			630	—	—	—	—	36	
	323	—	—	—	1010	—	621	47	71
			631	—	1011	—	623	73	72
					1012	—	624	1	73
			632	—	—	—	625	9	
	324	—	—	—	—	—	—	12	
					1013	—	626	27	74
			633	—	—	—	627	45	75
					1014	—	628	53	
	325	—	—	—	1015	—	629	78	77

EDITIO I. ED. II. ED. III.

EDIT. IV.

Civil.
L. IV.

pag.	325	p. 634	p. 1015	p. 629	lin. 82	cap. 77
			1016	631	9	78
		635	—	632	23	79
			1017	—	36	80
326	—	—	—	633	44	
		636	1018	634	60	81
			1019	635	84	82
		637	—	636	94	
327	—	—	1020	637	10	83
		638	—	638	31	84
			1021	—	36	85
			1022	640	63	
		639	—	—	68	86
328	—	—	—	641	74	
			1023	642	89	
		640	—	643	6	87
			1024	—	17	88
329	—	—	—	645	40	89
		641	1025	—	43	
			1026	646	63	90
		642	—	647	80	91
			1027	648	83	
			1028	—	98	92
330	—	—	—	649	9	
			1029	—	14	93
		643	—	650	19	
			1030	651	39	94
		644	1031	652	55	
331	—	—	1032	653	74	95
		645	—	654	91	95
			1033	—	95	
			1034	656	15	97
		646	1035	657	29	98
332	—	—	—	—	38	

Civil.
L. IV.

EDITIO I. ED. II. ED. III. EDIT. IV.

pag.	332	p. 646	p. 1036	EDIT. IV.		
				p. 658	lin. 55	cap. 99
		647	—	659	63	
			1037	660	82	100
	333	648	—	661	3	101
			1038	—	9	102
		649	1039	663	35	103
			1040	665	60	104
	334	—	—	—	70	
		650	—	—	73	
			1041	666	86	105
		651	—	668	11	106
			1042	—	14	
	335	—	—	669	36	107
			1043	—	41	
		652	—	670	47	
			1044	671	66	108
		653	—	672	85	109
			1045	—	92	
	336	—	—	673	1	
			1046	674	21	110
		654	—	—	23	111
			1047	676	48	112
		655	—	—	60	
	337	—	—	677	67	113
			1048	—	75	
		656	—	678	97	114
			1049	679	3	
			1050	680	31	116
	338	—	—	681	35	
		657	—	—	38	
			1051	682	53	117
			1052	683	69	
		658	—	—	76	118
			1053	684	85	

EDITIO I.	ED. II.	ED III.	EDIT. IV.		
pag.	p.	p.	p.	lin.	cap.
339	658	1053	685	99	119
		1054	—	6	
	659	—	—	10	
		1055	686	26	120
	660	—	688	48	121
		1056	—	51	
340	—	—	689	67	122
		1057	—	79	
	661	—	690	86	123
		1058	691	7	
	662	—	692	25	124
341	—	1059	693	36	125
	663	1060	694	66	126
		1061	696	91	128
342	664	—	—	4	
		1062	697	16	
	665	—	698	38	129
		1063	699	42	
343	—	1064	700	68	131
	666	—	701	75	
		1065	702	96	132
	667	—	703	14	133
		1066	—	23	
344	—	—	704	33	
	668	1067	705	49	134
		1068	707	73	
	669	—	—	85	135
345	—	1069	708	1	
	670	—	709	24	137
		1070	710	30	

Civil.
L. IV.

DE BELLIS CIVILIBUS LIB. V.

346	671	1071	712	1	1
		1072	713	18	2

Civil.
L. V.

EDITIO I. ED. II. ED. III.

EDIT. IV.

pag.	346	p. 672	p. 1072	p. 714	lin. 28	cap.	2
			1073	—	43		
	347	—	—	715	45		
		673	—	716	64		3
			1074	—	68		
			1075	718	95		4
		674	—	—	1		5
	348	—	1076	719	12		
			1077	720	34		7
		675	—	—	38		
			1078	722	61		8
		676	—	723	75		
	349	—	—	—	78		9
			1079	—	87		
		677	—	725	13		10
			1080	—	16		
	350	—	1081	727	43		12
		678	—	—	50		
			1082	728	67		
		679	—	729	85		13
			1083	730	94		14
	351	—	—	731	9		
			1084	—	20		15
		680	—	—	23		
			1085	733	47		16
		681	—	734	61		
	352	—	1086	735	74		17
		682	—	736	93		18
			1087	—	97		19
			1088	738	23		
		683	—	—	32		20
	353	—	—	739	41		
			1089	740	52		21
		684	—	741	70		22

EDITIO I.		ED. II.		ED. III.		EDIT. IV.		
pag.		p.		p.		p.	lin. 77	cap. 22
353		684		1090		741		
354		685		1091		743	5	23
				1092		744	31	25
		686		—		745	44	26
				1093		746	58	
355		—		—		747	70	27
		687		1094		—	81	28
				1095		748	98	
		688		—		749	16	29
				1096		750	25	30
356		—		—		751	37	
		689		1097		—	52	31
				1098		753	79	32
		690		—		754	91	33
357		—		—		—	2	
				1099		755	6	
		691		—		756	29	34
				1100		—	32	
				1101		758	59	35
358		692		—		—	67	36
				1102		759	86	37
		693		—		761	6	
				1103		—	14	38
359		—		—		762	35	39
				1104		763	41	
		694		—		—	44	
				1105		764	67	40
		695		—		765	83	41
				1106		766	95	
360		—		—		—	1	
				1107		767	18	42
		696		—		—	21	43
				1108		768	39	
		697		1109		770	57	44

Civil.
L. V.

Civil.
L. V.

EDITIO I. ED. II. ED. III.

EDIT. IV.

pag.	361	p. 697	p. 1109	p. 770	lin. 67	cap. 44
			1110	771	81	45
		698	—	772	97	46
			1111	773	10	
362	—	—	—	774	33	47
		699	1112	—	37	
			1113	776	62	49
		700	—	—	72	
			1114	777	89	50
363	—	—	—	778	98	
		701	—	779	11	51
			1115	—	17	52
			1116	781	44	53
		702	—	—	49	
364	—	—	—	782	64	54
			1117	—	70	
		703	—	783	85	
			1118	784	95	55
		704	1119	785	22	
365	—	—	—	—	29	56
			1120	787	50	57
		705	—	—	61	
			1121	788	77	58
366	—	—	—	789	95	59
		706	—	790	99	
			1122	—	4	
			1123	791	30	60
		707	—	792	37	61
			1124	793	58	62
367	—	—	—	—	62	
		708	—	794	74	
			1125	—	83	
		709	1126	796	11	64
368	—	—	—	797	25	

EDITIO I. ED. II. ED. III.

EDIT. IV.

Civil.
L. V.

pag.	368	p. 709	p. 1127	p. 798	lin. 37	cap. 65	
		710	—	—	49	66	
			1128	799	64	67	
		711	—	800	85		
369	—		1129	801	90	68	
			1130	802	15	69	
		712	—	803	22		
			1131	804	41	70	
370	—		—	805	56	71	
		713	—	—	59		
			1132	—	67		
			1133	807	93	72	
		714	—	—	96		
371	—		1134	809	21	73	
		715	—	—	35	74	
			1135	810	46		
		716	1136	812	72	75	
372	—		—	813	87	76	
			1137	—	1	77	
		717	—	814	10		
			1138	815	29	78	
		718	—	816	49	79	
373	—		1139	817	56	80	
			1140	818	83	81	
		719	—	—	88		
			1141	820	11	82	
374	—		—	—	21		
		720	—	821	25		
			1142	—	39	83	
		721	1143	823	65	84	
375	—		—	824	86	86	
			1144	825	92		
		722	—	—	1		
			1145	826	20	87	

Civil.
L. V.

EDITIO I.

ED. II.

ED. III.

EDIT. IV.

pag.	375	p. 723	p. 1145	p. 828	lin. 41	cap. 89
			1146	—	48	
376	—	—	—	—	51	
			1147	830	75	90
		724	—	—	78	
			1148	831	2	91
377	725	—	—	832	17	92
			1149	833	28	
		726	1150	835	52	93
378	—	—	1151	836	81	95
		727	—	837	88	
			1152	838	8	96
		728	—	839	27	97
			1153	—	35	98
379	—	—	—	840	46	
			1154	841	62	
		729	—	—	65	99
			1155	842	88	100
		730	—	843	3	101
380	—	—	—	844	11	
			1156	—	16	
		731	1157	845	40	102
			1158	847	68	104
381	732	—	—	848	77	105
			1159	849	96	106
		733	—	850	17	
			1160	—	24	107
382	—	—	—	852	44	108
			1161	—	50	
		734	—	—	54	
			1162	853	77	109
		735	—	855	94	110
			1163	—	6	
383	—	—	—	—	12	111

EDITIO I.		ED. II.		ED. III.		EDIT. IV.			Civil. L. V.
pag.	383	p. 736	p. 1164	p. 857	lin. 34	cap	112		
			1165	858	62		113		
		737	—	859	69				
384		—	—	—	77		114		
			1166	860	89				
		738	—	861	8		115		
			1167	862	17		116		
385		739	1168	864	44		118		
			1169	865	70		119		
		740	—	866	83				
			1170	867	97		120		
386		—	—	868	12		121		
		741	—	—	23				
			1171	—	27				
			1172	870	53		123		
		742	—	—	60				
387		—	—	871	77		124		
			1173	872	80				
		743	—	873	1		125		
			1174	—	8				
			1175	875	36		127		
		744	—	—	39				
388		—	—	—	44				
			1176	876	63		128		
		745	—	877	76				
			1177	878	90		129		
389		746	—	879	12		130		
			1178	—	17				
			1179	881	44		132		
		747	—	—	51				
			1180	883	71		133		
390		—	—	—	78				
		748	—	884	89		134		
			1181	—	92				

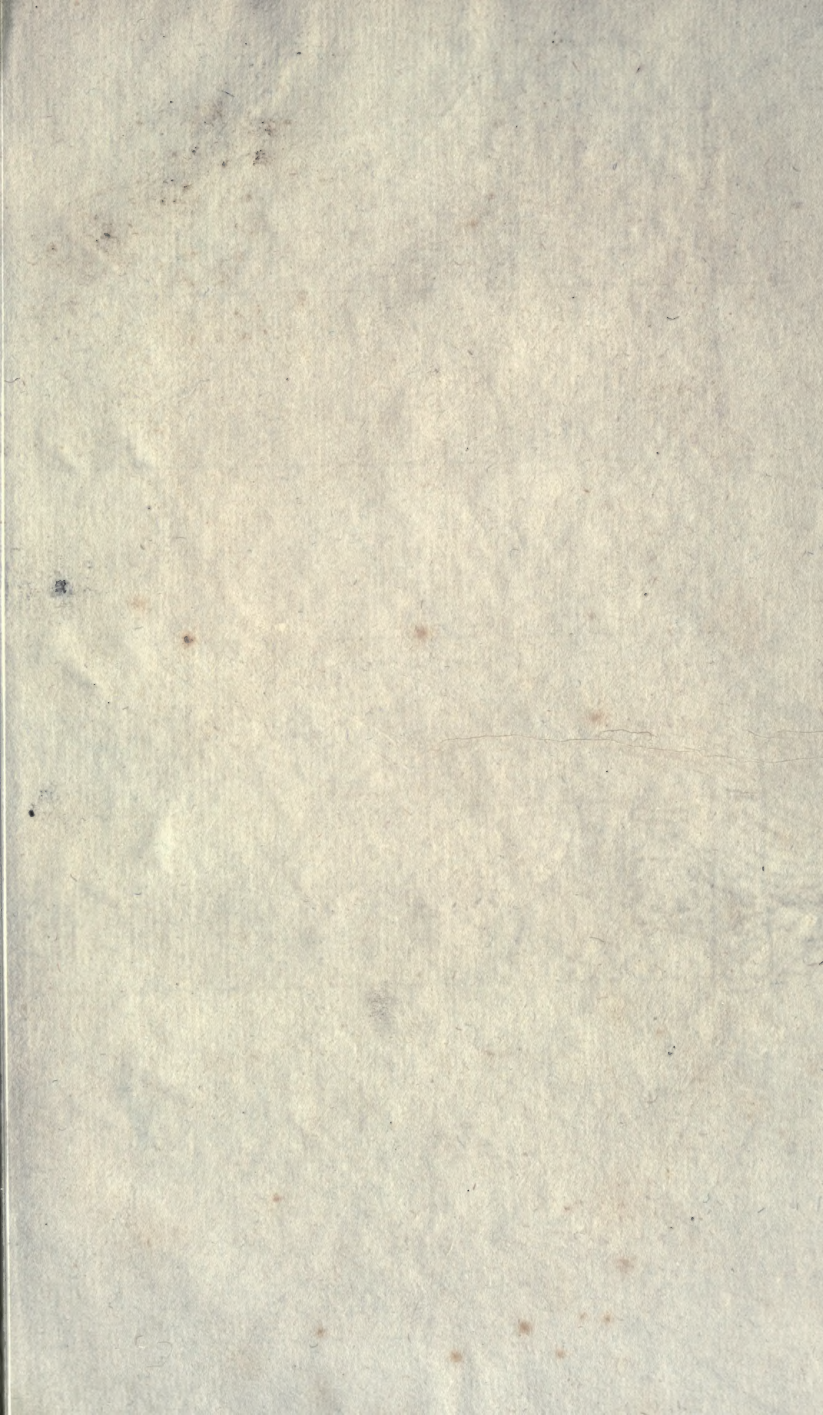
Civil. L. V.	EDITIO I.		ED. II.		ED. III.		EDIT. IV.		
	pag.	390	p. 748	p. 749	p. 1182	p. 1183	p. 885	lin. 17	cap. 135
			749	—	—	1183	886	25	136
							887	38	
	391		—	—	—	—	—	46	137
			750	—	1184	—	888	64	
							890	93	139
			751	—	—	—	—	3	
	392		—	—	—	—	891	13	140
						1186	—	21	
			752	—	—	—	893	41	141
						1187	—	49	142
	393		753	—	1188	—	895	78	143
						1189	896	5	144
			754	—	—	—	897	16	145

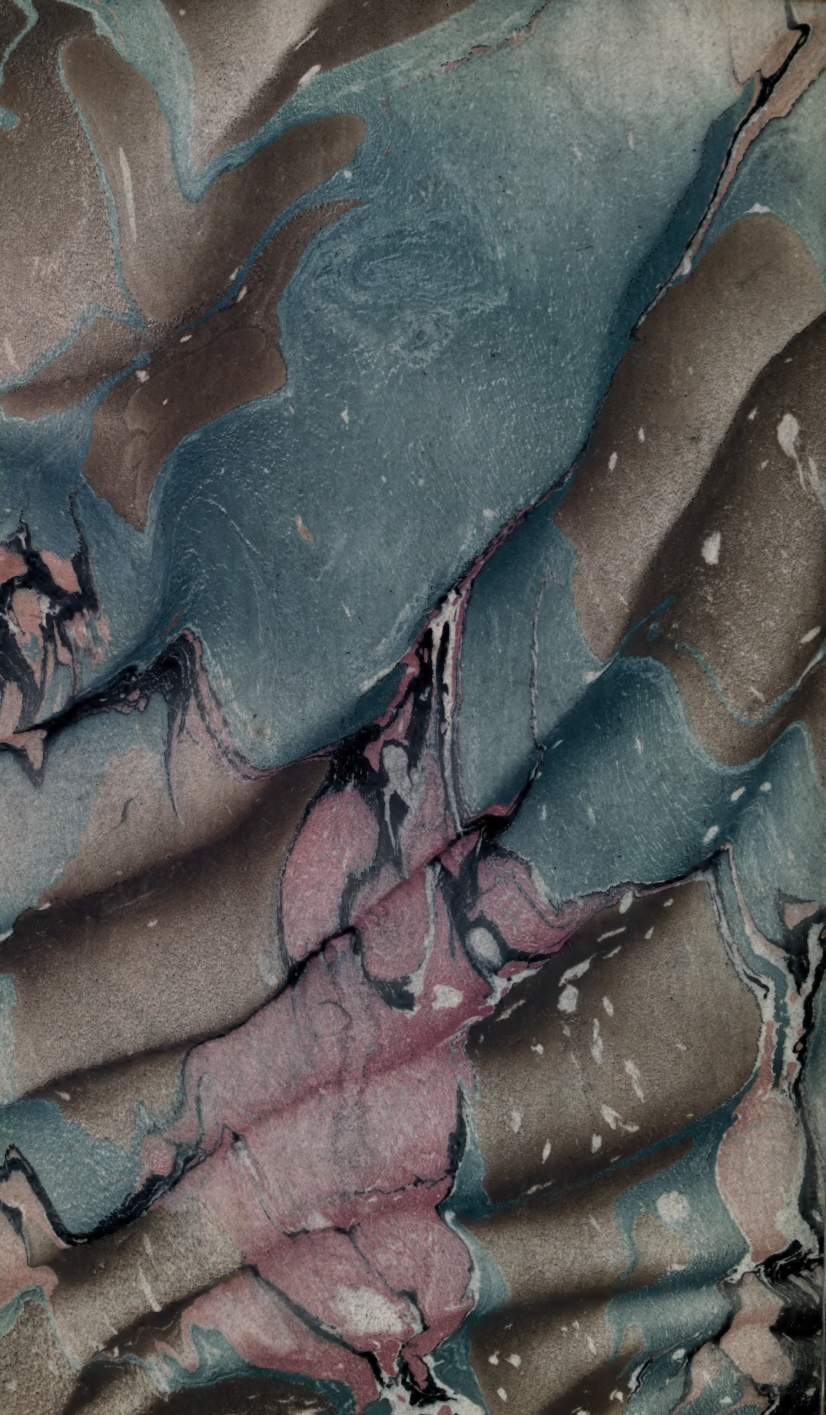
FINIS VOLUMINIS SECUNDI.

ARGENTORATI,
EX OFFICINA LORENZII ET SCHULERI,
DIRECTORII NOBILITAT. ALSAT. TYPOGR.

DIE XXIX. MARTII MDCCLXXXIV.

PA Appianus, of Alexandria
3873 Rōmaikōn istoriōn ta sōzomena
A2
1785a
v.2
pt.2

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

